[illegible]

פרחים.

ביבליותיקה לילדים.

כרך שלישי, קא—קנ.

הוצאת „תושיה", ורשה.

תרע"ג.

Тип. ЛЕВИН ЕПШТЕЙНЪ Павлиная 36
ВАРШАВА.

תכן:

139) מאנדות זקנתי — ליפמן לוין.
140,141) תינוקות של בית רבן (אגדה) — י. א. ליזרוביץ.
142) אליהו הנביא (אגדה) — מ. ל. הרליך.
143,144) מלאכי השבת (אגדה) — י. ב. לבנר.
145) בעל בטחון (אגדת עם) — א. ז. רבינוביץ.
146) המלך והיועץ היהודי (אגדת עם) — הנ"ל.
147-150) שירים (שירי ילדים) — ש. ל. גרדון.

№
101

פרחים

כַּדּוּר שֶׁלֶג.

סִפּוּר.

מֵאֵת

אֶדְמוֹנְדוֹ דִי אַמִיצִּים.

תַּרְגּוּם יִשְׂרָאֵל שַׁף.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קְרַאקוֹי, תרס"ז.

250
נומרים

כַּדּוּר שֶׁלֶג.

(סִפּוּר).

מֵאֵת

אֶדְמוֹנְדוֹ דֵי אַמִּיצִ'יס.

אָז הָיָה חֹרֶף בָּאָרֶץ.

וְשֶׁלֶג רַב יָרַד מִשָּׁמַיִם אַרְצָה וַיְכַס אֶת כָּל פָּנֶיהָ; וַאֲנַחְנוּ הַיְלָדִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֵּפֶר שָׂמַחְנוּ מְאֹד עַל הַשֶּׁלֶג הַלָּבָן הַזֶּה, וּבְכִלְיוֹן עֵינַיִם חִכִּינוּ לְקוֹל הַפַּעֲמוֹן הַמְבַשֵּׂר, כִּי הִגִּיעַ הַזְּמַן לַעֲזֹב אֶת בֵּית הַסֵּפֶר וְלָשׁוּב הַבַּיְתָה. וְאַךְ יָצָאנוּ מִבֵּית הַסֵּפֶר מִהַרְנוּ לָקַחַת מְלֹא חָפְנַיִם מִן הַשֶּׁלֶג אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ וַנַּעַשׂ מֵהֶם כַּדּוּרִים וַנִּזְרְקֵם אִישׁ אֶל אָחִיו; וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִרְבִּינוּ לְגַלְגֵּל אֶת כַּדּוּרֵי הַשֶּׁלֶג וּלְעַשּׂוֹתָם בְּיָדֵינוּ, עַד אֲשֶׁר הָיוּ קָשִׁים כָּאֲבָנִים.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְאַסַּפְנוּ וַנַּעֲמֹד כֻּלָּנוּ לְרֹחַב הַמִּפְסָעָה, וַנַּחְסֹם אֶת הַדֶּרֶךְ בִּפְנֵי הָעוֹבְרִים; וְאָז נִגַּשׁ אֵלֵינוּ אֶחָד הָעוֹבְרִים וַיִּגְעַר בָּנוּ לֵאמֹר:

– סוּרוּ מִן הַדֶּרֶךְ, שׁוֹבָבִים!

בְּרֶגַע הַזֶּה נִשְׁמַע פִּתְאֹם מֵעֵבֶר הָרְחוֹב הַשֵּׁנִי קוֹל מַרְגִּיז לֵב. נָשָׂאנוּ עֵינֵינוּ אֶל הָעֵבֶר הַהוּא – וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן עוֹמֵד, רֹאשׁוֹ גָּלוּי, פָּנָיו מְכֻסִּים בְּכַפּוֹת יָדָיו וְנַעַר קָטָן הַנּוֹהֵג בּוֹ, כַּנִּרְאֶה, קוֹרֵא בְקוֹל:

– הוֹשִׁיעוּ! הַצִּילוּ!

הֲמוֹן אָדָם רַב הִתְאַסֵּף בֵּין רֶגַע מִכָּל עֲבָרִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הַזָּקֵן עוֹמֵד שָׁם וַיִּתְבּוֹנְנוּ, כִּי פָּגַע כַּדּוּר־שֶׁלֶג בְּעֵינוֹ וַיִּפְצָעֶנָּה.

כָּל חֲבֵרַי מִהֲרוּ לְהִמָּלֵט עַל נַפְשָׁם, וְרַק אָנֹכִי נִשְׁאַרְתִּי עַל מְקוֹמִי; כִּי רָאִיתִי אֶת אָבִי נִכְנָס אֶל בֵּית־מִסְחַר־סְפָרִים, וָאֲחַכֶּה לוֹ עַד אֲשֶׁר יֵצֵא.

רַבִּים מִן הַנְּעָרִים הַנִּמְלָטִים הִתְעָרְבוּ בְּלַהֲקַת נְעָרִים אֲחֵרִים, הָעוֹמְדִים עַל יַד אַחַת הַחֲנֻיּוֹת וּמִסְתַּכְּלִים בְּצַעֲצוּעִים שׁוֹנִים, הַמֻּצָּגִים בְּחַלּוֹן הַחֲנוּת לְרַאֲוָה בָּהֶם, לְמַעַן לֹא יֹאמְרוּ עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם זָרְקוּ אֶת כַּדּוּר הַשֶּׁלֶג אֶל עֵין הַזָּקֵן.

וְהֶהָמוֹן הוֹלֵךְ וָרָב מִסָּבִיב לַזָּקֵן, וְאַחַד הַשּׁוֹטְרִים נִגַּשׁ אֶל הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בְּכַעַס:

– מִי עָשָׂה זֹאת? מִי זָרַק אֶת כַּדּוּר הַשֶּׁלֶג? הֲלֹא תַגִּידוּ!
לְקוֹלוֹ עָלְתָה חֲמַת הֶהָמוֹן וַיִּקְרְאוּ גַם הֵמָּה:

– הַגִּידוּ, שׁוֹבָבִים, מִי עָשָׂה זֹאת?

וְרַבִּים מִן הֶהָמוֹן קָרְבוּ אֶל הַנְּעָרִים וַיַּחֲזִיקוּ בִידֵיהֶם וַיִּתְבּוֹנְנוּ בָהֶן לִרְאוֹת אִם אֵין עִקְבוֹת שֶׁלֶג עֲלֵיהֶן.

וְגָרוּפִּי, אֶחָד מֵחַבְרֵי הַלּוֹמֵד אִתִּי בְּמַחְלָקָה אַחַת, עוֹמֵד אֶצְלִי וְכָל גּוּפוֹ רוֹעֵד וּפָנָיו הוֹרִים כִּפְנֵי מֵת.

– מִי זֶה עָשָׂה אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת? – הוֹסִיף הֶהָמוֹן הַסּוֹעֵר לִקְרֹא.

אָז נִגַּשׁ גָּרוֹנִי וַיִּלְחַשׁ בְּאָזְנֵי גָרוּפִּי לֵאמֹר:

– לֵךְ וֶאֱמֹר לָהֶם, כִּי אַתָּה זָרַקְתָּ אֶת כַּדּוּר הַשֶּׁלֶג, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יַאֲשִׁימוּ נְעָרִים אֲחֵרִים, וְלֹא יֵעָנֵשׁ נַעַר נָקִי תַּחְתֶּיךָ.

וְגָרוֹנִי, הוּא הַגָּדוֹל מִכָּל הַתַּלְמִידִים אֲשֶׁר בְּמַחְלַקְתֵּנוּ; וְהוּא נַעַר נֶחְמָד וָטוֹב, וַאֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ אָהַבְנוּ אוֹתוֹ אַהֲבָה רַבָּה, יַעַן כִּי תָמִיד אַךְ אֱמֶת יְדַבֵּר, וְכֻלָּנוּ שָׁמַעְנוּ בְּקוֹלוֹ וַנַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ.

וְגָרוּפִּי עָנָהוּ בְּקוֹל רוֹעֵד:

– הֵן לֹא בְזָדוֹן עָשִׂיתִי זֹאת.

– יָדַעְתִּי כִּי לֹא בְזָדוֹן עָשִׂיתָ זֹאת, – עָנָהוּ גְּרוֹנִי – אַךְ לְהַעֲלִים אֶת הָאֱמֶת הוּא עָוֹן גָּדוֹל. לֵךְ וְהִתְוַדֵּה, אַל תַּעֲמֹד.

– יָרֵא אָנֹכִי!

– רַב לְךָ, הָבָה נֵלְכָה יָחַד!

– מִי הוּא? מִי עָשָׂה זֹאת? – נִשְׁמַע עוֹד הַפַּעַם קוֹל הֶהָמוֹן בְּקָרְאוֹ. – רְאוּ נָא, הִנֵּה נָפַל רְסִיס זְכוּכִית מִמִּשְׁקְפָיו הַנִּשְׁבָּרוֹת אֶל תּוֹךְ עֵינוֹ! עַתָּה תָּזוּב כָּל הָעָיִן! הוֹ, בְּנֵי בְלִיַּעַל!

הִבַּטְתִּי עַל גְּרוֹפִּי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אֵין בּוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד עַל רַגְלָיו מִגֹּדֶל חֶרְדָּתוֹ.

– הָבָה, נֵלְכָה, – אָמַר אֵלָיו גְּרוֹנִי: – אָנֹכִי מָגֵן לָךְ! – וּבְדַבְּרוֹ הֶחֱזִיק בְּיָדוֹ וַיִּמְשְׁכֵהוּ אַחֲרָיו; גְּרוֹפִּי נִתְמַךְ בּוֹ כַּאֲשֶׁר יִתָּמֵךְ הַחוֹלֶה בִּידֵי הָאִישׁ הַמּוֹלִיךְ אוֹתוֹ.

הֶהָמוֹן רָאָה וַיָּבֶן, כִּי גְּרוֹפִּי הוּא אֲשֶׁר זָרַק אֶת כַּדּוּר הַשֶּׁלֶג אֶל עֵין הַזָּקֵן. וַאֲחָדִים מֵהֶם נִגְּשׁוּ אֵלָיו בְּאֶגְרוֹף נָטוּי, אַךְ גְּרוֹנִי עָמַד בֵּינֵיהֶם וּבֵין גְּרוֹפִּי וַיִּקְרָא:

– לָמָּה קַמְתֶּם אַתֶּם הָרַבִּים וְהַגְּדוֹלִים עַל הַנַּעַר הַקָּטָן וְהַחַלָּשׁ הַזֶּה?

אָז נָסוֹגוּ בְּנֵי הֶהָמוֹן אָחוֹר וַיּוֹרִידוּ אֶת אֶגְרוֹפֵיהֶם הַנְּטוּיוֹת; וְרַק הַשּׁוֹטֵר אָחַז בְּיַד גָּרוֹפִי, וַיָּשֶׂם לוֹ דֶּרֶךְ בֵּין הֶהָמוֹן הָרָב וַיּוֹלִיכֵהוּ אֶל בֵּית הָאוֹפֶה הַקָּרוֹב, אֲשֶׁר שָׁם הֵבִיאוּ אֶת הַזָּקֵן הַפָּצוּעַ.

וְהַזָּקֵן יָשַׁב עַל כִּסֵּא וַיַּהֲדֵק אֶת מִטְפַּחְתּוֹ אֶל עֵינָיו.

– לֹא בְזָדוֹן עָשִׂיתִי זֹאת! – קָרָא גָּרוֹפִי בִּבְכִי – לֹא בְזָדוֹן עָשִׂיתִי זֹאת!

וּשְׁנַיִם, שְׁלשָׁה מִבְּנֵי הֶהָמוֹן דָּחֲפוּ אֶת גָּרוֹפִי בְּכֹחַ וַיִּקְרְאוּ:

– הִשְׁתַּחֲוֵה לִפְנֵי הַזָּקֵן הַזֶּה, כְּרַע עַל בִּרְכֶּיךָ! בַּקֵּשׁ סְלִיחָה מִמֶּנּוּ! וּבְדַבְּרָם הוֹסִיפוּ לְהָדְפוֹ דְחִיפָה עֲצוּמָה עַד אֲשֶׁר נָפַל אַרְצָה.

פִּתְאֹם הֵרִימוּ שְׁתֵּי יָדַיִם חֲזָקוֹת אֶת גָּרוֹפִי וְקוֹל גָּדוֹל נִשְׁמַע לֵאמֹר:

– לֹא, אֲדֹנַי, זֶה לֹא יִתָּכֵן!

הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵרִים אֶת גָּרוֹפִי, הָיָה מְנַהֵל בֵּית סִפְרֵנוּ, אֲשֶׁר עָמַד מֵרָחוֹק וַיַּרְא וַיֵּדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה.

– אַחֲרֵי אֲשֶׁר הוֹדָה הַנַּעַר עַל פִּשְׁעוֹ – אָמַר הַמְנַהֵל בְּקוֹל רַךְ – אֵין לָכֶם הַמִּשְׁפָּט לְהַכְלִימוֹ וּלְהַלְעִיב בּוֹ.

לְדִבְרֵי הַמְנַהֵל הֶחֱרִישׁוּ כָּל הַנֶּאֱסָפִים.

– בַּקֵּשׁ סְלִיחָה מֵהַזָּקֵן – אָמַר הַמְנַהֵל אֶל גָּרוֹפִּי.

גָּרוֹפִּי קָרַב אֶל הַזָּקֵן וַיְחַבֵּק אֶת בִּרְכָּיו בְּיָדָיו וַיֵּבְךְּ, וְהַזָּקֵן מִשֵּׁשׁ בְּיָדוֹ אֶת רֹאשׁ הַנַּעַר וַיְחַלֵּק אֶת שַׂעֲרוֹתָיו בְּחֶמְלָה רַבָּה.

וְכָל הַנֶּאֱסָפִים עָנוּ:

– לֵךְ לְשָׁלוֹם, נַעַר אַמִּיץ לֵב, יְיָ עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה.

אָז יָצָא אָבִי מִבֵּית מִסְחַר הַסְּפָרִים וַיִּשְׁאַל אֶל הֶהָמוֹן הַהוֹלֵךְ וָשָׁב לְבֵיתוֹ, מַה הַהֲמוּלָה בָּרְחוֹב.

וַיְסַפֵּר לוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הֶהָמוֹן אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה.

כְּשָׁמְעַ אָבִי כִּי הִתְוַדָּה הַנַּעַר אֶת חַטָּאתוֹ, פָּנָה אֵלַי וַיֹּאמַר:

– לוּ קָרָה אוֹתְךָ, בְּנִי, כַּדָּבָר הַזֶּה, הַהִתְוַדִּיתָ גַּם אַתָּה לִפְנֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר חָטָאתָ לוֹ?

– כֵּן! – עָנִיתִי.

– שָׂמוֹחַ אֶשְׂמַח בְּךָ, בְּנִי, כָּל הַיָּמִים אִם כָּכָה תַּעֲשֶׂה.

כַּיּוֹם הַמָּחֳרָת קְרָאַנִי אָבִי לָלֶכֶת אִתּוֹ לִרְאוֹת אֶת שְׁלוֹם הַזָּקֵן.

עָלִינוּ עַד הַדְּיוֹטָה הָרְבִיעִית, שֶׁשָּׁם יָשַׁב הַזָּקֵן וַנָּבוֹא אֶל חֶדֶר צַר וָאָפֵל.

וְהַזָּקֵן יָשַׁב בְּמִטָּתוֹ נִשְׁעָן עַל כָּרִים אֲחָדִים; לִמְרַאֲשׁוֹתָיו יָשְׁבָה אִשְׁתּוֹ הַזְּקֵנָה, וּבְאַחַת הַפִּנּוֹת הִשְׁתַּעֲשֵׁעַ יֶלֶד קָטָן הוּא בֵּן בְּנוֹ שֶׁל הַזָּקֵן. הַזָּקֵן לֹא רָאָה אוֹתָנוּ, כִּי תַחְבֹּשֶׁת הָיְתָה חֲבוּשָׁה עַל עֵינָיו. אַךְ הִכִּיר אֶת אָבִי בְקוֹלוֹ וַיִּשְׂמַח מְאֹד אֶל בֹּאֵנוּ וַיְבַקֵּשׁ אוֹתָנוּ לָשֶׁבֶת.

— מַה שְּׁלוֹמְךָ, זָקֵן נִכְבָּד? — שְׁאָלָהוּ אָבִי.

— הוּקַל לִי מְעַט וַאֲקַוֶּה, כִּי בְעוֹד יָמִים אֲחָדִים; אָשׁוּב לִרְאוֹת כְּכָל בְּנֵי הָאָדָם.

— זֹאת הָיְתָה פְּרִי אִי־זְהִירוּת — הוֹסִיף הַחוֹלֶה, — צַר לִי מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי נֶעֱנָה הַיֶּלֶד הַטּוֹב הַהוּא.

אַחֲרֵי כֵן סִפֵּר הַחוֹלֶה עַל דְּבַר הָרוֹפֵא הַמְרַפֵּא אוֹתוֹ, וַאֲשֶׁר יָבֹא אֵלָיו בְּעוֹד רְגָעִים אֲחָדִים.

אַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים נִשְׁמַע קוֹל צִלְצוּל הַפַּעֲמוֹן אֲשֶׁר בַּדֶּלֶת.

— הִנֵּה הָרוֹפֵא! — אָמְרָה אֵשֶׁת הַחוֹלֶה.

הַדֶּלֶת נִפְתְּחָה... אַךְ לֹא הָרוֹפֵא בָּא, כִּי אִם גָּרוֹפִּי. הוּא הָיָה לָבוּשׁ מְעִיל אָרֹךְ וַיַּעֲמֹד עַל הַמִּפְתָּן וְלֹא מָצָא עֹז בְּנַפְשׁוֹ לָבֹא אֶל הַבַּיִת פְּנִימָה.

— מִי שָׁם? — שָׁאַל הַחוֹלֶה.

— הַנַּעַר אֲשֶׁר זָרַק אֶת כַּדּוּר הַשֶּׁלֶג — אָמַר אָבִי.

— קְרַב הֵנָּה, נַעַר נֶחְמָד! — קָרָא הַזָּקֵן בְּקוֹל רַךְ. — קְרַב הֵנָּה; הֵן לִרְאוֹת אֶת שְׁלוֹמִי בָּאתָ, הַאֵין זֹאת? כֵּן, טוֹב לִי עַתָּה! אַל תִּצְטָעֵר וְאַל תִּדְאַג לִי, עוֹד מְעַט וְאָשׁוּב לְאֵיתָנִי. קְרַב הֵנָּה, בְּנִי!

גָּרוֹפִּי הָיָה נָבוֹךְ מְאֹד, וּמִגֹּדֶל מְבוּכָתוֹ לֹא רָאָה אוֹתִי וְאֶת אָבִי; בְּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת קָרַב אֶל הַמִּטָּה, וְנִכָּר הָיָה כִּי מִתְאַפֵּק הוּא בְּכָל כֹּחוֹ מִבֶּכִי. הַזָּקֵן מִשֵּׁשׁ אֶת יָדָיו וַיְמַשְׁכֵהוּ אֵלָיו בְּרַחֲמִים רַבִּים, אוּלָם גָּרוֹפִּי לֹא יָכוֹל לְהוֹצִיא אַף הֶגֶה מִפִּיו

— תּוֹדָה רַבָּה לְךָ, — אָמַר אֵלָיו הַזָּקֵן, — לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל אָבִיךָ וְאֶל אִמְּךָ, כִּי כְּאֵב עֵינַי חָדַל כִּמְעַט; אֱמֹר לָהֶם כִּי לֹא יִדְאֲגוּ לִי, כִּי שָׁלוֹם לִי.

אולָם גָּרוֹפִּי לֹא נָע וְלֹא זָע מִמְּקוֹמוֹ, כְּנִרְאֶה, חָפֵץ לֵאמֹר אֵיזֶה דָבָר, אַךְ לֹא מָצָא אֶת לִבּוֹ.

— מַה תַּחְפֹּץ לֵאמֹר לִי? הֲדָרוּשׁ לְךָ דְּבַר מָה?

— לֹי... אֵין דָּבָר.

שָׁלוֹם לְךָ, נַעַר נֶחְמָד! שׁוּב בְּשָׁלוֹם לְבֵיתֶךָ.

גָּרוֹפִּי קָרַב אֶל הַדֶּלֶת וַיַּסֵּב אֶת פָּנָיו אֶל הַנַּעַר הַקָּטָן, בֶּן בְּנוֹ שֶׁל הַזָּקֵן, הַמִּשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּפִנַּת הַחֶדֶר וַיַּבֵּט אֵלָיו בְּאַהֲבָה. אַחֲרֵי כֵן קָרַב אֵלָיו וַיּוֹצֵא מִכִּיסוֹ סַכִּין קָטֹן וְיָפֶה.

— אֶת זֶה אֲנִי נוֹתֵן לְךָ בְּמַתָּנָה, — קָרָא אֶל הַנַּעַר הַקָּטָן וַיְמַהֵר וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

וְהַסַּכִּין הַהוּא הָיָה יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי גָּרוֹפִּי, כִּי מַתָּנָה הוּא לוֹ מֵאֵת אָבִיו, אֲשֶׁר נְתָנָהוּ לוֹ בְּיוֹם הוּלַּדְתּוֹ.

וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת עַל מַתְּנַת גָּרוֹפִּי, וַיְהִי לָהֶם הַדָּבָר לְאוֹת כִּי נִחַם הַנַּעַר מְאֹד עַל הַמַּכְאוֹבִים אֲשֶׁר גָּרַם לַזָּקֵן בִּשְׁגָגָה, וְלֹא יָדַע מְנוּחָה בְּנַפְשׁוֹ, עַד אֲשֶׁר כִּפֵּר אֶת חַטָּאתוֹ זֶה בַּסַּכִּין אֲשֶׁר נָתַן מַתָּנָה לְבֶן בְּנוֹ שֶׁל הַזָּקֵן הַפָּצוּעַ.

№
102 – 103

פרחים

הַבֵּן וְ"אָבִיו" הַחוֹלֶה.

סִפּוּר.

מֵאֵת

אֶדְמוֹנְדוֹ דִי אַמִיצִים.

תִּרְגֵּם יִשְׂרָאֵל שַׁף.

הוֹצָאַת "תּוּשִׁיָּה"- וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הַבֵּן וְ„אָבִיו" הַחוֹלֶה.

(סִפּוּר).

מֵאֵת אֶדְמוֹנְדוֹ דֵּי אַמִּיצִיס.

הַיָּמִים יְמֵי חֹדֶשׁ הָאָבִיב, הַגֶּשֶׁם יָרַד עַל הָאָרֶץ, וְנַעַר אֶחָד לָבוּשׁ בִּגְדֵי אִכָּרִים רְטֻבִּים וּמְלֻכְלָכִים וְנוֹשֵׂא תַּחַת אֲצִילֵי יָדָיו חֲבִילַת בְּגָדִים, קָרַב אֶל שַׁעַר בֵּית הַחוֹלִים, אֲשֶׁר לַנּוֹדְדִים בְּעִיר נֵיאַפּוֹל, וַיּוֹשֶׁט לוֹ מִכְתָּב. פְּנֵי הַנַּעַר הָיוּ יָפִים וּשְׁזוּפִים מְעַט, עֵינָיו שְׁקוּעוֹת בְּמַחֲשָׁבוֹת וּשְׂפָתָיו מְלֵאוֹת וּפְתוּחוֹת לְמֶחֱצָה, וּמִבֵּינוֹתֵיהֶן נִשְׁקְפוּ שִׁנַּיִם לְבָנוֹת כַּשֶּׁלֶג. הוּא בָּא מֵאַחַד הַכְּפָרִים, אֲשֶׁר בִּסְבִיבוֹת נֵאַפּוֹל. אָבִיו, אֲשֶׁר נָסַע זֶה כְּשָׁנָה צָרְפַתָּה לְבַקֵּשׁ שָׁם עֲבוֹדָה, שָׁב אֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ; אַךְ כִּמְעַט יָרַד מֵעַל הָאֳנִיָּה בְּחוֹף נֵיאַפּוֹל, חָלָה פִּתְאֹם מַחֲלָה קָשָׁה, וְאַךְ בְּרֹב עָמָל עָלָה לוֹ לִכְתֹּב אֶל בְּנֵי בֵיתוֹ לְהוֹדִיעָם

כִּי שָׁב אֶל אַרְצוֹ וְכִי הוּא נִמְצָא עַתָּה בְּבֵית הַחוֹלִים. יֵאוּשׁ נוֹרָא מִלֵּא אֶת לֵב אִשְׁתּוֹ בְּבֹא אֵלֶיהָ הַשְּׁמוּעָה הָרָעָה הַזֹּאת; אַךְ לֹא יָכְלָה לָבֹא בְּעַצְמָהּ לִרְאוֹת אֶת בַּעְלָהּ, יַעַן כִּי אַחַת מִבְּנוֹתֶיהָ חָלְתָה אָז מַחֲלָה אֲנוּשָׁה, וּצְרִיכָה הָיְתָה לָשִׂים עַיִן גַּם עַל בְּנָהּ הַקָּטָן. עַל כֵּן שָׁלְחָה אֶת בְּנָהּ הַבְּכוֹר וַתִּתֵּן עַל יָדוֹ אֵיזֶה מַטְבְּעוֹת כֶּסֶף, לְמַעַן יְכַלְכֵּל אֶת מַחֲלַת אָבִיו.

וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר בְּרַגְלָיו דֶּרֶךְ רְחוֹקָה כִּשְׁלֹשִׁים מִיל, עַד בּוֹאוֹ הָעִירָה.

הַשּׁוֹעֵר הֵעִיף עֵינָיו עַל הַמִּכְתָּב וַיִּקְרָא לְאֶחָד מִמְּשָׁרְתֵי בֵּית הַחוֹלִים וַיֹּאמֶר לוֹ, כִּי יוֹלִיךְ אֶת הַנַּעַר אֶל אָבִיו.

— מִי אָבִיךָ? — שְׁאָלָהוּ הַמְּשָׁרֵת.

הַנַּעַר קָרָא לְפָנָיו אֶת שֵׁם אָבִיו, וּבְדַבְּרוֹ רָחֲפוּ עַצְמוֹתָיו מִפַּחַד, פֶּן יִשְׁמַע מִפִּיו אֵיזוֹ בְּשׂוֹרָה מַעֲצִיבָה.

אַךְ הַמְּשָׁרֵת מָשַׁךְ בִּכְתֵפָיו, שֵׁם כָּזֶה לֹא נוֹדַע לוֹ.

— פּוֹעֵל זָקֵן הַבָּא מֵאֶרֶץ נָכְרִיָּה? — הוֹסִיף הַמְּשָׁרֵת לִשְׁאֹל.

– כֵּן, אֲדֹנִי, פּוֹעֵל זָקֵן, – עָנָה הַנַּעַר נִפְעָם מְאֹד, – אַךְ זָקֵן מְאֹד אֵינֶנּוּ וּמֵאֶרֶץ נָכְרִיָּה בָּא.

– מָתַי בָּא אֶל בֵּית הַחוֹלִים?

הַנַּעַר הִבִּיט עַל הַמִּכְתָּב.

– זֶה כַּחֲמִשָּׁה יָמִים, כִּמְדֻמֶּנִי.

הַמְשָׁרֵת חָשַׁב מְעַט; אַחֲרֵי כֵן אָמַר כְּאִלּוּ זָכַר פִּתְאֹם:

– זֶה הוּא אֵפוֹא הַשּׁוֹכֵב בַּמַּחְלָקָה הָרְבִיעִית בַּקָּצֶה.

– וּמַה שְּׁלוֹמוֹ עַתָּה? – שָׁאַל הַנַּעַר וְקוֹלוֹ רוֹעֵד.

הַמְשָׁרֵת לֹא עֲנָהוּ דָבָר, רַק הִבִּיט עָלָיו בְּעֵינַיִם הוֹדְרוֹת וַיֹּאמֶר:

– קוּמָה נֵלֵכָה.

וּשְׁנֵיהֶם עָלוּ עַל הַמַּעֲלוֹת וַיָּבֹאוּ אֶל מִסְדְּרוֹן אָרֹךְ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל דֶּלֶת הַמַּחְלָקָה הַפְּתוּחָה, אֲשֶׁר עָמְדוּ שָׁם שְׁתֵּי שׁוּרוֹת מִטּוֹת.

– לֵךְ אַחֲרַי! – אָמַר הַמְשָׁרֵת בְּהִכָּנְסוֹ פְּנִימָה, וְהַנַּעַר אִמֵּץ אֶת לְבָבוֹ, וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו. וּבְלֶכְתּוֹ הִבִּיט בַּחֲרָדָה יָמִינָה וּשְׂמֹאלָה אֶל פְּנֵי הַחוֹלִים הַדַּלִּים וְהַחִוְּרִים; אֲחָדִים מֵהֶם

שָׁכְבוּ בְּעֵינַיִם סְגוּרוֹת וַיִּהְיוּ בְּעֵינֵי הַנַּעַר כְּמֵתִים, וַאֲחָדִים מֵהֶם הִבִּיטוּ נִכְהֶם בְּעֵינַיִם פְּתוּחוֹת בְּלִי כָּל תְּנוּעָה; אֲחָדִים מֵהֶם גָּנְחוּ בְּקוֹל כִּילָדִים קְטַנִּים. אוֹר הַחֶדֶר כֵּהֶה וַאֲוִירוֹ מָלֵא רֵיחַ סַמִּים חֲרִיפִים. שְׁתֵּי אֲחָיוֹת רַחֲמָנִיּוֹת מַחֲזִיקוֹת בִּידֵיהֶן שַׁלְחוּפִיּוֹת וְהוֹלְכוֹת מִמִּטַּת הַחוֹלֶה הָאֶחָד אֶל הַשֵּׁנִי.

בְּבוֹאָם אֶל קְצֵה הַמַּחְלָקָה, עָמַד הַמְּשָׁרֵת לִמְרַאֲשׁוֹת אַחַת הַמִּטּוֹת וַיָּסַר אֶת הַמָּסָךְ וַיֹּאמֶר:

— הִנֵּה אָבִיךָ!

קוֹל בְּכִי פָּרַץ מִפִּי הַנַּעַר; אֶת הַחֲבִילָה הִשְׁלִיךְ עַל הָרִצְפָּה וַיּוֹרֶד אֶת רֹאשׁוֹ עַל כְּתֵף הַחוֹלֶה וְיָדוֹ חִבְּקָה אֶת דֵּי הַחוֹלֶה הַמּוּטֶלֶת בְּלִי תְּנוּעָה עַל הַשְּׂמִיכָה, — אַךְ הַחוֹלֶה לֹא נָע וְלֹא זָע אַף בְּאֶחָד מֵאֵבָרָיו.

הַנַּעַר קָם וַיַּבֵּט עַל אָבִיו וַיּוֹסֶף לִבְכּוֹת. אָז פָּקַח הַחוֹלֶה אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט עָלָיו עֵת רַבָּה כְּאִלּוּ הִשְׁתַּדֵּל לְהַכִּירוֹ, אַךְ שְׂפָתָיו לֹא נָעוּ.

— אָבִי הָאֻמְלָל! — קָרָא הַנַּעַר בְּיֵאוּשׁ — מַה שֻּׁנּוּ פָּנֶיךָ! הֲגַם אֶת בִּנְךָ אֵינְךָ מַכִּיר?

וְאָמְנָם נוֹרָא הָיָה מַרְאֵה הַחוֹלֶה. שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הִלְבִּינוּ, זְקָנוֹ גָּדַל פֶּרֶא, פָּנָיו הָיוּ צָבִים וַאֲדַמְדַּמִּים, עוֹרוֹ חֲמַרְמָר וּמַבְהִיק, עֵינָיו שְׁקוּעוֹת עֹמֶק בְּחוֹרֵיהֶן, שִׂפְתוֹתָיו עָבוֹת מְאֹד. בִּכְלַל שֻׁנּוּ כָּל תָּוֵי פָּנָיו עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר הָיָה עוֹד לְהַכִּירוֹ; רַק מִצְחוֹ וְגַבּוֹתָיו הַנְּטוּיוֹת כַּקֶּשֶׁת הָיוּ כִּמְעַט בְּלִי שִׁנּוּי. הַחוֹלֶה שָׁאַף רוּחַ בִּכְבֵדוּת.

— אָבִי הַיָּקָר, אָבִי הַנֶּחְמָד! — קָרָא הַנַּעַר — הֵן בִּנְךָ הִנֵּנִי, הַאִם לֹא תַכִּירֵנִי? הֲלֹא אָנֹכִי צִילִילָה, בִּנְךָ צִילִילָה! מִן הַכְּפָר בָּאתִי הֵנָּה. אִמִּי שְׁלָחָה אוֹתִי. הַבִּיטָה נָא אֵלַי הֵיטֵב! הַאִם לֹא תַכִּירֵנִי?—אֱמָר נָא לִי רַק מִלָּה אַחַת, רַק מִלָּה אֶחָת...

אַךְ הַחוֹלֶה, אֲשֶׁר הִבִּיט עָלָיו בָּרִאשׁוֹנָה בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת סָגַר שֵׁנִית אֶת עֵינָיו.

— הָהּ, אָבִי! אָבִי הַטּוֹב! מַה זֶּה הָיָה לְךָ? הֲלֹא צִילִילָה אָנֹכִי! הֲלֹא בִּנְךָ אָנִי!

הַחוֹלֶה לֹא הֵסֵב גַּם פָּנָיו אֵלָיו, וְרַק נָשַׁם בִּכְבֵדוּת.

אָז לָקַח לוֹ הַנַּעַר אַחַד הַכִּסְאוֹת וַיֵּשֶׁב עָלָיו אֵצֶל מִטַּת הַחוֹלֶה וַיַּבֵּט אֶל אָבִיו וַיֵּבְךְּ.

— בְּוַדַּי יָבֹא מַהֵר הָרוֹפֵא לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלִים — אָמַר הַנַּעַר אֶל לִבּוֹ —, אָז אֶשְׁאַל אֶת פִּיו.

וְהַנַּעַר צָלַל בְּמַחְשְׁבוֹתָיו הַנּוּגוֹת, וְזִכְרוֹנוֹת מִיָּמִים עָבְרוּ עָלוּ לְפָנָיו: זָכַר אֶת נְסִיעַת אָבִיו מִבֵּיתָם, פְּרִידָתוֹ מֵהֶם בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה עַל הָאֳנִיָּה, תִּקְוַת כָּל בְּנֵי הַבַּיִת, כִּי שׁוֹב יָשׁוּב אֲבִיהֶם אֶל עִירוֹ וּבְיָדוֹ עֹשֶׁר רָב; זָכַר אֶת הַיֵּאוּשׁ אֲשֶׁר תָּקַף אֶת אִמּוֹ מִדֵּי קַבְּלָהּ מִכְתָּב מִמֶּנּוּ; וְעַתָּה הוּא רוֹאֶה בְּדִמְיוֹנוֹ אֶת אָבִיו מֵת, אִמּוֹ לְבוּשָׁה בִּגְדֵי אֵבֶל, וְכָל בְּנֵי בֵיתָם גֹּוְעִים בְּרָעָב וּמַחְסוֹר. זְמַן רַב יָשַׁב שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹת תּוּגָה אֵלֶּה.

פִּתְאֹם הִרְגִּישׁ וְהִנֵּה יַד רַכָּה מֻנַּחַת עַל כְּתֵפוֹ. הַנַּעַר נִבְהַל בִּרְאוֹתוֹ אַחַת הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת עוֹמֶדֶת לְנֶגֶד עֵינָיו.

— וּמַה שְּׁלוֹם אָבִי? — שְׁאָלָהּ מַהֵר.

— הֲזֶהוּ אָבִיךָ? — שָׁאֲלָה אוֹתוֹ הָאָחוֹת בְּנַחַת.

— כֵּן, זֶה אָבִי; אָנֹכִי בָּאתִי אֵלָיו. מַה שְּׁלוֹמוֹ?

— הֱיֵה לְבֶן־חַיִל, נַעַר נֶחְמָד, עוֹד מְעַט וְיָבֹא הָרוֹפֵא. וַתֵּצֵא הָאָחוֹת וְלֹא יָסְפָה לְדַבֵּר אֵלָיו עוֹד.

כַּעֲבֹר חֲצִי שָׁעָה שָׁמַע קוֹל פַּעֲמוֹן מְצַלְצֵל, וְכַעֲבֹר

רֶגַע בָּא רֹאשׁ הָרוֹפְאִים עִם הָעוֹזֵר עַל יָדוֹ אֶל הַמַּחְלָקָה; הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת וְהַמְשָׁרְתִים הָלְכוּ גַּם הֵם אַחֲרָיו. הוּא עָמַד אֵצֶל מִטַּת כָּל הוֹגֶה וְחוֹלֶה וַיִּתְבּוֹנֵן עָלָיו. וְנֶפֶשׁ הַנַּעַר קָצְרָה לְחַכּוֹת עַד בֹּא הָרוֹפֵא אֶל אָבִיו, וְסַעֲרַת לִבּוֹ גָּדְלָה לְכָל צַעַד וָצַעַד אֲשֶׁר צָעַד הָרוֹפֵא. לְסוֹף קָרַב הָרוֹפֵא אֶל הַמִּטָּה הַסְּמוּכָה אֶל מִטַּת אֲבִי הַנַּעַר. הָרוֹפֵא הָיָה אִישׁ גְּבַהּ קוֹמָה וְדַל בָּשָׂר, פָּנָיו עֲצוּבִים מְעַט. וַיְהִי אַךְ עָזַב הָרוֹפֵא אֶת הַמִּטָּה הַהִיא, וַיָּקָם הַנַּעַר מֵעַל מוֹשָׁבוֹ וַיְמָרֵר בַּבֶּכִי.

הָרוֹפֵא הִבִּיט אֵלָיו בְּתִמָּהוֹן.

– זֶהוּ בֶּן הַחוֹלֶה – אָמְרָה הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה – הַיּוֹם בַּבֹּקֶר בָּא מִן הַכְּפָר אֲשֶׁר הוּא גָּר בּוֹ.

וַיָּשֶׂם הָרוֹפֵא אֶת יָדוֹ עַל שִׁכְמוֹ, אַחֲרֵי כֵן הוֹרִיד אֶת רֹאשׁוֹ אֶל הַחוֹלֶה, מִשֵּׁשׁ אֶת דָּפְקוֹ, קָמַט אֶת מִצְחוֹ, וַיִּפֶן אֶל הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה וַיִּשְׁאָלֶנָּה שְׁאֵלוֹת אֲחָדוֹת וְעַל כֻּלָּן עָנְתָה תְּשׁוּבָה אַחַת:

– הַכֹּל כְּמִקֹּדֶם.

הָרוֹפֵא חָשַׁב רֶגַע אֶחָד וַיֹּאמַר:

– הוֹסִיפִי לְרַפְּאוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה.

אָז הִתְאַמֵּץ הַנַּעַר וַיִּשְׁאַל בְּקוֹל רוֹעֵד מִבֶּכִי:

– וּמַה שְׁלוֹם אָבִי, אֲדֹנִי הָרוֹפֵא?

– הָיֵה לְבֶן־חַיִל, נַעַר נֶחְמָד, – עָנָהוּ הָרוֹפֵא, בְּשִׂימוֹ אֶת יָדוֹ עַל כְּתֵפוֹ – מַחֲלַת הַשּׁוֹשַׁנָּה עַל פָּנָיו. אָמְנָם הַמַּחֲלָה אֲנוּשָׁה, אַךְ עוֹד לֹא אָבְדָה תִקְוָה מִמֶּנּוּ. שִׂימָה עֵינְךָ עָלָיו אוּלַי יִיטַב לוֹ כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה, כִּי בְנוֹ הוּא הַסּוֹעֵד אוֹתוֹ בְּחָלְיוֹ.

– אֲבָל הֵן לֹא יַכִּיר אוֹתִי!—קָרָא הַנַּעַר בְּקוֹל מִתְיָאֵשׁ.

– יַכִּיר... מָחָר, אוּלַי. הָבָה נְקַוֶּה. אַל תִּתְעַצֵּב!

הַנַּעַר חָפֵץ לִשְׁאֹל עוֹד אֵיזֶה דָּבָר, אַךְ לֹא עָרַב אֶת לִבּוֹ. וְהָרוֹפֵא הָלַךְ לְדַרְכּוֹ.

וְהַיָּמִים הַחֲדָשִׁים הָהֵלּוּ לַנָּעַר. הוּא הִתְחִיל לִשְׁמֹר עַל אָבִיו. הוּא לֹא יָדַע אָמְנָם מַה יַּעֲשֶׂה, אֲבָל עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר יָכֹל: תִּקֵּן לוֹ אֶת הַשְּׂמִיכָה, אָחַז אֶת יָדוֹ הַחַמָּה בְּיָדָיו, הִפְרִיחַ אֶת הַזְּבוּבִים מֵעַל פָּנָיו וְהִתְנוֹדֵד לִרְגָעִים לְקוֹל אַנְחָתוֹ; וְכַאֲשֶׁר הֵבִיאָה הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה אֶת הָרְפוּאוֹת אוֹ מַיִם לִשְׁתִיָּה לָקַח מִיָּדֶיהָ אֶת הַכַּף אוֹ אֶת הַכּוֹס וְהוּא בְּעַצְמוֹ הִגִּישׁ אוֹתָן אֶל פִּיו

אָבִיו. לִפְעָמִים הִבִּיט הַחוֹלֶה אֵלָיו, אֲבָל אַף פַּעַם אַחַת לֹא יָכֹל הַנַּעַר לָדַעַת אִם הוּא מַכִּיר אוֹתוֹ. אַךְ זֹאת רָאָה כִּי אָבִיו הַחוֹלֶה מַאֲרִיךְ לְהַבִּיט עָלָיו בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְיִחוּד כַּאֲשֶׁר הִגִּישׁ הַנַּעַר אֶת מִטְפַּחְתּוֹ אֶל עֵינָיו לִמְחוֹת אֶת דִּמְעוֹתָיו.

כֹּה עָבַר הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן. בַּלַּיְלָה נָתְנוּ לוֹ מָקוֹם לִישֹׁן עַל שְׁנֵי כִסְאוֹת בְּאַחַת הַפִּנּוֹת אֲשֶׁר בַּחֶדֶר. וּבַבֹּקֶר הִשְׁכִּים קוּם לְמַלֵּא אֶת חוֹבָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר לָקַח עָלָיו. בַּיּוֹם הַהוּא נִדְמָה לוֹ, כִּי שָׁבָה דַּעַת הַחוֹלֶה אֵלָיו וְכִי כְּבָרָק אוֹר נָגַהּ בְּעֵינָיו. וְאָמְנָם נִרְאֶה הָיָה, כִּי לְשֵׁמַע קוֹל הַנַּעַר הָרַךְ, הִבִּיט הַחוֹלֶה אֵלָיו בְּמַבָּט שֶׁל תּוֹדָה, וּפַעַם אַחַת הֵנִיעַ בִּשְׂפָתָיו, כְּאִלּוּ חָפֵץ לֵאמֹר דְּבַר מָה. בְּכָל פַּעַם וּפַעַם שֶׁהֵקִיץ אַחֲרֵי תְנוּמָה קְצָרָה, בִּקֵּשׁ בְּעֵינָיו אֶת הַנַּעַר הַקָּטָן הַיּוֹשֵׁב עָלָיו.

כַּאֲשֶׁר בָּא הָרוֹפֵא בַּיּוֹם הַהוּא לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלִים, הִתְבּוֹנֵן אֶל אֲבִי הַנַּעַר וְהִנֵּה רָוַח לוֹ מְעָט. בָּעֶרֶב כַּאֲשֶׁר הִגִּישׁ הַנַּעַר אֶת הַכּוֹס אֶל שִׂפְתֵי הַחוֹלֶה, רָאָה כְּעֵין צְחוֹק קַל מְרַחֵף עֲלֵיהֶן.

אָז נִתְמַלֵּא לֵב הַנַּעַר תִּקְוָה נְעִימָה. וּבִהְיוֹתוֹ בָּטוּחַ כִּי אָבִיו שׁוֹמֵעַ אֶת דְּבָרָיו, הִרְבָּה לְדַבֵּר בְּאָזְנָיו דְּבָרִים טוֹבִים,

דְּבָרִים נְחוּמִים, וַיְסַפֵּר לוֹ עַל אִמּוֹ, עַל אַחְיוֹתָיו הַקְּטַנּוֹת, — וְכָל דְּבָרָיו דִּבֶּר כְּהִתְלַהֲבוּת וּבְקוֹל מָלֵא אַהֲבָה וְחֶמְלָה, כִּי חָפֵץ לְשַׂמֵּחַ אֶת אָבִיו בְּסִפּוּרָיו וּדְבָרָיו. וְגַם בַּעֲלוֹת הַסָּפֵק עַל לְבָבוֹ אִם מֵבִין אָבִיו אֶת דְּבָרָיו, לֹא חָדַל לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר, יַעַן נִרְאָה לוֹ, כִּי אִם גַּם הַחוֹלֶה אֵינֶנּוּ מֵבִין אֶת דְּבָרָיו, אַךְ שׁוֹמֵעַ הוּא אוֹתָם בְּעֹנֶג רָב.

כֵּן עָבַר הַיּוֹם הַשֵּׁנִי, הַשְּׁלִישִׁי וְהָרְבִיעִי; וּלְהַחוֹלֶה פְּעָמִים שֶׁרָוַח לוֹ וּפְעָמִים שֶׁשָּׁבָה וְגָבְרָה עָלָיו מַחֲלָתוֹ בְּיֶתֶר שְׂאֵת, וּמַצָּבוֹ הוּרַע עַד מְאֹד. וְהַנַּעַר הָיָה שָׁקוּעַ בַּעֲבוֹדָתוֹ בְּכָל כֹּחוֹ עַד שֶׁשָּׁבַח כִּמְעַט מֵאֲכֹל לַחְמוֹ, וְרַק שְׁתֵּי פְּעָמִים בַּיּוֹם הָיָה אֹכֵל בְּחִפָּזוֹן פְּרוּסַת לֶחֶם וּגְבִינָה, אֲשֶׁר הֵבִיאָה לוֹ אַחַת הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת, וְכִמְעַט שֶׁלֹּא הִתְבּוֹנֵן מְאוּמָה אֶל כָּל אֲשֶׁר מִסָּבִיב לוֹ, לֹא הִתְבּוֹנֵן אֶל הַחוֹלִים, אֶל הַמֵּתִים, אֶל הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת הָרָצוֹת לִפְעָמִים בַּלֵּילוֹת בַּהֲמֻלָּה וָרַעַשׁ, אֶל דִּמְעוֹת הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְּרִים אֶת קְרוֹבֵיהֶם הַחוֹלִים הָאֲנוּשִׁים וְאֶל יֵאוּשָׁם, בִּרְאוֹתָם, כִּי אָפְסָה כָּל תִּקְוָה לַהֲשִׁיבָם לְאֵיתָנָם; כָּל הַמַּרְאוֹת הַמַּרְעִישׁוֹת וְהַחֶזְיוֹנוֹת הַמַּעֲצִיבִים הָאֵלֶּה הָרְגִילִים בְּחַיֵּי בֵּית הַחוֹלִים, — עָבְרוּ עָלָיו עַתָּה מִבְּלִי מֵשִׂים.

וְיוֹם אַחַר יוֹם עָבַר, וְהוּא יוֹשֵׁב תָּמִיד עַל יַד מִטַּת אָבִיו, מִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל תְּנוּעוֹתָיו בִּדְאָגָה רַבָּה וְאֵינוֹ גּוֹרֵעַ מִמֶּנּוּ עַיִן וְרוּחוֹ מְרַחֶפֶת בֵּין הַתִּקְוָה, אֲשֶׁר הֵאִירָה לוֹ מְעַט רֶגַע אֶת פָּנֶיהָ וּבֵין הַיֵּאוּשׁ אֲשֶׁר הֵעִיק אֶת לִבּוֹ עַד מְאֹד.

בַּיּוֹם הַחֲמִשִׁי הוּרַע פִּתְאֹם מַצַּב הַחוֹלֶה מְאֹד. הָרוֹפֵא הֵנִיעַ בְּרֹאשׁוֹ לְאוֹת כִּי אָבְדָה כָּל תִּקְוָה, וְהַנַּעַר הִתְיַפַּח מָרָה וַיִּפֹּל עַל כִּסְאוֹ. אַךְ לַמְרוֹת כָּל אֵלֶּה לֹא אָבַד הַנַּעַר אֶת תִּקְוָתוֹ, כִּי הִתְנַחֵם בָּזֶה אֲשֶׁר נִדְמָה לוֹ, כִּי שָׁבָה דַעַת הַחוֹלֶה אֵלָיו. הוּא הִבִּיט עַתָּה עַל הַנַּעַר בְּלִי הֶרֶף וְעֵינָיו הֵפִיקוּ אַהֲבָה וְחֶמְלָה רַבָּה; גַּם לֹא אָבָה לָקַחַת אַף מְלֹא כַף מַיִם מִידֵי אִישׁ אַחֵר רַק מִיָּדָיו לְבַדּוֹ, וּמִדֵּי פַעַם בְּפַעַם הֵנִיעַ בִּשְׂפָתָיו, כְּאִלּוּ חָפֵץ לְהוֹצִיא אֵיזֶה דָבָר מִפִּיו. אָז חִבֵּק הַנַּעַר אֶת יָדוֹ, וַיַּרְגֵּשׁ כִּי אַהֲבָה וְתִקְוָה נְעִימָה מָלְאוּ אֶת נַפְשׁוֹ וּשְׂפָתָיו דּוֹבְבוּ בְּלַחַשׁ:

— קַוֵּה לַאדֹנָי, אָב יָקָר, כִּי עוֹד מְעַט וְתָשׁוּב לְאֵיתָנְךָ; אָז נִסַּע מִזֶּה וְנָשׁוּבָה הַבַּיְתָה אֶל אִמֵּנוּ. כֵּן, אָבִי, בְּוַדַּאי תֵּרָפֵא מַהֵר.

אָז הָיְתָה הַשָּׁעָה הָרְבִיעִית אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם, וְלֵב הַנַּעַר

הָיָה מָלֵא רֶגֶשׁ חֶמְלָה וְתִקְוָה. פִּתְאֹם שָׁמַע מֵאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת קוֹל צְעָדִים וְקוֹל גֶּבֶר דּוֹבֵר:

– הֱיִי שָׁלוֹם, אָחוֹת רַחֲמָנִיָּה!

כְּשָׁמְעַ הַנַּעַר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה קָפַץ בַּחֲרָדָה מִמְּקוֹמוֹ; הוּא חָפֵץ לִקְרֹא בְּקוֹל, אַךְ מֵרֹב חֶרְדָּתוֹ דָּבְקָה לְשׁוֹנוֹ לְחִכּוֹ וְלֹא יָכֹל לְהוֹצִיא אַף הֶגֶה מִפִּיו.

בְּאוֹתוֹ הָרֶגַע נִכְנַס הַחֶדְרָה אִישׁ אֶחָד בִּלְוָיַת הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה וַחֲבִילַת בַּד תַּחַת אֲצִילֵי יָדָיו.

קוֹל צְעָקָה הִתְפָּרֵץ מִגְּרוֹן הַנַּעַר, אַךְ לָגֶשֶׁת אֶל הָאִישׁ לֹא יָכֹל וַיִּשָּׁאֵר עַל מְקוֹמוֹ כְּנָטוּעַ בְּמַסְמְרִים.

וְהָאִישׁ בְּשָׁמְעוֹ אֶת קוֹלוֹ, הִבִּיט עָלָיו וַיִּקְרָא גַּם הוּא בְּקוֹל גָּדוֹל:

– צִיצִילָה! – וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָיו.

הַנַּעַר נָבוֹךְ וַיִּפֹּל בִּזְרוֹעוֹת אָבִיו.

הָאָחוֹת, הַמְשָׁרְתִים, הָרוֹפְאִים הַצְּעִירִים מִהֲרוּ לְהִתְאַסֵּף מִכָּל עֲבָרִים וַיַּעַמְדוּ מִשְׁתּוֹמְמִים.

אַךְ הַנַּעַר לֹא יָכֹל עוֹד לְהוֹצִיא אַף הֶגֶה מִפִּיו.

– צִיצִילָה מַחֲמַדִּי! בְּנִי יַקִּירִי! – קָרָא אָבִיו בְּהַבִּיטוֹ

אֵלָיו בְּעֵינֵי הֶמְלָה, וַיּוֹסֶף לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק אוֹתוֹ – הַאַתָּה זֶה, בְּנִי הַטּוֹב? וּמַה לְּךָ פֹּה? אָכֵן עַתָּה יָדַעְתִּי, כִּי הֱבִיאוּךָ אֶל חוֹלֶה אַחֵר תַּחַת לַהֲבִיא אוֹתְךָ אֵלַי! וְאָנֹכִי מַה דָּאַגְתִּי לִשְׁלוֹמְךָ וּמְנוּחָה רָחֲקָה מִמֶּנִּי, עַל אֲשֶׁר לֹא בָאתָ הֵנָּה. מֵאִמָּא קִבַּלְתִּי מִכְתָּב, כִּי שׁוֹלַחַת הִיא אוֹתְךָ אֵלַי, נַעַר מִסְכֵּן וְאֻמְלָל. הַכְּבָר עָבְרוּ יָמִים רַבִּים מֵאָז בָּאתָ הֵנָּה? אֵיךְ זֶה הֱבִיאוּךָ אֶל הַחוֹלֶה הַזֶּה? וְאָנֹכִי שַׁבְתִּי בֵּין כֹּה לְאֵיתָנִי וְקַמְתִּי עַל רַגְלַי, כַּאֲשֶׁר עֵינֶיךָ רוֹאוֹת. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ! וּמַה שְּׁלוֹם אִמֶּךָ? הֲשָׁלוֹם לְקוֹנְצִיטִילְיָה וּלְהָעוֹלֵל הָרַךְ? הִנְנִי עוֹזֵב עַתָּה אֶת בֵּית הַחוֹלִים. הָבָה נֵלְכָה יַחְדָּו. הֶאָח, אֵל טוֹב וְרַב חֶסֶד! מִי מִלֵּל לִי כִּי עוֹד אֶרְאֶה אֶת פָּנֶיךָ!

בְּרֹב עָמָל הוֹצִיא הַנַּעַר אֵיזֶה מִלִּים מִפִּיו עַל אֹדוֹת אִמּוֹ וְעַל אֹדוֹת הַיְלָדִים.

– הֶאָח, מַה טּוֹב לִי! – לָחַשׁ הַנַּעַר בִּשְׂפָתָיו: – הֶאָח, מָה רַבָּה שִׂמְחָתִי! וּמַה נּוֹרָאִים הָיוּ לִי הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים!

וַיּוֹסֶף לְחַבֵּק אֶת אָבִיו וּלְנַשְּׁקֵהוּ נְשִׁיקוֹת חַמּוֹת, אַךְ מִמְּקוֹמוֹ לֹא מָשׁ.

– הָבָה נֵלֵכָה! – הוֹסִיף אָבִיו לֵאמֹר לוֹ. – עוֹד הַיּוֹם

בָּעֶרֶב נָבֹא אֶל בֵּיתֵנוּ. קוּמָה וּלְכָה נָא! וּבְדַבְּרוֹ מָשַׁךְ אֶת הַנַּעַר אַחֲרָיו.

אַךְ הַנַּעַר עָמַד מִבְּלִי נוֹעַ וְלֹא גָרַע אֶת עֵינָיו מֵהַחוֹלֶה, אֲשֶׁר שָׁמַר עָלָיו עַד כֹּה.

— מַה זֶּה הָיָה לְךָ, בְּנִי? הֲתֵלֵךְ עִמִּי אִם לֹא? — קָרָא הָאָב מִשְׁתּוֹמֵם.

עוֹד הַפַּעַם הִבִּיט הַנַּעַר אֶל הַחוֹלֶה, אֲשֶׁר פָּקַח אֶת עֵינָיו בָּזֶה הָרֶגַע וַיַּבֵּט עָלָיו בְּעֵינַיִם קָמוֹת.

אָז אָמַר הַנַּעַר בְּקוֹל נִפְעָם וְנִרְגָּשׁ:

לֹא, אָבִי מַחְמַדִּי, חַכֵּה מְעַט... הֲרוֹאֶה אַתָּה... אֵינֶנִּי יָכֹל... הַזָּקֵן הַזֶּה... זֶה חֲמִשָּׁה יָמִים אֲשֶׁר אָנֹכִי עוֹמֵד אֵצֶל מִטָּתוֹ. הוּא מַבִּיט תָּמִיד עָלַי. הֵן אָנֹכִי הֶאֱמַנְתִּי בְּלִבִּי, כִּי אָבִי הוּא. וּמַה מְּאֹד אֲהַבְתִּיו. וְהוּא גַּם הוּא אֲהֵבַנִי; אָנֹכִי מַגִּישׁ אֵלָיו לִשְׁתּוֹת אֶת הָרְפוּאוֹת וְהוּא שׁוֹתֶה אוֹתָן אַךְ מִיָּדִי... הוּא אֵינֶנּוּ רוֹצֶה כִּי אֶפָּרֵד מֵעָלָיו. מַצָּבוֹ הוּרַע עַתָּה מְאֹד, חַכֵּה מְעַט.— אֵינֶנִּי יָכוֹל לַעֲזֹב אוֹתוֹ וְלָלֶכֶת... כֵּן, אַבָּא, לֹא אֵדַע מַדּוּעַ, אֲבָל קָשֶׁה לִי לָצֵאת מִזֶּה. מָחָר אָשׁוּב. הָבָה אֶשָּׁאֵר פֹּה לִזְמַן מוּעָט. לֹא טוֹב הַדָּבָר לָצֵאת עַתָּה מִזֶּה.

רְאֵה נָא אֵיךְ הוּא מַבִּיט עָלַי, אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מִי אֲנִי, אֲבָל הוּא רוֹצֶה כִּי אֶגַּשׁ אֵלָיו. הֲרוֹאֶה אַתָּה? מַצָּבוֹ יוּרַע עוֹד יוֹתֵר בִּהְיוֹתוֹ לְבַדּוֹ... תְּנֵנִי נָא לְהִשָּׁאֵר פֹּה, אָבִי הַיָּקָר וְהַנֶּחְמָד!

– לֵךְ לְךָ עִם אָבִיךָ, נַעַר! – קָרָא הָרוֹפֵא.

וְהָאָב הִבִּיט מִשְׁתּוֹמֵם עַל בְּנוֹ, אַחֲרֵי כֵן הִבִּיט עַל הַחוֹלֶה.

– מִי הוּא זֶה? – שָׁאַל אֶת הָרוֹפֵא.

– אִכָּר כָּמוֹךָ, אֲדֹנִי – עָנָה הָרוֹפֵא – גַּם הוּא בָּא מִן הַכְּפָר הָעִירָה וַיָּבֹא אֶל בֵּית הַחוֹלִים בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁבָּאתָ אַתָּה, כַּאֲשֶׁר הֱבִיאוּהוּ הֵנָּה, כְּבָר עָזְבָה הַדַּעַת אוֹתוֹ, וְלֹא יָכֹל לְהַגִּיד לָנוּ דָבָר. יוּכַל הֱיוֹת כִּי גַּם הוּא בַּעַל מִשְׁפָּחָה, בַּעַל אִשָּׁה וּבָנִים. אֶפְשָׁר שֶׁחוֹשֵׁב הוּא אֶת בֶּן אֲדֹנִי לְאֶחָד מִבָּנָיו.

וְהַחוֹלֶה לֹא גָּרַע אֶת עֵינָיו מִן הַנַּעַר.

אָז אָמַר הָאָב אֶל צִיצִילָה:

– יְהִי כִדְבָרֶיךָ, שְׁבָה פֹּה, בְּנִי הַטּוֹב.

– לֹא לְיָמִים רַבִּים יֵשֵׁב פֹּה – לָחַשׁ הָרוֹפֵא בְּאָזְנֵי הָאָב.

– שְׁבָה פֹּה – אָמַר הָאָב שֵׁנִית – לֵב טוֹב וְחוֹמֵל

לְךָ, בְּנִי. אָנֹכִי אֲמַהֵר לִנְסֹעַ הַבַּיְתָה, לְמַעַן הַרְגִּיעַ אֶת אִמֶּךָ. הֵא לְךָ מְעַט כֶּסֶף כְּפִי אֲשֶׁר יְחֻרַשׁ לְךָ. הֱיֵה שָׁלוֹם, בְּנִי הַיָּקָר וְהַנֶּחְמָד! שָׁלוֹם לְכֻלְּכֶם!

וַיִּשַּׁק הָאָב לִבְנוֹ, וַיַּבֵּט אֶל עֵינָיו הָרְטֻבּוֹת וַיִּשָּׁקֵהוּ עוֹד הַפַּעַם עַל מִצְחוֹ, וַיֵּצֵא.

וְהַנַּעַר הִבִּיט אֶל פְּנֵי הַחוֹלֶה, וַיֵּדַע כִּי שָׂמֵחַ הוּא הַפָּעַם. וַיּוֹסֶף צִיצִילָה לִשְׁמֹר עָלָיו כְּבָרִאשׁוֹנָה. אָמְנָם עַתָּה מָנַע עֵינָיו מִבֶּכִי, אַךְ דַּאֲגָתוֹ לֹא סָרָה עוֹד מִלִּבּוֹ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה; הוּא הוֹשִׁיט לוֹ מַיִם לִשְׁתּוֹת, תִּקֵּן לוֹ אֶת הַכַּר לִמְרַאֲשׁוֹתָיו וְאֶת הַשְּׂמִיכָה, חִבֵּק אֶת יָדָיו וַיֶּרֶב לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּקוֹל חֲנִינָה וְרַחֲמִים, לְמַעַן הַרְגִּיעַ אֶת רוּחוֹ. אַף רֶגַע לֹא מָשׁ מִמִּטָּתוֹ כָּל הַיּוֹם הַהוּא וְגַם כָּל הַלַּיְלָה. גַּם בַּבֹּקֶר הַשֵּׁנִי הוֹסִיף לָשֶׁבֶת עַל יַד מִטָּתוֹ; אֲבָל מַחֲלַת הַחוֹלֶה הָלְכָה וְגָבֵרָה, מַרְאֵה פָּנָיו נֶהְפַּךְ לְיֵרָקוֹן, נְשִׁימָתוֹ כָּבְדָה וְנִפְסְקָה לִרְגָעִים; גַּם מְנוּחָתוֹ סָרָה מִמֶּנּוּ וַיְהִי נִפְעָם וְנִרְגָּז, וַאֲנָחוֹת כְּבֵדוֹת הִתְפָּרְצוּ לִרְגָעִים מִלִּבּוֹ וּפָנָיו צָבוּ עַד מְאֹד. הָרוֹפֵא אֲשֶׁר הִתְבּוֹנֵן אֵלָיו בָּעֶרֶב אָמַר, כִּי לֹא יִחְיֶה עַד הַבֹּקֶר.

כִּשְׁמֹעַ צִיצִילָה אֵת דִּבְרֵי הָרוֹפֵא, הֵחֵל לִשְׁמֹר עָלָיו

בִּזְרִיזוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה, וְלֹא גָרַע אֶת עֵינָיו מִן הַחוֹלֶה. וְהַחוֹלֶה הִבִּיט עָלָיו בְּלִי הֶרֶף; וְיֵשׁ אֲשֶׁר הֵנִיעַ בִּשְׂפָתָיו, כְּאִלּוּ חָפֵץ לְהַגִּיד לוֹ אֵיזֶה דָּבָר, וְלִפְעָמִים הֵפִיקוּ אֵלֶּה הָעֵינַיִם, אֲשֶׁר הָלְכוּ הָלֹךְ וְכָבֹה, אֵיזֶה עֵדֶן וָרֹךְ. כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא יָשַׁב הַנַּעַר עַל יַד הַחוֹלֶה וְלֹא נָתַן שֵׁנָה לְעֵינָיו אַף רֶגַע אֶחָד, עַד אֲשֶׁר הֵאִירוּ קַרְנֵי הַשַּׁחַר וְהָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה בָּאָה הַחַדְרָה. כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה הָאָחוֹת אֶת מַבָּטָהּ אֶל הַחוֹלֶה, מִהֲרָה וַתֵּרָתַע לַאֲחוֹרֶיהָ, וַתָּשָׁב אַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים בִּלְוָיַת הָרוֹפֵא הַמְפַקֵּחַ וְהַמְשָׁרֶת, אֲשֶׁר נָשָׂא פַּנָּס בְּיָדוֹ.

— הוּא גּוֹסֵס — אָמַר הָרוֹפֵא.

וְהַנַּעַר יָשַׁב וְאָחַז בִּידֵי הַחוֹלֶה.

וְהַחוֹלֶה הַנּוֹטֶה לָמוּת פָּקַח אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט בְּמַבָּט שֶׁל רַחֲמִים אֶל הַנַּעַר וַיָּשָׁב וַיְסַגֵּר שֵׁנִית.

וְלַנַּעַר נִדְמָה, כִּי לָחַץ הַחוֹלֶה אֶת יָדוֹ.

— הוּא לוֹחֵץ אֶת יָדִי — קָרָא בְּקוֹל רָם.

הָרוֹפֵא קָם מִמּוֹשָׁבוֹ וַיֵּט אֶת רֹאשׁוֹ אֶל הַחוֹלֶה, אַחֲרֵי כֵן זָקַף אֶת קוֹמָתוֹ וַיֵּאָנַח.

— שׁוּב עַתָּה לְבֵיתְךָ, בֵּן יַקִּיר, אָח רַחֲמָן! — אָמַר

הָרוֹפֵא – עֲבוֹדָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה שְׁלֵמָה; לְךָ לְשָׁלוֹם; יְשַׁלֵּם לְךָ אֲדֹנָי כְּמִפְעָלְךָ הַטּוֹב וְיִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע וִיבָרֵךְ צֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם!

הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה סָרָה מְעַט מִמִּטַּת הַמֵּת, וַתְּמַהֵר לָשׁוּב וּבְיָדָהּ אֲגֻדַּת פְּרָחִים, אֲשֶׁר לָקְחָה מֵאֶחָד הָעֲצִיצִים הָעוֹמְדִים עַל הַחַלּוֹן, וַתִּתֵּן אוֹתָם עַל יַד הַנָּעַר.

– אֵין יָדִי מַשֶּׂגֶת לָתֵת לְךָ מַזְכֶּרֶת יוֹתֵר טוֹבָה, אָח רַחֲמָן! – אָמְרָה אֵלָיו – קָחֵהוּ אֵפוֹא מִיָּדִי לְאוֹת וְזִכָּרוֹן.

– חֵן חֵן לָךְ, אָחוֹת רַחֲמָנִיָּה! – אָמַר הַנַּעַר בְּקַחְתּוֹ בְּיָדוֹ הָאַחַת אֶת אֲגֻדַּת הַפְּרָחִים וּבַשְּׁנִיָּה מָחָה דִּמְעָה מֵעֵינָיו – אֲבָל הֵן הַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה עָלַי לָלֶכֶת, וְהַפְּרָחִים יִבֹּלוּ וְיִיבְשׁוּ בַּדָּרֶךְ.

אָז לָקַח אֶת אֲגֻדַּת הַפְּרָחִים וַיַּנִּיחֶנָּה עַל מִטַּת הַמֵּת וַיֹּאמַר:

– הִנְנִי מַשְׁאִירָהּ לוֹ; חֵן חֵן לָךְ, אָחוֹת יְקָרָה, וְחֵן חֵן גַּם לְךָ, רוֹפֵא נִכְבָּד!

אַחֲרֵי כֵן שָׂם פָּנָיו אֶל הַמֵּת וַיֹּאמַר:

– נוּחָה בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבְךָ!

וּבְעוֹדֶנּוּ מְבַקֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׁם נָכוֹן, שֶׁבּוֹ יִקְרָא לַמֵּת, זָכַר אֶת הַשֵּׁם הָרַךְ, אֲשֶׁר קָרָא לוֹ בּוֹ זֶה חֲמֵשֶׁת יָמִים רְצוּפִים וַיֹּאמַר:

— נוּחָה בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבְךָ, אָב טוֹב וְאֻמְלָל!

אַחֲרֵי כֵן לָקַח אֶת חֲבִילָתוֹ תַּחַת זְרוֹעוֹ וַיֵּצֵא בְּרַגְלַיִם כּוֹשְׁלוֹת, כִּי סָר מֵעָלָיו כֹּחוֹ מֵרֹב הֶעָמָל וְלֵילוֹת הַנְּדוּדִים אֲשֶׁר שָׂבֵעַ. וּבְצֵאתוֹ לְדַרְכּוֹ שָׁלְחָה כְּבָר הַשֶּׁמֶשׁ אֶת אוֹרָהּ עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם.

№
104 – 105

פרחים

הבן הטוב.

ספור.

מאת

אדמונדו די אמיציס.

תרגום ישראל שף.

הוצאת „תושיה", ורשה.

המחיר 4 קאפ׳.

קראקוי, תרס״ג.

250
נומרים

הַבֵּן הַטּוֹב.

(סִפּוּר).

מֵאֵת

אֶדְמֹנְדוֹ דֵּי אַמִיצִיס.

נַעַר אֶחָד הָיָה בְּעִיר פְלוֹרֶנְצִיָה, נַעַר בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, יְפֵה תֹאַר וְקוֹמָה, שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ שְׁחוֹרוֹת, עֵינָיו גְּדוֹלוֹת וַעֲמֻקּוֹת, פָּנָיו צַחִים וּמְפִיקִים חֵן וָנֹעַם. הוּא הָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לְאַחַד הָעוֹבְדִים עַל מְסִלַּת הַבַּרְזֶל, קַרְלוֹ שְׁמוֹ. אָבִיו שְׁלָחָהוּ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר וַיִּלְמַד הַנַּעַר בִּשְׁקִידָה רַבָּה וַיַּעַשׂ חַיִל בְּלִמּוּדוֹ. וְכַאֲשֶׁר מָלְאוּ לוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה לָמַד כְּבָר בַּמַּחְלָקָה הָרְבִיעִית. קַרְלוֹ הִתְפַּרְנֵס מֵעֲבוֹדָתוֹ בְּדֹחַק, כִּי בָנִים וּבָנוֹת רַבִּים הָיוּ לוֹ וּמַשְׂכֻּרְתּוֹ מִצְעָרָה וְלֹא הִסְפִּיקָה לְמַלֵּא אֶת כָּל מַחְסוֹרָיו. וְקַרְלוֹ אָהַב מְאֹד אֶת בְּנוֹ הַבְּכוֹר וַיֶּרֶב לְהַרְאוֹת לוֹ אוֹתוֹת אַהֲבָה וָחֶסֶד. אַךְ

הַכְּבֵד הִכְבִּיד עָלָיו אֶת עֹל הַלִּמּוּדִים. וַיְצַוֵּהוּ לַעֲבֹד עֲבוֹדַת הַלִּמּוּדִים בִּשְׁקִידָה רַבָּה, לְמַעַן יַשְׁלִים אֶת חֹק הַלִּמּוּדִים בְּיִתְרוֹן הַכֹּשֶׁר כְּאַחַד הַתַּלְמִידִים הָרִאשׁוֹנִים בְּמַחְלָקָה, וּמָצָא לוֹ אֵיזוֹ עֲבוֹדָה וּמִשְׂרָה, וְהָיָה לוֹ לְעֵזֶר לְעֵת זִקְנָה לְכַלְכֵּל אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ. וְאַף כִּי לָמוֹד לָמַד הַנַּעַר תָּמִיד בִּשְׁקִידָה וְחֵשֶׁק רַב, עוֹרְרָהוּ אָבִיו לִלְמֹד בִּשְׁקִידָה יוֹתֵר רַבָּה וּבְחֵשֶׁק יוֹתֵר גָּדוֹל.

קַרְלוֹ הָיָה אִישׁ בָּא בַיָּמִים, אַךְ שַׂעֲרַת רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ הִלְבִּינוּ זֶה כְבָר, וְזִקְנָה קָפְצָה עָלָיו בְּלֹא עֵת מֵהָעֲבוֹדָה הָרַבָּה וְהַקָּשָׁה, אֲשֶׁר עָבַד תָּמִיד לְמַלֵּא מַחְסוֹרֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ; וְיַעַן כִּי מַשְׂכֻּרְתּוֹ, אֲשֶׁר קִבֵּל מִבַּעֲלֵי הַמְסִלָּה, לֹא הִסְפִּיקָה לוֹ דֵּי מַחְסוֹרוֹ, בִּקֵּשׁ וּמָצָא לוֹ עוֹד עֲבוֹדָה פְּרָטִית, לְהַעְתִּיק כְּתָבִים שׁוֹנִים בִּכְתָב נָקִי, וַיֵּשֶׁב כָּפוּף עַל עֲבוֹדָתוֹ זֹאת עַד חֲצוֹת לַיְלָה. בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים קִבֵּל עֲבוֹדָה מִמּוֹצִיא עִתּוֹנִים וּסְפָרִים שׁוֹנִים, לִכְתֹּב בִּכְתָב נָקִי וְיָפֶה, בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּבְרוּרוֹת אֶת כְּתֹבוֹת (אַדְרִיסָאוֹת) הַמְּנוּיִם הַמְקַבְּלִים אֶת הָעִתּוֹנִים וְהַסְּפָרִים הָהֵם וּשְׂכָרוֹ – שָׁלֹשׁ

לירות בְּעַד חָמֵשׁ מֵאות כְּתֻבות. אַךְ הָעֲבודָה הַזּאת הֶחֱלִישָׁה אֶת כֹּחו מְאד.

– עֵינַי תִּכְהֶינָה מֵרְאות – הִתְאונֵן קַרְלו בְּאָזְנֵי בְּנֵי הַבַּיִת, – הָעֲבודָה בַּלַּיְלָה מְמָרֶרֶת אֶת חַיַּי מְאד.

וַיּאמֶר אֵלָיו בְּנו:

– הָבָה, אַבָּא, אָנֹכִי אֶכְתֹּב תַּחְתֶּיךָ; הֲלא יָדַעְתָּ אַבָּא, כִּי יודֵעַ אֲנִי לִכְתּב כְּתָב יָפֶה וְנָקִי כָּמוךָ.

אַךְ אָבִיו עֲנָהוּ:

– לא, בְּנִי; עָלֶיךָ לִלְמד וְלַחֲזוֹר עַל שִׁעוּרֶיךָ. לִמּוּדֶיךָ חֲשׁוּבִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מִן הָאַדְרִיסָאוֹת הָאֵלֶּה. וַאֲנִי חָלִילָה לִי לִגְזוֹל מֵעִתְּךָ הַיְקָרָה אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת בַּיוֹם לָעֲבוֹדָה הַזֹּאת.

וְהַנַּעַר יָדַע, כִּי אָבִיו לא יְשַׁנֶּה אֶת מוֹצָא שְׂפָתָיו, וְעַל כֵּן לא הוֹסִיף לְהַפְצִיר בּוֹ. אַךְ הוּא מָצָא לוֹ עֵצָה לַעֲזוֹר לְאָבִיו מִבְּלִי אֲשֶׁר יֵדַע וְיִתְבּוֹנֵן מְאוּמָה. הוּא יָדַע כִּי בְּכָל חֲצוֹת לַיְלָה גּוֹמֵר אָבִיו אֶת עֲבוֹדָתוֹ וְהוֹלֵךְ אֶל חֲדַר־מִשְׁכָּבוֹ לַעֲלוֹת עַל מִטָּתוֹ וּלְהַחֲלִיף כֹּחַ. כַּאֲשֶׁר יַכֶּה פַּעֲמוֹן הַשָּׁעוֹן אֶת הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, שׁוֹמֵעַ הוּא תָּמִיד קוֹל

טִלְטוּל הַכִּסֵּא וְקוֹל פַּעֲמֵי אָבִיו הַהוֹלֵךְ לְאַט אֶל חֲדַר מִשְׁכָּבוֹ.

וּבַלַּיְלָה הַהוּא חִכָּה הַנַּעַר עַד אֲשֶׁר שָׁכַב אָבִיו עַל מִטָּתוֹ וַיֵּרָדֵם. אָז קָם וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו בַּלָּאט וַיֵּלֶךְ לוֹ חֶרֶשׁ עַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו אֶל הַחֶדֶר אֲשֶׁר אָבִיו עוֹבֵד שָׁם. וַיַּדְלֵק אֶת הַמְּנוֹרָה וַיֵּשֶׁב אֶל שֻׁלְחַן הַכְּתִיבָה, אֲשֶׁר עָלָיו גַּל שֶׁל מַעֲטָפוֹת וּרְשִׁימוֹת הָאַדְרִיסָאוֹת, וַיִּכְתֹּב. וַיְחַקֶּה הֵיטֵב אֶת כְּתַב יַד אָבִיו. הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת נָעֲמָה לוֹ מְאֹד. כַּעֲבֹר זְמַן מַה חָשׁ קֹר בְּיָדָיו וַיְשַׁפְשֵׁף אוֹתָן זוֹ בָּזוֹ עַד אֲשֶׁר הִתְחַמְּמוּ, וְאַחַר שָׁב לַעֲבוֹדָתוֹ בִּתְשׁוּקָה רַבָּה. כַּעֲבֹר שָׁעוֹת אֲחָדוֹת אָסַף אֶת הַמַּעֲטָפוֹת אֲשֶׁר כָּתַב עֲלֵיהֶן אֶת הָאַדְרִיסָאוֹת וַתִּהְיֶינָה לְגַל גָּדוֹל. אָזְנָיו שׁוֹמְעוֹת נַחֲרַת הַיְשֵׁנִים וּשְׂחוֹק שֶׁל רָצוֹן מְרַחֵף עַל שְׂפָתָיו. הִנֵּה כָּתַב כְּבָר אַדְרִיסָאוֹת רַבּוֹת, מֵאָה וְשִׁשִּׁים בְּמִסְפָּר. וּמְחִיר עֲבוֹדָתוֹ לִירָה אַחַת. אָז הֵשִׁיב אֶת הָעֵט לִמְקוֹמוֹ וַיְכַבֶּה אֶת הַמְּנוֹרָה וַיָּשָׁב בַּלָּאט עַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו אֶל מִטָּתוֹ.

מִמָּחֳרַת הַיּוֹם, לְעֵת הַצָּהֳרַיִם, נִגַּשׁ קַרְלוֹ אֶל הַשֻּׁלְחָן, וְהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב, וְלֹא הִתְבּוֹנֵן מְאוּמָה. אֶת עֲבוֹדַת

הַכְּתִיבָה עָבַד בְּלִי חֶמְדָּה וּבְלִי כַּוָּנָה, כִּמְכוֹנָה הָעוֹשָׂה אֶת מְלַאכְתָּהּ בְּלִי דַעַת וְחֶשְׁבּוֹן. הוּא כָתַב בְּכָל לַיְלָה שָׁעוֹת אֲחָדוֹת עַד אֲשֶׁר עָיֵף, וְלֹא הָיָה מוֹנֶה מִסְפַּר הַמַּעֲטָפוֹת הַכְּתוּבוֹת עַד יוֹם הַמָּחֳרָת. וַיֵּשֶׁב אֶל הַשֻּׁלְחָן בְּלֵב שָׂמֵחַ וַיִּמְחָא בְּיָדוֹ עַל שְׁכֶם בְּנוֹ וַיֹּאמַר:

– הִנֵּה דְּווֹלִיָּה, עוֹד כֹּחַ בִּידֵי אָבִיךָ לַעֲבֹד עֲבוֹדָה! אֶמֶשׁ כָּתַבְתִּי בִּשְׁלִישׁ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּכָל לַיְלָה. אוֹת הוּא כִּי יָדַי זְהִירוֹת עוֹד לִכְתֹּב וְעֵינַי מֵיטִיבוֹת עוֹד לִרְאוֹת.

אַךְ דְּווֹלִיָּה לֹא עָנָה דָבָר וּבְלִבּוֹ אָמַר:

„כֵּן, אַבָּא מִסְכֵּן, עֶזְרָתִי דְרוּשָׁה לְךָ מְאֹד, כִּי הִיא תָּבִיא לְךָ שָׂכָר וְגַם תַּרְבֶּה לְּךָ עָצְמָה, בְּהַאֲמִינְךָ כִּי עוֹד רַב כֹּחֲךָ לַעֲבוֹדָה, וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ. כֵּן! וַאֲנִי אוֹסִיף לִהְיוֹת לְךָ לְעֵזֶר".

וְהַהַצְלָחָה עָמְדָה לוֹ וַיִּתְעוֹרֵר גַּם בַּלַּיְלָה הַשֵּׁנִי בְּשָׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה וַיֵּשֶׁב וַיִּכְתֹּב. כָּכָה עָשָׂה לֵילוֹת רַבִּים כְּסִדְרָם. אָבִיו לֹא הִתְבּוֹנֵן מְאוּמָה, וְרַק פַּעַם אַחַת אַחֲרֵי סְעֻדַּת הָעֶרֶב קָרָא בְתִמָּהוֹן:

— נִפְלָא הַדָּבָר, כִּי בַלֵּילוֹת הָאַחֲרוֹנִים בּוֹלַעַת הַמְּנוֹרָה נֵפְט הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עַד כֹּה.

דְּוּולְיָה נִבְהַל רֶגַע, אַךְ הַשִּׂיחָה נִפְסְקָה, וְהוּא הוֹסִיף לַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה.

כַּאֲשֶׁר מָנַע דְּוּולְיָה שֵׁנָה מֵעֵינָיו בַּלֵּילוֹת וְלֹא הֶחֱלִיף כֹּחַ כָּרָאוּי, הָיָה קָם בַּבֹּקֶר עָיֵף וְיָגֵעַ, וּבְלָמְדוֹ בָּעֶרֶב אֶת שִׁעוּרָיו הִתְאַמֵּץ בְּכָל כֹּחוֹ לְבַל יֵרָדֵם עַל סְפָרָיו וּמַחְבְּרוֹתָיו. וּפַעַם אַחַת בָּעֶרֶב, וְזֹאת הָיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בִּימֵי חַיָּיו, נִמְנֵם מְעַט בְּשָׁעָה שֶׁיָּשַׁב וְהֵכִין אֶת שִׁעוּרוֹ.

— דְּוּולְיָה, דְּוּולְיָה, — קָרָא אָבִיו וַיִּמְחָא בְּכַפָּיו, — הֲלֹא תֵבוֹשׁ, הֲלֹא תִכָּלֵם? הֵן לֹא גָמַרְתָּ עוֹד לְהָבִין אֶת שִׁעוּרֶיךָ!

דְּוּולְיָה הִתְעוֹרֵר וַיָּשָׁב אֶל לִמּוּדוֹ. אַךְ הַדָּבָר הַזֶּה קָרָה גַם בַּיָּמִים הַבָּאִים לְעִתִּים קְרוֹבוֹת: הוּא הָיָה מְנַמְנֵם כְּפַעַם בְּפַעַם בְּשִׁבְתּוֹ אֶל סְפָרָיו. גַּם הָיָה מְאַחֵר לָקוּם מִמִּשְׁכָּבוֹ מֵאֲשֶׁר הִסְכִּין עַד כֹּה, אֶת שִׁעוּרָיו לָמַד בְּחִפָּזוֹן וּבִדְאָגָה, וְכָל הֲלִיכוֹתָיו בַּבַּיִת הָיוּ בַעֲצַלְתַּיִם. אָבִיו הִתְבּוֹנֵן אֵלָיו בִּדְאָגָה וְחָשַׁב הַרְבֵּה מַחְשָׁבוֹת עַל אוֹדוֹתָיו וּלְסוֹף

נַעַר בּוֹ וַיְדַבֵּר אֵלָיו קָשׁוֹת, אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע הַנַּעַר עוֹד מִיָּמָיו.

— דְּווֹלִיָה! — אָמַר אֵלָיו בְּאַחַד הַיָּמִים, — מַה זֶּה הָיָה לְךָ, כִּי חָדַלְתָּ לְהָכִין אֶת שִׁעוּרֶיךָ, כַּאֲשֶׁר הִסְכַּנְתָּ בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים? רוֹאֶה אֲנִי, כִּי רוּחַ אַחֶרֶת הָיְתָה אִתְּךָ וּלְנַעַר אַחֵר נֶהְפַּכְתָּ; וְאוּלָם זְכֹר וְאַל תִּשְׁכַּח, כִּי כּחוֹתַי הוֹלְכִים וְדַלִּים וְעָלֶיךָ לִהְיוֹת מִשְׁעָן לְאַחֶיךָ הַקְּטַנִּים. שִׂים לִבְּךָ אֵפוֹא, דְּווֹלִיָה, עַל דַּרְכֶּךָ.

כִּשְׁמֹעַ הַנַּעַר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ מְאֹד.

— כֵּן הוּא, — אָמַר בְּלִבּוֹ — לֹא אוֹסִיף עוֹד לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה. אֶעֶזְבָה נָא אֶת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת וְאָשׁוּב לִלְמֹד בִּשְׁקִידָה כְּבָרִאשׁוֹנָה.

אוּלָם בְּאוֹתוֹ יוֹם, כַּאֲשֶׁר הָיוּ כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה מְסֻבִּים אֶל הַשֻּׁלְחָן לַאֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם, אָמַר קַרְלוֹ בְּשִׂמְחָה:

— הַיְדַעְתֶּם, מַחְמַדַּי, כִּי בַחֹדֶשׁ הַזֶּה הִשְׂתַּכַּרְתִּי בַּעֲבוֹדַת הַכְּתִיבָה כִּשְׁנַיִם וּשְׁלשִׁים לִירָה יוֹתֵר מִבַּחֹדֶשׁ הַקּוֹדֵם! — וּבְדַבְּרוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הוֹצִיא מִכִּיסוֹ קֻפְסָה קְטַנָּה מְלֵאָה סֻכָּרִיּוֹת, אֲשֶׁר קָנָה לְחַלֵּק

לַיְלָדִים, משִׂמְחַת לִבּוֹ עַל הַשָּׂכָר אֲשֶׁר נוֹסַף לוֹ בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה; וְהַיְלָדִים, בִּרְאוֹתָם אֶת הַסֻּכָּרִיּוֹת, מָחֲאוּ כָף מֵרֹב שִׂמְחָה וָגִיל.

אָז אָמַר דְּזוּלְיָה בְּלִבּוֹ:

„אָבִי הַיָּקָר, גַּם בַּיָּמִים הַבָּאִים אוֹסִיף לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַד כֹּה. בַּיּוֹם אֶשְׁתַּדֵּל לִלְמֹד הֵיטֵב כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּבַלַּיְלָה אוֹסִיף לִכְתֹּב בַּעַדְךָ".

וְקַרְלוֹ הוֹסִיף:

— שְׁתַּיִם וּשְׁלשִׁים לִירָה יוֹתֵר — זוֹהִי הוֹסָפָה יָפָה! אַךְ זֶה הוּא הַמַּעֲצִיב אֶת רוּחִי בַּעֲצְלוּתוֹ וּבְכָל הֲלִיכוֹתָיו, — אָמַר בְּהַרְאוֹתוֹ עַל דְּזוּלְיָה.

וּדְזוּלְיָה הֶחֱרִישׁ וַיִּתְאַמֵּץ לַעֲצֹר בְּעַד הַדְּמָעוֹת אֲשֶׁר עָלוּ בְּעֵינָיו, וּלְבָבוֹ שָׂמַח וְנֶעֱצַב בּוֹ יָחַד.

וְכֵן הוֹסִיף לִכְתֹּב בַּלַּיְלָה וּלְשַׁנֵּן אֶת שִׁעוּרָיו בַּיּוֹם בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹחוֹ.

אַךְ הָעֲבוֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבַד הַנַּעַר, פָּעֲלָה עָלָיו לְרָעָה. פָּנָיו נָפְלוּ. עֵינָיו שָׁקְעוּ בְחוֹרֵיהֶן, וְכָל בְּשָׂרוֹ הָלַךְ הָלוֹךְ וָדַל: שְׁנֵי יְרָחִים עָבְרוּ עָלָיו בָּעֲבוֹדָה הַזֹּאת. וְאָבִיו

לֹא חָדַל מֵהִתְאוֹנֵן עָלָיו וּמִגְעֹר בּוֹ יוֹם יוֹם. וַיַּבֵּט אֵלָיו בְּכַעַס וָבוּז. פַּעַם אַחַת הָלַךְ קַרְלוֹ אֶל הַמּוֹרֶה וְשָׁאַל אֶת פִּיו: הֲיַעֲשֶׂה בְנוֹ חַיִל בְּלִמּוּדָיו אִם לֹא? וְהַמּוֹרֶה עָנָהוּ:

— כֵּן, הוּא עוֹשֶׂה חַיִל בְּלִמּוּדָיו, כִּי כִשְׁרוֹנוֹת טוֹבִים לוֹ. אַךְ בִּשְׁנֵי הַיְרָחִים הָאַחֲרוֹנִים אֵינֶנּוּ שׁוֹקֵד עַל לִמּוּדָיו כַּאֲשֶׁר עַד כֹּה. וְיֵשׁ שֶׁהוּא מְנַמְנֵם וּמְפַהֵק בִּשְׁעַת הַלִּמּוּד וְתָמִיד הוּא עָיֵף וְנָבוֹךְ מְאֹד. חִבּוּרָיו קְצָרִים יוֹתֵר מִדַּי, וְהֵם כְּתוּבִים בְּחִפָּזוֹן וּבְהִתְרַשְּׁלוּת; לוּ שָׁקַד יוֹתֵר, כִּי אָז הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת חַיִל בְּלִמּוּדָיו.

בָּעֶרֶב הַהוּא קָרָא קַרְלוֹ אֶת דְּזוּלְיָה אֵלָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ קָשׁוֹת, אֲשֶׁר לֹא דִבֶּר עוֹד בְּאָזְנָיו עַד כֹּה.

— עֵינֶיךָ הָרוֹאוֹת, דְּזוּלְיָה, כִּי הִנְנִי עוֹבֵד בְּכָל כֹּחִי וְגַם יוֹתֵר מִכֹּחִי, לְכַלְכֵּל אֶת מִשְׁפַּחְתֵּנוּ. וְאַתָּה אֵינְךָ שָׂם אֶת לִבְּךָ לָדַעַת וּלְהָבִין, כִּי גַם עָלֶיךָ לַעֲמֹל בְּלִמּוּדֶיךָ, לְמַעַן תּוּכַל לַעֲזֹר לִי אַחֲרֵי כֵן; אֵין זֹאת, כִּי אֵין אַהֲבָה בְלִבְּךָ אֵלַי וְאֶל אַחִיךָ וְאַחְיוֹתֶיךָ הַקְּטַנִּים וְגַם אֶת אִמְּךָ לֹא תֶּאֱהַב בְּאַהֲבַת בֵּן!

— אָנָּא, אַבָּא, אַל נָא תְדַבֵּר אֵלַי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה!

– קָרָא הַנַּעַר וּבְכִי מַר פָּרַץ מִגְּרוֹנוֹ. קָרָנָע הַהוּא אָמַר לְהוֹדוֹת לִפְנֵי אָבִיו עַל הַכֹּל.

אַךְ אָבִיו הִפְסִיקוֹ בְּאָמְרוֹ:

– הֲלֹא יָדַעְתָּ מַה קָּשִׁים הָיוּ לָנוּ הַחַיִּים גַּם עַד הֵנָּה. וְעַתָּה עָלַי לְהוֹסִיף וְלַעֲבֹד עֲבוֹדָה רַבָּה מֵאֲשֶׁר עַד כֹּה: אָנֹכִי אָמַרְתִּי, כִּי אֲקַבֵּל בְּשָׁנָה זוּ מִבַּעֲלֵי הַמְּסִלָּה מֵאָה לִירָה לִפְרָס, וְעַתָּה נוֹדַע לִי, כִּי לֹא אֲקַבֵּל מְאוּמָה.

בְּשָׁמְעַ דְּזוּלְיָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שָׁב וְנִחַם מֵחֶפְצוֹ.

„לֹא, אָבִי הַטּוֹב, – אָמַר בִּלְבָבוֹ, – כִּי הַסְתֵּר אַסְתִּיר אֶת סוֹדִי, לְמַעַן אוּכַל לְהוֹסִיף וְלַעֲזָר לָךְ. בְּכָל כֹּחִי אֶתְאַמֵּץ לִנְמָלֶךְ טוֹב, חֵלֶף הַיָּגוֹן וְהַתַּמְרוּרִים אֲשֶׁר הִשְׂבַּעְתִּיךָ. לָמוֹד אֶלְמַד בְּבֵית הַסֵּפֶר בְּכָל מְאֹדִי, לְמַעַן אֲשֶׁר יַעֲלוּנִי הַמּוֹרִים לַמַּחְלָקָה הַגְּבֹהָה. וְאָז הֲלֹא יִקְרְבוּ הַיָּמִים שֶׁאוּכַל גַּם אֲנִי לְהִשְׂתַּכֵּר. כֵּן, נָחוּץ מְאֹד לַעֲזָר לָךְ כִּי בְלִי עֶזְרָה לֹא תוּכַל עֲמֹד.

וַיּוֹסֶף הַנַּעַר לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וַיַּעַבְרוּ עוֹד שְׁנֵי יְרָחִים, יַרְחֵי עֲבוֹדָה קָשָׁה. וַיַּעֲבֹד הַנַּעַר אֶת עֲבוֹדָתוֹ הָרַבָּה בַּלַּיְלָה, וַיִּלְמַד אֶת לִמּוּדָיו הַקָּשִׁים בַּיּוֹם.

וְאָבִיו הוסִיף לְמָרֵר אֶת חַיָּיו בִּתְלוּנוֹתָיו וְתוֹכַחְתּוֹ יוֹם יוֹם. דְּזוּלִיָה רָאָה לְדַאֲבוֹן לִבּוֹ. כִּי אַהֲבַת אָבִיו אֵלָיו תֵּלֵךְ הָלוֹךְ וְרָפֹה מִיּוֹם אֶל יוֹם. רַק לִפְעָמִים רְחוֹקוֹת הוּא מְדַבֵּר אֵלָיו דְּבָרִים אֲחָדִים בְּשָׂפָה רָפָה, וְאֵינוֹ מַרְאֶה לוֹ כָּל אוֹת אַהֲבָה, וּבִכְלָל אֵינוֹ שָׂם אֵלָיו לֵב, כְּאִלּוּ כְּבָר נִכְזְבָה תוֹחַלְתּוֹ מִמֶּנּוּ. וּדְזוּלִיָה רָאָה זֹאת וַיֵּצֶר לוֹ מְאֹד מְאֹד. וַיִּתְמַרְמֵר וַיִּתְקַצֵּף וַיֵּאָנַח עַל גּוֹרָלוֹ הַמַּר וַיִּפְּלוּ פָנָיו מְאֹד. הָרָעָה הַזֹּאת הִגְדִּילָה אֶת מְצוּקַת לְבָבוֹ וּפָנָיו הָלְכוּ הָלוֹךְ וָרַע, וְהַיְגִיעָה הָרַבָּה הִכְשִׁילָה אֶת כֹּחוֹ וַיֶּחֱלַשׁ. אָז מָעֲטָה גַּם שְׁקִידָתוֹ בַּלִּמּוּדִים. הוּא יָדַע בְּנַפְשׁוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַאֲרִיךְ אֶת מַעֲשֵׂהוּ זֶה יָמִים רַבִּים. כִּי סוֹף סוֹף עָלָיו לַחְדֹּל מִזֶּה וּבְכָל עֶרֶב וָעֶרֶב אָמַר אֶל לִבּוֹ:

„בַּלַּיְלָה הַזֶּה לֹא אֶכְתֹּב עוֹד".

אַךְ כִּמְעַט הֵחֵל פַּעֲמוֹן הַשָּׁעוֹן לְהַשְׁמִיעַ הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, שָׁמַע קוֹל קוֹרֵא אֵלָיו מִמַּעֲמַקֵּי נַפְשׁוֹ לָקוּם לְעֶזְרַת אָבִיו הָאֻמְלָל, וַיֵּדַע, כִּי אִם לֹא יִכְתֹּב הַלַּיְלָה הוּא גוֹזֵל מֵאָבִיו וּמִכָּל בְּנֵי בֵיתוֹ לִירָה אַחַת, וְאָז הָיָה קָם מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וְיוֹשֵׁב וְכוֹתֵב כְּדַבֵּר לַיְלָה בְּלַיְלָה.

אַךְ פַּעַם אַחַת בְּשִׁבְתָּם לֶאֱכֹל סְעֻדַּת הָעֶרֶב הוֹצִיא אָבִיו מִפִּיו דְּבָרִים קָשִׁים, אֲשֶׁר הִבְרִיחוּ אוֹתוֹ לְהַחְלִיט בִּלְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת קֵץ לַמַּצָּב הַזֶּה. וְזֶה הַדָּבָר: כַּאֲשֶׁר הִבִּיטָה אִמּוֹ אֵלָיו בִּשְׁעַת הַסְּעֻדָּה, רָאֲתָה כִּי פָּנָיו דַּלִּים וְרָעִים מְאֹד וַתִּשְׁאָלֵהוּ:

– מַה זֶּה הָיָה לְךָ, הַחוֹלֶה אַתָּה, דְּוּלִיָה? וּבַהֲסִבָּהּ אֶת פָּנֶיהָ אֶל בַּעֲלָהּ שָׁנְתָה אֶת דְּבָרֶיהָ בִּדְאָגָה וּבַחֲרָדָה: בֵּן, דְּוּלְיָה חוֹלֶה. הַבִּיטָה וּרְאֵה, מֶה חָוְרוּ פָּנָיו. הַגִּידָה נָּא לִי, מַה לְּךָ, בְּנִי הַנֶּחְמָד?

אַךְ אָבִיו הִבִּיט עָלָיו בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ וַיֹּאמַר:

– הַנֹּחַם יְיַסְּרֵהוּ עַל דְּרָכָיו הָרָעִים, וְעַל כֵּן פָּנָיו רָעִים וְרוּחוֹ סַר וְזָעֵף. בַּיָּמִים שֶׁלָּמַד בִּשְׁקִידָה וַיְהִי לְבֵן מַקְשִׁיב אוֹרוּ פָּנָיו וְנָהֲרוּ תָּמִיד.

– אֲבָל הֵן חוֹלֶה הוּא! – קָרְאָה הָאֵם בְּקוֹל מָר.

– וּמַה לִּי וָלוֹ! – עָנָה הָאָב.

דִּבְרֵי הָאָב הָלְמוּ כְּרַעַם אֶת לֵב הַנַּעַר הָאֻמְלָל. „מַה לִּי וָלוֹ!” אָמַר אֶל אִמִּי. הָיוּ יָמִים שֶׁהָיָה דוֹאֵג וְחָרֵד בְּשָׁמְעוֹ

אֵיזֶה שֵׁעוּל ַקל הַיּוֹצֵא מִגְּרוֹנִי וְעַתָּה – אוֹת הוּא לִי, כִּי כְבָר כָּבְתָה גַּם זִיק הָאַהֲבָה הָאַחֲרוֹן בְּלִבּוֹ. כֵּן.

– לֹא, אָבִי הַיָּקָר, – אָמַר הַנַּעַר בְּלִבּוֹ – הִגִּיעָה הָעֵת לָשִׂים ַקץ לַמַּצָּב הַזֶּה. אֵין לִי חֵפֶץ בַּחַיִּים בְּלִי אַהֲבָתְךָ; חָפֵץ אֲנִי, כִּי תָשׁוּב לְאָהֳבֵנִי כְּבָרִאשׁוֹנָה. כֵּן, לֹא אוֹסִיף עוֹד לְרַמּוֹת אוֹתְךָ, הִנְנִי לָשׁוּב אֶל לִמּוּדַי כְּבַתְּחִלָּה. יְהִי מָה! עַתָּה כָלָה וְנֶחֱרָצָה הִיא מֵאִתִּי וְלֹא אֶנָּחֵם עוֹד!

אַךְ לַמְרוֹת הַחְלָטָתוֹ זֹאת הִתְעוֹרֵר גַּם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה הַהוּא מִשְּׁנָתוֹ, כַּאֲשֶׁר הִסְכִּין עַד כֹּה, וּבַהֲקִיצוֹ גָּבְרָה הַתְּשׁוּקָה בְּלִבּוֹ לָשׁוּב לִרְגָעִים אֲחָדִים אֶל חֲדַרהָעֲבוֹדָה, שֶׁעָבַד בּוֹ זֶה לֵילוֹת רַבִּים בְּנַחַת וְרָצוֹן, שֶׁאָז הָיָה לִבּוֹ טוֹב עָלָיו וַיְהִי אַךְ שָׂמֵחַ. בְּבוֹאוֹ הַחֲדָרָה הִדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה וּבִרְאוֹתוֹ אֶת גַּל הַגִּלְיוֹנוֹת, אֲשֶׁר לֹא יוֹסִיף עוֹד לִכְתֹּב עֲלֵיהֶם אֶת הָאַדְרִיסָאוֹת הַיְדוּעוֹת לוֹ, לָקַח לוֹ מִבְּלִי מֵשִׂים אֶת הָעֵט בְּיָדוֹ. אַךְ בִּנְטוֹתוֹ אֶת יָדוֹ דָחַף אֶת אַחַד הַסְּפָרִים, וְהַסֵּפֶר נָפַל בְּקוֹל הֲמֻלָּה עַל הָרִצְפָּה. כָּל דְּמֵי לִבּוֹ פָּרְצוּ אֶל פָּנָיו. רְעָדָה גְדוֹלָה אֲחָזַתְהוּ פֶּן יָקִיץ אָבִיו לְקוֹל הַנְּפִילָה?! הֵן אָמְנָם אַבָּא לֹא יִמְצָאֵהוּ עוֹשֶׂה דָּבָר

רָע, וְגַם הוּא כְּבָר גָּמַר בְּנַפְשׁוֹ לְהוֹדוֹת לְפָנָיו עַל הַכֹּל. וּבְכָל זֹאת... הוּא עָצַר רֶגַע אֶת נְשִׁימָתוֹ וַיַּט אָזְנָיו לִשְׁמֹעַ אֶת כָּל אֲשֶׁר מִסָּבִיב, אַךְ אֵין קֶשֶׁב וְאֵין תְּנוּעָה. כָּל בְּנֵי הַבַּיִת יְשֵׁנִים שֵׁנָה עֲמֻקָּה. גַּם אָבִיו לֹא שָׁמַע מְאוּמָה. מְנוּחָתוֹ שָׁבָה אֵלָיו. אָז שָׁכַח רֶגַע אֶת הַחֲלָטָתוֹ וַיֵּשֶׁב לַשֻּׁלְחָן, וַיָּחֶל לִכְתֹּב. הַכְּתֹבוֹת נֶעֶרְמוּ לְפָנָיו זוֹ עַל זוֹ, וְהוּא יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב, וְאָזְנָיו שׁוֹמְעוֹת אֶת קוֹל צַעֲדֵי הַשּׁוֹמֵר הַסּוֹבֵב בָּעִיר, שְׁאוֹן מֶרְכָּבָה עוֹבֶרֶת, אֲשֶׁר נֶאֶלְמָה פִּתְאֹם, וְאַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים שָׁמַע הֶמְלַת עֲגָלָה מִתְנַהֶלֶת לְאִטָּהּ. אַחֲרֵי כֵן נִדְמָה הַכֹּל וְדֻמִּיַּת הַלַּיְלָה נִפְסְקָה אַךְ עַל יְדֵי נְבִיחַת הַכְּלָבִים. ווּלִיָה כּוֹתֵב וְכוֹתֵב בְּלִי הֶפְסֵק. פִּתְאֹם הִשְׁמִיעַ קוֹל פְּחָדִים וַיִּתְהַלֵּל: שְׁתֵּי יָדַיִם רַכּוֹת חִבְּקוּהוּ.

כָּל אוֹתָהּ הָעֵת שֶׁיָּשַׁב הַנַּעַר וְכָתַב, עָמַד אָבִיו מֵאַחֲרָיו וְהִבִּיט אֵלָיו. הוּא הִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ לְקוֹל הַסֵּפֶר הַנּוֹפֵל, אַךְ לֹא פִּתְאֹם, כִּי אִם לְאַט לְאַט וְעַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו בָּא. רַעַשׁ הָעֲגָלוֹת הֶחֱרִישׁ אֶת קוֹל צְעָדָיו בְּלֶכְתּוֹ וְאֶת חֲרִיקַת הַדֶּלֶת בְּהִפָּתְחָהּ; הוּא הֵשַׁח אֶת רֹאשׁוֹ הַלָּבָן מֵעַל לְרֹאשׁ דְּווּלִיָה הַשָּׁחוֹר וְרָאָה אֶת בְּנוֹ כּוֹתֵב עַל הַמַּעֲטָפוֹת, וּכְרֶגַע הֵבִין אֶת כָּל הַדָּבָר...וַחֲרָטָה מָרָה הֱצִיקַתְהוּ וְרַחֲמִים

אֵין קֵץ מָלְאוּ אֶת נַפְשׁוֹ, וַיַּעֲמֹד כְּנָטוּעַ בִּמְסְמְרִים עַל יַד הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יָשַׁב עָלָיו בְּנוֹ. לְסוֹף לֹא יָכֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק וַיִּשְׁלַח יָדָיו וַיְחַבְּקֵהוּ.

— הָהּ, אַבָּא, אַבָּא! סְלַח נָא לִי, מְחַל נָא לִי! — קָרָא הַנַּעַר בִּרְאוֹתוֹ אֶת אָבִיו.

— לֹא עָלֶיךָ לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמֶּנִּי, כִּי אִם עָלַי לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמְּךָ, בְּנִי, מַחְמַל נַפְשִׁי. סְלַח נָא לִי, בְּנִי! — וַיְנַשֵּׁק לִבְנוֹ נְשִׁיקוֹת רַבּוֹת עַל רֹאשׁוֹ וְעַל מִצְחוֹ. עַתָּה הִנְנִי מֵבִין אֶת הַכֹּל, וַאֲנִי, אֲנִי מְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמְּךָ, בְּנִי, בְּנִי הַיָּקָר וְהַנֶּחְמָד! הָבָה נֵלְכָה יָחַד!

וַיִּנְהַג הָאָב אֶת בְּנוֹ, אוֹ יוֹתֵר נָכוֹן, נָשָׂא אֶת בְּנוֹ אֶל הַמִּטָּה אֲשֶׁר שָׁכְבָה הָאֵם עָלֶיהָ וַיֹּאמַר:

— נַשְּׁקִי אֶת בְּנֵךְ יַקִּירֵךְ זֶה, אֲשֶׁר זֶה שְׁלֹשָׁה יְרָחִים הוּא גוֹזֵל שֵׁנָה מֵעֵינָיו וְעוֹבֵד עֲבוֹדָה לְמַעֲנִי, וְאָנֹכִי שֶׁחַתִּי רַחֲמַי מִמֶּנּוּ, דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ קָשׁוֹת וְגָעַרְתִּי בוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת עַל עֶזְרָתוֹ לְנַהֵל אֶת מִשְׁפַּחְתֵּנוּ בַּלָּחֶם.

אִמּוֹ לָחֲצָה אוֹתוֹ בְּכֹחַ אֶל לִבָּהּ, וּמֵרֹב רִגְשׁוֹתֶיהָ לֹא יָכְלָה לְהוֹצִיא אַף הֶגֶה קַל מִפִּיהָ, וְרַק כַּעֲבֹר רְגָעִים אֲחָדִים אָמְרָה:

– עֲלֵה, מַחֲמַדִּי, אֶל מִטָּתְךָ וּשְׁכָב! לֵךְ שְׁכַב וְהַחֲלִיף כֹּחַ! לֵךְ, קַרְלוֹ, – קָרְאָה אֶל בַּעֲלָהּ – לֵךְ הַשְׁכִּיבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ.

הָאָב לָקַח אֶת בְּנוֹ בְיָדוֹ, וַיְּשָׂאֵהוּ אֶל הַמִּטָּה, וַיַּשְׁכִּיבֵהוּ וַיֵּיטֶב לוֹ אֶת הַכָּרִים וְאֶת הַשְּׂמִיכָה.

– חֵן, חֵן לְךָ, אַבָּא רַחֲמָן, – אָמַר הַנַּעַר, – חֵן, חֵן לְךָ! לֵךְ, וּשְׁכַב גַּם אַתָּה. מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִי עַתָּה! לֵךְ, אָבִי, וּשְׁכָב!

אַךְ אָבִיו לֹא עָזַב אוֹתוֹ, כִּי חָפֵץ לְחַכּוֹת עַד אֲשֶׁר יִישַׁן הַנַּעַר, וַיֹּאחֶז בְּיַד בְּנוֹ וַיֹּאמַר:

– יְשַׁן, בְּנִי, יְשָׁן!

וּדְזוּלִיָּה הֶעָיֵף מְאֹד נִרְדַּם מַהֵר וַיִּישַׁן שָׁעוֹת מִסְפָּר בְּלִי הֶפְסֵק שְׁנַת מְנוּחָה וְשַׁלְוָה, שֵׁנָה, אֲשֶׁר זֶה יָמִים רַבִּים לֹא נֶהֱנָה מִמֶּנָּה. חֲלוֹמוֹת נְעִימִים שִׁעַשְׁעוּ אֶת נַפְשׁוֹ, חֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר לֹא נִרְאוּ לוֹ זֶה יָמִים רַבִּים.

כַּאֲשֶׁר הֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ, עָמַד כְּבָר הַשֶּׁמֶשׁ בִּמְרוֹמֵי שָׁמַיִם, וּלְנֶגֶד עֵינָיו נִרְאָה רֹאשׁ אָבִיו הַלָּבָן הַנִּשְׁעָן עַל הַכָּר כִּי שָׁכַב אָבִיו כָּל הַלַּיְלָה עַל יַד בְּנוֹ.

№ 106

פרחים

נַעַר שׁוֹבָב.

סִפּוּר.

מֵאֵת

אֶדְמוֹנְדוֹ דִי אַמִיצִים.

תַּרְגּוּם יִשְׂרָאֵל שַׁף.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

דּוּמִיָּה שַׁאֲנַנָּה שָׂרְרָה בָּעֶרֶב הַהוּא, שֶׁבּוֹ קָרָה הַדָּבָר שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר לָכֶם הַפָּעַם. בְּבֵית הוֹרֵי פֵּרוּצִ׳יָה שָׂרְרָה דּוּמִיָּה שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה. אָבִיו, בַּעַל חֲנוּת קְטַנָּה, הָלַךְ לְעִיר פּוֹרֶלִי לִקְנוֹת שָׁם סְחוֹרָה, גַּם אִמּוֹ נָסְעָה אִתּוֹ הַפַּעַם וְאֶת אֲחוֹתוֹ לוּאִידְזִ׳ינָה הַחוֹלָה לָקְחָה עִמָּהּ לִשְׁאֹל שָׁם בָּרוֹפְאִים. הַבַּת הַקְּטַנָּה הַזֹּאת חָלְתָה אֶת עֵינֶיהָ, וּלְפִי דִּבְרֵי הָרוֹפְאִים, צָרִיךְ הָיָה לַעֲשׂוֹת לָהּ נִתּוּחַ־קַל בְּעֵינָהּ הַיְמָנִית. הֵם אָמְרוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ בָּעִיר יוֹם אֶחָד וּלְמָחֳרָתוֹ יָשׁוּבוּ הַבַּיְתָה. בַּבַּיִת נִשְׁאֲרָה רַק הָאֵם הַזְּקֵנָה, אִשָּׁה חַלָּשָׁה בְּרַגְלֶיהָ, וּפֵרוּצִ׳יָה, נַעַר בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. הָאִשָּׁה, שֶׁהָיְתָה בָּאָה אֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וָיוֹם לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶת הַבַּיִת, הָלְכָה לָהּ לִפְנוֹת עֶרֶב אֶל מְעוֹנָהּ. עַתָּה הִגִּיעָה חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

בֵּיתָם הַקָּטֹן עֹמֵד עַל יַד הַדֶּרֶךְ נֶגֶד כִּכַּר הַיְרִיָּה אֲשֶׁר בַּכְּפָר, וְהַכְּפָר סָמוּךְ לְעִיר פוּרְלִי אֲשֶׁר בִּנְוֹף רוֹמַנְיָה. בְּקִרְבַת בֵּיתָם לֹא נִמְצָא כָּל בַּיִת מִלְּבַד בֵּית מָלוֹן, אֲשֶׁר זֶה כִּשְׁנֵי יְרָחִים פָּרְצָה בּוֹ בְעֵרָה וַיְהִי רֻבּוֹ לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ. אֲחוֹרֵי הַבַּיִת הָיָה גַּן קָטֹן הַמֻּקָּף גָּדֵר. וּבַבַּיִת שְׁתֵּי דְלָתוֹת: בַּדֶּלֶת הָאַחַת יָבֹאוּ אֶל הַחֲנוּת, וּבַדֶּלֶת הַשֵּׁנִית יֵצְאוּ אֶל הָרְחוֹב. מִסָּבִיב לַבַּיִת הִשְׂתָּרַע אָחוּ רְחַב־יָדַיִם וּשְׂדוֹת בָּר הַמֻּקָּפִים עֲצֵי תוּת.

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וְגֶשֶׁם רַב נִתַּךְ אַרְצָה וְרוּחַ חֲזָקָה נָשְׁבָה בַּחוּץ. וּפֵרוּצִיָּה וּזְקֵנָתוֹ טֶרֶם יַעֲלוּ עַל מִשְׁכָּבָם וַיֵּשְׁבוּ בַּחֲדַר הָאֹכֶל; וּבֵין חֲדַר הָאֹכֶל וּבֵין הַמִּטְבָּח הָיָה עוֹד חֶדֶר אֶחָד, אֲשֶׁר יָצְאוּ מִמֶּנּוּ אֶל הַגַּן וְשָׁם עָמְדוּ רְהִיטִים יְשָׁנִים. זְמַן רַב חִכְּתָה הַזְּקֵנָה הָעֶרֶב לְפֵרוּצִיָּה, אֲשֶׁר אֵחַר לָבֹא הַבַּיְתָה עַד הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, אַחֲרֵי רוּצוֹ שָׁעוֹת אֲחָדוֹת בְּכָל רַחֲבֵי הַכְּפָר. בְּעֵינַיִם כָּלוֹת חִכְּתָה לוֹ הַזְּקֵנָה וַתֵּשֶׁב עַל הַכִּסֵּא הַגָּדוֹל בַּעַל הַיָּדוֹת כִּנְטוּעָה בְּמַסְמְרִים וְלֹא נָתְנָה שֵׁנָה לְעֵינֶיהָ; עַל הַכִּסֵּא הַזֶּה הָיְתָה הַזְּקֵנָה יוֹשֶׁבֶת כָּל הַיָּמִים, וְיֵשׁ אֲשֶׁר כָּבְדָה עָלֶיהָ נְשִׁימָתָהּ בַּלֵּילוֹת וְלֹא יָכְלָה לִשְׁכַּב בַּמִּטָּה וַתֵּשֶׁב עַל הַכִּסֵּא עַד אוֹר הַבֹּקֶר.

וְהָרוּחַ וְהַגֶּשֶׁם הִתְדַּפְּקוּ עַל שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹנוֹת בְּקוֹל מַחֲרִיד; הַלַּיְלָה הָיָה לֵיל אֹפֶל וּבְעָתָה. פְּרוּצִיָּה שָׁב הַבַּיְתָה עָיֵף וְיָגֵעַ, רָטֹב וּמְלֻכְלָךְ בְּחֶלְאָה וָרֶפֶשׁ, הַמְּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו קָרוּעַ לִגְזָרִים וְעַל מִצְחוֹ חַבּוּרָה גְדוֹלָה: הוּא שִׂחֵק עִם חֲבֵרָיו בָּאֲבָנִים, וְקֵץ הַשְּׂחוֹק הָיָה, כְּנָהוּג, קְטָטָה וּמַהֲלוּמוֹת; וַתִּמְעַט עוֹד זֹאת בְּעֵינֵי פְּרוּצִיָּה, כִּי הוֹסִיף עוֹד לְשַׂחֵק עִם רֵעָיו בְּכֶסֶף וַיְאַבֵּד אֶת כָּל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הָיָה אִתּוֹ, וְגַם כּוֹבָעוֹ אָבַד לוֹ בְּאַחַת הַבְּאֵרוֹת.

אַךְ נִכְנַס הַנַּעַר אֶל הַמִּטְבָּח, הִתְבּוֹנְנָה בּוֹ הַזְּקֵנָה וַתֵּדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה אִתּוֹ, אַף כִּי רַק מְנוֹרַת נֵפְט קְטַנָּה הָעוֹמֶדֶת בְּקֶרֶן זָוִית הֵאִירָה אֶת הַחֶדֶר בְּאוֹר כֵּהֶה; גַּם אֶת פָּנָיו הַמְגֹאָלִים רָאֲתָה וַתָּבֶן, אֵיכָכָה נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה? וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִרְבְּתָה לִשְׁאֹל וְלַחֲקֹר וְאוֹתוֹ הִתְוַדָּה לְפָנֶיהָ וַיְסַפֵּר לָהּ אֶת הַכֹּל.

הִיא אָהֲבָה אֶת נֶכְדָּהּ אַהֲבָה רַבָּה, וְכַאֲשֶׁר נוֹדְעוּ לָהּ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בָּכְתָה רַב בֶּכִי:

— אֲהָהּ — קָרְאָה — אַתָּה אֵינְךָ אוֹהֵב עוֹד אֶת זְקֵנָתְךָ; וְאֵיךְ לֹא תֵבוֹשׁ, אֵיךְ לֹא תִכָּלֵם לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה

בְּשָׁעָה שֶׁאֵין אָבִיךָ וְאִמְּךָ בְּבַיִת לְהַכְעִיס אוֹתִי תַמְרוּרִים! בּוֹדֵדָה וְגַלְמוּדָה יָשַׁבְתִּי כָּל הַיּוֹם, וְלִבְּךָ לֹא דָאַב עָלַי! רְאֵה נָא, פְּרוּצִיָּה, כִּי לֹא טוֹבָה הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ עָלֶיהָ; שׁוּבָה, בְּנִי, שׁוּבָה מִדַּרְכְּךָ הָרָעָה בְּעוֹד מוֹעֵד פֶּן מָרָה תִּהְיֶה אַחֲרִיתֶךָ. יָדַעְתִּי נְעָרִים רַבִּים כָּמוֹךָ, אֲשֶׁר בָּרְחוּ מִבֵּית הוֹרֵיהֶם, קָרְאוּ אֶת רֵעֵיהֶם לְמַהֲלוּמוֹת, אָבְדוּ אֶת כַּסְפָּם בִּשְׂחוֹק; מְעַט מְעַט עָבְרוּ מִמַּהֲלוּמוֹת הָאֶגְרוֹף וְהָאֲבָנִים לְמִלְחֶמֶת הַסַּכִּין וְהַמַּאֲכֶלֶת; מִן הַשְּׂחוֹק־בְּכֶסֶף — לִפְשָׁעִים וַחֲטָאִים יוֹתֵר גְּדוֹלִים וְיוֹתֵר כְּבֵדִים — לִגְנֵבָה וּגְזֵלָה.

וּפְרוּצִיָּה שָׁמַע אֶת כָּל דִּבְרֵי זְקֶנָתוֹ, בְּהַסְתִּירוֹ אֶת פָּנָיו מִמֶּנָּה בְּצֵל הָאָרוֹן הָעוֹמֵד בְּמֶרְחַק שְׁלֹשָׁה צְעָדִים מִזְּקֶנָתוֹ; אֶת רֹאשׁוֹ הוֹרִיד עַל חָזֵהוּ, גַּבּוֹת עֵינָיו קִמְּטוּ עוֹד מִקִּצְפּוֹ עַל דְּבַר הַמִּשְׂחָק וְהַמְּרִיבָה, שֶׁהָיְתָה בֵּינוֹ וּבֵין יֶתֶר הַנְּעָרִים; שַׂעֲרוֹתָיו הָעֲבֻתּוֹת וְהַחוּמוֹת כְּמַרְאֵה הָעַרְמוֹן יָרְדוּ עַל מִצְחוֹ וְעֵינָיו הַכְּחֻלּוֹת עָמְדוּ בְּלִי נוֹעַ.

— מִן הַשְּׂחוֹק־בְּכֶסֶף אֶל גְּנֵבָה... חָזְרָה הַזְּקֵנָה אֶל דְּבָרֶיהָ וַתּוֹסֶף לִבְכּוֹת. זְכֹר, בְּנִי, אֶת אַחֲרִית כָּל הַנְּעָרִים הַשּׁוֹבָבִים כִּי מָרָה הִיא, מָרָה מְאֹד. גַּם בִּכְפָרֵנוּ נִמְצָא אִישׁ

כָּזֶה – הֲלֹא הוּא וִיטָה מוֹצִינִי, הַמִּתְגּוֹרֵר עַתָּה בָּעִיר. בֶּן אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הוּא וּכְבָר הָיָה כָלוּא שְׁתֵּי פְעָמִים בְּבֵית הַסֹּהַר. אִמּוֹ הַיְשָׁרָה יָרְדָה בִּדְמִי יָמֶיהָ בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה, כִּי לֹא יָכְלָה לִרְאוֹת אֶת תּוֹעֲבוֹת בְּנָהּ הַבְּלִיַּעַל – אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הָאִשָּׁה הָאֻמְלָלָה הַזֹּאת – וְאָבִיו עָזַב אֶת אַרְצֵנוּ מֵרֹב צַעַר וְיָגוֹן וַיִּדֹּד לְאֶרֶץ שְׁוֵיצְיָה. וְעַתָּה אַחֲרֵי הֱיוֹתוֹ בְּבֵית־הָאֲסוּרִים יַחַד עִם עוֹד פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים וַיִּלְמַד אֶל דַּרְכָּם וְאֶל מַעַלְלֵיהֶם הָרָעִים, עוֹד יֶרֶב לַחֲטֹא וְסוֹפוֹ לְהֵאָסֵר בִּנְחֻשְׁתַּיִם וּלְהִשָּׁלַח אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה לַעֲבֹד שָׁם עֲבוֹדַת פָּרֶךְ. וְאָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַפּוֹשֵׁעַ הַזֶּה בִּהְיוֹתוֹ עוֹד נַעַר קָטָן, קָטָן כָּמוֹךָ, וְגַם הוּא חָטָא בָּרִאשׁוֹנָה חֵטְא קָטָן. זְכֹר נָא אֶת הָרָעָה אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה לְאָבִיךָ וּלְאִמְּךָ בִּדְרָכֶיךָ אֵלֶּה, הֲלֹא גָוֹעַ יִגְוְעוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן, אִם תִּהְיֶה חָלִילָה לִבְלִיַּעַל, לְפוֹשֵׁעַ הַזֶּה.

פֵּרוּצְיָה מִטִּבְעוֹ לֹא הָיָה בַּעַל מִדּוֹת רָעוֹת וּמְשׁוּבָתוֹ הָיְתָה רַק פְּרִי גֹדֶל עַזּוּתוֹ וְאֹמֶץ לִבּוֹ וְלֹא מְגַמָּתוֹ אֶל הָרָעָה; גַּם אַבָּא הָיָה אָשֵׁם בָּזֶה מְעַט, כִּי לֹא עֲצָבוֹ מִיָּמָיו וַיִּתֶּן לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּכָל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ. הוּא הָיָה אוֹמֵר, כִּי כַּאֲשֶׁר יוֹסִיף הַנַּעַר דַּעַת, כַּאֲשֶׁר יִגְדַּל וְהָיָה לְאִישׁ, יַעֲזֹב מֵעַצְמוֹ אֶת מְשׁוּבָתוֹ

הוֹלְלוּתוֹ. הַנַּעַר הָיָה בַּעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת, תָּמִים וְיָשָׁר בְּכָל דְּרָכָיו, אַךְ מְעַט קְשֵׁה עֹרֶף וְעַז פָּנִים; גַּם בְּשָׁעָה שֶׁהִרְגִּישׁ בְּלִבּוֹ נֹחַם וַחֲרָטָה לֹא הוֹדָה עַל זֶה בִּפְנֵי אֲחֵרִים; קָשֶׁה הָיָה לוֹ לְהוֹדוֹת עַל פִּשְׁעוֹ וְלֵאמֹר: „אָמְנָם חָטָאתִי, וּמֵעַתָּה אֶשָּׁמֵר לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עוֹד כַּדָּבָר הַזֶּה; סְלַח נָא לִי!" דְּבָרִים כָּאֵלֶּה, הַפּוֹעֲלִים תָּמִיד עַל לֵב הַהוֹרִים לִסְלֹחַ לִבְנֵיהֶם הַחוֹטְאִים, לֹא כֹל לְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו.

לִבּוֹ הָיָה מָלֵא רִגְשֵׁי רֹךְ וָתֹם, אַךְ גַּאֲוָתוֹ לֹא הִנִּיחָה לוֹ לְהוֹצִיא דְּבָרִים כָּאֵלֶּה מִפִּיו.

— אֲהָהּ, פֶרוּצִיָּה, — הוֹסִיפָה הַזְּקֵנָה בִּרְאוֹתָהּ כִּי הוּא מַחֲרִישׁ—הֲגַם דַּבֵּר לֹא תְדַבֵּר אֵלָי! הַאֵינְךָ רוֹאֶה אֶת הַצַּעַר אֲשֶׁר הֲסִבּוֹתָ לִי בְּמַעֲלָלֶיךָ הָרָעִים? הַאָמְנָם חָדַלְתָּ לֶאֱהֹב אוֹתִי, וְיָכֹל תּוּכַל לִרְאוֹת בְּקֹר־רוּחַ אֶת הַדְּמָעוֹת הַנּוֹבְעוֹת מֵעִמְקֵי לְבָבִי וּלְעַנּוֹת אוֹתִי בְּעִנּוּיֵי שְׁאוֹל כָּאֵלֶּה — אוֹתִי, אֶת אֵם אִמְּךָ, אֶת הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה אֲשֶׁר עוֹד מְעַט וְתֵרֵד קָבֶר; אֶת זְקֵנָתְךָ אֲשֶׁר בִּימֵי יַלְדוּתְךָ לֹא סָרָה כַּמָּה לֵילוֹת אַף רֶגַע אֶחָד מִמִּטָּתְךָ הֲלֹא כֹה הָיוּ דְּבָרַי תָּמִיד: הוּא יִהְיֶה נֶחָמָתִי לְעֵת זִקְנָתִי. וְעַתָּה אַתָּה מְמָרֵר אֶת רִגְעֵי חַיַּי הָאַחֲרוֹנִים! בְּכָל נַפְשִׁי הָיִיתִי נוֹתֵן

אֶת שְׁאֵרִית יְמֵי חַיַּי קָרְבָּן לָךְ, רַק לְמַעַן אֶרְאֶה אוֹתְךָ עוֹד בְּשׁוּבְךָ לִהְיוֹת נַעַר טוֹב וּמַקְשִׁיב כַּאֲשֶׁר הָיִיתָ מִלְּפָנִים... הֲלֹא תִזְכֹּר, פְּרוּצְיָה, אֶת הַיָּמִים אֲשֶׁר נְשָׂאתִיךָ עַל זְרוֹעוֹתַי? אָז אָהַבְתָּ אֶת זְקֶנָתְךָ. וְעַתָּה כַּאֲשֶׁר בָּאָה עָלַי מַחֲלָה קָשָׁה וְאַהֲבָתְךָ דְרוּשָׁה לִי כָּאֲוִיר לִנְשִׁימָה, עַתָּה כַּאֲשֶׁר אֵין לִי עוֹד דָּבָר בַּחַיִּים... עַתָּה... אֲהָהּ, זְקֵנָה אֻמְלָלָה אָנֹכִי, חוֹלָה, אֵין אוֹנִים, גַּלְמוּדָה... אֲהָהּ, יְיָ אֱלֹהִים!

דִּבְרֵי הַזְּקֵנָה הִרְעִישׁוּ אֶת פְּרוּצְיָה וַיָּסִירוּ אֶת גַּאֲוָתוֹ מִקֶּרֶב לִבּוֹ. וַיְהִי נָכוֹן לִנְפּוֹל לְפָנֶיהָ עַל רַגְלָיו, וְהִנֵּה נִשְׁמַע פִּתְאֹם קוֹל שָׁאוֹן קַל מִן הַחֶדֶר הַקָּרוֹב, הַסָּמוּךְ אֶל הַגַּן, הֲקוֹל הָרוּחַ הוּא אֲשֶׁר נָשַׁב בְּעַד הַחַלּוֹן אוֹ קוֹל אַחֵר...

פְּרוּצְיָה הִקְשִׁיב רַב קֶשֶׁב.

וְהַגֶּשֶׁם מִתְדַּפֵּק עוֹד בְּכֹחַ עַל הַחַלּוֹן.

עוֹד הַפַּעַם נִשְׁמַע הַשָּׁאוֹן שֶׁהִגִּיעַ גַּם לְאָזְנֵי הַזְּקֵנָה.

— מַה זֹּאת? — קָרְאָה בְּבֶהָלָה.

— זֶה קוֹל הַגֶּשֶׁם — עָנָה הַנֶּכֶד וַיִּרְעַד.

— פְּרוּצְיָה, רְאֵה בַּקָּשָׁתִיךְ — הוֹסִיפָה הַזְּקֵנָה וַתִּפְקַח

אֶת מְלֹא עֵינֶיהָ — הַבְטִיחֵנִי נָא כִּי תֵיטִיב אֶת דְּרָכֶיךָ, כִּי לֹא תִגְרֹם לִי עוֹד הָאֲבוֹן רוּחַ וְשֶׁבֶר־לֵב, הַבְטֵחַ תַּבְטִיחַ...

עוֹד הַפַּעַם נִשְׁמַע קוֹל שָׁאוֹן קַל.

— אֲבָל אֵין זֶה קוֹל הַגֶּשֶׁם–קָרְאָה הַזְּקֵנָה בַּחֲרָדָה — הַבִּיטָה, בְּנִי, וּרְאֵה מַה שָּׁם... אַךְ לֹא, הִשָּׁאֵר פֹּה! הוֹסִיפָה תֵּכֶף, וַתֹּאחַז בְּחָפְזָה בְּיַד פֵּרוּצְיָה.

שְׁנֵיהֶם עָצְרוּ בְּנִשִׁימָתָם, דוּמִיָּה בַּחֶדֶר וְרַק קוֹל הַגֶּשֶׁם נִשְׁמָע.

פִּתְאֹם נִבְהֲלוּ שְׁנֵיהֶם, כִּי שָׁמְעוּ קוֹל צְעָדִים בַּחֶדֶר הַסָּמוּךְ.

— מִי שָׁם? — קָרָא הַנַּעַר בְּקוֹל רוֹעֵד.

אֵין מַעֲנֶה.

— מִי שָׁם — שָׁאַל פֵּרוּצְיָה עוֹד פַּעַם בַּחֲרָדָה.

עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים קָפְצוּ הַהַדְרָה–וַיִּצְעֲקוּ שְׁנֵיהֶם — פֵּרוּצְיָה וְהַזְּקֵנָה — בְּקוֹל פְּחָדִים. וְאִישׁ אֶחָד אָחַז אֶת הַנַּעַר וַיִּסְגֹּר בְּיָדָיו אֶת פִּיו; וְהַשֵּׁנִי לָחַץ אֶת צַוַּאר הַזְּקֵנָה.

— דֹּמּוּ! — קָרָא הָרִאשׁוֹן — וְאִם לֹא–דִּמְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם.

וְהַשֵּׁנִי הוֹצִיא מַאֲכֶלֶת מִתַּחַת לְמַדָּיו. פְּנֵי שְׁנֵיהֶם הָיוּ

עֲטוּפִים מִטְפָּחוֹת שְׁחוֹרוֹת וּבְמִטְפַּחַת רַק שְׁנֵי הוֹרִים קְטַנִּים לָעֵינַיִם לִרְאוֹת בָּהֶם.

בָּרֶגַע הָרִאשׁוֹן לֹא נִשְׁמַע דָּבָר. רַק נְשִׁימָתָם הַכְּבֵדָה שֶׁל אַרְבַּעַת הָאֲנָשִׁים וְקוֹל נִטְפֵי הַגֶּשֶׁם הִפְרִיעוּ אֶת הַדּוּמִיָּה. הַזְּקֵנָה הוֹצִיאָה מִפִּיהָ קוֹל צָרוּד וְנֶחֱנָק וַתִּסְגֹּר אֶת עֵינֶיהָ.

וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אָחַז בַּנַּעַר שָׁאַל אוֹתוֹ בְּלַחַשׁ:

— אֵיפֹה טָמַן אָבִיךָ אֶת כַּסְפּוֹ?

— שָׁם... בָּאָרוֹן, — עָנָה הַנַּעַר וְשִׁנָּיו נָקְשׁוּ מֵרֹב חֲרָדָה.

— בֹּא אִתִּי.

וְהָאִישׁ סָחַב אוֹתוֹ, בְּהַחֲזִיקוֹ בְּצַוָּארוֹ בְּחָזְקָה, אֶל הַחֶדֶר הַסָּמוּךְ.

— אַיֵּה הָאָרוֹן? — שָׁאַל הָאִישׁ.

הַנַּעַר שָׁאַף רוּחַ בִּכְבֵדוּת וַיַּרְא בְּאֶצְבָּעוֹ עַל הָאָרוֹן.

הַשּׁוֹדֵד הִפִּילָהוּ עַל הָרִצְפָּה, וַיַּעֲמֹד עַל בִּרְכָּיו לִפְנֵי הָאָרוֹן בְּאֹפֶן שֶׁצַּוַּאר הַנַּעַר הָיָה נָתוּן בֵּין בִּרְכָּיו, וְאִם רַק יָרִים הַנַּעַר אֶת קוֹלוֹ, יְחַנְּקֵהוּ בְּרַגְלָיו הַחֲזָקוֹת. אַחֲרֵי כֵן לָקַח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת בֵּין שִׁנָּיו, וּבְיָדוֹ הָאַחַת הוֹצִיא פַּנָּס מִכִּיסוֹ וּבְיָדוֹ הַשֵּׁנִית הוֹצִיא אֵיזֶה בַּרְזֶל חַד וַיִּתְקָעֵהוּ בְּמַנְעוּל הָאָרוֹן

וַיְשַׁבְּרֵהוּ, וַיִּפְתַּח בְּחָזְקָה אֶת דַּלְתוֹת הָאָרוֹן וַיְחַפֵּשׂ וַיִּבְדֹּק שָׁם בְּחָפְזָה; וְאֶת כָּל אֲשֶׁר מָצָא שָׂם בְּכִיסָיו. אַחֲרֵי כֵן סָגַר אֶת דַּלְתוֹת הָאָרוֹן, וַיֹּאחֶז שֵׁנִית בְּצַוַּאר הַנַּעַר וַיִּסְחָבֵהוּ אֶל הַשּׁוֹדֵד הַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר לֹא הִרְפָּה עוֹד מִן הַזְּקֵנָה, וְהַזְּקֵנָה עָמְדָה וּפִיהָ פָּעוּר וְרֹאשָׁהּ נָטוּי לְאָחוֹר.

— הֲמָצָאתָ? — שָׁאַל בְּלַחַשׁ.

— מָצָאתִי — עָנָה הָרִאשׁוֹן וַיּוֹסֶף:

— שִׂים עֵינֶיךָ עַל הַדָּלֶת.

וְהַשּׁוֹדֵד, אֲשֶׁר אָחַז אֶת הַזְּקֵנָה, מִהֵר לָרוּץ אֶל הַדֶּלֶת אֲשֶׁר בַּגָּן, לָדַעַת אֶל נָכוֹן אִם אֵין שָׁם אִישׁ וּמִשָּׁם לָחַשׁ אֶל רֵעֵהוּ: „לֵךְ"!

וְהַשּׁוֹדֵד הַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר אָחַז עוֹד אֶת פְּרוּצִיָּה, עוֹפֵף סַכִּין חַד עַל פְּנֵי הַנַּעַר וְהַזְּקֵנָה וַיֹּאמֶר:

— אַל תָּנוּעוּ וְאַל תַּשְׁמִיעוּ קוֹל, פֶּן אָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְאָסִיר רָאשֵׁיכֶם מֵעֲלֵיכֶם!

בָּרֶגַע הַהוּא נִשְׁמַע מֵרָחוֹק קוֹל שִׁירַת אֲנָשִׁים אֲחָדִים הָעוֹבְרִים בָּרְחוֹב הַהוּא.

הָרוֹצֵחַ מִהֵר אֶל הַדֶּלֶת, וְעַל יְדֵי הַתְּנוּעָה הַמְּהִירָה הַזֹּאת נָפַל הַמַּסְוֶה מֵעַל פָּנָיו.

— מוֹצִיאִי! — קָרְאָה הַזְּקֵנָה בְּקוֹל גָּדוֹל.

— הִכַּרְתְּנִי, אֲרוּרָה! — נָהַם הַשּׁוֹדֵד — לָכֵן מוֹת תָּמוּתִי.

וּבְהוֹצִיאוֹ אֶת סַכִּינוֹ הִתְנַפֵּל עַל הַזְּקֵנָה הַנִּבְהָלָה לִרְצֹחַ נֶפֶשׁ; אֲבָל פְּרוּצִיָה הִתְנַפֵּל עַל זְקֶנְתּוֹ בְּקוֹל פְּחָדִים וַיָּגֶן עָלֶיהָ בְּגוּפוֹ הוּא.

וְהָרוֹצֵחַ נִמְלַט עַל נַפְשׁוֹ, וּבְרוּצוֹ הָפַךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן וְאֶת הַמְּנוֹרָה הִפִּיל לָאָרֶץ.

הַנַּעַר זָחַל לְאַט וַיִּצְנַח עַל בִּרְכָּיו לִפְנֵי זְקֶנְתּוֹ, בְּלָחֲצוֹ אֶת רֹאשׁוֹ אֵלֶיהָ.

עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים; בַּחֶדֶר הָיָה חֹשֶׁךְ; וּמִחוּץ נִשְׁמַע עוֹד קוֹל הָאִכָּרִים הַמְּזַמְּרִים.

פְּרוּצִיָה! — קָרְאָה הַזְּקֵנָה, בְּשׁוּב רוּחָהּ אֵלֶיהָ.

— הִנֵּנִי, זְקֶנְתִּי! — עָנָה הַנַּעַר.

הִיא הָפְצָה לֵאמֹר לוֹ אֵיזֶה דָּבָר, אַךְ לֹא יָכְלָה עוֹד לְהוֹצִיא הֶגֶה מִפִּיהָ מִגֹּדֶל פַּחְדָּהּ; כָּל עַצְמוֹתֶיהָ רָחֲפוּ.

— הֲיָצָא? — שָׁאֲלָה לְסוֹף.

– כֵּן, זְקֵנָתִי.

– לֹא – הֲרָ–גּוּנִי, לָחֲשָׁה הַזְּקֵנָה בְּקוֹל נִפְסָק.

– לֹא... נִצַּלְתְּ – אָמַר הַנַּעַר בְּקוֹל רָפֶה – נִצַּלְתְּ, זְקֵנָתִי הַיְקָרָה וְהַנֶּחֱמָדָה. אָמְנָם הֵם שָׁדְדוּ אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא, אֲבָל הֵן אַבָּא לָקַח כִּמְעַט אֶת כָּל כַּסְפֵּנוּ אִתּוֹ.

הַזְּקֵנָה נֶאֶנְחָה.

– זְקֵנָתִי,– אָמַר פְּרוּצִיָּה, בְּעָמְדוֹ עוֹד עַל בִּרְכָּיו וְהוּא נִלְחָץ אֵלֶיהָ,– זְקֵנָתִי הַיְקָרָה, הֲלֹא אָהוֹב תֶּאֱהָבִינִי?

– הוֹי, פְּרוּצִיָּה, בְּנִי הַנֶּחְמָד!–אָמְרָה הַזְּקֵנָה בְּהַנִּיחָהּ אֶת יָדֶיהָ עַל רֹאשׁוֹ – מָה רַבָּה חֶרְדָּתְךָ! אֲהָהּ, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן! הַדְלֵק, בְּנִי, נֵר... וְאוּלַי – לֹא... חַכֵּה עוֹד מְעַט... עוֹדֶנִּי רוֹעֶדֶת מִפַּחַד, אַל תָּסוּר מִמֶּנִּי!...

זְקֵנָתִי הָאֲהוּבָה!–הוֹסִיף הַנַּעַר לְדַבֵּר – וַאֲנִי תָמִיד מֵרַרְתִּי אֶת רוּחֵךְ!...

– דַּיֵּךְ, פְּרוּצְיָה יַקִּירִי, אַל תּוֹסֶף לְדַבֵּר מִזֶּה; אֶת הַכֹּל שָׁכַחְתִּי, כִּי אָהוֹב אֲהַבְתִּיךָ מְאֹד מְאֹד!

– וַאֲנִי מֵרַרְתִּי אֶת רוּחֵךְ תָּמִיד – הוֹסִיף הַנַּעַר בְּקוֹל

רועד וְנִפְסָק לִרְגָעִים – אֲבָל אָהוֹב אֲהַבְתִּיךְ תָּמִיד, וְעַתָּה הֲלֹא תִּסְלְחִי לִי, זְקֶנְתִּי הַיְקָרָה?

– בְּנִי, יַקִּירִי וּמַחֲמַדִּי, בְּכָל נַפְשִׁי אֲהַבְתִּיךְ וְאֵיךְ לֹא אֶסְלַח לָךְ? עֲמֹד, בְּנִי, מִכְּרֹעַ עַל בִּרְכֶּיךָ, וַאֲנִי לֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַרְפֶּךָ. נַעַר טוֹב אַתָּה, נַעַר נֶחְמָד! הָבָה נַדְלִיק נֵר; נָשִׁיב אֶת רוּחֲךָ מְעַט. קוּם נָא, פְּרוּצִיָּה בְּנִי!

– חַן־חֵן לָךְ, זְקֶנְתִּי, – אָמַר הַנַּעַר בְּקוֹל רָפֶה – עַתָּה... יָנוּחַ לִי, הֲלֹא זָכוֹר תִּזְכְּרִינִי, זְקֶנְתִּי... הַאֵין זֹאת?... הֲתִזְכְּרִי אֶת פְּרוּצִיָּה?

– פְּרוּצִיָּה, מַה־זֶּה הָיָה לְךָ? – קָרְאָה הַזְּקֵנָה בַּחֲרָדָה, בַּהֲנִיחָהּ אֶת יָדָהּ עַל שִׁכְמוֹ וַתָּרֶם אֶת רֹאשָׁהּ אֵלָיו וַתַּבֵּט בְּפָנָיו.

– זָכוֹר תִּזְכְּרִי אֶת שְׁמִי, זְקֶנְתִּי – לָחַשׁ הַנַּעַר בְּקוֹל חַלָּשׁ מְאֹד – נַשְּׁקִי בִּשְׁבִילִי אֶת אַבָּא, אֶת אִמָּא, אֶת לוּאִידְזִינָה... הֱיִי – שָׁלוֹם, – זְקֶנְתִּי...

– בְּשֵׁם יְיָ, מַה זֶּה הָיָה לְךָ? – קָרְאָה הַזְּקֵנָה, בְּמַשְׁשָׁהּ בַּחֲרָדָה אֶת רֹאשׁ הַנַּעַר אֲשֶׁר צָנַח עַל בִּרְכֶּיהָ. וְאַחֲרֵי כֵן קָרְאָה בְּיֵאוּשׁ נוֹרָא: – פְּרוּצִיָּה! פְּרוּצִיָּה! יַקִּירִי וּמַחֲמַדִּי! אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, הוֹשִׁיעָה, הַצִּילָה!

אַךְ פְּרוּצִיָּה לֹא עָנָה עוֹד דָּבָר. הַגִּבּוֹר הַקָּטָן הִצִּיל אֶת יַקִּירָתוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא וַיָּשָׁב רוּחוֹ אֶל הָאֱלֹהִים.

תִּרְגּוּם: יִשְׂרָאֵל שַׁת.

№
107

פרחים

הנערה הגבורה.

ספור.

מאת

אדמונדו די אמיציס.

תרגם ישראל שף.

הוצאת „תושיה" ורשה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הַנַּעֲרָה הַגִּבּוֹרָה

מֵאֵת

פֶרְנַנְדוֹ דֵי אַמִּיצִים.

קוֹרְאַי הַקְּטַנִּים! פְּעָמִים רַבּוֹת כְּבָר שְׁמַעְתֶּם וּפְעָמִים רַבּוֹת עוֹד תִּשְׁמְעוּ עַל דְּבַר נְעָרִים בְּנֵי חַיִל אַמִּיצֵי רוּחַ וְטוֹבֵי לֵב; שִׁמְעוּ נָא עַתָּה גַּם עַל דְּבַר נַעֲרָה אַחַת בַּת חַיִל וְטוֹבַת לֵב.

וְשֵׁם הַנַּעֲרָה בַּת הַחַיִל פֵּרִינָה.

הִיא נוֹלְדָה בְּאֹהֶל קָטָן וָדַל לְיַד מְסִלַּת הַבַּרְזֶל; אָבִיהָ הָיָה שׁוֹמֵר הַמְסִלָּה. וְהַנַּעֲרָה הִסְכִּינָה עוֹד מִיַּלְדוּתָהּ לִשְׁמֹעַ שְׁרִיקַת הָרַכָּבוֹת*) וַהֲמֻלָּתָן. הִיא הִסְכִּינָה לִרְאוֹת אֶת אָבִיהָ יוֹצֵא פְּעָמִים אֲחָדוֹת בַּיּוֹם אֶל הַמְסִלָּה. הוּא הָיָה יוֹצֵא גַּם בַּיּוֹם גַּם בַּלַּיְלָה לִקְרַאת כָּל רַכֶּבֶת וְרַכֶּבֶת וּמְלַוֶּהָ

*) רַכֶּבֶת—צוּג, *Поѣздъ*.

צְעָדִים אֲחָדִים עַל דַּרְכּוֹ. בַּיּוֹם הָיָה נוֹשֵׂא נֵס בְּיָדוֹ וּבַלַּיְלָה – פָּנָס. הִיא הִסְכִּינָה לִרְאוֹת אֶת הַיְצוּר הַנִּפְלָא בַּעַל שְׁתֵּי עֵינֵי אֵשׁ לוֹהֵט. אֲשֶׁר עָבַר מִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה כְּבָרָק לִפְנֵי אָהֳלָם הַקָּטָן, הַנִּסְתָּר בַּיַּעַר הָעֵמֹק, עוֹבֵר הוּא לְפָנֶיהָ בְּכֹחַ אַמִּיץ וְנוֹרָא, שׁוֹאֵף הוּא רוּחַ בִּכְבֵדוּת וּמַשְׁמִיעַ נַחֲרָה אֲיֻמָּה, כְּאִלּוּ חָפֵץ לִבְלֹעַ אֶת כֻּלָּם חַיִּים. בִּהְיוֹתָהּ יַלְדָּה קְטַנָּה פָּחֲדָה מְאֹד מִפְּנֵי הַיְצוּר הַנּוֹרָא הַזֶּה, וּלְמַרְאֵהוּ הִתְנַפְּלָה בִּזְרוֹעוֹת אִמָּהּ הַטּוֹבָה. אוּלָם אַחֲרֵי עֲבֹר יָמִים רַבִּים סָר פַּחְדָּהּ מִמֶּנָּה וְלֹא חָרְדָה עוֹד לְמַרְאֵהוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְגַם הָלְכָה יוֹם יוֹם לִקְרָאתוֹ עִם אָבִיהָ, אוֹ עִם אִמָּהּ, וַתֵּרֶא בְּעָמְדוֹ הַיְצוּר הַנּוֹרָא, לְמַעַן יִשְׁאַף רוּחַ שָׁלֹשׁ, אוֹ אַרְבַּע פְּעָמִים, וּכְרֶגַע יוֹסִיף לְהִתְנַפֵּחַ וַיַּעַשׂ דַּרְכּוֹ הָלְאָה.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר צַר הָיָה לְפֵרִינָה עַל הַיְצוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה.– מַה מְּאֹד יִנְשֹׁם בִּכְבֵדוּת הָעֲנָק הַגָּדוֹל, בַּעַל הָעֵינַיִם הַגְּדוֹלוֹת וְהַבּוֹעֲרוֹת! הִיא יָשְׁבָה לָהּ עַל הַגִּבְעָה הַקְּטַנָּה אֲשֶׁר עַל יַד אָהֳלָם וַתְּלַוֵּהוּ בְּעֵינֶיהָ הַמַּפִּיקוֹת תִּמָּהוֹן לְאֹרֶךְ מַהֲלָכוֹ עַד אֲשֶׁר נֶעְלַם מֵעֵינֶיהָ. וּשְׁאֵלוֹת מִשְּׁאֵלוֹת שׁוֹנוֹת תַּעֲלֶינָה עַל לִבָּהּ מִדֵּי הַבִּיטָהּ אֵלָיו: מֵאַיִן הוּא בָא וְאָנָה הוּא רָץ כָּכָה

בְּכֹחַ אַדִּיר כָּזֶה? אָנָה יִשָּׂא אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הָרַבִּים הָאֵלֶּה? אָנָה יוֹבִילֵם? רַבִּים מֵהַנּוֹסְעִים הִבִּיטוּ אֵלֶיהָ בִּצְחוֹק חֵן בְּעַד הַחַלּוֹן, וְהִיא הִבִּיטָה אַחֲרֵיהֶם בְּמַבָּטָהּ הַתָּמִים עַד אֲשֶׁר נֶעֶלְמוּ מֵעֵינֶיהָ עִם כָּל הָרַכֶּבֶת, הַנִּמְשֶׁכֶת לְאֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ כְּנָחָשׁ שָׁחוֹר הַמִּתְפַּתֵּל לְאֹרֶךְ הַמְּסִלָּה בִּמְהִירוּת נִמְרָצָה וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְדַקָּה הָלוֹךְ וְצָרָה, עַד אֲשֶׁר נֶעֶלְמָה כָלִיל מֵעֵינֶיהָ, וְאַךְ קַו עֶשֶׁן הַקִּיטוֹר נִשְׁאַר אַחֲרֶיהָ בָּאֲוִיר; אֲבָל גַּם הַקַּו הַזֶּה הָלַךְ הָלוֹךְ וְחָוֹר, עַד אֲשֶׁר נֶעְלַם גַּם הוּא בַּמְּרוֹמִים. וַתֶּאֱהַב פְּרִינָה אֶת פְּגִישַׁת הָרַכֶּבֶת; וּבְשָׁמְעָהּ אֶת קוֹל חֲלִיל הַקַּטָּר [1] יָצְאָה מַהֵר מִבֵּיתָם וַתָּרָץ לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת. וְיֵשׁ אֲשֶׁר הָלְכָה מִבְּלִי כָל פַּחַד עַל פַּסֵּי הַבַּרְזֶל הַמִּשְׂתָּרְעוֹת לְאֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ. אָמְנָם גָּעוֹר גָּעֲרָה בָהּ אִמָּהּ עַל עֲשׂוֹתָהּ כַּדָּבָר הַזֶּה וַתַּזְהִירֶנָּה לְבַל תּוֹסִיף עוֹד לָרוּץ עַל הַפַּסִּים. וְהִיא שָׁמְעָה בְּקוֹל אִמָּהּ וַתֶּחְדַּל; אַךְ יָמִים רַבִּים לֹא הֵבִינָה מַדּוּעַ זֶה תִקְצֹף אִמָּהּ עָלֶיהָ וַתְּמָנְעָהּ מֵעֲשׂוֹת אֶת חֶפְצָהּ זֶה.

---

1) קַטָּר—דאמפפואַגען, *Локо мотивъ*

וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתִּגְדַּל פְּרִינָה; וַתֵּלֶךְ אֶל בֵּית-הַסֵּפֶר אֲשֶׁר בַּכְּפָר הַקָּרוֹב. עַתָּה הֵבִינָה אֶת הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקֶפֶת לָהּ מִן הַקִּטָּר הַשּׁוֹרֵק הַזֶּה, וַתֹּאמֶר לְאִמָּהּ:

– אַל תִּירְאִי, אִמִּי. הֵן לֹא יַלְדָּה קְטַנָּה אָנִי; אָנֹכִי לֹא אֶכָּשֵׁל וְלֹא אֶפֹּל תַּחַת הָרַכֶּבֶת.

אָז הֵחֵלָּה פְּרִינָה לַעֲזוֹר לְאָבִיהָ בַּעֲבוֹדָתוֹ. הִיא יָדְעָה, כִּי בְּטֶרֶם תָּבוֹא הָרַכֶּבֶת יַעֲבֹר אָבִיהָ מֵעֵבֶר מִזֶּה וּמֵעֵבֶר מִזֶּה לְבֵיתָם וַיִּתְבּוֹנֵן אִם לֹא נִמְצָא אֵיזֶה מִכְשׁוֹל וּפֶגַע עַל הַמְּסִלָּה, וְאִם חָזָק הוּא הַגֶּשֶׁר הַקָּרוֹב אֲשֶׁר תַּעֲבֹר עָלָיו הָרַכֶּבֶת; וְכַאֲשֶׁר נוֹכַח, כִּי הַכֹּל טוֹב וְיָפֶה, עָמַד עַל מְקוֹמוֹ וְנֵס יָרוֹק בְּיָדוֹ. הַנֵּס הַיָּרוֹק הָיָה לְאוֹת, כִּי הַכֹּל טוֹב וְיָפֶה וְכִי הָרַכֶּבֶת יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת דַּרְכָּהּ הָלְאָה; וְאִם נִשְׁקַף אֵיזֶה מִכְשׁוֹל לָרַכֶּבֶת, וְזֶה קָרָה עַל פִּי רֹב, כַּאֲשֶׁר קָמָה רוּחַ סְעָרָה עַל הָאָרֶץ, עָצַר אָבִיהָ אֶת הָרַכֶּבֶת מִלֶּכֶת בְּנוֹפְפוֹ נֵס אָדֹם בְּיָדוֹ.

בְּשִׂים לֵב הִבִּיטָה פְּרִינָה אֶל כָּל זֹאת. הִיא שָׂמְחָה מְאֹד כַּאֲשֶׁר יָכְלָה לַעֲזוֹר לְאָבִיהָ וְתָמִיד הָיְתָה אוֹמֶרֶת לוֹ:

– הֵן, דֵּי עֲבוֹדָה לְךָ בַּבַּיִת, אַבָּא; שׁוּב נָא, אָבִי, הַבַּיְתָה, וְאָנֹכִי אֲמַלֵּא מְקוֹמְךָ וְאֵלֵךְ לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת.

– אֲבָל הֵן לֹא תִשְׁכְּחִי, פְּרִינָה? – שָׁאַל הָאָב.

– אֵיכָכָה זֶה אֶשְׁכַּח? – עָנְתָה בְּתַרְעֻמוֹת, – הֵן לֹא יַלְדָּה קְטַנָּה אָנֹכִי עוֹד.

וְאָמְנָם מִלֵּא מִלְּאָה הַנַּעֲרָה אֶת חוֹבָתָהּ בֶּאֱמוּנָה; וְאָבִיהָ הָיָה בָטוּחַ, כִּי הִיא יְכוֹלָה לְמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ וְלֹא תְאֻנֶּה כָל רָעָה עַל יָדָהּ. עוֹד כַּעֲשָׂרָה רְגָעִים בְּטֶרֶם תַּעֲבֹר הָרַכֶּבֶת עָמְדָה בְגָאוֹן וּפָנֶיהָ נָהֲרוּ מֵרֹב נַחַת; בְּיָדָהּ הַיְמָנִית הַנֵּס הַיָּרוֹק וּבְיָדָהּ הַשְּׂמָאלִית סוֹכְכָה עַל פָּנֶיהָ מִפְּנֵי הָרוּחַ, אֲשֶׁר נָשְׁבָה בְּזָהָב שַׂעֲרוֹתֶיהָ וַתְּפַזֵּר אֶל עֵבֶר פָּנֶיהָ, הַמְּפִיקִים תְּבוּנָה וְחַיִּים.

כָּכָה עָבְרוּ יָמִים רַבִּים עַל הַמִּשְׁפָּחָה הַקְּטַנָּה הַזֹּאת, וַיִּחְיוּ בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה. אַךְ פַּעַם אַחַת בְּצֵאת אָבִיהָ בְּלֵיל שֶׁלֶג וָסַעַר לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת, הִתְקָרֵר מְאֹד וַיִּפֹּל לְמִשְׁכָּב. הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מִהֵר לָבוֹא אֵלָיו הֵנִיעַ בְּרֹאשׁוֹ; הָאֵם הָיְתָה עֲצוּבָה מְאֹד וְלֹא מָשָׁה אַף רֶגַע מִמִּטָּתוֹ. וּבְכָל יְמֵי הַמַּחֲלָה מִלְּאָה פְּרִינָה אֶת מְקוֹם אָבִיהָ.

מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ תַּעֲבֹר הַנַּעֲרָה עַל הַמְּסִלָּה לִרְאוֹת אִם אֵין עָלֶיהָ כָּל מִכְשׁוֹל וָפֶגַע וְיָצְאָה לִקְרַאת כָּל רַכֶּבֶת וְהַנֵּס בְּיָדָהּ. מַחֲלַת אָבִיהָ הִדְאִיבָה אֶת רוּחָהּ מְאֹד, וּבְכָל זֹאת לֹא שָׁכְחָה אֶת חוֹבָתָהּ וַתָּקָם גַּם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לָצֵאת לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת. יָדוֹעַ יָדְעָה הַנַּעֲרָה הַטּוֹבָה, כִּי אִמָּהּ שׁוֹמֶרֶת עַל אָבִיהָ הַחוֹלֶה וְלֹא תוּכַל לָשִׂים לֵב לַדָּבָר הַזֶּה.

הִיא יָדְעָה מוֹעֵד כָּל רַכֶּבֶת, וְלֹא עָבְרָה אַף רַכֶּבֶת אַחַת, אֲשֶׁר לֹא יָצְאָה לִקְרָאתָהּ וְנִסָּהּ בְּיָדָהּ.

וּמַחֲלַת אָבִיהָ גָּבְרָה עָלָיו וַיָּמֹת. וַתֵּבְךְּ אוֹתוֹ הָאֵם הָאַלְמָנָה, גַּם הַבַּת הַיְתוֹמָה מֵרְרָה בַּבֶּכִי; אַךְ גַּם בַּיּוֹם הַמַּר הַהוּא עָמְדָה עַל מִשְׁמַרְתָּהּ לִפְנֵי כָּל רַכֶּבֶת וְרַכֶּבֶת, כַּאֲשֶׁר צִוָּה לָהּ אָבִיהָ פְּעָמִים רַבּוֹת לִפְנֵי מוֹתוֹ.

— הַרְפִּי נָא מִבֶּכִי, אִמִּי הָאֲהוּבָה — אָמְרָה הַנַּעֲרָה אֶל אִמָּהּ כַּעֲבֹר יָמִים אֲחָדִים. פֶּן תֶּחֱלִי וְנָפַלְתְּ לְמִשְׁכָּב גַּם אָתְּ וּמַה תִּהְיֶה אָז אַחֲרִיתִי וְאַחֲרִית קַרְלוֹ אָחִי?

— אֲהָהּ, בִּתִּי הַטּוֹבָה — עָנְתָה הָאֵם בְּמַר רוּחָהּ — לִבִּי הוֹמֶה לִי בְּזָכְרִי אֶת אָבִיךְ הַיָּקָר; וּמְפַחֶדֶת אֲנִי גַּם פֶּן יְגָרְשׁוּנוּ עַתָּה מִבֵּיתֵנוּ הַקָּטָן הֶחָבִיב לָנוּ מְאֹד.

– גַּם לִי חָבִיב וְיָקָר בֵּיתֵנוּ, גַּנֵּנוּ וְכָל הַכִּכָּר אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵינוּ – עָנְתָה פֵּרִינָה – אֲבָל, אִמִּי, מַדּוּעַ יְגָרְשׁוּנוּ? הֲלֹא אָנֹכִי מְמַלְּאָה אֶת חוֹבָתִי בֶּאֱמוּנָה; הֵן גַּם בִּהְיוֹת אָבִי הַיָּקָר חַי אִתָּנוּ לֹא חָסַרְתִּי אַף פַּעַם עַל הַמִּשְׁמָר. וְעַתָּה הֵן גָּדַלְתִּי וְאֵינֶנִּי גְרוּעָה מִכָּל הַשּׁוֹמְרִים הַגְּבָרִים.

– אָמְנָם צָדַקְתְּ, בִּתִּי, וּבְכָל זֹאת גָּרֵשׁ יְגָרְשׁוּנוּ וְשׁוֹמֵר אַחֵר יָבוֹא לָשֶׁבֶת בִּמְקוֹמֵנוּ.

כַּעֲבֹר יָמִים אֲחָדִים בָּא הַמְפַקֵּחַ עַל מְסִלַּת־הַבַּרְזֶל. אֵם פֵּרִינָה כָּרְעָה בֶּרֶךְ לְפָנָיו, וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֵּן אֵלָיו, כִּי יְרַחֵם עָלֶיהָ וְיַשְׁאִירֶנָּה עַל מְקוֹמָהּ בְּתוֹר שׁוֹמֶרֶת.

– זֶה כְּיֶרַח יָמִים אֲשֶׁר אֲנִי וּבִתִּי שׁוֹמְרוֹת עַל הַמְּסִלָּה וְלֹא קָרָה חָלִילָה כָּל אָסוֹן – אָמְרָה אֵלָיו בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים – אָנֹכִי וּבִתִּי נַעֲשֶׂה עֲבוֹדָתֵנוּ בֶּאֱמוּנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדַּל בְּנִי וְהָיָה לִמְמַלֵּא מְקוֹם אָבִיו.

– אָמְנָם צַר לִי עָלַיִךְ, אַלְמָנָה אֻמְלָלָה – עָנָה הַמְפַקֵּחַ – אַךְ הָאַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה, וְאֵיכָכָה אוּכַל לָתֵת עֲבוֹדָה רַבָּה וּכְבֵדָה כָּזֹאת לְאִשָּׁה רְפַת כֹּחַ וְנַעֲרָה צְעִירָה לְיָמִים?

– פְּרִינָה זְרִיזָה וַחֲרוּצָה כְּאַחַד הַגְּבָרִים; הִיא נַעֲרָה חֲכָמָה וְאַמִּיצַת־לֵב. אֲנִי מַבְטִיחָה אֶת אֲדֹנִי, כִּי תְמַלֵּא אֶת חוֹבָתָהּ בֶּאֱמוּנָה.

– טוֹב הַדָּבָר, – אָמַר הַמְפַקֵּחַ – אָנֹכִי אֶשְׁתַּדֵּל לְטוֹבַתְכֶן בְּכָל אֲשֶׁר אוּכָל; אַךְ מְסֻפְּקַנִי מְאֹד, אִם תּוּכַלְנָה לַעֲשׂוֹת אֶת עֲבוֹדַתְכֶן זֹאת בְּלִי עֶזְרַת גֶּבֶר. עַל כֵּן אֵינֶנִּי מַבְטִיחֲכֶן דָּבָר אֶל נָכוֹן.

מֵאָז הָיְתָה הָאַלְמָנָה בְּפַחַד וּבִדְאָגָה. וַתֶּחֱרַד יוֹם יוֹם פֶּן יָבֹאוּ פִתְאֹם וִיגָרְשׁוּהָ מִמְּעוֹנָהּ הַשָּׁלֵו, וְאָז תִּצְטָרֵךְ לַחֲזוֹר עַל פִּתְחֵי נְדִיבִים לְבַקֵּשׁ פַּת לָחֶם. וּפְרִינָה הִפְלִיאָה לַעֲשׂוֹת בַּיָּמִים הָאֵלֶּה; הִיא הִסְפִּיקָה לָבוֹא אֶל בֵּית הַסֵּפֶר בַּשָּׁעוֹת שֶׁבֵּין רַכֶּבֶת לְרַכֶּבֶת, וּבַזְּמַן הָרָאוּי עָמְדָה הָכֵן עַל מִשְׁמַרְתָּהּ וַתְּשַׁגַּח עַל הַמְּסִלָּה בַּחֲרִיצוּת רַבָּה.

וַיְהִי הַיּוֹם בְּאֶחָד מִימֵי נוֹבֶמְבֶּר הָאַחֲרוֹנִים, וְרוּחַ סְעָרָה הִתְחוֹלְלָה בַחוּץ. בַּבֹּקֶר יָרַד שֶׁלֶג רַב וְסוּפָה גְדוֹלָה סָעֲרָה בְעֹז, וּלְעֵת עֶרֶב גָּבְרָה הַסְּעָרָה עוֹד יוֹתֵר וַתִּשְׁרֹק וַתְּיַלֵּל בַּיְּעָרִים אֲשֶׁר מִסָּבִיב.

וְקַרְלוֹ הַקָּטָן חָלָה אָז מַחֲלָה אֲנוּשָׁה, וְאִמּוֹ יָשְׁבָה עַל יַד מִטָּתוֹ וַתִּשְׁמֹר עָלָיו בִּדְאָגָה יְתֵרָה.

וּפְרִינָה, אֲשֶׁר עָמְדָה לִפְנֵי רֶגַע עַל מִשְׁמַרְתָּהּ, יָשְׁבָה עַל מִטָּתָהּ לָנוּחַ וַתְּחַכֶּה לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת, הָעוֹבֶרֶת בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה.

פִּתְאֹם נִשְׁמַע קוֹל שָׁאוֹן נוֹרָא, עַד אֲשֶׁר רָעֲדוּ כָּל קִירוֹת הַבַּיִת, כְּאִלּוּ נָעָה הָאָרֶץ תַּחְתֶּיהָ.

— מַה זֹּאת?! — קָרְאָה פְרִינָה,— אֵלְכָה נָא וְאֶרְאֶה מַה שָּׁם נִהְיָתָה.

— הֲלֹא זֶה מְעַט עָבַרְתְּ עַל הַמְּסִלָּה! אָנָה תֵּלְכִי בְּלֵיל אֹפֶל וָסַעַר כָּזֶה? יְרֵאָה אֲנִי פֶּן יִקְרֵךְ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ.

— הָהּ, אִמִּי! הֲלֹא עוֹד מְעַט וְעָבְרָה הָרַכֶּבֶת, וְעָלַי לָשִׂים עַיִן עַל הַמְּסִלָּה. וְאַתְּ אַל תִּירְאִי, אִמִּי, וְאַל תִּדְאֲגִי לִי — הֵן הִסְכַּנְתִּי לָזֶה.

וּפְרִינָה הִתְעַטְּפָה בְּאַדַּרְתָּהּ, לָקְחָה אֶת הַפָּנָס בְּיָדָהּ וַתֵּצֵא מַהֵר הַחוּצָה.

כַּעֲבֹר חֲמִשָּׁה רְגָעִים שָׁבָה הַבַּיְתָה וְהִיא נִרְעָשָׁה מְאֹד.

– הָהּ, הַגֶּשֶׁר נֶהֱרָס! – קָרְאָה בְּבֶהָלָה וַתְּמַהֵר וַתַּדְלֵק נֵר בַּפַּנָּס שֶׁכָּבָה בַחוּץ וַתִּקַּח אֶת הַחֲצוֹצְרָה מֵעַל הַקִּיר.

– אֲהָהּ, אֵל אֱלֹהִים גְּדוֹלִים! מַה לַּעֲשׂוֹת עַתָּה? – קָרְאָה הָאֵם בַּחֲרָדָה. – הֵן הָרַכֶּבֶת מְהִירָה הִיא זוּ; הִיא מְמַהֶרֶת לָרוּץ כַּבָּרָק.

– הִנֵּה הֲכִינוֹתִי לִי אֶת הַפַּנָּס הָאָדֹם.

– אִישׁ לֹא יִרְאֵהוּ בְּלֵיל שֶׁלֶג וָסַעַר כָּזֶה.

– אֶתְקַע בַּחֲצוֹצְרָה!

– בְּלֵיל הָרוּחַ לֹא יִשָּׁמַע קוֹלוֹ, בִּתִּי; הֲתוּכְלִי לִתְקֹעַ בְּקוֹל גָּדוֹל? אֲהָהּ, אָסוֹן נוֹרָא קָרָנוּ!

– יְיָ יוֹסִיף לִי כֹּחַ וְאֹמֶץ, וַאֲנִי אֶתְקַע בְּקוֹל גָּדוֹל עַד אֲשֶׁר יִשְׁמָעוּ. הָהּ, אִמִּי חֶמְדָּתִי, הַאוּכַל לַעֲשׂוֹת אַחֶרֶת?

וְהַנַּעֲרָה מִהֲרָה לָצֵאת מִן הַבַּיִת וַתְּמַהֵר לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת.

הָרוּחַ הַקָּרָה נָשְׁבָה בְּפָנֶיהָ בְּחֵמָה עַזָּה וַתְּכַס אֶת עֵינֶיהָ בְּפִתּוֹתֵי שֶׁלֶג רַבּוֹת; וּפְרִינָה אִמְּצָה אֶת שְׁאֵרִית כֹּחָהּ וַתָּרָץ הָלְאָה, הָלְאָה לִקְרַאת הָרַכֶּבֶת. אַךְ שְׁאֵלָה אַחַת לֹא

נָתְנָה לָהּ מָנוֹחַ: הַשְּׁאֵלָה, אִם יִרְאֶה מְנַהֵל הָרַכֶּבֶת אֶת הָאוֹת הַמְבַשֵּׂר רָעָה? הֲיַעֲמֹד עַל הַמִּצְפֶּה בְּלֵיל שֶׁלֶג וְסוּפָה כָּזֶה? הִנֵּה הִיא שׁוֹמַעַת מֵרָחוֹק קוֹל שְׁרִיקַת הַקִּטֹּר וְלִבָּהּ דּוֹפֵק בְּקִרְבָּהּ בְּרֹב כֹּחַ. כָּל דָּמָהּ קָפָא בְּעוֹרְקֶיהָ לְזֵכֶר הָרַעְיוֹן הַנּוֹרָא, כִּי כָל הָרַכֶּבֶת הָאֲרֻכָּה הַזֹּאת עִם כָּל נוֹסְעֶיהָ הָרַבִּים יְכוֹלִים לָרֶדֶת מַהֵר חַיִּים שְׁאוֹלָה. הִנֵּה הָרַכֶּבֶת נִרְאָה לָעֵינַיִם; פֵּרִינָה מְנִיעָה בְּפַנָּסָהּ כְּנוֹאֶשֶׁת, תּוֹקַעַת בְּכָל כֹּחָהּ בַּחֲצוֹצְרָה — אַךְ לַשָּׁוְא: הָרַכֶּבֶת מְמַהֶרֶת לָרוּץ אָרְחָהּ. פֵּרִינָה מְרִימָה קוֹל גָּדוֹל, אַךְ יְלֵיל הָרוּחַ וּשְׁאוֹן אוֹפַנֵּי הַמֶּרְכָּבוֹת הַמִּשְׁתַּקְשְׁקוֹת הֶחֱרִישׁוּ אֶת קוֹלָהּ; וְהָרַכֶּבֶת הוֹלֶכֶת הָלוֹךְ וְקָרוֹב, הָלוֹךְ וְקָרוֹב.

אָז תִּשְׁכַּח פֵּרִינָה אֶת הַכֹּל. הִיא מִתְנַפֶּלֶת בְּקוֹל צְעָקָה נוֹרָאָה עַל הַמְסִלָּה רַק כְּפֶשַׂע בֵּינָהּ וּבֵין הַקִּטֹּר. אֶל אָזְנָהּ מַגִּיעַ רַק קוֹל הֲמֻלָּה גְדוֹלָה, וּבְעוֹד רֶגַע נִדְמָה הַכֹּל, עֵינֶיהָ נִסְגָּרוֹת, — הִיא מִתְעַלֶּפֶת...

אִמָּהּ הֵרִימָה אוֹתָהּ מֵעַל הָאָרֶץ. הִיא רָצָה אַחֲרֶיהָ נִפְעֶמֶת וְנִרְעֶשֶׁת עַד מְאֹד, וְגַם רָאֲתָה אוֹתָהּ בְּהִתְנַפְּלָהּ עַל

פַּסֵּי הַבַּרְזֶל לֹא רָחוֹק מִן הַקַּטָּר וַתְּמַהֵר אֵלֶיהָ וַתִּפֹּל עָלֶיהָ גַּם הִיא.

— הֲיָצָאת מִדַּעְתֵּךְ, נַעֲרָה? הֲלֹא רַק בְּנֵס נִצַּלְתְּ מִמָּוֶת!— וּבְדַבְּרָהּ הוֹרִידָה הָאֵם הַמְּאֻשָּׁרָה דִּמְעוֹת שִׂמְחָה וַתְּחַבֵּק אֶת פֵּרִינָה וַתִּלְחָצֶנָּה אֶל לִבָּהּ.

כַּאֲשֶׁר פָּקְחָה פֵּרִינָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת הָרַכֶּבֶת עוֹמֶדֶת, וַתֵּדַע, כִּי נִצְּלוּ הַנּוֹסְעִים מִמָּוֶת — וַתֵּבְךְּ וַתִּשְׂחַק גַּם יָחַד.

בֵּין כַּךְ קָפְצוּ הָאַקְטוֹרִים [1] מִן הַמֶּרְכָּבוֹת; נוֹסְעִים רַבִּים יָצְאוּ לִרְאוֹת וְלָדַעַת אֶת אֲשֶׁר קָרָה, וּמַה הִיא הַדְּחִיפָה הַחֲזָקָה, אֲשֶׁר נִדְחֲפוּ פִּתְאֹם הַמֶּרְכָּבוֹת לְאָחוֹר.

„פִּתְאֹם נִגְלָה לְנֶגֶד עֵינַי פַּנָּס אָדֹם וְצֵל שָׁחוֹר",— בֵּאֵר לָהֶם מְנַהֵל הַמְּכוֹנָה— „אַךְ בְּרֹב עָמָל הִצְלַחְתִּי לַעֲצֹר אֶת הַקַּטָּר. בֵּן, עוֹד מְעַט וְאָבַדְנוּ כֻּלָּנוּ, לוּלֵא הַנַּעֲרָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר שָׂמָה אֶת נַפְשָׁהּ בְּכַפָּהּ, לְמַעַן הַצִּיל אוֹתָנוּ מִמָּוֶת".

---

[1]) אַקְטוֹר — שאַפְּנֶער, *Кондукторъ*

נוֹסְעִים אֲחֵרִים קָרְבוּ אֶל מְקוֹם הַהֶרֶס, וּמַה מְּאֹד נִבְהֲלוּ לִרְאוֹת אֶת הַתְּהוֹם הַנּוֹרָא הַפָּעוּר לְרַגְלֵיהֶם. וַיָּסֹבּוּ כָּל הַנּוֹסְעִים אֶת הַנַּעֲרָה הַנִּפְלָאָה הַחֲבוּקָה בִּזְרֹעוֹת אִמָּהּ וּבוֹכָה מֵרֹב שִׂמְחָה.

— הֲלֹא רַק כְּפֶשַׂע הָיָה בֵּינֵךְ וּבֵין הַמָּוֶת, בִּתִּי! — קָרְאָה הָאֵם. — הָהּ, מֶה הָיִיתִי עוֹשָׂה בִּלְעָדַיִךְ, נַעֲרָה נִבְעָרָה?

וּבֵין הַנּוֹסְעִים הָרַבִּים הָיְתָה גְּבֶרֶת אַחַת מֵאֶרֶץ אַנְגְּלִיָּה וַתִּגַּשׁ אֶל פְּרִינָה וַתֹּאמַר:

— קוּמִי וּלְכִי עִמָּדִי, נַעֲרָה נֶחְמָדָה; לִי הוֹן וָעֹשֶׁר רַב וְלֹא אֶמְנַע מִמֵּךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֵׁךְ. אָנֹכִי אָשִׂים עֵינַי עָלַיִךְ וְהָיִיתִי לָךְ לְאֵם וְאַתְּ תִּהְיִי לִי לְבַת. תְּנִי נָא אוֹתָהּ עַל יָדִי, — הוֹסִיפָה הַגְּבִירָה הָאַנְגְּלִית בִּפְנוֹתָהּ אֶל אִמָּהּ.

— אַךְ פְּרִינָה נָפְלָה עַל צַוְּארֵי אִמָּהּ וַתִּקְרָא בְּקוֹל:

— לֹא, גְּבִרְתִּי, אֶת אִמִּי הַטּוֹבָה לֹא אֶעֱזֹב לָנֶצַח!

אָז קָרָא אַחַד הַנּוֹסְעִים:

— טוֹב נַעֲשֶׂה אִם נֶאֱסֹף סְכוּם כֶּסֶף בְּעַד הַנָּשִׁים הָעֲנִיּוֹת הָאֵלֶּה עַל כָּל הַחַיִּים וְהַחֶסֶד שֶׁעָשׂוּ עִמָּנוּ. — וּבְדַבְּרוֹ הוֹצִיא מִכִּיסוֹ שְׁטַר בֶּן מֵאָה לִירָה.

גַּם יֶתֶר הַנֶּאֱסָפִים עָשׂוּ כְּמַעֲשֵׂהוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ אִישׁ כְּפִי נִדְבַת לִבּוֹ.

— אֵין לָנוּ חֵפֶץ בְּכַסְפְּכֶם, — אָמְרָה פֵרִינָה, — עוֹמְדוֹת אֲנַחְנוּ פֹּה עַל מִשְׁמַרְתֵּנוּ וְאַךְ אֶת חוֹבָתֵנוּ מִלֵּאנוּ. אַךְ אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁכֶם לִגְמֹל אִתָּנוּ חֶסֶד, זֶה חַסְדְּכֶם אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ עִמָּנוּ: אִמְרוּ נָא לַמְפַקֵּחַ עַל הַמְסִלָּה, כִּי מְמַלְּאוֹת אֲנַחְנוּ אֶת חוֹבָתֵנוּ בֶּאֱמוּנָה וּבַקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ לְבַל יְגָרְשֵׁנוּ מִזֶּה.

— טוֹב הַדָּבָר, אָנֹכִי אֶשְׁתַּדֵּל בַּדָּבָר הַזֶּה, — אָמַר אַחַד הַנּוֹסְעִים הַלָּבוּשׁ בִּגְדֵי פְקִיד צָבָא, — וּבָטוּחַ אֲנִי, כִּי עֲמָלִי לֹא יִהְיֶה לַשָּׁוְא. אוּלָם אֶת הַכֶּסֶף קַחְנָה לָכֶן; בַּכֶּסֶף הַזֶּה תִבְנוּ לָכֶן בַּיִת, אִם יְמָאֵן הַמְפַקֵּחַ לְהַשְׁאִיר אֶתְכֶן עַל מִשְׁמַרְתְּכֶן בְּמָקוֹם מְסֻכָּן כָּזֶה, וְנָתַן לָכֶן מִשְׂרָה בְּמָקוֹם אַחֵר, מָקוֹם שֶׁשָּׁם תֵּקַל לָכֶן הַשְּׁמִירָה וְהַהַשְׁגָּחָה.

בָּעֵת הַהִיא קָרְבָה עֲגָלָה רְתוּמָה לְסוּסִים לְהַעֲבִיר אֶת הַנּוֹסְעִים אֶל עֵבֶר הָעֵמֶק הַשֵּׁנִי.

כָּל הַנּוֹסְעִים קָרְבוּ אֶל פֵרִינָה לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּבִרְכַּת הַפְּרִידָה; רַבִּים נָשְׁקוּ אוֹתָהּ וַיִּתְּנוּ לָהּ תְּשׁוּרוֹת וּמַתָּנוֹת לְזִכָּרוֹן.

-- מַה מְּאֻשֶּׁרֶת אָנֹכִי! -- אָמְרָה פֵּרִינָה אֶל אִמָּהּ -- עַתָּה לֹא יְגָרְשׁוּנוּ עוֹד מִבֵּיתֵנוּ. הַאַף אֵין זֹאת, אִמִּי חֶמְדָּתִי?

-- יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ! -- אָמְרָה הָאֵם. -- הֶאָח, בִּתִּי חֶמְדַּת נַפְשִׁי!

וַתִּתְחַבֵּק הָאֵם אֶת פֵּרִינָה וַתִּלְחָצֶנָּה אֶל לִבָּהּ בְּחָזְקָה וַתֵּבְךְּ.

-- יָדַעְתִּי, אִמִּי, יָדַעְתִּי, כִּי רַבָּה אַהֲבָתֵךְ אֵלָי. וְאַךְ צְחוֹק עָשְׂתָה לִי הַגְּבִירָה הָאַנְגְּלִית, בְּאָמְרָהּ אֵלַי, כִּי אֶעֱזָבֵךְ וְאֵלֵךְ אַחֲרֶיהָ.

הוֹדוֹת לַמִּקְרֶה הַזֶּה נָתְנוּ לְפֵרִינָה וּלְאִמָּהּ לַעֲמֹד עַל מִשְׁמַרְתָּן וְלִחְיוֹת חַיֵּי שָׁלוֹם וּמְנוּחָה בְּבֵיתָם הַקָּטֹן, אֲשֶׁר עַל יַד מְסִלַּת הַבַּרְזֶל.

№
108—109

פרחים

הַנּוֹדֵד הַזָּקֵן וְהֶעָשִׁיר.

אַגָּדָה.

תַּרְגּוּם אֱלִיאָב.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ׳.

קראקוי, תרס״ז.

250
נומרים

הַנּוֹדֵד הַזָּקֵן וְהֶעָשִׁיר.

(אַגָּדָה).

עַל יַד הַדֶּרֶךְ עָמַד בֵּית־מָלוֹן יָפֶה וְגָדוֹל, וּבְתוֹךְ הַבַּיִת גָּר בַּעַל־הַבַּיִת, אִישׁ שָׁמֵן וְכַרְסְנִי, אֲשֶׁר אִם יָצָא אֶל פֶּתַח בֵּיתוֹ הַגָּדוֹל וְהִבִּיט אֶל הָעוֹבְרִים וְשָׁבִים עַל פָּנָיו הָיָה כְאוֹמֵר לָהֶם: „רְאוּ, אָנֹכִי הִנְנִי בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן הֶעָשִׁיר, וְאַתֶּם כֻּלְּכֶם אֲנָשִׁים פְּחוּתִים וּשְׁפָלִים לְעֻמָּתִי". —

וּכְגֹדֶל לִבּוֹ כֵּן גָּדְלָה גַּם אַכְזָרִיּוּתוֹ; וּכְמוֹ שֶׁלֹּא שָׁלַח מֵעוֹלָם אֶת יָדוֹ אֶל כּוֹבַע־הַקְּטִיפָה שֶׁלּוֹ לְמַעַן בָּרֵךְ בְּשָׁלוֹם אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּגַשׁ, כֵּן גַּם לֹא שָׁלַח מֵעוֹלָם אֶת יָדוֹ לְתוֹךְ כִּיסוֹ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֲגוֹרָה בְּעַד עָנִי. כַּאֲשֶׁר בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ נְדָבָה, אָז אִם רוּחוֹ טוֹבָה עָלָיו הָיָה עוֹנֶה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

— יַעַזְרְכֶם אֱלֹהִים! אִישׁ כָּמוֹנִי שׁוֹמֵר אֶת הַכֶּסֶף בְּעַד נַפְשׁוֹ וְלֹא יְפַזְּרֵהוּ בְּעַד עֲצֵלִים וּפוֹחֲזִים! — אוּלָם אִם רוּחוֹ לֹא

הָיְתָה טוֹבָה עָלָיו, וְכָכָה הָיָה כִּמְעַט תָּמִיד, הָיָה שׁוֹלֵחַ אֶת הַמְבַקְשִׁים לַעֲזָאזֵל.

וַיְהִי בְּלַיְלָה אֶחָד – וְהַלַּיְלָה הָיָה קַר מְאֹד וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף וְסוּפָה נוֹרָאָה הִתְחוֹלְלָה בַּחוּץ – וְהִנֵּה שָׁמַע הֶעָשִׁיר קוֹל אִישׁ מִתְדַּפֵּק עַל חַלּוֹן בֵּית מְלוֹנוֹ. אָז פָּתַח אֶת הַחַלּוֹן וַיִּשְׁאַל:

– מִי שָׁם?

וְקוֹל אִישׁ מִן הַחוּץ עָנָה:

– אִישׁ עָנִי וְזָקֵן אָנֹכִי, וְלֹא אוּכַל לָלֶכֶת הָלְאָה בְּדַרְכִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה. תְּנוּ לִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים פַּת לֶחֶם לִסְעֹד אֶת לִבִּי וּפִנָּה לָלוּן בָּהּ הַלָּיְלָה.

– בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֵין לְהַשִּׂיג בְּבֵית־מְלוֹנִי גַּם כּוֹס מַיִם פְּשׁוּטִים חִנָּם, – עָנָה הֶעָשִׁיר וַיִּסְגֹּר אֶת חַלּוֹנוֹ; וּבְתוֹךְ הַבַּיִת הוֹסִיף עוֹד בְּקוֹל רָם, לְמַעַן אֲשֶׁר יִשָּׁמַע קוֹלוֹ בַּחוּץ:

– טוֹב יִהְיֶה לִי אִם אֶתֵּן לַאֲסַפְסוּף כָּזֶה לָבֹא אֶל בֵּיתִי, לְמַעַן אֲשֶׁר יוּכְלוּ לְרַגֵּל אוֹתוֹ וְלִגְנֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ! לֹא, אֲנָשִׁים כָּאֵלֶּה יְכוֹלִים לָלוּן עַל יַד הַגָּדֵר.

הַנּוֹדֵד הֶעָנִי שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵיטֵב, אַךְ לֹא עָנָה דָבָר, כִּי אִם עָבַר לְאַט אֶת הַדֶּרֶךְ, וַיִּתְדַּפֵּק עַל דֶּלֶת בֵּית

קָטָן אֶחָד, אֲשֶׁר יָשַׁב בּוֹ אִישׁ עָנִי אֶחָד וְאִשְׁתּוֹ. הָאִשָּׁה יָשְׁבָה וְתָפְרָה לְאוֹר הַמְּנוֹרָה, וְהָאִישׁ קָרָא בְאָזְנֶיהָ מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר אֶת סִפּוּרֵי הַתּוֹרָה. אָז דָּפַק פִּתְאֹם הָאִישׁ הַזָּקֵן בַּדֶּלֶת, וְכַאֲשֶׁר שָׁאֲלָה הָאִשָּׁה: „מִי שָׁם?" – עָנָה כְּמוֹ שֶׁעָנָה לְבַעַל הַבַּיִת הֶעָשִׁיר. כַּאֲשֶׁר שָׁמַע הָאִישׁ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לָקַח אֶת הַנֵּר בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ וַיִּפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת; אָז הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ לֶעָנִי וַיַּעֲזֹר לוֹ לַעֲבֹר אֶת הַמִּפְתָּן, כִּי הוּא קָפָא כֻלּוֹ מִקֹּר וּבְשָׂרוֹ וּבְגָדָיו רְטוּבִים מִן הַגֶּשֶׁם אֲשֶׁר חָדַר בְּעַד בְּגָדָיו הַקְּרוּעִים. וְכַאֲשֶׁר בָּא הֶעָנִי הַבַּיְתָה בֵּרְכָה אוֹתוֹ הָאִשָּׁה בְשָׁלוֹם, וְהָאִישׁ אָמַר לוֹ: „שָׁלוֹם עָלֶיךָ, רַבִּי!" – כִּי הָיָה מַרְאֵה הָאִישׁ נִכְבָּד מְאֹד, אַף כִּי בְגָדָיו הָיוּ קְרוּעִים. אָז פִּנּוּ מָקוֹם בַּעֲדוֹ עַל הַסַּפְסָל אֲשֶׁר עַל יַד הַתַּנּוּר וַיִּפְרְשׂוּ אֶת בְּגָדָיו עַל הַתַּנּוּר לְיַבְּשָׁם, וְהָאִשָּׁה הֶעֱמִידָה עַל הַכִּירָה קְדֵרָה עִם תַּפּוּחֵי אֲדָמָה וַתָּכֶן אֲרֻחַת־הָעֶרֶב. כַּאֲשֶׁר יָשְׁבוּ כֻלָּם אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיָּחֵלּוּ לְהַפְצִיר בָּאִישׁ, כִּי יוֹאִיל גַּם הוּא לֶאֱכֹל אֶת הָאֲרֻחָה, עָלַז הָאִישׁ מְאֹד וַיּוֹדֶה לָהֶם מְאֹד עַל הַחֶסֶד וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּתֹם לְבָבוֹ:

– רוֹאֶה אָנֹכִי, כִּי מוֹתָרוֹת וְתַעֲנוּגִים לֹא יְדַעְתֶּם גַּם אַתֶּם, וּבְכָל זֹאת אַתֶּם מְקַבְּלִים אֶת פָּנַי בְּשִׂמְחָה כֹּה גְדוֹלָה,

יְשַׁלֵּם לָכֶם אֱלֹהִים כְּפָעָלְכֶם! הַאֵין לָכֶם דָּבָר לְבַקֵּשׁ מֵאלֹהִים?

– מַה לָּנוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ? – אָמַר הָאִישׁ.– אָמְנָם אֵין לָנוּ רַב, אֲבָל גַּם מַחֲסוֹר לֹא יָדַעְנוּ. שְׁנֵינוּ בְּרִיאִים וִיכוֹלִים לַעֲבֹד.

– וְאַתְּ, אִשָּׁה צְעִירָה,– אָמַר הָאִישׁ הַזָּר,– הַאִם גַּם אַתְּ שְׂמֵחָה בְּחֶלְקֵךְ כְּאִישֵׁךְ, וְאֵין לָךְ כָּל דָּבָר לְבַקֵּשׁ מֵאלֹהִים?

אָז אָדְמוּ פְּנֵי הָאִשָּׁה וְהָאִישׁ אָמַר בִּצְחוֹק:

– אָמְנָם הִיא מְבַקֶּשֶׁת דָּבָר אֶחָד מֵאלֹהִים; אֲבָל אֵינֶנָּה חֲפֵצָה לְהַגִּיד אֶת זֹאת. הַאִם לֹא כֵן, לֵאָה? הַאִם אֵינֵךְ מִשְׁתּוֹקֶקֶת לִרְאוֹת יֶלֶד נֶחְמָד בָּעֶרֶשׂ?

פְּנֵי הָאִשָּׁה אָדְמוּ עוֹד יוֹתֵר וַתֹּאמֶר בְּלַחַשׁ:

– אָמְנָם כֵּן.

– טוֹב אֵפוֹא,– אָמַר הַזָּקֵן הַזָּר,– אוּלָם אִם יִמָּצֵא הַיֶּלֶד בִּמְקוֹם הַבַּיִת הַקָּטָן הַזֶּה בַּיִת גָּדוֹל וּרְחַב־יָדַיִם, וְעַל־יַד הַבַּיִת גַּן יָפֶה, וְעוֹד דְּבָרִים כָּאֵלֶּה, הֲלֹא גַּם בָּזֶה אֵין כָּל רָע.

– אָמְנָם אֵין רַע גַּם בָּזֶה, – עָנְתָה הָאִשָּׁה, – אֲבָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, כִּי הָעֹשֶׁר אֵינוֹ מַנִּיחַ לִבְעָלָיו לִישׁוֹן.

וְהָיָה אִם יִרְבֶּה עָשְׁרֵנוּ וְרָבְתָה גַם דַּאֲגָתֵנוּ וְסָרָה מֵעָלֵינוּ הָרוּחַ הַטּוֹבָה.

— אוּלָם בְּכָל זֹאת טוֹב הָיָה לָנוּ, לוּ רָוַח לָנוּ מְעָט.— אָמַר הָאִישׁ.

וְכַאֲשֶׁר בָּאָה הָעֵת לִשְׁכַּב לִישׁוֹן, קָרְאָה הָאִשָּׁה לְבַעְלָהּ הַצִּדָּה וַתֹּאמֶר לוֹ:

— חוֹשֶׁבֶת אָנֹכִי כִּי טוֹב יִהְיֶה אִם נִתֵּן לַזָּקֵן הַנִּכְבָּד לִשְׁכַּב בְּמִטָּתֵנוּ, וַאֲנַחְנוּ נַצִּיעַ לָנוּ מִשְׁכָּב עַל הַתֶּבֶן. הֵן עוֹד טֶרֶם הֵחַם הֵיטֵב אֶת בְּשָׂרוֹ וּבַמִּטָּה יוּכַל לָנוּחַ וְלִישֹׁן שֵׁנָה נְעִימָה. — הָאִישׁ הִסְכִּים לִדְבָרֶיהָ בְּחֵפֶץ לֵב. אָז הִשְׁכִּיבוּ אֶת הַזָּקֵן בְּמִטָּתָם, וְהֵם שָׁכְבוּ עַל הַתֶּבֶן וַיִּישְׁנוּ בְּרוּחַ עָלִיז וְטוֹב, כְּדַרְכָּם תָּמִיד.

כַּאֲשֶׁר הָדְרָה הַשֶּׁמֶשׁ בַּבֹּקֶר בְּעַד הַחַלּוֹן וַתְּעִירֵם לַעֲבוֹדָתָם אָמַר הָאִישׁ:

— אֵלֵךְ נָא וְאֶרְאֶה אֶת שְׁלוֹם אוֹרְחֵנוּ.— וַיָּבֹא אֶל הַחֶדֶר אֲשֶׁר יָשֵׁן בּוֹ הַזָּקֵן.

אַךְ מַה הִשְׁתּוֹמֵם לִרְאוֹת כִּי הַמִּטָּה רֵיקָה וְהָאִישׁ נֶעְלָם, אַף כִּי הַדֶּלֶת סְגוּרָה מִבִּפְנִים! גַּם אִישׁ מִן הַשְּׁכֵנִים לֹא רָאָהוּ

בְּצֵאתוֹ, מִלְּבַד בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן, אֲשֶׁר שְׁנָתוֹ נָדְדָה מֵעֵינָיו, כְּמוֹ תָמִיד, וַיַּעֲמֹד עַל יַד חַלּוֹנוֹ וַיַּבֵּט בַּעֲדוֹ בְּרָגְזָה.

וַיִּתְפַּלֵּא הָאִישׁ מְאֹד, וְהָאִשָּׁה בָּאָה גַם הִיא הַחֲדָרָה לִרְאוֹת אֵיךְ הָיָה כַּדָּבָר הַזֶּה, וּפִתְאֹם קָרְאָה:

— רְאֵה נָא, שִׁמְעוֹן! רְאֵה נָא דְּבַר פֶּלֶא! הִנֵּה פֹה בַּפִּנָּה עוֹמֶדֶת עֶרֶשׂ יָפָה מְאֹד, וְעַל הָעֶרֶשׂ כִּפַּת יְלָדִים קְטַנָּה! הַאִם רָאִיתָ מֵעוֹדְךָ עֶרֶשׂ יָפָה כָּזֹאת?

וְכַאֲשֶׁר שָׁבוּ מִשְׁתּוֹמְמִים וּמִתְפַּלְאִים אֶל הַבַּיִת אָמַר הָאִישׁ, בְּהַעֲבִירוֹ אֶת יָדָיו עַל עֵינָיו, כְּאִלּוּ חָפֵץ לִפְקֹחַ אוֹתָן בְּחָזְקָה:

— אֵינִי יוֹדֵעַ, אֲבָל נִרְאֶה לִי כִּי הַבַּיִת אֵינוֹ דוֹמֶה לְבֵיתֵנוּ הַקָּטָן, גָּדוֹל הוּא הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ, וְהִנֵּה גַם כָּל כֵּלָיו וְרָהִיטָיו נוֹצְצִים וּמַבְרִיקִים כְּאִלּוּ הָיוּ חֲדָשִׁים.

וְכַאֲשֶׁר יָצְאוּ מִן הַבַּיִת הַחוּצָה רָאוּ וְהִנֵּה גָּדַל בֵּיתָם וְגָבַהּ כְּבֵית הַמָּלוֹן אֲשֶׁר מִמּוּלָם, וּבֶחָצֵר עָמְדוּ שְׁתֵּי פָרוֹת, וְעַל יַד כָּל פָּרָה עָמַד עֵגֶל,— אָז לֹא יָכְלָה עוֹד הָאִשָּׁה לְהִתְאַפֵּק וַתִּפֹּל עַל צַוְּארֵי אִישָׁהּ וַתֵּבְךְּ, וְגַם הָאִישׁ לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר, כִּי שָׂמוּ דִמְעוֹתָיו מַחֲנָק לְצַוָּארוֹ.

– יַד אֱלֹהִים עָשְׂתָה זֹאת !– אָמְרוּ לָאַחֲרוֹנָה פֶּה אֶחָד.– אֵין זֹאת כִּי אִם אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא הָיָה אוֹרְחֵנוּ הַנַּעֲלָה. הָהּ, שִׁמְעוֹן! הָהּ, לֵאָה! – נִתְאַמֵּץ נָא אֵפוֹא לִהְיוֹת שָׁוִים בְּאָשְׁרֵנוּ וּלְהוֹדוֹת לֵאלֹהִים עַל טוּבוֹ וְחַסְדּוֹ אִתָּנוּ! אַל נָא יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ בְּעָשְׁרֵנוּ וְלֹא נֶחֱטָא לֵאלֹהִים!

אָז הִתְפַּלְּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶת תְּפִלַּת הַבֹּקֶר בְּכַוָּנָה גְדוֹלָה. אַחַר כֵּן הִתְבּוֹנְנוּ שֵׁנִית אֶל כָּל אָשְׁרָם וְטוּבָם. וְאָז הָלְכוּ בְּיַחַד לַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתָם בַּשָּׂדֶה, כְּמִשְׁפָּטָם יוֹם יוֹם.

הָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים עָבְדוּ כְּבָר שָׁעוֹת אֲחָדוֹת, וְהִנֵּה קָם מִמִּטָּתוֹ בַּעַל בֵּית־הַמָּלוֹן הֶעָשִׁיר, אֲשֶׁר שָׁכַב שֵׁנִית אוּלַי יִישַׁן הַפַּעַם. וַיִּקְרַב אֶל הַחַלּוֹן כְּדַרְכּוֹ תָמִיד בְּגַאֲוָה וּמִקְטַרְתּוֹ הָאֲרֻכָּה בְּפִיו. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִבִּיט בְּעַד הַחַלּוֹן וְהִנֵּה הוּא רוֹאֶה פִּתְאֹם מִמּוּלוֹ בַּיִת גָּדוֹל, בִּמְקוֹם הַבַּיִת הַקָּטָן וְהָרָעוּעַ שֶׁעָמַד שָׁם עַד הֵנָּה, וַיִּשְׁתּוֹמֵם מְאֹד וַיַּעֲבֵר אֶת יָדָיו עַל עֵינָיו וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֵין זֹאת, כִּי חֲלוֹם הוּא חוֹלֵם. אֲבָל כַּאֲשֶׁר עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים וְהַחֲלוֹם לֹא חָלַף, קָרָא לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ:

– בֹּאִי נָא הֵנָּה וְהַבִּיטִי וְאִמְרִי לִי בְּשֵׁם הַשָּׂטָן, אִם אָמְנָם רוֹאוֹת עֵינַי נְכוֹנָה, אוֹ אוּלַי מְכֻשָּׁף אָנֹכִי. הַאֻמְנָם הָיָה בֵּין

לַיְלָה בֵּית שִׁמְעוֹן הַקָּטָן וְהָרָעוּעַ לְבַיִת גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם הַדּוֹמֶה לְבֵיתִי?

הָאִשָּׁה הִבִּיטָה בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֹּאמֶר, כִּי אָמְנָם כֵּן הוּא הַדָּבָר. אָז קָמָה מְהוּמָה בְּכָל בֵּית הַמָּלוֹן; כָּל הָאֲנָשִׁים קָפְצוּ עַל רַגְלֵיהֶם, וְגַם כָּל אַנְשֵׁי הַכְּפָר הִתְאַסְּפוּ וָרָאוּ לִרְאוֹת אֶת הַפֶּלֶא הַגָּדוֹל, וְכָל הַיּוֹם דִּבְּרוּ רַק בְּבֵית שִׁמְעוֹן הֶחָדָשׁ. אוּלָם אִישׁ לֹא יָדַע אֵיכָה הָיָה כַּדָּבָר הַזֶּה.

נָקֵל אֵפוֹא לְהָבִין, כִּי אַךְ שָׁבוּ שִׁמְעוֹן וְאִשְׁתּוֹ מֵעֲבוֹדָתָם בַּשָּׂדֶה לְבֵיתָם, כִּתְּרוּ אוֹתָם כָּל אַנְשֵׁי הַכְּפָר וַיַּקִּיפוּם בִּשְׁאֵלוֹתֵיהֶם עַל דְּבַר הַתְּמוּרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנֶּעֶשְׂתָה בְּבֵיתָם. גַּם בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן הַכַּרְסָנִי עָבַר אֶת הַדֶּרֶךְ הַמַּבְדִּיל בֵּינוֹ וּבֵין בֵּית שִׁמְעוֹן, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר חָצָה לוֹ דֶרֶךְ בֵּין הָאֲנָשִׁים הָרַבִּים שֶׁנִּדְחֲקוּ מִסָּבִיב, עָמַד לְמוּל שִׁמְעוֹן וּבַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בֵּרְכָהוּ בְּשָׁלוֹם וַיֹּאמַר:

– אֵין זֹאת, שִׁמְעוֹן, כִּי כָּרַתָּ בְּרִית עִם הַשָּׂטָן; כִּי אֵיכָה זֶה הָיָה פִּתְאֹם בֵּיתְךָ הָרָעוּעַ לְבַיִת גָּדוֹל כָּזֶה?

– אָז סִפֵּר הָאִישׁ בְּצַד אֶחָד וְהָאִשָּׁה – בַּצַּד הַשֵּׁנִי, כִּי בָּא אֲלֵיהֶם אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה נוֹדֵד עָנִי, וְכִי אֵין סָפֵק כַּדָּבָר, כִּי

לוֹ וְרַק לוֹ הֵם חַיָּבִים תּוֹדָה עַל כָּל הַטּוֹב שֶׁבָּא לָהֶם. אָז הִשְׁתּוֹמְמוּ הָאֲנָשִׁים עַד מְאֹד, וְכָל אֶחָד מֵהֶם הִשְׁתּוֹקֵק בְּלִבּוֹ כִּי יָבֹא הֶעָנִי לְבַקְּרֵהוּ גַּם אוֹתוֹ, וַיְהִי בָטוּחַ כִּי אָז יָבִיא גַּם לוֹ עֹשֶׁר רָב. אוּלָם יוֹתֵר מִכֻּלָּם הִצְטַעֵר בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן הֶעָשִׁיר. כִּי עַתָּה יָדַע הֵיטֵב, כִּי הָאִישׁ הַזָּר, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, הוּא הוּא הָאִישׁ אֲשֶׁר דָּפַק אֶתְמוֹל גַּם בְּחַלּוֹנוֹ וַאֲשֶׁר גֹּרַשׁ בְּחֶרְפָּה מֵעַל פָּנָיו. בָּזֶה לֹא הָיָה כָּל סָפֵק, כִּי הִכִּיר אוֹתוֹ הַיּוֹם לִפְנוֹת בֹּקֶר כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֵּית שִׁמְעוֹן.

מִן הַיּוֹם הַהוּא לֹא יָדַע עוֹד בַּעַל הַבַּיִת הֶעָשִׁיר כָּל שִׂמְחָה. מֵעַתָּה לֹא עָמַד עוֹד בְּגַאֲוָה עַל יַד חַלּוֹנוֹ וּמִקְטַרְתּוֹ בְּפִיו; אֲבָל אִם גַּם הִסְתַּתֵּר בְּבֵיתוֹ, בְּכָל זֹאת רָאוּ עֵינָיו תָּמִיד אֶת בֵּית שְׁכֵנוֹ. הוּא צִוָּה לִצְבֹּעַ אֶת בֵּיתוֹ מֵחָדָשׁ וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ תִקּוּנִים. אֲבָל מַה יּוֹעִיל לוֹ הַדָּבָר הַזֶּה? בֵּית שִׁמְעוֹן הִבְרִיק עוֹד גַּם עַתָּה יוֹתֵר מִבֵּית־הַמָּלוֹן. מֵאָז הָלַךְ הָלוֹךְ וָדַל מִקִּנְאָה שֶׁאָכְלָה אֶת בְּשָׂרוֹ. וְאִשְׁתּוֹ לֹא יָדְעָה עוֹד גַּם רֶגַע מְנוּחָה, כִּי עִנָּה אוֹתָהּ בַּעְלָהּ תָּמִיד וַיַּלְאֶהָ בְּכַעֲסוֹ וְרָגְזוֹ תָּמִיד; וְגַם עִם הָאוֹרְחִים הֵחֵל לְהִתְהַלֵּךְ בְּזַעַם, עַד כִּי חָדְלוּ לָבֹא אֶל בֵּיתוֹ. לְעֻמַּת זֹאת חָיוּ שִׁמְעוֹן וְאִשְׁתּוֹ בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה. הֵם אָהֲבוּ עוֹד

איש אֶת רֵעֵהוּ כְּבַתְּחִלָּה, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר יָלְדָה לֵאָה בְּאֱמֶת בֵּן יָפֶה וְנֶחְמָד, נִדְמָה לָהֶם, כִּי אֵין בָּעוֹלָם אִישׁ עָשִׁיר וּמְאֻשָּׁר מֵהֶם.

כָּכָה עָבְרָה שָׁנָה שְׁלֵמָה מִלֵּיל הַפֶּלֶא הַהוּא, וּבַעַל בֵּית הַמָּלוֹן הֶעָשִׁיר יָשַׁב עַל יַד הַתַּנּוּר וַיַּקְשֵׁב וַיִּשְׁמַע אֶת קוֹל הַסּוּפָה הַמִּתְהוֹלֶלֶת בַּחוּץ וּמִתְדַּפֶּקֶת בְּכַעַס עַל הַחַלּוֹן כְּמוֹ בַלַּיְלָה הַהוּא, אֲשֶׁר בּוֹ גֵּרֵשׁ בְּחֶרְפָּה אֶת הַזָּקֵן הֶעָנִי מֵעַל פָּנָיו. הוּא זָכַר עַתָּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי לֹא יָכוֹל לְשָׁכְחֵהוּ לְעוֹלָם. וְהִנֵּה הוּא יוֹשֵׁב כָּכָה בְּרֹאשׁ כָּפוּף וּמְדַבֵּר לְנַפְשׁוֹ:

„הַלְוַי שֶׁלָּקַח אוֹתִי אָז בְּכוֹר שָׂטָן בְּטֶרֶם גֵּרַשְׁתִּי אֶת הַמְכַשֵּׁף הַזָּקֵן הַהוּא! אֲבָל מִי יָכוֹל לָדַעַת אֶת זֹאת?"—

וּבְעוֹד הוּא מְדַבֵּר כָּכָה לְנַפְשׁוֹ וּמְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ וְהִנֵּה נִשְׁמַע שֵׁנִית קוֹל הוֹפֵק בַּחַלּוֹן, וְהַסּוּפָה גָּדְלָה וְחָזְקָה מִבָּרִאשׁוֹנָה. אָז קָם וַיַּעֲמֵד אֶת הַנֵּר עַל פְּנֵי הַחַלּוֹן וַיַּרְא וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן, שֶׁמַּרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה הָאִישׁ, שֶׁבָּא אֵלָיו לִפְנֵי שָׁנָה עוֹמֵד וּמִתְחַנֵּן:

— תֶּן לִי מָקוֹם לָלוּן וּפַת לֶחֶם לִסְעֹד אֶת לִבִּי, אָנָּא רַחֵם עָלָי!

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְקוֹל הַזָּקֵן עָבְרוּ כְּבָרָק בְּעַצְמוֹת בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן, וַיִּקְרָא בְשִׂמְחָה:

— כֵּן, כֵּן, בְּרֹב עֹנֶג הִנְנִי נָכוֹן לְשָׁרְתֶךָ! הִנְנִי וַאֲמַהֵר לִפְתֹּחַ לְךָ אֶת הַדֶּלֶת כְּרָגַע.

אָז מִהֵר וַיָּרָץ עִם הַנֵּר אֲשֶׁר בְּיָדוֹ אֶל הַדֶּלֶת וּבְעָבְרוֹ עַל פְּנֵי הַמִּטְבָּח אָמַר לְאִשְׁתּוֹ:

— הָכִינִי נָא מַהֵר מִכָּל אֲשֶׁר בַּבָּיִת; קְחִי תַרְנְגֹלֶת וְשִׂימִי עַל הָאֵשׁ לִצְלוֹת אוֹתָהּ; הָכִינִי מָרָק טוֹב מְאֹד; אֲבָל חוּשִׁי, מַהֲרִי, אוֹרְחִים נִכְבָּדִים בָּאִים אֵלֵינוּ!

הָאִשָּׁה חָשְׁבָה, כִּי אוֹרְחִים אֲצִילִים מִמְּרוֹמֵי עַם הָאָרֶץ בָּאִים, וַתְּמַהֵר לִקְרֹא לְשִׁפְחוֹתֶיהָ וַתַּעֲרֹךְ אֵשׁ עַל הָאָח, וּמַה מְּאֹד גָּדַל תִּמְהוֹנָהּ בִּרְאוֹתָהּ כִּי הֵבִיא אִתּוֹ אִישָׁהּ מִן הַחוּץ בְּרֹב קִידּוֹת וְהִשְׁתַּחֲוָיוֹת אִישׁ זָקֵן אֶחָד, הַדּוֹמֶה בִּמְעִילוֹ הַבָּלֶה לְעָנִי מַחֲזִיר עַל הַפְּתָחִים, גַּם אָמַר לָתֶת לוֹ מָקוֹם בַּחֶדֶר הַיּוֹתֵר יָפֶה אֲשֶׁר רַק אוֹרְחִים נִכְבָּדִים יָבֹאוּ בוֹ; אֲבָל הָאִישׁ הַזָּר אָמַר, כִּי רַגְלָיו כּוֹאֲבוֹת מְאֹד, וְעַל כֵּן הוּא בוֹחֵר לְהִשָּׁאֵר בְּבֵית־הַמָּלוֹן מִתַּחַת, מֵאֲשֶׁר לַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֶל הַחֶדֶר הַשְּׁבִיעִי. הֶעָשִׁיר הִצִּיעַ לְפָנָיו בְּחֵפֶץ־לֵב לָשֵׂאת אוֹתוֹ עַל זְרוֹעוֹתָיו אֶל הַחֶדֶר

הַהוּא; אוּלָם הָאִישׁ הַזָּר עָמַד עַל דַּעְתּוֹ וַיְמָאֵן לַעֲלוֹת. וַיֵּשֶׁב בְּכִסֵּא רַךְ, הוּא כִּסֵּא הָאָדוֹן, אֲשֶׁר אִישׁ אַחֵר מִלְּבַדּוֹ לֹא הֵעֵז מֵעוֹלָם לָשֶׁבֶת עָלָיו. בַּעַל־הַבַּיִת מִהֵר הֵנָּה וָהֵנָּה, הֵכִין מִכָּל אֲשֶׁר הָיָה לוֹ בַּמִּטְבָּח וּבַמַּרְתֵּף וַיִּלְחַשׁ בְּאָזְנֵי אִשְׁתּוֹ הַמִּשְׁתּוֹמֶמֶת:

– הָאִישׁ הַזֶּה הוּא הָאִישׁ הַמַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת, אֲשֶׁר בָּנָה אֶת־בֵּית שִׁמְעוֹן הַיָּפֶה בְּלַיְלָה אֶחָד. וּמַה נָּתַן לוֹ שִׁמְעוֹן בַּלַּיְלָה הַהוּא? – הוֹסִיף לְדַבֵּר לְאִשְׁתּוֹ – רַק תַּפּוּחֵי אֲדָמָה אֲחָדִים! וְאִם אֲנַחְנוּ נְכַבְּדֵהוּ בְּיָד רְחָבָה, הֲלֹא יַרְבֶּה עוֹד לְהֵיטִיב עִמָּנוּ.

וְהָאִשָּׁה סִפְּרָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לְשִׁפְחוֹתֶיהָ, וְהַשְּׁפָחוֹת סִפְּרוּ לַשְּׁכֵנִים, וְהַשְּׁכֵנִים – לִשְׁכֵנֵיהֶם, וּבִרְגָעִים אֲחָדִים פָּשְׁטָה הַשְּׁמוּעָה בְּכָל הַכְּפָר, כִּי אִישׁ הַפְּלָאוֹת בָּא הֵנָּה שֵׁנִית, וְהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵית הַמָּלוֹן. וְכָל הָאֲנָשִׁים מְסַפְּרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶת הַפְּלָאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה וַאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בַּלַּיְלָה הַזֶּה. וְלֹא הָיָה אִישׁ אֲשֶׁר לֹא קִנֵּא בְּבַעַל בֵּית־הַמָּלוֹן הֶעָשִׁיר עַל הָאשֶׁר הָרַב שֶׁיָּבֹא לוֹ בַּלַּיְלָה הַזֶּה.

וּבַלַּיְלָה הַזֶּה קָרָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא קָרָה עוֹד יָמִים רַבִּים: הֲמוֹן אוֹרְחִים רַבִּים בָּאוּ אֶל בֵּית הַמָּלוֹן. אֶל כָּל הַשֻּׁלְחָנוֹת

יָשְׁבוּ אֲנָשִׁים רַבִּים, וְאֵלֶּה שֶׁהִצְלִיחַ בְּיָדָם לָשֶׁבֶת אֶל הַשֻּׁלְחָן, אֲשֶׁר יָשַׁב לְפָנָיו הָאִישׁ הַזָּקֵן, הָיוּ מְאֻשָּׁרִים. וְהָאִישׁ הַזָּקֵן יָשַׁב בָּרִאשׁוֹנָה דוּמָם, אָכַל וְשָׁתָה מִכֹּל אֲשֶׁר שָׂמוּ לְפָנָיו, וְלִרְגָעִים עָשָׂה הַעֲוָיוֹת מְשֻׁנּוֹת, כְּאִישׁ שֶׁאֲחָזַתּוּ עֲוִית. כַּאֲשֶׁר כָּלְתָה הַסְּעֻדָּה וְהַבַּיִת כְּבָר מָלֵא אוֹרְחִים מִפֶּה לָפֶה, הִנִּיחַ הַזָּקֵן אֶת הַסַּכִּין וְהַמַּזְלֵג מִיָּדוֹ וַיָּבֹא בִדְבָרִים עִם בַּעַל בֵּית הַמָּלוֹן.

— אָמְנָם זוּ הָיְתָה סְעֻדָּה מְצֻיֶּנֶת, אֲדֹנִי בַּעַל־הַבַּיִת, אֲבָל לֹא תָמִיד אַתָּה מְקַבֵּל כָּכָה אֶת אוֹרְחֶיךָ.

— כָּל אִישׁ יְכֻבַּד עַל פִּי עֶרְכּוֹ, — עָנָה בַּעַל הַבַּיִת. — וּמַה גַּם בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מִי הוּא הָאִישׁ הָעוֹמֵד לְפָנָי.

— וַאֲנִי מִי אֲנִי לְפִי דַעְתֶּךָ? — שָׁאַל הָאִישׁ הַזָּר.

— אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לְהַגִּיד לְךָ בָּרוּר, — עָנָה בַּעַל הַבַּיִת. — אֲבָל אֲדַמֶּה, כִּי לֹא אֶשְׁגֶּה אִם אֶחְשֹׁב אוֹתְךָ לְאִישׁ נִכְבָּד מְאֹד, אֲשֶׁר לְמַעַן עֲשׂוֹת לוֹ לָצוֹן הוּא נוֹסֵעַ בְּעִלּוּם שְׁמוֹ.

הָאִישׁ הַזָּקֵן צָחַק וַיּוֹסֶף לַעֲשׂוֹת אֶת הַעֲוָיוֹתָיו הַמְשֻׁנּוֹת, אָז הוֹסִיף לְדַבֵּר:

– יוֹדֵעַ אֲנִי אוֹתְךָ, אֲדֹנִי בַּעַל־הַבַּיִת, זֶה יָמִים רַבִּים, רַבִּים הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר תּוּכַל לְשַׁעֵר לְךָ.

– מְאֹד נָעִים לִי הַדָּבָר הַזֶּה, – אָמַר בַּעַל הַבָּיִת.

– כֵּן, עוֹד מִימֵי יַלְדוּתְךָ הָיִיתָ נַעַר הוֹלֵל וּפוֹחֵז. הַעוֹדְךָ זוֹכֵר אֵיךְ זָרַקְתָּ פוֹלִים אֶל חֹטֶם זְקֵנְךָ, וְאָז מִהַרְתָּ וַתִּתְחַמֵּק דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, לְמַעַן יֵחָשֵׁב כִּי נַעֲרֵי הָרְחוֹב עָשׂוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה? אוֹ הֲזוֹכֵר אַתָּה אֵיךְ גָּנַבְתָּ אֶת הַבָּשָׂר מֵעֲלִיַּת אִמְּךָ וַתֹּאכַל אוֹתוֹ בַּמִּסְתָּרִים?

– אָמְנָם כֵּן, אֱמֶת הַדָּבָר, – עָנָה בַּעַל הַבָּיִת. – נַעַר שׁוֹבָב הָיִיתִי אָז, וְעַד הַיּוֹם הִנְנִי צוֹחֵק הַרְבֵּה מְאֹד כַּאֲשֶׁר אֶזְכֹּר אֵיךְ בָּכְתָה אִמִּי עַל הַבָּשָׂר הַגָּנוּב, וַאֲנִי בֵּאַרְתִּי לָהּ, כִּי הָעֲטַלֵּפִים סְחָבוּהוּ מִן הָעֲלִיָּה.

– אִמְּךָ, – הוֹסִיף הַזָּקֵן, – הָיְתָה אִשָּׁה יִרְאַת אֱלֹהִים וְתָמִיד הִתְפַּלְּלָה לֵאלֹהִים, וְחָפֵץ חָפְצָה כִּי תִתְפַּלֵּל גַּם אָתָּה, וְעַל כֵּן הִבְטִיחָה לְךָ אֲגוֹרָה בְּעַד כָּל פָּסוּק מִן הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר תִּלְמַד עַל פֶּה. וְעָלֶיךָ לְהוֹדוֹת, כִּי עָשִׂיתָ אָז עֵסֶק טוֹב בִּתְפִלּוֹתֶיךָ: אֶת הַכֶּסֶף הִלְוֵיתָ בַּעֲבוֹט לַאֲנָשִׁים עֲנִיִּים, אֲשֶׁר שִׁלְּמוּ לְךָ רִבִּית הֲגוּנָה – הַאַף אֵין זֹאת?

— אָנֹכִי עָשִׂיתִי תָמִיד מִסְחָר בְּכַסְפִּי,— אָמַר בַּעַל הַבַּיִת, אֲשֶׁר הִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד לִשְׁמֹעַ, כִּי יוֹדֵעַ הָאִישׁ הַזָּר אֶת כָּל מִסְתְּרֵי יַלְדוּתוֹ; וּבְדַבְּרוֹ אֶת דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים לָבַשׁ גֵּאָה וְגָאוֹן. הוּא הָשַׁב, כִּי הָיָה חָרוּץ וְנִכְבָּד מְאֹד עוֹד מִימֵי יַלְדוּתוֹ.

— אוּלָם הָרַמָּי הַיּוֹתֵר גָּדוֹל הָיִיתָ כִּלְמִדְךָ בְּבֵית הַסֵּפֶר — הוֹסִיף הַזָּקֵן לְדַבֵּר. — אַתָּה עָרַכְתָּ אֶת כָּל הַתַּעֲלוּלִים וְכָל הַדְּבָרִים הָרָעִים, וְכַאֲשֶׁר גִּלָּה הַמּוֹרֶה דְּבַר־מָה, יָדַעְתָּ תָמִיד אֵיךְ לְהַצְדִּיק אֶת נַפְשְׁךָ וּלְהַאֲשִׁים נַעַר אַחֵר, אֲשֶׁר נֶעֱנַשׁ, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ תְּהִלּוֹת וְשְׁבָחִים מִפִּיו.

בַּעַל הַבַּיִת נִבְהַל רֶגַע וַיַּחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ: „מִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה הַיּוֹדֵעַ הַכֹּל?" אֲבָל מַהֵר הִרְגִּיעַ אֶת רוּחוֹ וַיֹּאמַר לְנַפְשׁוֹ: „אָמְנָם כֵּן, אֵין זֹאת כִּי יוֹדֵעַ הוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵהָאֲנָשִׁים הָאֲחֵרִים; לוּלֵא זֹאת לֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת כָּאֵלֶּה".—

וְכַאֲשֶׁר צָחַק הַזָּקֵן בְּכָל פַּעַם שֶׁסִּפֵּר אֶת תַּעֲלוּלָיו וְהָאוֹרְחִים הָרַבִּים צָחֲקוּ גַּם הֵם, לָכֵן צָחַק גַּם הוּא וַיַּחֲשֹׁב עַל דְּבַר הַגְּמוּל, אֲשֶׁר יִגְמֹל אוֹתוֹ הָאִישׁ מָחָר.

כָּכָה הוֹסִיף הַזָּקֵן לְדַבֵּר זְמַן רַב, וּבִצְחוֹק עַל שְׂפָתָיו מָנָה אַחַד לְאֶחָד אֶת כָּל חַטֹּאת בַּעַל הַבָּיִת, מִתַּעֲלוּלֵי הַיַּלְדוּת

עָבַר אֶל תַּעֲלוּלֵי הַנַּעַר, וְכֵן הוֹסִיף לַחֲשֹׁב הָלְאָה הָלְאָה, וּדְבָרָיו נַעֲשׂוּ מֵרֶגַע לְרֶגַע יוֹתֵר קָשִׁים וְיוֹתֵר מַרְגִּיזִים, עַד כִּי לֹא יָכֹל עוֹד בַּעַל הַבַּיִת לִצְחֹק, אַף כִּי הִתְאַמֵּץ מְאֹד לְהַרְאוֹת פָּנִים צוֹחֲקוֹת. אָז בָּאוּ סִפּוּרִים עַל אֹדוֹת הַסָּגַת גְּבוּל רֵעֵהוּ; עַל אֹדוֹת שְׁטָרוֹת מְזֻיָּפִים וַחֲתִימוֹת מְזֻיָּפוֹת וְעֵדוּת שֶׁקֶר וּדְבָרִים הַדּוֹמִים לָאֵלֶּה. וְכָל הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר רִמָּה אוֹתָם בַּעַל הַבַּיִת, אוֹ בְּנֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם וּקְרוֹבֵיהֶם, הָיוּ גַּם הֵם פֹּה בַּבַּיִת וַיִּשְׁמְעוּ אֶת כָּל זֹאת; אָז קָמָה מְהוּמָה גְדוֹלָה בַּבַּיִת וּמֵרֶגַע לְרֶגַע הָלְכוּ וְגָדְלוּ הַקְּרִיאוֹת: „גַּנָּב!" „רַמַּאי!" „בֶּן־בְּלִיַּעַל!" וְכַדּוֹמֶה, וְהַרְבֵּה אִיְּמוּ עָלָיו בְּאֶגְרוֹפֵיהֶם. בַּעַל הַבַּיִת אָמְנָם חָפֵץ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל אֵלֶּה לִצְחוֹק, גַּם נִסָּה לְהַכְחִישׁ דְּבָרִים אֲחָדִים מִדִּבְרֵי הַזָּקֵן; אֲבָל לַשָּׁוְא! הָאִישׁ הַזָּקֵן יָדַע הַכֹּל וַיּוֹכַח לוֹ בְּכָל פַּעַם אֶת חַטָּאתוֹ. אָז הָלְכוּ פְּנֵי הֶעָשִׁיר הָלֹךְ וְחָוֹר, הָלֹךְ וָרַע, וּלְאַחֲרוֹנָה נִשְׁאַר עַל מְקוֹמוֹ דוֹמֵם כְּאֶבֶן וְלֹא הוֹצִיא עוֹד הֶגֶה מִפִּיו.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר גָּדַל הַשָּׁאוֹן מְאֹד בַּבַּיִת, וְהֶעָשִׁיר יָשַׁב נִדְכֶּה וְשָׁחוּחַ, וַחֲצוֹת הַלַּיְלָה הִגִּיעָה, וַיָּקָם הָאִישׁ הַזָּקֵן מִמְּקוֹמוֹ וַיֹּאמַר:

– עָלַי עוד לָלֶכֶת מִזֶּה בַּלַּיְלָה הַזֶּה, כַּמָּה מַגִּיעַ לְךָ מִמֶּנִּי בִסְעֻדָּתִי?

הֶעָשִׁיר לֹא חָפֵץ לְקַבֵּל תַּשְׁלוּמִים: הוּא קִוָּה עוֹד, כִּי יַרְבֶּה הַזָּקֵן לְהֵיטִיב לוֹ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנָיו. אַךְ הַזָּקֵן אָמַר:

– לֹא, לֹא; בְּחִנָּם אֵינִי חָפֵץ לֵהָנוֹת מֵרַמַּאי כָּמוֹךָ, – וּבְדַבְּרוֹ הִשְׁלִיךְ עַל הַשֻּׁלְחָן מַטְבֵּעַ שֶׁל זָהָב גְּדוֹלָה. וַיָּקָם וַיִּקְרַב אֶל הַפֶּתַח מִבְּלִי בָּרֵךְ גַּם אֶת בַּעַל הַבַּיִת בְּשָׁלוֹם. אוּלָם בְּעָמְדוֹ עַל מִפְתַּן הַבַּיִת שָׁב וַיֹּאמַר:

– הֱיֵה שָׁלוֹם, אֲדֹנִי בַּעַל הַבָּיִת! – גַּם הָאוֹרְחִים קָמוּ וַיֵּצְאוּ מִן הַבַּיִת. אָנָה בָּא הָאִישׁ הַזָּקֵן לֹא יָדַע אִישׁ, כַּאֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִי הוּא וּמֵאַיִן בָּא.

כַּאֲשֶׁר הִתְרוֹקֵן הַבַּיִת עָמַד הֶעָשִׁיר עוֹד עֵת רַבָּה כְּנִדְהָם וַיִּתְחַשֵּׁב עַל דְּבַר הַוִּדּוּי הַגָּדוֹל, שֶׁהִתְוַדָּה הַזָּקֵן בִּשְׁמוֹ. עַל חַטֹּאתָיו וּפְשָׁעָיו לֹא הִצְטָעֵר הַרְבֵּה; כִּי הֲלֹא הֵם הֵם שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ אֶת כָּל עָשְׁרוֹ הַגָּדוֹל: אֲבָל כִּי נִגְלוּ עַתָּה כָּל עֲוֹנוֹתָיו לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם, וְכִי מֵעַתָּה יִהְיֶה לִצְחוֹק בְּעֵינֵי כָּל הָאֲנָשִׁים עַל תִּקְוָתוֹ הַכּוֹזֵבָה, – הַדָּבָר הַזֶּה הָיָה כָּבֵד לוֹ מִנְּשׂא. בַּאֲנָחָה

עֲמֻקָּה קָרַב אֶל הַשֻּׁלְחָן, שֶׁעָלָיו הִזְהִירָה מַטְבֵּעַ־הַזָּהָב הַגְּדוֹלָה. „הֵן זֶה הוּא דָבָר", אָמַר אֶל לִבּוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ לְקַחְתָּהּ. אֲבָל כַּאֲשֶׁר נָגְעָה יָדוֹ בַּמַּטְבֵּעַ, נֶהֶפְכָה וַתְּהִי לַאֲבַטִּיחַ יָרוֹק. אָז נִבְהַל הֶעָשִׁיר מְאֹד וַיִּפֹּל עַל הָאָרֶץ מֵת. כָּכָה מָצְאָה אוֹתוֹ אִשְׁתּוֹ, וְלֹא יָכְלָה עוֹד לְהָשִׁיב אֶת רוּחוֹ אֵלָיו. אָז סָגְרוּ אֶת בֵּית־הַמָּלוֹן, אֶת דְּלָתָיו וְחַלּוֹנוֹתָיו, וְאִישׁ לֹא חָפֵץ לָבֹא שָׁם וְגַם לִקְנוֹת אוֹתוֹ. בָּנִים לֹא הִשְׁאִיר אַחֲרָיו הֶעָשִׁיר, וְכָכָה עָבַר כָּל עָשְׁרוֹ, אֲשֶׁר צָבַר בְּעָוֶל וּבְמִרְמָה, לַאֲנָשִׁים זָרִים, אֲשֶׁר שְׁמוֹ הָיָה לִקְלָלָה בְּפִיהֶם. אֲחָדִים מִשְּׂדוֹתָיו וַאֲחֻזּוֹתָיו קָנָה שִׁמְעוֹן, אֲשֶׁר חַי יָמִים רַבִּים עִם אִשְׁתּוֹ לֵאָה בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה, וַיִּזְכֶּה לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים, וַיְהִי תָמִיד נְדִיב לֵב וְעוֹשֶׂה טוֹב וְחֶסֶד לַעֲנִיִּים וְרֵעַ וִידִיד טוֹב לְכָל הָאֲנָשִׁים הַיְשָׁרִים.

№ 110

פרחים

~~~~

בֶּן הַמֶּלֶךְ.

סִפּוּר.

מֵאֵת

מ. א. לִילִינָה.

תַּרְגּוּם אֲבִיאָסָף.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפּ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים
~~~~

בֶּן־הַמֶּלֶךְ*).

(סִפּוּר).

— אֵיךְ לֹא תֵבוֹשׁ, אָדוֹן[1], לְהִתְנַהֵג כָּכָה! לִגְזֹל אֶת הַשֵּׁבֶט מִיַּד הַמּוֹרֶה בְּעֵת חֶפְצוֹ לְהַכּוֹת אֶת רֵעֶךָ! הֲנִשְׁמְעָה עַוְּלוּת כָּזֹאת! וְיַעַן כִּי עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה תִּסָּגֵר הַיּוֹם בַּכֶּלֶא.

כֹּה דִבֶּר הֶנְרִי הַשְּׁמִינִי מֶלֶךְ אַנְגְלִיָּה לִבְנוֹ לְאֶדְוַארְדְּ, אֲשֶׁר הָיָה בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים בָּעֵת הַהִיא. וּפְנֵי הַנַּעַר אָדְמוּ כַדָּם, וַיַּבֵּט יָשָׁר בְּעֵינָיו הָרְטֻבּוֹת מִדִּמְעָה אֶל פְּנֵי אָבִיו וַיֹּאמַר:

---

*) עַל פִּי הַסּוֹפֶרֶת לִילִינָה.

[1]) אֵצֶל אֲצִילֵי אַנְגְלִיָּה קוֹרְאִים הָאָבוֹת לִבְנֵיהֶם וְהַבָּנִים לַאֲבוֹתֵיהֶם בְּשֵׁם אָדוֹן.

– הִנְנִי נָכוֹן לְהִסָּגֵר בַּכֶּלֶא, אֲדֹנִי הִנְנִי נָכוֹן לְהִוָּסֵר, הִנְנִי נָכוֹן לָשֵׂאת בְּחֵפֶץ לֵב אֶת כָּל אֲשֶׁר יָשִׂימוּ עָלַי. אַךְ אַל נָא תְיַסֵּר, אֲדֹנִי, אֶת רֵעִי... הֲלֹא נוֹרָא הַדָּבָר!... אָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי אֶת שִׁעוּרַי, וְהוּא יִוָּסֵר!... יַסֵּר אוֹתִי עַל חֶטְאִי, אֲשֶׁר חָטָאתִי, וְלֹא אֶת הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַזֶּה...

וּבְכָל אֲשֶׁר הִרְבָּה הַנַּעַר לְדַבֵּר, כֵּן הִתְעוֹרֵר יוֹתֵר וְיוֹתֵר. קוֹלוֹ רָעַד וּמֵעֵינָיו נָזְלוּ דְמָעוֹת וַיֵּבְךְּ מָרָה.

– וּמַדּוּעַ זֶה לֹא הֲכִינוֹתָ אֶת שִׁעוּרֶיךָ, אָדוֹן? – שְׁאֵלָהוּ הַמֶּלֶךְ.

– תֹּם מִטְצֶל בָּא אֵלַי... וָאַרְאֵהוּ אֶת כָּל צַעֲצוּעַי לְנַחֲמֵהוּ.

– טוֹב מְאֹד! בְּעֵת הֲכָנַת הַשִּׁעוּרִים הֶרְאִיתָ אֶת צַעֲצוּעֶיךָ; הַפְלֵא וָפֶלֶא! – אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּכָעַס.

– תֹּם מִטְצֶל נַעַר אֻמְלָל מְאֹד. כָּל הַיּוֹם הוּא בוֹכֶה בְּמַר נַפְשׁוֹ, וָאֶחְפֹּץ לְנַחֲמֵהוּ וּלְשַׂמְּחֵהוּ מְעַט.

– וְלָמָּה זֶה יִבְכֶּה תָמִיד רֵעֲךָ זֶה, אָדוֹן? חָפֵץ אֲנִי לָדַעַת זֹאת.

— וְאֵיךְ לֹא יִבְכֶּה?!... אָבִיו אָסוּר בַּסֹּהַר וְהַשּׁוֹפְטִים חָרְצוּ מִשְׁפָּטוֹ לָמוּת...

— וְאֶת נְעָרִים כָּאֵלֶּה תִּתְרוֹעַע, אָדוֹן; אֶת בְּנֵי עוֹשֵׂי רִשְׁעָה תִּתְחַבֵּר?! טוֹב מְאֹד!

— אָבִיו נָקִי וְצַדִּיק, אֲדֹנִי, וְהַשּׁוֹפְטִים הֶאֱשִׁימוּהוּ לֹא בְצֶדֶק הוּא...

— לֹא לְךָ לְבַקֵּר אַחֲרֵי מִשְׁפַּט הַשּׁוֹפְטִים, אֲשֶׁר הֵקִים אָבִיךָ מַלְכֶּךָ! — אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּגַאֲוָה וְחָרוֹן יַחַד, — וְעַל דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה תִּסָּגֵר בַּכֶּלֶא כְּרֶגַע. לֵךְ וְהוֹדַע זֹאת לְמוֹרֶךָ!

וַיִּקֹּד בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא מֵאֵת פְּנֵי אָבִיו.

הֶנְרִי הַשְּׁמִינִי, אֲשֶׁר מָלַךְ בִּתְחִלַּת הַמֵּאָה הַשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה, הָיָה מוֹשֵׁל קָשֶׁה וְעָרִיץ. אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ, אֶת אֶדְוַארְד אָהַב מְאֹד. וּבֶן־הַמֶּלֶךְ הַקָּטָן הַזֶּה הִשְׁבִּיחַ[*]) פְּעָמִים רַבּוֹת אֶת חֲמַת אָבִיו, וַיַּשְׁקֵט אֶת רוּחוֹ וַיְעוֹרֵר אֶת רַחֲמָיו לִסְלֹחַ לְפוֹשְׁעִים. אֶדְוַארְד הָיָה נַעַר חָכָם וְטוֹב לֵב מֵאֵין כָּמוֹהוּ.

---

[*]) הִשְׁקִיט.

וּבְהִתְהַלֵּךְ הַנַּעַר, בִּלְוָיַת מוֹרֵהוּ וּמְשָׁרְתָיו, בְּחוּצוֹת לִנְדוֹן הִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיו. וְיוֹתֵר מִכֹּל שָׂם לִבּוֹ אֶל יַלְדֵי הָעֲנִיִּים אֲשֶׁר רָאָה בָּרְחוֹב. וּבְפָגְשׁוֹ אַחַד הַנְּעָרִים הָעֲרוּמִים בָּרְחוֹב, דִּבֶּר אִתּוֹ וַיִּשְׁאָלֵהוּ: „מַדּוּעַ בְּגָדֶיךָ קְרוּעִים וְאַתָּה לָבוּשׁ סְחָבוֹת? אָבִיךָ בְּלִי סָפֵק דַּל מְאֹד. אוּלָם אָבִי עָשִׁיר גָּדוֹל וְהוּא יִתֵּן לְךָ בֶּגֶד חָדָשׁ. אַיֵּה בֵּית הוֹרֶיךָ? הוֹלִיכֵנִי נָא אֶל מְעוֹנְךָ, וְאִם יֵשׁ לְאָבִיךָ צֹרֶךְ בְּכֶסֶף, אֶתֵּן גַּם לוֹ, כִּי יֶשׁ לִי רָב".

וּבִרְאוֹתוֹ בָּרְחוֹב נַעַר עָצוּב, פָּנָה אֵלָיו לֵאמֹר: „עַל מַה זֶּה כָּכָה נֶעֱצַבְתָּ, יַקִּירִי? אוּלַי יַחְסְרוּ לְךָ צַעֲצוּעִים? אָנֹכִי אֶתֵּן לְךָ, יֵשׁ לִי רָב. יוֹם יוֹם יָבִיאוּ לִי חֲדָשִׁים, עַד כִּי צַר לָהֶם הַמָּקוֹם בַּחֲדָרַי. בֹּא נָא אֵלַי, אֶל הֵיכַל אָבִי. הִנֵּה לְךָ פִּתְקָה¹) וְהֶרְאֵיתָ אוֹתָהּ לְאַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר הָעוֹמְדִים בְּשַׁעַר הֶחָצֵר וּנְתָנוּךָ לָבֹא אֶל תּוֹךְ הַהֵיכָל. שָׁם נִשְׂחַק יַחַד, וְאַתָּה תִבְחַר לְךָ צַעֲצוּעִים כְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ".

וְכָל יוֹשְׁבֵי הָעִיר יָדְעוּ אֶת טוּב לֵב בֶּן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת

¹) פִּתְקָה — כְּתָב, סֵפֶר, מִכְתָּב, אִגֶּרֶת, תָּו וְזִכָּרוֹן.

גָּדַל אַהֲבַת אָבִיו אֵלָיו. וְלָכֵן מָצְאוּ חֵפֶץ בְּבֶן־הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב קְרוֹבֵי הַנֶּאֱשָׁמִים בְּמִשְׁפָּט, וַיֶּאֶרְבוּ לוֹ בָּרְחוֹב בְּלֶכְתּוֹ לָשׂוּחַ, וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת בְּנֵי הַנֶּאֱשָׁמִים הַקְּטַנִּים. וְאֶדוּאַרְד הָיָה לָהֶם כְּמַלְאָךְ מוֹשִׁיעַ וַיָּבֵא עֶזְרָה וְשִׂמְחָה לָאֻמְלָלִים.

וְהַמֶּלֶךְ נִחַם אַחֲרֵי שָׁלְחוֹ אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ אֶל הַכֶּלֶא וַיָּחָס עַל הַנַּעַר. אוּלַי הִכְבִּיד אֶת יָדוֹ עָלָיו? אוּלַי הִקְשָׁה הַפַּעַם לְיַסְּרֵהוּ? הֵן עַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא הִתְאוֹנֵן אִישׁ עַל בְּנוֹ מַחְמַדּוֹ, כִּי מִתְעַצֵּל הוּא בְּלִמּוּדוֹ. הַנַּעַר הָיָה חָרוּץ וְשׁוֹקֵד עַל לִמּוּדָיו, וְנַפְשׁוֹ חָשְׁקָה תָמִיד בְּחָכְמָה וָדַעַת, וּבֶאֱמֶת יָדַע הַנַּעַר כְּבָר הַרְבֵּה מְאֹד לְפִי עֵרֶךְ שְׁנוֹת חַיָּיו.

— מוֹרֵהוּ אִישׁ קָשֶׁה מְאֹד — עָלָה עַל לֵב הַמֶּלֶךְ, — הוּא מַרְבֶּה לְהַכְבִּיד עַל הַנַּעַר. אוּלָם הַפַּעַם הַצֶּדֶק אִתּוֹ. הוּא, כְּמוֹרֶה וּמַדְרִיךְ, חָפֵץ לְהַרְאוֹת לִבְנִי, כִּי אֵין דָּבָר אֲשֶׁר יוּכַל לִפְטֹר אֶת הָאִישׁ מִמַּלֵּא אֶת חוֹבָתוֹ. הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲנֹשׁ אֶת בְּנִי אֲשֶׁר יִמְלֹךְ תַּחְתַּי... אַךְ אָנֹכִי לְבַדִּי אוּכַל לַעֲנֹשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר יִמְלֹךְ אַחֲרַי בְּאַנְגְּלִיָּה. וְגַם אָנֹכִי לֹא אַכֵּהוּ בַשֵּׁבֶט; לֹא לְבֶן־מֶלֶךְ אַנְגְּלִיָּה לָדַעַת מַכַּת שֵׁבֶט. וּמִלְּבַד זֹאת הֵן הוּא חַלָּשׁ מְאֹד וּרְפֵה כֹחַ... וּמוֹרֵהוּ

צֶדֶק בְּחֶפְצוֹ לַעֲנֹשׁ אֶת הַ„מּוֹפֵת“. כִּי בִרְאוֹת אֶדוּאַרְד אֶת דִּמְעוֹת הַ„מּוֹפֵת“ וְהֵבִין כִּי הַנַּעַר נֶעֱנַשׁ תַּחְתָּיו...

וּבָעֵת הַהִיא עָנְשׁוּ בְּמִשְׁפָּט הַזֶּה אֶת כָּל בְּנֵי הָאֲצִילִים. בְּכָל בֵּית רוֹזֵן עָשִׁיר הָיָה נַעַר עָנִי אֶחָד לְ„מוֹפֵת“ לְבֶן הָרוֹזֵן; וּבְכָל פַּעַם אֲשֶׁר חָטָא הָרוֹזֵן הַקָּטָן, עָנְשׁוּ אֶת הַנַּעַר הַ„מּוֹפֵת“, לְמַעַן יִרְאֶה הַנֶּאֱשָׁם וְלָקַח מוּסָר. וְהַנְּעָרִים הָעֲנִיִּים הָאֵלֶּה גָּדְלוּ יַחַד אֶת בְּנֵי הָרוֹזְנִים הָעֲשִׁירִים.

וְגַם לְאֶדוּאַרְד הָיָה נַעַר בֶּן־גִּילוֹ לְ„מוֹפֵת“ לוֹ. וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא נֶעֱנַשׁ הַמּוֹפֵת, כִּי לֹא חָטָא אֶדוּאַרְד וְאָשֵׁם. וְעַתָּה קָרָה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, כִּי לֹא הֵבִין אֶת שִׁעוּרוֹ. וְהַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יָדַע אֶת בְּנוֹ כִּי חַלָּשׁ הוּא, יָרֵא מְאֹד פֶּן יִפְעַל עֹנֶשׁ הַכֶּלֶא אֲשֶׁר שָׂם עַל בְּנוֹ לְרָעָה.

וַיְמַהֵר הַמֶּלֶךְ וַיְצַו לְהוֹצִיאוֹ מִבֵּית הַכֶּלֶא.

— אֶחְקֹר נָא עַל אוֹדוֹת אֲבִי מְטַצֵּל רֵעֶךָ — אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹ, בְּחֶפְצוֹ לְנַחֵם אֶת בְּנוֹ וּלְכַפֵּר אֶת פָּנָיו — וְאִם יוֹכִיחַ אֶת צִדְקָתוֹ אוֹצִיאֵהוּ לַחָפְשִׁי.

וַיִּשָּׁעֵן הַמֶּלֶךְ עַל יְדוֹת כִּסְאוֹ וַיָּקָם בִּכְבֵדוּת מִמְּקוֹמוֹ. בִּשְׁנוֹת חַיָּיו הָאַחֲרוֹנוֹת הָיָה הַמֶּלֶךְ שָׁמֵן וְכָבֵד מְאֹד. וַיִּקְרַב

אֶל הַשֻּׁלְחָן הַגָּדוֹל הָעוֹמֵד עַל אַרְבַּע רַגְלַיִם חֲצוּבוֹת כִּדְמוּת נְחָשִׁים צִפְעוֹנִים, וַיְצַלְצֵל בִּמְצִלָּה. וַיְצַו לִמְשָׁרְתוֹ אֲשֶׁר בָּא אֶל הַלִּשְׁכָּה לִקְרֹא לְקַרְמְוֶל הַשַּׂר, רֹאשׁ הַמִּינִיסְטְרִים בָּעֵת הַהִיא.

— יַחְקָר־נָא כְבוֹדוֹ וְיִדְרֹשׁ עַל מַה זֶּה חָרְצוּ הַשּׁוֹפְטִים עַל מְטַצֵל מִשְׁפַּט מָוֶת. — אָמַר הַמֶּלֶךְ לְרֹאשׁ הַמִּינִיסְטְרִים. — מֶה פִּשְׁעוֹ וּמַה חַטָּאתוֹ?

וּדְבַר הַמֶּלֶךְ נַעֲשָׂה. וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא. כִּי הֶאֱשִׁימוּ אֶת מְטַצֵל עַל אֲשֶׁר הִתְעָרֵב וַיָּבֹא בִדְבָרִים עִם אֲנָשִׁים אֲשֶׁר חָפְצוּ לְהָרִים יָד בַּמֶּלֶךְ. וּלְדִבְרֵי הַנֶּאֱשָׁם הָיוּ לוֹ עִם הַמּוֹרְדִים אַךְ עִנְיְנֵי מִסְחָר וְקִנְיָן. אַךְ הַשּׁוֹפְטִים לֹא הִטּוּ אֹזֶן לְדִבְרֵי הָאֻמְלָל וַיַּחַרְצוּ אֶת מִשְׁפָּטוֹ לָמוּת.

— הִנְנִי סוֹלֵחַ לַעֲוֹן מְטַצֵל וַאֲנִי מְצַוֶּה לְהוֹצִיאֵהוּ כְּרֶגַע מִבֵּית הָאֲסוּרִים. — אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל קַרְמְוֶל.

וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְאֶדְוַארְד הַקָּטָן מִפִּי תֹם מְטַצֵל חֲבֵרוֹ, אֲשֶׁר הוּבָא אֶל הַהֵיכָל בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׂמַח אֶדְוַארְד מְאֹד.

וְאַחֲרֵי עֲבֹר שְׁנָתַיִם יָמִים מֵת הַמֶּלֶךְ הֶנְרִי הַשְּׁמִינִי וְעַל כִּסֵּא אַנְגְּלִיָּה יָשַׁב בְּנוֹ אֶדוּאַרְדְּ, נַעַר בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְדוֹדוֹ סֵימוּר נָהַג אֶת כָּל דִּבְרֵי הַמֶּמְשָׁלָה בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ הַקָּטָן וְהַטּוֹב הַזֶּה. וְהַמֶּלֶךְ הַקָּטָן יָדַע אֶת כָּל הַנַּעֲשֶׂה בִּמְדִינוֹת מַמְלַכְתּוֹ הַגְּדוֹלָה וַיָּשֶׂם לִבּוֹ אֶל כָּל צָרְכֵי עַמּוֹ. וְלֹא חָדַל בְּכָל זֹאת מִלְּמֹד חָכְמָה וָדַעַת. וַיֶּרֶב הַמֶּלֶךְ הַצָּעִיר לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת לַעֲנִיֵּי עַמּוֹ.

אַךְ יְמֵי מֶמְשַׁלְתּוֹ לֹא אָרְכוּ, כִּי בְּאֶחָד מִימֵי הַקַּיִץ מֵת אֶדוּאַרְדְּ וְהוּא בֶּן חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וַיִּבְכּוּ אוֹתוֹ כָּל בְּנֵי עַם אַנְגְּלִיָּה לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

№
111—113

פרחים

זֶה חֶפְצִי.

סִפּור.

תִּרְגּום

א. ל. יַעֲקבוביץ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 6 קאפּ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

זֶה חֶפְצִי.

(סִפּוּר).

א.

עַל יַד בַּיִת קָטֹן וְרָעוּעַ יָשְׁבוּ לִפְנוֹת עֶרֶב שְׁנֵי יְלָדִים: יֶלֶד כְּבֶן עֶשֶׂר וְיַלְדָּה כְּבַת שֵׁשׁ שָׁנִים, וַיְדַבְּרוּ יַחַד בְּלָחַשׁ.

— וּבְכֵן אַתְּ רוֹאָה, דְּבוֹרָה, — אָמַר הַנַּעַר, — כִּי אֲנַחְנוּ אֲנוּסִים לָלֶכֶת. לוּ הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲנָשִׁים רָעִים, כִּי אָז הֱבִיאוּנוּ הַיַּעְרָה וַעֲזָבוּנוּ שָׁם, לְמַעַן אֲשֶׁר נָמוּת שָׁם בָּרָעָב; כִּי אֲבוֹתֵינוּ עֲנִיִּים גְּדוֹלִים, וְאֵין יָדָם מַשֶּׂגֶת לְכַלְכֵּל אֶת כֻּלָּנוּ, אִם גַּם יָנוּעַ אָבִינוּ כָּל הַיּוֹם בַּחֲבִילָתוֹ הַגְּדוֹלָה מִכְּפָר לִכְפָר. אֲבָל אֲבוֹתֵינוּ אֲנָשִׁים טוֹבִים הֵם, וְעַל כֵּן יִתְּנוּ לָנוּ אֶת פַּת הַלֶּחֶם הָאַחֲרוֹנָה אֲשֶׁר לָהֶם וְהֵם־רְעֵבִים; עַל כֵּן לֹא יַעַזְבוּנוּ וְלֹא יְגָרְשׁוּנוּ, וְעַל כֵּן אֲנוּסִים אֲנַחְנוּ לָלֶכֶת בְּעַצְמֵנוּ, לְמַעַן אֲשֶׁר יֵקַל לָהֶם לִמְצֹא מִחְיָתָם.

– אֲבָל אָנָה נֵלֵךְ? – שָׁאֲלָה הַיַּלְדָּה בְּעֶצֶב.

– אָנָה? אֲנִי חָפֵץ לָלֶכֶת לְמָקוֹם אֲשֶׁר שָׁם טוֹב מְאֹד וַאֲשֶׁר שָׁם יְקַבְּלוּ אוֹתָנוּ בְּחֵפֶץ לֵב. וְעוֹד גַּם זֹאת, דְּבוֹרָה, אֲנִי חָפֵץ עוֹד דָּבָר אֶחָד; חָפֵץ אֲנִי לִהְיוֹת לִפְרוֹפֶסוֹר, לְאִישׁ מְלֻמָּד גָּדוֹל כְּהָאִישׁ בַּעַל הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁל זָהָב הַיּוֹשֵׁב בָּעֲלִיָּה אֲשֶׁר מִמּוּלֵנוּ–כֵּן, זֶה חֶפְצִי! וְכַאֲשֶׁר אֶהְיֶה אִישׁ חָכָם כָּמֹהוּ– אֶקְנֶה בַּיִת גָּדוֹל הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ גַּן יָפֶה, וְאַבָּא לֹא יָנוּעַ עוֹד כָּל הַיּוֹם בַּכְּפָרִים וַחֲבִילָתוֹ עַל שִׁכְמוֹ; אַבָּא וְאִמָּא יֵשְׁבוּ אָז בְּסֻכַּת הַגַּן וְיִקְרְאוּ בְּעִתּוֹנִים וְיִשְׁתּוּ שׁוֹקוֹלַדָּה – וּלְאַבָּא תִּהְיֶה אָז מִקְטֶרֶת אֲרֻכָּה – –

– הֲיִתְּנוּ גַּם לִי שׁוֹקוֹלַדָּה? – הִפְסִיקָה דְבוֹרָה אֶת אָחִיהָ הַמְדַבֵּר בְּפָנִים צוֹהֲלִים וּבְעֵינַיִם מְאִירוֹת עַל דְּבַר הֶעָתִיד הַמְאֻשָּׁר.

– בְּוַדַּאי, בְּוַדַּאי! – עָנָה הָאָח בְּבִטְחָה, וְגַם עֻגּוֹת הַרְבֵּה יִתְּנוּ לָךְ.

כָּל סְפֵקוֹתֶיהָ שֶׁל הַקְּטַנָּה חָלְפוּ כְּצֵל. עַתָּה הָיְתָה נְכוֹנָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וְלַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֶיהָ. וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת, בְּטֶרֶם עָלָה הַשַּׁחַר, הֵעִיר אוֹתָהּ אָחִיהָ מִשְּׁנָתָהּ, וַתָּקָם מִמִּטָּתָהּ

בַּלָּאט וַתִּרְחַץ וַתִּלְבַּשׁ אֶת בְּגָדֶיהָ; אָז לָקְחָה אֶת חֲבִילָתָהּ הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר הֵכִינָה לָהּ עוֹד מֵאֶתְמוֹל, וַתָּשֶׂם אוֹתָהּ עַל שִׁכְמָהּ וַתַּעֲבֹר בַּלָּאט עַל פְּנֵי מִטּוֹת הוֹרֶיהָ הַשּׁוֹכְבִים וִישֵׁנִים לָבֶטַח. שְׁנֵי הַיְלָדִים עָמְדוּ רֶגַע לִפְנֵי מִטּוֹת הוֹרֵיהֶם, וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלַחַשׁ אֶת בִּרְכַּת הַפְּרִידָה, וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם חֲבוּקֵי־יָד מִן הַבָּיִת. שָׁעָה שְׁלֵמָה הָלְכָה עִם אָחִיהָ בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הִתְאוֹנְנָה. אָז עָיְפָה מְאֹד וְרַגְלֶיהָ הַקְּטַנּוֹת כָּאֲבוּ לָהּ וְלֹא חָפְצָה לָלֶכֶת הָלְאָה; וַיְהִי אֱלִיעֶזֶר אָנוּס לְסַפֵּר לָהּ עוֹד פַּעַם עַל דְּבַר הַגַּן הַגָּדוֹל וְהַסֻּכָּה הַיָּפָה אֲשֶׁר בּוֹ וְהַשּׁוֹקוֹלַדָּה וְהָעֻגּוֹת אֲשֶׁר יִתְּנוּ לָהּ לְמַעַן תַּחְפֹּץ לָלֶכֶת הָלְאָה. לְסוֹף עָיְפוּ שְׁנֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשְׁבוּ לָנוּחַ עַל יַד שְׂדֵה קָמָה בְּצֵל הַשִּׁבֳּלִים וַתִּפֹּל עֲלֵיהֶם תַּרְדֵּמָה וַיִּישָׁנוּ.

כַּאֲשֶׁר הֵקִיצוּ מִשְּׁנָתָם עָמַד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמָיִם. אֱלִיעֶזֶר קָם מִמְּקוֹמוֹ שָׂמֵחַ וְאַמִּיץ; הוּא הִרְגִּישׁ כִּי שָׁב אֵלָיו כֹּחוֹ וַיְהִי נָכוֹן לָלֶכֶת הָלְאָה בְּדַרְכּוֹ; אוּלָם דְּבוֹרָה יָשְׁבָה עֲצוּבָה וּשְׁקוּעָה בְּמַחְשָׁבוֹת. לְסוֹף אָמְרָה:

— לֹא! אֲנִי אָשׁוּב הַבַּיְתָה, אֵינִי יְכוֹלָה לָלֶכֶת אִתְּךָ. כַּאֲשֶׁר יָשַׁנְתִּי פֹּה בָּאָה אֵלַי זְקֵנָתֵנוּ הַנּוֹתֶנֶת לָנוּ תָּמִיד סֻכָּרִיּוֹת שׁוֹקוֹלַדִּיּוֹת, וַתְּאַיֵּם עָלַי בְּאֶצְבָּעָהּ; הִיא צִוַּתְנִי לָשׁוּב מַהֵר

הַבַּיְתָה, בְּטֶרֶם יָחִילוּ אֲבוֹתֵינוּ לִדְאֹג לִי וְלִבְכּוֹת עַל אָבְדִי מֵהֶם פִּתְאֹם.

אֱלִיעֶזֶר שָׁמַע אֶת דְּבָרֶיהָ בְּשִׂים־לֵב; חֲלוֹם אֲחוֹתוֹ הִזְכִּירָהוּ אֶת הַצַּעַר וְהַפַּחַד אֲשֶׁר גָּרַם לַאֲבוֹתָיו, — וַיֹּאמֶר: „אוֹדִיעָה נָא אֶת אֲבוֹתַי מַדּוּעַ וְלָמָּה עֲזַבְתִּי אוֹתָם". וַיֵּדַע כִּי אַךְ טוֹב לוֹ לְהָשִׁיב אֶת אֲחוֹתוֹ הַבַּיְתָה לְמַעַן תּוֹדִיעֵם אֶת כָּל זֹאת. אֲבָל אֵיךְ תָּשׁוּב הַיַּלְדָּה לְבַדָּהּ הַבָּיְתָה?

— כֵּן, — אָמַר אֵלֶיהָ, — אַתְּ צְרִיכָה לָשׁוּב הַבַּיְתָה; אֲבָל אֲנִי אֵלֵךְ לִי הָלְאָה, כִּי עָלַי הֵן לֹא דִּבְּרָה זְקֵנָתֵנוּ דָּבָר. כֵּן, אֲנִי אָנוּס לָלֶכֶת לְמַעַן אֲשֶׁר אֶהְיֶה לִפְרוֹפֵיסוֹר, וְאָז אֶקְנֶה בַּעֲדָם אֶת הַבַּיִת וְאֶת הַגַּן אֲשֶׁר אָמַרְתִּי.

דְּבוֹרָה הֵנִיעָה בְּרֹאשָׁהּ לְאוֹת הַסְכָּמָה וַתַּבֵּט אֶל אָחִיהָ בְּלֵב מָלֵא מְנוּחָה.

— וְאַתְּ, דְּבוֹרָה, הַגִּידִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לַאֲבוֹתֵינוּ בְּשׁוּבֵךְ אֲלֵיהֶם; וְגַם אֶת זֹאת תַּגִּידִי לָהֶם כִּי כָּתוֹב אֶכְתֹּב לָהֶם רַק בְּיוֹם אֲשֶׁר אֵדַע, כִּי קָרוֹב אֲנִי אֶל מַטָּרָתִי; עַד הַיּוֹם הַהוּא לֹא אֶכְתֹּב לָהֶם, הֲתִשְׁמָעִי?

בְּרֶגַע הַזֶּה הִגִּיעַ לְאָזְנֵיהֶם קוֹל מַשַּׁק אוֹפַנִּים מֵרָחוֹק;

וְעוֹד מְעַט וַעֲגָלָה אַחַת עוֹבֶרֶת עַל פְּנֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ הַמּוֹבִיל אֶל עִירָם. אֱלִיעֶזֶר קָם תֵּכֶף וַיִּגַּשׁ אֶל הָעֲגָלָה וַיְבָרֵךְ אֶת הָרַכָּב בְּשָׁלוֹם.

— אָדוֹן יָקָר! — אָמַר אֵלָיו. — אוּלַי תוֹאִיל בְּטוּבְךָ לְהוֹבִיל אֶת אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה אֶל הָעִיר א.? הִיא יָצְאָה לָלֶכֶת עִמִּי; וְעַתָּה הִיא חֲפֵצָה לָשׁוּב הַבָּיְתָה.

— כֵּן, מַדּוּעַ לֹא? — עָנָה הָאִישׁ בִּידִידוּת. — אָמְנָם עָלַי עוֹד לַעֲבֹר עַל פְּנֵי כְפָרִים אֲחָדִים, אַךְ אַחַר הַצָּהֳרַיִם אֶהְיֶה בְּעִירְכֶם. אֲבָל לְמִי אֶמְסֹר אֶת הַיַּלְדָּה הַנֶּחְמָדָה הַזֹּאת?

— אֶל בֵּית הָרוֹכֵל צְבִי אֲשֶׁר בִּקְצֵה הָעִיר, כִּי הוּא אָבִינוּ. — אָמַר אֱלִיעֶזֶר.

וְהָרַכָּב לָקַח אֶת הַיַּלְדָּה וַיּוֹשִׁיבֶהָ בָעֲגָלָה עַל יָדוֹ וַיִּסַּע לְדַרְכּוֹ. רְגָעִים אֲחָדִים עָמַד אֱלִיעֶזֶר וַיַּבֵּט אֶל הָעֲגָלָה הַהוֹלֶכֶת וּמִתְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ, אָז קָרָא בְקוֹל: „אַל נָא תִשְׁכְּחִי, דְּבוֹרָה, לְהַגִּיד לַאֲבוֹתֵינוּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָךְ, וְדִרְשִׁי בִּשְׁלוֹמָם וְנַשְּׁקִים נָא וּבָרְכִים בִּשְׁמִי אֶלֶף פְּעָמִים!" — וְהָעֲגָלָה נֶעֶלְמָה מֵעֵינָיו.

עַתָּה אָנוּס הוּא לִנְדֹּד בַּנֵּכָר לְבַדּוֹ, — אַךְ לֹא, לֹא

אָנוּס הוּא, כִּי זֶה חֶפְצוֹ. יוֹדֵעַ הוּא הֵיטֵב, כִּי בְשִׁבְתּוֹ בְּבֵית הוֹרָיו הַדַּלִּים לֹא יוּכַל לְעוֹלָם לְהַשִּׂיג אֶת מַטְּרָתוֹ, אֲשֶׁר אֵלֶיהָ יִשְׁאַף זֶה כַּמָּה.

כִּי מַה יַּעֲשֶׂה בְּבֵית הוֹרָיו? הֲיוֹסִיף לֶאֱכֹל אֶת הַלֶּחֶם הַצַּר אֲשֶׁר לְהוֹרָיו מִבְּלִי עֲשׂוֹת מְאוּמָה? תַּעֲבֹרְנָה שָׁנִים אֲחָדוֹת וְהָיָה גַם הוּא לְרוֹכֵל כְּאָבִיו, וְנָשָׂא גַם הוּא כָּל הַיּוֹם אֶת חֲבִילָתוֹ עַל שִׁכְמוֹ וְהָיָה נָע וָנָד מִכְּפָר לִכְפָר. וְאַחֲרֵי כָל אֵלֶּה לֹא יוּכַל לְהִשְׁתַּכֵּר דֵּי מִחְיַת הַנְּפָשׁוֹת הַקְּרוֹבוֹת אֵלָיו וְהָאֲהוּבוֹת לוֹ? לֹא, עָלָיו לְנַסּוֹת לְהַשִּׂיג מַטָּרָה יוֹתֵר טוֹבָה, וֵאלֹהִים יִהְיֶה בְּעֶזְרוֹ וְיוֹרֵהוּ אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלֵךְ בָּהּ לְטוֹב לוֹ.

שָׁקוּעַ בְּמַחְשָׁבוֹת כָּאֵלֶּה הָלַךְ לוֹ הַנַּעַר בַּדֶּרֶךְ הַמּוֹבִילָה אֶל הָעִיר נ. בֵּין כֹּה וָכֹה וְהַשֶּׁמֶשׁ הֵחֵל לִשְׁקֹעַ. וּלְאוֹר קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת נִרְאוּ לוֹ מֵרָחוֹק מִגְדְּלֵי הָעִיר וְגַגּוֹת חוֹמוֹתֶיהָ הַגְּבֹהוֹת, וּכְבָר הָיָה עָיֵף וְיָגֵעַ וְרָעֵב מְאֹד מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה, וַיֵּשֶׁב תַּחַת אַחַד הָעֵצִים לָנוּחַ וַיּוֹצֵא מֵחֲבִילָתוֹ אֶת פְּרוּסַת־הַלֶּחֶם. אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה לוֹ עוֹד מִן הַלֶּחֶם אֲשֶׁר לָקַח אִתּוֹ בְּצֵאתוֹ מִבֵּית הוֹרָיו וַיֹּאכְלֶנָּה בְּתֵאָבוֹן גָּדוֹל.

וּבְשִׁבְתּוֹ תַּחַת הָעֵץ הֵחֵלּוּ רַעְיוֹנוֹת עֲצוּבִים לְהַרְגִּיז אֶת

מְנוּחָתוֹ: אֵיפֹה יָלִין הַלַּיְלָה הַזֶּה? אִם לֹא יִמְצָא לוֹ אֲנָשִׁים טוֹבִים, אֲשֶׁר יַאַסְפֻהוּ אֶל בֵּיתָם, הֲלֹא יִהְיֶה אָנוּס לָלוּן בִּרְחוֹב הָעִיר תַּחַת כִּפַּת הַשָּׁמַיִם. וּבְחָשְׁבוֹ אֶת הַמַּחְשָׁבוֹת הָעֲצוּבוֹת הָאֵלֶּה, רָאָה מֵרָחוֹק וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן הוֹלֵךְ וְקָרוֹב אֵלָיו, וְעַל שִׁכְמוֹ תֵּבָה־מְנַגֶּנֶת. וְהָאִישׁ הַזָּקֵן הוֹלֵךְ הָלוֹךְ וּמְמַשֵּׁשׁ בְּמַקְלוֹ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר לְפָנָיו, וַיֵּדַע הַנַּעַר כִּי עִוֵּר הוּא הַזָּקֵן הַזֶּה. וְהַזָּקֵן הוֹסִיף לָלֶכֶת, וְאַחַר כֵּן חָדַל לְמַשֵּׁשׁ בְּמַקְלוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ. כַּנִּרְאֶה, חָשַׁב כִּי מָצָא אֶת הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה; אֲבָל בֶּאֱמֶת הָלַךְ עַתָּה יָשָׁר לְמוּל חָרִיץ עָמֹק אֶחָד, אֲשֶׁר בְּצַד הַדֶּרֶךְ, וְעוֹד מְעַט וְנָפַל עִם מַשָּׂאוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר עַל שִׁכְמוֹ אֶל תּוֹךְ הֶחָרִיץ. בָּרֶגַע הַזֶּה קָם אֱלִיעֶזֶר מִמְּקוֹמוֹ וַיְמַהֵר אֶל הָעִוֵּר, וַיֹּאחֶז בְּיָדוֹ וַיּוֹבִילֵהוּ אֶל הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, וַיַּצַּע לְפָנָיו לְלַוּוֹת אוֹתוֹ הַבָּיְתָה.

— אִם כֵּן אֵפוֹא תָּעִיתִי בְּדַרְכִּי, — אָמַר הָעִוֵּר בְּעֶצֶב. — אֲהָהּ, הִנְנִי רוֹאֶה עַתָּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִי לָלֶכֶת לְבַדִּי. עַד הֵנָּה נִהֲלָה אוֹתִי אִשְׁתִּי, אַךְ בַּיָּמִים הָאֵלֶּה מֵתָה — אֶתְמוֹל קְבָרוּהָ אוֹתָהּ, — וְעַתָּה הִנְנִי בּוֹדֵד וְעָזוּב.

הַזָּקֵן נֶאֱנַח אֲנָחָה מָרָה, אֲשֶׁר חָדְרָה אֶל לֵב אֱלִיעֶזֶר וַתַּכְאִיבֵהוּ. הוּא חָפֵץ לְהוֹשִׁיעַ לוֹ, וּבְחֶמְלָה רַבָּה הֵסִיר אֶת

הַתֵּבָה־הַמְנַגֶּנֶת מֵעַל שְׁכֶם הַזָּקֵן וַיְשִׂימֶהָ עַל שִׁכְמוֹ. וְאַחַר כֵּן נִהֵל אֶת הַזָּקֵן אֶל הָעִיר, וַיִּשְׁאַל לִמְקוֹם מְעוֹנוֹ וַיְבִיאֵהוּ הַבָּיְתָה. בַּדֶּרֶךְ סִפֵּר אֱלִיעֶזֶר בְּאָזְנֵי הַזָּקֵן דְּבָרִים שׁוֹנִים לְמַעַן הַשְׁכִּיחַ אוֹתוֹ רֶגַע אֶת יְגוֹנוֹ; וּבֵין יֶתֶר הַדְּבָרִים סִפֵּר לוֹ בְּתָם־לֵב גַּם עַל דְּבַר מַצָּבוֹ. אָז הִצִּיעַ הַזָּקֵן לְפָנָיו, כִּי יִהְיֶה לוֹ לִמְנַהֵל בְּכָל אֲשֶׁר יֵלֵךְ, וּבִשְׂכַר זֶה יִתֵּן לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל וּמָקוֹם לָלוּן בְּבֵיתוֹ. אֱלִיעֶזֶר הִסְכִּים לַדָּבָר הַזֶּה, כִּי חָפֵץ לִהְיוֹת לְעֵזֶר לַזָּקֵן הָאֻמְלָל וְהַנֶּעֱזָב.

אָמְנָם צַר הָיָה לוֹ לֶאֱלִיעֶזֶר, בִּרְאוֹתוֹ כִּי עַתָּה לֹא יוּכַל עוֹד לָלֶכֶת לְבֵית הַסֵּפֶר, כְּמוֹ עַד הֵנָּה, כִּי הָיָה עָלָיו לְהָכִין מִדֵּי בֹקֶר בְּבֹקֶר אֶת הָאֲרֻחָה בְּעַד הַזָּקֵן וּלְכַבֵּד[1] אֶת הַבַּיִת; וְכָל הַיּוֹם הָלַךְ עִם הַזָּקֵן מֵחָצֵר לְחָצֵר עִם תֵּבָתוֹ לְנַגֵּן בָּהּ, וּמִמֶּנָּה מָצָא אֶת מִחְיָתוֹ. וְאִם לֹא יִלְמַד הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֵיךְ יִהְיֶה לְפְּרוֹפֵיסוֹר? אַךְ לִבּוֹ לֹא נְתָנָהוּ לַעֲזֹב אֶת הַזָּקֵן הָאֻמְלָל וְהַנִּלְמוּד הַזֶּה. וּבַלַּיְלָה בַּלַּיְלָה, כַּאֲשֶׁר עָלָה הַזָּקֵן הָעִוֵּר עַל מִטָּתוֹ, הָיָה עוֹד לֶאֱלִיעֶזֶר עֵת פְּנוּיָה, וְאוֹתָהּ הִקְדִּישׁ לְלִמּוּדָיו; אָז הָיָה לוֹקֵחַ

[1] לְנַקּוֹת בִּמְטַאטֵא.

אֶת הַתַּנַ"ךְ וַיֶּהְגֶּה בּוֹ וַיִּתְעַנֵּג עַל הַסִּפּוּרִים הַיָּפִים וְעַל הַדְּבָרִים הַנַּעֲלִים אֲשֶׁר בּוֹ. אָמְנָם הוּא עוֹד טֶרֶם הֵבִין אֶת כָּל הַכָּתוּב בּוֹ, אַךְ הִרְגִּישׁ כִּי דְּבָרִים רָמִים וְנַעֲלִים הוּא קוֹרֵא. עוֹד סְפָרִים אֲחָדִים מָצָא אֱלִיעֶזֶר בְּבֵית הַזָּקֵן, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ אַחֲרֵי מוֹת אִשְׁתּוֹ; אוּלָם אֶת הַסְּפָרִים הָהֵם קָרָא פַּעַם אַחַת וְלֹא שָׁב עוֹד אֲלֵיהֶם. בְּעוֹד אֲשֶׁר בַּתַּנַ"ךְ הוֹסִיף לַהֲגוֹת תָּמִיד וַיִּמְצָא בוֹ בְּכָל פַּעַם עֹנֶג לְנַפְשׁוֹ.

פַּעַם אַחַת לִפְנוֹת עֶרֶב שָׁב אֱלִיעֶזֶר מִן הָרְחוֹב, וּבְיָדוֹ דְּבָרִים שׁוֹנִים אֲשֶׁר קָנָה בְּעַד הַזָּקֵן. הוּא בָּא לִפְנֵי פֶּתַח הַבַּיִת, וְהִנֵּה אִשָּׁה אַחַת גְּבֹהַת־קוֹמָה נִגֶּשֶׁת אֵלָיו; אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת רָאָה בַּבַּיִת הַזֶּה זֶה פְּעָמִים אֲחָדוֹת.

— הֲיֵשׁ לְךָ מְעַט פְּנַי, נַעַר קָטֹן? — שָׁאֲלָה אוֹתוֹ, וְהוּא טֶרֶם הִסְפִּיק לַעֲנוֹת לָהּ עַל שְׁאֵלָתָהּ וַתָּשֶׂם בְּיָדוֹ פִּסַּת־נְיָר וַתּוֹסֶף לְדַבֵּר:

— אָנָּא רוּץ נָא אֶל הָאַפְּטֵקָה וּמְסֹר אֶת הַפִּתְקָה הַזֹּאת וְחַכֵּה שָׁם עַד אֲשֶׁר יָכִינוּ לְךָ אֶת סַמֵּי הָרְפוּאָה וְהֵבֵאתָ הֵנָּה, פֹּה בַּדְּיוֹטָה הַשְּׁנִיָּה אֶל מְעוֹן הָאָדוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר הֶרְהַרְט. — הוּא חוֹלֶה וַאֲנִי אֵינִי יְכוֹלָה לַעֲזֹב אוֹתוֹ לְנַפְשׁוֹ. — הִיא חָלְפָה

תֵּכֶף וַתַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ, וֶאֱלִיעֶזֶר נִשְׁאַר לְבַדּוֹ עִם הַפִּתְקָה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ; אוּלָם רַק רֶגַע אֶחָד עָמַד עַל מְקוֹמוֹ.

הוּא מִהֵר וַיָּבֵא לְהַזָּקֵן אֶת אֲשֶׁר קָנָה בַּעֲדוֹ, וַיְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רְשׁוּת לָצֵאת אֶל הָרְחוֹב לְשָׁעָה קְצָרָה. הַזָּקֵן הִרְשָׁהוּ וְהוּא מִהֵר אֶל הָאַפְּטֵקָה בְּלֵב מָלֵא שִׂמְחָה. הֵן פְּרוֹפֵיסוֹר הוּא הָאִישׁ, אֲשֶׁר בַּעֲדוֹ יֵלֵךְ עַתָּה אֶל הָאַפְּטֵקָה! וְעַתָּה עוֹד מְעַט וְהִתְוַדַּע אֶל פְּרוֹפֵיסוֹר! — כַּעֲבֹר שָׁעָה מְעַטָּה עָמַד אֱלִיעֶזֶר עַל מִפְתַּן בֵּית הָאִישׁ הַמְלֻמָּד. אָמְנָם כֵּן, אֶפְשָׁר הָיָה לְהַכִּיר תֵּכֶף, כִּי בַּבַּיִת הַזֶּה יוֹשֵׁב אִישׁ מְלֻמָּד וְחָכָם גָּדוֹל. עוֹד בַּחֶדֶר הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר דַּלְתּוֹ הָיְתָה פְּתוּחָה, נִרְאוּ אֲרוֹנוֹת גְּדוֹלִים, וּבְעַד דַּלְתוֹת הַזְּכוּכִית נִרְאוּ גַּבֵּי סְפָרִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, עָבִים וְדַקִּים, רַבִּים רַבִּים מְאֹד. מְאֻשָּׁר הוּא הָאִישׁ הַיּוֹדֵעַ לִקְרֹא וְלִלְמֹד בְּכָל הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה! אֱלִיעֶזֶר הִבִּיט עַל כָּל הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה בִּתְשׁוּקָה רַבָּה. הוֹי, לוּ רַק יָכוֹל לָבֹא הֵנָּה מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם וּלְהַבִּיט, לְפָחוֹת, עַל הַסְּפָרִים; אֲבָל גַּם הָעֹנֶג הַזֶּה יִבָּצֵר מִמֶּנּוּ; מְעוֹן הַפְּרוֹפֵיסוֹר, — חָשַׁב, — יִהְיֶה לְעוֹלָם כְּגַן־עֵדֶן סָגוּר בַּעֲדוֹ.

בְּרֶגַע הַזֶּה שָׁבָה הַגְּבֶרֶת רוֹזָה, הִיא הַמְפַקַּחַת עַל הַבַּיִת, אֲשֶׁר לִפְנֵי שָׁעָה קְצָרָה לָקְחָה מִמֶּנּוּ אֶת סַמֵּי־הָרְפוּאָה, וַתִּשְׁתּוֹמֵם

לִרְאוֹת כִּי הַנַּעַר עוֹדֶנּוּ עוֹמֵד וּמְחַכֶּה. אָז הוֹצִיאָה מִכִּיסָהּ מַטְבֵּעַ שֶׁל כֶּסֶף וַתִּתֵּן לוֹ; הִיא חָשְׁבָה כִּי לִשְׂכָרוֹ הוּא מְחַכֶּה אֲבָל אֱלִיעֶזֶר מֵאֵן לְקַבֵּל אֶת הַמַּטְבֵּעַ.

– לֹא, גְּבִרְתִּי הַנִּכְבָּדָה, – אָמַר אֵלֶיהָ – חָלִילָה לִי מִקַּחַת שָׂכָר בְּעַד דָּבָר קַל כָּזֶה! וַאֲנִי בְּכָל הַחֵפֶץ־לִבִּי עָשִׂיתִי זֹאת.– וְאִם רוֹצָה אַתְּ, גְּבִרְתִּי, הִנְנִי לְשָׁרְתֵךְ, כִּי מִדֵּי בֹקֶר וּמִדֵּי עֶרֶב יֵשׁ לִי תָמִיד פְּנַי – וּבְחֵפֶץ לֵב הִנְנִי לָבֹא הֵנָּה בְּכָל יוֹם – אוּלַי יִהְיֶה דָבָר נָחוּץ. –

– אָכֵן נַעַר טוֹב אָתָּה! וְלִי מַה טּוֹב הַדָּבָר הַזֶּה, –קָרְאָה הַגְּבֶרֶת רוֹזָה בְּשִׂמְחָה, – כִּי אֵינִי יוֹדַעַת אֵיךְ אוּכַל לַעֲשׂוֹת לְבַדִּי אֶת כָּל עֲבוֹדוֹת־הַבַּיִת וְלָלֶכֶת גַּם אֶל הַשּׁוּק לִקְנוֹת אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַדְּרוּשִׁים. הָאָדוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר חוֹלֶה, וַאֲנִי אֵינִי יְכוֹלָה לְעָזְבוֹ לְבַדּוֹ גַּם לְרֶגַע אֶחָד, וְנַעַר אֲשֶׁר כָּמוֹךָ יוּכַל לְהָבִיא לִי תּוֹעֶלֶת רַבָּה.

אֱלִיעֶזֶר הִבְטִיחָהּ, כִּי אִם יַרְשֵׁהוּ הַזָּקֵן אֲדֹנָיו יָבֹא לְבֵיתָהּ בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וְהַזָּקֵן הָעִוֵּר לֹא הִשְׁכִּים עוֹד קוּם בַּבֹּקֶר כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְגַם לְעֵת עֶרֶב הִקְדִּים לָשׁוּב הַבַּיְתָה, כִּי הָיָה חַלָּשׁ מְאֹד וְלֹא יָכֹל לָלֶכֶת הַרְבֵּה. עַל כֵּן יָכוֹל

אֱלִיעֶזֶר לְהַקְדִּישׁ שָׁעוֹת אֲחָדוֹת בְּיוֹם בְּעַד הָאָדוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר. בְּלֵב מָלֵא שִׂמְחָה רָץ לְמָחֳרַת בַּבֹּקֶר עַל פְּנֵי הַמַּעֲלוֹת הַמּוֹבִילוֹת אֶל מְעוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר, כְּאִלּוּ נִשָּׂא עַל כְּנָפַיִם, וַיּוֹדַע לַגְּבֶרֶת רוֹזָה, כִּי אֲדֹנָיו נָתַן לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר תִּדְרשׁ מִמֶּנּוּ.

מִן הַיּוֹם הַהוּא הֵחֵל אֱלִיעֶזֶר לַעֲבֹד עֲבוֹדוֹת שׁוֹנוֹת בִּמְעוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר בָּקַע אֶת הָעֵצִים בֶּחָצֵר, הָלַךְ אֶל הָרְחוֹב קְנוֹת אֶת כָּל הַדָּרוּשׁ, הִבְעִיר אֵשׁ בַּמִּטְבָּח וְעָזַר בְּכָל עֲבוֹדוֹת הַבַּיִת, עַד אֲשֶׁר יָכְלָה הַגְּבֶרֶת רוֹזָה לְהַקְדִּישׁ אֶת כָּל עִתּוֹתֶיהָ לַפְּרוֹפֶיסוֹר הַחוֹלֶה לִשְׁמֹר עָלָיו בְּחָלְיוֹ וּלְהָקֵל-לוֹ אֶת מַכְאוֹבָיו. וְכֹה מָצָא הַנַּעַר הַמָּהִיר וְהֶחָרוּץ הַזֶּה חֵן בְּעֵינֶיהָ, עַד אֲשֶׁר כַּעֲבֹר שָׁבוּעַ סִפְּרָה עַל אוֹדוֹתָיו לְהָאָדוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר וַיְבַקֵּשׁ גַּם הוּא לִרְאוֹתוֹ. וּמַצַּב הַפְּרוֹפֶיסוֹר הָלַךְ וְטוֹב וּמַחֲלָתוֹ הֵחֵלָּה לְהֵרָפֵא. וּבְבֹקֶר אֶחָד יָרַד הַפְּרוֹפֶיסוֹר מִמִּטָּתוֹ וַיָּחֶל לְהִתְהַלֵּךְ לְאַט-לְאַט עַל פְּנֵי הַבַּיִת, וְאָז כִּבֵּד אֱלִיעֶזֶר לְהוֹשִׁיט לוֹ אֶת אֲרֻחַת-הַצָּהֳרָיִם. בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בָּא אֶל חֲדַר-הַפְּרוֹפֶיסוֹר, אֲשֶׁר גַּם כּוֹ עָמְדוּ אֲרוֹנוֹת סְפָרִים גְּדוֹלִים! אוּלָם הוּא הִתְגַּבֵּר עַל תְּשׁוּקָתוֹ לְהִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל הַסְּפָרִים הַנֶּהְדָּרִים אֲשֶׁר מִסְּבִיבוֹ, — וַיִּגַּשׁ אֶל

הַפְּרוֹפֵיסוֹר וַיִּדְרשׁ בִּשְׁלוֹמוֹ בַּעֲנָוָה. הַפְּרוֹפֵיסוֹר יָשַׁב עַל כִּסֵּא רַךְ וַיִּתְבּוֹנֵן אֶל הַנַּעַר בְּעֵינַיִם מְפִיקוֹת יְדִידוּת.

– מַה שִּׁמְךָ, יֶלֶד? – שְׁאָלָהוּ הַפְּרוֹפֵיסוֹר, כַּאֲשֶׁר הִצִּיג לְפָנָיו אֱלִיעֶזֶר בְּלֵב דּוֹפֵק אֶת הָאֲרֻחָה. וֶאֱלִיעֶזֶר הִגִּיד לוֹ אֶת שְׁמוֹ וְהַפְּרוֹפֵיסוֹר הוֹסִיף לְדַבֵּר:

– וּבְכֵן אַתָּה הוּא נֶכְדּוֹ שֶׁל הַזָּקֵן הַמְנַגֵּן־בַּתֵּבָה הַדָּר פֹּה מִתָּחַת?

אֱלִיעֶזֶר אָמַר לוֹ כִּי אֵינֶנּוּ כְּלָל מִמִּשְׁפַּחַת הַזָּקֵן וְכִי עָזַב אֶת הוֹרָיו בְּלִי רְשׁוּתָם.

– הוֹ, מַה זֹּאת?! – אָמַר הַפְּרוֹפֵיסוֹר הֶרְהַרְט. – זֶה לֹא טוֹב; אֵין זֹאת, כִּי עָשִׂיתָ דָּבָר רָע בְּבֵית הוֹרֶיךָ; הַאֵין זֹאת?

– לֹא, אֲדֹנִי, – עָנָה הַנַּעַר מִתְבַּיֵּשׁ, – חָלִילָה לִי מֵעֲשׂוֹת כָּל דָּבָר רָע; אוּלָם יָדוֹעַ יָדַעְתִּי, כִּי עָנִי אָבִי, וְקָשֶׁה לוֹ לְכַלְכֵּל אֶת כֻּלָּנוּ, לָכֵן בָּחַרְתִּי לַעֲזֹב אֶת בֵּיתוֹ לְמַעַן הָקֵל מֵעָלָיו מְעַט וּלְמַעַן אוּכַל לִהְיוֹת לְאִישׁ מְלֻמָּד וּלְהָבִיא אֹשֶׁר גַּם לָהֶם גַּם לִי.

–כֵּן, אֲדֹנִי, זֶה הָיָה חֶפְצִי, וְזֶה חֶפְצִי גַּם עַתָּה, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֵיסוֹר!

– אִם כֵּן אֵפוֹא! –אָמַר הֶרְהַרְט, אֲשֶׁר דִּבְרֵי הַנַּעַר נָגְעוּ עַד נַפְשׁוֹ. – וּמָה אַתָּה חָפֵץ לִהְיוֹת בְּגָדְלְךָ, יְדִידִי הַקָּטָן?

אֱלִיעֶזֶר נָבוֹךְ רֶגַע וּפָנָיו אָדְמוּ מְאֹד; אֵיךְ יוּכַל לְגַלּוֹת לְהָאִישׁ הַמְלֻמָּד הַזֶּה אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו וְסִתְרֵי־לִבּוֹ – אַךְ בִּרְאוֹתוֹ כִּי הַפְּרוֹפֶיסוֹר מַבִּיט אֵלָיו בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת יְדִידוּת אִמֵּץ אֶת לְבָבוֹ וַיַּעֲנֵהוּ: „חָפֵץ אֲנִי לִהְיוֹת בְּגָדְלִי לִפְרוֹפֶיסוֹר!"

– הַאֻמְנָם?! – קָרָא הָאִישׁ הַמְלֻמָּד בִּצְחוֹק קַל. – הַחוֹשֵׁב אַתָּה, כִּי קַל מְאֹד לִהְיוֹת לִפְרוֹפֶיסוֹר? וְאֵיךְ עָלְתָה מַחֲשָׁבָה כָזֹאת עַל לִבֶּךָ?

– כֵּן, זֶה חֶפְצִי, – אָמַר אֱלִיעֶזֶר בְּקוֹל רָם. וַיְסַפֵּר הַנַּעַר לְהַפְּרוֹפֶיסוֹר בַּעֲנָוָה מַה עַז חֶפְצוֹ לִלְמֹד הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מְאֹד, וּמָה רַב צַעֲרוֹ עַל שֶׁאֵינֶנּוּ יָכוֹל עַתָּה לִלְמֹד בְּבֵית סֵפֶר טוֹב, וּמַה מְאֹד נָעִים לוֹ לְהִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל הַסְּפָרִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאֲרוֹנוֹת הָאֵלֶּה.

– הִנֵּה כִּי כֵן, יְדִידִי הַקָּטָן, – אָמַר הַפְּרוֹפֶיסוֹר כַּאֲשֶׁר כִּלָּה אֱלִיעֶזֶר לְדַבֵּר וַיּוֹסֶף עוֹד לַעֲמֹד לְנֶגְדּוֹ בְּפָנִים מְאִירוֹת – רוֹאֶה אָנֹכִי, כִּי חָפֵץ אַתָּה לִלְמֹד וְעַל כֵּן הִנְנִי לְלַמֵּד אוֹתְךָ; כִּי עוֹד יָמִים רַבִּים יַעַבְרוּ עַד אֲשֶׁר אוּכַל לָצֵאת מֵחַדְרֵי הַחוּצָה, וְיָכוֹל אוּכַל לְהוֹרוֹתְךָ מִדֵּי בֹקֶר בְּבֹקֶר. וְעַתָּה אֶרְשֹׁם לְךָ בָּזֶה אֶת שְׁמוֹת הַסְּפָרִים וְצָרְכֵי־הַכְּתִיבָה הַדְּרוּשִׁים לָךְ, וְהֵא לְךָ גַּם

כֶּסֶף, וְאַתָּה תֵּלֵךְ וְתִקְנֶה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְעוֹד בְּיוֹם מָחָר בַּבֹּקֶר נַתְחִיל אֶת שִׁעוּרֵינוּ. —

מַה מְּאֻשָּׁר הָיָה הַנַּעַר בְּשָׁמְעוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה! הוּא לֹא הֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אָזְנָיו; אַךְ בִּרְאוֹתוֹ אֶת הַפִּתְקָה וְהַכֶּסֶף אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הַפְּרוֹפֵיסוֹר, נוֹכַח כִּי אָמְנָם לֹא בַּחֲלוֹם הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת כָּל הַדְּבָרִים, וּמֵרֹב רִגְשׁוֹתָיו נֶעְתְּקוּ מִלִּים מִפִּיו, וַיִּשְׁכַּח גַּם לְהוֹדוֹת לָאִישׁ הַסְּדוֹ עַל טוּב־לִבּוֹ; אוּלָם הַפְּרוֹפֵיסוֹר הִבִּיט אֶל פְּנֵי הַנַּעַר וְאֶל עֵינָיו הָרְטֻבּוֹת, וַיָּבֶן אֵת אֲשֶׁר בְּלֵב הַנָּעַר.

וּבָעֶרֶב הַהוּא בְּשׁוּב אֱלִיעֶזֶר מִן הָרְחוֹב, אֲשֶׁר קָנָה שָׁם אֶת הַסְּפָרִים וְצָרְכֵי־הַכְּתִיבָה, יָשַׁב וַיִּכְתֹּב מִכְתָּב לְהוֹרָיו. הוּא חָשַׁב, כִּי עַתָּה בָּאָה הָעֵת לִכְתֹּב לָהֶם. וְאֶת מִכְתָּבוֹ גָּמַר בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „אַל נָא תִּדְאֲגוּ לִי, הוֹרַי הַיְקָרִים! הִנְנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲנָשִׁים טוֹבִים אֲשֶׁר יֶאֱהָבוּנִי מְאֹד, וּכְבָר עוֹמֵד אֲנִי עַל הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב, אֲשֶׁר אֵלֵךְ בָּהּ עַד הַגִּיעִי אֶל מַטָּרָתִי — לִהְיוֹת לִפְרוֹפֵיסוֹר. אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה עוֹד עָלַי לְחַכּוֹת, אֲבָל סוֹף סוֹף יָבֹא הַיּוֹם, כִּי זֶה חֶפְצִי, וְאָז, כַּאֲשֶׁר אֶהְיֶה לִפְרוֹפֵיסוֹר, יִיטַב גַּם לָכֶם, הוֹרַי הָאֲהוּבִים. דְּבוֹרָה אֲחוֹתִי יוֹדַעַת כְּבָר אֵיךְ. אֵינִי חָפֵץ לְהוֹדִיעֲכֶם אַיֵּה מְקוֹמִי, כִּי אָז תְּאַלְצוּנִי לָשׁוּב אֲלֵיכֶם, וַאֲנִי חָפֵץ

לִלְמֹד פֹּה; וּבָטוּחַ אֲנִי כִּי אֱלֹהִים יִהְיֶה בְּעֶזְרִי. וְהִנְנִי מְנַשֵּׁ אֶתְכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְאוֹהֵב אֶתְכֶם בְּכָל לֵב. בִּנְכֶם אֱלִיעֶזֶר".

ב.

הַפְּרוֹפֵיסוֹר הֶרְהַרְט הָיָה רָגִיל לְהַטִּיף אֶת לִקְחוֹ לְתַלְמִידִים גְּדוֹלִים שֶׁלָּמְדוּ הַרְבֵּה וְיוֹדְעִים הַרְבֵּה. וּבְבֹאוֹ עַתָּה לְלַמֵּד נַעַר קָטָן אֲשֶׁר טֶרֶם מָלְאוּ לוֹ תֵּשַׁע שָׁנִים, הָיָה הַדָּבָר קָשֶׁה לוֹ מְאֹד אֲבָל הַנַּעַר לָמַד בִּשְׁקִידָה כֹּה רַבָּה, וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרָיו בְּשׂוּם־לֵב כָּל כָּךְ, וְאֶת שִׁעוּרָיו יָדַע תָּמִיד כָּל כַּךְ הֵיטֵב, עַד אֲשֶׁר מָצָא הַפְּרוֹפֵיסוֹר רַב עֹנֶג בְּלַמְּדוֹ אֶת הַנַּעַר הֶחָרוּץ הַזֶּה. וּמִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה, אַחֲרֵי כַּלּוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל עֲבוֹדוֹת הַבַּיִת בְּעַד הַזָּקֵן וּבְעַד הַגְּבֶרֶת רוֹזָה, הָיָה יוֹשֵׁב אֶל הַשֻּׁלְחָן וּלְאוֹר הַמְּנוֹרָה הַקְּטַנָּה הָיָה חוֹזֵר עַל שִׁעוּרָיו בִּשְׁקִידָה רַבָּה. וּבִרְאוֹת הַפְּרוֹפֵיסוֹר עַד כַּמָּה גְּדוֹלָה תְּשׁוּקַת הַנַּעַר לְלִמּוּדִים וְעַד כַּמָּה הוּא מְכַבֵּד וְאוֹהֵב אוֹתוֹ, אֶת מוֹרוֹ, הֵחֵל גַּם הוּא לְאַהֲבָה אֶת הַנַּעַר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְנַפְשׁוֹ נִקְשְׁרָה בְּנֶפֶשׁ תַּלְמִידוֹ הַקָּטָן, עַד כִּי מִדֵּי בֹקֶר בְּבֹקֶר חִכָּה לְבֹאוֹ בְּקֹצֶר רוּחַ. וּבְאַהֲבָתוֹ אֶת הַנַּעַר בְּכָל לֵב, הֶחְלִיט בְּנַפְשׁוֹ, כִּי לֹא יַעַזְבֵהוּ כָּל יְמֵי חַיָּיו וְדָאוֹג יִדְאַג

לְחִנּוּכוֹ עַד הֱיוֹתוֹ לְאִישׁ. כַּעֲבֹר שָׁבֻעוֹת אֲחָדִים נִרְפָּא הַפְּרוֹפֵיסוֹר הֶרְהַרְט מֵחָלְיוֹ, וַיָּשָׁב לָלֶכֶת אֶל הָאוּנִיבֶרְסִיטָה לִקְרֹא שָׁם אֶת שִׁעוּרָיו לְתַלְמִידָיו הַגְּדוֹלִים, — וּבְכָל זֹאת לֹא חָדַל גַּם אָז לְלַמֵּד אֶת הַנַּעַר שָׁעָה אַחַת מִדֵּי בֹקֶר בַּבֹּקֶר.

כָּכָה עָבְרוּ יְמֵי הַקַּיִץ וְהַסְּתָו. הַזָּקֵן הָעִוֵּר הוֹסִיף לְהִתְהַלֵּךְ בָּרְחוֹבוֹת עִם תֵּבָתוֹ וֶאֱלִיעֶזֶר נִהֵל אוֹתוֹ; אוּלָם מִיּוֹם לְיוֹם כָּבֵד עָלָיו הַדָּבָר הַזֶּה, כֹּחוֹתָיו הָלְכוּ וְכָלוּ, וּמַרְאֵהוּ הָלַךְ וָדָל. וּבְבֹקֶר אֶחָד לֹא יָכֹל עוֹד הַזָּקֵן לָקוּם מִמִּטָּתוֹ, וְלֹא יָכֹל אֱלִיעֶזֶר לַעֲזֹב אֶת הַזָּקֵן לְנַפְשׁוֹ. אָז יָשַׁב כָּל הַיּוֹם עַל יָדוֹ, וַיִּשְׁמֹר עָלָיו וַיִּשְׁקֹד לְמַלֵּא אֶת כָּל אֲשֶׁר שָׁאַל הַחוֹלֶה מִמֶּנּוּ, וְלֹא מָשׁ מִמִּטָּתוֹ אַף רֶגַע אֶחָד. הַזָּקֵן יָשַׁן הַרְבֵּה גַּם בַּיּוֹם, וּפָנָיו הָיוּ אָז כָּל כַּךְ שְׁלֵוִים וּשְׁקֵטִים, וֶאֱלִיעֶזֶר עָמַד עָלָיו שָׁעוֹת שְׁלֵמוֹת וְלֹא גָרַע עַיִן מִמֶּנּוּ.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הֱעִירָהוּ וַיְעוֹרְרֵהוּ אֱלִיעֶזֶר מִשְּׁנָתוֹ:

— עוּרָה נָא, זְקֵנִי, וּטְעַם מִן הַמָּרָק, אֲשֶׁר בִּשַּׁלְתִּי בַּעַדְךָ.

— עֵר אֲנִי, נַעֲרִי הַטּוֹב, — עָנָהוּ הַזָּקֵן בַּאֲנָחָה — הֲלֹא יָדַעְתָּ, בְּנִי, כִּי אֲנִי רוֹאֶה בְּעֵינַיִם סְגוּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת.

וְכַאֲשֶׁר נִמְנֵם הַזָּקֵן יָשַׁב הַנַּעַר עַל יַד הַמִּטָּה וַיַּחֲזֹר עַל שִׁעוּרָיו.

בַּצָּהֳרַיִם רָץ אֱלִיעֶזֶר מַהֵר אֶל בֵּית הַפְּרוֹפֶיסוֹר וְהוֹדִיעַ אֶת הַגְּבֶרֶת רוֹזָה, כִּי חָלָה הַזָּקֵן וְעַל כֵּן לֹא יָכֹל לָבֹא אֶל הַפְּרוֹפֶיסוֹר לִשְׁמֹעַ אֶת שִׁעוּרָיו; וְגַם בִּקֵּשׁ מִמֶּנָּה כִּי תוֹאִיל לִשְׁלֹחַ רוֹפֵא לִזְקֵנוֹ הַחוֹלֶה, — וְאָז מִהֵר וַיָּשָׁב אֶל מְעוֹן הַזָּקֵן. כַּאֲשֶׁר נִגַּשׁ אֶל מִטָּתוֹ הִתְעוֹרֵר הַזָּקֵן מִשְּׁנָתוֹ.

— הַאַתָּה הוּא אֱלִיעֶזֶר, בְּנִי? — שָׁאַל בְּקוֹל חַלָּשׁ מְאֹד.— גֶּשׁ נָא הֵנָּה וְשֵׁב עַל יָדִי, לְמַעַן אֲשֶׁר אוּכַל לְהַגִּיד לְךָ אֵת אֲשֶׁר אֲנִי חוֹשֵׁב עָלֶיךָ. אֲנִי מַרְגִּישׁ, כִּי קִצִּי הוֹלֵךְ וְקָרֵב, — אַךְ אַל נָא תִבְכֶּה, נַעַר טוֹב; אַתָּה הִרְבֵּיתָ לַעֲשׂוֹת עִמִּי טוֹב וָחֶסֶד בֶּאֱמוּנָתְךָ אֵלַי וּבְאַהֲבָתְךָ אוֹתִי. לִבִּי מָלֵא רִגְשֵׁי תוֹדָה לָךְ. וְהִנֵּה יָדַעְתִּי גַּם יָדַעְתִּי אֶת תִּקְוֹתֶיךָ וְאֶת הַמַּטָּרָה אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹאֵף אֵלֶיהָ, וְעַל כֵּן יִנְעַם לִי לָדַעַת כִּי יָכוֹל אוּכַל לִהְיוֹת לְךָ לְעֵזֶר בַּדָּבָר הַזֶּה. דַּע לְךָ, כִּי אֵינֶנִּי כָּל כַּךְ עָנִי כְּמוֹ שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב.— חֻלְשַׁת הַזָּקֵן גָּבְרָה עָלָיו מְאֹד וְלֹא יָכוֹל לְדַבֵּר עוֹד וַיִּדֹּם. בָּרֶגַע הַזֶּה נִשְׁמְעָה דְּפִיקָה בַּדֶּלֶת, וְעוֹד מְעַט וְהַדֶּלֶת נִפְתְּחָה וְהַפְּרוֹפֶיסוֹר הֶרְהַרְט בָּא הַחַדְרָה. הַגְּבֶרֶת רוֹזָה סִפְּרָה לוֹ אֵת

אֲשֶׁר אָמַר לָהּ הַנַּעַר, וְכַאֲשֶׁר נוֹדַע לוֹ הַדָּבָר הַזֶּה הֶחֱלִיט לָלֶכֶת בְּעַצְמוֹ אֶל הַזָּקֵן הַחוֹלֶה וְלִרְאוֹת בַּמֶּה יוּכַל לַעֲזֹר לוֹ. כַּאֲשֶׁר בָּא הַפְּרוֹפֶיסוֹר הַחַדְרָה, שָׁב כֹּחַ הַחוֹלֶה אֵלָיו וְהוּא יָכֹל לְדַבֵּר עוֹד.

— מַה טּוֹב הַדָּבָר, כִּי בָאתָ, אֲדֹנִי, — אָמַר הָעִוֵּר אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אוֹתוֹ אֱלִיעֶזֶר שֵׁם הָאִישׁ הַבָּא. — חָפֵץ אֲנִי לִמְסֹר לַאֲדֹנִי אֶת הַמַּתָּנָה, אֲשֶׁר עִם לְבָבִי לָתֵת לְנַעֲרִי הָאָהוּב. תְּנָה לִי, אֱלִיעֶזֶר, אֶת הָאַרְגָּז הַקָּטָן הָעוֹמֵד שָׁם בְּפִנַּת הַתֵּבָה; וְגַם אֶת הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הָאַרְגָּז תִּתֵּן לִי, הוּא מֻנָּח לִמְרַאֲשׁוֹתָי. קַח לְךָ, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֶיסוֹר, אֶת הָאַרְגָּז הַזֶּה וְשָׁמְרֵהוּ בְּבֵיתְךָ בְּעַד הַנַּעַר הַזֶּה, עַד אֲשֶׁר יִדְרֹשׁ מִמְּךָ אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בּוֹ. הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת בַּכֶּסֶף כְּחֶפְצוֹ: לִשְׁלֹחַ לְהוֹרָיו, לִקְנוֹת סְפָרִים אוֹ לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר — בָּטוּחַ אֲנִי כִּי לֹא יוֹצִיא אֶת הַכֶּסֶף עַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ תוֹעֶלֶת. בָּאַרְגָּז הַזֶּה יֵשׁ שְׁבַע מֵאוֹת שְׁקָלִים אֲשֶׁר קִבַּצְתִּי בְּמֶשֶׁךְ שָׁנִים רַבּוֹת. קְרוֹבִים אֵין לִי פֹּה; אַךְ אוּלַי יָבֹאוּ אֲנָשִׁים וְיִדְרְשׁוּ יְרֻשָּׁתִי, עַל כֵּן אֲנִי מוֹדִיעַ בְּעוֹדִי חַי, — הֲתִשְׁמַע, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֶיסוֹר, — כִּי אֲנִי נוֹתֵן אֶת הַכֶּסֶף הַזֶּה בְּמַתָּנָה לַנַּעַר הַטּוֹב הַזֶּה; הֲתֹאוֹת, אֲדֹנִי, לָקַחַת וְלִשְׁמֹר אֶת הַפִּקָּדוֹן הַזֶּה בַּעֲדוֹ? —

הַפְּרוֹפִיסוֹר מִלֵּא אֶת חֵפֶץ הַחוֹלֶה וַיִּקַּח מִיָּדוֹ אֶת הָאַרְגָּז וְאֶת הַמַּפְתֵּחַ וְהִבְטִיחַ אֶת הַזָּקֵן, כִּי הָשֵׁב יָשִׁיב לַנַּעַר אֶת הַכֶּסֶף בְּכָל עֵת שֶׁיִּדְרְשֵׁהוּ מִמֶּנּוּ. עַתָּה לֹא הָיָה לוֹ עוֹד פָּנָי לָשֶׁבֶת פֹּה, וְהוּא קָם וַיִּפָּרֵד מֵאֵת הַזָּקֵן בִּדְבָרִים טוֹבִים וְנִחוּמִים, וַיַּבְטִיחֵהוּ כִּי עוֹד מְעַט יִשְׁלַח אֵלָיו אֶת רוֹפְאוֹ.—

הָרוֹפֵא בָּא מְהֵרָה, אַךְ לֹא יָכֹל עוֹד לְהוֹעִיל. מַחֲלַת הַזָּקֵן הָיְתָה מְסֻכָּנָה מְאֹד, וְהָרוֹפֵא אָמַר לֶאֱלִיעֶזֶר, כִּי אֵין כָּל תִּקְוָה לְחַיֵּי הַזָּקֵן וְכִי מוֹת יָמוּת בִּמְהֵרָה, וְאוּלַי עוֹד בְּמֶשֶׁךְ הַלַּיְלָה הַבָּא. הָרוֹפֵא הִבְטִיחַ לָבֹא אֶל הַחוֹלֶה עוֹד פַּעַם בָּעֶרֶב; אֲבָל לֹא בִּשְׁבִיל הַחוֹלֶה, שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה עוֹד, כִּי אִם בִּשְׁבִיל הַנַּעַר, לְעוֹדֵד אֶת רוּחוֹ וּלְנַחֲמוֹ בָּרְגָעִים הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים הַנְּכוֹנִים לוֹ בְּקָרוֹב.

כַּאֲשֶׁר עָזַב הָרוֹפֵא אֶת הַבַּיִת נִשְׁאַר אֱלִיעֶזֶר לְבַדּוֹ עַל יַד מִטַּת יְדִידוֹ הַזָּקֵן וַיֵּבְךְּ. הָרַעְיוֹן, כִּי עוֹד מְעַט וְהַזָּקֵן, אֲשֶׁר כָּכָה אֲהֵבָהוּ, יַעַזְבֵהוּ לְעוֹלָם, הִכְאִיבָהוּ מְאֹד, וַיְמַלְאֵהוּ יָגוֹן אֵין־קֵץ. הוּא יָשַׁב עַל יַד מִטָּתוֹ וְלֹא סָר מִמֶּנָּה גַּם רֶגַע אֶחָד. פְּעָמִים אֲחָדוֹת הֵבִיאָה הַגְּבֶרֶת רוֹזָה מַמְתַּקִּים וָיַיִן לְהָשִׁיב בָּהֶם אֶת נֶפֶשׁ הַחוֹלֶה; אַךְ הוּא הָיָה כָּל כַּךְ חַלָּשׁ, עַד שֶׁלֹּא יָכֹל

לִטְעֹם מְאוּמָה. כֵּן עָבַר הַיּוֹם. וְכַאֲשֶׁר בָּא הַלַּיְלָה יָדַע הַנַּעַר כִּי רִגְעֵי הַזָּקֵן סְפוּרִים. הָרוֹפֵא אֲשֶׁר בָּא אָז עָמַד עַל יַד מִטַּת הַחוֹלֶה בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן, וְהַזָּקֵן הָעִוֵּר הֵשִׁיב אֶת רוּחוֹ לֵאלֹהִים.

אֱלִיעֶזֶר נִשְׁאַר לְבַדּוֹ עִם הַמֵּת. הָרוֹפֵא חָפֵץ לְקַחְתּוֹ אִתּוֹ וְלִשְׁלֹחַ שׁוֹמֵר לִמְעוֹן הַמֵּת; הוּא חָשַׁב, כִּי הַנַּעַר הָרַךְ הַזֶּה יִפְחַד לְהִשָּׁאֵר לְבַדּוֹ עִם הַמֵּת אֲבָל אֱלִיעֶזֶר הִפְצִיר בּוֹ לְעָזְבוֹ לְבַדּוֹ. הוּא אָמַר לוֹ, כִּי עִם הַזָּקֵן הַטּוֹב הַזֶּה לֹא יֵדַע פַּחַד גַּם בְּמוֹתוֹ כְּמוֹ בְּחַיָּיו. הָרוֹפֵא הָלַךְ לוֹ וְהוּא יָשַׁב עַל יַד הַחַלּוֹן וַיְּחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת עֲצוּבוֹת. אָז עָלָה עַל לִבּוֹ זֵכֶר כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב עִם הַזָּקֵן הַטּוֹב הַזֶּה וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ: מַה יַּעֲשֶׂה עַתָּה? לְאָן יִפְנֶה? הַבַּיְתָה? עַתָּה, בְּעֵת אֲשֶׁר שַׁעֲרֵי הַדַּעַת וְהַחָכְמָה נִפְתְּחוּ לְפָנָיו? לֹא, לֹא! חָלִילָה לוֹ מִזֹּאת! בָּרֶגַע הַהוּא נָשָׂא אֶת עֵינָיו אֶל מְעוֹן הַפְּרוֹפֵיסוֹר, אֶל חַלּוֹן חֲדַר הַמִּטּוֹת, אֲשֶׁר נִרְאֶה מִמּוּלוֹ. וְהִנֵּה — מַה זֶּה שָּׁם? — אוֹר גָּדוֹל וּבָהִיר נִשְׁקַף לְעֵינָיו בְּעַד שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹנוֹת, וְהָאוֹר גָּדוֹל הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאוֹר־עֲשָׁשִׁית. אֵין זֹאת כִּי דְּלֵקָה נָפְלָה בְּבֵית אִישׁ חַסְדּוֹ. עַתָּה בִּדְמִיַּת הַלַּיְלָה, בְּשָׁעָה שֶׁכָּל יוֹשְׁבֵי הַבַּיִת שְׁקוּעִים בְּשֵׁנָה עֲמֻקָּה! כְּהֶרֶף עַיִן קָם מִמְּקוֹמוֹ וַיֵּצֵא מִבֵּיתוֹ וַיָּרָץ מַהֵר

אֶל מְעוֹן הַפְּרוֹפֶיסוֹר וַיָּחֶל לְצַלְצֵל בְּחָזְקָה בְּפַעֲמוֹן הַדֶּלֶת. הַגְּבֶרֶת רוֹזָה פָּתְחָה לוֹ אֶת הַדֶּלֶת וְעֵינֶיהָ סְגוּרוֹת לְמֶחֱצָה וַאֲחוּזוֹת שֵׁנָה. וּבְטֶרֶם הִסְפִּיקָה לִשְׁאֹל אֶת הַנַּעַר: מַה כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת? עָבַר כַּחֵץ עַל פָּנֶיהָ וַיָּבֹא אֶל חֲדַר־הַמִּטּוֹת שֶׁל הַפְּרוֹפֶיסוֹר. הוּא בָּא שָׁם בְּעִתּוֹ, וְלוּ אֵחַר רַק רֶגַע אֶחָד, כִּי אָז לֹא יָכְלוּ עוֹד לְהַצִּיל מִן הַלֶּהָבָה אֶת הַפְּרוֹפֶיסוֹר הַיָּשֵׁן בִּמְנוּחָה. יְרִיעַת הַחַלּוֹן כְּבָר עָלְתָה בַּלֶּהָבָה וַתְּהִי לְאֵפֶר, וְאַחַר אָחֲזָה הַלֶּהָבָה בַּאֲרוֹן הַסְּפָרִים, אֲשֶׁר עָמַד לֹא רָחוֹק מִן הַחַלּוֹן, וְכָל הַסְּפָרִים הַיְקָרִים, אֲשֶׁר הִתְפַּעֵל אֱלִיעֶזֶר כָּל כַּךְ בְּהַבִּיטוֹ עֲלֵיהֶם, הָיוּ לְעֵינָיו לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ; וְעוֹד מְעַט הִגִּיעָה הַלֶּהָבָה עַד הַמִּטָּה, אֲשֶׁר שָׁכַב בָּהּ הַפְּרוֹפֶיסוֹר, וְהַחֶדֶר מָלֵא כְּבָר עָשָׁן כָּבֵד, אֲשֶׁר שָׁם מְחַנֵּק לְנֶפֶשׁ. הַגְּבֶרֶת רוֹזָה, אֲשֶׁר מִהֲרָה גַּם הִיא אַחֲרֵי אֱלִיעֶזֶר עָמְדָה נִדְהָמָה לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ. אֲבָל הַנַּעַר לֹא הִתְבַּלְבֵּל וַיֵּדַע אֶת אֲשֶׁר עָלָיו לַעֲשׂוֹת. הוּא צָעַק צְעָקָה גְדוֹלָה, וּלְקוֹלוֹ הִתְעוֹרְרָה הַגְּבֶרֶת רוֹזָה מִתִּמְהוֹנָהּ. אָז אָחֲזוּ שְׁנֵיהֶם בַּפְּרוֹפֶיסוֹר הַמִּתְעַלֵּף וַיִּשָּׂאוּהוּ מִן הַמִּטָּה וַיְבִיאוּהוּ אֶל הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי, וְאַחַר מִהֲרוּ אֶל הַחֶדֶר הָרִאשׁוֹן לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ, וְכַעֲבֹר עֵת קְצָרָה הִצְלִיחוּ לְכַבּוֹתָהּ; אַךְ הַסְּפָרִים נִשְׂרְפוּ כֻלָּם. בְּחִפָּזוֹן אָכְלָה הָאֵשׁ

אֶת הַסְּפָרִים הַנּוֹחִים לְהִשָּׂרֵף, וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם בִּלְתִּי אִם מְלֹא חָפְנַיִם אֵפֶר. וְעַד כֹּה וָכֹה שָׁב רוּחַ הַפְּרוֹפֵיסוֹר אֵלָיו וַיָּקָם מִמִּשְׁכָּבוֹ, וַיָּבֹא גַּם הוּא אֶל הַחֶדֶר וַיַּבֵּט בְּעֶצֶב עַל סְפָרָיו הָרַבִּים וְהַיְקָרִים, שֶׁהָיוּ לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ.

— מַה קָּשָׁה לִי הָאֲבֵדָה הַזֹּאת! — אָמַר בַּאֲנָחָה. — הַרְבֵּה, הַרְבֵּה עָמַלְתִּי, עַד אֲשֶׁר אָסַפְתִּי לִי אֵת אוֹצַר סְפָרַי — וְעַתָּה נִכְחֲדוּ כִּמְעַט כֻּלָּם בְּרֶגַע אֶחָד. מַה מְּאֹד אַרְגִּישׁ אֶת חֶסְרוֹנְכֶם, סְפָרַי הַיְקָרִים וְהָאֲהוּבִים!

הוּא הִרְגִּישׁ פִּתְאֹם, כִּי יַד אַחַת נָגְעָה בּוֹ וַיִּפֶן וַיַּרְא אֶת אֱלִיעֶזֶר עוֹמֵד וּמַבִּיט אֵלָיו בֶּאֱמוּנָה וּבְתָם־לֵב.

— הַאִם אֶפְשָׁר לִקְנוֹת אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֵיסוֹר? — שָׁאַל הַנַּעַר.

— רֻבָּם אֶפְשָׁר לִקְנוֹת, — עָנָה הַפְּרוֹפֵיסוֹר בְּעֶצֶב. — אוּלָם לָזֶה דָּרוּשׁ כַּמָּה מֵאוֹת שְׁקָלִים. אַךְ בּוֹא נָא וְנֵלֵךְ אֶל הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי, כִּי מַרְאֵה הַחֻרְבָּן שֶׁנַּעֲשָׂה פֹּה, יְמַלֵּא אֶת לִבִּי יָגוֹן אֵין קֵץ.

— אַל נָא, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֵיסוֹר, אַל תִּצְטַעֵר כָּכָה, — אָמַר אֱלִיעֶזֶר. — הַאִם שָׁכַח אֲדֹנִי כִּי יֵשׁ לִי כֶּסֶף, הַרְבֵּה כֶּסֶף; וַאֲנִי

יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּחֶפְצִי. בָּרִאשׁוֹנָה אָמַרְתִּי לָתֵת אֶת כָּל הַכֶּסֶף לְהוֹרַי; אֲבָל אִם גַּם אֶתֵּן לָהֶם רַק אֶת הַחֵצִי יִהְיוּ לַעֲשִׁירִים, וּבַחֵצִי הַשֵּׁנִי יוּכַל אֲדֹנִי לִקְנוֹת לוֹ אֶת הַסְּפָרִים הַנְּחוּצִים לוֹ. לֹא, אַל נָא תָּשִׁיב אֶת פָּנַי רֵיקָם, — הוֹסִיף אֱלִיעֶזֶר לְדַבֵּר בִּרְאוֹתוֹ, כִּי הַפְּרוֹפֵיסוֹר מַחֲרִישׁ מֵרֹב הִתְרַגְּשׁוּת. — אֲנִי מַפְצִיר בַּאֲדֹנִי וְאַךְ זֶה חֶפְצִי.—גַּם עַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא עָנָה הַפְּרוֹפֵיסוֹר, וֶאֱלִיעֶזֶר חָשַׁב, כִּי הוּא כּוֹעֵס עָלָיו וַיַּעֲמֹד נָבוֹךְ וּמְבֻיָּשׁ.

אֲבָל אָז פָּשַׁט הַפְּרוֹפֵיסוֹר אֶת זְרֹעוֹתָיו וַיְחַבֵּק אֶת אֱלִיעֶזֶר וַיְּלַחָצֵהוּ אֶל לִבּוֹ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּקוֹל רוֹעֵד בְּרֶגֶשׁ:

— לֹא, יֶלֶד טוֹב וְנֶאֱמָן! אֵינִי יָכוֹל וְאֵינִי רוֹצֶה לְקַבֵּל מִמְּךָ אֶת הַמַּתָּנָה הַזֹּאת; אֲבָל אֶת לִבְּךָ הַטָּהוֹר, אֶת אַהֲבָתְךָ אֲנִי מְקַבֵּל בְּרָצוֹן. דַּע לְךָ אֵפוֹא, כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עוֹד; אֲנִי אֶהְיֶה לְךָ לְאָב וְאַתָּה תִּהְיֶה לִי לְבֵן, בִּרְשׁוּת הוֹרֶיךָ הַטּוֹבִים; אֲנִי אֲלַמֶּדְךָ וְאַשְׂכִּילְךָ, לְמַעַן אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְאִישׁ חָכָם וְחָרוּץ, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָבוֹד וּלְמִשְׁעָן לְהוֹרָיו. הֶחָפֵץ אַתָּה, נַעֲרִי?

אֱלִיעֶזֶר נָשַׁק אֶת יְדֵי מֵטִיבוֹ הַנָּדִיב וְהַנִּכְבָּד וְעֵינָיו נִגְּרוּ דְמָעוֹת מֵרֹב שִׂמְחָה.

— הוֹ, מָה רַב הָאֹשֶׁר, — גִּמְגֵּם בִּשְׂפָתָיו. — עוֹד לִפְנֵי שָׁעָה אַחַת נֶעֱצַבְתִּי אֶל לִבִּי, מִבְּלִי דַעְתִּי מָה אֶעֱשֶׂה וּלְאָן אֶפְנֶה, — כִּי הַזָּקֵן הָעִוֵּר הַטּוֹב מֵת. וְעַתָּה — — — אוּלָם, אֲדֹנִי הַפְּרוֹפֵיסוֹר, — הַסְּפָרִים ?...

— אֵין דָּבָר, נַעֲרִי הַטּוֹב,—אָמַר הֶרְהַרְט בְּפָנִים מְאִירוֹת,— בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת אוּכַל לִרְכֹּשׁ לִי שֵׁנִית אֶת הַסְּפָרִים הַחֲסֵרִים לִי; רַק אַל תֵּעָצֵב.

הַפְּרוֹפֵיסוֹר חָפֵץ כִּי יִשָּׁאֵר אֱלִיעֶזֶר בְּבֵיתוֹ עוֹד בַּלַּיְלָה הַזֶּה; אֲבָל הַנַּעַר בָּחַר לִשְׁמֹר עַל גּוּפַת הַמֵּת, עַד אֲשֶׁר יוּבָא לִקְבוּרָה.

כַּעֲבֹר יָמִים אֲחָדִים לָקַח הַפְּרוֹפֵיסוֹר הֶרְהַרְט אֶת אֱלִיעֶזֶר וַיִּסַּע אֶל עִיר מוֹלֶדֶת אֲבוֹת הַנַּעַר, לְמַעַן דַּבֵּר עִם אֲבוֹתָיו. וְאַתֶּם, הַקּוֹרְאִים הַקְּטַנִּים, הֲלֹא תָבִינוּ, מָה רַבָּה אָז שִׂמְחַת אָבִיו וְאִמּוֹ וּדְבוֹרָה אֲחוֹתוֹ, בְּהַכִּירָם בָּעֶלֶם הַיָּפֶה וְהֶהָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ אֶת אֱלִיעֶזֶר שֶׁלָּהֶם! וּמַה גָּדוֹל הָיָה תִּמְהוֹנָם בְּשָׁמְעָם, כִּי פְּרוֹפֵיסוֹר מְהֻלָּל בָּא לְבַקֵּשׁ מֵהֶם, כִּי יַרְשׁוּהוּ לִהְיוֹת לְמָגֵן לִבְנָם וּלְחַנְּכוֹ כִבְנוֹ! וּמַה גָּדוֹל עוֹד אָשְׁרָם אַחֲרֵי כֵן, כַּאֲשֶׁר הוֹשִׁיט

לָהֶם אֱלִיעֶזֶר אֶת הָאַרְגָּז הַקָּטָן עִם כָּל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בּוֹ. וַיֵּדְעוּ כִּי מֵהַיּוֹם הַזֶּה וְהָלְאָה לֹא יִהְיוּ עוֹד חַיֵּי מַחְסוֹר וְעֹנִי.

אַחַר כֵּן עָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת מְאֹד. שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לָמַד אֱלִיעֶזֶר בִּשְׁקִידָה רַבָּה וַיִּגְמֹר אֶת חֹק לִמּוּדֵי הַגִּימְנַזְיָה וְהָאוּנִיבֶרְסִיטָה בְּאֹפֶן מְצֻיָּן כָּל כַּךְ, עַד אֲשֶׁר נִבְחַר לְמוֹרֶה בַּגִּמְנַזְיָה אֲשֶׁר לָמַד בָּהּ לְאוֹת עַל יְדִיעוֹתָיו הָרַבּוֹת וְחָכְמָתוֹ הַגְּדוֹלָה, אַחַר כֵּן הוֹסִיף לִלְמֹד וְלַחֲקֹר בְּחָכְמָה וַיִּכְתֹּב סֵפֶר, אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל בָּאָרֶץ וַיְכַבְּדֻהוּ בְּתֹאַר „פְּרוֹפֵיסוֹר". הִנֵּה כִּי כֵן בָּא לַאֲחֲרוֹנָה, אֶל הַמַּטָּרָה, אֲשֶׁר אֵלֶיהָ שָׁאַף כָּל יְמֵי חַיָּיו! כַּעֲבֹר עֵת קְצָרָה נָסַע עוֹד הַפַּעַם אֶל עִיר מוֹלַדְתּוֹ לָקַחַת אֶת אֲבוֹתָיו הַטּוֹבִים אֵלָיו, וַיִּמְכֹּר אָבִיו אֶת חֲנוּתוֹ הַקְּטַנָּה, אֲשֶׁר הִתְפַּרְנֵס מִמֶּנָּה, וַיִּסְעוּ עִמּוֹ אֶל עִירוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּבֵיתוֹ הֶחָדָשׁ, אֲשֶׁר עָמַד בְּגַן גָּדוֹל וְנֶהְדָּר. וּמַה נֶּהְדָּר הָיָה הַמַּרְאֶה בְּשִׁבְתָּם כֻּלָּם מִסָּבִיב לַשֻּׁלְחָן הֶעָרוּךְ בְּכָל טוּב בְּסֻכַּת הַגַּן, וּדְבוֹרָה גִּמְגְּמָה אֶל אָחִיהָ כְּיַלְדָּה קְטַנָּה:

— „הֲגַם לִי יִתְּנוּ שׁוֹקוֹלַדָּה, לִיעֶזֶר?" —

וְאָחִיהָ הַפְּרוֹפֵיסוֹר עָנָה בְּקוֹל רָצִין:

— „בְּוַדַּאי, בְּוַדַּאי, וְגַם עֻגּוֹת הַרְבֵּה יִתְּנוּ לָךְ".

כָּכָה הִשִּׂיג אֱלִיעֶזֶר אֶת מַטָּרָתוֹ, אֲשֶׁר שָׂאַף אֵלֶיהָ מִיַּלְדוּתוֹ בְּכָל כֹּחוֹתָיו, וְלֹא נָח וְלֹא שָׁקַט וְלֹא חָשַׂךְ מִנַּפְשׁוֹ כָּל עָמָל וַעֲבוֹדָה, עַד אֲשֶׁר הִשִּׂיגָהּ. הַרְבֵּה מִכְשׁוֹלִים עָמְדוּ עַל דַּרְכּוֹ, הַרְבֵּה פְּעָמִים נִדְמָה לוֹ, כִּי אַךְ לַשָּׁוְא כָּל עֲמָלוֹ וְכִי מַטָּרָתוֹ רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ; אַךְ לְעוֹלָם לֹא נָפַל רוּחוֹ וּלְעוֹלָם לֹא הִתְיָאֵשׁ מֵהַשִּׂיג אֶת מַטָּרָתוֹ, וּבְכָל עֵת אֲשֶׁר עָלוּ מַחְשָׁבוֹת עֶצֶב עַל לִבּוֹ וַיְמָרְרוּהוּ וַיַּרְגִּיזוּ אֶת מְנוּחָתוֹ, יָדַע שְׁתֵּי מִלִּים, אֲשֶׁר רַב כֹּחָן לְגָרֵשׁ כָּל עֶצֶב וְכָל יֵאוּשׁ מִן הַלֵּב; עַל הַמִּלִּים הָאֵלֶּה הָיָה חוֹזֵר מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם, וְהֵן הֵן שֶׁחִזְּקוּ וְעוֹדְדוּ אֶת רוּחוֹ וַיַּעַזְרוּ לוֹ לְהַשִּׂיג אֶת מַטָּרָתוֹ: — „זֶה חֶפְצִי!“ —

תּרגום א. ל. י.

פרחים

№
114—115

תּוּגַת רִבְקָה.

סִפּוּר.

מֵאֵת

מ. אֶרְלִיך.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

תּוּגַת רִבְקָה.

(סִפּוּר).

I.

רִבְקָה הַקְּטַנָּה יָצְאָה הַיּוֹם מִבֵּית־הַסֵּפֶר מְרֻצָּה וּמְלֵאַת עֹנֶג.

פָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים וְהַיָּפִים הֵאִירוּ מֵאֹשֶׁר וְעֵינֶיהָ הַגְּדוֹלוֹת הַשְּׁחוֹרוֹת וְהַחוֹלְמוֹת תָּמִיד הֵפִיקוּ גִּיל, בִּטְחָה וְעֹז־רוּחַ.

הַיּוֹם תְּשַׂמַּח אֶת אִמָּהּ הַטּוֹבָה בִּבְשׂוֹרַת־גִּיל: הַמּוֹרֶה קָרָא לָהּ הַיּוֹם אֶל הַלּוּחַ, וְעַל כָּל שְׁאֵלָה שֶׁהִצִּיעַ לְפָנֶיהָ עָנְתָה בְּטוּב טַעַם, וְעַל זֶה יָעִיד הַצִּיּוּן הַטּוֹב שֶׁקִּבְּלָה.

אַף כִּי כְבָר הִגִּיעָה עֵת אֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם, בְּכָל זֹאת אֵינָהּ נֶחְפֶּזֶת בְּלֶכְתָּהּ; דּוֹמָה, שֶׁהִיא שְׂבֵעָה הַפַּעַם בַּצִּיּוּן הַטּוֹב, שֶׁנָּפַל הַיּוֹם בְּגוֹרָלָהּ.

בֵּין הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים הָרַבִּים, אֲשֶׁר עַל הַמִּפְסָעָה, הִיא הוֹלֶכֶת וּבוֹקַעַת לָהּ דֶּרֶךְ בַּחֲשָׁאי, מַבָּטֵי עֵינֶיהָ נְטוּיוֹת לְפָנֶיהָ אֶל הָרְחוֹב; הִיא מַבֶּטֶת לְמֶרְחוֹק, הוֹלֶכֶת וְחוֹלֶמֶת...

מִגְבַּעַת הַתֶּבֶן הַחֲבוּשָׁה לְרֹאשָׁהּ מוּרָמָה מְעַט לְמַעְלָה, וּמִתַּחְתֶּיהָ בּוֹלֵט מִצְחָהּ הַלָּבָן, הַמֻּכְתָּר בְּזֵר שֶׁל תַּלְתַּלֵּי שְׂעָרוֹת שְׁחוֹרוֹת וְרַכּוֹת כְּמֶשִׁי, וְנוֹצְצוֹת בִּנְגֹהוֹת הַשֶּׁמֶשׁ, הַצּוֹפָה שָׁם בַּמָּרוֹם, בַּשָּׁמַיִם הַטְּהוֹרִים וְהַשְּׁקוּפִים.

יַלְקוּט הַסְּפָרִים שֶׁעַל שִׁכְמָהּ מֻרְכָּב רַק אֶל כְּתֵפָהּ הָאֶחָד, רְצוּעַת־הָעוֹר הַצָּרָה שֶׁל צַד־הַיַּלְקוּט הַשֵּׁנִי אֲחוּזָה בְּיָדָהּ הַשְּׂמָאלִית, וְכֵן הִיא הוֹלֶכֶת שְׁקוּעָה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ...

אִמָּהּ נוֹתֶנֶת לָהּ — עוֹבֶרֶת מַחֲשָׁבָה בְּמוֹחָהּ — בְּכָל יוֹם, כְּשֶׁהִיא הוֹלֶכֶת אֶל בֵּית־הַסֵּפֶר, שָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת לִקְנוֹת לָהּ מַמְתַּקִּים שׁוֹנִים; עַתָּה כַּאֲשֶׁר תִּרְאֶה אֶת צִיּוּנָהּ הַטּוֹב, תִּתֵּן מָחָר לָהּ בְּוַדַּאי כִּפְלַיִם, וְאָז יִהְיֶה לָהּ כֶּסֶף בְּסַכּוּם... בְּסַכּוּם...

וּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ נִפְסְקוּ רֶגַע, בְּטֶרֶם שֶׁהִסְפִּיקָה לִגְמֹר אֶת חֶשְׁבּוֹנָהּ. עֵינֶיהָ נִטּוּ אֶל עֵבֶר־הָרְחוֹב הַשֵּׁנִי.

וּמְנוּחַת נַפְשָׁהּ וְשִׂמְחָתָהּ חָלְפוּ פִּתְאֹם, פָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים וְהַיָּפִים הוּעֲמוּ מְעַט, וְאֵיזֶה פַּחַד לֹא בָרוּר הֵעִיק עַל לִבָּהּ הַקָּטָן וְהַטּוֹב.

— מַה זֹּאת ? — שָׁאֲלָה לְנַפְשָׁהּ.

וְכִנְטוּעָה בְּמַסְמְרִים עָמְדָה נִרְעָשָׁה עַל מְקוֹמָהּ.

לֹא רָחוֹק מִמֶּנָּה בְּצֵל הַחוֹמָה הַגְּבוֹהָה אֲשֶׁר מִמּוּלָהּ, יָשַׁב לָאָרֶץ נַעַר קָטָן וּשְׁתֵּי מִשְׁעֲנוֹת־עֵץ מֻנָּחוֹת אֶצְלוֹ, הָאַחַת מֵעֶבְרוֹ מִזֶּה וְהַשֵּׁנִית מֵעֶבְרוֹ מִזֶּה לְאֹרֶךְ הַקִּיר.

— פִּסֵּחַ שְׁתֵּי רַגְלָיו, אֻמְלָל !... חָלַף רַעְיוֹן בְּמוֹחָהּ, וּלְבָּהּ נִמְלָא חֶמְלָה רַבָּה.

וְהִיא עוֹמֶדֶת וּמִתְבּוֹנֶנֶת אֵלָיו, אֶל תִּלְבָּשְׁתּוֹ וְאֶל מַרְאֵהוּ.

מִגְבַּעַת יְשָׁנָה, מְלֻכְלָכָה וּקְמוּטָה, חֲבוּשָׁה לְרֹאשׁוֹ. מִבְּעַד קַרְעֵי הַמִּגְבַּעַת בּוֹלְטוֹת שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הַפְּרוּעוֹת וְהַסְּבוּכוֹת, שֶׁזֶּה עֵת רַבָּה לֹא סֹרָקוּ.

קַפּוֹטָה יְשָׁנָה תְּלוּיָה לוֹ כְּשַׂק עַל כְּתֵפָיו, וּכְרֶגַע אֶפְשָׁר לְהַכִּיר, שֶׁלֹּא לְפִי מִדַּת גּוּפוֹ הַקָּטָן הִיא תְּפוּרָה. צַוָּארוֹ וְחָזֵהוּ הַמְגֻלָּה מְזֹהָמִים מְאֹד ; נִכָּר כִּי זֶה יָמִים רַבִּים שֶׁלֹּא רָחָצוּ.

וְהוּא יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ וְרַגְלָיו הַמְּדֻלְדָּלוֹת קְפוּלוֹת לוֹ מִתַּחְתָּיו. יָדָיו הַקְּטַנּוֹת וְהָרָזוֹת פְּשׁוּטוֹת לְפָנָיו, וְעֵינָיו הַפְּרָטוֹת נְטוּיוֹת אֶל כָּל עוֹבֵר וָשָׁב.

– תְּנוּ, אֲנָשִׁים טוֹבִים, תְּנוּ לְיֶלֶד אֻמְלָל, תְּנוּ אֵיזוֹ נְדָבָה!... כֵּן הוּא יוֹשֵׁב וְקוֹרֵא לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב בְּקוֹל דַּק וּבוֹכֶה.

וְהָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים רַבִּים הֵם בָּרְחוֹב; אַךְ לִפְעָמִים רְחוֹקוֹת יַעֲמֹד אִישׁ עָלָיו וְיִתֵּן לוֹ אֵיזוֹ נְדָבָה.

הִנֵּה זֶה רְגָעִים אֲחָדִים, שֶׁרִבְקָה עוֹמֶדֶת מִמּוּלוֹ, וְכַמָּה אֲנָשִׁים עָבְרוּ עַל פָּנָיו, וְכַמָּה פְעָמִים צָעַק וְקָרָא לְעֶזְרָה – אֵין שָׂם אֵלָיו לֵב!...

– תְּנוּ, אֲנָשִׁים טוֹבִים, חוּסוּ עַל נַעַר אֻמְלָל וְעָזוּב, תְּנוּ נִדְבַת כֶּסֶף!.. הוֹדֵר קוֹלוֹ הָרוֹעֵד שֶׁל הַנַּעַר לְאָזְנֶיהָ שֶׁל רִבְקָה; וְהִנֵּה אִשָּׁה עָבָה אַחַת, הַצּוֹעֶדֶת בִּכְבֵדוּת עַל הַמִּדְרָכָה כְּבַרְוָזָה שְׁמֵנָה, וְהִיא עוֹבֶרֶת עַל פָּנָיו, וְאֵינָהּ מַפְנָה גַּם אֶת עֵינֶיהָ לְעֶבְרוֹ.

לֵב רִבְקָה נִלְהַץ בְּקִרְבָּהּ מֵרֹב רַחֲמִים וְחֶמְלָה אֶל הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַזֶּה, וְעַל רִיסֵי עֵינֶיהָ נִרְאוּ שְׁתֵּי רְסִיסֵי דְמָעוֹת, שֶׁנּוֹצְצוּ כִּפְנִינִים נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ.

– מַדּוּעַ רָעִים הָאֲנָשִׁים כָּל כָּךְ? מַדּוּעַ אֵינָם נוֹתְנִים

מאוּמָה לְנַעַר אֻמְלָל ? — הִיא שׁוֹאֶלֶת בְּלִבָּהּ, וְנַפְשָׁהּ מִתְמַלְּאָה חֵמָה וְהִתְמַרְמְרוּת אֶל קְשִׁי לֵב הָאֲנָשִׁים.

— אֲבָל הִנֵּה אִישׁ בָּא בַּיָּמִים, נְשׂוּא פָנִים, לָבוּשׁ הָדָר, הוֹלֵךְ וְקָרֵב, הוּא בְוַדַּאי יְרַחֵם עָלָיו, — חוֹשֶׁבֶת רִבְקָה וּבְכִלְיוֹן עֵינַיִם הִיא מְחַכָּה עַד אֲשֶׁר יַעֲבֹר הָאִישׁ עַל פְּנֵי הַנָּעַר.

— רַחֲמוּ עַל יָתוֹם אֻמְלָל!... הִגִּיעַ עוֹד לְאָזְנָהּ קוֹלוֹ שֶׁל הַנַּעַר, וְלִבָּהּ כָּאַב בְּקִרְבָּהּ מֵרֹב צָעַר.

— הָאִישׁ הַזֶּה בְוַדַּאי יִתֵּן לוֹ מַתְּנַת כֶּסֶף, — חוֹשֶׁבֶת הִיא בְּתוֹךְ כָּךְ. — הִנֵּה הוּא מִתְבּוֹנֵן אֵלָיו...

אַךְ גַּם זֶה עָבַר, מִבְּלִי שִׂים לֵב אֶל הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַזֶּה...

פְּנֵי רִבְקָה אָדְמוּ מִכַּעַס וּבְעֵינֵי זַעַף הִבִּיטָה אַחֲרֵי הָאִישׁ הַהוּא.

וְחֵפֶץ זָר מִתְעוֹרֵר בְּלֵב רִבְקָה, הִיא רוֹצָה לָבֹא בִדְבָרִים עִם הַנַּעַר, לִשְׁאֹל אֶת פִּיו: מִי הוּא, מֵאַיִן הוּא, הֲיֵשׁ לוֹ אָב, אֵם, אָח אוֹ אָחוֹת, אֵיךְ וּמָתַי שִׁבֵּר אֶת רַגְלָיו?

אֶלָּא שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת אֵיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַשִּׂיחָה.

שָׁעָה קַלָּה הִיא עוֹמֶדֶת וְנִמְלֶכֶת בְּנַפְשָׁהּ, מַה וְאֵיךְ לְדַבֵּר אֶת הַנַּעַר הֶעָנִי.

אֲבָל כִּמְעַט צָעֲדָה צַעַד אֶחָד אֵלָיו נִבְהֲלָה מְאֹד, וְלִבָּהּ הוֹלֵם, הוֹלֵם.

הַנַּעַר הָאֻמְלָל הִפְנָה אֶת פָּנָיו אֵלֶיהָ וְנָתַן בָּהּ אֶת עֵינָיו הָרַכּוֹת, הַמְּפִיקוֹת תַּחֲנוּנִים רַבִּים וְצַעַר עָמֹק...

בּוּשָׁה כִּסְתָה רֶגַע אֶת פָּנֶיהָ, הִיא הִשְׁפִּילָה אֶת עֵינֶיהָ הַיָּפוֹת וְהַטּוֹבוֹת לָאָרֶץ וְלֹא יָכְלָה לְהַבִּיט בִּפְנֵי הַנַּעַר הָאֻמְלָל, כְּאִלּוּ הָיְתָה הִיא אֲשֵׁמָה בְּאֲסוֹנוֹ הַגָּדוֹל...

אַךְ מְעַט מְעַט הִבְלִיגָה עַל בּוּשָׁתָהּ וְהִתְחִילָה לְאַט לְהָרִים אֶת עֵינֶיהָ. הִנֵּה הִיא רוֹאָה אֶת רַגְלָיו הַמְקֻפָּלוֹת לוֹ מִתַּחְתָּיו, הִנֵּה חָזֵהוּ הַמְגֻלֶּה, הַצַּר, הִנֵּה צַוָּארוֹ הַדַּק וְהָאָרֹךְ, כְּצַוָּאר שֶׁל צִפּוֹר, עוֹד רֶגַע – וּמַבָּטֶיהָ נִפְגְּשׁוּ עִם מַבָּטֵי הַנָּעַר.

רֶגַע הִשְׁפִּילָה שֵׁנִית אֶת עֵינֶיהָ, אֲבָל תֵּכֶף הִתְעוֹדְדָה וּבְאֹמֶץ לֵב הַחֵלָּה לְהַבִּיט יָשָׁר בְּפָנָיו.

הַנַּעַר, כְּנִרְאֶה, נָבוֹךְ רֶגַע. רַק רֶגַע קָצֵר יָכֹל לְהַבִּיט בְּפָנֶיהָ בְּבַקָּשָׁה וּבְתַחֲנוּנִים, כְּמוֹ שֶׁהוּא מַבִּיט בִּפְנֵי כָּל אִישׁ דָּוֹל, וְיוֹתֵר לֹא יָכֹל. — פִּתְאֹם נַעֲשׂוּ עֵינָיו עֲמֻקּוֹת בְּיוֹתֵר, שְׁחוֹרוֹת בְּיוֹתֵר וּמַזְהִירוֹת בְּיוֹתֵר. מַבָּטָיו אֵלּוּ לִבְּבוּ מְאֹד אֶת

רִבְקָה, הֵם חָדְרוּ עָמֹק עָמֹק לְנַפְשָׁהּ פְּנִימָה, וְהִיא עָמְדָה יְהִסְתַּכְּלָה, הִתְעַנְּגָה וְהִצְטַעֲרָה...

הוּא פָּתַח אֶת פִּיו, כְּחָפֵץ לְהַגִּיד דְּבַר־מָה...

אֲבָל כְּרֶגַע הִשְׁפִּיל אֶת עֵינָיו לָאָרֶץ, מִבְּלִי יְכֹלֶת לְהַבִּיט בִּפְנֵי רִבְקָה, הָעוֹמֶדֶת מִמּוּלוֹ וּמַבֶּטֶת אֶל פָּנָיו בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת תִּמָּהוֹן וְרַחֲמִים. כַּעֲבֹר רֶגַע פָּשַׁט אֵלֶיהָ אֶת יָדוֹ עִם הָאֶצְבָּעוֹת הַדַּקּוֹת וְהָרָזוֹת מִבְּלִי דַבֵּר דָּבָר.

כָּל הַשְּׁאֵלוֹת, שֶׁהָיוּ עֲרוּכוֹת בְּמוֹחָהּ שֶׁל רִבְקָה לִשְׁאֹל אֶת פִּי הַנַּעַר נִתְבַּלְבְּלוּ פִּתְאֹם לְמַרְאֵה אֶצְבְּעוֹתָיו הַדַּקּוֹת. הִנֵּה כְּמוֹ נָגְעוּ אֶל לִבָּהּ, כְּמוֹ דָקְרוּ אוֹתָהּ וְהֵסַבּוּ לָהּ כְּאֵב גָּדוֹל... גַּם בַּקָּשָׁתוֹ הָאִלֶּמֶת וְעֵינָיו הַמֻּשְׁפָּלוֹת בִּמְבוּכָה לָאָרֶץ,— כָּל אֵלֶּה שָׁלְלוּ מִמֶּנָּהּ אֶת הַבּוּרָהּ. הִיא לֹא יָכְלָה לִפְתֹּחַ פֶּה...

מִבְּלִי דַבֵּר דָּבָר הֵחֵלָּה לְחַפֵּשׂ בְּכִיס שִׂמְלָתָהּ אֵיזוֹ מַטְבֵּעַ לְתִתָּהּ עַל יַד הַנָּעַר.

אַךְ כְּרֶגַע זָכְרָה, כִּי בִּשְׁלשׁ הַפְּרֻטּוֹת, שֶׁנָּתְנָה לָהּ אִמָּהּ הַיּוֹם בְּלֶכְתָּהּ לְבֵית־הַסֵּפֶר, כְּבָר קָנְתָה לָהּ מַמְתַּקִּים, וְלִבָּהּ כָּאַב לָהּ מְאֹד: הִ י א אָכְלָה מַ מְ תַ קִּ י ם וְלַנַּעַר הַזֶּה אֵין בְּוַדַּי גַּם לָ חֶ ם, וּמַדּוּעַ לֹא הִשְׁאִירָה פְּרֻטָּה אַחַת אִתָּהּ לְמִשְׁמֶרֶת...

וְיָדוֹ שֶׁל הַנַּעַר עוֹדֶנָּה פְּשׁוּטָה, וְהִיא רוֹעֶדֶת בָּאֲוִיר; וְלֵב רִבְקָה הִכָּה אוֹתָהּ מְאֹד וּכְלִמָּה כִסְּתָה פָּנֶיהָ וְלֹא יָכְלָה לְהַבִּיט אֶל הָאֻמְלָל הַזֶּה. לְסוֹף נָשְׂאָה אֵלָיו אֶת עֵינֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת וְהַטּוֹבוֹת וּבְקוֹל רַךְ וְרוֹעֵד, מָלֵא חֶמְלָה וְרַחֲמִים קָרְאָה אֵלָיו:

– מָחָר לְעֵת הַצָּהֳרַיִם, מָחָר, נַעַר אֻמְלָל, אֶתֵּן לְךָ... וְעַתָּה... יְבָרֶכְךָ יְיָ...

וּבְעוֹד שֶׁעֵינֵי הַנַּעַר הָיוּ מֻשְׁפָּלוֹת לָאָרֶץ, מִהֲרָה רִבְקָה וַתָּשָׁב לְדַרְכָּהּ פְּעָמֶיהָ.

II.

– אִמִּי, אִמִּי הַטּוֹבָה! – קָרְאָה רִבְקָה בְּקוֹל מָלֵא דְמָעוֹת, בְּבוֹאָהּ הַבַּיְתָה, אֶל שָׂרָה אִמָּהּ, – אִשָּׁה בַּעֲלַת פָּנִים יָפִים וְעֵינַיִם רַכּוֹת וּטְהוֹרוֹת, הַמְפִיקוֹת טוּב־לֵב וּנְדִיבוּת־רוּחַ.

– מַה לָּךְ, בִּתִּי, כִּי תִבְכִּי? – קָרְאָה הָאֵם בִּדְאָגָה, בְּהַחֲזִיקָהּ אֶת רִבְקָה בִּשְׁתֵּי כַּפּוֹת יָדֶיהָ וּבְנָשְׁקָהּ לָהּ עַל מִצְחָהּ.

– הַיּוֹם קְרָאַנִי הַמּוֹרֶה לְהָשִׁיב עַל שְׁאֵלוֹתָיו.

– וְלֹא יָדַעַתְּ בְּוַדַּאי מַה לַּעֲנוֹת, – הִפְסִיקָה אוֹתָהּ הָאֵם, – וְלָכֵן תִּבְכִּי.

– לֹא, אִמָּא יָדַעְתִּי הֵיטֵב לַעֲנוֹת וְקִבַּלְתִּי גַּם צִיּוּן טוֹב,

– וְאִם כֵּן הֲלֹא צְרִיכָה אַתְּ לִשְׂמֹחַ, וְלָמָּה זֶה תִּבְכִּי?

– הֲלֹא הִבְטַחְתִּנִי, אִמָּא, כִּי כַּאֲשֶׁר אֲקַבֵּל צִיּוּן טוֹב מֵהַמּוֹרֶה, תִּתְּנִי לִי כֶּסֶף כִּפְלַיִם, מִמַּה שֶּׁאַתְּ נוֹתֶנֶת לִי בְּכָל יוֹם.

– טוֹב מְאֹד, אֶת מוֹצָא שְׂפָתַי אֶשְׁמֹר; אֲבָל לָמָּה זֶה תִּבְכִּי?

– יַעַן כִּי... יַעַן כִּי בְּלֶכְתִּי מִבֵּית־הַסֵּפֶר רָאִיתִי בַּחוּץ נַעַר אֻמְלָל, אֻמְלָל מְאֹד.

– אֵיפֹה רָאִית אוֹתוֹ?

– עַל הַמִּפְסָעָה יָשַׁב, אֵצֶל הַקִּיר, בַּצֵּל; שְׁתֵּי רַגְלָיו שְׁבוּרוֹת, הוּא אֵינוֹ יָכֹל, בְּוַדַּאי, לָלֶכֶת, שְׁתֵּי מִשְׁעֲנוֹת־עֵץ הָיוּ מֻנָּחוֹת אֶצְלוֹ, וְיָדָיו כָּל כַּךְ דַּקּוֹת וְרָזוֹת, וּפָנָיו כָּל כַּךְ דַּלִּים... וְהוּא מְבַקֵּשׁ נְדָבוֹת, בְּוַדַּאי הָיָה רָעֵב, קוֹלוֹ הָרוֹעֵד נָגַע עַד נַפְשִׁי...

– אֲבָל לָמָּה יֵרַע לָךְ, בִּתִּי, כָּל כַּךְ, הֲלֹא בְּוַדַּאי נָתְנוּ לוֹ נְדָבוֹת.

– לֹא, אִמִּי! – קָרְאָה רִבְקָה בִּמְרִירוּת. – אֲנָשִׁים רַבִּים

עָבְרוּ עַל פָּנָיו, אָנֹכִי רָאִיתִי, וְכָל אִישׁ לֹא נָתַן עַל יָדוֹ מְאוּמָה... הוֹי, מַה רָעִים הָאֲנָשִׁים !...

— אֲבָל מַדּוּעַ לֹא נָתַתְּ אַתְּ לוֹ אֶת נִדְבָתֵךְ ?

— הֲלֹא עַל זֹאת, אִמִּי, אֲנִי מִתְעַצֶּבֶת, — הוֹסִיפָה בְּקוֹל בּוֹכִים. — חָפַצְתִּי לָתֵת לוֹ, אֲבָל בְּכִיסִי לֹא הָיָה מְאוּם, שָׁלֹשׁ הַפְּרֻטוֹת שֶׁהָיוּ אִתִּי הוֹצֵאתִי כְּבָר.

— וְאִם כֵּן, מַה אַתְּ רוֹצָה עַתָּה ? בְּבִכְיֵךְ לֹא תוֹעִילִי דָּבָר.

— אֲבָל, אִמִּי, אֲנִי רוֹצָה, כִּי תְקַיְּמִי אֶת הַבְטָחָתֵךְ, וְתִתְּנִי לִי פְּרֻטָה וְאָנֹכִי אֲמַהֵר אֵלָיו. אוּלַי עוֹד אֶמְצָאֵהוּ שָׁם וְאֶתֵּן עַל יָדוֹ.

וּבְדַבְּרָהּ הִסְתַּכְּלָה בְּעֵינֵי אִמָּהּ, לְהַכִּיר אִם טוֹב עַתָּה לֵב אִמָּהּ אֵלֶיהָ אוֹ לֹא.

— טוֹב, בִּתִּי. אָנֹכִי אֲמַלֵּא אֶת רְצוֹנֵךְ. נָעִים לִי מְאֹד לִרְאוֹתֵךְ רַכַּת־לֵב וְטוֹבַת רוּחַ. צָרִיךְ לְרַחֵם עַל כָּל עָנִי, עַל כָּל אֻמְלָל וְנֶעֱזָב. אַךְ לָמָּה לָךְ לָלֶכֶת עַתָּה אֵלָיו, אֵין בְּכָךְ כְּלוּם אִם תִּתְּנִי לוֹ אֶת נִדְבָתֵךְ גַּם בַּיּוֹם הַמָּחֳרָת, כִּי הֲלֹא גַּם מָחָר יְבַקֵּשׁ

נְדָבוֹת; הֵן הוּא לֹא יָקוּם עוֹד עַל רַגְלָיו כָּל כַּךְ מְהֵרָה לָלֶכֶת וְלִמְצֹא אֶת מִחְיָתוֹ בַּעֲמַל כַּפָּיו.

וּכְדַבְּרָהּ נָשְׁקָה לָהּ שֵׁנִית עַל מִצְחָהּ וַתְּצַוֶּנָּה לְהִתְפַּשֵּׁט אֶת בְּגָדֶיהָ, לִרְחֹץ אֶת יָדֶיהָ וְלָשֶׁבֶת לַשֻּׁלְחָן לֶאֱכֹל אֲרוּחַת הַצָּהֳרַיִם.

III.

רִבְקָה הִרְגִּיעָה. לִבָּהּ הָיָה מָלֵא תִקְוָה טוֹבָה, כִּי לְמָחָר יִהְיֶה בְכִיסָהּ הַרְבֵּה כֶסֶף, וּבְלֶכְתָּהּ לְבֵית־הַסֵּפֶר, אוֹ בְּשׁוּבָהּ הַבַּיְתָה, תִּתֵּן אֶת נִדְבָתָהּ עַל יַד הַנַּעַר הָאֻמְלָל.

אַחֲרֵי הָאֲרֻחָה יָשְׁבָה לְהָכִין אֶת שִׁעוּרֶיהָ לְיוֹם הַמָּחֳרָת, אֲבָל הַפַּעַם לֹא הָיְתָה דַעְתָּהּ צְלוּלָה בְּלִמּוּדָהּ, כִּי אַף שָׂמָה אֶת עֵינֶיהָ בַּסֵּפֶר, עָלָה עַל לְבָבָהּ זֵכֶר הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַהוּא, אֲסוֹנוֹ וּמִשְׁעֲנוֹת הָעֵץ, שֶׁהָיוּ מֻנָּחוֹת עַל יָדוֹ—וַתִּתְנוֹדֵד.

— מֶה הָיָה, — עוֹלֶה רַעְיוֹן עַל לִבָּהּ, — לוּ קָרָה אוֹתָהּ אָסוֹן נוֹרָא כָּזֶה, לוּ שָׁבְרָה הִיא אֶת רַגְלֶיהָ?... מַה נּוֹרָא הָיָה אֲסוֹנָהּ, מַה גָּדוֹל הָיָה שִׁבְרָהּ!...

וְאֵיזֶה רֶטֶט שֶׁל יִרְאָה מֻסְתֶּרֶת עוֹבֵר בְּכָל גּוּפָהּ... חֵיש

שֶׁהִיא מְשַׁוָּה בְנַפְשָׁהּ שֶׁרַגְלֶיהָ כְּרוּתוֹת וּמִשְׁעֲנוֹת־עֵץ מְשַׁמְּשׁוֹת לָהּ בִּמְקוֹם רַגְלָיִם...

וְהִיא קוֹפֶצֶת נִבְהֶלֶת מִמְּקוֹמָהּ וּבְיָדֶיהָ הָרוֹעֲדוֹת הִיא מְמַשֶּׁשֶׁת בְּרַגְלֶיהָ, כְּאִלּוּ הִיא רוֹצָה לְהִוָּכַח אִם עוֹד רַגְלֶיהָ אִתָּהּ...

גַּם בַּלַּיְלָה נָדְדָה שְׁנָתָהּ. כִּמְעַט שֶׁסָּגְרָה אֶת עֵינֶיהָ, וְהִנֵּה פְּנֵי הַנַּעַר הָאֻמְלָלִים, עֵינָיו הַמִּתְחַנְּנוֹת, יָדָיו הָרָזוֹת וְהָרוֹעֲדוֹת, מִגְבַּעְתּוֹ הַקְּרוּעָה וְהַשְּׂעָרוֹת הַבּוֹלְטוֹת מִתּוֹךְ הַקְּרָעִים, — כָּל אֵלֶּה עוֹמְדִים לְנֶגְדָּהּ וְהִיא מִזְדַּעְזַעַת, פּוֹקַחַת אֶת עֵינֶיהָ וּמַתְחִילָה צוֹעֶקֶת: „אִמָּא, אִמָּא!" — אֶל אִמָּהּ, הַיְשֵׁנָה אִתָּהּ בַּחֶדֶר.

רַק עֵת לֹא רַבָּה לִפְנֵי אוֹר הַבֹּקֶר נִרְדְּמָה וַתִּישַׁן שֵׁנָה עֲמֻקָּה, וּבַחֲלוֹמָהּ רָאֲתָה אֶת עַצְמָהּ הוֹלֶכֶת בָּרְחוֹב, וְעַל הַמִּפְסָעָה יָשַׁב הַנַּעַר; אַךְ כִּמְעַט שֶׁרָאַתְהוּ נִמְלָא לִבָּהּ גִּיל, הִיא מִהֲרָה אֵלָיו, וְהוּא לֹא הִבִּיט עוֹד עָלֶיהָ בְּחֶמְלָה, בְּתַחֲנוּנִים רַבִּים וּבִדְמָעוֹת עַל עֵינָיו, פָּנָיו הָעֲצוּבִים לֹא הָיוּ לוֹ עוֹד. הִיא נִגְּשָׁה אֵלָיו, נָתְנָה לוֹ נִדְבַת כֶּסֶף וְהוּא הִבִּיט עָלֶיהָ בְּעֵינַיִם מְפִיקוֹת רָצוֹן וְתוֹדָה וְחִבָּה, וּפִתְאֹם — אֵיזֶה נֵס נַעֲשָׂה... הִיא

לֹא הִרְגִּישָׁה גַּם אֵיךְ נַעֲשָׂה פִּתְאֹם הַדָּבָר: — הַנַּעַר קָם וְעוֹמֵד עַל רַגְלָיו, אֵין עוֹד עַל יָדוֹ כָּל מִשְׁעֶנֶת; הוּא עוֹמֵד בָּרִיא, הָכֵן עַל רַגְלָיו, וְקוֹמָתוֹ הַקְּטַנָּה זְקוּפָה, פָּנָיו מְאִירִים מֵאֹשֶׁר וּבַת־צְחוֹק נְעִימָה מְרַחֶפֶת עֲלֵיהֶם... וְלָהּ הָיָה כָּל כַּךְ נָעִים, כָּל כַּךְ טוֹב, כָּל כַּךְ חַם...

— בֶּן־מִי אַתָּה, נַעַר? — הִיא שׁוֹאֶלֶת אוֹתוֹ.

אֲבָל הוּא אֵינוֹ מֵשִׁיב לָהּ דָּבָר. רַק הוּא מַבִּיט בְּפָנֶיהָ בְּעֵינַיִם מַזְהִירוֹת וּמְאֻשָּׁרוֹת וְקָשֶׁה לָהּ לַעֲמֹד בְּפָנָיו...

— מִי אַתָּה? — שָׁאֲלָה אוֹתוֹ שֵׁנִית, וְלָהּ נִדְמָה, שֶׁהַנַּעַר פָּתַח פִּיו לַעֲנוֹתָהּ -- וְהִיא שׁוֹמַעַת אֶת קוֹלוֹ הַנָּעִים.

— קוּמִי, חֲבִיבָתִי, יַקִּירָתִי! קוּמִי, בִּתִּי! כְּבָר הִגִּיעָה הַשָּׁעָה לָקוּם, עֵת לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר...

וְכַאֲשֶׁר פָּקְחָה רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ, סָגְרָה אוֹתָן כְּרֶגַע שֵׁנִית, כִּי קַרְנֵי הָאוֹר הָרַבּוֹת, שֶׁשָּׁלְחָה שֶׁמֶשׁ־הַבֹּקֶר הָעַלִּיזָה מִמְּרוֹם הַשָּׁמַיִם, הִכּוּהָ רֶגַע בְּסַנְוֵרִים.

— רִבְקָה, קוּמִי־נָא!

וְרִבְקָה פּוֹקַחַת אֶת עֵינֶיהָ וְרוֹאָה אֶת אִמָּהּ הַטּוֹבָה עוֹמֶדֶת עַל גַּבָּהּ וּמְעִירָה אוֹתָהּ מִשְּׁנָתָהּ.

– הָאֵת, אִמִּי, אִמִּי הַטּוֹבָה, – קָרְאָה רִבְקָה בְּחֶדְוָה, – חָלַמְתִּי, חָלָמְתִּי... לוּ שָׁמַעַתְּ מַה שֶּׁחָלַמְתִּי...

– אֲבָל, בִּתִּי, אֶת חֲלוֹמֵךְ תְּסַפְּרִי לִי אַחֲרֵי כֵן, וְעַתָּה כְּבָר הִגִּיעָה הָעֵת לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר.

וּפְנֵי רִבְקָה מִתְקַדְּרִים מְעַט, עַל שֶׁאֵין אִמָּהּ רוֹצָה לִשְׁמֹעַ אֶת חֲלוֹמָהּ בְּרֶגַע זֶה. אֲבָל כִּמְעַט שֶׁהֵחֵלָּה לִלְבֹּשׁ אֶת בְּגָדֶיהָ גָּז חִישׁ חֲלוֹמָהּ כְּעָנָן־קַל, וּפָנֶיהָ אוֹרוּ.

IV.

שָׂרָה, אֵם רִבְקָה, קִיְּמָה אֶת הַבְטָחָתָהּ, וַתִּתֵּן הַפַּעַם לְבִתָּהּ הָאֲהוּבָה שֵׁשׁ פְּרֻטּוֹת, לְמַעַן תּוּכַל לָתֵת גַּם נִדְבָתָהּ לַנַּעַר הַמִּסְכֵּן הַהוּא.

רִבְקָה הָיְתָה נֶחְפָּזָה לָלֶכֶת לְבֵית־הַסֵּפֶר, אַךְ בְּלֶכְתָּהּ הָיוּ כָּל רַעְיוֹנוֹתֶיהָ עֲסוּקִים בַּנָּעַר.

– בְּכִיסִי יֵשׁ שֵׁשׁ פְּרֻטּוֹת, – הִיא הוֹלֶכֶת וְחוֹשֶׁבֶת, – שְׁתֵּי פְּרֻטּוֹת אֶתֵּן לוֹ הַיּוֹם, שָׁלֹשׁ פְּרֻטּוֹת אוֹצִיא לִי לְעַצְמִי לִדְבָרִים שׁוֹנִים, וּפְרֻטָּה אַחַת אַשְׁאִיר אִתִּי לְמִשְׁמֶרֶת לְיוֹם הַמָּחֳרָת, אוּלַי אֶפְגְּשֵׁהוּ גַּם מָחָר...

וְהִיא מִתְאַמֶּצֶת לְצַיֵּר לָהּ בְּדִמְיוֹנָהּ אֶת שִׂמְחַת הַנַּעַר, בְּקַבְּלוֹ מִיָּדָהּ אֶת הַכֶּסֶף, וְרוֹצָה הִיא גַּם לָדַעַת, מַה יַּעֲשֶׂה בַּכֶּסֶף הַזֶּה...

אֲבָל בְּעוֹד הִיא עֲסוּקָה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ אֵלֶּה עָבְרָה עַל פְּנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁיָּשַׁב שָׁם הַנַּעַר אֶתְמוֹל, אוּלָם הַיּוֹם — הַיּוֹם אֵינֶנּוּ!

הִיא הִפְנְתָה אֶת רֹאשָׁהּ לְאָחוֹר, בְּחָשְׁבָהּ אוּלַי עָבְרָה עַל פָּנָיו וְלֹא הִרְגִּישָׁה בוֹ; אֲבָל בְּהַבִּיטָהּ לְאֹרֶךְ הַמִּפְסָעָה נוֹכְחָה, כִּי אָמְנָם אֵינֶנּוּ...

עַצֶּבֶת מָלְאָה אֶת לִבָּהּ.

— מַדּוּעַ אֵינֶנּוּ? — הִיא שׁוֹאֶלֶת אֶת עַצְמָהּ.

„אוּלַי עוֹד הַשָּׁעָה מֻקְדֶּמֶת, — עוֹלֶה רַעְיוֹן מַרְגִּיעַ עַל לִבָּהּ, — הוּא עוֹד יָבֹא; אַךְ אֵיפֹה יָשֵׁן הַלַּיְלָה? הֲיֵשׁ לוֹ בַּיִת מִטָּה, שְׂמִיכָה, אֵיפֹה הוּא יָשֵׁן?..."

בְּזֹאת הָיְתָה כִּמְעַט בְּטוּחָה שֶׁעוֹד יָבֹא. אַךְ הַשְּׁאֵלוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת הֶעֱסִיקוּ אֶת מוֹחָהּ הַקָּטָן בְּאוֹתוֹ רֶגַע, וּבְמַחְשְׁבוֹתֶיהָ אֵלֶּה בָּאָה לְבֵית־הַסֵּפֶר.

שְׁעוֹת הַלִּמּוּד עָבְרוּ עָלֶיהָ הַיּוֹם לֹא בִמְנוּחָה. מַחְשְׁבוֹתֶיהָ עַל אֹדוֹת הַנַּעַר שָׁלְלוּ מִמֶּנָּה אֶת כָּל מְנוּחָתָהּ וְהַקְשָׁבָתָהּ. וְיוֹתֵר מִכֹּל נִקְּרָה בְּמוֹחָהּ שְׁאֵלָה אַחַת: הֲיָבֹא הַיּוֹם?...

וּבְדִמְיוֹנָהּ הִיא רוֹאָה אוֹתוֹ וּמְדַבֶּרֶת אִתּוֹ. הִיא שׁוֹאֶלֶת אוֹתוֹ וְהוּא מֵשִׁיב לָהּ, וּבְשָׁעָה זוּ עוֹמֵד הַמּוֹרֶה וּמְבָאֵר לְתַלְמִידוֹתָיו מָה הוּא „שֵׁם הַפֹּעַל"?...

— „שֵׁם הַפֹּעַל" — הִיא מִלָּה כָּזוּ... יִשָּׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל הַמּוֹרֶה בַּחֶדֶר; אַךְ רִבְקָה אֵינֶנָּה שׁוֹמַעַת אוֹתוֹ. אָזְנֶיהָ קַשּׁוּבוֹתִי עַכְשָׁו לְדִבְרֵי הַנַּעַר, שֶׁהִיא מְדַבֶּרֶת אִתּוֹ בְּדִמְיוֹנָהּ.

— מִי אַתָּה? — הִיא שׁוֹאֶלֶת.

— אֲנִי יָתוֹם, — הוּא מֵשִׁיב לָהּ.

— גַּם אֲנִי יְתוֹמָה... וּמָתַי נִשְׁבְּרוּ רַגְלֶיךָ?

— בְּעוֹדֶנִּי קָטָן. אִמִּי הָיְתָה כְּבָר מֵתָה, וַאֲנִי נָפַלְתִּי פַּעַם אַחַת מִן הַחַלּוֹן עַל הַמִּפְסָעָה...

— הֲיֵשׁ לְךָ מָקוֹם לִישֹׁן?...

— רִבְקָה! מַה זֶּה „שֵׁם הַפֹּעַל"?...

רִבְקָה הִתְעוֹרְרָה מִדִּמְיוֹנוֹתֶיהָ וּנְבוֹכָה הִבִּיטָה רֶגַע בִּפְנֵי

הַמּוֹרָה. הִיא הִרְגִּישָׁה בַּת־צְחוֹק עַל שִׂפְתֵי הַמּוֹרָה, וְנִתְבַּיְּשָׁה מְאֹד. הַפַּעַם נִתְפְּשָׂה בִּגְנֵבָתָהּ, עֵינֶיהָ נִמְלְאוּ דְּמָעוֹת.

— בַּמֶּה הָיִית עֲסוּקָה, רִבְקָה? — שׁוֹאֵל אוֹתָהּ הַמּוֹרָה.

וְהִיא מַחֲרִישָׁה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְגַלּוֹת לִפְנֵי הַמּוֹרָה אֶת אֲשֶׁר בְּלִבָּהּ.

— הַפַּעַם אֲנִי סוֹלֵחַ לָךְ, רִבְקָה, כִּי יָדַעְתִּי אֶת שְׁקִידָתֵךְ תָּמִיד, וְעַתָּה שִׁמְעִי אֶת דְּבָרַי שֵׁנִית...

אֲבָל הַזְהָרָתוֹ לֹא הוֹעִילָה כְּלוּם. רַעְיוֹנוֹתֶיהָ נִפְזְרוּ עוֹד יוֹתֵר, וּבְכֹל אֲשֶׁר הִתְאַמְּצָה, לֹא יָכְלָה לְהַקְשִׁיב הֵיטֵב לְדִבְרֵי הַמּוֹרָה.

הִיא חָשְׁבָה רַק אַחַת: מָתַי יִכְלוּ הַשִּׁעוּרִים וְהִיא תֵצֵא לְחָפְשִׁי הַחוּצָה?

הָעֵת אָרְכָה לָהּ מְאֹד, רֶגַע — לְשָׁעָה, וְשָׁעָה — לְיוֹם נֶחְשְׁבוּ בְּעֵינֶיהָ.

— מָתַי, מָתַי אֶפָּטֵר לְסוֹף?

בֵּינְתַיִם אָמְנָם צָלַח בְּיָדָהּ פַּעַם אַחַת לָצֵאת הַחוּצָה לִרְאוֹת אִם אֵינֶנּוּ עוֹד; אֲבָל הִיא שָׁבָה כִּלְעֻמַּת שֶׁיָּצְאָה, וְעָגְמַת נַפְשָׁהּ הָלְכָה וְגָדֵלָה.

לְסוֹף כָּלוּ הַשִּׁעוּרִים, וְרִבְקָה, בְּטֶרֶם עוֹד הִסְפִּיקָה גַם לַחְבֹּשׁ אֶת מִגְבַּעְתָּהּ לְרֹאשָׁהּ, כְּבָר עָמְדוּ רַגְלֶיהָ בָּרְחוֹב.

אַךְ מַה גָּדוֹל הָיָה צַעֲרָהּ, בִּרְאוֹתָהּ כִּי הַנַּעַר אֵינֶנּוּ... רְגָעִים אֲחָדִים עָמְדָה נֶגֶד הַמָּקוֹם שֶׁיָּשַׁב שָׁם אֶתְמוֹל וּבְתוּגָה עֲמֻקָּה הִבִּיטָה אֵלָיו, אַחֲרֵי כֵן עָבְרָה שָׁם פְּעָמִים אֲחָדוֹת הֵנָּה וָהֵנָּה, — אַךְ הַנַּעַר אֵינֶנּוּ !...

– הוּא לֹא יָבֹא עוֹד... אָמְרָה לְנַפְשָׁהּ חֶרֶשׁ בְּיֵאוּשׁ, בְּמַשְׁשָׁהּ בְּכִיסָהּ אֶת פְּרוּטוֹת הַנְּחֹשֶׁת שֶׁהָיוּ שָׁם, וְלִבָּהּ מָלֵא כַּעַס וְגַם שִׂנְאָה לַפְּרוּטוֹת הָאֵלֶּה : „מַדּוּעַ לֹא הָיוּ אִתָּהּ אֶתְמוֹל ? !..." שִׁוַּע לִבָּהּ בְּקִרְבָּהּ בְּהִתְמַרְמְרוּת עֲצוּמָה וְתוּגָתָהּ הָלְכָה וְגָדֵלָה.

לָאַחֲרוֹנָה הִשְׁלִיכָה עוֹד מַבַּט־יָגוֹן אֶחָד אֶל הַמָּקוֹם הָרֵק הַהוּא, עֵינֶיהָ נִמְלְאוּ דְּמָעוֹת, בְּלִבָּהּ חָשָׁה אֵיזֶה כְּאֵב, וְזוֹעֲפָה וַעֲצוּבָה עָזְבָה אֶת הַמָּקוֹם הַהוּא...

מִן הַיּוֹם הַהוּא שׁוֹמֶרֶת רִבְקָה אִתָּהּ תָּמִיד בְּכִיסָהּ פְּרוּטוֹת אֲחָדוֹת, וּבְפָגְשָׁהּ אֵיזֶה עָנִי הִיא נוֹתֶנֶת עַל יָדוֹ אֶת נִדְבָתָהּ,

אַךְ פְּרָטָה אַחַת הִיא מַשְׁאִירָה לָהּ תָּמִיד לְמִשְׁמֶרֶת. הִיא מְקַוָּה עוֹד לִפְגֹּשׁ אֶת הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַהוּא, וּבְכָל פַּעַם שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת אֶת הַמִּפְסָעָה הַהִיא, עַל פְּנֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּשַׁב שָׁם, הִיא מִסְתַּכֶּלֶת רֶגַע, וְעֵינֶיהָ תּוֹעוֹת לְכָל רוּחַ, אוּלַי תִּרְאֵהוּ...

אֲבָל הַנַּעַר הַהוּא לֹא נִרְאָה עוֹד לְפָנֶיהָ אַף פַּעַם, כְּאִלּוּ צָלַל בְּמַיִם אַדִּירִים. אַךְ זִכָּרוֹן מַעֲצִיב הִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּלֵב רִבְקָה הַנְּצַּת...

מ. אֶרְלִיךְ.

№
116 – 117

פרחים

בַּת עַם־הַסֵּפֶר.

חִזָּיוֹן בְּשָׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת.

מֵאֵת

מ. אֶרְלִיךְ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

בַּת־עַם־הַסֵּפֶר.

חִזָּיוֹן בְּשָׁלשׁ מַעֲרָכוֹת.

הַנְּפָשׁוֹת:

לִיזָה — כְּבַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, בַּת לְהוֹרִים עֲשִׁירִים, לוֹמֶדֶת בְּגִימְנַזְיָה.

רָחֵל — חֲבֶרְתָּהּ, גַּם כֵּן תַּלְמִידַת הַגִּימְנַזְיָה, בַּת מוֹרֶה אֶחָד.

מִרְיָם — בַּת אַלְמָנָה תוֹפֶרֶת, כְּבַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, לוֹמֶדֶת בְּבֵית סֵפֶר־לָעָם.

שָׂרָה — רְעוּתָהּ שֶׁל מִרְיָם, בַּת סַבָּל אֶחָד.

מַעֲרָכָה רִאשׁוֹנָה.

(הַבָּמָה מַצִּינָה לְפָנֵינוּ חֶדֶר צְדָדִי בְּבֵית הוֹרֵי לִיזָה. חַלּוֹן אֶחָד בּוֹ מִיָּמִין. שְׁתֵּי דְלָתוֹת, הַדֶּלֶת הָאַחַת

מוּבִילָה הַחוּצָה וְהַדֶּלֶת הַשְּׁנִיָּה אֲשֶׁר בַּקִּיר הַשֵּׁנִי, מוּבִילָה לַחֲדָרִים הַפְּנִימִים שֶׁל הַמָּעוֹן. בְּפִנָּה אַחַת עוֹמְדוֹת בְּצוּרַת „דָּלֶ"ת" שְׁתֵּי מִטּוֹת בַּרְזֶל יָפוֹת וּבַפִּנָּה הַשְּׁנִיָּה אֲרוֹן סְפָרִים קָטָן. בְּאֶמְצַע הַחֶדֶר עוֹמֵד שֻׁלְחָן יָפֶה שָׁחוֹר, וְעָלָיו פְּזוּרִים סִפְרֵי־לִמּוּד שׁוֹנִים וְסִפְרֵי־מִקְרָא אֲחָדִים בִּכְרִיכוֹת מְהֻדָּרוֹת. סְבִיבוֹ עוֹמְדִים כִּסְאוֹת אֲחָדִים עַל הַקִּיר, מִמּוּל הַשֻּׁלְחָן תָּלוּי שָׁעוֹן. יוֹם הָרִאשׁוֹן לַשָּׁבוּעַ. הַשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה אַחַר הַצָּהֳרַיִם) —.

לִיזָה (לְבוּשָׁה שִׂמְלַת בֹּקֶר קַלָּה, יוֹשֶׁבֶת אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן. הִיא מְעַלְעֶלֶת בִּסְפָרֶיהָ וּמַחְבְּרוֹתֶיהָ וּמְפַהֶקֶת לִרְגָעִים; לִפְעָמִים הִיא מִתְנַשְּׂאָה מִמְּקוֹמָהּ וְנִגֶּשֶׁת אֶל הַחַלּוֹן, מַבִּיטָה בּוֹ רֶגַע וְשָׁבָה שֵׁנִית אֶל הַשֻּׁלְחָן.): הַא־אַ־אַ!... (מְפַהֶקֶת)— הַמַּחְבָּרוֹת הָאֵלֶּה כְּבָר הָיוּ לִי לְזָרָא, עַד כִּי — גַּם הַבֵּט אֲלֵיהֶן לֹא אוּכַל!... טוֹב, כִּי אֵינֶנִּי הוֹלֶכֶת הַיּוֹם לְבֵית־הַסֵּפֶר, וְיָכוֹל אוּכַל, לְפָחוֹת, פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ לִישׁוֹן כְּחֶפְצִי... הַא־אַ־אַ! (מְפַהֶקֶת)... אַךְ מָה עָלַי לְהָכִין לְמָחָר? (מְעַלְעֶלֶת בְּמַחְבְּרוֹתֶיהָ): מָחָר, מָחָר יִהְיֶה בִּמְדַפָּה שִׁעוּר הַחֶשְׁבּוֹן: (הִיא קוֹרְאָה בְּפִנְקַס־זִכָּרוֹן קָטָן):

– לִפְתֹּר אֶת שְׁלֹשׁ הַשְּׁאֵלוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת מֵהַתַּרְגִּילִים לְחִלּוּק הַתִּשְׁבֹּרֶת". (נִבְהָלָה): שָׁלֹשׁ שְׁאֵלוֹת!... הוֹי, הַשְּׁאֵלוֹת הָאֵלֶּה! אֶת מֹחִי הֵן מְיַבְּשׁוֹת! (הִיא מַחֲזִיקָה רֶגַע אֶת רֹאשָׁהּ בְּכַפּוֹת יָדֶיהָ) – לֹא! גַּם לֹא אֲנַסֶּה לִפְתֹּר אוֹתָן בְּעַצְמִי! לַעֲזָאזֵל כָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת יַחַד! (הִיא מַשְׁלִיכָה אֶת הַמַּחְבֶּרֶת הַצִּדָּה). – וּמָה עוֹד עָלַי לַעֲשׂוֹת? (הִיא קוֹרְאָה עוֹד בַּפִּנְקָס): לִכְתֹּב תַּרְגּוּם מֵרוּסִית לְצָרְפַתִּית... (הִיא מַשְׁלִיכָה אֶת הַפִּנְקָס בְּכַעַס): הַתַּרְגּוּמִים הָאֲרוּרִים! אַף מִלָּה אַחַת אֵינֶנִּי זוֹכֶרֶת.– לְכִי וְתַרְגְּמִי אַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה! וְהַמּוֹרֶה הַ„טּוֹב" יָבֹא מָחָר, וְיָרִיחַ בְּאַפּוֹ הַגַּבְנוּנִי וְיַצִּיג לִי צִיּוּן אֶחָד... לֹא, לְבַדִּי לֹא אֶעֱשֶׂה אֶת הַתַּרְגּוּם, – הָלְאָה! (הִיא דּוֹחָה מִמֶּנָּה אֶת יֶתֶר הַמַּחְבָּרוֹת): אֲחַכֶּה נָא עַד אֲשֶׁר תָּבֹא רָחֵל;–אַךְ מַדּוּעַ בּוֹשְׁשָׁה הַיּוֹם? (הִיא מַבֶּטֶת אֶל הַשָּׁעוֹן): הִנֵּה כְּבָר הַשָּׁעָה הַשְּׁנִיָּה וְהִיא עוֹד אֵינֶנָּה! – (הִיא קָמָה וְנִגֶּשֶׁת אֶל הַחַלּוֹן וּמַבִּיטָה רֶגַע וְשָׁבָה שֵׁנִית אֶל הַשֻּׁלְחָן). אֵינֶנָּה עוֹד, אֵינֶנָּה! כְּנִרְאֶה אֵחֲרָה הַיּוֹם לָקוּם"... הָא־אַ־אַ!... (מְפַהֶקֶת). וּבֶאֱמֶת חֲפֵצָה גַּם אָנֹכִי עוֹד

לִישֹׁן... וּמַדּוּעַ בֶּאֱמֶת לֹא אֵלֵךְ לָנוּחַ מְעַט, עַד אֲשֶׁר תָּבֹא רָחֵל ?...

(הִיא שָׂמָה פָּנֶיהָ אֶל הַמִּטּוֹת אֲשֶׁר בַּפִּנָּה, צוֹעֶדֶת שְׁנֵי צְעָדִים וְנִשְׁאֶרֶת עוֹמֶדֶת עַל מְקוֹמָהּ: בַּפֶּתַח תֵּרָאֶה רָחֵל, לְבוּשָׁה שִׂמְלַת־תַּלְמִידָה לֹא אֲרֻכָּה וּמְעִיל קָצֵר עָלֶיהָ, עַל רֹאשָׁהּ – מִגְבַּעַת תֶּבֶן שָׁחוֹר וּמִתַּחַת לִזְרוֹעָהּ יֵרָאֶה אֵיזֶה סֵפֶר מְעֻטָּף בְּגִלָּיוֹן שֶׁל עִתּוֹן.)

לִיזָה (רָצָה לִקְרַאת רָחֵל): וְאָתְּ! לְסוֹף הִנֵּה בָּאת... (תּוֹקְעוֹת כַּף אֶל כַּף וְנוֹשְׁקוֹת זוֹ לָזוֹ) – מַדּוּעַ כָּכָה אֵחַרְתְּ הַיּוֹם ? מֶה עָשִׂית עַד עַתָּה ? הַאָמְנָם יָשַׁנְתְּ עַד עַתָּה ? – הֵן כָּלוּ עֵינַי מִיַּחֵל לָךְ. חָפַצְתִּי כְּבָר לִשְׁכַּב גַּם אָנִי, וְהִנֵּה...

רָחֵל (מַפְסִיקָה אֶת זֶרֶם דְּבָרֶיהָ): – אֲבָל הַנִּיחִי נָא רֶגַע, כָּל הַשְּׁאֵלוֹת בְּפַעַם אַחַת... הַנִּיחִי לִי לְהִתְפַּשֵּׁט, אֲסַפֵּר לָךְ הַכֹּל כְּסֵדֶר.

לִיזָה. (צוֹחֶקֶת מְעַט): – אָמְנָם, צָדַקְתְּ, יְדִידָתִי הַחֲבִיבָה סְלִיחָה! וְאַתְּ בֹּאִי נָא בֹּאִי, הִתְפַּשְּׁטִי, – רְאִי־נָא: מַה

זֶה שָׁם הֵבֵאת תַּחַת זְרוֹעֵךְ? הַרְאִינִי־נָא... (הִיא מוֹשֶׁכֶת אֶת הַסֵּפֶר הַמְעֻטָּף מִתַּחַת יַד רָחֵל).

רָחֵל (בְּכַעַס): אֲבָל מַה־זֹּאת – הַאִם לֹא תוּכְלִי לְהַמְתִּין גַּם רֶגַע אֶחָד? הַנִּיחִי לִי וְאַרְאֵךְ! אַךְ, הֵא לָךְ, הֵא, אִם כֹּה קְצָרָה רוּחֵךְ – (הִיא מוֹשִׁיטָה לָהּ הַסֵּפֶר כְּמוֹ בְּכַעַס וּפוֹשֶׁטֶת אֶת מְעִילָהּ).

לִיזָה (מְסִירָה אֶת הַנְּיָר מֵעַל הַסֵּפֶר וְהִנֵּה הוּא סֵפֶר־הָאַגָּדוֹת שֶׁל נ. בִּכְרִיכָה מְהֻדָּרָה וּבְפִתּוּחִים מֻזְהָבִים. הִיא הוֹפֶכֶת אוֹתוֹ הֵנָּה וָהֵנָּה וְרוֹאָה אֶת שֵׁם רָחֵל עַל גַּבּוֹ בְּאוֹתִיּוֹת מֻזְהָבוֹת): סֵפֶר אַגָּדוֹתָיו שֶׁל נ! וּרְאִי־נָא, גַּם רְאִי, הִנֵּה גַּם שְׁמֵךְ נִדְפַּס עָלָיו. (מִתְפַּלְּאָה) מַה זֹּאת? סַפְּרִי־נָא מַהֵר! הוֹי מַה קְּצָרָה רוּחִי... רָחֵל יְקִירָתִי, סַפְּרִי־נָא!...

רָחֵל: הַמְתִּינִי־נָא רֶגַע, תְּנִינִי לִשְׂאֹת רוּחַ! (שְׁתֵּיהֶן יוֹשְׁבוֹת אֶל הַשֻּׁלְחָן).

לִיזָה: הַגִּידִי אֵפוֹא! –

רָחֵל (לוֹקַחַת אֶת הַסֵּפֶר מִיַּד לִיזָה): הַסֵּפֶר הַזֶּה נִתַּן לִי בְּמַתָּנָה מֵאֵת...

לִיזָה (בְּסַקְרָנוּת): בְּמַתָּנָה? – מִמִּי? –

רָחֵל: הוֹי סַקְרָנִית! תְּנִינִי לְדַבֵּר.—
לִיזָה: לֹא אוּכַל לְחַכּוֹת, הַגִּידִי־נָא, מַהֵר, מַמִּי! —
רָחֵל (בְּהַחְלָטָה): יַעַן כִּי כֹּה קָצְרָה רוּחֵךְ לֹא אַגִּיד לָךְ. אֲנִי אַרְגִּילֵךְ מְעַט לְסַבְלָנוּת... וּבְטֶרֶם תִּקְרְאִי אִתִּי מִן הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵיזֶה סִפּוּר לֹא אַגִּיד לָךְ דָּבָר...
לִיזָה (בְּקֶצֶף מְעֻשֶּׂה): הוֹי, מַרְשַׁעַת! לֹא תַגִּידִי? —
רָחֵל (בִּרְצִינוּת): לֹא! — אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אֲשַׁנֶּה.
לִיזָה (חוֹבֶקֶת בְּיָדָהּ הַיְמָנִית אֶת צַוַּאר רָחֵל): לוּ יְהִי כִדְבָרֵיךְ, גַּאַוְתָנִית! הֵן יְדַעְתִּיךְ זֶה מִכְּבָר...
רָחֵל (מְעַלְעֶלֶת בַּסֵּפֶר): — הֲרָאוּ לִי פֹּה סִפּוּר אֶחָד וְהִלְלוּהוּ מְאֹד; אָמְרוּ שֶׁאֵין סִפּוּר יָפֶה וְנָעִים כָּמוֹהוּ. צָרִיךְ אֵפוֹא לִקְרֹא אוֹתוֹ רִאשׁוֹנָה... אַךְ מַה זֶּה, אַיֵּהוּ? אֵיפֹה נֶעְלָם? — גַּם אֶת שְׁמוֹ שָׁכַחְתִּי, חַכִּי־נָא, אֶזְכְּרָה — כִּמְדֻמֵּנִי, כִּמְדֻמֵּנִי הָ... הָאֻמְלָלָה, כֵּן, הָאֻמְלָלָה!... הִנֵּהוּ!...
(רָחֵל מַתְחִילָה לִקְרֹא בְקוֹל. בָּרֶגַע הַהוּא נִפְתַּחַת הַדֶּלֶת וְנִכְנֶסֶת מִרְיָם, וּבְיָדָהּ שִׂמְלָה תְּפוּרָה. הִיא נִשְׁאֶרֶת עוֹמֶדֶת אֵצֶל הַדֶּלֶת מַבִּיטָה עַל לִיזָה וְרָחֵל, הַשְּׁקוּעוֹת בִּקְרִיאָה וְאֵינָן מַרְגִּישׁוֹת בָּהּ. הִיא עוֹמֶדֶת וְשׁוֹמַעַת).

רָחֵל (קוֹרֵאת מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר): „בְּעִיר אַחַת קְטַנָּה הָיְתָה נַעֲרָה אֶחָת. וְלַנַּעֲרָה לֹא הָיָה לֹא אָב וְלֹא אֵם. רַק אִישׁ אֶחָד קָרוֹב־רָחוֹק הָיָה לָהּ בָּעִיר הַהִיא. וְלָאִישׁ הַהוּא לֹא הָיוּ בָּנִים אוֹ בָנוֹת. וַיֶּאֱסֹף הָאִישׁ אֶת הַנַּעֲרָה הַיְתוֹמָה אֶל בֵּיתוֹ וַתְּהִי לוֹ לְבַת. אַךְ אֵשֶׁת הָאִישׁ הַהוּא הָיְתָה אִשָּׁה רָעָה מְאֹד; הִיא שָׂנְאָה אֶת הַנַּעֲרָה תַּכְלִית שִׂנְאָה, וַתִּתְעַמֵּר בָּהּ וַתְּעַנֶּהָ מְאֹד. וְלֹא יָכְלָה לִרְאוֹת, בְּדָרְכָהּ כַּף־רֶגֶל הַנַּעֲרָה עַל סַף הַחֶדֶר, שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בּוֹ. פַּעַם אַחַת שָׁכְחָה הַנַּעֲרָה...

מִרְיָם (נִגֶּשֶׁת לְאַט, לְאַט אֶל הַשֻּׁלְחָן, וְשׁוֹמַעַת בְּשׂוּם לֵב אֶת הַסִּפּוּר מִפִּי רָחֵל. כַּאֲשֶׁר קָרְבָה אֶל הַשֻּׁלְחָן מַרְגִּישׁוֹת בָּהּ פִּתְאֹם לִיזָה וְרָחֵל, מַפְסִיקוֹת אֶת הַקְּרִיאָה וּמִסְתַּכְּלוֹת בָּהּ בְּסַקְרָנוּת. מִרְיָם נְסוֹגָה אָחוֹר נִכְלֶמֶת).

רָחֵל (לְמִרְיָם): אֵין דָּבָר, אֵין דָּבָר! מִרְיָם! בֹּאִי הֵנָּה. הֲשָׁמַעַתְּ אֶת הַסִּפּוּר?

מִרְיָם (מַבֶּטֶת כְּנִכְלֶמֶת אֶל רָחֵל וְעוֹמֶדֶת עַל מְקוֹמָהּ): כֵּן, שָׁמַעְתִּי.

לִיזָה (בִּצְחוֹק עָצוּר): הַאִם מְבִינָה אַתְּ אֵת אֲשֶׁר שָׁמַעַתְּ?—

מִרְיָם: אֲנִי מְבִינָה.

רָחֵל: וְגַם קוֹרְאָה אַתְּ בִּסְפָרִים? —

מִרְיָם (נֶאֱנַחַת): הָיִיתִי קוֹרְאָה וְקוֹרְאָה, לוּ אַךְ הָיוּ לִי סְפָרִים.—

לִיזָה: הַאֻמְנָם? מֵעוֹלָם לֹא הֶאֱמַנְתִּי כָּזֹאת עָלָיִךְ! וְגַם עַתָּה עוֹדֶנִּי מְסַפֶּקֶת. אַךְ, רְאִי־נָא: מַה־זֶּה שָׁם בְּיָדֵךְ? הַהֵבֵאת לִי אֶת שִׂמְלָתִי?

מִרְיָם: כֵּן, אִמִּי שְׁלָחָה אוֹתָהּ לָךְ, וְהִיא בִקְשָׁה, כִּי תִלְבְּשִׁי אוֹתָהּ לִרְאוֹת, אִם תִּלְבָּשֵׁךְ הֵיטֵב.

לִיזָה (קָמָה מִמְּקוֹמָהּ וְלוֹקַחַת אֶת הַשִּׂמְלָה מִיַּד מִרְיָם) תְּנִי־נָא אוֹתָהּ לִי, וַאֲנִי אֵלֵךְ וְאֶלְבָּשֶׁנָּה. (אֶל רָחֵל): לְכִי־נָא גַּם אַתְּ אִתִּי וְרָאִית אִם תִּלְבָּשֵׁנִי הֵיטֵב!

רָחֵל (מַבִּיטָה עַל לִיזָה כְּכוֹעֶסֶת קְצָת): אוּלַי הָיִינוּ גוֹמְרִים תְּחִלָּה אֶת הַסִּפּוּר?

לִיזָה (מַרְאָה בְּאֶצְבָּעָהּ עַל מִרְיָם): לָמָּה לָהּ לַעֲמֹד וּלְחַכּוֹת?—

רָחֵל (מַבִּיטָה עַל מִרְיָם): גַּם הִיא תִּשְׁמַע. (אֶל מִרְיָם): הֲלֹא? —

מִרְיָם (מְנִיעָה בְּרֹאשָׁהּ הוּמָם. מַבִּיטָה אֶל רָחֵל כְּתוֹדָה). —

ליזה (מִתְחַנֶּנֶת, כְּמִתְחַטֵּאת): אַל נָא, רָחֵל? כִּי מַה תִּשְׁמַע? וְהִיא אֵינָהּ מְבִינָה דָּבָר... אָנָּא, יַקִּירָתִי, נֵלְכָה, אֿ! כַּמָּה תֶּאֱרַךְ הַלְּבִישָׁה? רֶגַע אֶחָד! אַל תְּסָרְבִי, בֹּאִי־נָא, בֹּאִי!... (הִיא אוֹחֶזֶת בְּיָדָהּ וּמוֹשֶׁכֶת אוֹתָהּ אַחֲרֶיהָ אֶל הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי. רָחֵל עוֹזֶבֶת בְּלִי רָצוֹן אֶת הַסֵּפֶר פָּתוּחַ עַל הַשֻּׁלְחָן וְהוֹלֶכֶת אַחֲרֵי לִיזָה).

מִרְיָם (נִשְׁאֲרָה לְבַדָּהּ בַּחֶדֶר. הִיא נִגֶּשֶׁת בִּזְהִירוּת אֶל הַשֻּׁלְחָן, לוֹקַחַת אֶת הַסֵּפֶר, מְשִׂימָה בוֹ עַיִן בְּהָפְזָה, כַּחֲרֵדָה וְקוֹרְאָה מְעַט): „בְּעִיר אַחַת הָיְתָה נַעֲרָה קְטַנָּה...״ פִּתְאֹם הִיא מַפְסִיקָה וְסוֹגֶרֶת אֶת הַסֵּפֶר, הוֹפֶכֶת אוֹתוֹ הֵנָּה וָהֵנָּה, מִתְבּוֹנֶנֶת בּוֹ וּמִתְפַּלְאָה): אַךְ זֶהוּ סֵפֶר יָפֶה מַה יָּפָה הִיא הַכְּרִיכָה! זָהָב! זָהָב כֻּלּוֹ! הַבִּיטוּ־נָא וְהַסִּפּוּרִים, אֲשֶׁר בּוֹ, בְּוַדַּאי עוֹד טוֹבִים הֵם מִזָּהָב!... (בְּרֶגֶשׁ): אָח! לוּ הָיָה לִי סֵפֶר כָּזֶה, הָיִיתִי קוֹרְאָה בוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, יוֹ־מָ־ם וָלַיְ־לָה!... סִפְרִי הָאֶחָד קָרוּעַ וּבָלוּי זֶה כְּבָר, לִקְנוֹת סֵפֶר אַחֵר — אֵין כֶּסֶף!... לוּ הָיָה לִי כֶּסֶף הָיִיתִי קוֹנָה רַק סְפָרִים, רַק סְפָרִים, סְפָרִים... הוֹי,

מָה אוֹהֶבֶת אֲנִי אֶת הַסְּפָרִים! אַךְ – הַס! – הִנֵּה הֵן שָׁבוֹת... (הִיא מַנִּיחָה מַהֵר אֶת הַסֵּפֶר עַל הַשֻּׁלְחָן, מַבִּיטָה בַּחֲרָדָה אֶל עֵבֶר הַדֶּלֶת, וְנסוֹגָה אָחוֹר. לִיזָה נִכְנֶסֶת לְבַדָּהּ).

לִיזָה (אוֹחֶזֶת אֶת הַשִּׂמְלָה עַל זְרוֹעָהּ; פָּנֶיהָ מַבִּיעִים אִי־רָצוֹן. הִיא מְדַבֶּרֶת בְּקוֹל קַר וּמְצַוֶּה): לְכִי אִמְרִי לְאִמֵּךְ, כִּי תְתַקֵּן מְעַט אֶת הַחֲגוֹרָה–רְחָבָה הִיא יוֹתֵר מִן הַמִּדָּה בְּרֹחַב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת, (הִיא מַרְאָה לָהּ שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתֶיהָ): הֲשָׁמַעַתְּ? הֲבִינוֹת? –

מִרְיָם (לוֹקַחַת בִּדְמָמָה אֶת הַשִּׂמְלָה מִידֵי לִיזָה וּפוֹנָה אֶל הַדֶּלֶת. לִיזָה שָׁבָה וְנֶעֱלֶמֶת בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי. מִרְיָם הָעוֹמֶדֶת קָרוֹב לַדֶּלֶת מַפְנָה רֶגַע אֶת רֹאשָׁהּ לְאָחוֹר, וּבִרְאוֹתָהּ שֶׁלִּיזָה אֵינֶנָּה, הִיא שׁוֹהָה מְעַט וּמַבִּיטָה אֶל הַסֵּפֶר הַמֻּנָּח עַל הַשֻּׁלְחָן, וְעוֹמֶדֶת רֶגַע כְּחוֹלֶמֶת): אֲבָל הַסֵּפֶר, הַסֵּפֶר... עָלַי לְקָרְאוֹ!... יַעֲבֹר עָלַי מָה! – אַשִּׂיגֶנּוּ וְאֶקְרָאֶנּוּ!... הַס, הֵן שָׁבוֹת!... (הִיא פּוֹתַחַת מַהֵר אֶת הַדֶּלֶת וְיוֹצְאָה).

הַמָּסָךְ יוֹרֵד.

מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה.

(עֶרֶב. יָמִים אֲחָדִים אַחֲרֵי הַמַּעֲרָכָה הָרִאשׁוֹנָה, חֶדֶר קָטָן — מְעוֹנָהּ שֶׁל הָאַלְמָנָה הַתּוֹפֶרֶת, אֵם מִרְיָם. אֵצֶל קִיר אֶחָד עוֹמֶדֶת מִטָּה מְצֻעַת, וּמִמַּעַל לָהּ עַל הַקִּיר תָּלוּי שָׁעוֹן קָטָן יָשָׁן. בַּחֶדֶר הַלּוֹן אָחָד וְאֶצְלוֹ עוֹמֶדֶת מְכוֹנַת־תְּפִירָה יְשָׁנָה. בְּאֶמְצַע הַחֶדֶר עוֹמֵד שֻׁלְחָן פָּשׁוּט לֹא־גָדוֹל, וּסְבִיבוֹ — כִּסְאוֹת פְּשׁוּטִים אֲחָדִים. עַל הַשֻּׁלְחָן עוֹמֶדֶת מְנוֹרָה קְטַנָּה מְפִיצָה אוֹר כֵּהֶה עַל פְּנֵי הַחֶדֶר, וּסְבִיבָהּ נִרְאִים חֲתִיכוֹת אָרִיג שׁוֹנוֹת, גְּלִילֵי חוּטִים שׁוֹנִים וּמִסְפָּרַיִם).

מִרְיָם (יוֹשֶׁבֶת אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן וְעַל יָדֶיהָ שִׂמְלַת יַלְדָּה קְצָרָה. הִיא יוֹשֶׁבֶת וְתוֹפֶרֶת וּמַבִּיטָה לִרְגָעִים אֶל הַשָּׁעוֹן): הִנֵּה כְּבָר תֵּשַׁע, וַאֲנִי לֹא הִתְחַלְתִּי עוֹד לְהָכִין אֶת שִׁעוּרַי לְיוֹם הַמָּחֳרָת וְעוֹד עֲבוֹדָה רַבָּה לְפָנָי!... (הִיא שׁוֹחָה עוֹד יוֹתֵר עַל עֲבוֹדָתָהּ וְתוֹפֶרֶת בִּמְהִירוּת): אִמָּא צִוְּתָה אוֹתִי לִגְמֹר אֶת הַשִּׂמְלָה, — אֲבָל מָתַי אָכִין אֶת שִׁעוּרַי? (הַחוּט שֶׁבַּמַּחַט כָּלָה וְעָלֶיהָ לְהַשְׁחִיל בָּהּ חוּט אַחֵר. הִיא מְרִימָה אֶת הַמַּחַט מוּל הַמְּנוֹרָה הַכֵּהָה וּמִתְאַמֶּצֶת

לְהַשְׁחִיל מַהֵר אֶת הַחוּט אֶל הַקּוּפָּה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה. בְּקֹצֶר־רוּחַ): הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג וְדַוְקָא בְּשָׁעָה כָּזוֹ!... לֹא אֶתְפֹּר עוֹד וְלֹא כְלוּם!... (הִיא מַשְׁלִיכָה אֶת הַשִּׂמְלָה הַצִּדָּה; קָמָה מִמְּקוֹמָהּ וְצוֹעֶדֶת צְעָדִים אֲחָדִים בַּחֶדֶר וְשָׁבָה וְעוֹמֶדֶת אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן. מַבִּיטָה עַל הַשִּׂמְלָה בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת יָגוֹן) ..אֲבָל אִם לֹא אֶגְמֹר אֶת הַשִּׂמְלָה, לֹא תִתֵּן לִי אִמָּא מְאוּמָה. כֵּן הִגִּידָה בְּפֵרוּשׁ; וְאֵיךְ אוּכַל אָז לִקְנוֹת אֶת סֵפֶר הָאַגָּדוֹת שֶׁאֲנִי חֲפֵצָה לִקְנוֹת?! (עוֹמֶדֶת רֶגַע שְׁקוּעָה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ): וְכִמְדֻמֶּה שֶׁאִמָּא הוֹסִיפָה עוֹד, כִּי אִם לֹא תִהְיֶה תְּפוּרָה הַשִּׂמְלָה לְיוֹם מָחָר, אָז גַּם לֶחֶם לֹא יִהְיֶה, גַּם לֶחֶם לֹא יִהְיֶה, גַּם — לֶ—חֶם — לֹא—יִהְ—יֶה... (בְּדַבְּרָהּ אֶת הַמִּלִּים הָאַחֲרוֹנוֹת, הִיא לוֹקַחַת מַהֵר אֶת הַשִּׂמְלָה וְיוֹשֶׁבֶת שֵׁנִית אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, מַשְׁחִילָה בִּמְהֵרָה חוּט אֶל תּוֹךְ הַמַּחַט וּמְמַהֶרֶת לִתְפֹּר. בְּרֶגַע זֶה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְשָׂרָה נִכְנֶסֶת לְבוּשָׁה בִּמְעִיל עֶלְיוֹן אָרֹךְ, חַם, יָשָׁן, וּלְרֹאשָׁהּ חֲבוּשָׁה מִטְפַּחַת כֵּהָה יְשָׁנָה. מִתַּחַת לִזְרוֹעָהּ — חֲבִילָה קְטַנָּה שֶׁל סְפָרִים וּמַחְבָּרוֹת קְשׁוּרִים בְּחֶבֶל דַּק).

שָׂרָה: שָׁלוֹם לָךְ, מִרְיָם!
מִרְיָם (מְרִימָה הִיא אֶת רֹאשָׁהּ): הוֹ, שָׂרָה? (תּוֹקַעַת לָהּ אֶת כַּפָּהּ הַשְּׂמָאלִית): שְׁבִי נָא! טוֹב מְאֹד כִּי בָּאת: תְּגָרְשִׁי מְעַט אֶת שִׁעֲמוּמִי.
שָׂרָה (יוֹשֶׁבֶת אֶל הַשֻּׁלְחָן מִמּוּל מִרְיָם, שֶׁאֵינָהּ מַסְפִּיקָה בִמְלַאכְתָּהּ): לְבַדֵּךְ אַתְּ יוֹשֶׁבֶת, וְאַיֵּה אִמָּא?
מִרְיָם: הִיא נָשְׂאָה שִׂמְלָה לְהַגְּבִירָה פִּינְזוֹן.
שָׂרָה: וְאַתְּ – מָה אַתְּ תּוֹפֶרֶת?
מִרְיָם: זֹאת הִיא שִׂמְלָה לְיַלְדָּה אַחַת.
שָׂרָה: וְהַשִּׁעוּרִים לְיוֹם מָחָר בְּוַדַּאי הֲכִינוֹת כְּבָר?
מִרְיָם (נִבְהֶלֶת. מַבִּיטָה אֶל הַשָּׁעוֹן): גַּם לֹא הַחִלּוֹתִי עוֹד, וְהַשָּׁעָה כָּל כַּךְ מְאֻחָרָה (הוֹפֶכֶת אֶת הַשִּׂמְלָה הֵנָּה וָהֵנָּה): וְהַמְּלָאכָה עוֹד כָּל כַּךְ מְרֻבָּה... (מַבִּיטָה כְנוֹאָשֶׁת).
שָׂרָה: וּמַדּוּעַ אַתְּ תּוֹפֶרֶת בְּשָׁעָה מְאֻחָרָה כָּזוּ?
מִרְיָם (נֶאֱנַחַת): וּמָה אֶעֱשֶׂה – הַשִּׂמְלָה צְרִיכָה לִהְיוֹת תְּפוּרָה לְמָחָר, וְאִם לֹא – לֹא יִהְיֶה לָנוּ ...! וְאִם לֹא... תִּקְצֹף עָלֵינוּ הַגְּבֶרֶת וְלֹא תִתֵּן לָנוּ עוֹד כָּל מְלָאכָה... וְשֵׁנִית... וְשֵׁנִית... (מִשְׁתַּתֶּקֶת רֶגַע).

שָׂרָה: וְשֵׁנִית?

מִרְיָם: (מְרִימָה ראשָׁהּ מֵעַל מְלַאכְתָּהּ, מִתְעוֹרֶרֶת): וְשֵׁנִית — הֲלֹא יוֹדַעַת אַתְּ אֶת סֵפֶר הָאַגָּדוֹת שֶׁל נ., אֲשֶׁר סִפַּרְתִּי לָךְ עַל אֹדוֹתָיו.

שָׂרָה: הַסֵּפֶר אֲשֶׁר רָאִיתָ בְּבֵית וַיְנְשְׁטֵין?

מִרְיָם: כֵּן, כֵּן, אִמָּא הִבְטִיחָה לְשַׁלֵּם לִי כְּפַעַם בְּפַעַם בְּעַד עֲבוֹדָתִי וְהַכֶּסֶף הַנִּקְבָּץ יִהְיֶה לִי.

שָׂרָה: לִקְנוֹת לָךְ אֶת סֵפֶר־הָאַגָּדוֹת?

מִרְיָם: כֵּן, כֵּן. עַל כֵּן אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת וְתוֹפֶרֶת בְּכָל יוֹם בְּבוֹאִי מִבֵּית הַסֵּפֶר עַד הָעֶרֶב וְאַחֲרֵי כֵן אֲנִי מְכִינָה אֶת שִׁעוּרַי.

שָׂרָה: אֲבָל רְאִי נָא: כַּמָּה הִיא הַשָּׁעָה עַתָּה? (מַבֶּטֶת עַל הַשָּׁעוֹן) מָתַי תָּכִינִי אֶת שִׁעוּרַיִךְ?

מִרְיָם (כְּנוֹאֶשֶׁת): אֲבָל מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת? (הוֹפֶכֶת אֶת הַשִּׂמְלָה) הִנֵּה רַבָּה עוֹד פֹּה הָעֲבוֹדָה. כְּנִרְאֶה, לֹא אֶגְמֹר אוֹתָהּ הַלַּיְלָה. לוּ בָאָה אִמָּא, לְפָחוֹת, וְעָזְרָה לִי מְעַט, אֲבָל הִיא עוֹד אֵינֶנָּה.

שָׂרָה: וּמָתַי תָּבֹא?

מִרְיָם: הֲיוֹדַעַת אָנִי? הִיא לֹא הִגִּידָה לִי דָבָר — (מְמַהֶרֶת לְתַפּוֹר).

שָׂרָה: אֲבָל אָנֹכִי מַפְרִיעָה אוֹתָךְ מֵעֲבוֹדָתֵךְ—אֵלֵךְ לִי הַבָּיְתָה.

מִרְיָם (מִתְעַצֶּבֶת): לָמָּה זֶּה אַתְּ נֶחְפֶּזֶת כָּכָה?

שָׂרָה: רֵאשִׁית, הַשָּׁעָה מְאֻחָרָה, וְשֵׁנִית אֵינִי רוֹצָה לְהַפְרִיעֵךְ.

מִרְיָם (מַנִּיחָה יָדָהּ עַל הַשִּׂמְלָה, כְּנוֹאֶשֶׁת): הִנֵּךְ הוֹלֶכֶת...

שָׂרָה: כֵּן, מִרְיָם, אַל תַּעַצְרִינִי... (קָמָה מִמְּקוֹמָהּ וּמוֹשִׁיטָה יְמִינָהּ לְמִרְיָם) — הֲיִי שָׁלוֹם!

מִרְיָם: שָׁלוֹם!

שָׂרָה (מַחֲזֶקֶת רֶגַע בְּיַד מִרְיָם): וְהַרְבֵּה כֶּסֶף כְּבָר קִבַּצְתְּ?

מִרְיָם: קִבַּצְתִּי אַךְ מְעַט (נֶאֱנַחַת.) אֲבָל עוֹד הַרְבֵּה עָלַי לִתְפּוֹר עַד אֲשֶׁר אֲקַבֵּץ אֶת כָּל הַסְּכוּם הַדָּרוּשׁ.

שָׂרָה: קַבְּצִי, רְעוּתִי, קַבְּצִי וַיְיָ יַעַזְרֵךְ... הֲיִי שָׁלוֹם! — (פּוֹנָה וְהוֹלֶכֶת לָהּ).

מִרְיָם (לְבַדָּהּ, מַבִּיטָה רֶגַע אַחֲרֶיהָ אֶל הַדֶּלֶת, אַחֲרֵי כֵן אֶל הַשָּׁעוֹן וּמִמֶּנּוּ תָּסֵב עֵינֶיהָ אֶל הַשִּׂמְלָה, מְקַפַּלְתָּהּ מַהֵר, וּפָנֶיהָ נִזְעָמִים מְאֹד). יְהִי מַה שֶּׁיִּהְיֶה, לֹא אֶתְפּוֹר עוֹד, אֵינִי יְכוֹלָה (מַשְׁלִיכָה אֶת הַשִּׂמְלָה הַצִּדָּה, לוֹקַחַת סֵפֶר

אֶחָד וּמַחְבֶּרֶת וְיוֹשֶׁבֶת אֶל הַשֻּׁלְחָן, מְעַלְעֶלֶת מְעַט בַּסֵּפֶר): אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה עָלַי לִלְמֹד עַל פֶּה, וְעוֹד עָלַי לְהַעְתִּיק מִן הַסֵּפֶר מָשָׁל שָׁלֵם.— (חוֹשֶׁבֶת רֶגַע): אֶכְתֹּב בַּתְּחִלָּה וְאַחַר אֶלְמַד עַל פֶּה (לוֹקַחַת אֶת הָעֵט וְכוֹתֶבֶת מְעַט, אַךְ כַּעֲבֹר רֶגַע הִיא מַנִּיחָה אֶת הָעֵט וְלוֹקַחַת אֶת הַסֵּפֶר.) עַתָּה אֵינֶנִּי רוֹצָה עוֹד לִישֹׁן, אֶלְמַד רִאשׁוֹנָה עַל פֶּה... וְאַחַר אֶכְתֹּב (קוֹרְאָה מְעַט מִן הַסֵּפֶר):

בְּבֵית הַסַּבָּל.
בַּיִת קָטָן צַר וְאָפֵל,
וּבַפִּנָּה שָׁמָּה שׁוֹכֵב
עַל שַׂק תֶּבֶן בָּלֶה נִרְקָב
יָחִיד, בּוֹדֵד, סַבָּל זָקֵן...

(הִיא סוֹגֶרֶת אֶת הַסֵּפֶר וּמְנַסָּה לַחֲזֹר עַל פֶּה) בַּיִת קָטָן, צַר וְהֹשֶׁךְ (מַפְסִיקָה פִּתְאֹם) לֹא! טָעִיתִי! (מַבִּיטָה בַּסֵּפֶר, סוֹגַרְתּוֹ וְקוֹרְאָה): בַּיִת קָטָן, צַר וְאָפֵל — וּבַ־־וּבַ־־־ (מַבִּיטָה בַּסֵּפֶר) וּבַפִּנָּה שָׁמָּה שׁוֹכֵב... (מֵרֹאשׁ): בַּיִת קָטָן, צַר וְח... וְאָפֵל וּבַ... וּבַפִּנָּה שָׁמָּה יוֹשֵׁב... לֹא! — שָׁמָּה שׁוֹכֵב... בַּיִת קָטָן, צַר... (הִיא קָמָה מִמְּקוֹמָהּ,

אוֹחֶזֶת בְּיָדֶיהָ אֶת הַסֵּפֶר, הוֹלֶכֶת בַּחֶדֶר הֵנָּה וָהֵנָּה וּמְשַׁנֶּנֶת בִּדְמָמָה עַל פֶּה, כְּהַבִּיטָה לִרְגָעִים בַּסֵּפֶר. לִפְעָמִים הִיא שׁוֹהָה מְעַט אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, מַעֲבִירָה אֶת יָדָהּ עַל מִצְחָהּ, מַבִּיטָה בַּסֵּפֶר וּמְשַׁנֶּנֶת. אַחֲרֵי רְגָעִים אֲחָדִים הִיא עוֹמֶדֶת אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן וּמַבִּיטָה בַּעֲיֵפָה, שׁוֹאֶפֶת רוּחַ בִּכְבֵדוּת): הִנֵּה רֹאשִׁי כּוֹאֵב עָלַי וְ... (יוֹשֶׁבֶת) וְאֶת הַשִּׁיר אֵינֶנִּי יוֹדַעַת עוֹד הֵיטֵב (מַבִּיטָה בַּסֵּפֶר, מִתְאַמֶּצֶת לִקְרֹא וְאֵינָהּ יְכֹלָה): — אַךְ מַה זֶּה, אִם הָאֵשׁ הִיא קְטַנָּה, אוֹ עֵינַי כֵּהוֹת — אֵינֶנִּי רוֹאָה מְאוּמָה... (מְשַׁפְשֶׁפֶת אֶת עֵינֶיהָ וּמַעֲלָה מְעַט אֶת פְּתִילַת הַמְּנוֹרָה, מְנַסָּה לִקְרֹא וּמַפְסִיקָה תֵּכֶף): אַךְ מַדּוּעַ זֶה לֹא שָׁבָה אִמָּא עוֹד? מִי יוֹדֵעַ אוּלַי קָרָה, חָלִילָה, אֵיזֶה אָסוֹן! תּוֹחֶבֶת אֶצְבַּע אַחַת בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר הַסָּגוּר וּמְשַׁנֶּנֶת עַל פֶּה:) בַּיִת קָטָן, צַר וְאָפֵל... (עֵינֶיהָ נִסְגָּרוֹת רֶגַע, אַךְ תֵּכֶף הִיא מִתְעוֹרֶרֶת, מִתְנוֹעַעַת מְעַט וּמְשַׁנֶּנֶת:) עַל שַׂק תֶּבֶן כֻּלָּה נִרְקָב, יָחִיד, בּוֹדֵד — סַ־בָּ־ל זָ־קֵ־... (עֵינֶיהָ נִסְגָּרוֹת וְרֹאשָׁהּ צוֹנֵחַ עַל הַסֵּפֶר). —

(הַמָּסָךְ יוֹרֵד.)

מַעֲרָכָה שְׁלִישִׁית.

(חֲדַר לִיזָה, כְּמוֹ בַּמַּעֲרָכָה הָרִאשׁוֹנָה. עַל הַשֻּׁלְחָן, בְּתוֹךְ יֶתֶר הַסְּפָרִים, מֻנָּח סֵפֶר־הָאֲגָדוֹת הַיָּפֶה שֶׁל נ., שָׁבוּעַ אַחַר הַמַּעֲרָכָה הָרִאשׁוֹנָה. יוֹם הָרִאשׁוֹן. הַשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה אַחַר הַצָּהֳרָיִם. בַּחֶדֶר אֵין אִישׁ).

מִרְיָם (נִכְנֶסֶת הַחַדְרָה וְעַל זְרוֹעָהּ שִׂמְלָה. הִיא מַבֶּטֶת הֵנָּה וְהֵנָּה בִּתְמִיָּה): אֵין כָּל אִישׁ!... (הִיא מְשַׁעֶלֶת מְעַט)... הַאֻמְנָם עוֹדֶנָּה יְשֵׁנָה! (הִיא מַנִּיחָה אֶת הַשִּׂמְלָה עַל כִּסֵּא אֶחָד וְנִגֶּשֶׁת אֶל הַשֻּׁלְחָן. הִיא מַבִּיטָה סָבִיב בְּפַחַד, לוֹקַחַת אֶת סֵפֶר הָאֲגָדוֹת בְּחָפְזָה מִן הַשֻּׁלְחָן. מְעַלְעֶלֶת בּוֹ רֶגַע וּפוֹסֶקֶת. הִיא קוֹרְאָה מְעַט): „אָז הָיָה חֹרֶף. שֶׁלֶג רַב יָרַד עַל הָאָרֶץ וַיְכַס אֶת כָּל הַגַּגּוֹת וְאֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הָעוֹבְרִים וְשָׁבִים בָּרְחוֹבוֹת... (הִיא מַפְסִיקָה וְסוֹגֶרֶת אֶת הַסֵּפֶר, מִתְבּוֹנֶנֶת אֵלָיו וּמְשִׂיחָה לְנַפְשָׁהּ): הוֹי, מַה חָפַצְתִּי לִקְרֹא בוֹ מֵרֹאשׁוֹ עַד סוֹפוֹ! לָשֶׁבֶת בַּבַּיִת בִּמְנוּחָה וְלִקְרֹא בוֹ בְּכָל עֶרֶב וָעֶרֶב! הֶאָח, כַּמָּה אֹשֶׁר! כַּמָּה עֹנֶג!... אֲבָל עַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדִי לִקְנוֹת אוֹתוֹ יַעַבְרוּ עוֹד יָמִים רַבִּים, רַבִּים מְאֹד! לֵילוֹת אֲחָדִים יָשַׁבְתִּי וְתָפַרְתִּי וְתָפַרְתִּי עַד אֲשֶׁר נִרְדַּמְתִּי וְלֹא הִסְפַּקְתִּי לִגְמֹר אֶת מְלַאכְתִּי, וְאִמִּי עוֹד כָּעֲסָה עָלַי וְלֹא נָתְנָה לִי

מְאוּמָה... וְגַם מְעַט הַכֶּסֶף שֶׁקִּבַּצְתִּי לָוְתָה מִמֶּנִּי בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לְיוֹם הַשַּׁבָּת... הִיא אָמְנָם הִבְטִיחָה לְהָשִׁיב לִי תֵּכֶף אַחַר הַשַּׁבָּת, אַךְ הֲלֹא יוֹדַעַת אָנֹכִי הֵיטֵב אֵיךְ תָּשִׁיב לִי... הֵן לֹא הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה זֹאת לִי — כִּי מֵאַיִן תִּקַּח ?... (הִיא צוֹלֶלֶת רֶגַע בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ, מְעַלְעֶלֶת בַּסֵּפֶר וְקוֹרְאָה אֶת רָאשֵׁי הַפְּרָקִים) : „הַזָּקֵן וְהַיֶּלֶד", „הָאֻמְלָלָה",— כְּפִי הַנִּרְאֶה–סִפּוּר מְעַנְיֵן, „הֶחָפֵץ חַיִּים"— חָפַצְתִּי מְאֹד לָדַעַת, מִי זֶה אֵינֶנּוּ חָפֵץ חַיִּים ? (שָׁאוֹן קַל יִשָּׁמַע מֵאַחֲרֵי הַדֶּלֶת, הִיא מַטָּה אָזְנָהּ וּמַקְשִׁיבָה) : שָׁם הוֹלְכִים כִּמְדֻמֶּה... (הֵפֵצָה לְהַנִּיחַ אֶת הַסֵּפֶר) : לֹא, שָׁגִיתִי, כַּנִּרְאֶה : זֶהוּ הָרוּחַ הַסּוֹעֵר בַּחוּץ וּמֵנִיעַ אֶת תְּרִיסֵי הַחַלּוֹנוֹת... (מְרִימָה שֵׁנִית אֶת הַסֵּפֶר וּמַבִּיטָה אֵלָיו בְּתְשׁוּקָה רַבָּה), וּבְכָל זֹאת אֲנַסֶּה לְהַשִּׂיגוֹ לְמִקְרָא אוּלַי יִצְלַח הַדָּבָר בְּיָדִי... אֲבָל אֵיכָכָה אוּכַל ?... (חוֹשֶׁבֶת רֶגַע) וְאוּלַי אֲבַקֵּשׁ מִלִּיזָה לְהַשְׁאִילוֹ לִי לְיָמִים אֲחָדִים ?... לֹא! (נֶאֱנַחַת) : הִיא לֹא תִתְּנֵהוּ לִי, הִיא אֵינָהּ מַאֲמִינָה, כִּי אֲבִינֵהוּ, הִיא תִשְׂחַק עָלַי !... אֲבָל לוּ נָתְנָה לִי — מַה גָּדוֹל הָיָה הַחֶסֶד שֶׁהָיְתָה עוֹשָׂה עִמָּדִי !... וְאוּלַי תַּשְׁאִילֵהוּ

לִי? הַאֲבַקֵּשׁ אוֹ לֹא?... (הִיא מַנִּיחָה אֶת הַסֵּפֶר וּמְנַחֶשֶׁת בְּאֶצְבְּעוֹתֶיהָ, בְּכַוָּנָה אֶצְבַּע מוּל אֶצְבַּע וּבְהַקְרִיבָהּ אוֹתָן מַהֵר זוּ אֶל זוּ, אִם תִּקְלַעְנָה אַחַת אֶל אֲחוֹתָהּ) הַאֲבַקֵּשׁ אִם לוֹ... לֹא!... יוֹצֵא בְּכָל פַּעַם... (הִיא נְסוֹגָה מְעַט מִן הַשֻּׁלְחָן, פָּנֶיהָ נִזְעָמִים, עוֹמֶדֶת וּמַבֶּטֶת עַל הַסֵּפֶר. פִּתְאֹם הִיא מִתְעוֹרֶרֶת): אֲבָל מַדּוּעַ לֹא אֶקָּחֶנּוּ בְעַצְמִי?... אֶקָּחֶנּוּ, אֶשְׁאָלֶנּוּ! רַק אֶשְׁאָלֶנּוּ לְיָמִים אֲחָדִים, אֶקְרָאֵהוּ וַאֲשִׁיבֵהוּ... וְהִיא גַּם יָדוֹעַ לֹא תֵדָע... כִּי הִיא, הַמְפֻנֶּקֶת הַזֹּאת, הֲלֹא אֵינָהּ קוֹרְאָה בוֹ... וְאִם גַּם יִוָּדַע אַחֲרֵי כֵן — מַה בָּזֶה? אֲנִי אֶשְׁמְרֵהוּ כְּבָבַת עֵינִי — אַךְ אֶקְרָאֵהוּ וַאֲשִׁיבֵהוּ, (הִיא מַבִּיטָה בַחֲרָדָה אֶל עֵבֶר הַדֶּלֶת, מַקְשִׁיבָה רֶגַע): אֵין אִישׁ, מַהֵר!... (נִגֶּשֶׁת בִּזְהִירוּת אֶל הַשֻּׁלְחָן, לוֹקַחַת אֶת הַסֵּפֶר וְאוֹמֶרֶת לְשִׂימוֹ תַּחַת מְעִילָהּ, פִּתְאֹם יִשָּׁמַע קוֹל שָׁאוֹן מִן הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי. „בָּאִים!" הִיא לוֹחֶשֶׁת בְּבֶהָלָה, מַשְׁלִיכָה מִיָּדָהּ אֶת הַסֵּפֶר וְנִבְהֶלֶת. הִיא נְסוֹגָה אָחוֹר וְחוֹטֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה מִן הַכִּסֵּא).

לִיזָה (בָּאָה מִן הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי, הוֹלֶכֶת וּמְפַהֶקֶת וְאֵינָהּ מַרְגִּישָׁה בְּמִרְיָם. הִיא נִגֶּשֶׁת אֶל הַשֻּׁלְחָן וּמַרְגִּישָׁה בָהּ): הוֹי! שִׂמְלָתִי? הַהֵבֵאת אֶת שִׂמְלָתִי? אֵיךְ כְּבָר תִּקַּנְתְּ אוֹתָהּ?

מִרְיָם (בְּקוֹל נָמוּךְ): כֵּן, אִמִּי תְּתַקֵּנָה אוֹתָהּ. (הִיא מוֹסֶרֶת אֶת הַשִּׂמְלָה לְיַד לִיזָה).

לִיזָה: טוֹב. תּוּכְלִי לָלֶכֶת! — (וּבְקַחְתָּהּ אֶת הַשִּׂמְלָה, הִיא פּוֹנָה וּבָאָה אֶל הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי וְסוֹגֶרֶת הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ).

מִרְיָם (בְּקָרְבָהּ אֶל הַדֶּלֶת עָמְדָה עַל מְקוֹמָהּ רֶגַע וְהִבִּיטָה לְאָחוֹר): הָלְכָה לָהּ? טוֹב מְאֹד! עַתָּה לֹא תָשׁוּב כֹּה מַהֵר (הִיא נִגֶּשֶׁת אֶל הַשֻּׁלְחָן עַל בְּהוֹנוֹת רַגְלֶיהָ בְּחִפָּזוֹן, לוֹקַחַת אֶת הַסֵּפֶר וּמַסְתִּירָה אוֹתוֹ חִישׁ תַּחַת מְעִילָהּ): רַק אֶקְרָאֵהוּ וַאֲשִׁיבֵהוּ מַהֵר! הִנְנִי רַק שׁוֹאֶלֶת אוֹתוֹ לְיָמִים אֲחָדִים, אֵינֶנִּי גוֹנֶבֶת, חָלִילָה! אֵינֶנִּי גוֹנֶבֶת! (הִיא נִגֶּשֶׁת אֶל הַדֶּלֶת וְשׁוֹהָה רֶגַע עַל מְקוֹמָהּ, הוֹפֶכֶת פָּנֶיהָ אֶל הַשֻּׁלְחָן שֵׁנִית, מִתְעוֹרֶרֶת) אֲבָל הֲלֹא גְּנֵבָה הִיא זוֹ! כֵּן גְּנֵבָה — וְאָנֹכִי אֶגְנֹב? לֹא, מוּטָב שֶׁאֶתְפַּר עוֹד יָמִים הַרְבֵּה, מוּטָב שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִי כְּלָל הַסֵּפֶר הַזֶּה וְלֹא אֶחֱטָא! לֹא אֶקַּח!... לֹא אֶקַּח!... הָלְאָה! (הִיא מַשְׁלִיכָה אֶת הַסֵּפֶר עַל הַשֻּׁלְחָן וּבוֹרַחַת הַחוּצָה).

הַמָּסָךְ נוֹפֵל.

№
118—119

פרחים

יְהוּדִית.

סִפּוּר.

מֵאֵת

ק. ל. סִילְמַן.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

יְהוּדִית.

(סִפּוּר).

יְהוּדִית הִיא יַלְדָּה בַּת שֶׁבַע שָׁנִים, פָּנֶיהָ תָּמִיד מְרֻחָצִים, שִׂמְלָתָהּ נְקִיָּה, שַׂעֲרוֹתֶיהָ קְלוּעוֹת וְכֻלָּהּ נְעִימָה. אָכֵן עוֹד דָּבָר לִיהוּדִית: הִיא עַלִּיזָה מְאֹד, וְעָלֶיהָ אוֹמְרוֹת הַשְּׁכֵנוֹת:

יְהוּדִית אֵינָהּ צוֹעֶדֶת
רַק מְרַקֶּדֶת;
יְהוּדִית אֵינָהּ דּוֹבֶרֶת
רַק מְזַמֶּרֶת.

וּבְאֶחָד מִימֵי הַקַּיִץ הַיָּפִים יָצְאָה יְהוּדִית לְטַיֵּל יַחַד עִם שָׁלֹשׁ חַבְרוֹתֶיהָ: צִלָּה, פְּנִינָה וִימִימָה, יְלָדוֹת קְטַנּוֹת כָּמוֹהָ. הִיא יָצְאָה וַאֲבוֹתֶיהָ לֹא יָדְעוּ, כִּי יְהוּדִית אָהֲבָה

לִפְעָמִים לְבִלְתִּי שְׁאֹל אֶת פִּי אֲבוֹתֶיהָ וְלַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁהִיא חֲפֵצָה לַעֲשׂוֹת.

יַלְדָּה קְטַנָּה וְשׁוֹבֵבָה מְעָט.

וַתֵּלֶךְ יְהוּדִית וְחַבְרוֹתֶיהָ עַד קְצֵה הָרְחוֹב אֲשֶׁר בָּעִיר הַקְּטַנָּה, וְשָׁם בִּקְצֵה הָעִיר יָשְׁבוּ לָנוּחַ עַל הַדֶּשֶׁא. שָׁם, עַל כַּר הַדֶּשֶׁא, הִשְׁתַּעַשְׁעוּ הַיְלָדוֹת וַתְּצַחֵקְנָה. גַּם קָטְפוּ אֶת הַדְּשָׁאִים הָרַכִּים, אוֹ חָפְרוּ לָהֶן בִּיתֵדוֹת קְטַנּוֹת וּמְעַט בְּאֶצְבְּעוֹתֵיהֶן הַדַּקּוֹת גֻּמּוֹת, גֻּמּוֹת בָּאֲדָמָה.

וַתְּדַבֵּרְנָה הַיְלָדוֹת עַל אֹדוֹת הַיַּעַר, שֶׁהָיָה קָרוֹב אֶל כַּר הַדֶּשֶׁא.

– הַיַּעַר הַזֶּה גָּדוֹל מְאֹד, – אָמְרָה צִלָּה.

– כְּכָל הָאָרֶץ הוּא גָּדוֹל, – אָמְרָה פְּנִינָה.

– אֵין קֵץ וְאֵין סוֹף לוֹ, הוּא מִשְׂתָּרֵעַ [1]) הַרְחֵק הַרְחֵק מְאֹד, עַד... לֹא אֵדַע עַד כַּמָּה! – אָמְרָה יְמִימָה וַתִּפְשֹׁט אֶת יָדֶיהָ הַקְּטַנּוֹת, כְּאוֹמֶרֶת לְהַרְאוֹת אֶת גֹּדֶל הַיָּעַר.

– וְאָבִי אָמַר לִי פַּעַם אַחַת – אָמְרָה יְהוּדִית – כִּי רַק חֲצִי וֶירְסְטָה [2]) לְבָלִי הָעַר; כֵּן, אַךְ יַעַר קָטָן הוּא, קָטָן

[1]) מִתְפַּשֵּׁט. [2]) מִדַּת דֹּרֶךְ בְּרוּסְיָה.

מְאֹד – הוֹסִיפָה יְהוּדִית -- וַתְּקָרֵב אֶת שְׁתֵּי יָדֶיהָ הַקְּטַנּוֹת אַחַת לְאַחַת, כְּאֹמֶרֶת לְהַרְאוֹת אֶת קֹטֶן הַיַּעַר, וַתְּקַפֵּץ וַתְּרַקֵּד.

וְהַיְלָדוֹת לֹא יָכְלוּ לִשְׁמֹעַ אֶת הַ„שֶּׁקֶר" הַזֶּה, וַתִּמָּלֶאנָה כַּעַס וַתְּרִיבֶנָה בִּיהוּדִית, וַתִּלְעַגְנָה לָהּ.

– קָטֹן הַיַּעַר, קָטֹן הַיַּעַר, וּבְכָל זֹאת לֹא תְנַסִּי לָבֹא לְתוֹכוֹ, -- אָמְרָה אַחַת בְּלַעַג.

– גַּם לִצְעֹד בּוֹ אֶת הַצַּעַד הָרִאשׁוֹן תִּפְחָדִי!–אָמְרָה הַשְּׁנִיָּה.

– גַּם מִזֶּה וְהָלְאָה תִּירְאִי לָלֶכֶת!– אָמְרָה הַשְּׁלִישִׁית.

וְלֹא יָכְלָה יְהוּדִית נְשֹׂא אֶת הַחֶרְפָּה הַזֹּאת, וַתָּסַר מְעַט מֵחַבְרוֹתֶיהָ וַתְּהִי „בְּרֹגֶז".

הַיְלָדוֹת צִלָּה, פְּנִינָה וְעָדָה יָשְׁבוּ עַל מְקוֹמָן וַתִּצְחַקְנָה, וִיהוּדִית, שֶׁקָּמָה וְהָלְכָה מֵהֶן, רָאֲתָה לֹא רָחוֹק מִמֶּנָּה פֶּרַח לָבָן אֶחָד, וַתַּחְמְדֵהוּ. הִיא נִגְּשָׁה אֶל הַפֶּרַח וַתִּקְטְפֵהוּ, וּפָנֶיהָ הָרָעִים לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד, וַתָּשָׁב בְּשִׂמְחָה אֶל חַבְרוֹתֶיהָ.

– רְאֶינָה! רְאֶינָה! – קָרְאָה יְהוּדִית בְּשִׂמְחָה עוֹד לִפְנֵי גִשְׁתָּהּ אֲלֵיהֶן – פֶּרַח לָבָן מָצָאתִי!

וְהַחֲבֵרוֹת נָשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶן וַתִּרְאֶינָה אֶת הַפֶּרַח וַתִּשְׂמַחְנָה גַּם הֵן לִקְרָאתוֹ, וַתְּהַלֵּלְנָה אוֹתוֹ:

– אָמְנָם פֶּרַח יָפֶה מָצָאת, יְהוּדִית! פֶּרַח יָפֶה!
– אָמְרוּ שְׁלָשְׁתָּן – וּבְלִבָּן שָׁכְחוּ כְבָר אֶת רִיבָן עִם יְהוּדִית.

– הֲיוֹדְעוֹת אַתֶּן, יְלָדוֹת, מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה? – קָרְאָה יְהוּדִית בְּגִיל.

– מַה? מַה? – קָרְאוּ הַיְלָדוֹת בְּקוֹל אֶחָד.

– שְׁמַעְנָה! – אָמְרָה יְהוּדִית – אֲנִי אֵלֵךְ וְקָטַפְתִּי פְּרָחִים, וְאַתֶּן תַּעֲשֶׂינָה גֻּמּוֹת בָּאֲדָמָה; אֲנִי אָבִיא לָכֶן אֶת הַפְּרָחִים, וְאַתֶּן תִּטַּעְנָה אוֹתָם בַּגֻּמּוֹת! אֶת הַפֶּרַח הַזֶּה נִטַּעְנָה פֹּה בַּגֻּמָּה הַזֹּאת, בַּגֻּמָּה שֶׁעָשְׂתָה צִלָּה – וּבְדַבְּרָהּ הֶרְאֲתָה עַל מְקוֹם הַגֻּמָּה – וּבְמֶשֶׁךְ עֵת קְצָרָה יִהְיֶה לָנוּ גַּן פְּרָחִים גָּדוֹל! הֶאָח! גַּן שָׁלֵם! וַתְּכַרְכֵּר יְהוּדִית וַתָּגָז מֵרֹב שִׂמְחָה עַל חָכְמָתָהּ.

הַדָּבָר מָצָא חֵן מְאֹד בְּעֵינֵי הַיְלָדוֹת, וַתְּמַהֵרְנָה וַתִּטַּעְנָה אֶת הַפֶּרַח, כִּדְבַר יְהוּדִית, וְכֻלָּן מָלְאוּ אָמְנָם גִּיל לִרְאוֹת אֶת מַעֲשֵׂה יָדָן.

– עַתָּה אֵלֵךְ לִקְטֹף עוֹד פְּרָחִים – אָמְרָה יְהוּדִית וַתָּרָץ. הִיא רָצָה וּבְכָל רֶגַע הֵסֵבָּה אֶת פָּנֶיהָ אֶל חַבְרוֹתֶיהָ וַתִּקְרָא:

– יְלָדוֹת! יְלָדוֹת! חֲפֹרְנָה, חֲפֹרְנָה! גֻּמּוֹת עֲמֻקּוֹת! רַק עֲמֻקּוֹת!...

וַתְּרַקֵּד יְהוּדִית בְּכָל גֵּיא [1] הָעֵשֶׂב הַגָּדוֹל וַתִּמְצָא פֶּרַח אָדֹם, וַתָּרָץ שֵׁנִית אֶל חֲבֵרוֹתֶיהָ וַתִּקְרָא לָהֶן עוֹד מֵרָחוֹק:

– יְלָדוֹת, יְלָדוֹת, רְאֶינָה! פֶּרַח אָדֹם מָצָאתִי!

– פֶּרַח אָדֹם! פֶּרַח אָדֹם! – קָרְאוּ הַיְלָדוֹת בְּשִׂמְחָה, וַתְּקַבֵּלְנָה אֶת הַפֶּרַח וַתִּטַּעְנָה אוֹתוֹ בַּגֻּמָּה שֶׁעָשְׂתָה פְּנִינָה.

וְכַאֲשֶׁר נָטְעוּ הַיְלָדוֹת גַּם אֶת הַפֶּרַח הָאָדֹם, צִוְּתָה יְהוּדִית שֵׁנִית בְּקוֹל מְצַוֶּה: יְלָדוֹת, חֲפֹרְנָה! רַק גֻּמּוֹת עֲמֻקּוֹת, עֲמֻקּוֹת... וַאֲנִי אָבִיא עוֹד פְּרָחִים.

---

[1] בִּקְעָה, עֵמֶק.

וַתִּרְקֹד יְהוּדִית עוֹד פַּעַם בְּתוֹךְ הַדְּשָׁאִים הַגְּבֹהִים וְהָרַכִּים, רָקֹד וּבַקֵּשׁ, רָקֹד וְחַפֵּשׂ, וַתִּמְצָא פֶּרַח צָהֹב.

— גַּם זֶה פֶּרַח יָפֶה! — קָרְאָה יְהוּדִית, וַתִּקְטֹף אוֹתוֹ וַתָּרָץ בְּשִׂמְחָה אֶל חַבְרוֹתֶיהָ:

— רְאֶינָה, רְאֶינָה! פֶּרַח צָהֹב מָצָאתִי! — קָרְאָה.

וְהַיְלָדוֹת הַחֲבֵרוֹת שָׂמְחוּ גַם לִקְרַאת הַפֶּרַח הַזֶּה, וַתְּמַהֵרְנָה וַתִּטַּעְנָה אוֹתוֹ בַּגֻּמָּה שֶׁעָשְׂתָה פְנִינָה. וַיִּהְיוּ הַפְּרָחִים נְטוּעִים שְׁנַיִם בְּשׁוּרָה אַחַת וְאֶחָד מִמּוּל שְׁנֵיהֶם, כִּנְקֻדַּת הַ„סֶּגּוֹל“.

וַתִּהְיֶינָה הַיְלָדוֹת שְׂמֵחוֹת מְאֹד לִקְרַאת „סֶגּוֹל הַפְּרָחִים“ שֶׁעָשׂוּ, וְלֹא הָיוּ מִלִּים בְּפִיהֶן לְהוֹדוֹת לִיהוּדִית.

וִיהוּדִית רָקְדָה וּפִזְּזָה וַתִּמְחָא כַף מֵרֹב עֲלִיצוּת: הֶאָח! מַה נֶּהְדָּר! מַה יָּפֶה!...

— וְעַתָּה, הִתְדַּעְנָה, אֲהוּבוֹתַי, מַה שֶּׁאָבִיא? — קָרְאָה יְהוּדִית פִּתְאֹם.

— מַה? מַה? — שָׁאֲלוּ צִלָּה וּפְנִינָה.

— מַה? מַה? הוֹסִיפָה לִשְׁאֹל אַחֲרֵי כֵן גַּם עָדָה, שֶׁלֹּא יָכְלָה עוֹד לְהָסִיר עַיִן מִן הַ„סֶּגּוֹל“.

וִיהוּדִית עָנְתָה בְּגַאֲוָה:

— פִּרְחֵי תְכֵלֶת!

— פִּרְחֵי תְכֵלֶת! פִּרְחֵי תְכֵלֶת! — קָרְאוּ הַיְלָדוֹת בְּשִׂמְחָה — הָאָח, פִּרְחֵי תְכֵלֶת!

— אֲבָל רַבִּים הָבִיאִי, רַבִּים! — קָרְאָה צִלָּה.

— וַאֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה עוֹד סֶגּוֹל אֶחָד מִפִּרְחֵי תְכֵלֶת. הָאָח, מַה יָּפֶה יִהְיֶה! — אָמְרָה פְּנִינָה.

— לֹא, לֹא. סֶגּוֹל כְּבָר עָשִׂינוּ. נְקֻדָּה אַחֶרֶת נַעֲשֶׂה, אָמְרָה עָדָה.

— עַתָּה — נַעֲשֶׂה צֵירֶה.

— נַעֲשֶׂה שְׁוָא! — הִתְחַנְּנָה פְּנִינָה.

וּמִימָה הִתְעַמְּקָה בְּמַחֲשָׁבוֹת וַתִּמְנֶה בְּלַחַשׁ אֶת כָּל הַנְּקֻדּוֹת הָעִבְרִיּוֹת: קָמַץ, פַּתַח, צֵירֶה, סֶגּוֹל, חִירִק, חוֹלָם, שׁוּרֶק, קֻבּוּץ... וַתִּקְרָא פִּתְאֹם:

הָאָח, חַבְרוֹתַי! אֲנִי יוֹדַעַת, אֲנִי יוֹדַעַת מַה לַּעֲשׂוֹת: קֻבּוּץ, קֻבּוּץ מִפִּרְחֵי תְכֵלֶת! הַקֻּבּוּץ יָפֶה מִכָּל הַנְּקֻדּוֹת שְׁלשָׁה פְּרָחִים בַּאֲלַכְסוֹן [1]. הָאָח, מַה יָּפֶה זֶה!...

[1] בְּשׁוּרָה עֲקֻמָּה.

— כֵּן, כֵּן! — קָרְאוּ צִלָּה, פְּנִינָה וְגַם יְהוּדִית—כְּדִבְרֵי יְמִימָה. טוֹב מְאֹד. קִבּוּץ נַעֲשָׂה, קִבּוּץ מִפִּרְחֵי תְכֵלֶת!...

וִיהוּדִית פְּזִזָה הָלְאָה, פָּנֶיהָ אוֹרוּ מִגִּיל. עֵינֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת הִבְרִיקוּ [1], וְאַחַר מָחֲאָה כַפֶּיהָ וַתָּרָץ לְהָבִיא פִּרְחֵי תְכֵלֶת...

עוֹד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הֵסַבָּה יְהוּדִית אֶת פָּנֶיהָ וַתִּקְרָא אֶת קְרִיאָתָהּ:

יְלָדוֹת, יְלָדוֹת! חֲפֹרְנָה, חֲפֹרְנָה! רַק גֻּמּוֹת עֲמֻקּוֹת, רַק עֲמֻקּוֹת!

וְאַחַר — נֶעֶלְמָה.

הַשָּׁמַיִם הָיוּ זַכִּים וּטְהוֹרִים. רַק רָחוֹק, רָחוֹק מְאֹד, בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם נִרְאֲתָה עָב קְטַנָּה עוֹלָה, וּלְאַט לְאַט הִיא מִתְאָרֶכֶת וּמִתְאָרֶכֶת. אוּלָם יְהוּדִית לֹא שָׂמָה עֵינֶיהָ לֹא עַל טֹהַר הַשָּׁמַיִם וְלֹא עַל צֵל הֶעָב הַהוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט — הִיא הִבִּיטָה רַק עַל הָאָרֶץ לְמַטָּה וַתְּחַפֵּשׂ בְּעֵינֶיהָ פִּרְחֵי תְכֵלֶת.

---

[1] נוצצו.

וְהַדְּשָׁאִים רַבִּים מְאֹד וּגְבֹהִים מְאֹד; יַם מָלֵא. רֵיחָם עוֹלֶה בְּאַפָּהּ וְהִיא שְׂבֵעַת עֹנֶג. לְאַט לְאַט הִיא צוֹעֶדֶת הַפַּעַם. הִיא מִתְעַנֶּגֶת בִּדְרֹךְ כַּף רַגְלָהּ בְּרֹךְ הַדֶּשֶׁא הַגָּבֹהַּ, וּבְעֵינֶיהָ הִיא תָרָה¹) אַחֲרֵי פֶּרַח תְּכֵלֶת. פַּעַם נִדְמֶה לָהּ מֵרָחוֹק פֶּרַח תְּכֵלֶת מֵעֵבֶר מִזֶּה וְהִיא צוֹעֶדֶת שָׁמָּה, וּפַעַם נִדְמָה לָהּ מֵעֵבֶר מִזֶּה וְהִיא שָׁבָה וְצוֹעֶדֶת הֵנָּה, אוּלָם עוֹד פֶּרַח תְּכֵלֶת אֶחָד לֹא מָצָאָה.

– לֹא אֶחָד, כִּי אִם רַבִּים, לְפָחוֹת, שְׁלֹשָׁה פִּרְחֵי תְכֵלֶת אָבִיא – חוֹשֶׁבֶת יְהוּדִית בְּנַפְשָׁהּ – קִבּוּץ שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁהַסֶּגוֹל שָׁם שָׁלֵם.

וְהִיא צוֹעֶדֶת הָלְאָה.

פְּרָחִים צְהֻבִּים, אֲדֻמִּים, לְבָנִים הִיא עוֹזֶבֶת גַּם מֵעֵבֶר מִזֶּה וְגַם מֵעֵבֶר מִזֶּה. אֲלֵיהֶם לֹא תָשִׂים עוֹד אֶת לִבָּהּ, וְרַק הַחֵפֶץ לִמְצֹא כִּי חַי תְּכֵלֶת מִתְגַּבֵּר בְּקִרְבָּהּ מֵרֶגַע לְרֶגַע – וָאַיִן...

¹) מְחַפֶּשֶׂת.

וִיהוּדִית הוֹלֶכֶת, עוֹד הָלְאָה, הָלוֹךְ וּבַקֵּשׁ... וּכְבָר קָרְבָה אֶל הַיָּעַר.

וְרוּחַ עָבַר אָז בֵּין הָעֵצִים וַתִּשְׁמַע הֲמֻלָּה [1] קְטַנָּה לְאֹזֶן יְהוּדִית. הִיא נִבְהֲלָה מְעַט וַתִּשָּׂא אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת הַיַּעַר וַתִּתְחַלְחַל [2]...

– מָה רְחוֹקָה הִיא עַתָּה מֵחַבְרוֹתֶיהָ...– עָבַר רַעְיוֹן בְּמֹחָהּ – הֲלֹא זֶהוּ הַיַּעַר!...

אוּלָם כְּרֶגַע זָכְרָה אֶת אֲשֶׁר אָמְרָה זֶה לֹא כְבָר עַל הַיַּעַר, כִּי קָטָן הוּא; וַתֵּבוֹשׁ בְּפָנֶיהָ עַל אֲשֶׁר נִבְהָלָה.

לֹא רָחוֹק, אַחֲרֵי הָעֵץ הַחֲמִשִּׁי, רָאֲתָה פֶּרַח תְּכֵלֶת, וַתָּרָץ אֵלָיו וַתִּקְטְפֵהוּ בְּשִׂמְחָה.

– אָכֵן סוֹף סוֹף מָצָאתִי פֶּרַח תְּכֵלֶת! – אָמְרָה יְהוּדִית לְנַפְשָׁהּ.

– וְאִם נִמְצָא אֶחָד יִמָּצֵא גַּם שֵׁנִי, גַּם שְׁלִישִׁי! – הוֹסִיפָה עוֹד בְּבִטְחָה.

וַתֵּלֶךְ הָלְאָה, הָלְאָה...

---

[1] רַעַשׁ. [2] וַתֶּחֱרַד מְאֹד.

נִדְמֶה הָיָה לָהּ, כִּי עוֹד מְעָט, עוֹד מְעַט וּמָצְאָה עוֹד פֶּרַח תְּכֵלֶת גַּם שֵׁנִי, גַּם שְׁלִישִׁי, גַּם רְבִיעִי... וְאָז תְּמַהֵר לָשׁוּב אֶל חֲבֵרוֹתֶיהָ בְּנִצָּחוֹן, בְּשִׂמְחָה... רַק עוֹד מְעָט...

נִתֵּלֵךְ, וַתֵּלֶךְ. — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

וְעֵצִים רַבִּים עוֹמְדִים כְּבָר מֵאַחֲרֵי יְהוּדִית, וְהִיא צָעֲדָה בְּרַגְלֶיהָ הַקְּטַנּוֹת עַל עֲשָׂבִים יְבֵשִׁים, וְעַל עָלִים נוֹבְלִים הַמְכַסִּים אַדְמַת הַיָּעַר; הִיא הוֹסִיפָה לָלֶכֶת וְלִתְעוֹת, עַד שֶׁבָּאָה אֶל לֵב הַיָּעַר.

וְשָׁם, בְּתוֹךְ הַיַּעַר, הָעֵצִים מְרֻבִּים יוֹתֵר, תְּכוּפִים [1] יוֹתֵר מִבְּרֵאשִׁיתוֹ, וְכָל עֵץ גָּבֹהַּ וְעָבֶה יוֹתֵר, וְעַנְפֵי כָּל עֵץ אֲרֻכִּים וּסְבוּכִים [2] יוֹתֵר.

וִיהוּדִית בְּלֶכְתָּהּ בַּיַּעַר הֵסֵבָּה בְּכָל רֶגַע אֶת פָּנֶיהָ לַאֲחוֹרֶיהָ, לְמַעַן דַּעַת אֶת הַדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר עָלֶיהָ לָשׁוּב בָּהּ אֶל חֲבֵרוֹתֶיהָ, וְהִיא חָשְׁבָה, כִּי בְשׁוּבָהּ עָלֶיהָ לָלֶכֶת מְעַט יָמִינָה וְאַחֲרֵי כֵן שְׂמֹאלָה, וְאַחֲרֵי כֵן עוֹד פַּעַם יָמִינָה וְעוֹד

---

[1] זֶה אֵצֶל זֶה. [2] זֶה אָחוּז בָּזֶה.

פַּעַם שְׂמֹאלָה, וְאַחֲרֵי כֵן אִם תֵּלֵךְ רַק עוֹד פַּעַם יְמִינָה וְרָאֲתָה כְּבָר אֶת חַבְרוֹתֶיהָ...

וַתֵּלֶךְ הָלְאָה, מְעַט יְמִינָה וּמְעַט שְׂמֹאלָה, וַתֶּאֱסֹף כְּבָר יוֹתֵר מִשְּׁלשָׁה פִּרְחֵי תְכֵלֶת; בְּיָדָהּ כְּבָר הָיוּ שִׁשָּׁה, שִׁבְעָה פְּרָחִים, וְהִיא הָיְתָה שְׂמֵחָה.

וְכַאֲשֶׁר מָצְאָה כְּבָר אֶת הַפֶּרַח הָעֲשִׂירִי לֹא יָכְלָה עוֹד לְהַחֲזִיק אֶת כֻּלָּם בְּיָדָהּ הַקְּטַנָּה הָאַחַת, וַתֹּאמֶר: דַּי, עַתָּה צָרִיךְ לָשׁוּב...

וַתָּסֶב אֶת פָּנֶיהָ לָשׁוּב... וַתַּעֲמֹד רֶגַע, הִיא הִבִּיטָה עַל הַפְּרָחִים וַתֵּרֶא, כִּי שְׁנַיִם שְׁלשָׁה מֵהֶם הֵם יוֹתֵר יָפִים וְיוֹתֵר גְּדוֹלִים מֵהַפְּרָחִים הַנִּשְׁאָרִים. וַתּוֹצֵא אוֹתָם לְבַדָּם וַתַּחֲזִיקֵם בְּיָדָהּ הַשֵּׁנִית. הַפְּרָחִים הַקְּטַנִּים – חָשְׁבָה – הֵם יִהְיוּ לִנְקֻדּוֹת אֲחֵרוֹת, אוּלָם מִשְּׁלשֶׁת הַפְּרָחִים הַגְּדוֹלִים וְהַיָּפִים הָאֵלֶּה נַעֲשֶׂה אֶת הַ„קִּבּוּץ“. וְקִבּוּץ הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה – הוֹסִיפָה לַחְשֹׁב – יִהְיֶה בְּעַד יְמִימָה. יְמִימָה אוֹהֶבֶת פְּרָחִים יוֹתֵר מִצִּלָּה וְעֶדָה, וְהִיא הֲלֹא הָיְתָה רִאשׁוֹנָה לֵאמֹר אֶת הַנְּקֻדָּה הַיָּפָה: „קִבּוּץ“!

— הָאָח, יְמִימָה חֲבִיבָה, יְמִימָה! — קָרְאָה יְהוּדִית פִּתְאֹם בְּקוֹל עַלִּיז, בְּשָׁכְחָהּ מָה רְחוֹקָה הִיא עַתָּה מִימִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ, וַתִּרְקֹד וַתָּחֶל לָרוּץ לָשׁוּב.

וְהִנֵּה „מָה–מָה"! נִשְׁמַע קוֹל בְּאָזְנֶיהָ, כִּי עָנָה לָהּ הַיַּעַר בְּהֵדוֹ [1].

יְהוּדִית הִתְחַלְחֲלָה רֶגַע, כִּי לֹא יָדְעָה מִי הוּא זֶה הָעוֹנֶה לָהּ כְּמוֹ בְקוֹלָהּ הִיא.

וּכְמוֹ דְמָעוֹת עָלוּ בְעֵינֶיהָ.

אָז נָשְׂאָה אֶת רֹאשָׁהּ וַתֵּרֶא אֶת הָרָאשִׁים הַגְּבֹהִים שֶׁל הֲמוֹן הָעֵצִים הַסּוֹבְבִים אוֹתָהּ, אֶת סִבְכֵי עַנְפֵיהֶם הָרַבִּים, אֶת מוֹרָאָם, וַתֶּחֱרַד עוֹד יוֹתֵר, וַתָּרָץ בְּיֶתֶר מְהִירוּת.

— צִלָּה! יְמִימָה!" -- קָרְאָה בַּחֲרָדָה.

— „לָ־מָה! — עָנָה הַיַּעַר בְּהֵד.

וַתְּאַמֵּץ יְהוּדִית אֶת לִבָּהּ וַתַּבֵּט עוֹד פַּעַם סְבִיבוֹתֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת עֲבִי הַחֹרֶשׁ, אֶת הֶעָלִים הַנּוֹבְלִים הַפְּזוּרִים עַל הָאָרֶץ, אֶת קְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַדַּקִּים, הַחוֹדְרִים כְּמוֹ בְרֹב עָמָל

---

[1] הֵד — זֶה קוֹל הַיֹּשֶׁר, הַנִּשְׁמָע בְּהִפָּסֵק קוֹל הָאִישׁ.

בְּעַד סִבְכֵי הָעֵצִים הָעֲבֻתִּים; אֲבָל כָּל אִישׁ לֹא רָאֲתָה. וּמִי הוּא אֵפוֹא הָעוֹנֶה לָהּ בְּקוֹל?

הִיא רָצָה הָלְאָה. לִבָּהּ דָפַק בְּחָזְקָה.

– פְּנִינָה! צִלָּה! יְמִימָה! – קָרְאָה בִּשְׁאֵרִית כֹּחָהּ אֶל חַבְרוֹתֶיהָ, אוּלַי תִּשְׁמַעְנָה אֶת קוֹלָהּ.

נָ־לָ־מָה! – עָנָה לָהּ הַיַּעַר בְּהֵד, כְּמוֹ לָעַג לָהּ הָאַכְזָרִי [*]).

הִיא הֵחֵלָּה לְאַט לְאַט לְהָבִין, כִּי זֶה הֵד הַיַּעַר וְלֹא קוֹל שֶׁל אִישׁ; אוּלָם הַפַּעַם נִרְאָה לָהּ הַיַּעַר מֵאֲחוֹרֶיהָ גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד. הַמִּשְׂתָּרֵעַ אוּלַי לַחֲצִי כָּל הָאָרֶץ. וַתָּרָץ בְּיֶתֶר מְהִירוּת בְּדַרְכָּהּ. הִיא חָפְצָה לָשׁוּב בִּמְהֵרָה אֶל חַבְרוֹתֶיהָ.

בָּכֹה לֹא בָכְתָה. גַּם אֶת הַפְּרָחִים אִמְּצָה הֵיטֵב בְּאֶצְבְּעוֹתֶיהָ. „עוֹד מְעַט – חָשְׁבָה – וְשָׁבָה אֶל חַבְרוֹתֶיהָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַ„קִּבּוּץ”. כֵּן, עוֹד מְעַט. עוֹד מְעַט...”

הִיא רָצָה בְּאֵיזוֹ שְׁבִיל צַר בֵּין הָעֵצִים. וּפִתְאֹם עָמְדָה אֶבֶן גְּדוֹלָה גָּדְרָה בַּעֲדָהּ אֶת הַדֶּרֶךְ.

---

[*]) שֶׁאֵינֶנּוּ מְרַחֵם.

יְהוּדִית לֹא הִרְבְּתָה לַחְשֹׁב, וַתָּסֶב אֶת הָאֶבֶן וַתָּרָץ הָלְאָה.

אֲבָל הַשְּׁבִיל הָלַךְ הָלוֹךְ וָצַר, וִיהוּדִית הִגִּיעָה עַד מְקוֹם עֲנָפִים סְבוּכִים מְאֹד, אֲשֶׁר סָגְרוּ לְפָנֶיהָ אֶת הַדֶּרֶךְ מֵעֵבֶר עוֹד.

רֶגַע עָמְדָה יְהוּדִית נִפְעָמָה, וַתִּשָּׁעֵן עַל עָנָף אֶחָד רַךְ, וּמַחֲשָׁבָה אַחַת חָשְׁבָה: מָה עָלֶיהָ לַעֲשׂוֹת עָתָּה?

לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאָה לֹא חָפֵצָה, כִּי לֹא יָכְלָה לְהַבִּיט בִּפְנֵי הַיַּעַר אֲשֶׁר מֵאַחֲרֶיהָ, וּלְפָנֶיהָ אֵין דֶּרֶךְ. אוּלָם הִיא אִמְּצָה אֶת לִבָּהּ וַתִּפְרֹד בְּיָדֶיהָ הָרַכּוֹת אֶת עַנְפֵי הָעֵצִים (וְלֹא הִתְבּוֹנְנָה, בִּנְפֹל הַפְּרָחִים הַיָּפִים מִיָּדֶיהָ), וַתִּדְּחֵק בֵּינֵיהֶם, וְאָז נִרְאֲתָה לָהּ הַדֶּרֶךְ רְחָבָה מְאֹד.

כִּכָּר עֲגֻלָּה נִגְלְתָה לְעֵינֶיהָ, וּבְתוֹךְ הַכִּכָּר גִּבְעָה נֶחְמָדָה מְאֹד, אֲשֶׁר עֵצִים פְּזוּרִים סוֹבְבִים אוֹתָהּ בְּעִגּוּל.

יְהוּדִית אָמְרָה לְטַפֵּס וְלַעֲלוֹת עַל הַגִּבְעָה הַזֹּאת, אוּלַי תִּרְאֶה מִשָּׁם אֶת חַבְרוֹתֶיהָ וְקָרְאָה לָהֶן לְעֶזְרָה.

הִיא טִפְּסָה וַתַּעַל עַל הַגִּבְעָה וַתַּעֲמֹד בְּרֹאשָׁהּ, כָּל

חֹם גֵּוָה עָלָה בְּפָנֶיהָ, כָּל שַׂעֲרוֹתֶיהָ הָיוּ פְּזוּרוֹת בְּתַלְתַּלֵּיהֶן עַל שִׁכְמָהּ. הַשָּׁמַיִם הָיוּ בְּהִירִים כִּבְדֹלַח. הַשֶּׁמֶשׁ כְּמוֹ יָרַד מְעַט מֵחֲצִי הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲמֹד מֵעַל עָרְפָּהּ. הָעֵצִים כְּמוֹ עָמְדוּ כֻּלָּם צְפוּפִים, כֻּלָּם נֵד אֶחָד מִתַּחַת הַגִּבְעָה וַיִּתְבּוֹנְנוּ בִּפְנֵי הַגִּבּוֹרָה הַקְּטַנָּה וַיִּשְׁתָּאוּ עַל אֹמֶץ רוּחָהּ; וְהִיא, יְהוּדִית, פָּרְשָׂה כַּפֶּיהָ וַתִּקְרָא:

– הוֹי, חַבְרוֹתַי, חַבְרוֹתָי!

אַךְ לֹא נֶעֶנְתָה, וְרַק הַמִּיָּה קַלָּה עָבְרָה בֵּין עֲצֵי הַיָּעַר.

וַתִּקְרָא יְהוּדִית:

– הוֹי, אַחְיוֹתַי, אַחְיוֹתָי!

אַךְ לֹא נֶעֶנְתָה, וְרַק הַמִּלָּה נִשְׁמְעָה מִבֵּין הָעֵצִים.

וַתִּקְרָא יְהוּדִית:

– הוֹי, אַחַי! אֶחָי!

אַךְ לֹא נֶעֶנְתָה, רַק נֶאֱנַח הַיַּעַר מְאֹד.

וַתִּקְרָא יְהוּדִית:

– הוֹי, אִמָּא, אִמָּא!

אַךְ לֹא נֶעֶנְתָה, רַק הִזְדַּעֲזַע הַיָּעַר.

וַתִּקְרָא יְהוּדִית:

— הוי, אַבָּא, אַבָּא!

אַךְ לֹא נֶעֶנְתָה. רַק זַעֲזוּעַ הָעֵצִים הָיָה גָדוֹל, כְּמוֹ חָשְׁבוּ כֻלָּם לְהֵעָקֵר מִשָּׁרָשֵׁיהֶם וְלִנְפֹּל...

וַתֶּאֱסֹף יְהוּדִית שְׁאֵרִית כֹּחָהּ וַתִּקְרָא לָאַחֲרוֹנָה:

— הוי, אֵלִי, אֵלִי! הוֹשִׁיעֵנִי!

וְהִנֵּה נִדְמָה לָהּ, כְּמוֹ נֶעֶקְרוּ כָּל הָעֵצִים מִשָּׁרָשֵׁיהֶם וַיִּגְבְּהוּ וַיִּתְעַלּוּ גָבֹהַּ גָבֹהָה, עַד אֲשֶׁר לֹא תַעֲצֹר הָעַיִן כֹּחַ לִרְאוֹתָם; וְעַמּוּדֵי אוֹר, עַמּוּדֵי זָהָב, הוֹלְכִים וְיוֹרְדִים מִמְּרוֹם הַשָּׁמַיִם וּמְמַלְּאִים אוֹר אֶת כָּל הַכִּכָּר וְאֶת כָּל עֵינֶיהָ; רֶגַע נִדְמָה לָהּ, כְּאִלּוּ הַשֶּׁמֶשׁ בְּעַצְמָהּ יָרְדָה עַתָּה וַתַּעֲמֹד עַל רֹאשָׁהּ. וְזִמְזוּם נָעִים מְאֹד בָּא וַיְמַלֵּא אֶת אָזְנֶיהָ. הִיא נָפְלָה עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה כְּמוֹ מִתְעַלֶּפֶת, וּבְתוֹךְ הַהֲמֻלָּה הַנְּעִימָה שׁוֹמַעַת הִיא כְּמוֹ בַחֲלוֹם קוֹל קוֹרֵא: יְהוּדִית! יְהוּדִית!...

וְהַקּוֹל הוֹלֵךְ וְחָזָק; אוּלָם הִיא שׁוֹכֶבֶת לָהּ, אֵינָהּ מְנִיעָה יָד וָרֶגֶל וּמְחַכָּה עַד שֶׁיִּקְרַב הַקּוֹל אֵלֶיהָ יוֹתֵר.

וְהַקּוֹל הוֹלֵךְ וְקָרוֹב, הוֹלֵךְ וְקָרוֹב.

— יְהוּדִית! יְהוּדִית! — צוֹעֲקִים בְּכָל כֹּחַ.

וְהִיא שׁוֹכֶבֶת.

– יְהוּדִית! יְהוּדִית!– צוֹעֲקִים.

הִיא מַתְחִילָה לְהַכִּיר לְאַט לְאַט אֶת הַקּוֹלוֹת... הִנֵּה קוֹל אֲחוֹתָהּ... הִנֵּה, הוֹי – קוֹל אִמָּא... הִנֵּה... הִנֵּה... יַד נָגְעָה בָּהּ... יָד חֲבִיבָה... יַד אִמָּא !...

הִיא פּוֹקַחַת אֶת עֵינֶיהָ, אִמָּהּ וַאֲחוֹתָהּ עוֹמְדוֹת סְבִיבָהּ, פּוֹרְשׂוֹת אֶת כַּפֵּיהֶן, וְהָאֵם מְנַשֶּׁקֶת אוֹתָהּ עַל פָּנֶיהָ, לוֹקַחַת אוֹתָהּ בְּיָדֶיהָ וּמְחַנֶּנֶת קוֹלָהּ:

– הוֹי, בִּתִּי, בִּתִּי הַיְקָרָה, הַחֲבִיבָה, הַנְּעִימָה, חַיָּתִי נִשְׁמָתִי! מֶה הָיָה לָךְ? מַה פֹּה עָשִׂית?

וִיהוּדִית מִתְבּוֹנֶנֶת הֵיטֵב לְכָל אֲשֶׁר סְבִיבָהּ, וְזוֹכֶרֶת אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלֶיהָ, וְעוֹנָה:

– לֹא כְלוּם, אִמָּא, אֲנִי טִיַּלְתִּי פֹּה. אֵין דָּבָר. תָּעִיתִי מְעַט...

– אֲבָל אֵיךְ זֶה הָלַכְתְּ לְבַדֵּךְ אֶל הַיַּעַר? חַיָּתִי, נִשְׁמָתִי? –

– לְבַקֵּשׁ פְּרָחִים, אִמָּא, הָלַכְתִּי, פִּרְחֵי תְּכֵלֶת...

– אֲבָל רְאִי נָא, הֲלֹא הִנֵּה הַדֶּרֶךְ אֶל הָעִיר, עוֹד שְׁנַיִם

שְׁלשָׁה עֵצִים, וַאֲנַחְנוּ יוֹצְאוֹת אֶת הַיַּעַר, וְלָמָּה שָׁכַבְתְּ עַל הַגִּבְעָה? הוֹי, בִּתִּי, בִּתִּי!

— בְּוַדַּי, בְּוַדַּי הָיִיתִי בָּאָה בְּעַצְמִי אֶל הַבַּיִת, וְלָמָּה תֵּרַדְתֶּן עָלַי כָּל כָּךְ?

— אֲבָל רְאִי נָא אֶת שַׂלְמָתֵךְ הַקְּרוּעָה, אֶת שַׂעֲרוֹתַיִךְ הַפְּרוּעוֹת וְאֶת יָדַיִךְ הַשְּׂרוּטוֹת!

— אֵין דָּבָר, אִמָּא, אֵין דָּבָר. וְצִלָּה וּפְנִינָה וִימִימָה חַבְרוֹתַי, עוֹדָן שָׁם, שָׁם עַל הַדֶּשֶׁא?

— הֵן הֲלֹא שָׁבוּ זֶה כְּשָׁעָה אֶל בֵּיתָן, וְלוּלֵא הֵן שֶׁבָּאוּ וְהִגִּידוּ לִי אֶת דַּרְכֵּךְ, שֶׁהָלַכְתְּ בָּהּ, מִי יוֹדֵעַ מָתַי שַׁבְתְּ אֶל הַבַּיִת!...

— אִמָּא, יוֹתֵר צַר לִי, כִּי אָבְדוּ מִמֶּנִּי הַפְּרָחִים בַּדֶּרֶךְ. הֵם הָיוּ פִּרְחֵי תְכֵלֶת יָפִים מְאֹד; לוּ רְאִיתֶם אִמִּי, גַּם אַתְּ אֲחוֹתִי... „קְבוּץ" חָפַצְנוּ לַעֲשׂוֹת מֵהֶם... קְבוּץ שֶׁל פְּרָחִים!...

אֵם יְהוּדִית הָיְתָה נִרְעָשָׁה מְאֹד וְלֹא נָתְנָה עוֹד לִיהוּדִית לְדַבֵּר. הָאֵם וְהָאָחוֹת הֵבִיאוּ אֶת יְהוּדִית הַבַּיְתָה. הָאָב חָפֵץ לַעֲנֹשׁ אוֹתָהּ, אֲבָל הָאֵם וְהָאָחוֹת לֹא נְתָנוּהוּ, כִּי

הֶעֱבִידָה יְהוּדִית הַרְבֵּה אֶת כּחוֹתֶיהָ. „קִבּוּץ" הַפְּרָחִים לֹא נַעֲשָׂה, וְגַם אֶת הַ„סֶּגּוֹל" הָרְסוּ צִלָּה, פְּנִינָה וִימִימָה בְּהֵחָפְזָן [1] לָשׁוּב הָעִירָה, לְהוֹדִיעַ עַל דְּבַר אָבְדַן יְהוּדִית. אַחֲרֵי שֶׁקָּרְאוּ בִשְׁמָהּ זְמַן רַב וְלֹא נַעֲנוּ, וְלִצְעֹד צַעַד אֶחָד בַּיַּעַר יָרְאוּ הַפַּחְדָּנִיּוֹת הָאֵלֶּה.

כֵּן, עַלִּיזָה וְאַמִּיצַת לֵב מְאֹד הָיְתָה יְהוּדִית, אֲבָל גַם שׁוֹבְבָה מְעַט.

---

[1] בְּמַהֲרָן.

פרחים

№
120—121

צֵיד דָּגִים.

מִזִּכְרוֹנוֹת הַיַּלְדוּת.

מֵאֵת

ד״ר ל. מֶקְלֶר.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

צֵיד דָּגִים.

(מִזִּכְרוֹנוֹת הַיַּלְדוּת).

א.

הֲיָדַעְתָּ, יְדִידִי הַקָּטָן, לַחְפֹּר תּוֹלָעִים בִּרְגָבֵי־עָפָר לַחִים וְלִפְעָמִים גַּם בְּגַלֵּי רֶפֶשׁ, לִתְחֹב אֶת הַתּוֹלָעִים עַל הַחַכָּה וְלָתֵת לְמַאֲכָל תַּאֲוָה וּלְמוֹקֵשׁ לַדָּגִים הַקְּטַנִּים הַמִּשְׁתַּעַשְׁעִים בִּבְרֵכוֹת וּבִנְהָרוֹת? — אָנֹכִי יָדַעְתִּי וְגַם אָהַבְתִּי מֵעוֹדִי אֶת הַמְּלָאכָה הַנְּעִימָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר לְמַדְתִּיהָ מִבֶּן שְׁכֵנֵנוּ הָרוֹכֵל. שְׁכֵנֵנוּ הָיָה חַיָּט, אֲשֶׁר יָשַׁב כָּל הַיּוֹם אֶל עֲבוֹדָתוֹ עִם שְׁנֵי נְעָרִים הָעוֹזְרִים עַל יָדוֹ, וּבְנוֹ, בֶּן־גִּילִי, אֲשֶׁר כָּלְאוּ לוֹ עֶשֶׂר שָׁנִים, הִתְפַּלֵּשׁ כָּל הַיָּמִים בַּעֲפַר חוּצוֹת, טִפֵּס עַל הַגְּדֵרוֹת וְעַל הַגַּגּוֹת, אוֹ רָדַף אַחֲרֵי כְלָבִים וְצִפֳּרִים. מִלְּבַד אֵלֶּה הָיוּ לוֹ עוֹד עֲבוֹדוֹת שׁוֹנוֹת: בִּימֵי הַחֹרֶף הֶחֱלִיק עַל פְּנֵי הַקֶּרַח, וּבִימֵי הַקַּיִץ בָּנָה דִּבְרוֹת

וְאֳנִיּוֹת קְטַנּוֹת וַיְשַׁלְּחֵן עַל פְּנֵי הָאֲגַמִּים וְהַבִּצּוֹת, אֲשֶׁר בִּרְחוֹבֵנוּ. אָנֹכִי, כַּמּוּבָן, לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת כָּמוֹהוּ, יַעַן כִּי עָלַי הָיָה לָשֶׁבֶת וְלִלְמֹד כָּל הַיּוֹם בַּ„חֶדֶר“. אַךְ בִּימֵי הַחֻפְשָׁה, לְמָשָׁל, בְּכָל „עֶרֶב שַׁבָּת“, בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים, בְּחַגֵּי חֲנֻכָּה, פּוּרִים, ל״ג בָּעֹמֶר וּכְדוֹמֶה מִן הַיָּמִים, שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כָּל מְלָאכָה, הִתְרוֹעַעְתִּי עִם מִישָׁא (אוֹ מִיכָאֵל, זֶה הָיָה שֵׁם בֶּן שְׁכֵנֵנוּ); וְהוּא שָׂמַח תָּמִיד לִקְרָאתִי, יַעַן כִּי גַם בְּשַׁעֲשׁוּעֵי יְלָדִים—טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד.

מִבְחַר שַׁעֲשׁוּעֵינוּ וְתַעֲנוּגֵינוּ הָיָה צֵיד הַדָּגִים. בְּתוֹךְ עִירֵנוּ שָׁטַף נָהָר גָּדוֹל וְעָמֹק, אֲשֶׁר דּוֹבְרוֹת וָאֳנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת עָבְרוּ בוֹ כָּל יְמֵי הַקַּיִץ; וְרַק בִּימֵי תַמּוּז וְאָב, עֵת גָּבַר הַחֹם עַד לִמְאֹד, הָיוּ הַמַּיִם מִתְמַעֲטִים וַחֲסֵרִים בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים. בִּמְקוֹמוֹת הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר נִרְאוּ כְּרִבְדֵי חוֹל מִתַּחַת הַמַּיִם, עָמַדְנוּ, אֲנִי וּמִישָׁא, שָׁעוֹת שְׁלֵמוֹת תַּחַת לַהַט קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ בְּמִכְנָסֵינוּ הַמֻּפְשָׁלִים וּמוּרָמִים מִמַּעַל לְבִרְכֵּינוּ, וְהַמַּיִם הַצּוֹנְנִים רוֹחֲצִים בְּנֹעַם אֶת רַגְלֵינוּ הַקְּטַנּוֹת וְהַיְחֵפוֹת.

וּמַה יָּפֶה הָיָה כְּלִי־הַצַּיִד שֶׁלִּי, אֲשֶׁר קָנִיתִי מֵאֵת מִישָׁא בַּחֲמֵשׁ אֲגוֹרוֹת! הַמַּקֵּל הָאָרֹךְ (עָנָף כָּרוּת מֵעֵץ עֲרָבָה

לָהּ) מִפְּצַל פְּצָלוֹת דַקּוֹת וּמִתְפַּתְּלוֹת; הוּא חָזָק, אַךְ יָכוֹל לְהִכָּפֵף, וּבִגְלַל זֶה לֹא יוּכַל לְהִשָּׁבֵר עַל נְקַלָּה; וְכַאֲשֶׁר יִגַּע דָּג בְּקְצֵה הַחַכָּה, וְרָעַד הַמַּקֵּל וְנִכְפַּף לְמַעְלָה וּלְמַטָּה כְּמוֹ יֶתֶר מָתוּחַ עַל הַכִּנּוֹר. וְגַם הַפְּתִיל הַדַּק, הַמְחַבֵּר אֶת הַמַּקֵּל עִם הַחַכָּה, אֵינֶנּוּ פְּתִיל פָּשׁוּט עָשׂוּי מֵחוּטִים, — חָלִילָה! פְּתִיל כָּזֶה הֵן לֹא יִשָּׂא כֹבֶד דָּג גָּדוֹל וְגַם יְבֻלֶּה וְיִקָּרַע בִּמְהֵרָה; - לֹא! הַפְּתִיל שֶׁלִּי הָיָה קָלוּעַ מֵהַשְּׂעָרוֹת הָאֲרֻכּוֹת וְהַלְּבָנוֹת, אֲשֶׁר בִּזְנַב הַסּוּס שֶׁל שְׁכֵנֵנוּ שׁוֹאֵב הַמַּיִם. וּבְאֶמְצַע הַפְּתִיל נִקְשַׁר בִּפְתִיל מְיֻחָד הַמָּצוֹף, וְהוּא גֶּזֶר קְלִפַּת־עֵץ עָבָה, הַצָּף עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְלֹא יִתֵּן גַּם לַחַכָּה לָרֶדֶת עַד קַרְקַע הַנָּהָר, וְרַק, כַּאֲשֶׁר יִלָּכֵד דָּג עַל הַחַכָּה וּמָשַׁךְ אֶת הַחַכָּה יַחַד עִם הַמָּצוֹף וְטָבַע בַּמָּיִם.

וַאֲנִי עוֹמֵד יָחֵף בַּמַּיִם, תּוֹחֵב אֶת הַתּוֹלַעַת עַל הַחַכָּה וּמַשְׁלִיךְ אֶת הַחַכָּה אֶל תּוֹךְ הַמְּצוּלָה... הִנְנִי עֲלֵיכֶם, דָּגִים קְטַנִּים! יָדַעְתִּי, כִּי הַתּוֹלָעִים מַאֲכַל תַּאֲוָה הֵמָּה לָכֶם, — אִכְלוּ נָא, אִכְלוּ נָא וְהִלָּכְדוּ בַּחַכָּה הָעוֹקֶצֶת! אֲנִי עוֹמֵד וּמַבִּיט בְּעֵינַיִם לְטוּשׁוֹת עַל הַמָּצוֹף, הָעוֹמֵד כְּמוֹ רֹאשׁ מִגְדָּל קָטָן עַל פְּנֵי חֶלְקַת הַמָּיִם... הֲיִטְבַּע הַמָּצוֹף?... אַךְ מַה נָּעִים

לַעֲמֹד פֹּה בַּמַּיִם הַצּוֹנְנִים תַּחַת הַשָּׁמַיִם הַבְּהִירִים וְהַמְלֵאִים אוֹרָה!

– אַהֲרֹן! – יִקְרָא מִישָׁא פִּתְאֹם אֵלַי: – הַאִם לֹא תִרְאֶה מְאוּמָה בְּעֵינֶיךָ הַלְטוּשׁוֹת כְּעֵינֵי הַפָּ ה? הַמָּצוֹף טוֹבֵעַ!

אָנֹכִי מְמַהֵר לִמְשֹׁךְ אֶת הַחַכָּה מִן הַמָּיִם... אֱמֶת, כֵּן הַדָּבָר! עֵינַי פָּרְחָה לִי! הַתּוֹלַעַת אֵינֶנָּה עַל הַחַכָּה! דָּג אָכַל אוֹתָהּ וַיִּמָּלֵט כְּצִפּוֹר מִפָּח!

אַךְ הַנַּעֲשֶׂה אֵין לְהָשִׁיב. אָנֹכִי לוֹקֵחַ תּוֹלַעַת אַחֶרֶת, מַשְׁלִיךְ שֵׁנִית אֶת הַחַכָּה אֶל הַמַּיִם וּמַבִּיט עַל הַמָּצוֹף... הוֹי, הוֹי! הַמָּצוֹף טוֹבֵעַ! הַמָּצוֹף טָבַע כֻּלּוֹ!... חִישׁ! אָנֹכִי מֵרִים חִישׁ קַל אֶת הַמַּקֵּל לְמַעְלָה, מוֹשֵׁךְ אֶת הַחַכָּה מִן הַמַּיִם... הֶאָח, הֶאָח! הוֹי, מַה גְּדוֹלָה הַשִּׂמְחָה! דָּג עַל הַחַכָּה! לַשָּׁוְא תִּתְפַּתֵּל, מַחְמַדִּי, וְתֹאמַר לְהִמָּלֵט, – נִלְכַּדְתָּ, נִלְכַּדְתָּ!...

וַיְהִי בְּאַחַד הַיָּמִים וַאֲנִי וּמִישָׁא רַצְנוּ בָּרְחוֹב וַנְּשַׂחֵק בְּסוּסִים, כְּלוֹמַר, אָנֹכִי הָיִיתִי הַסּוּס וּמִישָׁא נוֹהֵג בִּי בְּחֶבֶל הַנָּתוּן מִסָּבִיב לְצַוָּארִי וּמִתַּחַת לַאֲצִילֵי יָדָי. וְהִנֵּה שְׁכֵנֵנוּ שׁוֹאֵב הַמַּיִם שָׁב אֶל בֵּיתוֹ, אַחֲרֵי הוֹבִילוֹ דֵּי מַיִם אֶל בָּתֵּי

רְחוֹבֵנוּ, וְהַסּוּס הַלָּבָן מוֹשֵׁךְ בַּעֲצַלְתַּיִם אֶת הָעֲגָלָה הַקְּצָרָה בַּעֲלַת שְׁנֵי אוֹפַנִּים וְעָלֶיהָ חָבִית רֵיקָה.

– הַגִּידָה נָא, מִישָׁא! – פָּנִיתִי בִּרְוֹצִי אֶל מְנַהֲגִי – הֲלֹא מֵיטִיב אָנֹכִי לָרוּץ מִסּוּס שְׁכֵנֵנוּ? הֲלֹא?

– אָכֵן, סוּס טוֹב אַתָּה, – הִלְלַנִי מִישָׁא, – אַךְ הִנֵּה שׁוֹאֵב־הַמַּיִם פִּתַּח אֶת סוּסוֹ, וְעַל כֵּן אֶקְרָא דְּרוֹר גַּם לְךָ. עַתָּה נָחֵל עֲבוֹדָה אַחֶרֶת: כְּבָר הִגִּיעָה הָעֵת לְהַחֲלִיף אֶת פְּתִילֵי־חַכּוֹתֵינוּ הַיְשָׁנִים בַּחֲדָשִׁים.

– טוֹב מְאֹד, – עָנִיתִי, – אַךְ אֵיךְ נַעֲשֶׂה כַּדָּבָר הַזֶּה?

– כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי תָּמִיד, – הֵשִׁיב מִישָׁא. – לֵךְ אַחֲרַי!

וַנָּבֹא אֶל חֲצַר שְׁכֵנֵנוּ שׁוֹאֵב הַמָּיִם. הַסּוּס הַלָּבָן עָמַד עַל יַד הָאֵבוּס וַיִּלְעַס לְתֵיאָבוֹן אֶת הַמִּסְפּוֹא, שִׁלּוּמִים בַּעֲבוֹדָתוֹ הַכְּבֵדָה. מִישָׁא קָרַב מֵאַחֲרֵי הַסּוּס וַיְבָרֵר בִּזְהִירוּת בְּיָדוֹ הַיְמָנִית שְׂעָרוֹת אֲחָדוֹת מֵהַזָּנָב הָאָרֹךְ שֶׁל הַסּוּס. פִּתְאֹם תָּפַשׂ בְּרֹב כֹּחַ בַּשְּׂעָרוֹת הַנִּמְצָאוֹת בְּיָדוֹ וַיְדַלֵּג בִּמְהִירוּת נִפְלָאָה מִן הַסּוּס וָהָלְאָה. הַסּוּס הִזְדַּעֲזַע וַיֵּךְ לְאָחוֹר

בְּנַחַת מֵרַגְלָיו הָאַחֲרוֹנוֹת, אַךְ מִישָׁא כְּבָר הִרְחִיק מִמֶּנּוּ, וּבְאָחְזוֹ בַּחֲבִילַת הַשְּׂעָרוֹת הַתְּלוּשׁוֹת בְּיָדוֹ, אָמַר אֵלַי בְּלַעַג:

— עַתָּה נַסֵּה גַם אַתָּה לַעֲשׂוֹת כָּמוֹנִי.

— אָנֹכִי לֹא הִסְכַּנְתִּי בָזֶה מֵעוֹדִי, — עָנִיתִי בַעֲנָוָה.

וּמִישָׁא הוֹסִיף לִלְעֹג לִי:

— רַךְ לֵב אַתָּה מֵעוֹדְךָ, אַהֲרֹן, וְעַל כֵּן תִּרְבֶּה כָּאֵלֶּה. וְאֵיךְ עָשִׂיתִי אָנֹכִי בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, בְּטֶרֶם הִסְכַּנְתִּי לָזֶה? לֵךְ וְעָמַדְתָּ מֵאַחֲרֵי הַסּוּס וּבָרֹתָ לְךָ שְׂעָרוֹת אֲחָדוֹת כְּחֶפְצֶךָ, וְאָנֹכִי אַחֲזִיק בִּכְנַף בִּגְדְךָ, וְהָיָה בְּאָמְרִי לְךָ: „קַח!" וְתָפַשְׂתָּ בְחָזְקָה בַּשְּׂעָרוֹת וְדִלַּגְתָּ מִן הַסּוּס וְהָלְאָה, וְגַם אָנֹכִי עוֹד אֶמְשָׁכְךָ בִּכְנַף בִּגְדֶךָ. —

בְּלֵב נִפְעָם קָרַבְתִּי אֶל הַסּוּס, וּמִישָׁא אוֹחֵז בִּכְנַף בְּגָדַי.

— עַתָּה בְּחַר לְךָ שְׂעָרוֹת אֲחָדוֹת וְאַל תִּירָא, — אִמֵּץ מִישָׁא אֶת רוּחִי.

הוֹשַׁטְתִּי אֶת יְמִינִי הָרוֹעֶדֶת וָאֶגַּע בִּזְנַב הַסּוּס, וְהִנֵּה — חַשְׁתִּי מַכָּה עַזָּה עַל שְׂפָתִי הַתַּחְתּוֹנָה וָאֶפֹּל אָרְצָה...

ב.

עָבְרוּ שְׁתֵּי שָׁנִים. מִישָׁא לָמַד בְּבֵית־הַסֵּפֶר לָעָם אֲשֶׁר בְּעִירֵנוּ, וַיְהִי מֵהַתַּלְמִידִים הָרִאשׁוֹנִים וְהַנְּבוֹנִים. כִּמְעַט מִדֵּי בֹקֶר בְּבֹקֶר, בְּלֶכְתִּי אֶל הַ„חֶדֶר", פָּגַשְׁתִּי אֶת מִישָׁא הוֹלֵךְ אֶל בֵּית־הַסֵּפֶר וְיַלְקוּט הַסְּפָרִים עַל שִׁכְמוֹ. אַךְ לֹא דִבַּרְנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו מִטּוֹב וְעַד רָע, כִּי כֵן חֻזְּקָה עָלַי מִצְוַת הוֹרַי לְהִתְרַחֵק מִמִּישָׁא, וְגַם הוּא בְּפָגְשׁוֹ בִי הִפְנָה מִמֶּנִּי אֶת רֹאשׁוֹ. אָנֹכִי אָמְנָם כְּבָר מָחַלְתִּי לוֹ אֶת הַמַּכָּה אֲשֶׁר הֻכֵּיתִי בִגְלָלוֹ, אַף כִּי הַמַּכָּה הַזֹּאת כִּמְעַט שֶׁהוֹרִידַתְנִי שְׁאוֹלָה, אַךְ אִמִּי לֹא יָכְלָה סְלֹחַ לוֹ, וְתָמִיד הוֹדְתָה אֶת יְיָ עַל אֲשֶׁר הִצִּילַנִי מִן הַמָּוֶת שֶׁרִחֵף עַל רֹאשִׁי. פְּעָמִים רַבּוֹת שָׁמַעְתִּי מִפִּיהָ בְּסַפְּרָהּ לִשְׁכֵנוֹתֶיהָ וּמְיֻדָּעוֹתֶיהָ אֶת כָּל פִּרְטֵי הָאָסוֹן אֲשֶׁר קָרָנִי: אֵיךְ הִכָּה הַסּוּס עַל שְׂפָתִי הַתַּחְתּוֹנָה וַיִּקְרָעֶנָּה וַיִּתֹּץ אַחַת מִשִּׁנַּי, אֵיךְ הֱבִיאוּנִי הַבַּיְתָה כִּמְעַט בְּלִי נִשְׁמַת חַיִּים מְגֹאָל בְּעָפָר וָדָם, אֵיךְ שָׁכַבְתִּי חוֹלֶה יוֹתֵר מֵחֹדֶשׁ יָמִים, אֵיךְ תָּפַר הָרוֹפֵא אֶת שְׂפָתִי הַקְּרוּעָה וְעוֹד וָעוֹד. וְכֹה גָּדַל קֶצֶף אִמִּי עַל מִישָׁא, עַד כִּי אָמְרָה לָקַחַת אֶת נִקְמַת בְּנָהּ מַחְמַדָּהּ גַּם מֵאֲבִי מִישָׁא

(אֲשֶׁר תָּפַר תָּמִיד בְּגָדִים לְאָבִי וְלִי) וּלְבִלְתִּי תֵּת לוֹ עוֹד מְלָאכָה בְּבֵיתֵנוּ. אַךְ אַחֲרֵי כֵן, כַּאֲשֶׁר קַמְתִּי מֵחָלְיִי וָאָשׁוּב לְאֵיתָנִי, נֶחָמָה מִמַּחְשָׁבוֹת נְקָמָתָהּ. וַאֲבִי־מִישָׁא הָיָה בָא אֶל בֵּיתֵנוּ כְּמִקֶּדֶם.

הַמַּכָּה, אֲשֶׁר הִכֵּיתִי, הֵבִיאָה תְּמוּרָה גְדוֹלָה גַּם בְּחַיֵּי מִישָׁא, כִּי אָבִיו שָׂם אֵלָיו אֶת לִבּוֹ וַיַּכְנִיסֵהוּ לְבֵית־הַסֵּפֶר. וּמִישָׁא, כָּאָמוּר לְמָעְלָה, עָשָׂה חַיִל בְּלִמּוּדָיו וּבְעָבְרוֹ מִמַּחְלָקָה לְמַחְלָקָה קִבֵּל תְּשׁוּרָה מֵאֵת מוֹרָיו עַל חֲרִיצוּתוֹ. גַּם בְּעָבְרוֹ מֵהַמַּחְלָקָה הַשֵּׁנִית אֶל הַשְּׁלִישִׁית (הַדָּבָר הָיָה שְׁתֵּי שָׁנִים אַחֲרֵי הָאָסוֹן אֲשֶׁר קָרָנִי) קִבֵּל תְּשׁוּרָה נֶחְמָדָה, סֵפֶר־מַסָּעוֹת עִם הַרְבֵּה צִיּוּרִים יָפִים. וַאֲבִי־מִישָׁא הֵבִיא אֶת הַסֵּפֶר אֶל בֵּיתֵנוּ לְהַרְאוֹתוֹ לָנוּ. אָנֹכִי וַאֲחוֹתִי הַצְּעִירָה מִרְיָם, בַּת שֶׁבַע שָׁנִים, לֹא שָׂבַעְנוּ מֵהַבִּיט עַל הַצִּיּוּרִים.

אָז בִּקַּשְׁתִּי מֵאֵת אֲבִי־מִישָׁא לְהַשְׁאִילֵנִי אֶת הַסֵּפֶר לִקְרִיאָה, אַךְ הוּא עָנָנִי, כִּי הַסֵּפֶר לִבְנוֹ הוּא וּבְלִי רִשְׁיוֹנוֹ לֹא יוּכַל לְתִתּוֹ לִי. אִמִּי הִבִּיטָה אֵלַי וַתָּבֶן אֶת הַבַּקָּשָׁה הַנִּשְׁקֶפֶת מֵעֵינַי וַתֹּאמֶר לִי:

— אם חָפֵץ אַתָּה, אַהֲרֹן, תּוּכַל לָלֶכֶת אֶל מִישָׁא, כִּי רוֹאֶה אָנֹכִי, שֶׁכְּבָר הָיָה לְאִישׁ אַחֵר וְאֶפְשָׁר לְהִתְרוֹעֵעַ עִמּוֹ.

מִהַרְתִּי לָרוּץ אֶל מִישָׁא, כִּי בֶאֱמֶת כְּבָר הִתְגַּעְגַּעְתִּי עָלָיו וְעַל שַׁעֲשׁוּעֵינוּ. מִישָׁא קִבְּלַנִי בְחִבָּה וַיַּרְאֵנִי אֶת כָּל סִפְרֵי לִמּוּדוֹ, וַיְסַפֵּר לִי עַל בֵּית־הַסֵּפֶר וְעַל הַמּוֹרִים וְעַל הַתַּלְמִידִים. גַּם אָנֹכִי סִפַּרְתִּי לוֹ עַל הַ„חֶדֶר" וְעַל חֲבֵרַי, וְכִי בִימֵי הַחֲנֻכָּה שֶׁעָבְרוּ הוֹחַג חַג גָּדוֹל בַּ„חֶדֶר", וַאֲנִי וַחֲבֵרַי שַׁרְנוּ שִׁירִים, וְגַם אֶת אֲחוֹתִי מִרְיָם לָקַחְתִּי אֶל הַ„חֶדֶר" לִרְאוֹת בֶּחָג. וְכַאֲשֶׁר זָכַרְנוּ אֶת הַמַּכָּה, אֲשֶׁר הִכֵּיתִי וְאֶת הַסּוּס הַלָּבָן שֶׁל שְׁכֵנֵנוּ שׁוֹאֵב־הַמַּיִם, שָׂחַקְנוּ מִטּוּב לֵב; וּמִישָׁא אָמַר לִי, כִּי הוּא אוֹהֵב אֶת צֵיד הַדָּגִים כְּמִקֶּדֶם וְכִי בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַשָּׁבוּעַ הַבָּא (יוֹם הַמְּנוּחָה לַנּוֹצְרִים) יֵלֵךְ הוּא עִם אָבִיו וְעִם שְׁנֵי הַנְּעָרִים הַתּוֹפְרִים לָצוּד דָּגִים הַרְחֵק מִחוּץ לָעִיר, וְכִי יָלִינוּ שָׁם כָּל הַלַּיְלָה עַל שְׂפַת הַנָּהָר, תַּחַת כִּפַּת הַשָּׁמָיִם. הַבְּשׂוֹרָה הַזֹּאת הֶעֱצִיבָה אֶת רוּחִי מְאֹד, כִּי קִנֵּאתִי בְמִישָׁא.

– אֲדַמֶּה, כִּי נָעִים מְאֹד לָלִין בַּלַּיְלָה עַל שְׂפַת הַנָּהָר, – אָמַרְתִּי בְּעֶצֶב, – הֵן הַלֵּילוֹת עַתָּה חַמִּים וּבְהִירִים.

– אִם יֵשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ, לֵךְ גַּם אַתָּה עִמָּנוּ, – עָנָה מִישָׁא, – וְאָז תִּרְאֶה, מַה טּוֹב הוּא הַצַּיִד בַּלָּיְלָה.

– אִמִּי לֹא תִתְּנֵנִי לָלֶכֶת, – הֱשִׁיבוֹתִי בַּאֲנָחָה.

– הֵן גַּם אָבִי יֵלֵךְ עִמָּנוּ, וְעַל כֵּן אֵין לְאִמְּךָ לִירֹא, פֶּן יְאֻנֶּה לְךָ רָע.

נִפְרַדְתִּי מִמִּישָׁא וּבְנֶפֶשׁ מָרָה שַׁבְתִּי לְבֵיתִי.

ג.

אָכֵן, מַה גְּדוֹלָה אַהֲבַת אִמִּי אֵלַי!

אִמִּי הִכִּירָה בִּי תֵכֶף אַחֲרֵי שׁוּבִי לְבֵיתִי, כִּי נֶעֱצָב הִנֶּנִי, וַתִּשְׁאָלֵנִי לְסִבַּת עַצְבוֹנִי. בַּתְּחִלָּה כִּחַשְׁתִּי לָהּ, בְּדַעְתִּי, כִּי לֹא תֹאבֶה לְמַלֵּא אֶת חֶפְצִי; אַךְ, כַּאֲשֶׁר הִפְצִירָה בִי, לֹא יָכֹלְתִּי עוֹד הִתְאַפֵּק, סַנְטֵרִי הֵחֵל לִרְעֹד וּמֵרִיסֵי עֵינַי נָזְלוּ אֶגְלֵי דִמְעָה.

– יָדַעְתִּי... אַתְּ לֹא תִתְּנִינִי לָלֶכֶת...

— אָנָה? עִם מִי? — שָׁאֲלָה אִמִּי בְּאִי־רָצוֹן.

בְּקוֹל רוֹעֵד מִבְּכִי עָצוּר סִפַּרְתִּי לָהּ אֶת כָּל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מִמִּישָׁא. וְאִמִּי נָתְנָה עָלַי בְּקוֹלָהּ:

— הֲתֹאמַר לִתְלֹשׁ שֵׁנִית שְׂעָרוֹת מִזַּנְבוֹת סוּסִים וּלְהָבִיא אָסוֹן עַל כֻּלָּנוּ?

— אֲנַחְנוּ... לֹא נִתְלֹשׁ... עוֹד שְׂעָרוֹת... — עָנִיתִי בִּבְכִי, — אֲנַחְנוּ רַק נֵלֵךְ מִחוּץ לָעִיר... לָצוּד דָּגִים... וְגַם אֲבִי מִישָׁא... הֵן יֵלֵךְ עִמָּנוּ...

— לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה, — קָרְאָה אִמִּי, — לֹא אֶתֶּנְךָ לָלִין כָּל הַלַּיְלָה בַּשָּׂדֶה! וּמֵהַיּוֹם הַזֶּה וָהָלְאָה לֹא תָבֹא עוֹד אֶל מִישָׁא, כִּי הַנַּעַר הַשּׁוֹבָב הַזֶּה יָבִיא עָלֶיךָ אָסוֹן!

אַךְ רֶוַח וְהַצָּלָה עָמְדוּ לִי מִמָּקוֹם אַחֵר. אָבִי, אֲשֶׁר הָיָה בָּעֵת הַהִיא בַּבַּיִת, הִתְעָרֵב בְּשִׂיחָתֵנוּ: הוּא אָמַר, כִּי לֹא טוֹב לַיֶּלֶד לִהְיוֹת מְפֻנָּק, לִפְחֹד מִצִּנָּה וּכְדוֹמֶה; וְאִם אֲבִי־מִישָׁא יַעַרְבֵנִי, כִּי יַשְׁגִּיחַ עָלַי בִּזְרִיזוּת, אָז אֵין כָּל רַע כִּי אֵלֵךְ עִמָּהֶם.

וְכֵן נִגְמַר הַדָּבָר לְטוֹבָתִי: אִמִּי קָרְאָה אֶת אֲבִי־מִישָׁא אֶל בֵּיתֵנוּ וַתִּדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ, כִּי יַעֲרֹב בְּחַיָּיו וּבְחַיֵּי אִשְׁתּוֹ וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ, כִּי לֹא יְאֻנֶּה לִי כָּל רָע. אֲבִי־מִישָׁא הֵשִׁיב עַל זֹאת, כִּי בִכְלָל אֵין כָּל רָעָה וְאָסוֹן נֶגֶד פְּנֵי אִישׁ הַהוֹלֵךְ לָצוּד דָּגִים בְּחַכָּה. סוֹף דָּבָר, אִמִּי הִסְכִּימָה לְחֶפְצִי, — וּמִי יְתָאֵר אֶת שִׂמְחָתִי!

ד.

הַיּוֹם הַמְקֻוֶּה בָּא. וַאֲנִי לָקַחְתִּי אֶת הַמְּזוֹנוֹת וְהַמִּגְדָּנוֹת, אֲשֶׁר הֵכִינָה אִמִּי בַּעֲבוּרִי, אַף מִטְפַּחַת חַמָּה הֶעֱמַסְתִּי עַל שִׁכְמִי. „כִּנְפֹל שִׁכְבַת הַטַּל עַל הָאָרֶץ תִּתְכַּסֶּה בַּמִּטְפַּחַת", שִׁנְּנָה לִי אִמִּי. בָּאתִי אֶל בֵּית מִישָׁא: שָׁם רַבָּה הַתְּכוּנָה. אֲבִי־מִישָׁא בּוֹדֵק וּמְתַקֵּן אֵיזוֹ רֶשֶׁת גְּדוֹלָה מְאֹד; אֵם־מִישָׁא, אִשָּׁה טוֹבַת לֵב וּשְׁקֵטָה (הִיא רְגִילָה לַחֲשׁוֹת וּדְבָרֶיהָ תָּמִיד סְפוּרִים) מְשַׁפְשֶׁפֶת קוּמְקוּם נְחשֶׁת, הַנּוֹעָד לְבַשֵּׁל תֵּה. מִישָׁא וּשְׁנֵי הַנְּעָרִים הַתּוֹפְרִים מִתְעַסְּקִים בַּעֲבוֹדָה מְיֻחָדָה: הֵם לוֹחֲצִים בִּידֵיהֶם אֵיזֶה שַׂק קָטָן מָלֵא.

וּמִן הַשַּׂק הַזֶּה נוֹזְלִים מַיִם חַמִּים, וְאֵד עוֹלֶה מִן הַשַּׂק וּמִן הַמַּיִם.

נִגַּשְׁתִּי אֶל מִישָׁא וְאֶל הַנְּעָרִים.

– מַה לָּכֶם הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת? – שְׁאֶלְתִּים.

– הִנְנוּ מְכִינִים מַאֲכָל לַדָּגִים, – הֵשִׁיב מִישָׁא.

– לְמַעַן יִהְיוּ הַדָּגִים לְמַאֲכָל לָנוּ – הִתְלוֹצֵץ אַחַד הַנְּעָרִים, וַיִּשְׂחֲקוּ כֻּלָּם. אַךְ אָנֹכִי אָמַרְתִּי בְּתִמָּהוֹן:

– הֵן הַדָּגִים אוֹכְלִים רַק תּוֹלָעִים.

– הַתּוֹלָעִים כְּבָר הָיוּ לַדָּגִים לְזָרָא, – הוֹסִיף הַנַּעַר לְהִתְלוֹצֵץ, – נַסֵּה נָא אַתָּה לֶאֱכֹל יוֹם יוֹם מַאֲכָל אֶחָד, וְאָז תִּרְאֶה הֲיִנְעַם לְחִכְּךָ אִם לֹא.

מִישָׁא פָּתַר לִי אֶת הַחִידָה, כִּי בַּשַּׂק הַזֶּה נִמְצָאָה שִׁבֹּלֶת־שׁוּעָל*) מְבֻשָּׁלָה וְאֻמַּת הוּכְנָה בִּשְׁבִיל הַדָּגִים. אָנֹכִי לֹא הוֹסַפְתִּי עוֹד לִשְׁאֹל, אֵיךְ יִתֵּן הַתַּבְשִׁיל הַזֶּה לַדָּגִים מִיִּרְאָתִי, פֶּן אֶהְיֶה לָבוּז. „אֲחַכֶּה וְאֶרְאֶה“, אָמַרְתִּי בְּלִבִּי.

הַתְּכוּנָה כָּלָתָה. אֵם־מִישָׁא הֵלִיטָה בְּמִטְפַּחַת לְבָנָה כִּכָּר גָּדוֹל שֶׁל לֶחֶם־דָּגָן, מֶלַח, גְּבִינָה וְחֶמְאָה, תֵּה וְסֻכָּר, גַּם

*) שִׁבֹּלֶת־שׁוּעָל – הַאפֶעֶר. Овесъ.

סַכִּין וְכַפּוֹת־בְּדִיל אֲחָדוֹת וַתְּשִׂימֵם בְּדוּד בַּרְזֶל. שְׁנֵי הַנְּעָרִים הַתּוֹפְרִים תָּלוּ אֶת הַדּוּד עַל מוֹט וַיַּעֲמִיסוּ אֶת הַמּוֹט עַל שִׁכְמָם. אֲבִי־מִישָׁא נָשָׂא אֶת הָרֶשֶׁת וּמִישָׁא לָקַח אֶת קוּמְקוּם הַתֵּה וְאֶת הַשַּׂק עִם שִׁבֹּלֶת־הַשּׁוּעָל. אַחֲרֵי כֵן לָקַחְנוּ כָּל אֶחָד אֶת חַכָּתוֹ וַנִּתֵּן אוֹתָהּ עַל כְּתֵפֵנוּ. אֲשֶׁר יִשְׂאוּ אַנְשֵׁי הַצָּבָא אֶת רוֹבֵיהֶם. וַנְּבָרֵךְ לְשָׁלוֹם אֶת אֵם־מִישָׁא הַטּוֹבָה וַנֵּצֵא לְדַרְכֵּנוּ.

בִּמְהֵרָה יָצָאנוּ אֶת הָעִיר וַנִּצְעַד עַל פְּנֵי מִישׁוֹר שָׁפֵל, הַמָּלֵא בְּרֵכוֹת קְטַנּוֹת. מִימִינֵנוּ הִשְׂתָּרַע יַעַר גָּבֹהַּ אַךְ לֹא עָב, וּבַעֲדוֹ הִתְנוֹצְצָה רְצוּעַת כֶּסֶף, אֲשֶׁר כְּרֶגַע הִכַּרְתִּיהָ, כִּי חֶלְקַת הַנָּהָר הִיא.

שֶׁמֶשׁ הָאָבִיב (הַדָּבָר הָיָה בְּרֵאשִׁית חֹדֶשׁ סִיוָן, בִּ"יְמֵי הַהַגְבָּלָה") הֵחֵלָּה לִשְׁקֹעַ. הַיַּעַר וְהָעֵצִים הַמְעַטִּים הַמְפֻזָּרִים עַל פְּנֵי הַמִּישׁוֹר פֵּרְשׂוּ צְלָלִים אֲרֻכִּים. רוּחַ צְהֻלָּה לָבְשָׁה אֶת כֻּלָּנוּ; רַק אָנֹכִי לֹא יָכֹלְתִּי לִשְׂבֹּעַ שִׂמְחָה שְׁלֵמָה, כִּי מִטְפַּחַת הַצֶּמֶר הַגְּדוֹלָה, אֲשֶׁר נָתְנָה לִי אִמִּי, הֵעִיקָה עָלַי תַּפְרִיעֵנִי מִלֶּכֶת. אֲבִי־מִישָׁא רָאָה זֹאת, וַיִּקַּח מִמֶּנִּי אֶת הַמִּטְפַּחַת; אָז שָׁאַפְתִּי רוּחַ וּבִצְעָדִים קַלִּים צָעַדְתִּי עַל יַד

מישא, אֲשֶׁר הָלַךְ וְשָׁר מִמַּנְגִּינוֹת הַצָּבָא, אַף הִכָּה בְּמִכְסֵה הַנְּחשֶׁת שֶׁל קוּמְקוּם־הַתֵּה, וְאָז נִדְמָה, כְּאִלּוּ הִכָּה בִּמְצִלְתַּיִם הַמַּנְגִּינָה הַזֹּאת עוֹדֶה סִיפְּקָה לִי אֹמֶץ וְלֹא חַשְׁתִּי כָּל לֵאוּת, אִם כִּי עָבַרְנוּ דֶרֶךְ רָב. פִּתְאֹם הִתְבּוֹנַנְתִּי וָאֵרֶא צִפּוֹר גְּדוֹלָה עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ אַחַד הָעֵצִים אֲשֶׁר בַּמִּישׁוֹר: הַצִּפּוֹר עָמְדָה עַל רֶגֶל אַחַת, וְכָל יְצוּרֶיהָ נִרְאוּ הֵיטֵב בָּאֲוִיר הַשָּׁקוּף שֶׁל הָעֶרֶב הַצַּח.

— הוֹי, הַבִּיטוּ! — קָרָאתִי לְהוֹלְכִים עִמָּדִי, — הִנֵּה צִפּוֹר גְּדוֹלָה כְּאַוָּז!

לֹא אֵדַע, אִם נִבְעֲתָה הַצִּפּוֹר לְקוֹלִי, אוֹ לְקוֹל הָרַעַם, אֲשֶׁר הִרְעִים מִישָׁא בְּקוּמְקוּם־הַתֵּה, אַךְ פִּרְיוּשׁ פָּרְשָׂה אֶת כְּנָפֶיהָ וַתָּעַף אֶל הַיַּעַר. בְּאַוַּת נֶפֶשׁ הִבַּטְתִּי אַחֲרֵי מְעוּפָהּ הַיָּפֶה, וּכְרֶגַע הִתְבּוֹנַנְתִּי, כִּי גֵוָהּ לָבָן וְצַח כְּשֶׁלֶג, וְכִי כְנָפֶיהָ הַגְּדוֹלוֹת וְהַשְׁחוֹרוֹת מַשִּׁיקוֹת בָּאֲוִיר לְמַעְלָה וּלְמַטָּה בְּנַעַ וּבְרֹב אוֹנִים כְּמוֹ מְשׁוֹטֵי אֳנִיָּה. אָז זָכַרְתִּי אֶת שִׁירַת הָאֲהוּבָה, אֲשֶׁר הוֹרַנִי מְלַמְּדִי לָשִׁיר עִם חֲבֵרַי בַּמַּקְהֵלָה, וָאָשִׁיר בְּקוֹל:

הִיא הַחֲסִידָה¹) חַשְׁרַת אֵבֶר,
נַכַּת גֵּו כַּסֹּלֶת,
שָׁם בַּמְּחוּגָה הַלְאָה, מָעְלָה,
תֶּחֱצֶה יַם הַתְּכֵלֶת²).

מִישָׁא שְׁאֵלַנִי, מַה הוּא הַשִּׁיר, אֲשֶׁר שַׁרְתִּי, וְאָנֹכִי תִּרְגַּמְתִּי לוֹ אֶת הַמִּלִּים, אֲשֶׁר מָצְאוּ חֵן בְּעֵינָיו וּבְעֵינֵי יֶתֶר הַהוֹלְכִים עִמִּי.

– אֱמֶת הַדָּבָר, הַצִּפּוֹר הַזֹּאת חֲסִידָה הִיא, – עָנָה אֲבִי־מִישָׁא, – הַפְּגִישָׁה עִמָּהּ סִמָּן טוֹב הוּא לְדַיָּגִים, וְזֶה אוֹת, כִּי נַצְלִיחַ הַיּוֹם בְּצֵידֵנוּ.

עַל פִּי הַצָּעַת מִישָׁא סַרְנוּ הַיַּעְרָה לִרְאוֹת אֶת קַן הַצִּפּוֹר. עַל אֵלָה גְבֹהָה בֵּין שְׁנֵי עֲנָפִים עָבִים וַאֲרֻכִּים נִרְאָה קֵן גָּדוֹל; אַךְ לֹא מָצָאנוּ שָׁם אֶת הַחֲסִידָה, כַּאֲשֶׁר דִּמִּינוּ מֵרֹאשׁ. וּמִישָׁא טִפֵּס עַל הָעֵץ, לְמַעַן הַבֵּט אֶל תּוֹךְ הַקֵּן; וְאָבִיו קָרָא לוֹ מִתָּחַת:

¹) חֲסִידָה — מִין צִפּוֹר, שטארך, *Аистъ*.

²) הַחֲרוּזִים הָאֵלֶּה לְקוּחִים מֵהַשִּׁיר הַיָּדוּעַ „מַשְׂאַת נַפְשִׁי" שֶׁל הַמְשׁוֹרֵר הַצָּעִיר מָרְדְּכַי צְבִי מָנֶה, אֲשֶׁר מֵת בַּעֲלוּמָיו.

– אַךְ הִזָּהֵר לָגַעַת בַּבֵּיצִים, כִּי בְנָגְעֲךָ בָּהֶן, לֹא תוֹסִפְנָה עוֹד הַצִּפֳּרִים לָשֶׁבֶת עֲלֵיהֶן וּלְחַמְּמָן.

אַךְ עוֹד לֹא הִסְפִּיק מִישָׁא לַעֲלוֹת עַד רֹאשׁ הָעֵץ, וְהִנֵּה שְׁתֵּי חֲסִידוֹת (כְּנִרְאֶה זָכָר וּנְקֵבָה) בָּאוּ בִיעָף, וַתִּתְנַפֵּלְנָה עַל מִישָׁא וַתַּכּוּהוּ בְּכַנְפֵיהֶן; וּמִישָׁא, אֲשֶׁר חִבֵּק בְּיָדָיו אֶת הָעֵץ, לֹא יָכֹל לְהָגֵן עַל עַצְמוֹ, וַיְמַהֵר לָרֶדֶת מִן הָעֵץ אַרְצָה, וַאֲנַחְנוּ קִבַּלְנוּ אֶת פָּנָיו בְּלָצוֹן, כִּי נִבְעַת מִפְּנֵי הַצִּפֳּרִים.

– וּמַה יָּכֹלְתִּי עֲשׂוֹת? – הִתְנַצֵּל מִישָׁא בְּעֶלְבּוֹן – הֵן יָדַי הָיוּ תְפוּסוֹת.

יָצָאנוּ שֵׁנִית אֶל הַמִּישׁוֹר וַנֵּאחֵז אֶת דַּרְכֵּנוּ הָלְאָה שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים וּבְטוּחִים, כִּי צֵידֵנוּ יִצְלַח בְּיָדֵינוּ. הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה, אֹדֶם צַח כִּסָּה אֶת הַשָּׁמַיִם מִפְּאַת מַעֲרָב, וּפָנֵינוּ, אֲשֶׁר הָיוּ מֻפְנִים מַעֲרָבָה, כֻּסּוּ בְּזֹהַר אָדֹם. לִבִּי מָלֵא עֹנֶג וְשִׂמְחָה, כִּי לֹא רָאִיתִי מִיָּמַי מַחֲזֶה נֶהְדָּר כָּזֶה. הִבַּטְתִּי אֶל הַשָּׁמַיִם הַבְּהִירִים, אֶל הָעֵצִים הַשֹּׁקְטִים הָעוֹמְדִים בְּלִי נוֹעַ בָּאֲוִיר הַצַּח וָאָשִׁיר בְּקוֹל אֶת רֵאשִׁית הַשִּׁירָה, אֲשֶׁר שַׁרְתִּי מִקֹּדֶם:

שֶׁמֶשׁ אָבִיב נָטָה יָמָּה
עַד לִקְצוֹת שָׁמַיִם,
זִו חַכְלִילִי הוּצַק שָׁמָּה
תַּאֲוָה לָעֵינָיִם.
סָבִיב תִּשְׁלֹט שַׁלְוַת הַשֶּׁקֶט,
עָלֶה בַל יִתְעוֹרֵר...

אַחֲרֵי כֵן שִׁנֵּיתִי אֶת קוֹלִי, וַיְהִי לְדַק וּמְצַפְצֵף, כִּי אָמַרְתִּי לְחַקּוֹת אֶת אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה מִרְיָם, אֲשֶׁר לָמְדָה אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה מִמֶּנִּי; וּבִשְׁמֹעַ הַהוֹלְכִים עִמִּי אֶת צִפְצוּפֵי הַמּוּזָר נָתְנוּ כֻלָּם בִּשְׂחוֹק קוֹלָם. וְשֵׁנִית, עַל פִּי בַקָּשַׁת מִישָׁא, תִּרְגַּמְתִּי לוֹ אֶת הַמִּלִּים, וְהוּא אָמַר:

— אָכֵן, הָעֶרֶב הַזֶּה כְּמוֹ לָקוּחַ הִנֵּהוּ מִשִּׁירְךָ.

ה.

צִלְלֵי לַיִל כִּסּוּ אֶת כָּל הַכִּכָּר, כַּאֲשֶׁר בָּאנוּ אֶל מְחוֹז חֶפְצֵנוּ. זֶה הָיָה מְקוֹם־הַפְּגִישָׁה שֶׁל הַנָּהָר הָרָאשִׁי הָעוֹבֵר לְעִירֵנוּ עִם אֶחָד מִסְּעִיפָיו. הַסָּעִיף הַזֶּה הוּא נָהָר צַר וְקָטֹן,

אַךְ מְהַלֵּל בְּשִׁפְעַת הַדָּגָה הַנִּמְצֵאת בּוֹ. עַד מְהֵרָה פָּשַׁטְנוּ אֲנַחְנוּ הַנְּעָרִים עַל פְּנֵי כָּל הַחוֹף וַיִּלְקֹט סִירִים יְבֵשִׁים רַבִּים וַנַּעֲלֶה מְדוּרָה גְּדוֹלָה. אָבִי מִישָׁא נָעַץ בָּאָרֶץ שְׁנֵי גִּזְרֵי־עֵץ, הַמִּסְתָּעֲפִים לְמַעְלָה כְּמוֹ מַזְלֵג, וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם מוֹט אַחֵר, וַיִּתְלֶה עַל הַמּוֹט אֶת קוּמְקוּם הַתֵּה מִמַּעַל לַמְּדוּרָה.

לָקַחְנוּ אֶת הַחַכּוֹת וַנִּקְשֹׁר עַל הַמַּקְלוֹת פַּעֲמוֹנֵי נְחֹשֶׁת קְטַנִּים, הַדּוֹמִים לְאֶגוֹזִים נְבוּבִים וּמְלֵאִים גַּרְגְּרֵי אֶבֶן בְּתוֹכָם. אֶל מַעֲמַקֵּי הַנָּהָר הוֹרַדְנוּ בְּחֶבֶל אֶת שַׂק שִׁבֹּלֶת־הַשּׁוּעָל הַמְבֻשָּׁלָה, לְמַעַן יָרִיחוּ הַדָּגִים אֶת רֵיחָהּ וְיִקְרְבוּ אֵלֵינוּ. אָז הִשְׁלַכְנוּ אֶת חַכּוֹתֵינוּ הַמָּיְמָה...

דְּמָמָה הָיְתָה מִסָּבִיב וּבְלִי אֹמֶר יָשַׁבְנוּ גַם אֲנַחְנוּ. רַק לִפְעָמִים יְצַלְצֵל הַפַּעֲמוֹן עַל אֵיזֶה מַקֵּל, לְאוֹת כִּי נָגַע דָּג בַּחַכָּה... הַמְּדוּרָה לָחֲכָה בִּשְׁרִיקָה וּבְצָהֳלָה אֶת הָעֲנָפִים הַיְבֵשִׁים וַתָּאֶר בְּאוֹר־קֶסֶם אֶת הַנָּהָר הַיָּשֵׁן וְאֶת הַחוֹף הַמְשֻׁפָּע הַמָּלֵא נְקִיקִים, אֲשֶׁר נֶחְפְּרוּ עַל יְדֵי פַּלְגֵי הַמַּיִם בְּעִתּוֹת הָאָבִיב. בִּמְצוּלַת הָרָקִיעַ הֶעָמֹק כִּתְהוֹם הִתְנוֹצְצוּ כּוֹכָבִים לְאֵין מִסְפָּר; מִפְּאַת מַעֲרָב נִרְאָה חֶרְמֵשׁ הַיָּרֵחַ שׁוֹחֶה בֵּין עַנְנֵי־כֶסֶף קַלִּים. וְהַכּוֹכָבִים וְהַיָּרֵחַ נִשְׁקְפוּ בִּרְאִי הַנָּהָר

וַיִּפַּזְּזוּ בִּתְמוּנוֹת לְשׁוֹנוֹת־זָהָב. מֵרָחוֹק נִשְׁמַע קִרְקוּר הַצְּפַרְדְּעִים. וּמִמּוּלֵנוּ עַל הַחוֹף הַשֵּׁנִי בַּיַּעַר הָאֹפֶל הַמַּבְקִיעַ עַד לֵב שְׁמֵי הַתְּכֵלֶת, צִפְצְפוּ צִפֳּרִים מִצִּפֳּרִים שׁוֹנוֹת. וּפִתְאֹם... הִשְׁתַּפֵּךְ זֶמֶר אַדִּיר, מִשְׁתַּקְשֵׁק וּמְפַכֶּה כַּהֲמוֹת זֶרֶם כַּבִּיר, וְאַחֲרָיו צִפְצוּף־שְׁבָרִים מָתוֹק וּמוֹשֵׁךְ וְלוֹחֵץ אֶת הַלֵּב עַד לִבְכּוֹת...

— מַה זֹּאת? — שָׁאַלְתִּי בְּלֵב נִפְעָם.

— זֶהוּ הַזָּמִיר, — עָנוּנִי.

אָבִי מִישָׁא קָם מִמְּקוֹמוֹ וַיֹּאמַר:

— עַתָּה קוּמוּ נָא, נְעָרִים, וְנֵלֵךְ לָצוּד בָּרֶשֶׁת.

כֻּלָּם הִתְפַּשְּׁטוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם וַיִּשָּׁאֲרוּ רַק בְּכֻתָּנְתָּם וּמִכְנְסֵיהֶם. מִישָׁא וְהַנַּעַר הַתּוֹפֵר הַצָּעִיר תָּפְשׂוּ בִּקְצֵה הָרֶשֶׁת הָאֶחָד וַיָּבֹאוּ הַמַּיְמָה וַיַּעַמְדוּ לֹא הַרְחֵק מֵהַחוֹף; וְאָבִי מִישָׁא וְהַנַּעַר הַשֵּׁנִי תָּפְשׂוּ בַּקָּצֶה הַשֵּׁנִי שֶׁל הָרֶשֶׁת וַיָּחֵלּוּ לַעֲבֹר אֶת הַנָּהָר בְּרַגְלֵיהֶם. אָנֹכִי נִשְׁאַרְתִּי עַל הַחוֹף, כִּי אוֹתִי יָרְאוּ לָקַחַת עִמָּהֶם, פֶּן אֶתְקָרֵר בַּמַּיִם הַקָּרִים.

הַצַּיִד הִצְלִיחַ, כִּי צַעֲדֵי הָאֲנָשִׁים, הַמְנַעֲרִים אֶת הַנָּהָר, הֱמַמּוּ וַיַּבְהִילוּ אֶת הַדָּגִים, עַד כִּי נָפְלוּ וַיִּסְתַּבְּכוּ בָּרֶשֶׁת וְלֹא

יָכְלוּ לְהִמָּלֵט. הַדַּיָּגִים יָצְאוּ אֶל הַחוֹף וַיְחַמְּמוּ אֶת גֵּוָם לְאוֹר הַמְּדוּרָה, וַיְיַבְּשׁוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם, וּבְיִחוּד אֲבִי מִישָׁא, אֲשֶׁר בָּא בַמַּיִם עַד הַצַּוָּאר.

בְּצָהֳלָה פִּתַּחְנוּ אֶת הָרֶשֶׁת וַנּוֹצֵא אֶת הַדָּגִים הַמְפַרְפְּרִים בְּתוֹכָהּ. בִּמְהֵרָה נִקִּינוּ אוֹתָם וַנְּכִינֵם לְתַבְשִׁיל, וַאֲבִי מִישָׁא הֶרְאָה אֶת כֹּחוֹ כִּמְבַשֵּׁל אָמָן וַיַּעֲרֹךְ לָנוּ סְעֻדָּה גְדוֹלָה.

נִפְלָא וְנֶחְמָד הָיָה הַמַּחֲנֶה, בְּשִׁבְתֵּנוּ כֻלָּנוּ מִסָּבִיב לַמְּדוּרָה, וּבְאָכְלֵנוּ אֶת מְרַק הַדָּגִים הַמָּתוֹק מֵהַדּוּד הַשָּׁחוֹר כְּפִיחַ. וְלִי נִדְמָה, כִּי לֶחֶם וּמְרַק עֲרֵבִים וּנְעִימִים כָּאֵלֶּה לֹא אָכַלְתִּי מֵעוֹדִי, אַף כִּי אִמִּי הַטּוֹבָה פִּנְּקַתְנִי תָמִיד בְּמַאֲכָלִים מֻבְחָרִים. הָאֲוִיר הַצַּח וְרֵיחוֹת הַשָּׂדֶה הֶחָרִיפִּים עוֹרְרוּ בְקִרְבֵּנוּ אֶת תַּאֲוַת הָאֲכִילָה וַיְעוֹדְדוּ אֶת רוּחֵנוּ; שְׂמֵחִים וְצוֹהֲלִים אָכַלְנוּ, צָחַקְנוּ וַנְּסַפֵּר דִּבְרֵי הֲלָצוֹת, מְשָׁלִים וְסִפּוּרִים... הַלַּיְלָה עָבַר לְאַט, לְאַט, מִבְּלִי מֵשִׂים...

בֵּין כֹּה וָכֹה וְהִנֵּה הֵאִיר הַבֹּקֶר. רוּחַ קָרִיר נָשַׁב מִמִּזְרָח; וְאֵד עָב וְלָבָן הֵחֵל לְהִתְנַשֵּׂא מִן הַנָּהָר וַיְכַס אֶת עֵין כָּל הַסְּבִיבָה...

ו.

כַּאֲשֶׁר נָמוֹג הָאֵד הָעָב וַיִּתְפַּזֵּר מֵחֹם הַשֶּׁמֶשׁ, לָקַחְנוּ אֶת כָּל כֵּלֵינוּ וַנַּעֲבֹר אֶל הַנָּהָר הַגָּדוֹל הָרָאשִׁי. שָׁם יָשַׁבְנוּ עַל אַחַת הַדֹּבְרוֹת הָרַבּוֹת, אֲשֶׁר עָמְדוּ עַל עָגְנֵיהֶן עַל יַד הַחוֹף, וַנָּחֶל לָצוּד בְּחַכָּה. אָנֹכִי הָיִיתִי כְּחוֹלֵם, כִּי הַלַּיְלָה אֲשֶׁר עָבַר עָלַי בְּלִי שֵׁנָה, הֶלְאַנִי וְנָסַךְ עָלַי רוּחַ תַּרְדֵּמָה. מִבְּלִי חֲשֹׁב וּמִבְּלִי שִׂים אֶל לִבִּי תָּחַבְתִּי אֶת הַתּוֹלָעִים אַחַת אַחַר אַחַת עַל הַחַכָּה וָאַשְׁלִיכֵן הַמָּיְמָה. עֵינַי הֻכּוּ מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ... וְהִנֵּה כְנָפַיִם מַשִּׁיקוֹת וּמִתְרַפְּקוֹת בְּנַחַת עַל מְעִילִי. הֲסִבּוֹתִי אֶת פָּנַי... אֶצְלִי עוֹמֶדֶת הַחֲסִידָה עַל רֶגֶל אַחַת, וְרַגְלָהּ הַשֵּׁנִית נִכְפֶּלֶת תַּחְתֶּיהָ.

— מַה לְּךָ, אַהֲרֹן מַחְמַדִּי? — אָמְרָה אֵלַי בְּעָרְמָה וַתִּקְרֹץ לִי בְּעֵינֶיהָ הַצָּרוֹת — מַדּוּעַ אֵינְךָ מַצְלִיחַ בְּצֵידֶךָ?

כְּרֶגַע הֲבִינוֹתִי, כִּי חוֹלֵם אָנֹכִי. שִׁפְשַׁפְתִּי אֶת עֵינַי וָאָשִׂים תּוֹלַעַת אַחֶרֶת עַל חַכָּתִי. עַתָּה נִדְמָה לִי, כְּמוֹ הַדָּגִים מִתְלַחֲשִׁים שָׁם בְּמַעֲמַקֵּי הַמַּיִם; הֵם מְפַזְּזִים וְשָׁרִים:

אֲנַחְנוּ, הַדָּגִים
הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטַנִּים,

פֹּה נָעִים אַף חָגִים
בְּמַיִם שַׁאֲנַנִּים.

מִקֶּרֶן הַחַמָּה
מַה יִּצְהַב גַּבֵּנוּ!
מַה יִּרְחַץ בִּדְמָמָה
הַגַּל סְנַפִּירֵנוּ!

פֹּה אֹכֶל נָתוֹרָה
בִּמְצוּלָה עֲמֻקָּה...
אַךְ מַה־שָּׁם נָשׁוּרָה?
תּוֹלַעַת — הוֹי, מְתוּקָה!

אֵיךְ הִיא מִתְפַּתֵּלָה
בַּמְּצוּלָה הַזַּכָּה!...
תִּתְפְּשׂוּהָ וְנֹאכֵלָה,
אַל תִּירְאוּ הַחַכָּה!

הַבּוּז לַדַּיָּגִים
הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטַנִּים!

אֲנַחְנוּ, הַדָּגִים,
בַּמַּיִם שַׁאֲנַנִּים...

— הַאֻמְנָם יִלְעֲגוּ לִי הַדָּגִים וְיִגְנְבוּ תָּמִיד אֶת תּוֹלָעִי?
— אָמַרְתִּי אֶל לִבִּי בְּרֹגֶז.

אַךְ הִנֵּה טָבַע שָׁם הַמָּצוֹף... חִישׁ הוֹצֵאתִי אֶת הַחַכָּה: הִיא הִתְעוֹפְפָה בָּאֲוִיר וְעָלֶיהָ – דָּג רוֹעֵד. אַךְ אֲהָהּ! הַדָּג מִתְחַמֵּק מֵעַל הַחַכָּה... אָנֹכִי פּוֹשֵׁט אֶת יָדַי לְפָנַי, – חָפַצְתִּי לִתְפֹּשׂ אֶת הַדָּג לְבִלְתִּי יִתְחַמֵּק – וְנוֹפֵל הַמַּיְמָה...

ז.

כֵּן! זוּ הַפַּעַם הַשֵּׁנִית רִחֲפָה עָלַי סַכָּנַת־מָוֶת בִּגְלַל צֵיד הַדָּגִים. אַךְ יְיָ הִצִּילַנִי גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת... וּכְמוּבָן, מִצְוַת אִמִּי קָשְׁתָה עָלַי. לְבַל אוֹסִיף עוֹד גַּם לְהַעֲלוֹת עַל לִבִּי אֶת הָעֵסֶק הַמְּסֻכָּן הַזֶּה. וּמַה גָּדְלָה חֲמָתָהּ עַל מִישָׁא. אַף כִּי הוּא הָיָה מַלְאָכִי מַצִּילִי, כִּי הִתְנַפֵּל אַחֲרַי הַמַּיְמָה וַיִּמְשֵׁנִי!...

עַתָּה, כַּאֲשֶׁר גָּדַלְתִּי וָאֶהְיֶה לְאִישׁ, שַׁבְתִּי לְשַׁעֲשׁוּעַ יַלְדוּתִי הַנֶּחְמָד: בְּעֵת חָפְשִׁי מֵעֲבוֹדָתִי הִנְנִי הוֹלֵךְ לְבַדִּי אוֹ עִם חֲבֵרַי לָצוּד דָּגִים. וּכְמֵאָז הִנְנִי יוֹשֵׁב כְּאוֹר הַבֹּקֶר וְחוֹלֵם וְחַכָּתִי בְּיָדִי, וּמִמַּעֲמַקֵּי הַנָּהָר מַגִּיעַ אֵלַי שִׁיר הַדָּגִים הַמִּתְנוֹצְצִים בְּקַשְׂקַשָּׂתָם, הַמְפֻזָּזִים וְהַמְשַׂחֲקִים.

№
122

פרחים

פת לחם.

ספור.

תרגום

א. איזגור.

הוצאת „תושיה" ורשה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

פַּת־לֶחֶם.

(סִפּוּר).

לְיַד אַחַד הַנְּחָלִים עָמְדָה עִיר קְטַנָּה. וְהַנַּחַל לֹא עָמֹק, אֳנִיּוֹת לֹא הָלְכוּ. אַךְ מֵימָיו הָיוּ בְּהִירִים וְזַכִּים כְּעֵין הַבְּדֹלַח. וְעַל גְּדוֹת הַנַּחַל הִשְׂתָּרְעוּ מֵעֶבְרוֹ הָאֶחָד כָּרֵי יֶרֶק מַרְהִיבֵי עַיִן בְּיָפְיָם, וּמֵעֶבְרוֹ הַשֵּׁנִי יְעָרוֹת עֲבֻתִּים. וְיַלְדֵי הָעִיר הַקְּטַנָּה אָהֲבוּ אֶת הַנַּחַל הַקָּטָן הַזֶּה, אָהֲבוּ לְהִתְרַחֵץ בְּמֵימָיו הַזַּכִּים, וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בַּחוֹל הַצָּהֹב וְהַחַם מֵחֹם הַשֶּׁמֶשׁ אֲשֶׁר עַל שְׂפָתוֹ.

רָחוֹק מִן הָעִיר, עַל יַד הַנַּחַל הַקָּטָן הַזֶּה נִמְצְאָה תְּעָלָה לֹא עֲמֻקָּה, פָּנֶיהָ כִּסּוּ חֲרוּלִים וְשִׂיחִים קְטַנִּים; מֵאֲחוֹרֵי הַתְּעָלָה נִרְאָה הַיָּעַר.

בֵּין חֲרוּלֵי הַתְּעָלָה וַעֲשָׂבֶיהָ מָצְאָה מִשְׁכָּן לָהּ נַעֲרָה קְטַנָּה, עֲרוּמָה וִיפֵהפִיָּה, בַּת תֵּשַׁע שָׁנִים. לְבוּשָׁהּ לְעוּרָה

הָיְתָה שִׂמְלָה יְרוּקָה יְשָׁנָה, כְּתֹנֶת מְגֹאָלָה, וּמִטְפַּחַת רֹאשׁ קְטַנָּה. שַׂעֲרוֹתֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת הָיוּ פְּרוּעוֹת וּמְסֻבָּכוֹת, מֵעֵינֶיהָ הָאֲמֻצּוֹת נִשְׁקְפָה עָרְמָה וְזָדוֹן. מֵרָחוֹק דָּמְתָה לְחַיָּה קְטַנָּה הָרוֹבֶצֶת בֵּין הָעֲשָׂבִים. הַנַּעֲרָה הַזֹּאת הָיְתָה גַּלְמוּדָה וּבוֹדֵדָה, יְתוֹמָה מֵאָב וָאֵם בְּלִי גוֹאֵל, מוֹדָע, אוֹ קָרוֹב. הִיא כִלְכְּלָה אֶת נַפְשָׁהּ מֵאֲשֶׁר שָׁלְחָה בִּגְנֵבָה יָדָהּ, אוֹ בְּפִתּוֹתֵי הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ לָהּ יוֹשְׁבֵי הָעִיר כְּמוֹ לְכֶלֶב רָעֵב. וּכְכֶלֶב, כֵּן גֵּרְשׁוּהָ מִן הַחֲצֵרוֹת וְהַבָּתִּים אֲשֶׁר בָּאָה שָׁם. הִיא שָׁבָה אֶל מִשְׁכָּנָהּ – אֶל הַתְּעָלָה, וְשָׁם בֵּין הַדְּשָׁאִים חָיְתָה חַיֵּי־פֶרֶא כְּחַיַּת יַעַר קְטַנָּה בּוֹדֵדָה לְנַפְשָׁהּ.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא מִן הָעִיר נַעַר אֶחָד וּדְלָיַיִם עַל שִׁכְמוֹ. הוּא יָצָא אֶל הַנָּהָר לִשְׁאֹב מָיִם. הַנַּעַר הַזֶּה הָיָה גַּם הוּא יָתוֹם וַיִּמְצָא מַחֲסֶה וּמָעוֹן בְּבֵית אִישׁ זָר, וּבַעֲמַל יָדָיו מָצָא לַחְמוֹ לְנַפְשׁוֹ. הַנַּעַר הָיָה דַל בָּשָׂר, שַׂעֲרוֹתָיו שְׁחוֹרוֹת. עֵינָיו מְפִיקוֹת חָכְמָה וְתוֹם לֵב. הַנַּעַר נִגַּשׁ אֶל הַנַּחַל בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁאֲבוּ שָׁם מַיִם כָּל יוֹשְׁבֵי הָעִיר. אַךְ הַיְלָדִים רָחֲצוּ אָז אֶת בְּשָׂרָם בַּנַּחַל וַיִּרְפְּסוּ אֶת הַמַּיִם

בְּרַגְלֵיהֶם וַיִּדְלָחוּם בְּחוֹל נִרְפָּשׁ. הוּא לֹא חָפֵץ לִשְׁאֹב מַיִם דְּלוּחִים וַיֵּלֶךְ הָלְאָה, וּמִבְּלִי שִׂים לֵב, בָּא עַד הַתְּעָלָה. פֹּה שָׂרְרָה דוּמִיָּה וְשַׁלְוַת הַשֶּׁקֶט. הַנַּעַר הִצִּיג אֶת הַדְּלָיִים, יָשַׁב עַל הַחוֹל, וְהוֹצִיא מִכִּיסוֹ פְּרוּסַת לֶחֶם וְהֵחֵל לֶאֱכֹל וּלְלָעֲסוֹ בְּשִׁנָּיו לְאַט לְאַט. בֵּין עֲשָׂבֵי הַתְּעָלָה הִתְנוֹעֵע דְּבַר מָה, הוּא הֵסֵב אֶת רֹאשׁוֹ וַיַּרְא אֶת הַנַּעֲרָה הַפְּרָאִית. הַנַּעֲרָה הִבִּיטָה בִּתְשׁוּקָה נוֹרָאָה אֶל הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. הִיא הָיְתָה רְעֵבָה. עֵינֶיהָ הָאֲמֻצּוֹת הֵפִיצוּ אֵשׁ וּמִפִּיהָ יַז קֶצֶף. הַנַּעַר מִלֵּא דָּלְיָו מַיִם, נָתַן אֶת הַמּוֹט עַל שִׁכְמוֹ וַיָּשָׁב הָעִירָה. בְּלֶכְתּוֹ הִשְׁלִיךְ לַנַּעֲרָה, כְּמוֹ לַכֶּלֶב, פְּרוּסַת לֶחֶם וַיִּקְרָא: הֵא לָךְ!

הַלֶּחֶם נִשְׁאַר עַל הָאָרֶץ, הַנַּעֲרָה הָרְעֵבָה לֹא נָגְעָה בוֹ. עֵינֶיהָ הִבְרִיקוּ כְּעֵינֵי חַיָּה טוֹרֶפֶת....

הַנַּעַר צָעַד צְעָדִים אֲחָדִים וַיַּבֵּט מֵאֲחוֹרָיו וְהִנֵּה הַלֶּחֶם עַל הָאָרֶץ, הַנַּעֲרָה לֹא נָגְעָה בוֹ. אָז שָׁב לַאֲחוֹרָיו, וַיָּרֶם אֶת הַלֶּחֶם מִן הָאָרֶץ, וַיִּגַּשׁ אֶל הַנַּעֲרָה, וַיַּנַּח אֶת הַלֶּחֶם עַל בִּרְכֶּיהָ וַיֹּאמֶר בִּידִידוּת: — אִכְלִי נָא!

מַבַּט עֵינֶיהָ הַנּוֹרָא. חָלַף וְאֵינֶנּוּ; הִיא לָקְחָה בְּפַחַד

אֶת הַלֶּחֶם וַתַּחְפֹּץ לְהַגִּישׁוֹ לְפִיהָ, אַךְ פִּתְאוֹם רָעֲדָה כֻלָּהּ וַתִּשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וַתֵּבְךְּ.

– מִנְעִי עֵינַיִךְ מִדִּמְעָה – אָמַר הַנַּעַר בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים–קְחִי וֶאֱכֹלִי! הֲלֹא רְעֵבָה אַתְּ. מָחָר אָבִיא לָךְ עוֹד לֶחֶם. וְאַתְּ אַל תַּחְזְרִי עַל הַפְּתָחִים לְבַקֵּשׁ פַּת־לֶחֶם, אָנֹכִי אָבִיא לָךְ הֵנָּה. אַל תִּבְכִּי, אֱכֹלִי.

זְמַן רַב הִתְיַפְּחָה הַנַּעֲרָה. כָּל הַצָּרָה וְהַמְּצוּקָה אֲשֶׁר הֵצִיקוּ לְנַפְשָׁהּ הַבּוֹדֵדָה, כָּל הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלֶיהָ בִּימֵי חַיֶּיהָ הַמְעַטִּים וְהָרָעִים, – אֶת כָּל אֵלֶּה שָׁפְכָה בְּדִמְעוֹתֶיהָ אֲשֶׁר יָרְדוּ מֵעֵינֶיהָ בְּלִי הֶרֶף.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר שָׁבָה נַפְשָׁהּ לִמְנוּחָתָהּ, הִבִּיטָה בְּתוֹדָה אֶל הַנַּעַר אֲשֶׁר עָמַד לְפָנֶיהָ, וּבִשְׂחוֹק עַל שְׂפָתֶיהָ הֵחֵלָּה לֶאֱכֹל אֶת הַלֶּחֶם.

– אַל תִּבְכִּי עוֹד, – אָמַר לָהּ הַנַּעַר בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנָּה.

מִן הַיּוֹם הַהוּא נֶהֶפְכָה הַנַּעֲרָה וַתְּהִי לַאֲחֶרֶת. רִגְשֵׁי־אָדָם הִתְעוֹרְרוּ בְּלִבָּהּ. אֵינֶנָּה חֲפֵצָה עוֹד לִחְיוֹת כְּחַיַּת יַעַר בְּתָעֳלָה; אֵינֶנָּה חֲפֵצָה כִּי יְגָרְשׁוּהָ מִן הַבָּתִּים

וְהַחֲצֵרוֹת וַיִּרְדְּפוּהָ כְּכֶלֶב. אָמְנָם הִיא עוֹדֶנָּה קְטַנָּה, כֹּחוֹתֶיהָ מְעַטִּים וְרָפִים, אַךְ בְּכָל זֹאת הֵן יָכוֹל תּוּכַל לְהִשְׂתַּכֵּר מְעַט בַּעֲמָלָהּ, תֶּחְדַּל לִגְנֹב, וְהָאֲנָשִׁים יֶחְדְּלוּ גַּם הֵם לְגָרְשָׁהּ גַּם יָחֵלּוּ לְהֵיטִיב לָהּ וּלְהַרְאוֹת לָהּ פָּנִים מַסְבִּירוֹת. הִנֵּה זֶה הַנַּעַר בִּנְיָמִין אֲשֶׁר נָתַן לָהּ פַּת־לֶחֶם, הֲלֹא גַּם שְׁנוֹתָיו כִּשְׁנוֹתֶיהָ, וְהוּא עוֹבֵד וּמִשְׂתַּכֵּר לַחְמוֹ לְנַפְשׁוֹ וְאֵינֶנּוּ מִסְתַּתֵּר בִּתְעָלוֹת הַרְחֵק מִן הָעִיר. כָּל הַיּוֹם סָדְרָה וַתְּתַקֵּן אֶת בְּגָדֶיהָ, וּבַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר בָּא בִּנְיָמִין לִשְׁאֹב מַיִם, כִּמְעַט שֶׁלֹּא הִכִּירָהּ: שִׂמְלָתָהּ נְקִיָּה, שַׂעֲרוֹתֶיהָ סְדוּרוֹת וַחֲלָקוֹת, עֵינֶיהָ מְפִיקוֹת יְדִידוּת וְלֹא רֹעַ לֵב וְזָדוֹן.

בִּנְיָמִין הֵבִיא סַלְסִלָּה מְלֵאָה מָזוֹן. בַּסַּלְסִלָּה הָיָה לֶחֶם־חַם, תַּפּוּחֵי אֲדָמָה צְלוּיִם, וּמְעַט חֶמְאָה. הִיא לֹא אָכְלָה זֶה זְמַן רַב מַטְעַמִּים כָּאֵלֶּה.

אִכְלִי! – אָמַר הַנַּעַר בְּהַצִּיגוֹ אֶת הַסַּל לְפָנֶיהָ. הִיא חִכְּתָה.

– הֲגָנַבְתָּ אֶת כָּל אֵלֶּה? שָׁאֲלָה בַּחֲרָדָה.

רוּחַ עֶצֶב חָלַף עַל פְּנֵי הַנַּעַר.

— לֹא, לֹא גָּנַבְתִּי, אֶת הַלֶּחֶם וְהַחֶמְאָה קָנִיתִי בְּכַסְפִּי, וְאֶת תַּפּוּחֵי הָאֲדָמָה בִּקַּשְׁתִּי לְמַעַנֵךְ מִידֵי גְבִרְתִּי; אִכְלִי אֵפוֹא — הוֹסִיף הַנַּעַר בִּידִידוּת — יֵשׁ לִי מְעַט כֶּסֶף, מָחָר אֶקְנֶה לָךְ עוֹד לֶחֶם וְחֶמְאָה.

הַנַּעֲרָה הָרְעֵבָה הֵחֵלָּה לֶאֱכֹל.

הַנַּעַר שָׁב הָעִירָה וְאַחֲרֵי עֲבוֹר זְמַן מוּעָט רָצָה גַּם הִיא הָעִירָה; הִיא נִכְנְסָה אֶל הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נִקְרָה לְפָנֶיהָ, וַתִּשְׁאַל אוּלַי יִתְּנוּ לָהּ אֵיזוֹ עֲבוֹדָה.

עֲבוֹדָה נִמְצָאָה: לְנַכֵּשׁ עֲשָׂבִים רָעִים מִבֵּין פִּרְחֵי הַגַּן, כָּל הַיּוֹם עָבְדָה בִּשְׁקִידָה, וּבִשְׂכַר זֶה הֶאֱכִילוּהָ, הִשְׁקוּהָ, וּבָעֶרֶב אַחֲרֵי כְלוֹתָהּ אֶת מְלַאכְתָּהּ, נָתְנוּ לָהּ גַּם מְעַט כֶּסֶף בִּשְׂכָרָהּ. הִיא קָנְתָה תְּפִינִים בַּכֶּסֶף, וּמִבְּלִי דַעַת אֶת נַפְשָׁהּ מֵרֹב שִׂמְחָה, מִהֲרָה לָרוּץ אֶל מִשְׁכַּנְתָּהּ — בַּתְּעָלָה.

בַּבֹּקֶר בָּא בִנְיָמִין לִשְׁאֹב מַיִם, וְעוֹד הַפַּעַם הֵבִיא לָהּ לֶחֶם וְתַפּוּחֵי אֲדָמָה. הַנַּעֲרָה הִבִּיטָה וַתִּשְׂמַח וַתִּשְׂחַק; עַתָּה יָכְלָה גַּם הִיא לְכַבֵּד אֶת אוֹרְחָהּ וִידִידָהּ. וְאַחֲרֵי

אָכְלָה אֶת הַלֶּחֶם וְהַתַּפּוּחִים, הוֹצִיאָה אֶת הַתֻּפִּינִים תְּנִיחֵם לִפְנֵי בִנְיָמִין.

– אֱכֹל! – אָמְרָה לוֹ בִידִידוּת.

רוּחַ עֶצֶב חָלַף עַל פְּנֵי הַנַּעַר.

– הֲגָנַבְתְּ? – שָׁאַל.

– לֹא, – עָנְתָה הַנַּעֲרָה, כִּי קָנִיתִי בַּכֶּסֶף אֲשֶׁר הִשְׂתַּכַּרְתִּי בַּעֲמָרִי, לֹא אוֹסִיף עוֹד לִגְנֹב, אֱכֹל.

מִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה יָצְאָה הַנַּעֲרָה בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם לַעֲבוֹדָתָהּ, וּלְעֵת עֶרֶב שָׁבָה אֶל מִשְׁכָּנָהּ בֵּין עַשְׂבֵי הַתְּעָלָה, הֶמְיַת מֵי הַנַּחַל הַהוֹלְכִים וּמְפַכִּים לְאַט לְאַט, הִנְעִימוּ אֶת שְׁנַת הַנַּעֲרָה הַמְתוּקָה–וְהַשָּׁמַיִם הִבִּיטוּ עָלֶיהָ בְּאַהֲבָה בְּעֵינֵיהֶם – הַכּוֹכָבִים.

הִגִּיעַ הַסְּתָו. וְהַנַּעֲרָה הִשִּׂיגָה מִשְׂרַת מְשָׁרֶתֶת בְּבֵית מִשְׁפָּחָה אַחַת קְטַנָּה, וְלֹא אָכְלָה לֶחֶם חֶסֶד. הִיא לֹא יָכְלָה לָשֵׂאת דְּלָיִים גְּדוֹלִים וַיִּקְנוּ לָהּ דְּלָיִים קְטַנִּים, וּבִדְלָיֶיהָ אֵלֶּה יָצְאָה בְּכָל יוֹם אֶל הַנַּחַל לִשְׁאֹב מָיִם. בְּלֶכְתָּהּ לְבַדָּהּ שָׁאֲבָה מַיִם מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם שָׁאֲבוּ כָּל יוֹשְׁבֵי הָעִיר; אַךְ בְּפָגְשָׁהּ אֶת בִּנְיָמִין הָלְכוּ לִשְׁאֹב

עַד לִפְנֵי הַתְּעָלָה, שָׁם הִצִּיגוּ אֶת הַדְּלָיִים עַל הַחוֹל וַיֵּשְׁבוּ עַל הַדֶּשֶׁא וַיְשׂוֹחֲחוּ בֵּינֵיהֶם. הִיא סִפְּרָה לוֹ מִכָּל מִשְׁמַע אָזְנֶיהָ וּמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתֹּאמֶר, כִּי נְכוֹנָה הִיא לַעֲבֹד עוֹד יוֹתֵר, לְחַסֵּר אֶת נַפְשָׁהּ מִשֵּׁנָה וּמְנוּחָה, רַק לְמַעַן תּוּכַל לִפְעָמִים לְהִפָּגֵשׁ אִתּוֹ בְּלֶכְתָּהּ לִשְׁאֹב מַיִם לְסַפֵּר לוֹ כָּל אֲשֶׁר תָּחוּשׁ נַפְשָׁהּ.

נֶפֶשׁ בִּנְיָמִין נִקְשְׁרָה בְּנֶפֶשׁ הַנַּעֲרָה הַקְּטַנָּה וַתְּהִי לוֹ כְּאָחוֹת; וּמְאֹד הִתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ אִם עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים מִבְּלִי רְאוֹת אֶת פְּנֵי הַנַּעֲרָה הַקְּטַנָּה.

בָּאוּ יְמֵי הַחֹרֶף הַקָּרִים. הַתְּעָלָה נִתְרוֹקְנָה, הָעֲשָׂבִים יָבְשׁוּ וְנָבְלוּ; בְּכָל זֹאת אָהֲבָה הַנַּעֲרָה הַקְּטַנָּה אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם הִשְׁלִיךְ בִּנְיָמִין אֶת הַלֶּחֶם לְפָנֶיהָ...

* * *

אָבִיב.

יְלָדִים הַחֵלּוּ עוֹד הַפַּעַם לְבַקֵּר אֶת הַתְּעָלָה. פַּעַם אַחַת בְּיוֹם חַג בַּצָּהֳרַיִם, כְּחֹם הַיּוֹם, בָּאוּ שְׁנֵיהֶם אֶל הַיַּעַר אֲשֶׁר עַל יַד הַנַּחַל, וַיֵּשְׁבוּ בְּצֵל הָעֵצִים וַיְדַבְּרוּ עַל יְמֵי הַקַּיִץ הֶעָבָר וְעַל פְּגִישָׁתָם הָרִאשׁוֹנָה, וְהַנַּעֲרָה אָמְרָה:—

בִּנְיָמִין, רְאֵה הִנֵּה שָׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִשְׁלַכְתָּ שָׁם לְפָנַי אֶת הַלֶּחֶם, וְאַחֲרֵי כֵן הִגַּשְׁתָּ אוֹתוֹ לִי בְּאַהֲבָה וּבִנְעִימוּת, כְּמִשְׁפַּט הָאָדָם.

פְּעֻלָּתְךָ לֹא הָיְתָה לַשָּׁוְא; אָנֹכִי נֶהְפַּכְתִּי לְאַחֶרֶת, וּבְכָל יְמֵי חַיַּי לֹא אֶשְׁכַּח אֶת „פַּת הַלֶּחֶם", אֲשֶׁר הוֹצִיאַנִי מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה.

תִּרגּוּם אַהֲרֹן הַלֵּוִי אִינְגּוּר.

№
123

פרחים

בְּלֵיל תִּשְׁעָה־בְּאָב.

זִכָּרוֹן.

מֵאֵת

ש. בֶּן־צִיּוֹן.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב.

(זִכָּרוֹן).

אֶחָד מֵחֲבֵרֵינוּ סִפֵּר בַּחֶדֶר אַגָּדָה, שֶׁלָּקְחָה לֵב כָּל הַתַּלְמִידִים. הוּא סִפֵּר כָּךְ:

„בְּכָל תִּשְׁעָה בְּאָב בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, הַשָּׁמַיִם נִבְקָעִים וְהֵם נִפְתָּחִים לְרֶגַע קָטָן, כְּדֵי דִבּוּר אֶחָד, וּמִי שֶׁמַּסְפִּיק לוֹמַר בְּרֶגַע זֶה אֶת בַּקָּשָׁתוֹ, תִּנָּתֵן לוֹ תֵּכֶף. וּמַעֲשֶׂה הָיָה בְּאַבְרָהָם־אַבָּא, שַׁמָּשׁ בֵּית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁהָיָה לָן בַּחוּץ בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב, וְרָאָה בִבְקִיעַת הַשָּׁמַיִם, וְרָצָה לִשְׁאֹל: „כִּפָּה מְלֵאָה אֲדֻמִּים"[1], אַךְ מִפְּנֵי שֶׁכְּבַד פֶּה הוּא, הִסְפִּיק לוֹמַר בְּאוֹתוֹ הָרֶגַע רַק „כִּכְּכְּכְּ־כִּפָּה" בִּלְבָד—וְזָרְקוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם כִּפַּת קְטִיפָה (סַמֶּט) חֲדָשָׁה, וְנִשְׁאַר עָנִי כְמוֹ שֶׁהָיָה. אֲבָל כִּפָּה יְקָרָה יֵשׁ לוֹ כִּלְאַחַד הַגְּבִירִים וּבְשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב הוּא חוֹבְשָׁהּ עַל רֹאשׁוֹ".

---

[1]) מַטְבְּעוֹת־זָהָב.

בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת הִסְתַּכַּלְתִּי בְּאַבְרָהָם־אַבָּא הַשַּׁמָּשׁ – וְהִנֵּה בָאֱמֶת כִּפָּה יָפָה עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל עָנִי זֶה... אָז קִבַּלְתִּי עָלַי, כִּי בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב הַבָּא אָלוּן בַּחוּץ, אֵצֶל תֵּבַת הַמִּסְפּוֹא שֶׁלָּנוּ שֶׁבֶּחָצֵר, וּכְשֶׁיִּבָּקְעוּ הַשָּׁמַיִם, אֶשְׁאַל „תֵּבָה מְלֵאָה אֲדֻמִּים". הֵן אֲנִי אֵינִי כְּבַד פֶּה, חַס וְשָׁלוֹם, וְאַסְפִּיק לְהוֹצִיא מִפִּי דִבּוּר זֶה בְּאוֹתוֹ הָרֶגַע.

וְתֵבָה גְּדוֹלָה כָּזוּ, כְּתֵבַת־הַמִּסְפּוֹא שֶׁלָּנוּ, כְּשֶׁתִּמָּלֵא אֲדֻמִּים לְאַבָּא, אָז מַה מְּאֻשָּׁר יִהְיֶה! מַה גָּדוֹל יִהְיֶה הַבַּיִת שֶׁיִּבְנֶה לוֹ! וְכַמָּה בְּגָדִים יָפִים יַעֲשֶׂה לָנוּ! וְלִי יִקְנֶה סוּס חַי קָטָן עִם פַּעֲמוֹנֵי זָהָב וּמֶרְכָּבָה קְטַנָּה וְיָפָה; הֵן בִּשְׁלִי יִמְצָא אֶת כָּל הָעֹשֶׁר הָרָב...

וְהִנֵּה הִגִּיעַ לֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב.

אַבָּא הָיָה אָז בַּדֶּרֶךְ בְּעִיר אַחֶרֶת, וְלָכֵן לֹא נְתָנַתְנִי אִמִּי שֶׁאֵלֵךְ לְבַדִּי לְבֵית הַכְּנֶסֶת אֶל הַקִּינוֹת, כִּי קָטָן אָנִי. אֲבָל גַּם בְּבֵיתֵנוּ אָמְרוּ קִינוֹת. לָעֶרֶב נֶאֶסְפוּ הַשְּׁכֵנוֹת וּבָאוּ אֶל בֵּיתֵנוּ, כֻּלָּן בְּלִי נְעָלִים אֶלָּא בְּגַרְבַּיִם בִּלְבָד. בַּבַּיִת הָאָפֵל לֹא דָלַק כָּל נֵר. אִמִּי לָקְחָה וּפָרְשָׂה שַׂקִּים עַל הָרִצְפָּה, וּזְקֵנָתִי, אֵם אָבִי, לָקְחָה אֶת הַ„צְאֶינָה־וּרְאֶינָה" הַיָּשָׁן, שָׂמָה אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם עַל

חָטְמָהּ, אַחַר כַּךְ הִדְלִיקָה פְּתִילָה שֶׁל שַׁעֲוָה הַכְּרוּכָה כְּפַקַּעַת, וַתֵּשֶׁב לָאָרֶץ עַל הַשַּׂק, וּמִסְּבִיבָהּ יָשְׁבוּ כָּל הַנָּשִׁים. כֻּלָּן פְּנֵיהֶן עֲצוּבִים וְכֻלָּן מְזֻמָּנוֹת לִבְכּוֹת... צְלָלִים מְכַסִּים אֶת כָּל הַחֶדֶר, וּמִתּוֹךְ הַזָּוִית הַמּוּאָרָה מְנוֹצְצוֹת הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁעַל פְּנֵי אִמִּי הַזְּקֵנָה... וְקוֹרְאָה הִיא, הַזְּקֵנָה, בְּקוֹל קָשֶׁה, כְּמִנַבְּאָה לְעֹנֶשׁ וּלְצָרָה...

וַאֲנִי עוֹמֵד מִן הַצַּד, כִּי בּשְׁתִּי לָשֶׁבֶת בֵּין הַנָּשִׁים; עוֹמֵד אֲנִי וְחוֹשֵׁב, מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁתִּתֵּן אוֹתִי אִמִּי לָלוּן הַלַּיְלָה בַּחוּץ, אֵצֶל תֵּבַת הַמִּסְפּוֹא?

וּזְקֶנְתִּי קוֹרְאָה בְּלִי הֶפְסֵק – וְלִבִּי נִמְשָׁךְ אַחַר סִפּוּר הַמַּעֲשֶׂה. אֲנִי מִתְקָרֵב אֵלֶיהָ וְיוֹשֵׁב עַל יָדָהּ. מַה נּוֹרָאִים הֵם הַמַּעֲשִׂים שֶׁהִיא קוֹרְאָה מִן הַסֵּפֶר הַיָּשָׁן! כָּל הַנָּשִׁים שׁוֹפְכוֹת דְּמָעוֹת כַּמַּיִם וּמְנִידוֹת רֹאשׁ כְּמִתְאַבְּלוֹת עַל הַמֵּת. רַק הִיא, הַשָּׂבָה, מִתְאַמֶּצֶת וְקוֹרְאָה בְּלִי דֶמַע. מַבִּיטָה הִיא מִבַּעַד לִזְכוּכִיּוֹת מִשְׁקָפֶיהָ וְקוֹרְאָה, וְקוֹרְאָה... הִיא קוֹרְאָה עַל הַשְּׁחִיטָה הַנּוֹרָאָה, שֶׁשָּׁחַט נְבוּזַרְאֲדָן אֶת הַכֹּהֲנִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, עַל דָּמָיו שֶׁל זְכַרְיָהוּ – וְאֵינָהּ בּוֹכָה: „הֲשָׁכְחָה, כִּי גַּם אַבָּא וְכָל בָּנֶיהָ כֹּהֲנִים הֵם?"... הִיא קוֹרְאָה עַל הַיְלָדִים, תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית־רַבָּן שֶׁשָּׁחַט

אותו רָשָׁע עַל הַדָּם – וְכַאן שְׂפָתֶיהָ מִתְעַקְּמוֹת וְגַם הִיא גּוֹעָה בִּבְכִי... גַּם אֲנִי בּוֹכֶה, בּוֹכֶה וְגוֹנֵחַ.–אִמִּי לוֹקַחַת אוֹתִי וּמְחַבְּקַתְנִי בִּזְרוֹעוֹתֶיהָ וַאֲנִי מַסְתִּיר רֹאשִׁי בְּחֵיקָהּ וּבוֹכֶה.

– תִּשְׁעָה בְּאָב לֹא עֵת חַבֵּק... – אוֹמֶרֶת זְקֶנָתִי לְאִמִּי בִּנְזִיפָה – יִשְׁמַע, יִשְׁמַע – וְיֵדַע!

– הָהּ! מַדּוּעַ יִסְּרַנִּי כֹּה יְיָ, הָרַג בְּיוֹם אַפּוֹ וְלֹא חָמָל?

הַקְּרִיאָה כָּלְתָה. הַשְּׁכֵנוֹת שָׁבוּ אִשָּׁה לְבֵיתָהּ. וַאֲנִי – מַחֲזֵה הַיְלָדִים הַנִּשְׁחָטִים בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ כִּבְנֵי־צֹאן, כְּמוֹ חַי עוֹד עוֹמֵד לְעֵינַי וּמַפְחִידֵנִי מְאֹד... אִמִּי קָמָה וְהִצִּיעָה לָנוּ מִשְׁכָּבֵינוּ לֹא עַל הַמִּטּוֹת, אֶלָּא עַל רִצְפַּת הַבַּיִת...' נִגַּשְׁתִּי אֵלֶיהָ וָאֹמַר:

– אִמִּי, יָרֵא אֲנִי לִישֹׁן בַּבָּיִת!...

– מִפְּנֵי מַה אַתָּה יָרֵא, שׁוֹטֶה? – אָמְרָה לִי הָאֵם – הֵן לֹא לְבַדְּךָ תִּישַׁן פֹּה.

– אֲבָל אֲנִי יָרֵא פֹּה... – אָמַרְתִּי בִּבְכִי – אִישַׁן נָא בַּחוּץ.

– הַצִּיעִי לוֹ בַּחוּץ–אָמְרָה זְקֶנָתִי לְאִמִּי.

– אֲבָל, חֲמוֹתִי... אָמְרָה אִמִּי כְּמִשְׁתָּאָה לִדְבָרֶיהָ.

— וּמָה אַתְּ מִשְׁתָּאָה?—עָנְתָה זְקֵנָתִי בְּמִין רְמִיזָה לְאִמִּי— הַצִּיעִי לוֹ בַּחוּץ וְיֵרָדֵם...

וְאִמִּי הִצִּיעָה לִי מִשְׁכָּב בַּחוּץ אֵצֶל תֵּבַת הַמִּסְפּוֹא... גַּם יַעֲקֹב הַסַּנְדְּלָר הַדָּר בַּחֲצֵרֵנוּ בְּדִירָה צָרָה מְאֹד לָן עִם כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ בַּחוּץ. אִמִּי וּזְקֵנָתִי יָשְׁבוּ אֶצְלִי עַל הָאָרֶץ. וְהִנֵּה נִגְּשׁוּ אֲלֵיהֶן עוֹד שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע שְׁכֵנוֹת וְהִתְחִילוּ מְשִׂיחוֹת וּמְסַפְּרוֹת.

אֲנִי שׁוֹכֵב. אָזְנַי מַקְשִׁיבוֹת לְשִׂיחַת הַנָּשִׁים וְעֵינַי מְשׁוֹטְטוֹת בַּשָּׁמַיִם הַבְּהִירִים. בָּטוּחַ אֲנִי כִּי לֹא אִישַׁן עַד שֶׁאֶרְאֶה כְּהִבָּקַע הַשָּׁמַיִם וְאֶשְׁאַל שְׁאֵלָתִי.

וּשְׁאֵלָתִי הִיא עַתָּה שְׁאֵלָה חֲדָשָׁה, לֹא שְׁאֵלַת כֶּסֶף וְזָהָב לְאַבָּא; „תֵּבָה מְלֵאָה אֲדֻמִּים" לָמָּה הִיא לוֹ בְּעוֹד שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ חָרֵב וְשָׂרוּף?... לֹא, בַּקָּשָׁה אַחֶרֶת אֲבַקֵּשׁ. אֲנִי אֹמַר: „יִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ"!

„יִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ"! —וּבְרֶגַע יַעֲמֹד בֵּית־אֱלֹהִים כָּלוּל בַּהֲדָרוֹ וּמִתְנוֹצֵץ בְּגַג זְהָבוֹ, וּבָאוּ כָּל הַיְהוּדִים שָׁמָּה בְּרִנָּה... עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנִי הוֹרַי שָׁמָּה. יִשָּׂאוּנִי וִיחַבְּקוּנִי וִינַשְּׁקוּנִי. אִמִּי הַזְּקֵנָה וּבָנֶיהָ, דּוֹדַי, הַכֹּהֲנִים יַעַבְרוּ עָלֵינוּ בְּרֹאשׁ... אָז יֹאמְרוּ בְּיִשְׂרָאֵל, „נַעַר אֶחָד קָטָן בֶּן שְׁמוֹנָה יֵשׁ בְּקִישִׁינוֹב וְכֹהֵן הוּא,

פִּינְחָס בֶּן אַהֲרֹן שְׁמוֹ, וְהוּא כִּוֵּן אֶת הָרֶגַע וְעַל יְדֵי תְפִלָּתוֹ שֶׁל קָטָן זֶה נִבְנָה הַמִּקְדָּש—נַעֲשֵׂהוּ נָא לְכֹהֵן גָּדוֹל" — — — — — —

וַאֲנִי שׁוֹכֵב וּמַבִּיט לְמַעְלָה, לְמַעְלָה — וְהַשָּׁמַיִם כָּל כַּךְ טְהוֹרִים, טְהוֹרִים וַעֲמֻקִּים מְאֹד, מְאֹד... כּוֹכָבִים מֵעַל לְכוֹכָבִים מִתְנוֹצְצִים וּמְשַׁקְּרִים בִּרְמָזִים. וְהַיָּרֵחַ נִשְׁקָף אֵלַי מֵעֵבֶר לַגַּג וּפָנָיו הַחִוְּרִים כָּל כַּךְ טוֹבִים וַעֲצוּבִים...

הִנֵּה הִתְעוֹפֵף כּוֹכָב מֵאִיר — וְאֵינֶנּוּ. הַאִם לֹא רָץ כּוֹכָב זֶה לִקְרֹא לַמַּלְאָךְ שֶׁיְּבַקַּע אֶת הַשָּׁמַיִם?...

הַנָּשִׁים יוֹשְׁבוֹת וּמְדַבְּרוֹת, הֵן אֵינָן יוֹדְעוֹת סוֹד זֶה שֶׁאֲנִי נוֹשֵׂא בְלִבִּי. הֲגַם זְקֶנָתִי אֵינָהּ יוֹדַעַת? אוּלַי מְחַכָּה גַם הִיא לְאוֹתוֹ הָרֶגַע?...

אֲנִי מְשַׁפְשֵׁף בְּעֵינַי שֶׁלֹּא אִישַׁן, וְחוֹזֵר וּמִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה וּמְחַכֶּה... שֶׁקֶט וּדְמָמָה... וְהִנֵּה רְעָדָה... שְׁנַיִם שֶׁאֵינָם נִרְאִים לִי אוֹחֲזִים בִּירִיעַת הַשָּׁמַיִם מִשְּׁנֵי קְצוֹתֶיהָ וּמְנַעֲרִים אוֹתָהּ — וְהַכּוֹכָבִים מִתְנַעֲרִים וְנוֹפְלִים מִמָּרוֹם כְּמַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב... זֶה מוֹשֵׁךְ לְכַאן וְזֶה מוֹשֵׁךְ לְכַאן וְהַשָּׁמַיִם נִמְתָּחִים וְנֶקְמָטִים, עוֹד מְעַט וְיִקָּרְעוּם לַחֲצָאִין... הִנֵּה הֵם נִבְקָעִים... נִבְקְעוּ—וּמִן הַקֶּרַע אוֹר אָדֹם, אוֹר בָּרָק הִבְהִיק פְּנֵי תֵבֵל...

— „יִבָּנֶה בֵית הַמִּקְדָּשׁ; יִבָּנֶה בֵית הַמִּקְדָּשׁ!" קוֹרְאָה זְקֵנָתִי וְגַם אֲנִי חָפֵץ לִקְרֹא כַּךְ—וָאִיקָץ...

וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁכְּבָר הֵאִיר הַיּוֹם — וַאֲנִי שׁוֹכֵב לֹא בַחוּץ אֶלָּא בַבַּיִת—וְקַו שֶׁמֶשׁ אֲדַמְדָּם נוֹפֵל עַל פָּנָי ... זְקֵנָתִי יוֹשֶׁבֶת כְּבָר עַל הַשַּׂק וְהַשְּׁכֵנוֹת יוֹשְׁבוֹת לְרַגְלֶיהָ וְהִיא קוֹרְאָה לִפְנֵיהֶם אֶת הַמֶּשֶׁךְ הַסִּפּוּרִים שֶׁל חֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ...

№
124—125

פרחים

א הַשּׁוֹמֵר בְּחֶלֶם.

הֲלָצָה,

עַל־פִּי שִׂיחַת עָם.

ב מַעֲשֶׂה בְּעַכְבָּר שֶׁחָזַר אַחֲרֵי אִשָּׁה.

(עַל פִּי אַגָּדָה יַפּוֹנִית).

מֵאֵת ש. ב—ן.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הַשּׁוֹמֵר בְּחֶלֶם.

(חָ לָ צָ ה).

שָׁמְעוּ אַנְשֵׁי חֶלֶם שֶׁנַּפָּח בָּא לָגוּר בְּעִירָם, יָצְאוּ לִרְאוֹת בְּרִיָּה זוּ מָה הִיא. רָאוּהוּ כְּשֶׁהוּא מְפֻחָם וְאָמְרוּ: אֵין זֶה אֶלָּא צוֹעֲנִי, וּמִפְּנֵי שֶׁרֹב צוֹעֲנִים גַּנָּבִים הֵם, צָעֲקוּ הַחֶנְוָנִים שֶׁבְּחֶלֶם וְאָמְרוּ: עַתָּה יָבֹא זֶה וְיִגְנֹב כָּל הַסְּחוֹרָה שֶׁבַּחֲנֻיּוֹתֵינוּ.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת.

פָּתְחוּ בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת וְאָמְרוּ: „הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ וְהַנַּפָּח—שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר—צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי—גַּנָּב, מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא יָבֹא זֶה וְיִגְנֹב מֵחֲנֻיּוֹתֵינוּ?"

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת יִהְיוּ

נֵעוֹרִים בַּלַּיְלָה וְכָל אַנְשֵׁי הָעִיר יִהְיוּ נֵעוֹרִים בַּיּוֹם — וְכָךְ יִהְיוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַחֲנֻיּוֹת בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

יָשְׁבוּ בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת וְהָיוּ נֵעוֹרִים כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה וְשָׁמְרוּ חֲנֻיּוֹתֵיהֶם. בְּשַׁחֲרִית הָלְכוּ הַחֶנְוָנִים לִישֹׁן וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל, הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח — שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר — צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי—גַּנָּב, לְפִיכָךְ אָנוּ שׁוֹמְרִים בַּלַּיְלָה וִישֵׁנִים בַּיּוֹם. עַכְשָׁיו אֵין מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בְּדָבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: בַּלַּיְלָה מוֹשִׁיבִים חָכָם מֵחַכְמֵי חֶלֶם, שֶׁיִּהְיֶה הוּא שׁוֹמֵר אֶת הַחֲנֻיּוֹת

וְהַחֶנְוָנִים יְשֵׁנִים, וּבַיּוֹם הוּא יִהְיֶה יָשֵׁן וְהַחֶנְוָנִים מוֹכְרִים. שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הוֹשִׁיבוּ חָכָם מֵחַכְמֵי חֶלֶם, שֶׁיִּהְיֶה שׁוֹמֵר אֶת הַחֲנֻיּוֹת בַּלַּיְלָה. לְמָחֳרַת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: אֵינִי יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה (הַקֹּר).

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נֹפַח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר – צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שֶׁמַּרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר בְּחוֹרָה לַחֶלְמִים. וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; עַתָּה אֵין שׁוֹמְרֵנוּ יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁיִּוּכַל?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר, נָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: מְעַטְּפִים אֶת הַשּׁוֹמֵר אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים וְיוּכַל עֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה,

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

עָטְפוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים. לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: חוֹשְׁשַׁנִי שֶׁבַּלַּיְלָה לֹא יַכִּיר בִּי הַשּׁוֹטֵר וְיַחְשְׁבֵנִי לְגַנָּב וְיִתְּנֵנִי בַּמִּשְׁמָר.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ וְהַנַּפָּח–שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים. וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וַעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד. עַכְשָׁיו חוֹשֵׁשׁ הוּא שׁוֹמְרֵנוּ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב וִישִׂימֵהוּ בַּכֶּלֶא. מַה נַּעֲשֶׂה לַשּׁוֹטֵר שֶׁיַּכִּיר בַּשּׁוֹמֵר?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת. חָקְרוּ בַדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: „מְ הַ פְּ כִ י ם לְשׁוֹמֵר

אֶת אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה וְיִהְיֶה הַשּׁוֹמֵר מַכִּיר בַּשּׁוֹמֵר. שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלשׁ פְּעָמִים:
אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הָפְכוּ לְשׁוֹמֵר אֶת אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמָעְלָה. לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: מִתְיָרֵא אֲנִי שֶׁמָּא יִפְגְּשֵׁנִי זְאֵב וְיַחְשְׁבֵנִי לְאַיִל וְיֹאכְלֵנִי.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל, הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח — שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר — צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי — גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל שׁוֹמְרֵנוּ לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וְעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים; חָשַׁשׁ שׁוֹמְרֵנוּ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב, וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; עַכְשָׁיו מִתְיָרֵא הוּא שׁוֹמְרֵנוּ שֶׁמָּא יִפְגְּשֶׁנּוּ זְאֵב וְיַחְשְׁבֵהוּ לְאַיִל... וְיֹאכְלֵהוּ. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בְּדָבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: מַרְכִּיבִים אֶת הַשּׁוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַסּוּס וְיִהְיֶה הַזְּאֵב מַכִּיר בּוֹ שֶׁאֵינוֹ אַיִל.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הִרְכִּיבוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַסּוּס.

לְמָחֳרַת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: מִתְיָרֵא אֲנִי שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵנִי הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵנִי לְאַחַת הַפְּחָתִים.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר – צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים. וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וְעָטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד; חָשַׁשׁ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ;

הִתְיָרֵא מִפְּנֵי הַזְּאֵב, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְאַיִל וְהִרְכַּבְנוּהוּ עַל גַּבֵּי הַסּוּס כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; עַכְשָׁיו מִתְיָרֵא הוּא שֶׁמָּא יִשָּׂאֵהוּ הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵהוּ לְאַחַת הַפְּחָתִים. מַה נַּעֲשֶׂה לַסּוּס שֶׁלֹּא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בְדָבָר וְשָׁקְלוּ וְטָרוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: קוֹשְׁרִים אֶת הַסּוּס לְעַמּוּד וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

בָּאוּ לִקְשֹׁר אֶת הַסּוּס וְהִתְחִילוּ הַחֶנְוָנִים מְרִיבִים זֶה בָּזֶה; זֶה אוֹמֵר: „לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ!" וְזֶה אוֹמֵר: „לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ!". עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל; הוֹשִׁיבוּ בְרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח–שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי–גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַיּוֹם; לֹא הָיָה

מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים, וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה, וַעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד; חָשַׁשׁ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב, וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; הִתְיָרֵא מִפְּנֵי הַזְּאֵב שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ אַיִל, וְהִרְכַּבְנוּהוּ עַל גַּבֵּי הַסּוּס כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; הִתְיָרֵא שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵהוּ הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵהוּ לְאַחַת הַפְּחָתִים, וּבָאנוּ לְקָשְׁרוֹ לְעַמּוּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. עַכְשָׁיו מְרִיבִים אָנוּ זֶה בָּזֶה, זֶה אוֹמֵר: לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ! וְזֶה אוֹמֵר: לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ! — מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא נָרִיב?!

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בְּדָבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: אֵין קוֹשְׁרִים אֶת הַסּוּס לֹא לִפְנֵי חֲנוּתוֹ שֶׁל זֶה וְלֹא לִפְנֵי חֲנוּתוֹ שֶׁל זֶה, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, אֶלָּא קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ לִפְנֵי בֵּית־הַמֶּרְחָץ שֶׁבַּקְּהִלָּה, שֶׁכָּל הַחֶנְוָנִים עִם כָּל הַחֶלְמִים בְּעָלָיו הֵם. נִמְצָא זֶה קָשׁוּר וְעוֹמֵד בִּרְשׁוּת כֻּלָּם.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים בְּחֶלְמִים!

קָשְׁרוּ אֶת הַסּוּס לִפְנֵי הַמֶּרְחָץ.

לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: כִּדְמוּת גַּנָּבִים נִרְאוּ לִי בַּלַּיְלָה הַזֶּה אֵצֶל הַחֲנֻיּוֹת.

יָצְאוּ הַחֶנְוָנִים וְרָאוּ שֶׁחֲנֻיּוֹתֵיהֶם פְּתוּחוֹת וְרֵיקוֹת.

שָׁאֲלוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר: וּמִפְּנֵי מָה לֹא תָפַשְׂתָּ אֶת הַגַּנָּבִים?

אָמַר לָהֶם: רָכוּב הָיִיתִי עַל הַסּוּס וְהַסּוּס הָיָה קָשׁוּר אֶל הָעַמּוּד וְלֹא יָכֹל לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

אָמְרוּ לוֹ: וּמִפְּנֵי מָה לֹא הִתַּרְתָּ אֶת הַסּוּס?

אָמַר לָהֶם: מִתְיָרֵא הָיִיתִי שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵנִי וְיַשְׁלִיכֵנִי אֶל אַחַת הַפְּחָתִים.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא יָרַדְתָּ מֵעָלָיו?

אָמַר לָהֶם: אַדַּרְתִּי הֲפוּכָה הָיְתָה, וְיָרֵאתִי מִפְּנֵי הַזְּאֵב שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵנִי לְאַיִל וְיֹאכְלֵנִי.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא הָפַכְתָּ אֶת אַדַּרְתְּךָ וּפָנֶיהָ לְמַעְלָה?

אָמַר לָהֶם: חוֹשֵׁשׁ הָיִיתִי שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵנִי הַשּׁוֹטֵר לְגַנָּב וִישִׂימֵנִי בַּבֶּלֶא.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא הִפְשַׁטְתָּ אֶת אַדַּרְתְּךָ מֵעָלֶיךָ?

אָמַר לָהֶם: לֹא הָיִיתִי יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא צָעַקְתָּ אֵלֵינוּ שֶׁתָּעִיר אוֹתָנוּ וְנֵצֵא?

אָמַר לָהֶם: הֲרֵי לְכָךְ הוֹשַׁבְתֶּם אוֹתִי, כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ יְשֵׁנִים בַּלַּיְלָה וְלֹא נֵעוֹרִים!...

שָׁמַע כָּל הַקָּהָל וּמָחָא כַף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

וְלַשּׁוֹמֵר הֶחָכָם וְהֶחָרוּץ הוֹסִיפוּ פִּי שְׁנַיִם עַל שְׂכָרוֹ.

מַעֲשֶׂה בְּעַכְבָּר שֶׁחָזַר אַחֲרֵי אִשָּׁה *)

עַכְבָּר אֶחָד יַחְסָן גָּדוֹל וְגִבּוֹר מְפֻרְסָם, שֶׁנִּמְלַט מִכַּף חָתוּל עִוֵּר, רָצָה לָשֵׂאת אִשָּׁה. בָּאוּ אֵלָיו שַׁדְכָנִים מִכָּל הַחוֹרִים, שַׁדְכָן, שַׁדְכָן וְכַלָּתוֹ. הָלַךְ הַבָּחוּר הֶחָתָן לְבַקֵּר בַּחוֹרִים וְלֹא מָצָא אַף כַּלָּה אַחַת כִּלְבָבוֹ. כַּלָּה זוֹ בְּתוּלָה יָפָה הִיא שֶׁעֵינֶיהָ שְׁחוֹרוֹת וּשְׂפָמָהּ מְגֻדָּל, אַךְ הַמְחֻתָּן אֵינוֹ עָשִׁיר. מְחֻתָּן זֶה עָשִׁיר גָּדוֹל הוּא וְחוֹרוֹ מָלֵא נֵרוֹת שֶׁל חֵלֶב, אֲבָל עַם־הָאָרֶץ הוּא וְאַף עָלֶה אֶחָד שֶׁל סֵפֶר אֵין לוֹ. מְחֻתֶּנֶת זוֹ אֵינָהּ מְיֻחֶסֶת – מִבֵּיתוֹ שֶׁל סַנְדְּלָר הִיא. רָאָה הָעַכְבָּר שֶׁאֵין חוֹר בְּלִי פְּסוּל וַיֹּאמַר:

– אֵין בָּעַכְבָּרִים מָשְׁלִי. אֵצֵא וְאָשׁוּט בָּאָרֶץ, אוּלַי אֶמְצָא לִי כַּלָּה נָאָה שֶׁלֹּא מִבְּנֵי עַמִּי.

---

*) עַל פִּי אַגָּדָה יַפּוֹנִית.

הִשְׁכִּים הָעַכְבָּר וְיָצָא בַּבֹּקֶר וְרָאָה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ כְּשֶׁהִיא עוֹלָה מִפְּאַת מִזְרָח וּמְאִירָה בְּזֹהַר הָאַרְגָּמָן: „כַּלָּה זוֹ נָאָה הִיא לִי" — חָשַׁב הָעַכְבָּר וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

„בֹּאִי כַלָּה, בֹּאִי כַלָּה, מְאוֹר עֵינַיִם!
אִתִּי אֶל חוֹרֵי תֵּלְכִי, תַּחַת הַכִּירַיִם —
שָׁם תֵּדְעִי אִשֶּׁה, שָׁם תִּרְאִי חַיִּים!"

אָמְרָה לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ: „אֲנִי אֵינִי הֲגוּנָה לְךָ, עַכְבָּר נִכְבָּד, שֶׁאַתָּה גִּבּוֹר בֶּן־חוֹרִים, וַאֲנִי—מָה אֲנִי וּמַה כֹּחִי? עֲנָנָה עוֹבֶרֶת וּמַסְתִּירָה פָּנָי. הָעֲנָנָה — רַק הִיא נָאָה לְךָ, שֶׁכֹּחָהּ גָּדוֹל מִכֹּחִי: הִיא שׁוֹפֶכֶת מָטָר, מוֹרָה בְרָקִים וּמְחוֹלֶלֶת רְעָמִים; אַךְ לְךָ נָאָה, אַךְ לְךָ יָאָה כַּלָּה כָּזוֹ".

הָלַךְ הָעַכְבָּר וּמָצָא אֶת הָעֲנָנָה, כְּשֶׁהִיא שָׁטָה מֵעַל לַנָּהָר, מַבִּיטָה בִּרְאִי־הַמַּיִם וּמֵיטִיבָה אֶת מִקְלְעוֹת רֹאשָׁהּ. „גַּם כַּלָּה זוֹ נָאָה הִיא" — חָשַׁב הָעַכְבָּר. — וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

„בֹּאִי כַלָּה, בֹּאִי כַלָּה, עֲנָנָה בַּת שָׁמַיִם!
אִתִּי אֶל חוֹרֵי תֵּלְכִי, תַּחַת הַכִּירַיִם —

שָׁם תֵּדְעִי אֹשֶׁר, שָׁם תִּרְאִי חַיִּים!"

אָמְרָה לוֹ הָעֲנָנָה: „אֲנִי אֵינִי הֲגוּנָה לְךָ, עַכְבָּר נִכְבָּד, שֶׁאַתָּה גִּבּוֹר בֶּן־חוֹרִים. וַאֲנִי—מָה אֲנִי וּמַה כֹּחִי? רוּחַ בָּאָה וְנוֹשְׂאָה אוֹתִי אֶל אֲשֶׁר תַּחְפֹּץ. הָרוּחַ – רַק הִיא נָאָה לְךָ שֶׁכֹּחָהּ גָּדוֹל מִכֹּחִי; הִיא מַכָּה גַּלִּים בַּיָּם וְעוֹקֶרֶת עֵצִים בַּיַּעַר, אַךְ לְךָ נָאָה, אַךְ לְךָ יָאָה כַּלָּה כָּזוֹ".

הָלַךְ הָעַכְבָּר וּמָצָא אֶת הָרוּחַ, כְּשֶׁהִיא מִשְׁתַּעֲשַׁעַת בַּהֲדַסִּים וְרוֹקֶדֶת בֵּין הַשּׁוֹשַׁנִּים: „גַּם כַּלָּה זוּ נָאָה הִיא" – חָשַׁב הָעַכְבָּר, וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

„בֹּאִי כַלָּה, בֹּאִי כַלָּה, קַלַּת הַכְּנָפַיִם!
אִתִּי אֶל חוֹרִי תֵּלְכִי, תַּחַת הַכִּירַיִם –
שָׁם תֵּדְעִי אֹשֶׁר, שָׁם תִּרְאִי חַיִּים!"

אָמְרָה לוֹ הָרוּחַ: „אֲנִי אֵינִי הֲגוּנָה לְךָ, עַכְבָּר נִכְבָּד, שֶׁאַתָּה גִּבּוֹר בֶּן־חוֹרִים. וַאֲנִי—מָה אֲנִי וּמַה כֹּחִי? הַחוֹמָה עוֹצֶרֶת בַּעֲדִי. הַחוֹמָה – רַק הִיא נָאָה לְךָ, שֶׁכֹּחָהּ גָּדוֹל מִכֹּחִי: כֻּלָּהּ אַבְנֵי גָזִית, שְׁעָרֶיהָ בַּרְזֶל וּמִגְדָּלֶיהָ עֲנָקֵי אֵל. אַךְ לְךָ נָאָה, אַךְ לְךָ יָאָה כַּלָּה כָּזוֹ".

הָלַךְ הָעַכְבָּר וּמָצָא אֶת הַחוֹמָה, כְּשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בִּמְרוֹם הָהָר; כֻּלָּהּ לְבָנָה כַּשֶּׁלֶג, וּמִתּוֹךְ רָאשֶׁיהָ־מִגְדָּלֶיהָ מִתְנוֹצְצוֹת עֵינַיִם־חַלּוֹנוֹת בִּדְמְדוּמֵי־עֶרֶב, וְאַנְשֵׁי־חַיִל מְזֻיָּנִים סוֹבְבִים עָלֶיהָ וְשׁוֹמְרִים אוֹתָהּ: „גַּם כַּלָּה זוֹ נָאָה הִיא" — חָשַׁב הָעַכְבָּר, וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

„בֹּאִי כַּלָּה, בֹּאִי כַלָּה, חוֹמָה גְּבֹהָה בַּשָּׁמַיִם!
אִתִּי אֶל חוֹרֵי תֵלְכִי, תַּחַת הַכִּירַיִם —
שָׁם תֵּדְעִ אשֶׁר, שָׁם תִּרְאִי חַיִּים!"

אָמְרָה לוֹ הַחוֹמָה: „אֲנִי אֵינִי הֲגוּנָה לְךָ, עַכְבָּר נִכְבָּד, שֶׁאַתָּה גִּבּוֹר בֶּן־חוֹרִים, וַאֲנִי — מָה אֲנִי וּמַה כֹּחִי? הָעַכְבָּרִים מְחַטְטִים בְּקִירוֹתַי וְחוֹתְרִים יְסוֹדוֹתַי"...

— אִם כֵּן, אָמַר הָעַכְבָּר — אֵין בָּעוֹלָם כַּלָּה נָאָה וַחֲשׁוּבָה מִבַּת־עַכְבָּר! הָלַךְ וְשָׁב אֶל עַמּוֹ וְלָקַח לוֹ בַּת־עַכְבָּר כְּאֹרַח כָּל הָעַכְבָּרִים. וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים וּבָנוֹת שֶׁכֻּלָּם בְּרוּרִים, כֻּלָּם גִּבּוֹרִים בְּנֵי־חוֹרִים הָרְאוּיִים לַעֲלוֹת — — — עַל שֻׁלְחַן הֶחָתוּל.

№
126

פרחים

דְּמֵי חֲנֻכָּה.

ספור.

מֵאֵת

א. מ. גּוּנְצֶר.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ו.

250
נומרים

יְמֵי־חֲנֻכָּה.

(סִפּוּר).

מַדּוּעַ זֶה, תִּשְׁאָלוּנִי, הִרְבֵּיתִי אָנֹכִי לִשְׂמֹחַ כָּל כָּךְ לִקְרַאת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַמְמַשְׁמְשִׁים וּבָאִים? אָנֹכִי, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אָז אֶת עֶרֶךְ הַיָּמִים הַנִּכְבָּדִים הָאֵלֶּה, יְמֵי הַזִּכָּרוֹן לְנִצְחוֹן אֲבוֹתֵינוּ הַמַּכַּבִּים? —

אוּלָם גַּם לְשִׂמְחָתִי אָנִי, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, הָיָה יְסוֹד נָכוֹן, וְהַשִּׂמְחָה שֶׁשָּׂמַחְתִּי אָז לִקְרַאת חַג הַחֲנֻכָּה הָיְתָה אוּלַי גְּדוֹלָה פִּי שֶׁבַע מִשִּׂמְחָתִי לִקְרַאת שְׁאָר הַ„יָּמִים הַטּוֹבִים" אֲשֶׁר בַּשָּׁנָה.

יְמֵי הַחֲנֻכָּה! — הַיָּמִים הָאֵלֶּה הָיוּ מַבְטִיחִים לִי בְּבוֹאָם מַתְּנוֹת־כֶּסֶף רַבּוֹת מִכָּל הָעֲבָרִים — מֵאַבָּא, מֵאִמָּא, מֵאֵת הַדּוֹד שְׁמוּאֵל וּמֵאֵת הַדּוֹדָה חַוָּה־לֵאָה, מֵאֵת הָאֵם הַזְּקֵנָה (הִיא אָמְנָם הִמְעִיטָה תָּמִיד לָתֵת וְאָנֹכִי, גַּם לֹא

אֲהַבְתִּיהָ בִּשְׁבִיל זֶה!), וְגַם מֵאֵת הַשָּׁכֵן הַקָּרוֹב, אֱלִיעֶזֶר, הַבָּא מִדֵּי עֶרֶב בְּעֶרֶב אֶל אָבִי לְסַפֵּר עִמּוֹ עַל דְּבַר הַחֲדָשׁוֹת, שֶׁקָּרוּ בָּעוֹלָם – אִישׁ, אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ. וְאָנֹכִי מָה אָהַבְתִּי אָז אֶת הַכֶּסֶף!

וּבְטֶרֶם הִגִּיעַ יֶרַח כִּסְלֵו, הַיֶּרַח אֲשֶׁר בּוֹ יָחוּלוּ יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וְאָנֹכִי כְּבָר הַחִלּוֹתִי לַעֲשׂוֹת „הֲכָנוֹת" לְמַעַן הַכֶּסֶף הָרַב אֲשֶׁר אֶצְבֹּר בְּקָרוֹב. וּלְאִמִּי לֹא נָתַתִּי עוֹד מְנוּחָה, עַד אֲשֶׁר תִּתְפֹּר לִי כִּיס קָטָן לִצְרֹר בּוֹ אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי. וּבִהְיוֹת כְּבָר הַכִּיס הַזֶּה בְּכַפִּי לֹא עֲזַבְתִּיו עוֹד מִיָּדִי אַף רֶגַע אֶחָד, וָאָשׁוּב וָאֶהְפֹּךְ בּוֹ וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו מִכָּל עֲבָרִים, אִם לֹא נָקוּב הוּא, חָלִילָה, וְאִבַּד אֶת כַּסְפִּי בְּעִנְיָן רָע.

וְהַיָּמִים הַטּוֹבִים הָהֵם, אֲשֶׁר חִכִּיתִי אֲלֵיהֶם בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם, גַּם בָּאוּ.

הִנֵּה הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַחֲנֻכָּה. אָנֹכִי כְּבָר שַׁבְתִּי מִן הַחֶדֶר, אֲשֶׁר בּוֹ לָמַדְתִּי הַיּוֹם בִּשְׁקִידָה יְתֵרָה, כְּמוֹ לְמַעַן אֶהְיֶה בִּשְׁבִיל זֶה יוֹתֵר רָאוּי וְהָגוּן לְקַבָּלַת דְּמֵי־הַחֲנֻכָּה. הִנְנִי מַבִּיט אֶל פְּנֵי אָבִי... וְהוּא עוֹד לֹא קָם וְלֹא זָע...

הוּא מְדַבֵּר עִם אִמִּי עַל הַכֹּל, אַךְ לֹא עַל דְּבַר דְּמֵי הַחֲנֻכָּה הָעוֹמְדִים אֶצְלִי עַל הַפֶּרֶק... וְאָנֹכִי, מֵאֵין עֵצָה אַחֶרֶת, מְנַסֶּה לְהַזְכִּירוֹ, וְגַם לִתְבֹּעַ בְּפֶה מָלֵא... אָז יִזְכֹּר אַבָּא אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, אֲשֶׁר כְּמוֹ לֹא יָדַע וְלֹא חָשַׁב עַד הֵנָּה עַל אוֹדוֹתָיו מְאוּמָה... וְהִנֵּה הוּא מַתְחִיל לִדְחוֹת אוֹתִי בִּדְבָרָיו וְהַבְטָחוֹתָיו: „עוֹד יֵשׁ שְׁהוּת[1] בַּדָּבָר", הוּא אוֹמֵר... אוּלָם בְּכָל זֹאת לֹא יְאַמֵּץ אֶת לִבּוֹ הַרְבֵּה וְיוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ אֶל כִּיסוֹ, וְלִבִּי יִפְחַד וְיִרְחַב... „הֵא לְךָ דְּמֵי־חֲנֻכָּה", הוּא קוֹרֵא, בְּהוֹצִיאוֹ מִכִּיסוֹ חָמֵשׁ אֲגוֹרוֹת, — „אֲבָל בַּעֲבוּר זֶה תֵּיטִיב נָא לִלְמֹד"...

הַדְּבָרִים הָאַחֲרוֹנִים אֵינָם נוֹגְעִים לִי בְּיוֹתֵר, וְגַם הוּא אֵינוֹ אוֹמְרָם, כַּנִּרְאֶה, אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, מִפְּנֵי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לָתֵת אֵיזוֹ מַתְּנַת־חִנָּם... וְאָז תָּבֹא גַּם הָאֵם וְתִתֵּן לִי גַּם מִכַּסְפָּהּ הִיא — שָׁלֹשׁ אֲגוֹרוֹת שְׁלֵמוֹת.

חָמֵשׁ אֲגוֹרוֹת וְעוֹד שָׁלֹשׁ — הֲרֵי שְׁמֹנֶה אֲגוֹרוֹת! רַק עוֹד שְׁתֵּי אֲגוֹרוֹת — וְלִי יֵשׁ כְּבָר עֶשֶׂר אֲגוֹרוֹת נְחֹשֶׁת

---

[1] זְמַן.

שְׁלֵמוֹת, וּבְהַחֲלִיפִי אוֹתָן בְּמַטְבֵּעַ שֶׁל כֶּסֶף וְהָיָה בְּיָדִי עֶשְׂרוֹן־כֶּסֶף אֶחָד! —

וְלַכֶּסֶף, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, יֵשׁ כֹּחַ־מוֹשֵׁךְ נִפְלָא: אִם אֵין כָּל כֶּסֶף בְּכִיסְךָ, אָז יִקְשֶׁה מִמְּךָ לְהַשִּׂיג אַף פְּרוּטָה אַחַת, אוּלָם אִם כְּבָר מָצְאָה יָדְךָ מְעַט מִמֶּנּוּ, אָז יֵלֵךְ הָלוֹךְ וָרָב.

וּבְיִחוּד הָיָה לִי מִכָּל שְׁמוֹנַת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַיּוֹם הַיּוֹתֵר טוֹב שֶׁבָּהֶם — יוֹם הַדְלָקַת „הַנֵּר הַחֲמִשִּׁי". בַּיּוֹם הַזֶּה עָף אֵלַי כֶּסֶף מִכָּל עֲבָרִים. כָּל הַדּוֹדִים וְהַדּוֹדוֹת, גַּם הַרְבֵּה מִבַּעֲלֵי בְרִית אָבִי וּמִן הַשְּׁכֵנִים הַקְּרוֹבִים אֵלֵינוּ נִגְּשׁוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁאָלוּנִי: הַאִם כְּבָר יֵשׁ לְךָ, משֶׁהלֶה, הַרְבֵּה דְּמֵי חֲנֻכָּה? וּבַהֲשִׁיבִי לָהֶם „הֵן!" בָּאוּ וַיּוֹסִיפוּ לִי גַּם מִצִּדָּם הֵם.

וּבַעֲבֹר הַיָּמִים הַטּוֹבִים וְהַמְבֹרָכִים הָאֵלֶּה, יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וְהִנֵּה הָיָה כִּיס כַּסְפִּי מָלֵא מַטְבְּעוֹת מִמַּטְבְּעוֹת שׁוֹנוֹת, כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת. וַתְּהִי אָז רֵאשִׁית חֶפְצִי לְהַחֲלִיף אֶת מַטְבְּעוֹת הַנְּחֹשֶׁת הַגְּדוֹלוֹת וְהַכְּבֵדוֹת בְּמַטְבְּעוֹת כֶּסֶף קְטַנּוֹת וְקַלּוֹת, וּלְמַלֵּא אֶת הַמָּקוֹם הָרֵיק בְּכֶסֶף אַחֵר...

וְכה הָלְכָה תַּאֲוָתִי לַכֶּסֶף הָלוֹךְ וְגָדוֹל. אָז הַחִלּוֹתִי לְבַקֵּשׁ תּוֹאֲנוֹת עַל הַכֹּל – עַל הַחֶדֶר, עַל הָאֲרֻחָה אֲשֶׁר נִתְּנָה לִי, וְאִמִּי, בְּחֶפְצָהּ לְהַשְׁקִיט אוֹתִי, הָיְתָה מְפַיֶּסֶת אוֹתִי כְּפַעַם בְּפַעַם בַּאֲגוֹרוֹת כֶּסֶף אֲחֵרוֹת – וְאָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַסּוֹד הַזֶּה מֵרֹאשׁ !..

וְאֶת כַּסְפִּי זֶה נָצַרְתִּי כְּבָבַת עֵינִי, וָאֶהְגֶּה בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה. מֶרֶגַע לְרֶגַע מִשַּׁשְׁתִּי בְּכִיסִי, לְמַעַן הִוָּכַח אִם יֵשׁ עוֹד צְרוֹר כַּסְפִּי אִתִּי; וְלִבִּי הִכַּנִי בְּכָל פַּעַם אֲשֶׁר לֹא מִהַרְתִּי לִמְצֹא אוֹתוֹ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּיו. וְגַם בְּמְנוּחָתִי לִרְגָעִים אֶת סְכוּם הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא אִתִּי, וָאָגֵן עָלָיו בִּשְׁתֵּי יָדַי וּבְכָל גּוּפִי, לְמַעַן לֹא תִפֹּל, חָלִילָה, אֲגוֹרָה אַחַת אַרְצָה, אוֹ פֶּן יָבֹאוּ, חָלִילָה, חֲבֵרַי וְיַחְטְפוּהוּ מִמֶּנִּי... וְגַם בַּלַּיְלָה, אַךְ יָשַׁנְתִּי אֶת שְׁנָתִי וָאֶצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, כִּי בַּחֲלוֹמִי נִדְמֶה לִי וְהִנֵּה חַיָּלִים מְזֻיָּנִים בָּאִים וְאוֹמְרִים לִגְזֹל מִמֶּנִּי אֶת כָּל הוֹנִי.

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר שָׁכַבְתִּי עַל מִשְׁכָּבִי בַּלַּיְלָה וָאֶחֱלֹם, וְהִנֵּה אָנֹכִי כּוֹרֵעַ עַל הָאָרֶץ, סָמוּךְ לְמִטָּתִי, וְצוֹבֵר בִּשְׁתֵּי יָדַי מַטְבְּעוֹת כֶּסֶף חֲמָרִים, חֲמָרִים... וּלְהַכֶּסֶף הַזֶּה לֹא הָיָה

כָּל קֵץ וְסוֹף, וְיָדַי לֹא נִלְאוּ מֵאֱסֹף אוֹתוֹ בְּחָפְנַי... עַד אֲשֶׁר פִּתְאֹם בָּאָה אִמִּי וַתְּעִירֵנִי מִשְּׁנָתִי לְמַעַן אֵלֵךְ הַחֶדְרָה, וְהִנֵּה אָנֹכִי פּוֹתֵחַ אֶת יָדִי וְהִיא רֵיקָה אֵין כֹּל...

וַיְהִי הַיּוֹם וַתִּגַּשׁ אֵלַי אִמִּי וַתֹּאמַר: הֲיָדַעְתָּ, בְּנִי? הִנְנִי חֲפֵצָה לִקְנוֹת לְךָ זוּג נַעֲלַיִם יָפוֹת, יָפוֹת מְאֹד, וְאַתָּה הָבָה לִי אֶת כַּסְפְּךָ וְאֶקְנֶה אוֹתָן בִּמְחִירוֹ...

לִשְׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִבְהַלְתִּי מְאֹד וָאַחֲזִיק בִּצְרוֹר כַּסְפִּי אֲשֶׁר בְּכִיסִי וְלֹא הִרְפֵּיתִי מִמֶּנּוּ, כְּאִלּוּ בָּאוּ עָלַי שׁוֹדְדֵי לַיִל וַיַּחְפְּצוּ לְהָרְגֵנִי נָפֶשׁ...

וְכַאֲשֶׁר הוֹסִיפָה אִמִּי לְהַפְצִיר בִּי בַּדָּבָר הַזֶּה וּלְצַיֵּר לְפָנַי אֶת יְפִי הַנַּעֲלַיִם אֲשֶׁר תִּקְנֶה לִי בִּמְחִיר הַכֶּסֶף, נָשָׂאתִי אֶת קוֹלִי וָאֵבְךְּ...

וְאָמְנָם קָשֶׁה הָיָה לִי בִּמְאֹד לְוַתֵּר עַל הַנַּעֲלַיִם הַיָּפוֹת וְהַמְנֻהָצוֹת אֲשֶׁר צִיְּרָה לִי אִמִּי בְּדִמְיוֹנִי; אַךְ יוֹתֵר קָשֶׁה הָיָה לִי לְהִפָּרֵד לָנֶצַח מִכַּסְפִּי אֲשֶׁר אֲסַפְתִּיו וְקִבַּצְתִּיו זֶה יָמִים וְשָׁבֻעוֹת.

אָז רָאֲתָה אִמִּי, כִּי לַשָּׁוְא תִּתְחַנֵּן לְפָנַי, וַתֶּחְדַּל לְהַפְצִיר בִּי עוֹד, וְגַם אֶת הַנַּעֲלַיִם קָנְתָה לִי.

וּכְפַעַם בְּפַעַם נִסְּתָה לְהוֹצִיא אֶת רְכוּשִׁי מִיָּדִי, בְּאָמְרָהּ, כִּי רוֹצָה הִיא אַךְ לִלְווֹת אוֹתוֹ מִמֶּנִּי וְכִי הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לִי וְעוֹד תּוֹסִיף עָלָיו כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה. — אַךְ אָנֹכִי בְּאַחַת, כִּי לֹא אוּכַל לְהוֹצִיא אֶת כַּסְפִּי מִיָּדִי אַף רֶגַע אֶחָד.

הַקַּיִץ בָּא; וָאֵלֵךְ עִם אִמִּי וְאָחִי וְאַחְיוֹתַי לָשׂוּחַ בִּרְחוֹבוֹת הָעִיר, וּצְרוֹר כַּסְפִּי אֲשֶׁר אָסַפְתִּי מֻנָּח בְּכִיסִי. וַנַּעֲבֹר עַל פְּנֵי חֲנֻיּוֹת מְלֵאוֹת כָּל טוּב: מַמְתַּקִּים וּמִגְדָּנוֹת, גַּם צַעֲצוּעִים יָפִים וּמַרְהִיבִים עַיִן; רְאִיתִים וָאֶחְמֹד אֶת יָפְיָם בְּלִבִּי, וָאֲחַלֶּה אֶת פְּנֵי אִמִּי כִּי תִקְנֶה לִי מְעַט מֵהֶם.

אָז אָמְרָה לִי אִמִּי: הָבָה לִי מְעַט מִכַּסְפְּךָ אֲשֶׁר אִתְּךָ וְאֶקְנֶה לְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ...

וַיִּכְבְּדוּ עָלַי דְּבָרֶיהָ בִּמְאֹד מְאֹד וָאָבֹא בִּמְבוּכָה נוֹרָאָה...

כִּי אָמְנָם הִתְאַוֵּיתִי בְּלִבִּי תַּאֲוָה עַזָּה לִרְכֹּשׁ לִי אֶת הַצַּעֲצוּעִים הַנֶּחֱמָדִים, וְגַם לִטְעֹם מְעַט מִן הַמַּמְתַּקִּים הַנְּעִימִים לַחֵךְ, — אַךְ לִבִּי לֹא נְתָנַנִי לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר הַנּוֹרָא הַזֶּה וְלִנְגֹּעַ בְּכַסְפִּי הַיָּקָר לִי כְּנַפְשִׁי.

וָאֶתְנַחֵם בְּלִבִּי לֵאמֹר: הֲלֹא שִׂמְחַת הַמַּמְתַּקִּים – עֲדֵי רֶגַע, אַךְ תְּשִׂימֵם בְּפִיךָ וְאֵינָם, וְגַם הַצַּעֲצוּעִים הֲלֹא הִשָּׁבֵר יִשָּׁבֵרוּ, בְּעוֹד אֲשֶׁר הַכֶּסֶף לְעוֹלָם עוֹמֵד...

וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹם גָּדוֹל וְנוֹרָא, אֲשֶׁר לְזִכְרוֹ עוֹד תְּסַמֵּר שַׂעֲרַת בְּשָׂרִי גַּם עַתָּה.

שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב עָלִיתִי עַל מִשְׁכָּבִי וּצְרוֹר כַּסְפִּי שָׁמוּר אִתִּי – וּבַהֲקִיצִי וְהִנֵּה כִּיסִי רֵיק אֵין כֹּל.

וּכְחַפְּשִׂי בְּכָל חַדְרֵי הַבַּיִת וּבְכָל פִּנּוֹתָיו וְלֹא מְצָאתִי, נָשָׂאתִי קוֹל צְעָקָה נוֹרָאָה, עַל שִׁבְרִי הַגָּדוֹל.

אֲבוֹתַי נִסּוּ לְנַחֲמֵנִי וּלְהַבְטִיחֵנִי, כִּי עוֹד תִּמָּצֵא הָאֲבֵדָה, וְאִם אַיִן יְמַלְּאוּ הֵם אֶת חֶסְרוֹנִי זֶה וְעוֹד יוֹסִיפוּ עָלָיו כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה – אַךְ אֲנִי לֹא אָבִיתִי גַּם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָם וָאוֹסִיף לִבְכּוֹת וּלְהִתְיַפֵּחַ, עַד אֲשֶׁר רִחַם עָלַי הָאֱלֹהִים וַיְבֻקַּשׁ הַכֶּסֶף וַיִּמָּצֵא בְּאַחַת מִפִּנּוֹת הַבָּיִת.

אֲבָל מֵאָז וָהָלְאָה נִגְזְלָה מְנוּחָתִי עוֹד יוֹתֵר; וּכְפַעַם בְּפַעַם נֶעֱלַם צְרוֹר כַּסְפִּי מִמֶּנִּי, בְּכֹל אֲשֶׁר הוֹסַפְתִּי לְשָׁמְרוֹ וְלִנְצֹר אוֹתוֹ מִכָּל מִשְׁמָר.

אָז דִּבֶּר אֵלַי אָבִי לֵאמֹר: הִנֵּה נָא אִיעָצְךָ, בְּנִי, שְׁמַע בְּקוֹלִי וְהַנִּיחָה אֶת הַכֶּסֶף לְמִשְׁמֶרֶת בְּיָדִי, לְמַעַן לֹא יִקְרְךָ עוֹד אָסוֹן כְּמִקְּדֶם.

וְאַף כִּי מְאֹד מְאֹד קָשְׁתָה עָלַי פְּרִידָתִי מִן הַכֶּסֶף הַזֶּה מַשְׂאַת נַפְשִׁי, אַךְ מֵחֶפְצִי לִהְיוֹת נָכוֹן וּבָטוּחַ, כִּי לֹא יֹאבַד מִמֶּנִּי כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּבְדַעְתִּי, כִּי אָמְנָם אַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים יַחְפֹּץ אָבִי לִשְׁמֹר אֶת כַּסְפִּי וְלֹא יִגַּע בּוֹ לְרָעָה — שָׁמַעְתִּי בְּקוֹלוֹ וָאֶתֵּן לוֹ אֶת כַּסְפִּי לְמִשְׁמָרֶת.

וּמֵעֵת לְעֵת הֶרְאָה לִי אָבִי אֶת רְכוּשִׁי הַשָּׁמוּר אִתּוֹ וְהִנֵּה הוּא צָרוּר וְחָתוּם וְלֹא נָגְעָה בּוֹ יַד אִישׁ — וַתְּחִי רוּחִי.

וְגַם אִמִּי לֹא הוֹסִיפָה עוֹד לְהַפְצִיר בִּי, כִּי אוֹצִיא אֶת כַּסְפִּי זֶה לִקְנוֹת בַּעֲדוֹ מְאוּמָה, וְכָל אֲשֶׁר קָנְתָה לְמַעֲנִי שִׁלְּמָה מִכַּסְפָּהּ הִיא.

— אֲבָל מָה תַּעֲשֶׂה בְּכַסְפְּךָ? — שְׁאֵלַתְנִי כְּפַעַם בְּפָעַם.

אוּלָם אָנֹכִי גַּם הָבֵן לֹא יָכֹלְתִּי אֶת דְּבַר הַשְּׁאֵלָה

הַזּאת. „אָנֹכִי אֶשְׁמֹר אֶת כַּסְפִּי עַד עוֹלָם,“ – עָנִיתִי תָמִיד, כִּי עַל כֵּן הֲלֹא יָקָר הוּא בְּעֵינַי בִּמְאֹד".

וְרֵעַי הוֹסִיפוּ גַּם הֵם לְהִתְגָּרוֹת בִּי וּלְכַנּוֹת אוֹתִי בְּשֵׁם „קַמְּצָן" וְ„כִילַי", אַךְ אָנֹכִי לֹא שָׁעִיתִי לְדִבְרֵיהֶם וָאֶהְיֶה שְׂבַע רָצוֹן וְטוֹב לֵב בְּזָכְרִי אֶת כַּסְפִּי הַשָּׁמוּר אִתִּי.

אֲבָל מְעַט מְעַט וּדְבַר הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לִי, הַשָּׁמוּר בְּיַד אָבִי, הֵחֵל לְהִשָּׁכַח מִלִּבִּי.

כִּי מִלְאוּ אֲבוֹתַי אֶת כָּל מַחְסוֹרַי וְכָל אֲשֶׁר שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצְלוּ מִמֶּנִּי.

וּמִנִּי אָז חָדַלְתִּי לֶאֱהֹב אֶת הַכֶּסֶף הַזֶּה וְלִדְאֹג לוֹ תָמִיד, וַיְהִי לִי כִּמְעַט אַךְ לְמוֹתָר.

וְכַאֲשֶׁר נִגְּשָׁה אֵלַי אִמִּי יוֹם אֶחָד וַתֹּאמֶר: הָבָה, בְּנִי, וּתְנָה לִי אֶת כַּסְפְּךָ אֲשֶׁר בְּיַד אָבִיךָ, לְמַעַן אֶקְנֶה לְךָ בִּמְחִירוֹ מַלְבּוּשׁ חָדָשׁ וְיָפֶה לִימֵי הֶחָג, נִעֲנַעְתִּי לָהּ בְּרֹאשִׁי וְהִסְכַּמְתִּי לָהּ.

וַתִּשַּׁק לִי אִמִּי הַטּוֹבָה בְּאַהֲבָה וַתִּקְרָא: כֵּן, בְּנִי, אַל לְךָ לֶאֱהֹב אֶת הַכֶּסֶף הַזֶּה, אֲשֶׁר בַּמֶּה נֶחְשָׁב הוּא, וְאָנֹכִי

הֲלֹא אוּכַל לָתֵת לְךָ תַּחְתָּיו הַרְבֵּה חֲפָצִים וְצַעֲצוּעִים יָפִים וְנֶחֱמָדִים בֶּאֱמֶת.

וּמֵאָז חָדַלְתִּי לֶאֱהֹב אֶת הַכֶּסֶף הַזֶּה, אֲשֶׁר רַק הִרְבָּה תָמִיד אֶת דַּאֲגוֹתַי וַיִּגְזֹל אֶת מְנוּחָתִי. וְאִמִּי וְכָל יוֹדְעַי קָרְאוּ אֵלַי מֵאָז תָּמִיד: אָכֵן אֵין נַעַר חָכָם וְשׂוֹנֵא בֶצַע כְּמשֶׁה'לֶה!

ברלין.

№
127

פרחים

~~~

בְּלִי מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת.

מַעֲשִׂיָּה.

מֵאֵת

א. מ. גּוֹנְצַר.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים
~~~

אֵיךְ נִשְׁאַרְתִּי בְּלִי „מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת".

(מַעֲשִׂיָּה).

עִם הָרַעֲשָׁן בְּיָדִי וּפְרוּסַת הָ„אָזְנֵה-שֶׁל-הָמָן" בְּפִי שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, בַּמָּקוֹם שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי רַבִּי יַעֲקֹב לֵיבּ „בַּעַל הַקּוֹרֵא" אֶת מִקְרָא הַמְּגִלָּה וְנָקַמְתִּי לְמַדַּי אֶת נִקְמָתִי בְּהָמָן הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ! וְאָנֹכִי, בְּטֶרֶם הִסְפַּקְתִּי עוֹד לָשֶׁבֶת עַל הַסַּפְסָל וְלָנוּחַ מְעַט מֵ„עֲמָלִי" זֶה, שָׁאַלְתִּי כְּבָר אַחֲרֵי — „מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת". „אִמָּא! הַכְּבָר קָנִית מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת? — אִמָּא! הַכְּבָר שָׁלְחוּ לָנוּ מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת?" — וְאִמָּא? — לָהּ יֵשׁ פְּנַי!.. „עוֹד עָלֵינוּ לֶאֱכֹל בָּרִאשׁוֹנָה אֶת אֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם, וְאַחֲרֵי כֵן עוֹד עָלַי לָנוּחַ כַּחֲצִי שָׁעָה, וְאָז... אָז אֵצֵא אֶל הָרְחוֹב וְרָאִיתִי וְקָנִיתִי אֵיזֶה דָּבָר לְ„מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת". — כָּכָה תַּעֲנֶה לִי אִמִּי

בִּמְנוּחָה, כְּאִלּוּ לֹא הָיָה כָּל הַדָּבָר הַזֶּה שָׁוֶה אֲפִלּוּ לְדַבֵּר בּוֹ!— כַּךְ דַּרְכָּם שֶׁל הַגְּדוֹלִים״ !...

אֲבָל קֵץ שָׂם אֱלֹהִים לְכָל דָּבָר – וְגַם לַ„הֲכָנוֹתֶיהָ״ שֶׁל אִמִּי בָּא סוֹף סוֹף הַקֵּץ! סוֹף סוֹף זָכִיתִי לִרְאוֹת אוֹתָהּ בְּעֵינַי לוֹבֶשֶׁת אֶת מְעִילָהּ, נוֹטֶלֶת עִמָּהּ אֲגוֹרוֹת אֲחָדוֹת – וְיוֹצֵאת הַחוּצָה! – וְעָלַי, הָאֻמְלָל, נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה לְהִשָּׁאֵר לְבַדִּי בַּבַּיִת וּלְחַכּוֹת עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב אִמִּי עִם הַ„דְּבָרִים הַטּוֹבִים״ הַמּוּכָנִים לְמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת.

וְהַשָּׁעָה הַזֹּאת מָה אֲרֻכָּה, מַה גְּדֵלָה!

אוּלָם כַּאֲשֶׁר אַךְ שָׁבָה אִמִּי מִן הָרְחוֹב, רָאִיתִי כִּי אָמְנָם לֹא הִתְאַנֵּיתִי, וּכְדַי הָיָה לְחַכּוֹת. אִמִּי אָמְרָה מְעַט וְהֵבִיאָה הַרְבֵּה. סִינוֹרָהּ הָיָה מָלֵא „כָּל טוּב״: תּוּפִינִים וּמַמְתַּקִּים. תַּיָּלִים וְתַרְנְגוֹל אָדֹם וְחָלִיל וְגַם תֹּף, וְעוֹד הַרְבֵּה דְּבָרִים יָפִים; וְכֻלָּם עֲשׂוּיִים סֻכָּר טָהוֹר מְעֹרָב בְּנֶתֶר, אֲשֶׁר לֹא תִשְׂבַּע הָעַיִן מֵרְאוֹתָם וְלֹא יְמַלֵּא הַפֶּה מִסְפֹּר וְקְרֹא אֶת כֻּלָּם בְּשֵׁמוֹת. וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי לְהַכְנִיס מִן הַדְּבָרִים הַמְּתוּקִים הָאֵלֶּה אֶל פִּי, לוּלֵא הִזְכִּירַתְנִי אִמִּי, כִּי לֹא לְמַעֲנִי נוֹעֲדוּ כָּל הַדְּבָרִים הַיָּפִים הָאֵלֶּה כִּי אִם – לְמַעַן שְׁלוֹחַ אוֹתָם לַאֲחֵרִים...

וְלִי מַה קָּשֶׁה הָיָה לָ תֵ ת, לָתֵת לַ אֲ חֵ רִ ים, מִשֶּׁלִּי! רַק זֹאת הָיְתָה נֶחָמָתִי, כִּי תַּחַת הַדְּבָרִים שֶׁאֶשְׁלַח אָנֹכִי לְרֵעַי הֲלֹא אֲקַבֵּל אָנֹכִי מֵהֶם תְּמוּרָתָם דְּבָרִים יוֹתֵר טוֹבִים, יוֹתֵר יְקָרִים... כִּי לוּלֵא זֹאת לָמָּה זֶה יִשְׁלְחוּ לִי „מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת"?!— —

וּבְעוֹד רְגָעִים אֲחָדִים בָּא הַבַּיְתָה בֶּרֶקָה בֶּן הָאַלְמָנָה, אֲשֶׁר הִזְמִינָה אוֹתוֹ אִמִּי מֵאֶתְמוֹל לָשֵׂאת לְמַעֲנֵנוּ אֶת מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת. אָז לָקְחָה אִמִּי טַס וְכוֹכִית לְבָנָה וַתָּשֶׂם בָּהּ מְעַט מִן הַמַּמְתַּקִּים וַתְּכַס עֲלֵיהֶם בְּמִטְפַּחַת לְבָנָה, וַתִּשְׁאַל אוֹתִי לְמִי מֵחֲבֵרַי אֲנִי חָפֵץ לִשְׁלֹחַ רִאשׁוֹנָה? – רְגָעִים אֲחָדִים חָשַׁבְתִּי בְּנַפְשִׁי וְלֹא יָדַעְתִּי בְּמִי מֵרֵעַי לִבְחֹר לִשְׁלֹחַ לוֹ רִאשׁוֹנָה, כִּי אָנֹכִי אָהַבְתִּי אֶת כֻּלָּם כְּאֶחָד וְעִם כֻּלָּם הָיִיתִי בְּשָׁלוֹם וּבְאַחֲוָה. אָז בָּאָה אִמִּי וּבְחָכְמָתָהּ הוֹצִיאַתְנִי מִמְּבוּכָתִי: שְׁלַח רִאשׁוֹנָה לְחַיִּים'קֶה, יַעַן כִּי בֵּיתוֹ הוּא הַיּוֹתֵר קָרוֹב אֶל בֵּיתֵנוּ. וְכֵן הָיָה. וְאָנֹכִי עוֹד הֲרִימוֹתִי אֶת הַמִּטְפַּחַת מֵעַל הַטַּס, וָאוֹסִיף עָלֶיהָ מִן הַבָּא בְּיָדִי, לְמַעַן יַרְבֶּה גַּם הוּא חַיִּים'קֶה, לִשְׁלוֹחַ אֵלַי כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה...

וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא הַנַּעַר בֶּן הָאַלְמָנָה מִבֵּיתֵנוּ בְּיַחַד עִם

„מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת" — וּכְבָר הֵחֵל רוּחִי לְהִפָּעֵם בְּקִרְבִּי. מַה זֶה יָשִׁיב לִי חַיִּים'קֶה בְּ„מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת" שֶׁלּוֹ? הֲיוֹסִיף עַל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁשָּׁלַחְתִּי לוֹ, אוֹ יִגְרַע מֵהֶם? הַאִם יַחְלִיף אוֹתָם בְּטוֹבִים מֵהֶם אוֹ בְּיוֹתֵר רָעִים? — שָׁאַלְתִּי אֶת נַפְשִׁי, וּבְכִלְיוֹן עֵינַיִם כְּבָר חִכִּיתִי לְשׁוּב הַנַּעַר.

וְהִנֵּה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וּבֶרְקָה בָּא הַבַּיְתָה אַךְ —מַה זֶּה?— הֵן אֵין בְּיָדָיו מְאוּמָה...

— וּמַה, הֲמָסַרְתָּ אֶת מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת לְחַיִּים'קֶה?.. וּמֶה אָמַר?... מַדּוּעַ לֹא שָׁלַח לִי מְאוּמָה?..—לֹא יָכֹלְתִּי אָנֹכִי לְהִתְאַפֵּק מִשְּׁאֹל בְּקֹצֶר רוּחַ.

— אִמּוֹ צִוְּתָה אוֹתִי לָשׁוּב אֲלֵיהֶם בְּעוֹד שָׁעָה, — עָנָה הַנַּעַר.

— בְּוַדַּאי לֹא הֵכִינָה עוֹד אִמּוֹ מְאוּמָה לְמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת,— מִלְּאָה אַחֲרָיו גַּם אִמִּי, — כַּאֲשֶׁר תָּכִין לוֹ אָז יָשִׁיב לְךָ בְּוַדַּאי.

הַמַּעֲנֶה הַזֶּה הִרְגִּיעַ מְעַט אֶת רוּחִי.

— וּלְמִי עָלַי לְהָבִיא עוֹד? — שָׁאַל הַנַּעַר הַיָּחֵף.

אִמִּי שָׂמָה עוֹד הַפַּעַם אֵיזוֹ דְבָרִים בְּטַס הַזְּכוּכִית וַתְּכַסֵּם בְּמִטְפַּחַת וַתִּתֵּן אֶת הַמָּנוֹת לְהַנַּעַר, לְמַעַן הָבִיא אוֹתָם לְרֵעוֹ

הַשֵּׁנִי, יוסִילִי, הַגָּר גַּם הוּא לֹא רָחוֹק מִבֵּיתֵנוּ; וְהַנַּעַר הַנּוֹשֵׂא אֶת מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת יָצָא אֶת הַבַּיִת.

עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים — וְדֶלֶת בֵּיתֵנוּ הַהִלָּה לָסֹב עַל צִירָהּ, זֶה יוֹצֵא וְזֶה בָּא, זֶה מֵבִיא לִי מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת מֵאֵת חָבֵר זֶה, וְזֶה מוֹצִיא צַלַּחַת מְכֻסָּה וּמְלֵאָה עַל גְּדוֹתֶיהָ אֶל בֵּית חָבֵר זֶה. הַתְּנוּעָה רַבָּה בַּבַּיִת. נִכָּר הַדָּבָר כִּי אָמְנָם „פּוּרִים" הַיּוֹם! וְיָדַי אָנִי מְלֵאוֹת עֲבוֹדָה רַבָּה: לָתֵת לָזֶה וְלָקַחַת מִזֶּה, לִגְרֹעַ מִפֹּה וּלְהוֹסִיף שָׁם, וְכֵן הָלְאָה... וְגַם מוֹחִי עוֹבֵד עֲבוֹדָה קָשָׁה: לַחְשֹׁב וְלִמְנוֹת וְלִסְפֹּר, מִי שָׁלַח לִי יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אָנֹכִי אֵלָיו וּמִי פָּחוֹת... וְאֶת כָּל זֶה עָלַי לִזְכֹּר הֵיטֵב, לְמַעַן אֵדַע אַחֲרֵי הַפּוּרִים עִם מִי לְהִתְהַלֵּךְ בְּיֶתֶר אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְעַל מִי לִפְקֹד עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים... בְּאַחַת עֲבוֹדָה רַבָּה וְקָשָׁה אֲבָל — נְעִימָה...

וּבְעֶרֶב הַיּוֹם עָשִׂיתִי חֶשְׁבּוֹן כַּמָּה שָׁלַחְתִּי הַיּוֹם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וְכַמָּה קִבַּלְתִּי, לְמִי כְּבָר שָׁלַחְתִּי וּמִמִּי עוֹד עָלַי לְקַבֵּל,— וָאֵרֶא כִּי סוֹף סוֹף הִרְוַחְתִּי הַרְבֵּה בְּמִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת, וְכִי יוֹתֵר מִמָּה שֶׁשָּׁלַחְתִּי לַאֲחֵרִים קִבַּלְתִּי מֵהֶם. וָאֶשְׂמַח עַל זֶה מְאֹד. —

וּבְשׁוּב בֶּרֶקָה אֶל בֵּיתֵנוּ בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה הֲשִׁבֹתִי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אֵין לִי עוֹד לְמִי לִשְׁלֹחַ וּמִמִּי לְקַבֵּל מְאוּמָה. אָז קָרָאָה לוֹ

אִמִּי וַתִּתֶּן לוֹ שְׁמוֹנֶה אֲגוֹרוֹת, וְהוּא הוֹדָה לָהּ עַל זֶה וַיִּפֶן לָצֵאת מִן הַבָּיִת.

אַךְ אָנֹכִי, לֹא אֵדַע לָמָּה, הִבַּטְתִּי אֶל הַנַּעַר הֶעָנִי הַזֶּה, אֲשֶׁר אָמְנָם יְדַעְתִּיו עַד הֵנָּה אַךְ מֵעוֹלָם לֹא דִבַּרְתִּי עִמּוֹ, וָאֶשְׁאָלֵהוּ פִּתְאֹם:

— אֱמֹר, נַעַר, הַאִם קִבַּלְתָּ אַתָּה הַרְבֵּה „מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת"? —

— אָנֹכִי?... גִּמְגֵּם הַנַּעַר, — אָנֹכִי לֹא קִבַּלְתִּי מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת... גַּם אֵין אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ מָנוֹת לְאִישׁ... אָנֹכִי לוֹמֵד בְּבֵית הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה...

בָּרֶגַע הָרִאשׁוֹן כִּמְעַט לֹא הֵבַנְתִּי אֵת אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנַּעַר אֵלַי... אֵיךְ זֶה לֹא יְקַבֵּל נַעַר מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת בְּיוֹם הַפּוּרִים? וְאֵיךְ זֶה לֹא יִשְׁלַח גַּם הוּא לְאִישׁ?

— הַאָמְנָם לֹא קָנְתָה לְךָ אִמְּךָ הַיּוֹם מְאוּמָה? אוֹ אִם רֵעִים אֵין לְךָ? — אֵין זֹאת כִּי אִם רָעָה הִיא אִמְּךָ — קָרָאתִי אֶל הַנַּעַר.

אַךְ הַנַּעַר תַּחַת לְהָשִׁיב לִי מַעֲנֶה נָתַן קוֹלוֹ בִּבְכִי...

– אִמִּי טוֹב–בָה הִיא מְאֹד–ד... מְאֹ–א–ד... הֵחֵל הַנַּעַר לְדַבֵּר בְּקוֹל נִפְסָק מִבֶּכִי, – אַךְ הִיא חוֹלָה... כָּל הַיּוֹם הִיא שׁוֹכֶבֶת בַּמִּטָּה... אָנֹכִי אָבִיא לָהּ הַיּוֹם עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ אֲגוֹרוֹת... אֲשֶׁר הִשְׂתַּכַּרְתִּי הַיּוֹם מִן הֲבָאַת מִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת... הִיא תִשְׂמַח עַל זֶה מְאֹד... אָנֹכִי הִשְׂתַּכַּרְתִּי הַיּוֹם יוֹתֵר... אַךְ הָיָה עָלַי לְשַׁלֵּם מְחִיר הַצַּלַּחַת אֲשֶׁר שִׁבַּרְתִּי, בְּנָשְׂאִי הַיּוֹם לְאִישׁ אֶחָד מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת... עֶשֶׂר אֲגוֹרוֹת הָיָה עָלַי לְשַׁלֵּם... אַךְ אִמִּי תִשְׂמַח מְאֹד... הִיא אֵם טוֹבָה מְאֹד... אֲבָל תָּמִיד הִיא חוֹלָה... הִיא אוֹהֶבֶת אוֹתִי מְאֹד.. גַּם אֶת אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה הִיא אוֹהֶבֶת, מְאֹד...

אֵת אֲשֶׁר הָיָה לִי בָּרֶגַע הַזֶּה אֵינֶנִּי זוֹכֵר הֵיטֵב; אַךְ אֶת זֹאת אֲנִי זוֹכֵר, כִּי פִתְאֹם הַחִלּוֹתִי גַּם אֲנִי לִבְכּוֹת... אֲבָל כִּי אָמְנָם לֹא יְקַבֵּל הַנַּעַר הַזֶּה בְּיוֹם הַפּוּרִים כָּל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וְגַם לֹא יִשְׁלַח מְאוּמָה לְאִישׁ – בָּזֹאת לֹא יָכֹלְתִּי עוֹד לְהַאֲמִין. אָנֹכִי בִּקַּשְׁתִּי אֶת הַנַּעַר כִּי יוֹסִיף לְסַפֵּר לִי מֵאֲשֶׁר אִתּוֹ.

– אָנֹכִי לוֹמֵד בַּ„תַּלְמוּד תּוֹרָה"... הוֹסִיף הַנַּעַר הֶעָנִי לְסַפֵּר לִי,–שָׁם לוֹמְדִים כָּל הַנְּעָרִים הָעֲנִיִּים... גַּם הֵמָּה נוֹשְׂאִים

הַיּוֹם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת, וְאֵיזֶה מֵהֶם עוֹזְרִים עַל יַד אִמּוֹתֵיהֶם לַעֲמֹד בָּרְחוֹב וְלִמְכֹּר בְּעַצְמָם אֶת הַמַּמְתַּקִּים וְהַצַּעֲצוּעִים...

— לַנְּעָרִים הָאֵלֶּה טוֹב, בְּוַדַּאי, מְאֹד...—קָרָאתִי אָנֹכִי בְּתֻמָּתִי, — כִּי הֲמָה הֲלֹא יוּכְלוּ לֶאֱכֹל אֶת הַכֹּל כְּאַוַּת נַפְשָׁם... לוּא אַךְ מָכְרָה גַּם אִמִּי מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת לְפוּרִים !..

אִמִּי—שָׂחֲקָה עָלַי פִּתְאֹם עַל דְּבָרַי אֵלֶּה וַתְּכַנֵּנִי בְּשֵׁם „שׁוֹטֶה לְפוּרִים"... וְגַם עַל פְּנֵי הַנַּעַר הַמְסַפֵּר נִרְאָה כִּשְׂחוֹק מָר.

— וְאָנֹכִי ?

אָנֹכִי חָשַׁבְתִּי רֶגַע אֶחָד, הִבַּטְתִּי עַל הַמַּמְתַּקִּים הָרַבִּים וְעַל תַּפּוּחֵי הַזָּהָב וְעַל הָאֱגוֹזִים הַמְפֻזָּרִים עַל הַשֻּׁלְחָן, וְעַל הַנַּעַר הַיָּתֵף הָעוֹמֵד מִמּוּלִי — וּפִתְאֹם בָּאָה בְּלִבִּי מַחֲשָׁבָה מוּזָרָה...

— אִמִּי ! קָרָאתִי פִּתְאֹם, — אֵין לִי כָּל צֹרֶךְ בְּמִשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת ! הִנְנִי חָפֵץ לָתֵת הַכֹּל אֶל הַנַּעַר הַזֶּה... יַעֲשֶׂה הוּא בָּהֶם אֶת אֲשֶׁר יַחְפֹּץ, יֹאכַל אוֹתָם בְּעַצְמוֹ, יִתְּנֵם בְּמַתָּנָה לַאֲחוֹתוֹ, לְאִמּוֹ הַחוֹלָה, אָנֹכִי אֵין לִי חֵפֶץ בָּהֶם ! יִקָּחֵם לוֹ !— — דִּבַּרְתִּי וְגַם קִיַּמְתִּי.

* *
*

וּמִמָּחֳרַת הַפּוּרִים הִתְאַסַּפְנוּ כֻּלָּנוּ עוֹד הַפַּעַם הַחַדְרָה

וְכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ הֵבִיא עִמּוֹ מְעַט שִׁירַיִם מִמִּשְׁלוֹחַ הַמָּנוֹת, וְהַכֹּל עָשׂוּ בֵּינֵיהֶם „סְעֻדָּה” טוֹבָה: זֶה אָכַל אֶת כְּנַף הַתַּרְנְגוֹל שֶׁל סֻכָּר אֲשֶׁר שָׁלַח לוֹ רֵעוֹ וְזֶה לָקַק אֶת רֹאשׁ הַחַיָּל הַמָּתוֹק אֲשֶׁר לוֹ... וְכָל אֶחָד שָׁאַל אֶת רֵעֵהוּ, מַה קִּבֵּל הוּא בְּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת, וְאִם הַרְבֵּה עוֹד נִשְׁאַר לוֹ. וְכָל אֶחָד חָשַׁב וּמָצָא, כִּי הוּא „הִרְוִיחַ” יוֹתֵר: כִּי שָׁלַח מְעַט וַיְקַבֵּל הַרְבֵּה...

אַךְ כַּאֲשֶׁר שָׁאֲלוּ אוֹתִי רֵעַי, מַה קִּבַּלְתִּי אָנֹכִי וּמַה נִּשְׁאַר לִי – הֶחֱשֵׁיתִי וְלֹא עָנִיתִי דָבָר.

– אָנֹכִי?... אָנֹכִי לֹא קִבַּלְתִּי מְאוּמָה וְגַם מְאוּמָה לֹא נִשְׁאַר לִי... קָרָאתִי אַחֲרֵי כֵן בִּשְׂחוֹק עָרוּם.

וְאָמְנָם – הַאִם יָכֹלְתִּי אָנֹכִי לְגַלּוֹת לָהֶם, לַנְּעָרִים, הַמִּתְעַנְּגִים לְלַקֵּק רֹאשׁ חַיָּל שֶׁל סֻכָּר הַמְעֹרָב בַּנֹּפֶת, הַאִם יָכֹלְתִּי לְגַלּוֹת לָהֶם אֵת אֲשֶׁר שָׂבְעָה לָהּ נַפְשִׁי עֹנֶג בְּתִתִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר לִי לַנַּעַר הֶעָנִי?... הַאִם יוּכְלוּ גַּם הֵמָּה לְהַרְגִּישׁ אֵת אֲשֶׁר הִרְגַּשְׁתִּי אֲנִי בְּרֶגַע הַזֶּה?...

לֹא! – אֶת זֹאת יָחוּשׁ אַךְ הַנַּעַר, אֲשֶׁר בְּעַצְמוֹ עָשָׂה כַּדָּבָר הַזֶּה וַאֲשֶׁר בְּעַצְמוֹ רָאָה אֶת עֵינֵי הַנַּעַר הֶעָנִי בֶּן הָאַלְמָנָה, הַנּוֹצְצוֹת מֵרֹב שִׂמְחָה וְתוֹדָה – – –

№
128 – 129

פרחים

מזכרונות הילדות.

ספור.

מאת

א. מ. גונצר.

הוצאת "תושיה", ורשה.

המחיר 4 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מִזִּכְרוֹנוֹת הַיַּלְדוּת.

(סִפּוּר).

א.

נְסִיעַת אָבִי.

זֶה יָמִים אֲחָדִים כַּאֲשֶׁר הִנְנִי מִתְבּוֹנֵן — וּבְבֵיתֵנוּ אֵין הַכֹּל כִּמְתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם. הַחֲפָצִים וְכָל כְּלֵי הַבַּיִת אֵינָם, כְּדַרְכָּם תָּמִיד, עַל מְקוֹמוֹתֵיהֶם, וְאִמִּי מִתְלַחֶשֶׁת עִם אָבִי, נֶאֱנַחַת לִרְגָעִים וּמַסְתִּירָה, כְּנִרְאֶה, אֵיזֶה דָבָר בְּלִבָּהּ. אֶל הַבַּיִת הוּבְאוּ אַרְגָּזִים חֲדָשִׁים; וְאִמִּי מוֹצִיאָה מִן הַמִּזְנוֹן חֲפָצִים שׁוֹנִים: כֻּתָּנוֹת, בְּגָדִים, מִטְפָּחוֹת, גַּם אֵיזֶה סְפָרִים, מַנִּיחָה וּמְסַדֶּרֶת אוֹתָם בְּתוֹךְ הָאַרְגָּז.

— מַה זֹּאת? — שָׁאַלְתִּי אֶת אִמִּי, בִּרְאוֹתִי אֵת כָּל הַהֲכָנוֹת הָאֵלֶּה. — לָמָּה תַּנִּיחִי אֶת הַחֲפָצִים הָאֵלֶּה אֶל תּוֹךְ הָאַרְגָּז?

— אין דָבָר, — עָנְתָה לִי אִמִּי כִּלְאַחַר־יָד, — עַל אַבָּא לִנְסֹעַ לֹא הַרְחֵק מִפֹּה... אֶחָד מִקְּרוֹבָיו חוֹגֵג אֶת חַג חֲתֻנָּתוֹ... רַק יָמִים אֲחָדִים יִשְׁהֶה שָׁם...

לְשֵׁמַע הַחֲדָשָׁה הַזֹּאת שֶׁבָּאָה כָּל כַּךְ בְּהֶפַּח הַבַּעַת¹ שָׂמַחְתִּי וְהִשְׁתּוֹמַמְתִּי כְּאֶחָד. אָבִי נוֹסֵעַ לַ„חֲתֻנָּה", לַ„חֲתֻנָּה"! הַאִם לֹא יִקַּח גַּם אוֹתִי עִמּוֹ?! וּמַדּוּעַ זֶה נַעֲשָׂה הַדָּבָר כָּל כַּךְ פִּתְאֹם וְלֹא דִבְּרוּ מִזֶּה עַד עַתָּה בַּבַּיִת מְאוּמָה?

— הֵן גַּם אָנֹכִי, כְּבוֹדִי, אֶסַּע עִם אָבִי אֶל חַג הַ„חֲתֻנָּה"!

— קָרָאתִי בַּעֲלִיצוּת.

— וְגַם אָנֹכִי אֶסַּע אֶל הַחֲתֻנָּה! הוֹי, חֲתֻנָּה, חֲתֻנָּה!... מִלֵּא אַחֲרַי גַּם אָחִי הַקָּטָן מִמֶּנִּי, יֶלֶד בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים.

אַךְ אִמִּי הוֹרִידָה אֶת רֹאשָׁהּ וַתִּקְרָא בְּאִי־רָצוֹן:

— לֹא, בְּנִי, לֹא טוֹב, כִּי תִסַּע גַּם אַתָּה עִם אָבִיךָ אֶל הַמָּקוֹם הַהוּא. בַּחוּץ קַר עַתָּה מְאֹד, וּבְגָדִים חַמִּים אֵין לְךָ לִלְבֹּשׁ, וְגַם הַדֶּרֶךְ קָשָׁה מְאֹד... אַל, בְּנִי... אָבִיךָ יָבִיא לְךָ בְּעַצְמוֹ אֶת „חֶלְקְךָ", כַּאֲשֶׁר יָשׁוּב מִשָּׁם, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּשָׁלוֹם... אַךְ מַה תַּעֲשֶׂה שָׁם עַתָּה?... לֹא, בְּנִי...

¹) שֶׁלֹּא קִוָּה לְזֹאת קֹדֶם.

בְּרֶגַע הַזֶּה הִרְגַּשְׁתִּי בְּנַפְשִׁי כְּאִלּוּ נָפַלְתִּי מִשָּׁמַיִם אָרְצָה, כְּאִלּוּ חָל פִּתְאֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּאֶמְצַע לַ"ג בָּעֹמֶר... וְהַאָמְנָם?...–פַּעַם אַחַת לְכַמָּה שָׁנִים, אוּלַי, יִקְרֶה חַג „חֲתֻנָּה"– וְלִבְסוֹף אֶשָּׁאֵר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בַּבַּיִת וְאָבִי יִסַּע שָׁם לְבַדּוֹ, יֹאכַל דּוּבְשָׁנִיּוֹת וְיִשְׁתֶּה יַיִן, יִשְׁמַע „כְּלֵי זֶמֶר" וְיִהְיֶה „מְחֻתָּן"–הוֹי, מַה נּוֹרָא הַדָּבָר!

בְּעוֹד רֶגַע בָּא גַּם אָבִי הַבַּיְתָה. אָז הַחִלּוֹתִי לִבְכּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן גַּם לְפָנָיו וּלְתַנּוֹת לוֹ אֶת צָרוֹתַי וְאֶת תְּשׁוּקָתִי הַגְּדוֹלָה לִנְסֹעַ עִמּוֹ יָחַד. אַךְ גַּם הוּא בְּאַחַת: לֹא כְּדַי... הַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה... אָנָה תִּסַּע?... אֶט...

וְאָנֹכִי בִּרְאוֹתִי כִּי כָלְתָה אֵלַי הָרָעָה, וְאֵין לְשַׁנּוֹת אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה – נָשָׂאתִי אֶת קוֹלִי בִּבְכִי. גַּם אָחִי הַקָּטָן מִלֵּא אַחֲרַי וְנַתְחִיל לִצְעֹק בְּקוֹל:

– לֹא! נָסוֹעַ נִסַּע אֶל הַחֲתֻנָּה! נָסוֹעַ נִסַּע!!...

אָז בָּאָה אִשָּׁה אַחַת הַבַּיְתָה, „שְׁכֵנָה" קְרוֹבָה, וּבִרְאוֹתָהּ אוֹתִי בּוֹכֶה, שָׁאֲלָה אֶת אִמִּי לְסִבַּת בִּכְיִי.

– נַפְשׁוֹ חָשְׁקָה בִּנְסִיעָה לַ„חֲתֻנָּה". בַּחֲתֻנָּה חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ!

– הֱשִׁיבָה אִמִּי, וַתַּבֵּט אֵלַי בְּכַעַס.

— אֶפְשָׁר כִּי אַבָּא יִצְטָרֵךְ עוֹד לִנְסֹעַ מִשָּׁם לְאֵיזֶה מָקוֹם אַחֵר... וּמִי יוֹדֵעַ אִם כֹּה יְמַהֵר לָשׁוּב... דָּחֲתָה אוֹתִי הַ„שְּׁכֵנָה" וַתְּנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתִי בִּדְבָרִים.

— אִם תִּהְיֶה נַעַר טוֹב וְהֵבִיא לְךָ אַבָּא בְּשׁוּבוֹ צַעֲצוּעִים יָפִים וּמַתָּנוֹת יְקָרוֹת... עַתָּה תִּרְאֶה... רַק לְבַל תִּצְעַק... אַבָּא לֹא יִשְׁהֶה הַרְבֵּה... — הִבְטִיחַתְנִי אִמִּי.

וְאָנֹכִי אָמְנָם לֹא נִפְתֵּיתִי מִזֶּה הַרְבֵּה, אַךְ לִצְעֹק לֹא הוֹסַפְתִּי עוֹד, מִיִּרְאָה לְבַל אֲאַבֵּד אֶת הַצַּעֲצוּעִים וְהַתְּשׁוּרוֹת הַטּוֹבוֹת הַמֻּבְטָחוֹת לִי.

ב.

נְסִיעַת אָבִי. הַפְּרֵידָה.

וְיוֹם נְסִיעַת אָבִי בָּא. בַּיּוֹם הַזֶּה הִשְׁכַּמְנוּ כֻּלָּנוּ לָקוּם, וְאָבִי גַּם הִקְדִּים הַפַּעַם לָשׁוּב מִבֵּית הַתְּפִלָּה וְלֶאֱכֹל אֶת אֲרֻחַת הַבֹּקֶר. אַחַר כֵּן הֵחֵל לְהִתְעַסֵּק בְּסִדּוּר חֲפָצָיו וּמֵרֶגַע לְרֶגַע חִפֵּשׂ אֵיזֶה דְּבָרִים הַנְּחוּצִים לוֹ לָקַחַת עִמּוֹ בְּדַרְכּוֹ. גַּם אָנֹכִי וְאִמִּי וְאָחִי הַקָּטָן עָזַרְנוּ עַל יָדוֹ.

בְּעוֹד אָבִי עוֹסֵק בַּהֲכָנוֹת לְדַרְכּוֹ – וְהִנֵּה אִשָּׁה אַחַת, גַּם כֵּן „שְׁכֵנָה", בָּאָה הַבַּיְתָה. הִיא הִבִּיטָה רְגָעִים אֲחָדִים אֶל כָּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת, אַחֲרֵי כֵן פָּנְתָה אֵלַי וַתִּשְׁאָלֵנִי:

—הַאֻמְנָם לֹא תִתְגַּעְגֵּעַ כְּלָל כַּאֲשֶׁר יִסַּע אָבִיךָ לַאֲמֵרִיקָה?..

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּקְחוּ אֶת עֵינַי לִרְאוֹת וּלְהַכִּיר אֶת אֲשֶׁר עִמָּדִי. אִם כֵּן אֵין אָבִי נוֹסֵעַ בֶּאֱמֶת לַ„חֲתֻנָּה", כִּי אִם רָחוֹק, רָחוֹק מְאֹד, לַאֲמֵרִיקָה הוּא נוֹסֵעַ... מַה נּוֹרָא הַדָּבָר.

בִּרְאוֹת אִמִּי כִּי לֹא תוּכַל עוֹד לְהַעֲלִים מִמֶּנִּי אֶת הַדָּבָר, הֵחֵלָּה כְבָר לְגַלּוֹתוֹ לִי בְּעַצְמָהּ. „אָמְנָם, אָמְרָה,— —אַבָּא נוֹסֵעַ לִזְמַן קָצָר לַאֲמֵרִיקָה, אֲבָל הוּא לֹא יִשְׁהֶה שָׁם הַרְבֵּה; בְּקָרוֹב יָשׁוּב הַבַּיְתָה וְעוֹד יָבִיא לְךָ „מַתָּנוֹת" יְקָרוֹת וְיָפוֹת, רַק עָלֶיךָ לִהְיוֹת נַעַר חָכָם וְלִבְלִי לִבְכּוֹת וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ"...

כְּעוֹד רֶגַע בָּא הָעֶגְלוֹן וַיְזָרֵז אֶת אָבִי לְמַהֵר לְהָכִין אֶת הַכֹּל וְאֶת הַחֲפָצִים הַצְּרוּרִים לָקַחַת עִמּוֹ. אָז הִתְלַחֲשָׁה אִמִּי רֶגַע אֶחָד עִם אָבִי—וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא מִן הַחֶדֶר וַיְחַבְּקֵנִי בִּזְרוֹעוֹתָיו וַיִּלְחָצֵנִי אֶל לִבּוֹ וַיֹּאמַר:

„הֱיֵה, בְּנִי, נַעַר חָכָם וָטוֹב. שְׁמַע בְּקוֹל אִמָּא וְאַל נָא תִתְגַּעְגֵּעַ אֵלַי יוֹתֵר מִדַּי. יִתֵּן אֲדֹנָי וַאֲמַהֵר לָשׁוּב הַבַּיְתָה

וְהֵבֵאתִי לְךָ תְּשׁ דוֹת יָפוֹת וְצַעֲצוּעִים שׁוֹנִים וְגַם „סִדּוּר" חָדָשׁ וְיָפֶה... וְאַתָּה, בְּנִי, לְמַד הֵיטֵב, וֶהְיֵה בֵן מַקְשִׁיב לְאִמֶּךָ... אָנֹכִי לֹא אֶשְׁהֶה שָׁם הַרְבֵּה...

אָז הִרְגַּשְׁתִּי כְּבָר אֶת אֲסוֹנִי — אַךְ מִלְּבְכּוֹת הִתְאַפַּקְתִּי בְּכָל זֹאת.

אַךְ בְּעָמְדֵנוּ כֻלָּנוּ עַל יַד הָעֲגָלָה אֲשֶׁר נָסַע בָּהּ אָבִי, פָּרְצָה אִמִּי בִּבְכִי, וְאָז בָּכִיתִי גַם אָנֹכִי עִמָּהּ וְגַם אָחִי הַקָּטָן עָזַר עַל יָדֵינוּ.

וְרֶגַע הַפְּרִידָה הִגִּיעַ. וְאַבָּא לְקָחָנוּ עַל זְרוֹעוֹתָיו וְחִבְּקָנִי אוֹתִי וְאֶת אָחִי הַקָּטָן וַיַּבְטִיחֵנוּ לְהָבִיא לָנוּ תְּשׁוּרוֹת יָפוֹת. אָז נָפַלְנוּ עַל צַוָּארָיו וַנִּתְמוֹגֵג כֻּלָּנוּ בִּדְמָעוֹת וּנְשִׁיקוֹת, עַד אֲשֶׁר נָתַן הָעֶגְלוֹן אוֹת, וְהַמֶּרְכָּבָה נָעָה מִמְּקוֹמָהּ — — אֲנַחְנוּ עוֹד יָסַפְנוּ לָלֶכֶת אַחֲרֶיהָ וְלִרְמוֹז לְאָבִי מֵרָחוֹק אַךְ עוֹד מְעַט וְהַמֶּרְכָּבָה נֶעֶלְמָה מֵעֵינֵינוּ וּפְנֵי אַבָּא לֹא נִרְאוּ עוֹד — — —

ג.

בָּדָד.

אַרְבָּעָה יָצָאנוּ מִן הַבַּיִת, אָנֹכִי, אָחִי הַקָּטָן עִם אָבִי וְאִמִּי — וּשְׁלֹשָׁה שַׁבְנוּ אֵלָיו. אָבִי, אָבִי הַטּוֹב וְהַיָּקָר אֵינֶנּוּ עוֹד עִמָּנוּ...

הוא נוסע לו עתה רחוק, רחוק מאד, לארצות וערים רחוקות, אחרי ימים רחוקים... ואנחנו נשארנו פה לבדנו, רק אנכי ואמי ואחי הקטן, אשר מלבד לצעק לא ידע עוד מאומה. הה! נורא הדבר! —

ואמנם בימים הראשונים לנסיעת אבי כמעט שלא האמנתי עוד בנפשי, כי אמנם נסע אבי מפה, כי אמנם רחוק הוא מאתנו. בשובי בערב מן החדר חשבתי, כי בבואי הביתה ומצאתי את אבי יושב אל השלחן, כאלו לא היה כל דבר, כאלו היה כל זה רק חלום רע... אך בבואי הביתה כמו הגיד לי הכל, כי אבי איננו פה עוד... עצבת נוראה רחפה על הכל, גם המנורה לא האירה עוד כמקדם, גם התנור לא חמם עוד כמאז. אמי ישבה לה עגומה לא רחוק ממטת אחי הקטן, שישן כבר את שנתו, וצנרה לה את גרבה בהחזיקה את אחד הצנורות תחוב בשערות ראשה. גם אנכי ישבתי על הספסל העומד לא רחוק מן החלון והאזנתי אל כל אשר יעשה ברחוב. כל צעד יותר קרוב אל ביתנו החרידני, ובעלות איש על המעלות דמיתי לשמע את צעדי אבי... אך אבי איננו בא עוד... מקומו על יד השלחן ריק עתה... הוא איננו נגש עוד

אֶל אֲרוֹן הַסְּפָרִים לְהוֹצִיא אֵיזֶה סֵפֶר לְעַיֵּן בּוֹ... אֵין הוּא הוֹלֵךְ עוֹד לִיטוֹל אֶת יָדָיו וְלִקְרוֹא: „נו. מֶלַח, מֶלַח...“ וּמַה נָּעִים עַתָּה עָלַי זִכְרוֹן הַקְּרִיאָה הַזֹּאת! אֶת כָּל אֲשֶׁר לִי הָיִיתִי נוֹתֵן רַק לְמַעַן שְׁמֹעַ עַתָּה אֵיזוֹ מִלָּה מִפִּיו. לוּא גַּם יִגְעַר בִּי, לוּא גַּם יִתְקַצֵּף עָלַי...

אַךְ הוּא לֹא יָבֹא עוֹד כָּל כַּךְ מְהֵרָה, אֶת קוֹלוֹ הַנָּעִים לֹא אֶשְׁמַע עוֹד מִי יוֹדֵעַ עַד מָתַי... רָחוֹק, רָחוֹק הוּא אָבִי הַיָּקָר מֵאִתָּנוּ — — —

וְהִנֵּה אִמִּי הַטּוֹבָה קָמָה מִמְּקוֹמָהּ וְאוֹמֶרֶת אֵלַי: „הֲלֹא תֹאכַל, שְׁלֹמֹהילִי, אֶת אֲרֻחַת הָעֶרֶב“.

— כֵּן, אֹכַל, — עוֹנֶה אֲנִי לָהּ וּמַבִּיט אֵלֶיהָ בְּאַהֲבָה. וּמָה אוֹהֵב אָנֹכִי עַתָּה אוֹתָהּ! אֶת כָּל חַיַּי אֶתֵּן עַתָּה לְמַעֲנָהּ. הֵן הִיא כָּל כַּךְ טוֹבָה, כָּל כַּךְ אוֹהֶבֶת אוֹתִי!...

— הֵא לְךָ, בְּנִי, וֶאֱכֹל, — קוֹרְאָה הִיא אֵלַי וּמוֹשִׁיטָה לִי אֶת צַלַּחַת הַתַּבְשִׁיל.

אַךְ אָנֹכִי לֹא אֵדַע מַדּוּעַ, הִנְנִי לוֹקֵחַ אֶת הַכַּף בְּיָדִי וּמַגִּישָׁהּ אֶל פִּי — וְלִבְלֹעַ לֹא אוּכַל. אֵיזֶה דָּבָר יָשִׂים מַחֲנָק לִגְרוֹנִי, לִבִּי יָעִיק עָלַי — וְהִנְנִי פּוֹרֵץ בִּבְכִי...

— אֱכֹל, בְּנִי, אֱכֹל, יַקִּירִי! אַל תִּבְכֶּה, אִישׁוֹן עֵינִי...— מְנַחֶמֶת אוֹתִי אִמִּי, — אַבָּא לֹא יִשְׁהֶה הַרְבֵּה בַּאֲמֵרִיקָה... בִּמְהֵרָה יָשׁוּב אֵלֵינוּ... גַּם מַתָּנוֹת יָפוֹת יָבִיא לְךָ בְּשׁוּבוֹ...

וְאָנֹכִי אוֹנֵס אֶת עַצְמִי לֶאֱכֹל, אַךְ הַדְּמָעוֹת יוֹרְדוֹת מֵעֵינַי וְנוֹטְפוֹת אֶל הַצַּלַּחַת אֲשֶׁר לְפָנָי ———

— אַל נָא, בְּנִי יַקִּירִי, אַל נָא תִבְכֶּה, מַחֲמַדִּי! — מַרְגִּיעָה אוֹתִי אִמִּי בְּקוֹל מְעֹרָב בִּדְמָעוֹת נֶחֱנָקוֹת, מַחֲלִיקָה בְּאַהֲבָה אֶת שְׂעַר רֹאשִׁי — וּפוֹרֶצֶת גַּם בְּעַצְמָהּ בִּבְכִי —

— אַבָּא! ... אַיֵּה אַבָּא?!. אִי — אִי — אִי! — הֵקִיץ גַּם אָחִי הַקָּטָן מִשְּׁנָתוֹ וּמַתְחִיל לִצְעֹק בְּקוֹל וְלִבְכּוֹת תַּמְרוּרִים.

גָּדוֹל הַצַּעַר אֲשֶׁר בְּבֵיתֵנוּ וְתוּגָה נוֹרָאָה מְרַחֶפֶת עַל הַכֹּל — אַךְ אֲדֹנָי אֱלֹהִים הוּא יְרַחֵם עָלֵינוּ! —

וּמָה רַב הָיָה הַיָּגוֹן בְּבֵיתֵנוּ בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים! מַעֲטֵה אֵבֶל הָיָה פָּרוּשׂ עֲלֵיהֶם לְכֻלָּנוּ. כָּל הָעוֹלָם שְׂמֵחִים. בְּכָל בַּיִת שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, הַבָּנִים מְסֻבִּים עַל שֻׁלְחֲנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם שְׂמֵחִים וְנֶהֱנִים זֶה מִזֶּה — וַאֲנַחְנוּ עֲצוּבִים. עֲזוּבִים וּבוֹדְדִים. רַק אָנֹכִי וְאִמִּי וְאָחִי הַקָּטָן יוֹשְׁבִים אֶל הַשֻּׁלְחָן, הֶחָסֵר עַתָּה אֵיזֶה דָּבָר. אוֹכְלִים אָנוּ עַתָּה אֶת אוֹתָם הַמַּאֲכָלִים אֲשֶׁר אָכַלְנוּ

אָז כִּהְיוֹת אָבִי בְּבֵיתוֹ, מְקַדֵּשׁ אָנֹכִי אֶת אוֹתוֹ הַ„קִּדּוּשׁ" אֲשֶׁר קִדַּשְׁתִּי אָז — אַךְ אֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עַל הַכֹּל. חָשִׁים וּמַרְגִּישִׁים אֲנַחְנוּ, כִּי הַכֹּל הוּא כִּגְוִיָּה בְּלִי רֹאשׁ... אָנֹכִי מְקַדֵּשׁ עַל הַחַלּוֹת, אִמִּי מַגִּישָׁה לִי אֶת הַדָּגִים וְאֶת הַבָּשָׂר — אַךְ מְקוֹם אָבִי פָּנוּי... הַכֹּל נִרְאֶה כִּמְעַט כִּבִימוֹת הַחֹל . . . אֵין מִי אֲשֶׁר יְסַפֵּר לָנוּ מַעֲשִׂיּוֹת יָפוֹת מִן הַ„גְּמָרָא", אֵין מִי אֲשֶׁר אֶקְרָא לְפָנָיו אֶת פְּסוּקֵי אֲשֶׁר לָמַדְתִּי בַּחֶדֶר"... אִמִּי אָמְנָם מְבַקֶּשֶׁת אוֹתִי, כִּי אֶקְרָא לְפָנֶיהָ אֵיזֶה דָּבָר מִן הַחוּמָשׁ -אֲבָל מַה בְּכָךְ? — הִיא אַךְ „אִשָּׁה" הִיא וְהַרְבֵּה לֹא תָבִין מִזֶּה... אֶל כָּל אֲשֶׁר אֹמַר לָהּ מְנִיעָה הִיא בְּרֹאשָׁהּ וְעוֹנָה תָמִיד: „טוֹב, טוֹב"! וּמְנַמְנֶמֶת בֵּין כָּךְ . . .

וְשָׁם בְּבֵית הַתְּפִלָּה! לְבַדִּי הוֹלֵךְ אָנֹכִי מִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ לְהִתְפַּלֵּל, כֵּן-לְבַדִּי... וּבַפִּנָּה אָנֹכִי עוֹמֵד וְשׁוֹפֵךְ אֶת שִׂיחִי לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וּמִתְמוֹגֵג בְּגַעְגּוּעַי אֶל אָבִי... כָּל הַ„גְּדוֹלִים" זָרִים אֵלַי. אֵין לִי אֶל מִי לְדַבֵּר וְאֶת מִי לִשְׁאֹל אֵיזֶה דָּבָר... אֵין עוֹד אָבִי אֲשֶׁר יוֹשִׁיבֵנִי עַל יָדוֹ אוֹ יַגְבִּיהֵנִי לְמַעְלָה מֵעַל הַסַּפְסָל לְהַרְאוֹת לִי, כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַחַזָּן „כּוֹרְעִים", אוֹ כַּאֲשֶׁר יִפְתְּחוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ... עָזוּב וְשׁוֹמֵם הִנֵּנִי, אֵין אִישׁ שָׂם אֵלַי לֵב; אָבִי נָסַע מִמֶּנִּי וְאֵינֶנּוּ...

– וּמַדּוּעַ זֶה, מַדּוּעַ לֹא יָכֹל גַּם אָבִי לָשֶׁבֶת בְּבֵיתוֹ? מַה זֶה הִבְרִיחַ אוֹתוֹ לָנוּעַ לְמֶרְחַקִּים? – שָׁאַלְתִּי אֶת אִמִּי בִּתְמִימוּת.

– אָמְנָם, בְּנִי, הִקְשֵׁיתָ לִשְׁאֹל, עָנְתָה לִי אִמִּי. – מֵאֵת אֲדֹנָי הָיְתָה זֹאת... עוֹדְךָ יֶלֶד, מַחֲמַדִּי, וְלֹא תֵדַע מַה הִיא זֹאת דַּאֲגַת „פַּרְנָסָה". הַרְבֵּה, הַרְבֵּה עַל אַבָּא לַעֲבֹד וְלַעֲמֹל, עַד אֲשֶׁר יַרְוִיחַ מְחִיר בֶּגֶד קָטָן כָּזֶה, (כְּדַבְּרָהּ הֶרְאֲתָה לִי עַל בִּגְדֵי הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר אֲנִי לוֹבֵשׁ), אוֹ מְחִיר זוּג נַעֲלַיִם כָּאֵלֶּה.. אוּלַי יִתֵּן אֱלֹהִים וְיַמְצִיא שָׁם לְאַבָּא אֶת פַּרְנָסָתוֹ יוֹתֵר בְּרֶוַח. מַה לַּעֲשׂוֹת, בְּנִי...

– וּמַדּוּעַ זֶה לֹא יַרְחִיקוּ גַּם יֶתֶר הָאָבוֹת נְדוֹד לַאֲרָצוֹת רְחוֹקוֹת? – הוֹסַפְתִּי לִשְׁאוֹל.

– אָמְנָם כֵּן, בְּנִי, – הֵשִׁיבָה לִי אִמִּי, – עוֹד רַבִּים הֵם כְּאָבִיךָ, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם לַעֲזֹב אֶת בֵּיתָם וְאֶת מוֹלַדְתָּם וְלָנוּעַ לַאֲרָצוֹת נָכְרִיּוֹת, לְמַעַן מְצֹא שָׁם אֶת מִחְיָתָם לְמַעֲנָם וּלְמַעַן בְּנֵי בֵּיתָם. וּמִלְּבַד זֹאת, בְּנִי, הֵן לֹא כָּל הַמַּזָּלוֹת" *) שָׁוִים. יֵשׁ

*) מַזָּל – גּוֹרַל אִישׁ בִּימֵי חַיָּיו.

אִישׁ שֶׁטּוֹב לוֹ בְּכָל יְמֵי חַיָּיו, וְיֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו לַעֲבֹד וְלַעֲמֹל הַרְבֵּה, עַד אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ פַּת לֶחֶם לְפִיו. כַּאֲשֶׁר יִתֵּן אֱלֹהִים וְהוֹשִׁיבָנוּ עַל אַדְמַת אֲבוֹתֵינוּ—אָז נֵשֵׁב כֻּלָּנוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ, וְלֹא נֵאָנֵס עוֹד לָנוּעַ בַּאֲרָצוֹת וְאִיִּים רְחוֹקִים לְבַקֵּשׁ לָנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַיּוֹתֵר טוֹב, אֲשֶׁר בּוֹ לֹא יִרְבּוּ לִלְחֹץ וּלְעַנּוֹת אוֹתָנוּ...

אָנֹכִי הוֹרַדְתִּי אֶת רֹאשִׁי לָאָרֶץ וָאֱדֹּם.

ד.

תִּקְוָה טוֹבָה. שׁוּב אָבִי.

כְּחָמֵשׁ שָׁנִים עָבְרוּ מִיּוֹם אֲשֶׁר נָסַע אָבִי מִבֵּיתֵנוּ. אָנֹכִי כְּבָר גָּדַלְתִּי בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת הַזֹּאת בִּשְׁנוֹתַי, בְּקוֹמָתִי וְגַם בְּלִמּוּדָי. אַךְ אֶת זֵכֶר אָבִי לֹא הֲסִירוֹתִי עוֹד מֵעַל לְבָבִי וְגַעְגּוּעַי אֵלָיו רַבּוּ וְעָצְמוּ. בֵּין כֹּה וָכֹה גַּם הִרְבֵּיתִי לִלְמוֹד וּלְהַשְׂכִּיל וָאֶקְנֶה יְדִיעָה רַבָּה גַּם בַּשָּׂפָה הָעִבְרִיָּה, אֲשֶׁר בָּהּ גַּם כָּתַבְתִּי אֶת הַמִּכְתָּבִים לְאָבִי מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. מִכְתָּבַי הָעִבְרִים אֵלֶּה שִׁעַשְׁעוּ אֶת נֶפֶשׁ אָבִי מְאֹד וַיִּהְיוּ שָׁם כָּל נֶחָמָתוֹ בְּאֶרֶץ נְדוּדָיו. גַּם אָנֹכִי פֹּה הָיְתָה כָּל נֶחָמָתִי וְתִקְוָתִי, כִּי יָבֹא יוֹם

וְשָׁב אָבִי וּמָצָא אתִי מֵבִין הֵיטֵב בַּשָּׂפָה הָעִבְרִית וְגַם מְדַבֵּר בָּהּ לַאֲשׁוּרָהּ – וְשָׂמַח עַל זֶה מְאֹד.

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר בְּשׁוּבִי מֵחַדְרִי הַבַּיְתָה וָאַתְחִיל לְדַבֵּר אֶל אִמִּי אֶל אָחִי הַקָּטָן בְּשָׂפָה הָעִבְרִיָּה – וּמַה הִרְבֵּיתִי לִשְׂחוֹק כַּאֲשֶׁר לֹא הֵבִינוּ בָּרִאשׁוֹנָה לִדְבָרָי! אַךְ אָנֹכִי עָמַדְתִּי עַל דַּעְתִּי וְלֹא דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם בְּשָׂפָה אַחֶרֶת, עַד אֲשֶׁר לְאַט לְאַט הִסְכִּינוּ גַּם הֵם לְהָבִין בָּהּ מְעַט וְגַם לְהָשִׁיב לִי בִּלְשׁוֹנִי מִלִּים אֲחָדוֹת. –

„שְׁלֹמֹה, אַתָּה רוֹצֶה אכֵל תַּפּוּחַ? אכֵל תַּפּוּחַ..." הָיְתָה אִמִּי אוֹמֶרֶת לִי לִפְעָמִים בְּחַקּוֹתָהּ אֶת דִּבּוּרִי בַּשָּׂפָה הָעִבְרִית.

„שְׁלֹמֹה, מָחָר הוֹלֵךְ אַבָּא בַּבַּיִת..." (שְׁלֹמֹה, מָחָר יָשׁוּב אַבָּא הַבַּיְתָה). הָיְתָה אִמִּי מְתַקֶּנֶת אוֹתִי בְּפַעַם אַחֶרֶת.

וַנִּשְׂחַק עַל זֶה כֻּלָּנוּ, וְגַם הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה, אֲשֶׁר שֵׁרְתָה בְּבֵיתֵנוּ, שָׂחֲקָה.

אַךְ בְּרֶגַע הַזֶּה אֲשֶׁר הִרְבִּינוּ לִשְׂחֹק בָּא לְפָנֵינוּ הַזִּכָּרוֹן הַמַּר עַל דְּבַר נְדוּדֵי אָבִי וּבְדִידָתֵנוּ פֹּה – וַתִּשְׁבַּת שִׂמְחָתֵנוּ.

– וּמָתַי זֶה, מָתַי כְּבָר יָבֹא אַבָּא? – שָׁאַלְתִּי אָנֹכִי בְּרֹב גַּעְגּוּעַי.

– בְּקָרוֹב, בְּנִי, עוֹד מְעַט וְיָבֹא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, – נִחֲמָה אוֹתִי אִמִּי.

אַךְ לִי הָיוּ הַיָּמִים הָאֵלֶּה לְשָׁנִים, לְשָׁנִים אֲרֻכּוֹת מְאֹד, מְאֹד...

* * *

בְּיוֹם לֹא עָבוֹת אֶחָד בָּאתִי מִן הַחֶדֶר הַבַּיְתָה לֶאֱכֹל אֶת אֲרֻחַת הַצָּהֳרָיִם. בְּבֹאִי מָצָאתִי אִישׁ זָר יוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא אֲשֶׁר עַל יַד הַשֻּׁלְחָן, עַל רֹאשׁוֹ מִגְבַּעַת גְּבֹהָה, זְקָנוֹ עָשׂוּי בְּמִסְפָּרַיִם וּצְמִידִים יְקָרִים נוֹצְצִים עַל אֶצְבְּעוֹתָיו — וָאָסֵב אֶת עֵינַי מִמֶּנּוּ, כִּי עוֹד נַעַר הָיִיתִי וָאֶכָּלֵם לְהַבִּיט בִּפְנֵי אִישׁ זָר. אַךְ אִמִּי קָרְאָה אֵלַי בִּשְׁמִי לָגֶשֶׁת אֵלֶיהָ.

—וּמַדּוּעַ לֹא תִשְׁאַל אֶת פִּי הָאִישׁ הַזֶּה לִשְׁלוֹם אָבִיךָ ?— אָמְרָה עָלַי וַתַּבֵּט בְּפָנַי וְגַם הָאִישׁ הַזָּר הִבִּיט בִּי, — הָאָדוֹן הַזֶּה בָּא מֵעִיר נְיוּ־יָרְק וְהוּא הִכִּיר שָׁם גַּם אֶת אָבִיךָ.

אָנֹכִי נִכְלַמְתִּי מְעַט לְמַרְאֵה פְּנֵי הָאִישׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר לֹא הֵסִיר מֵעָלַי אֶת עֵינָיו וָאֶשְׁאָלֵהוּ לִשְׁלוֹם אָבִי וּלְעֵת שׁוּבוֹ.

עַל פְּנֵי הָאִישׁ עָבַר שְׂחֹק קַל וְאַחֲרֵי כֵן אָמַר אֵלַי :

— אָמְנָם שָׁלוֹם לְאָבִיךָ וְהוּא גַּם הִתְעַתֵּד כְּבָר לָשׁוּב בַּיָּמִים הָאֵלֶּה הַבַּיְתָה ; גַּם מַתָּנוֹת רַבּוֹת וְצַעֲצוּעִים יָפִים הֵכִין כְּבָר לְמַעַנְךָ וְגַם כֶּסֶף רָב לָקַח עִמּוֹ לְמַעַן יוּכַל לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת

חָדָשׁ בְּשׁוּבוֹ. אַךְ בְּעוֹד אָבִיךְ בְּדַרְכּוֹ – הִתְנַפְּלוּ עָלָיו שׁוֹדְדִים וַיִּגְזְלוּ מִמֶּנּוּ אֶת כָּל כַּסְפּוֹ וַיַּצִּיגוּהוּ כִּכְלִי רֵיק וְגַם אֶת כָּל הַצַּעֲצוּעִים הַיָּפִים אֲשֶׁר הֵכִין בַּעַדְךָ חָמְסוּ מִמֶּנּוּ, לְמַעַן הָבִיא אוֹתָם לְיַלְדֵיהֶם הֵם. –רַק אֶת נַפְשׁוֹ הִשְׁאִירוּ ל לִפְלֵיטָה.

לְשֵׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִבְהַלְתִּי מְאֹד וְלֹא יָדַעְתִּי מַה לְּהַגִּיד וּמַה לַּחֲשׁוֹב, וְהָאִישׁ הוֹסִיף:

– עַתָּה לֹא יָדַע אָבִיךְ מַה לַּעֲשׂוֹת, אִם לָבֹא הַבַּיְתָה בְּיָדַיִם רֵיקָנִיּוֹת, אוֹ לָשׁוּב לְאֶרֶץ אֲמֵרִיקָה וְלָשֶׁבֶת שָׁם עוֹד שָׁנִים מִסְפָּר, לְמַעַן אֱסֹף שָׁם כֶּסֶף אַחֵר וְלִקְנוֹת שָׁם בַּעֲבוּרְךָ צַעֲצוּעִים חֲדָשִׁים וּמַתָּנוֹת חֲדָשׁוֹת. הַדָּבָר תָּלוּי עַתָּה בְּךָ... כַּאֲשֶׁר תַּחְלִיט אַתָּה כֵּן יְהִי...

רְגָעִים אֲחָדִים עָמַדְתִּי מַשְׁמִים עַד אֲשֶׁר פָּרַצְתִּי בִּבְכִי גָּדוֹל.

–לֹא...–קָרָאתִי בְּדִמְעַת עֵינַיִם, –אָנָּא, יְמַהֵר נָא אָבִי לָשׁוּב הַבַּיְתָה... אֵין לִי חֵפֶץ בְּצַעֲצוּעִים וּבְמַתָּנוֹת הַיָּפוֹת... רוֹצֶה אָנֹכִי אַךְ לִרְאוֹת אֶת אָבִי... זֶה כְּחָמֵשׁ שָׁנִים, אֲשֶׁר לֹא רְאִיתִיו וְעַתָּה רוֹצֶה הוּא לִנְסֹעַ עוֹד הַפַּעַם – לֹא! ... אֵינֶנִּי רוֹצֶה ... יָבֹא נָא הֵנָּה ... אֵין לִי חֵפֶץ ...

אַךְ אָנֹכִי טֶרֶם גָּמַרְתִּי אֶת דְּבָרַי, וַיֶּחֱזַק בִּי הָאִישׁ הַהוֹבֵר אֵלַי וַיְחַבְּקֵנִי בִּזְרוֹעוֹת יָדָיו וַיִּשַּׁק לִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיו.

— בְּנִי, בְּנִי יַקִּירִי... שְׁלֹמֹה'לִי יַקִּירִי... אָנֹכִי לֹא אֶסַּע עוֹד מִזֶּה...

— אָ בִ י !!! — — — קָרָאתִי בְּקוֹל גָּדוֹל, — הוֹי, אָבִי הַטּוֹב! — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— —

— —

מֵאָז לֹא עָזַב עוֹד אָבִינוּ אוֹתָנוּ עַד עוֹלָם וַיֵּשֶׁב אִתָּנוּ תָּמִיד. גַּם בֵּית חָדָשׁ בָּנִינוּ לָנוּ עִם כֵּלִים יָפִים וִיקָרִים וְגַם בְּגָדִים חֲדָשִׁים קָנוּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן אָחִי הַקָּטָן. וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת הָיִינוּ לוֹבְשִׁים אֶת בְּגָדֵינוּ הַחֲדָשִׁים וְהוֹלְכִים בְּיַחַד עִם אָבִינוּ בְּמֻקְדָּם אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה, וְהַכֹּל הִבִּיטוּ אֵלֵינוּ וַיִּדְרְשׁוּ בִּשְׁלוֹם אָבִי, וְהוּא הִרְבָּה לְסַפֵּר לָהֶם גַּם חֲדָשׁוֹת רַבּוֹת מִכָּל הַמּוֹצְאוֹת אוֹתוֹ בָּאֲרָצוֹת הָרְחוֹקוֹת אֲשֶׁר עָבַר בָּהֶן, וְכֻלָּם שָׂמְחוּ לִקְרָאתֵנוּ.

פרחים

№
130—131

חנכה ליתום.

ספור.

מאת

ליפמן־לוין.

הוצאת „תושיה" ורשה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

חֲנֻכָּה לְיָתוֹם.

(ספור)

בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לַחֲנֻכָּה הָיָה לָהֶם הֶחָג.

לַיוֹם הַזֶּה נוֹעֲדוּ כֻּלָּם, שֵׁשֶׁת הַחֲבֵרִים, תַּלְמִידֵי „שִׁמְעוֹן הֶחָסִיד", לִשְׂכֹּר לָהֶם לְשָׁעָה שְׁתֵּי עֲגָלוֹת חֹרֶף וּלְטַיֵּל בָּהֶן בִּרְחוֹבוֹת הָעִיר.

שְׁעַת הַצָּהֳרַיִם הִגִּיעָה, וְהַנְּעָרִים הִתְפָּרְצוּ מִן הַחֶדֶר הַחוּצָה בְּשָׁאוֹן וַהֲמֻלָּה רַבָּה. עַלִּיזִים הֵמָּה וְנֶחְפָּזִים מְאֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֶהְדֹּפוּ, וְכֻלָּם פּוֹרְפִים [1]) אֶת מְעִילֵיהֶם בְּרוּצָם. לִשְׁנַיִם מֵהֶם, לְיוֹסֵף וּלְמשֶׁה, יֵשׁ גַּם בַּרְדָּסִים [2]). יוֹסֵף מַעֲמִיד אֶת בַּרְדָּסוֹ אֶל צַוָּארוֹן מְעִילוֹ וּמְכַסֶּה בִשְׁנֵיהֶם אֶת עָרְפּוֹ וְאֶת אָזְנָיו, וְאֶת שְׁנֵי הַקְּצָווֹת הוּא קוֹשֵׁר מֵעֵבֶר פָּנָיו, רַק חָטְמוֹ הַקָּצָר וּנְחִירָיו הָרְחָבוֹת יֵרָאוּ.

[1]) פָּרוֹף — צוּקנאֶפּפען. [2]) בַּרְדָּס — באַשליק.

– עַתָּה אוּכַל לִנְסֹעַ גַּם לִקְצוֹת־הָאָרֶץ! – קָרָא.

– הַאִם כָּכָה גָּדוֹל הַקֹּר הַיּוֹם? – שְׁאָלָהוּ שְׁמוּאֵל.

– פֶּתִי אַתָּה וְלֹא תֵדַע דָּבָר! – מְשִׁיבֵהוּ יוֹסֵף בְּבוּז.

מֹשֶׁה מַפְשִׁיל אֶת בַּרְדָּסוֹ מִתַּחַת לְצַוָּארוֹן מְעִילוֹ, כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ פְּקִידֵי הַצָּבָא, וְאֶת קְצוֹתָיו הוּא מַעֲבִיר עַל חָזֵהוּ בַּאֲלַכְסוֹן זוּ עַל גַּב זוּ וּמַפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו. וְיַעֲקֹב חֲבֵרוֹ קוֹשְׁרָן לוֹ עַל גַּבּוֹ.

– אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ!... – מַתְחִיל מֹשֶׁה וְצוֹעֵד צְעָדִים יְשָׁרִים, כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַחַיָּלִים [1].

– עֶגְלוֹן! הוֹ־הוֹ! עֶגְלוֹן! – קוֹרְאִים הַחֲבֵרִים, וּמֹשֶׁה שׁוֹמֵעַ וְרָץ אַחֲרֵיהֶם וְקוֹרֵא גַּם הוּא.

עֶגְלוֹנִים אֲחָדִים עָמְדוּ כְבָר לִפְנֵיהֶם, אִישׁ אִישׁ וְעֶגְלָתוֹ. הַנְּעָרִים מַקִּיפִים אֶת הָעֲגָלוֹת וּמִתְבּוֹנְנִים בָּהֶן הֵיטֵב מִכָּל עֵבֶר, כְּאִישׁ הַנּוֹתֵן עֵינָיו בַּ„סְּחוֹרָה“. וּ„שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן“ מְדַבֵּר אֶל הַנְּעָרִים וּמִתְחַנֵּן אֲלֵיהֶם בְּקוֹלוֹ הָרָפֶה: אָנָּא, בָּנַי, עֲשׂוּ נָא אִתִּי חֶסֶד... הַאֲמִינוּ לִי, בָּנַי, כִּי לֹא הִרְוַחְתִּי עוֹד הַיּוֹם אֲפִלּוּ פְּרֻטָּה אֶחָת...

---

[1] אַנְשֵׁי הַצָּבָא.

אֲבָל מֹשֶׁה מוֹצֵא חֶסְרוֹנוֹת בְּעֶגְלָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן, צְבוּעָה הִיא בְּצֶבַע אָדֹם, כְּעֶגְלַת אִכָּר... גַּם שְׂמִיכָה לְכַסּוֹת הָרַגְלַיִם אֵין בָּהּ... וְכֻלָּהּ פְּשׁוּטָה וְבַלַּת־מַרְאֶה מְאֹד! וּמֹשֶׁה אוֹהֵב אֶת הַיָּפֶה וְאֶת הַטּוֹב. וְעֶגְלוֹן צָעִיר אֶחָד מָשַׁךְ בְּמוֹשְׁכוֹת סוּסוֹ וַיַּטֵּהוּ אָנֶה וָאָנָה, וַיַּךְ בְּשׁוֹטוֹ עַל הַשְּׂמִיכָה הָעָבָה וְהַשְּׂעִירָה בִּקְצוֹתֶיהָ, וַיַּבֵּט בְּגָאוֹן אֶל מֹשֶׁה, כְּאוֹמֵר לוֹ: „הַבִּיטָה וּרְאֵה: אַךְ זֹאת הִיא עֲגָלָה לִנְסִיעָה!..." וּמֹשֶׁה חוֹמֵד אֶת הָעֲגָלָה הַכְּבֵדָה, אֶת הַשְּׂמִיכָה הַיָּפָה וְאֶת הָעֶגְלוֹן הַצָּעִיר, אֲבָל הוּא חוֹמֵל עַל שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן...

הוּא עוֹמֵד וּמַבִּיט וּמַעֲמִיק לַחֲשֹׁב בְּדָבָר זֶה, — וְהִנֵּה קוֹל שָׁאוֹן עָלָה פִּתְאֹם בְּאָזְנָיו:

— מַה לְּךָ פֹּה, גַּנָּב? הֲתֹאמַר לִשְׁלֹחַ יָד בְּכֶסֶף הַחֲנֻכָּה שֶׁלִּי?... לֵךְ לְךָ, יְדִידִי, מִזֶּה!..

מֹשֶׁה רוֹאֶה אֶת יוֹסֵף דּוֹחֵף אֵיזֶה נַעַר וּמַכֶּה אוֹתוֹ; גַּם בָּרוּךְ נִגַּשׁ אֵלָיו וּבוֹעֵט בּוֹ בְּרַגְלוֹ, גַּם יְהוּדָה שָׁלַח בּוֹ אֶת יָדוֹ וְהִכָּהוּ בְּאֶצְבָּעוֹ עַל חָטְמוֹ, וְהַנַּעַר עוֹמֵד נָבוֹךְ, נִבְהָל וּמְבֻיָּשׁ, וּשְׁלָשְׁתָּם שׂוֹחֲקִים עָלָיו בְּקוֹל.

— הַגֵּד נָא, מִי אַתָּה? — קָרָא יוֹסֵף וְהוּא אוֹחֵז בְּפִי מְעִילוֹ הַקָּרוּעַ וּמְנִיעֵהוּ אָנֶה וָאָנָה. — מַה לְּךָ פֹּה אֵצֶל עֶגְלָתֵנוּ? מַה לְּךָ לְהַבִּיט אֶל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בְּכַפִּי? הֲלֹגְנֹב אָמַרְתָּ? גַּנָּב! גַּנָּב!

יוֹסֵף הָדַף אֶת הַנַּעַר בְּחָזְקָה, וַיִּפֹּל הַנַּעַר אֶל עֲרֵמַת הַשֶּׁלֶג, אֲשֶׁר בְּצִדֵּי הָרְחוֹב, וַיִּטְפַּח פָּנָיו בַּשֶּׁלֶג.

— הֵידָד! — קָרְאוּ הַנְּעָרִים בִּצְחוֹק — הִנֵּה הוּא נוֹשֵׁק אֶת הַשֶּׁלֶג!

— „אֱדוֹם"! — קָרָא משֶׁה אֶל יוֹסֵף בְּקָרְבוֹ אֵלָיו. — מֶה עָשָׂה לְךָ הַנַּעַר הַזֶּה, כִּי הִכִּיתָ אוֹתוֹ וַתַּכְלִימֵהוּ? — רָשָׁע אַתָּה, אֱדוֹם־הָאָדֹם!...

צַדִּיק אַתָּה — משֶׁה הַצַּדִּיק...

— אֱמֹר, מַה גָּנַב מִמְּךָ? מַדּוּעַ קָרָאתָ לוֹ „גַּנָּב"?

— יוּכַל הֱיוֹת, כִּי קְרוֹבְךָ הוּא, בֶּן דּוֹדְךָ, עַל כֵּן תַּצְדִּיקֵהוּ וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי...

משֶׁה לֹא עָנָה לְיוֹסֵף דָּבָר, וַיָּחֶל לְנַחֵם אֶת הַנַּעַר הַמֻּכֶּה וּלְהַרְגִּיעוֹ; אֲבָל הַנַּעַר הָיָה נִבְהָל וְרוֹעֵד כֻּלּוֹ מִפַּחַד מֵחֶבֶל הַנְּעָרִים הָעוֹמְדִים עָלָיו, גַּם מִן הַקֹּר וּמִן הַשֶּׁלֶג אֲשֶׁר

„נָשָׁק"... הוּא סָר מִפְּנֵי מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וּבָכֹה, וְדִמְעוֹתָיו נָזְלוּ מֵעֵינָיו עַל לְחָיָיו הָרְטֻבּוֹת מִן הַשֶּׁלֶג שֶׁנָּפַל בּוֹ.

– הָהּ, נַעַר אֻמְלָל! – דִּבֵּר מֹשֶׁה לְנַפְשׁוֹ וְרָצָה לְפַיְּסוֹ בִּדְבַר־מָה, אַךְ לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת לוֹ וּמַה לְּדַבֵּר אֵלָיו.

– שְׁמַע נָא, – קָרָא אֵלָיו פִּתְאֹם בְּשִׂמְחָה, – גַּם אַתָּה תִסַּע עִמָּנוּ – עַל אַפּוֹ וְעַל חֲמָתוֹ שֶׁל אֱדוֹם הָרָשָׁע, אֲשֶׁר הִכְלִימֶךָ.

וּמֹשֶׁה אָחַז בְּבִגְדוֹ וַיִּמְשְׁכֵהוּ אַחֲרָיו.

– אָנֹכִי אֲשַׁלֵּם בַּעֲדוֹ – לָחַשׁ בְּאָזְנֵי חֲבֵרָיו.

– הוֹ־הוֹ! מֹשֶׁה הַכְּסִיל נוֹסֵעַ יַחַד עִם נַעַר מִ„תַּלְמוּד־תּוֹרָה"! – קָרְאוּ שְׁלֹשֶׁת הַנְּעָרִים שֶׁיָּשְׁבוּ בָּעֲגָלָה הַשְּׁנִיָּה בִּצְחוֹק גָּדוֹל, וַיְצַוּוּ אֶת עֶגְלוֹנָם לִנְסֹעַ מִזֶּה לְבַל יִפְּגְעוּ בְחֶבְרַת הַקַּבְּצָנִים. הָעֶגְלוֹן הַצָּעִיר הִכָּה אֶת סוּסוֹ וְהָעֲגָלָה זָזָה מִמְּקוֹמָהּ וַתִּסַּע וַיִּשָּׁאֵר רַק שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן. וּמֹשֶׁה לֹא שָׂם לֵב עוֹד אֶל הַחֶסְרוֹנוֹת, אֲשֶׁר מָצָא בְעֶגְלָתוֹ, וַיַּעַל הוּא וַחֲבֵרָיו וַיֵּשְׁבוּ בָעֲגָלָה, וְעִמָּהֶם גַּם הַנַּעַר הֶעָנִי, וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל, אֶחָד מִן הַחֲבֵרִים, הֵסֵב אֶת פָּנָיו מִן הַנַּעַר הֶעָנִי וַיְהִי זָעֵף.

הַיּוֹם הָיָה בָּהִיר מְאֹד. הַשֶּׁלֶג הָרַב הִתְנוֹצֵץ בִּצְדֵי הָרְחוֹב, וְהָעֲגָלָה הֶחֱלִיקָה בְּקַלּוּת עַל פְּנֵי הַשֶּׁלֶג הַכָּבוּשׁ בְּאֶמְצַע הָרְחוֹב וְחוֹרֵק מִתַּחַת פַּסֵּי הָעֲגָלָה, וְהִיא עָפָה מַהֵר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת, וְהָרוּחַ הַקַּר רָץ וּבָא לְעֻמָּתָהּ, צוֹבֵט לַנְּעָרִים בִּלְחִי, צוֹרְמָם בְּאָזְנָם, צוֹחֵק וְעוֹבֵר...

– מַה שְּׁמֶךָ? – שׁוֹאֵל מֹשֶׁה אֶת הַנַּעַר הַזָּר.

– שִׁמְעוֹן.

– וּמִי הוּא אָבִיךָ

– אֵין לִי אָב...

– אָבִיךָ מֵת?!... גַּם אָבִי מֵת... וְאִמֶּךָ? –

– אִמִּי נָסְעָה מִזֶּה וַתַּעַזְבֵנִי פֹּה לְבַדִּי...

– וְאַיֵּה הִיא עַתָּה?

– אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ...

– וַאֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אִמִּי... אִמִּי סוֹחֶרֶת בִּסְחוֹרוֹת־אָרִיג[1], כִּי חֲנוּת לָנוּ בִּרְחוֹב הַסּוֹחֲרִים, וּבֵיתֵנוּ הוּא בִּרְחוֹב בֵּית הַכְּנֶסֶת. – וְאַתָּה אֵיפֹה תָּדוּר?

---

[1] אָרִיג—מַטְוֶה.

שִׁמְעוֹן מָשַׁךְ בִּכְתֵפָיו וְלֹא עָנָה דָבָר.

– הַאֵין לְךָ דִירָה ? וְאֵיפֹה לַנְתָּ בַלָּיְלָה ?

– בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ הַקָּטָן... אַךְ הַלַּיְלָה לֹא יִתְּנֵנִי עוֹד הַשַּׁמָּשׁ לָלוּן שָׁם... הוּא נִשְׁבַּע... לְגָרְשֵׁנִי...– מוֹסִיף שִׁמְעוֹן בַּאֲנָחָה. וּלְבַב מֹשֶׁה מִתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלָיו, וְהוּא מַבִּיט אֵלָיו בְּעֶצֶב וּבְתִמָּהוֹן:

– אֵיכָה זֶה יָלִין נַעַר קָטָן יְחִידִי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ ? – הוּא מִתְפַּלֵּא בִּלְבָבוֹ – וְאֵיכָה יָקוּם הַנַּעַר בְּלִי עֶזְרַת הָאֵם ?...

– וּמִי נוֹתֵן לְךָ לֶאֱכֹל? מָה אָכַלְתָּ הַיּוֹם ? הוּא מוֹסִיף וְשׁוֹאֵל.

– עוֹד לֹא אָכַלְתִּי...

– וְאַתָּה רָעֵב עַד כֹּה ? !...– קוֹרֵא מֹשֶׁה וּמִתְחַלְחֵל.

– הוֹי, עֲבֵרָה גְדוֹלָה עָבַר הַיּוֹם „אֱדוֹם הָרָשָׁע“ – הוּא חוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ – אֶת נַעַר עָנִי וְרָעֵב הִכָּה חִנָּם!...

– וְכֶסֶף חֲנֻכָּה יֵשׁ לְךָ ? – שׁוֹאֵל הוּא אֶת הַנַּעַר.

הַנַּעַר שׁוֹתֵק.

– וְלִי יֵשׁ רֻבָּל שָׁלֵם... אִמָּא נָתְנָה לִי – חוֹשֵׁב מֹשֶׁה,

אָז צִוָּה אֶת הָעֶגְלוֹן לְהַעֲמִיד אֶת הָעֲגָלָה אֵצֶל חֲנוּת שֶׁל צָרְכֵי אֹכֶל, וְאָז יָרַד וְקָנָה תּוּפִינִים נָתַן לְשִׁמְעוֹן.

עוֹד מְעַט וּשְׁעַת־הַטִּיּוּל עָבְרָה, וְהַחֲבֵרִים נִפְרָדִים וְהוֹלְכִים אִישׁ אִישׁ לְבֵיתוֹ לַאֲרֻחַת הַצָּהֳרָיִם.

וְשִׁמְעוֹן עָמַד מַשְׁמִים וְעָצוּב עַל מְקוֹמוֹ. עוֹדֶנּוּ נַעַר קָטָן וָדַל, וּכְבָר הוּא עָזוּב בָּדָד תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם הַמְכֻסִּים בְּעַנְנֵי שֶׁלֶג כֵּהִים... בָּדָד בָּרְחוֹב הָרֵיק מֵאָדָם וּמְכֻסֶּה בַּעֲרֵמוֹת שֶׁלֶג, וְהַקֹּר חוֹדֵר בְּעַד בְּגָדָיו הַקְּרוּעִים וּמַרְעִיד אֶת כָּל עַצְמוֹתָיו...

מִצִּדֵּי הָרְחוֹב עוֹמְדִים הַבָּתִּים צְפוּפִים, תְּרָאִים כְּמִתְחַמְּמִים זֶה בָזֶה. בָּהֶם בָּתִּים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, גְּבֹהִים וּנְמוּכִים, וְעָשָׁן מִשְׁתַּלְשֵׁל מִתּוֹךְ הַמַּעֲשֵׁנוֹת, מִתְפָּרֵץ כָּעָב וְעוֹלֶה מַעְלָה וּמִשְׁתַּטֵּחַ שָׁם תַּחַת הָעֲנָנִים.

שִׁמְעוֹן זוֹכֵר, כִּי אֶתְמוֹל לְעֵת כָּזֹאת יָשַׁב לוֹ בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ הַקָּטָן — הַשַּׁמָּשׁ הִסִּיק אֶת הַתַּנּוּר וַיֵּלֶךְ לוֹ. וְהוּא עָמַד לִפְנֵי הַתַּנּוּר וְהִתְחַמֵּם וְהִבִּיט אֶל לְשׁוֹנוֹת הָאֵשׁ הַמְלַחֲכוֹת אֶת הָעֵצִים וְלוֹחֲשׁוֹת זוּ לָזוּ... גַּם הָעֵצִים עָנוּ

לְעָמְתָן בְּקוֹל גַּלְחֲשִׁים... מַה נָּעִים הוּא לִשְׁמֹעַ אֶת לַהַשׁ הָאֵשׁ וְהֶמְיַת הָרוּחַ בְּתַנּוּר הַמֻּסָּק! — „הַשַּׁמָּשׁ יְגָרְשֵׁנִי"...— מֵשִׁיב שִׁמְעוֹן לְנַפְשׁוֹ עַל הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁעָלְתָה לְפָנָיו לָלֶכֶת לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ. וְהוּא מַבִּיט אֶל כָּל הַבָּתִּים הַמִּשְׂתָּרְעִים לְפָנָיו וַאֲנָחָה מִתְפָּרֶצֶת מִתּוֹךְ לִבּוֹ: בְּכָל הַבָּתִּים הָרַבִּים הָאֵלֶּה אֵין בַּעֲדוֹ אַף פִּנָּה אַחַת קְטַנָּה, אַף מִדְרַךְ כַּף רָגֶל...

וְעַצֶּבֶת מָרָה מְעִיקָה כְּאֶבֶן עַל לִבּוֹ...

— מַדּוּעַ עָמַדְתָּ? — שָׁמַע פִּתְאֹם קוֹל מֹשֶׁה הַקּוֹרֵא אֵלָיו מֵרָחוֹק.— לְכָה אִתִּי אֶל בֵּיתֵנוּ...

מֹשֶׁה בָּא הַבַּיְתָה וְגַם שִׁמְעוֹן עִמּוֹ.

כַּאֲשֶׁר בָּא מֹשֶׁה עִם שִׁמְעוֹן אוֹרְחוֹ הַבַּיְתָה בִּקֵּשׁ מֵאֵת הַמְשָׁרֶתֶת לָתֶת לוֹ אֲרֻחַת הַצָּהֳרָיִם, כִּי אִמּוֹ הָיְתָה בַּחֲנוּתָהּ. הַמְשָׁרֶתֶת הִגִּישָׁה לְפָנָיו אֶת אֲרֻחָתוֹ, וַתֵּרֶא אֶת שִׁמְעוֹן יוֹשֵׁב בַּחֲדַר הָאֹכֶל וַתִּתֵּן עַל מֹשֶׁה בְּקוֹלָהּ:

— אֶת מִי זֶה הֵבֵאתָ הֲלוֹם? אֶת כָּל נַעַר יָחֵף וּמְזֻהָם מִן הַשּׁוּק הוּא אוֹסֵף הַבַּיְתָה! וְאָנֹכִי נִקִּיתִי הַיּוֹם אֶת

הָרִצְפָּה... הַמְעַט לָךְ חֲבֵרִים לְשַׂחֵק עִמָּהֶם, כִּי הֵבֵאתָ גַּם אֶת הַנַּעַר הַזֶּה ?...

— גְּשִׁי לָךְ, גְּשִׁי הָלְאָה ! — קָרָא משֶׁה בְּרֹגֶז. — „חֲבֵרִים לְשַׂחֵק עִמָּהֶם !" — חִקָּה אֶת קוֹלָהּ וּדְבָרֶיהָ בְּבוּז — הַכֹּל הוּא שְׂחוֹק בְּעֵינֶיהָ...

— תָּבֹא נָא אִמָּא !... — אִיְּמָה עָלָיו הַמְשָׁרֶתֶת וַתֵּצֵא.

משֶׁה סָגַר אַחֲרֶיהָ אֶת הַדֶּלֶת וַיִּתֵּן מֵאֲרֻחָתוֹ גַּם לְשִׁמְעוֹן וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם יָחַד.

אֲפֵלַת־הָעֶרֶב בֶּחָדֶר.

וּצְלָלִים שְׁחוֹרִים כִּסּוּ אֶת הַקִּירוֹת וְאֶת הַתִּקְרָה וַיָּנוּעוּ וַיָּנוּדוּ, עָלוּ וַיֵּרְדוּ, כְּגוּפִים חַיִּים. הָאֶחָד עָלָה עַד הַתִּקְרָה, אָבַד שָׁם אֶת רֹאשׁוֹ. הַשֵּׁנִי יָרַד אֶל קַרְקַע הַבַּיִת, יָרַד — וְרַגְלָיו נִכְרָתוּ... וְצֵל אֶחָד אוֹחֵז בְּיָדָיו אֶת כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל בְּדֶלֶת הַקִּיר מִזֶּה, וּמוֹשִׁיט אֶת צַוָּארוֹ אֶל גַּב הַכִּסֵּא הַסָּמוּךְ אֶל הַקִּיר שֶׁכְּנֶגְדּוֹ. אֲיֻמִּים הֵמָּה הַצְּלָלִים ! וְהֵמָּה נָעִים וְנָדִים, כְּרוּתֵי־אֵבָרִים, שְׂרוּעֵי־גֵוּ[1] שְׁחוֹרִים וְאִלְּמִים !...

---

[1]) בַּעֲלֵי גוּפִים גְּדוֹלִים.

שִׁמְעוֹן מֵסֵב אֶת עֵינָיו מֵהֶם. הוּא רוֹעֵד כֻּלּוֹ, וְהִנֵּה הוּא לוֹבֵשׁ אֶת מְעִילוֹ הַטָּלוּא וְהַקָּרוּעַ וְאוֹמֵר לָצֵאת מִן הַבַּיִת הַזָּר הַזֶּה... דּוֹמֶה הוּא בְנַפְשׁוֹ, כִּי רַק בְּבַיִת זָר אֲיֻמִּים הֵם הַצְּלָלִים, נִכָּר הוּא, כִּי רוֹצִים הֵם לְגָרְשֵׁהוּ מִזֶּה...

הוּא פּוֹנֶה אֶל הַחַלּוֹן לִרְאוֹת אֶת הָרְחוֹב, וְהָרוּחַ מִתְדַּפֵּק עַל לוּחוֹת הַזְּכוּכִית, מִתְקַצֵּף וּמִתְדַּפֵּק, כִּמְאַיֵּם וְקוֹרֵא: „הוֹי, נַעַר פּוֹתֶה, עַתָּה הִנְנִי אֵלֶיךָ!... הָעֵז־נָא לָצֵאת הַחוּצָה, הָעֵז־נָא, וְהֶחֱזַקְתִּי בְךָ, וְטִלְטַלְתִּי אוֹתְךָ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קָצֶהָ!"... וְאַחַר שׁוֹמֵעַ שִׁמְעוֹן כְּקוֹל נְאָקָה. הָרוּחַ הוֹמֶה וּבוֹכֶה בַּחוּץ, וְנֶפֶשׁ שִׁמְעוֹן עוֹנָה לְעֻמָּתוֹ בִּבְכִי עַל אָבִיו, כִּי מֵת, וְעַל אִמּוֹ, אֲשֶׁר עֲזָבָה אוֹתוֹ בֵּין זָרִים...

וּכְרֶגַע נִדְמֶה לוֹ, כִּי עֲנָק אֶחָד שָׁחוֹר קָם מִן הַכִּסֵּא, אֲשֶׁר אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, וְאוֹחֵז בְּעָרְפּוֹ בְּיָדָיו הָאֲרֻכּוֹת וְהָעֲקֻמּוֹת וּלְוָחֲצֵהוּ בְחָזְקָה...

— רַמָּאִי, גַּנָּב!...

הַקּוֹל קוֹל הַמְשָׁרֶתֶת, גַּם קוֹל יוֹסֵף.

וּשְׁנֵיהֶם סוֹחֲבִים אוֹתוֹ בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו עַל הָרִצְפָּה.

– הַחוּצָה הַשְׁלִיכוּהוּ! – מַרְעִים בְּאָזְנָיו קוֹל מוּזָר וְנוֹרָא.

וּבַחוּץ סָרוּחַ אַרְצָה אִישׁ־שֶׁלֶג אָרֹךְ וְדַק, וְהוּא מְקַדְּמֵהוּ בְּיָדָיו הַקָּרוֹת – הוּא מְחַבְּקוֹ וּמְחַנְּקוֹ...

– לֵאָה! – קָרָא מֹשֶׁה – הַדְלִיקִי אֶת הַמְּנוֹרָה, מַהֲרִי נָא, לֵאָה!

לְקוֹל הַדְּבָרִים נֵעוֹר שִׁמְעוֹן וַיֵּדַע, כִּי אַךְ דִּמְיוֹנוֹ חָזָה לוֹ נוֹרָאוֹת.

לֵאָה בָּאָה וַתַּדְלֵק אֶת הַמְּנוֹרָה בַּחֶדֶר, וְעוֹד הַפַּעַם הִבִּיטָה עַל הַנַּעַר הַזָּר בְּעֵינַיִם מְפִיקוֹת בּוּז וַחֲשָׁד. אַחַר צִוְּתָה אוֹתוֹ לָצֵאת מִן הַבָּיִת. אַךְ מֹשֶׁה הִתְחַנֵּן אֵלֶיהָ, לְבִל תְּגָרְשֵׁהוּ.

– עָלַי תִּהְיֶה חֲמַת־אִמִּי, אִם תִּכְעַס עַל הַדָּבָר הַזֶּה – אָמַר אֵלֶיהָ – וְאַתְּ אַל תִּדְאֲגִי לָזֹאת... יוֹדֵעַ אָנֹכִי, כִּי אִמִּי טוֹבָה מִמֵּךְ... – הַמְּשָׁרֶתֶת עָמְדָה רֶגַע כִּמְסֻפֶּקֶת וְאַחַר יָצְאָה מִן הַחֶדֶר.

וּמֹשֶׁה לָקַח נֵר אֶחָד מִנֵּרוֹת הַחֲנֻכָּה בַּבַּיִת, וַיַּדְבֵּק אֶל סַף־הַחַלּוֹן וַיִּתֵּן אֶת נֵר „הַשַּׁמָּשׁ" בְּיַד שִׁמְעוֹן, וַיֹּאמֶר לוֹ:

– הַדְלֵק אֶת הַנֵּר וּבָרֵךְ; כִּי מִתְנַמְנֵם אַתָּה, וְאַחַר תִּשְׁכַּב לִישֹׁן, וְאָנֹכִי אֲבָרֵךְ עַל הַנֵּרוֹת, בְּבֹא אִמִּי מִן הַחֲנוּת... הֲדֵי לְךָ נֵר אֶחָד? הָרַבִּי אָמַר, כִּי דַי גַּם בְּנֵר אֶחָד לְיוֹם... רְאֵה, נָתַתִּי לְךָ נֵר כָּחֹל, – אוֹהֵב אָנֹכִי אֶת הַנֵּרוֹת הַכְּחֻלִּים... גַּם דְּמֵי־חֲנֻכָּה! אֶתֵּן לְךָ... לִי נָתְנָה אִמִּי רֶבַע שָׁלֵם, וְנִשְׁאֲרוּ לִי מִמֶּנּוּ עוֹד עֶשְׂרִים קָפֵּיקָה, – קָחֵן נָא!... לִי אֵין הַכֶּסֶף נָחוּץ, – הוֹאִילָה נָּא וְקַבֵּל מִמֶּנִּי אֶת דְּמֵי־הַחֲנֻכָּה... הֲלֹא חֲנֻכָּה הַיּוֹם, וְצָרִיךְ אַתָּה לְקַבֵּל דְּמֵי־חֲנֻכָּה וּמִי יִתֵּן לְךָ?

שִׁמְעוֹן לָקַח דּוּמָם אֶת נֵר־„הַשַּׁמָּשׁ" וַיַּדְלֵק אֶת הַנֵּר וַיְבָרֵךְ: „לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה", גַּם אֶת דְּמֵי הַחֲנֻכָּה קִבֵּל מִיָּדוֹ, וַיַּעֲמֹד דּוּמָם וַיַּבֵּט אֶל הַנֵּר הַכָּחֹל וְאֶל שַׁלְהַבְתּוֹ הָעוֹלָה וְרוֹעֶדֶת – וְגַם עֵינָיו אוֹרוּ מְעַט. מֹשֶׁה מַבִּיט בּוֹ וְשׁוֹאֵל:

– הֶהָיָה לְךָ גַּם אֶתְמוֹל „חֲנֻכָּה"?

– לֹא – עוֹנֶה שִׁמְעוֹן בְּשָׂפָה רָפָה, וְעֵינָיו מְלֵאוֹת דִּמְעָה,

— גַּם נֵר חֲנֻכָּה, גַּם דְּמֵי חֲנֻכָּה לֹא הָיוּ לְךָ?

— לֹא.

— אֲבָל הַיּוֹם?! — קָרָא משֶׁה בְשִׂמְחָה, וַיִּגַּשׁ אֶל שִׁמְעוֹן וַיְחַבְּקֵהוּ וַיְרִימֵהוּ מֵעַל הָאָרֶץ.

— קַל אַתָּה כְּנוֹצָה, שִׁמְעוֹן... לְכָה נָא עִמָּדִי וּשְׁכַב לִישׁוֹן.

וַיְבִיאֵהוּ אֶל חֶדֶר אֶחָד קָטָן וַיַּרְאֵהוּ עַל הַמִּטָּה הַקְּטַנָּה הָעוֹמֶדֶת שָׁם, וַיָּסַר מֵעָלֶיהָ אֶת הַשְּׂמִיכָה, וַיַּצַּע אֶת הַכָּרִים וַיַּשְׁכִּיבֵהוּ בָהּ.

— הָסֵר אֶת מְעִילְךָ מֵעָלֶיךָ, כִּי פֹּה תָּלִין הַלַּיְלָה — בַּמִּטָּה הַזֹּאת נִישַׁן שְׁנֵינוּ.

וַיְמַהֵר לָצֵאת מִן הַחֶדֶר, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יֵבוֹשׁ הַנַּעַר מִפָּנָיו לִפְשֹׁט אֶת בְּגָדָיו מֵעָלָיו, אֲבָל שִׁמְעוֹן לֹא פָשַׁט מֵעָלָיו גַּם אֶת מְעִילוֹ הָעֶלְיוֹן, כִּי לֹא הֶאֱמִין לְדִבְרֵי הַנַּעַר, כִּי יִתְּנֻהוּ לָלִין פֹּה הַלָּיְלָה.

„בֹּא תָבֹא הַגְּבֶרֶת וּתְגָרְשֵׁנִי מִפֹּה"... — הָגָה בְרוּחוֹ הַנִּכְאָה [1].

---

[1] הָעֲצוּבָה.

„כֵּן, – הוּא מֵהֵלִיט בְּלִבּוֹ, – עוֹד מְעַט תָּבֹא אִשָּׁה גְּבֹהַת־קוֹמָה וּרְחָבָה, יָפָה וְגֵאָה מְאֹד, לְבוּשָׁה שִׂמְלוֹת יְקָרוֹת וְטַבָּעוֹת זָהָב עַל אֶצְבְּעוֹתֶיהָ... וּבִרְאוֹתָהּ אוֹתִי תְּגָרְשֵׁנִי מִזֶּה בַּחֲרָפוֹת וְגִדּוּפִים". – וְהוּא חָשׁ אֵיזֶה כְּאֵב דּוֹקֵר עָמֹק־עָמֹק בִּלְבָבוֹ...

הֲלֹא טוֹב לוֹ לָצֵאת מִן הַבַּיִת הַזֶּה בְּטֶרֶם תָּבֹא וְתִגְעַר בּוֹ עַל הַנֵּר, אֲשֶׁר הִדְלִיק, וְעַל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר קִבֵּל מִיַּד בְּנָהּ – טוֹב לוֹ לְקַדֵּם אֶת פְּנֵי הָרָעָה, אֲבָל קָשֶׁה לוֹ לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

בַּחוּץ קַר גָּדוֹל. הָרוּחַ סוֹעֵר וְהוֹמֶה. אָנָה יֵלֵךְ? מִי יַאַסְפֶנּוּ אֵלָיו הַבָּיְתָה? גַּם מִן הַבַּיִת הַזֶּה יְגָרְשׁוּהוּ. אֲבָל – כֹּה מְנַחֵם הוּא אֶת נַפְשׁוֹ – לְאַחַר רֶגַע, רְגָעִים, אוֹ שָׁעָה תְמִימָה... שָׁעָה, שָׁעָה תְמִימָה יִשְׁכַּב פֹּה וְהִתְחַמֵּם מְעַט, אָז יָקוּם וְיֵלֶךְ לוֹ... עוֹד טֶרֶם תָּבֹא הַגְּבֶרֶת יֵצֵא מִזֶּה, וְהִיא תְּאַחֵר לָבֹא... וְעַתָּה יִשְׁכָּב...

וְשִׁמְעוֹן טוֹמֵן אֶת רֹאשׁוֹ בְּבַד, כְּנֶחְבָּא מִן הַפְּחָדִים וּמִן הַמַּחְשָׁבוֹת, מִתְקַפֵּל כֻּלּוֹ בְּמִטָּה, לִישֹׁן רֶגַע, רְגָעִים, וְלוּ גַּם שָׁעָה תְמִימָה...

הַ„גְּבֶרֶת“ בָּאָה וְשִׁמְעוֹן טֶרֶם נֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ. מֹשֶׁה לֹא הֱעִירָהוּ, כִּי חָמַל עָלָיו מְאֹד.

— אִמִּי! — קָרָא מֹשֶׁה בְּבֶהָלָה וַיָּרָץ לִקְרָאתָהּ.

— וּמַה לְּךָ, בְּנִי? — שָׁאֲלָה הָאֵם בִּדְאָגָה, כִּי קוֹלוֹ רָעַד מְעָט.

הַנַּעַר לֹא הֵשִׁיב דָּבָר, אַךְ טָמַן אֶת רֹאשׁוֹ בֵּין כַּנְפוֹת מְעִילָהּ.

הָאֵם הֶעֱבִירָה בְּיָדֶיהָ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל גַּבּוֹ, וַתָּסַר אֶת מְעִילָהּ מֵעָלֶיהָ, וּמֹשֶׁה הִבִּיט אַחֲרֶיהָ בְּעֵינַיִם בּוֹחֲנוֹת, אֶל כָּל אֲשֶׁר פָּנְתָה, וַיִּשְׁמֹר אֶת צְעָדֶיהָ וּמַבָּטֶיהָ. הָאֵם יָשְׁבָה אֶל הַשֻּׁלְחָן בַּחֲדַר־הָאֹכֶל וַתְּחַבֵּק אֶת בְּנָהּ וַתִּלְחָצֵהוּ אֶל לִבָּהּ בְּאַהֲבָה.

— אִמָּא — קָרָא אֵלֶיהָ — נַעַר אֶחָד יָשֵׁן בְּמִטָּתִי... עָנִי הוּא, עָנִי מְאֹד... יָתוֹם הוּא, אִמִּי הַטּוֹבָה... גַּם אָב אֵין לוֹ, גַּם אִמּוֹ עֲזָבָה אוֹתוֹ, וַתִּסַּע מִזֶּה... וְיוֹסֵף „הַצָּהוֹב“ הִכָּהוּ הַיּוֹם, הִכָּהוּ בְּלִי חֶמְלָה... הוּא נָסַע עִמָּנוּ... אָנֹכִי לְקַחְתִּיו אִתָּנוּ בָּעֲגָלָה... וְנָתַתִּי לוֹ דְמֵי־חֲנֻכָּה, כִּי שׁוּם אִישׁ לֹא נָתַן לוֹ, גַּם נֵר־חֲנֻכָּה לֹא הָיָה לוֹ תְּמוֹל וְשִׁלְשׁוֹם...

– מַה זֶּה תְּדַבֵּר, בְּנִי? בָּאֵר נָא אֶת דְּבָרֶיךָ...– שָׁאֲלָה הָאֵם וַתַּבֵּט עָלָיו בִּדְאָגָה וּמְבוּכָה.

– עָנִי הוּא, אִמָּא, עָנִי... שִׁמְעוֹן שְׁמוֹ... בְּלֵיל אֶתְמוֹל לָן בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ הַקָּטָן, וְהַיּוֹם גֵּרְשָׁהוּ מִשָּׁם הַשַּׁמָּשׁ הָרָע... אָנָּא אִמָּא יָלִין עַתָּה אֶצְלֵנוּ – בְּמִטָּתִי יִישַׁן, כִּי רַב הַמָּקוֹם לִשְׁנֵינוּ...

הָאֵם מַבִּיטָה בְּתִמָּהוֹן עַל בְּנָהּ וּמַעֲבִירָה בְּיָדָהּ עַל מִצְחוֹ.

– אִמָּא, אִמָּא טוֹבָה! הֲלֹא תַנִּיחִי לוֹ לִישֹׁן פֹּה! – הֲיִקְפָּא בַחוּץ מִן הַקֹּר?... וְלֵאָה אָמְרָה... לֵאָה מִתְעָרֶבֶת בַּכֹּל...

הַנַּעַר מְטַפֵּס וְעוֹלֶה עַל בִּרְכֵּי הָאֵם, חוֹבֵק בְּיָדָיו אֶת צַוָּארָהּ וּמִתְחַנֵּן:

– אִמָּא, אִמָּא טוֹבָה!

– לֵאָה! קָרְאָה הָאֵם,– בֹּאִי הֵנָּה, סַפְּרִי נָא לִי...

לֵאָה בָּאָה וְכוֹס תֵּה בְּיָדָהּ בְּעַד הַגְּבֶרֶת וַתְּסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר יָדְעָה. וּמשֶׁה נִכְנַס לְתוֹךְ הַדְּבָרִים וְקוֹרֵא: „אִמָּא, אִמָּא טוֹבָה! הֲלֹא יָתוֹם הוּא – וְאָנָה יֵלֵךְ?..."

— הֵרָגַע נָא,— אָמְרָה הָאֵם—יְהִי כִדְבָרֶיךָ.

אָז פָּשַׁט משֶׁה אֶת זְרֹעוֹתָיו אֶל אִמּוֹ וַיְחַבְּקֶנָה וַיִּלְחָצֶנָּה אֵלָיו בְּאַהֲבָה וְתוֹדָה, אֲשֶׁר רָחַשׁ לָהּ עַתָּה, וּדְמָעוֹת הִזְהִירוּ בְּעֵינָיו, דִּמְעוֹת גִּיל.

אֵם משֶׁה חָמְלָה עַל הַנַּעַר הַיָּתוֹם וַתִּתֵּן לוֹ לָלוּן בְּבֵיתָהּ הַלָּיְלָה, אַךְ צִוְּתָה לָשֵׂאת אוֹתוֹ מִמִּטַּת משֶׁה בְּנָהּ וּלְהַשְׁכִּיבֵהוּ עַל הַסַּפָּה, הָעוֹמֶדֶת בַּחֲדַר־הָאֹכֶל. וְלֵאָה נָשְׂאָה אֶת שִׁמְעוֹן מֵעַל מִטַּת משֶׁה וַתְּקָחֵהוּ עַל זְרֹעוֹתֶיהָ, וְהוּא יָשֵׁן שֵׁנָה עֲמֻקָּה, וַיִּשְׁלַח אֶת יָדָיו הָרָזוֹת וַיִּפְרְשֵׂן מִמּוּלוֹ, כַּאֲשֶׁר יִפְרשׂ הַתִּינוֹק אֶת יָדָיו אֶל אִמּוֹ.

אִמּוֹ אֵינֶנָּה,וְהוּא מְבַקֵּשׁ אֶת הָאֵם — —

לֵאָה הֵבִיאָה אֶת רֹאשָׁהּ בֵּין יָדָיו הַפְּרוּשׂוֹת, וַיְחַבֵּק הַנַּעַר אֶת צַוָּארָהּ וַיָּנַח אֶת רֹאשׁוֹ עַל כְּתֵפָהּ...

— נַעַר אֻמְלָל!... יָתוֹם... — נָדָה לוֹ אֵם משֶׁה, וַתְּצַו אֶת לֵאָה לְהָכִין לַנַּעַר בַּבֹּקֶר בְּגָדִים וּנְעָלִים מִן הַיְשָׁנִים אֲשֶׁר לְמשֶׁה.

— הֲגַם אַתְּ חֲפֵצָה לָתֵת לוֹ מַתְּנַת־חֲנֻכָּה, אִמָּא? כֵּן, אִמָּא, תְּהִי לוֹ זאת מַתְּנַת־חֲנֻכָּה מִיָּדֵךְ...— קָרָא משֶׁה בְּשִׂמְחָה.

וַתְּהִי „חֲנֻכָּה" גַּם לַיָּתוֹם.

№
132

פרחים

„איכה".

ציור.

מאת

ליפמן לוין.

הוצאת „תושיה" ורשה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

„אַיָּה".

(צִיּוּר).

שְׁמוּאֵל שִׂחֵק עִם חֲבֵרָיו בָּרְחוֹב, וְהַשְּׂחוֹק לָקַח אֶת כָּל לְבָבוֹ. הֵם שִׂחֲקוּ בְּ„תְפִישָׂה". — אֵין הַמִּשְׂחָק הַזֶּה מְעַנְיֵן בְּיוֹתֵר, אֲבָל שְׁמוּאֵל הָיָה נָתוּן תָּמִיד בְּכָל לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ אֶל הַדָּבָר, שֶׁהוּא עָסוּק בּוֹ; כָּךְ הָיָה טִבְעוֹ. וּפְנֵי שְׁמוּאֵל הָיוּ עַתָּה נִלְהָבִים מְאֹד, כּוֹבָעוֹ מוּסָב מְעַט הַצִּדָּה, עֵינָיו הַשְּׁחוֹרוֹת מְשׁוֹטְטוֹת אָנֶה וָאָנָה, וְהוּא קוֹרֵא אֶל חֲבֵרָיו בְּקוֹלוֹ הַצָּרוּד מְעַט מֵעֲיֵפוּת:

— תְּתַפְּשׂוּנִי! —

הוּא רָץ וְהַחֲבֵרִים רָצִים אַחֲרָיו. הִנֵּה הוּא קוֹפֵץ וְדוֹלֵג עַל הַקּוֹרָה הַמֻּנַּחַת בָּרְחוֹב, דּוֹחֵף בְּצִדּוֹ אֵיזֶה נַעַר הַבָּא לִקְרָאתוֹ, וְנוֹטֶה הַצִּדָּה בִּתְנוּעָה מְהִירָה מְאֹד וּמִתְאַמֵּץ לְהִמָּלֵט מִן הָרוֹדְפִים אַחֲרָיו.

עָיֵף וְיָגֵעַ וְנוֹשֵׁם בִּכְבֵדוּת הוּא בָא אֶל „הַגְּבוּל". מֵסִיר אֶת כּוֹבָעוֹ מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמְנוֹפֵף בּוֹ אֶל עֵבֶר פָּנָיו הָאֲדֻמִּים לְהָשִׁיב עָלָיו רוּחַ קַלָּה.

– לֹא תְּפַשְׂתּוּנִי !...– קוֹרֵא שְׁמוּאֵל לַחֲבֵרָיו כִּמְנַצֵּחַ אָנוּחַ מְעַט... עָיַפְתִּי מְאֹד... אָנוּחַ... עוֹד אָרוּץ... כִּי עוֹד לֹא תְּפַשְׂתֶּם אוֹתִי... עוֹד צְרִיכִים אַתֶּם לְתָפְשֵׂנִי...

דְּבָרָיו נִפְסָקִים מִפְּנֵי נְשִׁימוֹתָיו הַתְּכוּפוֹת וְהָעֲמֻקּוֹת, אֲבָל לִבּוֹ שָׂמֵחַ וְעֵינָיו מַבְרִיקוֹת בְּגַאֲוָה: „בְּכָל־עֵת הַמִּשְׂחָק תְּפָשׂוּהוּ חֲבֵרָיו רַק פַּעַם אֶחָת"...

וְהֵם מְצַחֲקִים זֶה עֵת אֲרֻכָּה. אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם קָרָא לָהֶם הָרַבִּי דְרוֹר, כִּי עֶרֶב תִּשְׁעָה־בְאָב הַיּוֹם, יוֹם שֶׁאָסוּר בְּלִמּוּד,– גַּם מָחָר לֹא יִלְמְדוּ, מִשּׁוּם שֶׁהַלִּמּוּד שִׂמְחָה הוּא, וּשְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה אֲסוּרִים בְּכָל שִׂמְחָה וְעֹנֶג... אָמְנָם, כַּאֲשֶׁר סִפֵּר לָהֶם הָרַבִּי מְעַט מִקּוֹרוֹת הַיָּמִים הָהֵם, הִתְעַצֵּב שְׁמוּאֵל אֶל לִבּוֹ מְאֹד.

„הַיּוֹם שָׂרְפוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ... בְּוַדַּאי יָפֶה הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה מְאֹד, בִּנְיָן גָּדוֹל וָרָם, נָאֶה מִבַּחוּץ וְנֶהְדָּר מִבִּפְנִים. הֲלֹא מִשְׁכָּנוֹ שֶׁל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה! וְ„הֵם" בָּאוּ וְשָׂרְפוּ

אותו — רְשָׁעִים!.. הַשּׁוֹד נָכוֹן לָהֶם מֵאֵת יְיָ, — הוּא יְגַמְּלֵם כְּרִשְׁעָתָם... אֲבָל, חֲבָל, חֲבַל עַל הַבַּיִת הַזֶּה, שֶׁאָבַד לְיִשְׂרָאֵל... הַבַּיִת הַזֶּה בְּוַדַּאי יָפֶה הָיָה מִכָּל בָּתֵּי־הַמִּדְרָשׁוֹת וּבָתֵּי הַכְּנֵסִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּזְּמַן הַזֶּה. כָּעֵת הִנֵּה, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, בַּ„גָּלוּת"... וְהַגָּלוּת הִיא — אִם בָּא נַעַר עִבְרִי אֶל תּוֹךְ רְחוֹב שֶׁל לֹא־יְהוּדִים, רוֹדְפִים אַחֲרָיו הַנְּעָרִים הָהֵם, מְעַפְּרִים בֶּעָפָר, זוֹרְקִים בָּאֲבָנִים, מַכִּים אוֹתוֹ וְקוֹרְאִים לוֹ: „יְהוּדִי"... לֹא כֵן אָז, כַּאֲשֶׁר יָשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָם, כָּל הָעַמִּים יָרְאוּ וְחָרְדוּ מִפְּנֵיהֶם, הַגִּבְעוֹנִים בָּאוּ לְהַשְׁלִים עִמָּם; הֵם רִמּוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת הַנְּשִׂיאִים, כִּי אָמְרוּ לָהֶם: מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ...

„וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם, וְכֹל לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ, הָיָה נִקֻּדִים" — זוֹכֵר שְׁמוּאֵל אֶת מַעֲשֵׂה עָרְמָתָם וְשׂוֹחֵק וְשָׂמֵחַ בְּלִבּוֹ עַל הַדָּבָר: הֲלֹא אֶת כָּל זֹאת עָשׂוּ מִיִּרְאָתָם לְנַפְשׁוֹתָם... הוֹי — מַה טּוֹב הָיָה הַדָּבָר, אֲשֶׁר כָּל הָעַמִּים יָרְאוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעַתָּה —

וּשְׁמוּאֵל מִתְעַצֵּב עוֹד יוֹתֵר.

אַךְ כַּאֲשֶׁר בָּא הַבַּיְתָה וְאָכַל אֶת אֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם וַיֵּצֵא הַחוּצָה, כְּבָר שָׁכַח אֶת כָּל הַדָּבָר הַזֶּה. אָז זָכַר רַק, כִּי חָפְשִׁי הוּא הַיּוֹם מֵחֶדֶר, וּמַה טּוֹב לַנַּעַר לִהְיוֹת חָפְשִׁי! כְּרֶגַע נֶאֶסְפוּ אֵלָיו חֲבֵרָיו, כֻּלָּם עַלִּיזִים וּשְׂמֵחִים.

— לְמִי כַדּוּר? —

— לְמִי מַקֵּל? —

— נְשַׂחֵק בְּ„מִלְחָמָה“! —

— לֹא, בְּ„תְפִישָׂה“.

כֵּן קָרְאוּ כֻלָּם יַחַד, זֶה מַצִּיעַ אֶת הַמִּשְׂחָק הַזֶּה, וַחֲבֵרוֹ — אֶת הַשֵּׁנִי.

וְהַיּוֹם בָּהִיר וְלוֹהֵט, וְהַנְּעָרִים פּוֹשְׁטִים מֵעֲלֵיהֶם אֶת מְעִילֵיהֶם וּמַנִּיחִים אוֹתָם עַל הַ„גְּבוּל“ לְמַעַן יֵרָאֶה מֵרָחוֹק.

כֹּה עָבְרָה שָׁעָה אַחַר שָׁעָה, וְהַנְּעָרִים לֹא הִרְגִּישׁוּ בָזֶה.

— כְּבָר נַחְתִּי — קוֹרֵא שְׁמוּאֵל לַחֲבֵרָיו, — תִּפְשׂוּנִי! —

שְׁמוּאֵל הָיָה קַל־הָרַגְלַיִם וְזָרִיז מְאֹד. הוּא מִתְפַּתֵּל בְּרוּצוֹ, נוֹטֶה אָנֶה וָאָנָה וְנִמְלָט מִידֵי רוֹדְפָיו.

— הוֹ! — קָרָא שְׁמוּאֵל בְּעָמְדוֹ.

— נִתְפַּשְׂתָּ! — קָרָא אֵלָיו חַיִּים, בְּאָחֲזוֹ בִּקְצֵה שַׁרְווּלוֹ.

– לא! – קָרָא שְׁמוּאֵל בַּאֲנָחָה עֲמֻקָּה. הֲלֹא... עָמַדְתִּי... בְּעַצְמִי...

– לָמָּה הָיָה לְךָ לַעֲמֹד? – אוֹמֵר לוֹ חַיִּים בִּשְׂחוֹק.

– כִּי סוֹגְרִים... כְּבָר אֶת הַחֲנֻיּוֹת, – יַשְׁמוּאֵל מוֹרֶה בְּאֶצְבָּעוֹ אֶל עֵבֶר הַשּׁוּק.

הַיְלָדִים הִבִּיטוּ אֶל הַשּׁוּק – וְהִנֵּה הַכֹּל סוֹגְרִים אֶת חֲנֻיּוֹתֵיהֶם. הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת. אֵיזוֹ חֲוֶרֶת עֲצֶבֶת פְּרוּשָׂה סָבִיב. שְׁמוּאֵל לָבַשׁ אֶת מְעִילוֹ, וַיֹּאמַר:

– אֲנִי הוֹלֵךְ הַבַּיְתָה.

– עָיֵף אַתָּה? – שְׁאֵלוּהוּ חֲבֵרָיו.

– לֹא, תִּשְׁעָה־בְּאָב הַיּוֹם... קִינוֹת...

הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת, הַשָּׁמַיִם הוֹלְכִים וְכֵהִים. כָּל הָעוֹלָם שׁוֹקֵעַ בְּצַעַר –

וְכַאֲשֶׁר נִכְנַס שְׁמוּאֵל הַבַּיְתָה, מָצָא כְּבָר אֶת הַסְּעֻדָּה הַמַּפְסֶקֶת מוּכָנָה לִפְנֵי אָבִיו. עַל סַפְסַל־עֵץ פְּרוּשָׂה מַפָּה בָּלָה וְלֹא טְהוֹרָה בְּיוֹתֵר. (סְעוּדָה זוֹ אֵינָם אוֹכְלִים עַל הַשֻּׁלְחָן). וְעַל הַמַּפָּה בֵּיצָה וְקַעֲכִים וּמְעַט אֵפֶר בְּצַלַּחַת

קְטַנָּה. הָאָב פּוֹרֵס מִן הַכְּעָכִים וּמִן הַבֵּיצָה וְטוֹבֵל בְּאֵפֶר וְאוֹכֵל וְנֶאֱנָח... וּפְנֵי הָאָב עֲצוּבִים, עֲצוּבִים מְאֹד, כִּפְנֵי אָבֵל.

— סְעַד בְּנִי, וּלְכָה עִם אַבָּא לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, אוֹמֶרֶת לוֹ הָאֵם בְּקוֹל שָׁפֵל וָרַךְ. הַיּוֹם מְדַבְּרִים בְּלַחַשׁ, — אוֹמֵר שְׁמוּאֵל בְּלִבּוֹ.

וְהָאָב חָלַץ אֶת נְעָלָיו וַיָּשֶׂם סַנְדָּלִים בְּרַגְלָיו, וַיָּקָם מִמְּקוֹמוֹ. וְהַבַּיִת מָלֵא עֶצֶב.

וְהָעֶצֶב הוֹלֵךְ בּוֹ וְגָדוֹל. אֵיזֶה לַחַץ־לֵב הוּא חָשׁ בּוֹ וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים הוּא מַרְגִּישׁ בּוֹ.

הוּא יָצָא אַחֲרֵי אָבִיו לְבֵית הַמִּדְרָשׁ.

רוּחַ קָרִיר מְנַשֵּׁב בַּחוּץ; עֲצֶבֶת פְּרוּשָׂה מִסָּבִיב. הַבָּתִּים נִדְמוּ לִשְׁמוּאֵל כֵּהִים בְּיוֹתֵר, נְמוּכִים וּקְטַנִּים מְאֹד.

— וְהַשּׁוּק רֵיק מֵאָדָם. מַעֲטֵה כֵהֶה פָּרוּשׂ עַל הַחֲנֻיּוֹת הַסְּגוּרוֹת, דְּמָמָה חֲרִישִׁית בַּשּׁוּק סָבִיב. יְהוּדִים הוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּגַרְבַּיִם וּבְסַנְדָּלִים וּסְפָרִים קְטַנִּים בִּידֵיהֶם, סִפְרֵי קִינוֹת. וּבֵית הַמִּדְרָשׁ מָלֵא מִתְפַּלְּלִים. סַפְסְלֵי הַבַּיִת הֲפוּכִים עַל צִדָּם, וְקְרָשִׁים מֻנָּחִים עַל רַגְלֵיהֶם לָשֶׁבֶת עֲלֵיהֶם.

וַעֲצֶבֶת חֲרִישִׁית מָלְאָה אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ. נִדְמֶה כִּי מַלְאֲכֵי־תוּגָה מְרַחֲפִים בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ הָאָפֵל וּמְקוֹנְנִים בִּדְמָמָה —

אָז הִדְלִיקוּ אֶת הַנֵּרוֹת לִפְנֵי הָעַמּוּד וְהִתְחִילוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת־עַרְבִית. כֻּלָּם מִתְפַּלְּלִים בְּקוֹל נָמוּךְ וּבְנִגּוּן עָצוּב מְאֹד; אֲנָחָה מָרָה נִשְׁמַעַת מֵאֵיזוֹ פִּנָּה, וַאֲנָחָה מָרָה עוֹנָה לְעֻמָּתָהּ מִן הַפִּנָּה הָאַחֶרֶת.

בְּרֶגַע—הַס וּדְמָמָה. כֻּלָּם יָשְׁבוּ עַל הַקְּרָשִׁים, הִדְלִיקוּ נֵרוֹתֵיהֶם הַקְּטַנּוֹת וַיִּפְתְּחוּ אֶת קִינוֹתֵיהֶם.

וַאֲפֵלָה פְּרוּשָׂה סָבִיב מֵעַל רָאשֵׁי הַיּוֹשְׁבִים לָאָרֶץ; הַתִּקְרָה מְכֻסָּה כֻלָּהּ צְלָלִים שְׁחוֹרִים.

— שֵׁב,— קָרָא הָאָב לִשְׁמוּאֵל שֶׁעָמַד עַל גַּבּוֹ. אַךְ שְׁמוּאֵל חָפֵץ לַעֲמֹד וּלְשׁוֹטֵט בְּעֵינָיו בֵּין שׁוּרוֹת הָאֲנָשִׁים הַיּוֹשְׁבִים עַל הָאָרֶץ וְקִינוֹתֵיהֶם וְנֵרוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. אָז כָּפַף אֶת עַצְמוֹ מְעַט וַיִּרְכִּין אֶת רַגְלוֹ. נָעִים לוֹ לִהְיוֹת הוּא לְבַדּוֹ עוֹמֵד בֵּין כָּל הַיּוֹשְׁבִים הָאֵלֶּה.

— אֵי־כָה... ה... ה... נִשְׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁרַגָא

רב. וְהַקּוֹל הָיָה מְמֻשָּׁךְ, מְמֻשָּׁךְ. וְהַנִּגּוּן הָיָה מָלֵא עֶצֶב וְתוּגָה, וְכָל הַבַּיִת נִמְלָא אֲנָחוֹת.

מַבִּיט הוּא אֶל רַבִּי שְׁרַגָא רַב הַמְקוֹנֵן וְרוֹאֶה כִּי שְׁתֵּי דְמָעוֹת גְּדוֹלוֹת מִתְגַּלְגְּלוֹת מֵעֵינָיו עַל לְחָיָיו הַקְּמוּטוֹת.

„אֵי־כָה... ה... ה..." שׁוֹמֵעַ שְׁמוּאֵל אֲנָחָה מְמֻשָּׁכָה סוֹעֶרֶת סְבִיבוֹ כָּל הָעֵת. הוּא לֹא שָׁמַע עוֹד אֶת דִּבְרֵי הַקִּינוֹת הַנִּקְרָאִים וְלֹא רָאָה אִישׁ סְבִיבוֹ.

וְנִדְמֶה לוֹ אָז, כִּי הִנֵּהוּ נִשָּׂא בֵּין הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם קוֹדְרִים מִמַּעַל, עָבִים שְׁחוֹרִים כִּסּוּם, וְהֶעָבִים מִתְנוֹעֲעִים כִּצְלָלִים אֲיֻמִּים. וְהָאָרֶץ מִתַּחַת שׁוֹמֵמָה, גַּלִּים וּקְבָרִים מְכַסִּים אוֹתָהּ. וְעַל הָאָרֶץ יוֹשֵׁב אִישׁ אֶחָד גָּדוֹל, עֲנָק, וּבוֹכֶה עַל הַקְּבָרִים, מְקוֹנֵן עַל הַשְּׁמָמָה.

— אֵי־כָה... ה... ה... נִשְׁמְעָה הָאֲנָחָה הַמְּמֻשָּׁכָה, שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶקֶת לְעוֹלָם —

— בֹּא הַבַּיְתָה, שְׁמוּאֵל — לָמָּה עָמַדְתָּ? — פָּנָה אֵלָיו הָאָב אַחֲרֵי כְּלוֹת קְרִיאַת הַקִּינוֹת.

אֵי־כָה... ה... ה... שָׁמַע שְׁמוּאֵל גַּם בְּקוֹל דְּבָרָיו שֶׁל אָבִיו.

№
133

פרחים

פְּנָסִים לְשִׂמְחַת תּוֹרָה,
וְזִכְרוֹנוֹת.

מֵאֵת

לִיפְּמַן־לֶוִין.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה“ וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

פַּנָסִים לְשִׂמְחַת תּוֹרָה.

(זִכְרוֹנוֹת).

יָמִים טוֹבִים הָיוּ אָז.

אֵיפֹה נֶעֶלְמוּ קַרְנֵי אוֹרוֹ שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ הַבָּהִיר? לְאָן הָלַךְ לוֹ הַקַּיִץ, הַצִּפֳּרִים? אָנָה עָפוּ וְאָנָה הוֹלִיכוּ אֶת קוֹלָן? יְלָדִים חֲבִיבִים הַגִּידוּ לִי!

הַזִּכְרוֹנוֹת – רַק הֵם נִשְׁאָרִים לָנוּ, וְהַזִּכְרוֹנוֹת מַה חֲבִיבִים הֵם, יְלָדַי!

וּבְכֻלָּם אוֹהֵב אֲנִי אֶת זִכְרוֹנוֹת יְמֵי־הַיַּלְדוּת: בְּרוּכִים יִהְיוּ הַיָּמִים הָהֵם! כִּי אוֹהֵב יְיָ אֶת הַיְלָדִים, וַיִּתֵּן לָהֶם לְהִתְעַנֵּג עַל הַטּוֹב וְהָאוֹר וְהַנֹּעַם שֶׁבָּרָא בְעוֹלָמוֹ.

בְּחוֹל הַמּוֹעֵד שֶׁל סֻכּוֹת הָיִיתִי עָסוּק מְאֹד. כִּי הִנֵּה

יוֹם שִׂמְחַת הַתּוֹרָה הוֹלֵךְ וְקָרֵב. וַאֲנַחְנוּ הַיְלָדִים, לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, הָיִינוּ מְפָאֲרִים אֶת הַחַג הַזֶּה בָּאוֹרִים. אָסַפְנוּ כֶּסֶף לִקְנוֹת נְיָר צָבוּעַ וְלַעֲשׂוֹת לָנוּ פַּנָּסִים רַבִּים וְשׁוֹנִים, לְהַעֲלוֹת בָּהֶם נֵרוֹת בְּלֵיל חַגֵּנוּ.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חֹל הַמּוֹעֵד בַּבֹּקֶר בָּאתִי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ; שָׁם מָצָאתִי כְּבָר אֶת אַהֲרֹן רֵעִי. וְהוּא אָחַז בִּכְפִּי מְעִילִי וַיֹּאמֶר לִי בַּלָּט:

– וּמַה – הֲיֵשׁ ? –

– עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת – עֲנִיתִיו. וּבְרֶגַע הוֹצֵאתִי מִכִּיסִי שְׁתֵּי מַטְבֵּעוֹת שֶׁל חָמֵשׁ חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת וָאֶתְּנֵן לוֹ.

אָז נִגַּשְׁנוּ אֶל יַעֲקֹב חֲבֵרֵנוּ וַנַּמְשִׁיכֵהוּ הַצִּדָּה לְבַל יִשְׁמְעוּ „הַגְּדוֹלִים" אֶת דְּבָרֵינוּ. וְאַהֲרֹן שְׁאָלָהוּ בְּחִפָּזוֹן:

– הֲיֵשׁ לְךָ ?

עֶשֶׂר.–הֲלֹא אָמַרְתִּי לְךָ אֶתְמוֹל, כִּי אָבִיא לְךָ הַיּוֹם עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת...

אָז נִגָּשִׁים אֲנַחְנוּ שְׁלָשְׁתֵּנוּ אֶל הָרְבִיעִי, וְאַרְבַּעְתֵּנוּ – אֶל הַחֲמִישִׁי וּמְאַסְּפִים אֶת הַכֶּסֶף.

— כַּמָּה יֵשׁ לְךָ כְּבָר ? — אָנוּ שׁוֹאֲלִים לְרְגָעִים אֶת אַהֲרֹן חֲבֵרֵנוּ. הוּא הָיָה הַגָּדוֹל בַּשָּׁנִים בֵּינֵינוּ וְהוּא הָיָה גַּם הַגִּזְבָּר וְהָאָמָן בִּמְלֶאכֶת הַפָּנָסִים.

הִנְנוּ בָּאִים אֶל הַחֶדֶר הַקָּטָן אֲשֶׁר בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְאַהֲרֹן מוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף.

— פִּתְחוּ אֶת הַדֶּלֶת — מִי נִסְגַּר שָׁם ? — מִתְדַּפֵּק הַשַּׁמָּשׁ בְּרֹגֶז — שְׁקָצִים! מִי אַתֶּם שָׁם, וְלָמָּה נִסְגַּרְתֶּם ? —

— אֲנַחְנוּ פֹּה, עוֹד מְעַט וְנֵצֵא—הֱשִׁיבוֹנוּ לוֹ.

הַשַּׁמָּשׁ מַכִּיר אֶת קוֹלֵנוּ.

— כְּבָר הֵחֵלוּ בְּעֵסֶק הַפָּנָסִים ? — מְדַבֵּר הַשַּׁמָּשׁ לְעַצְמוֹ מֵאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת וְהוֹלֵךְ לוֹ.

— רַק שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנֶה פְּרוּטוֹת — מוֹדִיעַ אַהֲרֹן בִּדְאָגָה.

— אִם מְעַט הוּא—אֶתֵּן עוֹד כֶּסֶף הַיּוֹם אַחַר הַצָּהֳרַיִם אוֹ לְמָחָר—קוֹרֵא אֲנִי.

— וְאָנֹכִי אָבִיא לְךָ תֵּכֶף אַחַר הַתְּפִלָּה, אֲבַקֵּשׁ מֵאֵת זְקֵנָתִי—הִיא תִּתֵּן לִי—קוֹרֵא יַעֲקֹב.

– נֶאֱסֹף גַּם מִן „הַגְּדוֹלִים", יְבַקֵּשׁ כָּל אֶחָד מֵאֵת אָבִיו נְדָבָה בִּשְׁבִיל הַפְּנָסִים—מַצִּיעַ שָׁלוֹם.

– אֵינֶנּוּ רוֹצִים כִּי יִתְעָרְבוּ הַגְּדוֹלִים בֵּינֵינוּ – קָרְאוּ אֲחֵרִים.

– הַפְּנָסִים הֵם כֻּלָּם שֶׁלָּנוּ—קוֹרֵא אֲנִי אַחֲרֵיהֶם.

– הֲגַם מֵרַבִּי יְהוּדָה לֹא נִקַּח כְּלוּם ?—שׁוֹאֵל שָׁלוֹם בְּקוֹל רוֹעֵד.

– מֵרַבִּי יְהוּדָה אֶפְשָׁר—עוֹנִים אֲחֵרִים.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה אָהוּב לָנוּ מְאֹד—זֶה הַזָּקֵן הַטּוֹב בַּעַל הַזָּקָן הַלָּבָן כַּשֶּׁלֶג הָיָה לָנוּ מַמָּשׁ כְּחָבֵר! הוּא הָיָה נוֹתֵן לָנוּ לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָרוֹ כָּל יְמֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל, גַּם הָיָה שָׁר עִמָּנוּ אֶת הַנִּגּוּנִים שֶׁל „הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים".

– כֵּן, מֵרַבִּי יְהוּדָה אֶפְשָׁר. – חוֹרֵץ אַהֲרֹן אֶת מִשְׁפָּטוֹ.

אָז יָצָאנוּ מִן הַחֶדֶר הַקָּטָן וְשַׁבְנוּ אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהִתְפַּלֵּל. בְּפִי הִתְפַּלַּלְתִּי אֲבָל מֹחִי חוֹשֵׁב עַל דְּבַר הַפְּנָסִים : „לִפְנֵי הָעַמּוּד צָרִיךְ לִתְלוֹת פַּנָּסִים שֶׁל נְיָר כָּחֹל, וּבֵין הָעַמּוּד וְהָאָרוֹן צָרִיךְ לִתְלוֹת פַּנָּס עָגֹל אֶחָד גָּדוֹל וכו'

שְׁלשָׁה נֵרוֹת דּוֹלְקִים, וּשְׁלשָׁה שְׁלשָׁה פָּנָסִים מְצֻבָּעִים שׁוֹנִים לִימִינוּ וְלִשְׂמֹאלוֹ...

אַחַר הַתְּפִלָּה, כַּאֲשֶׁר הָלְכוּ לָהֶם כָּל הַמִּתְפַּלְּלִים וְרַבִּי יְהוּדָה יָשַׁב לוֹ לְבַדּוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְהָגָה בַּסֵּפֶר – נִגַּשְׁנוּ אֵלָיו לְשׂוֹחֵחַ עִמּוֹ עַל דְּבַר הַפָּנָסִים.

– טוֹב, בָּנַי, כַּבְּדוּ אֶת חַגֵּנוּ בְּאוּרִים—אָמַר לָנוּ הַזָּקֵן בִּמְאוֹר פָּנִים,—אֶהֱבוּ אֶת תּוֹרָתֵנוּ וְשִׂמְחוּ בָהּ, כִּי הִיא מְקוֹר הַחַיִּים.

וְעֵינֵי רַבִּי יְהוּדָה מַזְהִירוֹת.

– הַתּוֹרָה, יְלָדַי, הִיא הַפָּנָס הַגָּדוֹל הַמֵּאִיר לָאָדָם אֶת דַּרְכּוֹ. בִּלְעָדֶיהָ חֹשֶׁךְ לָנוּ מִסָּבִיב, חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה. טוֹב, יְלָדַי, הַרְבּוּ אוֹרוֹת לַתּוֹרָה, הָאִירוּ פָּנָסִים.

וְרַבִּי יְהוּדָה נָתַן לָנוּ גַם אֶת נִדְבָתוֹ.

בְּצֵאתֵנוּ מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ הָלַכְנוּ יָשָׁר לַחֲנוּתָהּ שֶׁל „בַּתְיָה הַשְּׁחוֹרָה" לִקְנוֹת לָנוּ נְיָר צָבוּעַ. גִּלְיוֹנוֹת הַנְּיָר מַרְהִיבִים אֶת עֵינֵינוּ בְּשֶׁלַל צִבְעֵיהֶם הַשּׁוֹנִים.

– הוֹי מַה מַּבְרִיקִים הֵם! הִנֵּה הַנְּיָר הַזֶּה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לְמַרְאָה; אֶפְשָׁר לִרְאוֹת בּוֹ אֶת הַפָּנִים.

כֻּלָּנוּ סוֹמְכִים עַל הַשֻּׁלְחָן וְכֻלָּנוּ „בּוֹחֲרִים".

– אֶת הָרֹב תִּקַּח מִמַּרְאֵה הַתְּכֵלֶת – מְיָעֵץ אֲנִי אֶת אַהֲרֹן, כִּי מֵעוֹדִי אָהַבְתִּי אֶת צֶבַע הַתְּכֵלֶת.

– גַּם יָרוֹק תִּקַּח–מֵעִיר יַעֲקֹב. וְאַהֲרֹן מַחֲרִישׁ, אֵינֶנּוּ עוֹנֶה דָבָר, שָׁקוּעַ הוּא כֻּלּוֹ בְּמַחֲשָׁבָה, והוּא בּוֹחֵר לוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינָיו וְגוֹמֵר אֶת הַדְּבָרִים כִּרְצוֹנוֹ הוּא.

יָצָאנוּ מִן הַחֲנוּת וּבְיָדֵינוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל נְיָר בַּעַל צְבָעִים שׁוֹנִים. וַאֲנִי נוֹשֵׂא נְיָר הַתְּכֵלֶת, הַצֶּבַע הָאָהוּב לִי, אָז נִדְמָה לִי כִּי תְּכֵלֶת הַשָּׁמַיִם בְּהִירָה בְּיוֹתֵר, וְהַשֶּׁמֶשׁ כֹּה נֶהְדָּרָה, עַלִּיזָה וּשְׂמֵחָה וְהָרְחוֹבוֹת עֲטוּפִים פְּאֵר וְהוֹד־חָג.

לִבִּי בִי רָחַב וְנַפְשִׁי מְלֵאָה גִיל.

אַהֲרֹן, סַכָּה גְּדוֹלָה לָנוּ, הֲלֹא רָאִיתָ–מִתְלַהֵב יַעֲקֹב– וְסֻכָּתֵנוּ נִסְגֶּרֶת בְּדַלְתָּהּ מִבִּפְנִים, נַעֲשֶׂה אֶת הַפָּנָסִים בְּסֻכָּתֵנוּ, גַּם נַעַר אֶחָד לֹא יוּכַל לַחֲדֹר אֵלֵינוּ וּלְהַפְרִיעַ אוֹתָנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ.

– וְאֶצְלֵינוּ יֵשׁ גַּם וִילוֹנוֹת עַל חַלּוֹנוֹת הַסֻּכָּה, וְלֹא יוּכְלוּ גַּם לְהַבִּיט אֵלֵינוּ- קוֹרֵא שָׁלוֹם.

בּאוּ נָא אֵלֵינוּ—מִתְחַנֵּן אָנֹכִי—אִמִּי תַּרְשֵׁנוּ לָשֶׁבֶת יַחַד בְּחַדְרִי הַקָּטָן... וְגַם אִם תַּחְפְּצוּ לֶאֱכֹל – תֹּאכְלוּ אֶצְלֵנוּ. אַהֲרֹן, הֲלֹא חָפֵץ אַתָּה לֶאֱכֹל וּלְבֵיתְךָ לֹא תֵלֵךְ עַתָּה! –

– לֹא, כִּי אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ נֵלֵךְ—קָרָא אַהֲרֹן אַחֲרֵי רֶגַע שֶׁל יִשּׁוּב הַדַּעַת.

– כֵּן, בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ טוֹב מְאֹד! – הִסְכִּימוּ כֻּלָּם בְּעַל כָּרְחָם.

בָּאנוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. וּבְיָמִים הָהֵם לֹא הָיָה כְּלָל מוֹרָאוֹ שֶׁל הַשַּׁמָּשׁ עָלֵינוּ, לֹא הִשְׁגַּחְנוּ בּוֹ כְּלוּם. הָיִינוּ לוֹקְחִים לָנוּ אֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת וְהַסַּפְסָלִים הַדְּרוּשִׁים לְמַעֲשֵׂינוּ יְהָיִינוּ נִסְגָּרִים בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי אוֹ בְעֶזְרַת נָשִׁים וְאֵינֶנּוּ מַנִּיחִים גַּם לְהַשַּׁמָּשׁ לָבֹא אֵלֵינוּ. כָּל הַמַּפְתְּחוֹת הָיוּ בְּיָדֵינוּ – כִּפְתְּחוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה כָּל כָּךְ! וְאֵלֶּה מְשׁוֹטְטִים לְבַקֵּשׁ לָנוּ חֲשׁוּקֵי־עֵץ בִּשְׁבִיל הַפְּנָסִים הָעֲגֻלִּים; אֵלֶּה גוֹזְרִים אֶת הַנְּיָר וְאֵלֶּה מְקַמְּטִים אוֹתָם. כָּל הַיָּדַיִם עֲסוּקוֹת. כֻּלָּנוּ יְגֵעִים, שׁוֹכְחִים אֶת בָּתֵּינוּ, מוֹנְעִים אֹכֶל מִפִּינוּ וְגוֹרְעִים שֵׁנָה מֵעֵינֵינוּ; הִנְנוּ מְאַחֲרִים שֶׁבֶת וּמַשְׁכִּימִים קוּם בִּימֵי הָעֲבוֹדָה

אֵלֶּה, הָאֻמּוֹת מִתְרַעֲמוֹת עָלֵינוּ, הָאָבוֹת מַתְחִילִים לִגְעֹר בָּנוּ – אַךְ מִי יָשִׂים לֵב לָזֶה? הָעֲבוֹדָה מְרֻבָּה אֲבָל נְעִימָה מְאֹד.

לֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה.

וּבְפֶתַח בֵּית הַמִּדְרָשׁ מִמַּעַל מַזְהִיר מָגֵן־דָּוִד גָּדוֹל וְעָלָיו פָּנָסִים מְאִירִים. וּבֵית הַמִּדְרָשׁ מָלֵא אוֹרָה וְשִׂמְחָה מֵהַפָּנָסִים הַמְּאִירִים בְּשָׁלָל צִבְעֵיהֶם בְּכָל פִּנּוֹת הַבָּיִת.

וַאֲנִי וַחֲבֵרַי עוֹמְדִים בַּחֲבוּרָה אַחַת, עֵינֵינוּ נְשׂוּאוֹת לְמַעְלָה וְשׁוֹאֲפוֹת אֶת הָאוֹר הַזָּרוּעַ מִמָּעַל.

וְרַבִּי יְהוּדָה הַזָּקֵן קָרַב אֵלֵינוּ וּפָנָיו מְאִירִים וְשׂוֹחֲקִים מִטּוּב לֵב.

– בְּרוּכִים אַתֶּם, יְלָדַי הַטּוֹבִים, כִּי פֵּאַרְתֶּם כָּכָה אֶת חַגֵּנוּ, חַג שִׂמְחַת תּוֹרָתֵנוּ.

וְהוּא נוֹשֵׂא רֶגַע אֶת עֵינָיו לְמַעְלָה, הָאוֹר הָרַב מַכְאִיב אֶת עֵינָיו הַכֵּהוֹת מִזֹּקֶן וְהוּא סוֹכֵךְ עֲלֵיהֶן בְּיָדוֹ וְשׂוֹחֵק:

– הִרְבֵּיתֶם אֶת הָאוֹר, יְלָדַי, עַתָּה נָשִׁירָה נָא מִנְגְּנֵי שִׂמְחַת־תּוֹרָה.

וּנְגִינָה עַלִּיזָה מִשְׁתַּפֶּכֶת בַּבַּיִת: „שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת־תּוֹרָה“... וּבְתוֹךְ הַנְּגִינָה הִנֵּנוּ סוֹבְבִים אֶת רַבִּי יְהוּדָה הַזָּקֵן וְרוֹקְדִים עִמּוֹ. —

פִּתְאֹם נִתְבַּקַּע הַפָּנָס הַגָּדוֹל הַתָּלוּי לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהַנֵּר הַדּוֹלֵק נָפַל עַל כְּתֵפוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַנָּבִיא, וּפָנָס שֵׁנִי נָטָה הַצִּדָּה וַיִּפֹּל הַנֵּר אֲשֶׁר בּוֹ, וּכְרֶגַע אָחֲזָה בוֹ הָאֵשׁ וַתִּשְׂרְפֵהוּ אוֹתוֹ וְעוֹד שְׁנֵי פָּנָסִים הַקְּרוֹבִים אֵלָיו.

אָז קָמָה מְהוּמָה בַּבָּיִת. „הַגְּדוֹלִים“ יָרְאוּ מִפְּנֵי „הַשְּׂרֵפָה“ וַיַּבְהִילוּ אֶת הָ„עָרֵל“ לְהוֹצִיא אֶת הַפָּנָסִים וְאֶת כָּל הַ„צַּעֲצוּעִים“ הָאֵלֶּה מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וְאִיבַן הָאָרֹךְ בָּא הַבַּיְתָה וַיּוֹרִיד אֶת הַפָּנָסִים וַיְכַבֵּם וַיִּשָּׂאֵם הַחוּצָה. הַגְּדוֹלִים הוֹסִיפוּ עוֹד לָשִׁיר וּלְרַקֵּד — אַךְ אֲנַחְנוּ הַיְלָדִים יָשַׁבְנוּ כַּאֲבֵלִים אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ וּבְעֵינַיִם מְלֵאוֹת דִּמְעָה הִבַּטְנוּ אֶל הַגְּדוֹלִים הַשְּׂמֵחִים.

כָּבוּ הַפָּנָסִים—עָרְבָה שִׂמְחָתֵנוּ.

פרחים

№ 134

הַקַדִישׁ.

סִפּוּר.

מֵאֵת

לֵאָה לֵו.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

הַקַּדִּישׁ.

(תְּמוּנָה).

יוֹסִי הַקָּטָן יָצָא עִם רַבּוֹ לָלֶכֶת אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ לִקְרֹא „קַדִּישׁ". יוֹם הַקַּיִץ רַד; הַשֶּׁמֶשׁ הֵחֵלָּה לָרֶדֶת מֵאֲחוֹרֵי הָהָר הַנִּרְאֶה מֵחֲצַר הַ„חֶדֶר", וְאִשָּׁה הָאֲדֻמָּה לוֹהֶטֶת אֶת גַּג חוֹמַת הַלְּבֵנִים הָעוֹמֶדֶת שָׁם עַל הָהָר. הָאֲוִיר הָיָה חַם מְאֹד. בַּכֹּל שָׂרְרָה דְמָמָה; גַּם רוּחַ קַל לֹא נָשַׁב בַּחוּץ. וְיוֹסִי נַעַר בֶּן שֵׁשׁ שָׁנִים. זֹאת לוֹ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בִּימֵי חַיָּיו שֶׁהוּא חוֹשֵׁב כָּכָה עַל דְּבַר אָבִיו. אָמְנָם זְקֵנָתוֹ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר בְּבֵיתָהּ הוּא יוֹשֵׁב, מְסַפֶּרֶת לוֹ תָּמִיד סִפּוּרִים עַל דְּבַר אָבִיו וְאִמּוֹ, וְהוּא אוֹהֵב מְאֹד לִשְׁמֹעַ אֶת הַסִּפּוּרִים הָאֵלֶּה; אֲבָל הוּא לֹא חָשַׁב מֵעוֹדוֹ הַרְבֵּה עַל דְּבַר אָבִיו וְאִמּוֹ. הַיּוֹם הֵם יְקָרִים לוֹ הַרְבֵּה יוֹתֵר. וְהוּא הוֹלֵךְ וּמַרְגִּישׁ בְּקִרְבּוֹ אֵיזֶה עֶצֶב נִסְתָּר. לִבּוֹ הָרַגָּשׁ כּוֹאֵב בּוֹ כָּכָה, וְהַכְּאֵב נָעִים לוֹ וְלֹא יֵדַע מָה... וְזוֹכֵר הוּא כִּי זְקֵנָתוֹ

הַטּוֹבָה צִוְּתָה אוֹתוֹ, שֶׁיִּקְרָא אֶת הַ„קַּדִּישׁ" לֹא בַחֲטִיפָה, אֶלָּא לְאַט וּבְמִלִּים בְּרוּרוֹת, וְגַם הָרַבִּי צִוָּהוּ כֵּן.

אֶת אָבִיו אֵינֶנּוּ זוֹכֵר. אָבִיו מֵת עָלָיו, וְאַחֲרָיו גַּם אִמּוֹ, בִּהְיוֹתוֹ בֶּן שָׁלֹשׁ, וְלֹא יִזְכְּרֵם כִּמְעַט מְאוּמָה. וּבְכָל זֹאת נִדְמֶה לוֹ עַתָּה, כִּי הִנֵּה אָבִיו עוֹמֵד לְפָנָיו וְעֵינָיו הַשְּׁחוֹרוֹת וְהָעֲמֻקּוֹת מַבִּיטוֹת אֵלָיו בְּאַהֲבָה וְרַחֲמִים כְּמִתְחַנְּנוֹת... וְהַתְּמוּנָה לֹא תָסוּר מִנֶּגֶד עֵינָיו וְהוּא מַבִּיט וּמַבִּיט אֵלֶיהָ...

— רַבִּי — פָּנָה פִתְאֹם יוֹסִי אֶל הָרַבִּי — הֲיָדַעְתָּ אֶת אָבִי?

— כֵּן, בְּנִי, יְדַעְתִּיו. אִישׁ טוֹב הָיָה אָבִיךָ, לַמְדָן גָּדוֹל הָיָה. מִי יִתֵּן וְהָיִיתָ גַּם אַתָּה כָּמוֹהוּ...

אַךְ הַנַּעַר לֹא שָׁמַע אֶת דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים וַיּוֹסֶף לִשְׁאֹל אוֹתוֹ:

— אוּלַי תִזְכֹּר, רַבִּי, אֶת תָּאֳרוֹ, אוּלַי?... — וּמִבְּלִי חַכּוֹת לְמַעֲנֶה הוֹסִיף: — אֲנִי אֵינֶנִּי זוֹכֵר אֶת אַבָּא, אַךְ כִּמְדֻמֶּה לִי, רַבִּי, כִּי עֵינָיו הָיוּ כָּכָה... אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ... אַךְ כִּמְדֻמַּנִי... כָּכָה רַכּוֹת... וְכָכָה טוֹבוֹת... הֲכֵן רַבִּי? —

וּכְדַבְּרוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאַחֲרוֹנִים הֵרִים אֶת עֵינָיו אֶל פְּנֵי רַבּוֹ, כִּמְבַקֵּשׁ לִרְאוֹת בִּפְנֵי רַבּוֹ אֶת עֵינֵי אָבִיו הַטּוֹבוֹת.

– כֵּן, כֵּן, – הוֹסִיף רַבּוֹ – יְהוּדִי יָפֶה הָיָה אָבִיךָ, אֲבָל אֶת תָּאֳרוֹ אֵינֶנִּי זוֹכֵר...

יוֹסִי הֶחֱרִישׁ רְגָעִים מִסְפָּר. הוּא קִוָּה, שֶׁרַבּוֹ יְסַפֵּר לוֹ עַתָּה סִפּוּרִים יָפִים עַל דְּבַר אַבָּא, שֶׁהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ אֵלָיו כָּל כָּךְ. וְהִנֵּה הוּא אוֹמֵר, כִּי אֵינֶנּוּ זוֹכֵר אוֹתוֹ. וְיוֹסִי הִשְׁתַּקַּע בְּמַחֲשָׁבוֹת. הִנֵּה גַּם אִמָּא עוֹמֶדֶת לְנֶגְדּוֹ. אוֹתָהּ עוֹדֶנּוּ זוֹכֵר מְעַט, אַךְ גַּם זִכְרוֹנָהּ מְכֻסֶּה בָּעֲרָפֶל. זוֹכֵר הוּא כְּשֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל יַד עֲרִיסָתוֹ וְשָׁרָה לוֹ שִׁירִים נְעִימִים, וְנִדְמֶה לוֹ, כִּי גַּם עַתָּה יִשְׁמַע הַשִּׁיר הַזֶּה בְּאָזְנָיו, וְהַשִּׁיר כֹּה יָפֶה, כֹּה מָתוֹק וְכֹה טוֹב... וּבְכָל זֹאת זוֹכֵר הוּא וְאֵינֶנּוּ זוֹכֵר. וְהוּא כּוֹעֵס עַל עַצְמוֹ, עַל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זוֹכֵר. חָפֵץ הוּא לִזְכֹּר הַכֹּל... לִרְאוֹת הֵיטֵב אֶת פְּנֵי אִמּוֹ הָאֲהוּבָה לוֹ.–אַךְ אֵינֶנּוּ זוֹכֵר.

– רַבִּי, – קָרָא הַנַּעַר עוֹד הַפַּעַם, – וְאֶת אִמִּי יָדַעְתָּ? אִמִּי מֵתָה זֶה כְּבָר?

– כֵּן, בְּנִי, גַּם אֶת אִמְּךָ יָדַעְתִּי. גַּם הִיא הָיְתָה

אִשָּׁה טוֹבָה וַחֲכָמָה. לָמָּה, בְּנִי, וְהַשֵּׂכֶל, לְבַל תְּבַיֵּשׁ אֶת הוֹרֶיךָ בְּגַן עֵדֶן.

אַךְ יוֹסִי לֹא שָׁמַע גַּם הַפַּעַם אֶת דְּבָרָיו וַיּוֹסֶף לִשְׁאֹל:

—וְאָנֹכִי לֹא אֶרְאֶנָּה עוֹד? גַּם אֶת אָבִי לֹא אֶרְאֶה עוֹד? רַבִּי, חָפֵץ אֲנִי מְאֹד לִרְאוֹתָם...

— אַל תְּדַבֵּר, בְּנִי, כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה. נִשְׁמוֹתֵיהֶם כְּבָר עָלוּ הַשָּׁמַיְמָה וְשָׁם מָצְאוּ לָהֶם מָקוֹם טוֹב בְּגַן עֵדֶן וְלֹא יוּכְלוּ עוֹד לָרֶדֶת אֶל הָעוֹלָם הַחוֹטֵא...

— אֲבָל חָפֵץ אֲנִי מְאֹד לִרְאוֹתָם. — חִנֵּן הַנַּעַר אֶת קוֹלוֹ, וְדִמְעָה אַחַת גְּדוֹלָה הִתְגַּלְגְּלָה מֵעֵינֵי הַנַּעַר וַתִּפֹּל עַל יַד רַבּוֹ הָרָזָה...

—אַל תִּבְכֶּה, בְּנִי, וֶהְיֵה לְנַעַר טוֹב. לְמַד וַחֲכַם בַּתּוֹרָה וְיִיטַב לָךְ.

עוֹד הַפַּעַם הֶחֱרִישׁ הַנַּעַר. כָּל דִּבְרֵי רַבּוֹ לֹא הֵקַלּוּ אַף בִּמְעַט אֶת לַחַץ לְבָבוֹ. לְבָבוֹ הָרַךְ דָּפַק בְּחָזְקָה. עֵינָיו מָלְאוּ דְמָעוֹת, אֲשֶׁר הֶחְשִׁיכוּ לוֹ אֶת הַכֹּל.

וְהוּא הוֹסִיף לָלֶכֶת. יָדוֹ הַקְּטַנָּה אֲחוּזָה בְּיַד הָרַבִּי. בִּרְכָּיו הַקְּטַנּוֹת כּוֹשְׁלוֹת. וְהוּא נִלְחַץ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל רַבּוֹ.

שְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים מַחֲרִישִׁים וְלֹא יְדַבְּרוּ מְאוּמָה. אַךְ הִנֵּה קָרְבוּ אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. הָרַבִּי הִתְעוֹרֵר מִמַּחְשְׁבוֹתָיו וַיִּפֶן אֶל יוֹסִי וַיֹּאמֶר לוֹ:

— עַתָּה, בְּנִי, הִתְאַמֵּץ לִקְרֹא הֵיטֵב אֶת הַקַּדִּישׁ.

יוֹסִי לֹא עָנָה מְאוּמָה. לִבּוֹ הַקָּטָן הִתְרַגֵּשׁ בּוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. הוּא חָפֵץ עַתָּה לַעֲזֹב הַכֹּל וְלָרוּץ וְלָרוּץ הָלְאָה הָלְאָה... אוּלַי יִמְצָא אֶת אֲבוֹתָיו הַטּוֹבִים וְלִנְפֹּל עַל צַוָּארָם וְלִבְכּוֹת וְלִבְכּוֹת...

אַךְ הִנֵּה כְּבָר דַּלְתֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. נְעָרִים רַבִּים עָמְדוּ סְבִיב הַבַּיִת וַיְשַׂחֲקוּ וַיָּרוּצוּ וַיִּשְׁתּוֹבְבוּ. אַךְ בַּעֲבֹר יוֹסִי עֲלֵיהֶם עָמְדוּ כֻלָּם וַיַּבִּיטוּ בְפָנָיו. „יָתוֹם", „קַדִּישׁ" — הִתְלַחֲשׁוּ הַנְּעָרִים אִישׁ בְּאָזְנֵי רֵעֵהוּ. „יָתוֹם" „קַדִּישׁ" צָלְלוּ בְּאָזְנֵי יוֹסִי וַיָּחֶל לִבְכּוֹת.

— חֲדַל נָא, בְּנִי, חֲדַל! הֲתִשְׁמַע? לֹא יָפֶה לִבְכּוֹת...

יוֹסִי מָחָה אֶת הַדְּמָעוֹת מֵעַל פָּנָיו וַיִּכָּנֵס אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וּבְבֵית הַמִּדְרָשׁ הֵחֵל כְּבָר לַחֲשֹׁךְ. הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת. כְּתֶם אָדֹם אֶחָד עָמַד עוֹד בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְקַוָּיו הָאֲדֻמִּים

חָדְרוּ בְּעַד הַחַלּוֹן, אֲשֶׁר בְּעֶזְרַת הַנָּשִׁים, וְהֶאְדִּימוּ אֶת הָאֲרָיוֹת וְאֶת הַלֻּחוֹת אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ „אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ".

אֵיזוֹ חֶרְדַּת קֹדֶשׁ מָלְאָה אֶת כָּל הַבַּיִת הַזֶּה. וְהַשַּׁמָּשׁ בָּא וּבְיָדוֹ נֵר גָּדוֹל וַיְשִׂימֵהוּ בַּ„עַמּוּד" וַיַּדְלִיקֵהוּ.

– הַנֵּר הַזֶּה יָאִיר לְנִשְׁמַת אָבִיךָ הַטְּהוֹרָה – לָחַשׁ לוֹ הָרַבִּי. אַךְ הַנַּעַר לֹא שָׁמַע אֶת דְּבָרָיו. רוּחוֹ נְשָׂאָהוּ הָלְאָה, הָלְאָה מֵהַמָּקוֹם הַזֶּה. נִדְמֶה לוֹ, כִּי הוּא רוֹאֶה אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וּמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם.

אַךְ הָרַבִּי לֹא נְתָנוֹ לַחֲשֹׁב הַרְבֵּה. הוּא הֶחֱזִיק עוֹד הַפַּעַם בְּיָדוֹ וַיּוֹבִילֵהוּ וַיַּעֲמִידֵהוּ לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ. הַשַּׁמָּשׁ הִכָּה בְּיָדוֹ עַל שֻׁלְחַן הַבָּמָה לְהַשְׁתִּיק אֶת הַמִּתְפַּלְּלִים. עוֹד מְעַט וְכָל אֲשֶׁר בַּבַּיִת הַזֶּה נֶאֱלַם דּוּמִיָּה, וְרַק קוֹל יוֹסִי הַקָּטָן נִשְׁמַע בַּבַּיִת–וְהַקּוֹל כֹּה רוֹעֵד וְכֹה מַעֲצִיב, כֹּה מַרְעִישׁ אֶת הַלֵּב...

* * *

כָּלְתָה הַתְּפִלָּה. אֲחָדִים מִן הַמִּתְפַּלְּלִים נִגְּשׁוּ אֶל יוֹסִי, שֶׁעָמַד עוֹד נִדְהָם לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וַיָּחֵלּוּ לְדַבֵּר אִתּוֹ

נִחוּמִים וּלְהַחֲלִיק לֶחְיוֹ. אֲבָל הוּא הִתְחַמֵּק מֵהֶם וְנִדְחַק לוֹ בֵּין הָאֲנָשִׁים וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

בַּחוּץ הָיָה כְּבָר חֹשֶׁךְ. בַּכֹּל הָיְתָה דְמָמָה. הָאֲוִיר עוֹד הָיָה חַם. הוּא הִבִּיט הַשָּׁמַיְמָה וְשָׁם נִרְאָה לוֹ הַיָּרֵחַ בְּאוֹרוֹ הַחִוֵּר וְהַנָּעִים, וְאַלְפֵי כוֹכָבִים נוֹצְצִים קוֹרְצִים אֵלָיו בְּעֵינֵי אוֹרָם. נִדְמֶה לוֹ, כִּי רוֹאֶה הוּא שָׁם אֶת פְּנֵי אֲבוֹתָיו הַיְקָרִים הַמַּבִּיטִים אֵלָיו וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם וְהוּא עוֹמֵד וּמַבִּיט... הַלֵּב הַקָּטָן וְהָרַךְ מָלֵא גַּעְגּוּעִים... חָפֵץ הוּא עַתָּה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם—וְיֵשׁ אֲשֶׁר נִדְמֶה לוֹ, כִּי הִנֵּהוּ עוֹלֶה...

בְּמַצָּב כָּזֶה עָמַד רְגָעִים אֲחָדִים. אַךְ פִּתְאֹם שָׁמַע קוֹל: „יוֹסִי, יוֹסִי, בְּנִי!" — הוּא הִפְנָה אֶת רֹאשׁוֹ וְהִנֵּה זְקֵנָתוֹ עוֹמֶדֶת לְפָנָיו. רֶגַע עָמַד נִדְהָם וְאַחֲרֵי כֵן נָפַל עַל צַוָּארָהּ וַיָּחֶל לִבְכּוֹת...

№
135

פרחים

לֵיל שָׁבוּעוֹת.

זִכְרוֹנוֹת.

מֵאֵת

מֹשֶׁה טַיְץ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה“, וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס״ז.

250
נומרים

לֵיל שָׁבוּעוֹת.

(זִכְרוֹנוֹת).

אִמָּא הִתְחַנְּנָה אֵלַי, כִּי אֶשְׁכַּב לִישֹׁן, וְאַבָּא מִלֵּא אַחֲרֵי דְבָרֶיהָ בִּגְעָרָה קַלָּה, כִּי לֹא לִנְעָרִים קְטַנִּים כָּמוֹנִי לִהְיוֹת עֵרִים בַּלַּיְלָה הַזֶּה. וַאֲנִי—אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר—הִתְעַקַּשְׁתִּי, לֹא שָׁמַעְתִּי לְתַחֲנוּנֵי אִמִּי וְלֹא שַׂמְתִּי לֵב לְגַעֲרַת אָבִי וָאֹמַר: יַעֲבֹר עָלַי מָה, וְאָנֹכִי עֵר אֶהְיֶה עַד הַבֹּקֶר וְאֶקְרָא עִם זְקֵנַי אֶת הַ„תִּקּוּן שָׁבֻעוֹת" כְּחֹק לְיִשְׂרָאֵל. מוֹדֶה אֲנִי הַפַּעַם, כִּי לֹא טוֹב עָשִׂיתִי בְּהַמְרוֹתִי אֶת פִּי הוֹרַי הַטּוֹבִים. אַךְ... הָאֵל בַּשָּׁמַיִם הוּא יוֹדֵעַ, אֵיךְ חִכִּיתִי לַלַּיְלָה הַזֶּה עוֹד מִימֵי הַסְּפִירָה הָרִאשׁוֹנִים; סָפַרְתִּי וְחִכִּיתִי, סָפַרְתִּי וְיִחַלְתִּי, וְרוּחִי קָצְרָה לְהַגִּיעַ אֶל הַלַּיְלָה הַנִּפְלָא הַזֶּה. יְמֵי הַסְּפִירָה נִדְמוּ לִי לְיָם דְּאָגָה וְצַעַר שֶׁאֲנִי אָנוּס לַעֲבֹר בּוֹ, וּבוֹ רַק אִי קָטָן אֶחָד — ל"ג בָּעֹמֶר — אִי עַלִּיז כֻּלּוֹ, מְכֻסֶּה בַּעֲשָׂבִים יְרוּקִים

וּבְעֵצִים רַעֲנַנִּים, — רַק יוֹם אֶחָד בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁבֻעוֹת! וּלְסוֹף, כַּאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי כְבָר אֶל הַחוּף הָעַלִּיז וְהַטּוֹב, וּכְבָר הֲבִינוֹתִי מִן הַבֹּקֶר אֶת שְׁנֵי הַ„תִּקּוּנִים", אֶחָד בַּעֲדִי וְאֶחָד בְּעַד זְקֵנִי, יְצַוּוּ לִי, כִּי אֶשְׁכַּב וְאִישָׁן!

לִישֹׁן? אַךְ מִי כָמוֹנִי יוֹדֵעַ, כִּי בַשֵּׁנָה אֵין הָאִישׁ שׁוֹמֵעַ וְרוֹאֶה מְאוּמָה, וַהֲרֵי הוּא חָשׁוּב כְּמֵת, וּמִפְּנֵי זֶה אֵין אֲנִי אוֹהֵב מֵעוֹלָם לִישֹׁן הַרְבֵּה. וְאֵיכָה יָכֹלְתִּי לְבַלּוֹת אֶת הַלַּיְלָה הַזֶּה בְּצוּרַת מֵת? וַאֲנִי יָדַעְתִּי גַּם יָדַעְתִּי, כִּי זְקֵנִי הַטּוֹב יְסַפֵּר וִיבָאֵר לִי אֶת כָּל הַכָּתוּב שָׁם בַּ„תִּקּוּן".

וְהִנֵּה הוּא יוֹשֵׁב לִפְנֵי הַשֻּׁלְחָן וְנֵר כֵּהֶה בְּיָדוֹ, וְהוּא מַבִּיט בְּעֵינָיו הַכֵּהוֹת עַל הָאוֹתִיּוֹת הַיְשָׁנוֹת וְקוֹרֵא בַּ„תִּקּוּן" וּמְבָאֵר לִי וְאָנֹכִי שׁוֹמֵעַ וּמִתְעַנֵּג.

קוֹלוֹ הָרַךְ וְהַנָּעִים יוֹצֵק נְעִימוֹת בִּלְבָבִי, וְדִבְרֵי הַנְּעִימִים מְצַלְצְלִים בְּאָזְנַי כְּהֵד תְּרוּעַת עַם יִשְׂרָאֵל, כְּהֵד אֲשֶׁר יָעוּף דֶּרֶךְ מֵאוֹת בַּשָּׁנִים, —וּבְכָל זֹאת דֵּי עֹז בּוֹ לְהָנִיעַ אֶת מֵיתְרֵי לְבָבִי וּלְהַעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינֵי הַמִּתְאַוּוֹת בַּלַּיְלָה הַזֶּה אַךְ לְהַבִּיט וְלִרְאוֹת.

זְקֵנִי הִפְסִיק בִּקְרִיאָתוֹ וְקָם מִמְּקוֹמוֹ.

– נֵצֵא מְעַט הַחוּצָה, בְּנִי, – אָמַר אֵלָי.

יָצָאנוּ, וְיָדִי הַקְּטַנָּה חוֹבֶקֶת בְּאַהֲבָה אֶת יָדוֹ הָרוֹעֶדֶת.

הָלַכְנוּ צְעָדִים אֲחָדִים וְקִירוֹת בֵּיתֵנוּ נִרְאוּ לִי מִבַּחוּץ קְטַנִּים־קְטַנִּים מְאֹד לְעֻמַּת כָּל הַנִּרְאֶה לִי מִסָּבִיב. וּמִסָּבִיב נִרְאָה מֶרְחָק גָּדוֹל מִכָּל הָעֲבָרִים, וְרַק בֵּיתֵנוּ הַקָּטָן עוֹמֵד כְּכֶתֶם שָׁחוֹר בַּתָּוֶךְ. וְהַשָּׂדוֹת מִשְׂתָּרְעִים מִסָּבִיב פֹּה עַל הָאָרֶץ, וְהַשָּׁמַיִם מִשְׂתָּרְעִים מִסָּבִיב שָׁם בַּמָּרוֹם. הוֹי, הָעוֹלָם כֹּה גָּדוֹל, כֹּה גָּדוֹל... וַאֲנִי עִם זְקֵנִי – רַק שְׁנֵי אֲנָשִׁים חַיִּים בָּעוֹלָם הַגָּדוֹל הַזֶּה.

– הַבֵּט נָא, בְּנִי, – אָמַר זְקֵנִי אֵלַי, – וּרְאֵה אֶת הַכּוֹכָבִים. קְטַנִּים הֵם אַךְ חַיִּים וְקַיָּמִים לָעַד; וְאִלּוּ הֲבִינוֹנוּ אֶת לְשׁוֹנָם, כִּי אָז שָׁמַעְנוּ מִפִּיהֶם הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִכָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ מֵאָז הֱיוֹת אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. הֵמָּה רָאוּ בְּעֵינֵי אוֹרָם אֶת מַתַּן הַתּוֹרָה עַל הַר סִינָי; וְהֵם, הַכּוֹכָבִים, לֹא חָפְצוּ, כִּי תוּרַד הַתּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם הַטְּהוֹרִים עַל הָאָרֶץ הַקְּטַנָּה וְהַשְּׁחוֹרָה הַמְּכֻסָּה בְּדַם אַחִים. – פֹּה, בַּשָּׁמַיִם, – טָעֲנוּ הַכּוֹכָבִים לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל, – יֶשְׁנָם מַלְאָכִים בַּעֲלֵי שֵׁשׁ כְּנָפַיִם, כְּרוּבִים זַכִּים וְטוֹבִים, כּוֹכָבִים נוֹצְצִים

מְלֵאֵי אור, גַּם שֶׁמֶשׁ גָּדוֹל עִם קַוֵּי זָהָב הַזּוֹרְעִים חֹם וָאוֹר, וְגַן הָעֵדֶן עִם פְּרִי הַחֶמֶד; הַכֹּל טָהוֹר, הַכֹּל זַךְ, הַכֹּל קוֹרֵא: קָדוֹשׁ! וְהָאָרֶץ–כַּדּוּר שָׁחוֹר כִּשְׁחוֹר הַלָּיְלָה. אֲדָמָה חֲשֵׁכָה, קוֹדֶרֶת, קָרָה וַעֲנִיָּה בְּקַוֵּי אוֹר, וַאֲנָשֶׁיהָ רָעִים וְחַטָּאִים; אִישׁ אִישׁ שׁוֹפֵךְ דַּם רֵעֵהוּ, אִישׁ אִישׁ גּוֹזֵל הוֹן רֵעֵהוּ, וְאֵינָם כְּדָאִים לִזְכּוֹתָם בְּתוֹרַת הַנֵּצַח וְהָאוֹר, תּוֹרַת הָאֱלֹהִים. הַבְּרוּאִים הַשְּׁפָלִים הָהֵם אֵינָם יְכוֹלִים לַהֲבִינָהּ, וְתֵקַל בְּעֵינֵיהֶם, וְנִמְצָא שִׁמְךָ, אֲדוֹן כֹּל, מִתְחַלֵּל... כֹּה הִתְחַנְנוּ הַכּוֹכָבִים לִפְנֵי רִבּוֹן הָעוֹלָמִים כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא, וְקוֹלָם נִשְׁמַע מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְכָל דָּרֵי מַעְלָה קוֹרְאִים בְּקוֹל אֶחָד, כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמִתְפַּלְלִים וּמִתְחַנְנִים: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים! תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם!

וְאוּלָם הֵאִיר הַבֹּקֶר וַיִּדְּמוּ הַכּוֹכָבִים וְכָל צְבָא הַמָּרוֹם נָדְמוּ גַּם הֵם וְהִנֵּה קוֹל יְיָ קוֹרֵא:

– חֲשֵׁכָה וְקָרָה הִיא הָאָרֶץ וַאֲנִי הִנְנִי נוֹתֵן לָהּ אֶת תּוֹרָתִי – וְאוֹר לָהּ וְחֹם לָהּ; כּוֹכָבִים אֵין לָאָרֶץ – וַאֲנִי הִנְנִי אוֹמֵן עַל בִּרְכֵּי הַתּוֹרָה אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבוֹנִים אֲשֶׁר יָאִירוּ לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ כַּכּוֹכָבִים בַּשָּׁמַיִם; כְּרוּבִים

אֵין לָאָרֶץ – וַאֲנִי אֲגַדֵּל עָלֶיהָ יְלָדִים טוֹבִים, יְלָדִים אֲשֶׁר נַפְשָׁם זַכָּה וּטְהוֹרָה כְּטֹהַר הַשָּׁמַיִם, וּלְבָבָם מָלֵא אַהֲבָה וָטוּב כִּכְרוּבֵי מָרוֹם. וְהָיְתָה הָאָרֶץ הַחֲשֵׁכָה וְהַקָּרָה לְגַן עֵדֶן, וַאֲנִי – אֵרֵד וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָהּ. וְאָז תַּזְהִיר הָאָרֶץ כְּכָל מְאוֹרֵי הָאוֹר בַּשָּׁמַיִם, תַּגְבִּיהַּ לְמָרוֹם וְתִהְיֶה לְשָׁמַיִם חֲדָשִׁים, וּבוּל שֶׁמֶשׁ וְכוֹכָבִים...

וְהַקּוֹל הוֹלֵךְ וְחָזֵק וְהַקּוֹל נִשְׁמַע מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ.

וּכְבוֹד אֱלֹהִים נִגְלָה עַל הַר סִינָי.
וְקוֹל אֱלֹהִים קוֹרֵא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲנִי אֲדֹנָי!
וְדִבּוּר אַחֲרֵי דִבּוּר יִשָּׁמַע, – כָּל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים.
וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיּוֹרֶד אֶת הַלֻּחוֹת הַכְּתוּבִים בְּאֵשׁ שְׁחוֹרָה עַל גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה.

וּמֵאָז מַבִּיטִים הַכּוֹכָבִים בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה אַרְצָה בְּיָגוֹן וּבְגַעְגּוּעִים רַבִּים, וְנֵרָם יִכְהֶה מִיּוֹם אֶל יוֹם; מִתְגַּעְגְּעִים אֶל תּוֹרַת הָאוֹר, אֲשֶׁר תְּחֻלַּל פֹּה עַל הָאֲדָמָה..."

וְקוֹל זְקֵנִי נִשְׁמַע לִי כְּהֵד אַגָּדָה עַתִּיקָה, אֲשֶׁר הִגִּיעָה לְאָזְנַי דֶּרֶךְ מֵאוֹת בַּשָּׁנִים וַתָּנַע אֶת מֵיתְרֵי לִבִּי וַתֵּהוֹם

רוחי... אָז חָפַצְתִּי לִהְיוֹת לִכְרוּב טָהוֹר בְּלֵיל הֶחָג הַזֶּה, לָעוּף שָׁמַיְמָה אֶל הַכּוֹכָבִים הַמַּזְהִירִים אֵלַי, כְּמוֹ קוֹרְאִים אוֹתִי עִם זְקֵנִי לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לְטַיֵּל בֵּין שׁוּרוֹתֵיהֶם וּלְהִתְחַמֵּם לְאוֹרָם...

— עַתָּה נָשׁוּב הַבַּיְתָה, — אָמַר זְקֵנִי אֵלָי.

וְרוּחַ קַלָּה עָבְרָה עַל פָּנַי בְּעָמְדִי עַל מִפְתַּן הַבָּיִת. אָז נִדְמֶה לִי, כִּי עָפָה הִיא לְמַעְלָה אֶל הַכּוֹכָבִים הָעֲצוּבִים וּמְסַפֶּרֶת לָהֶם, כִּי הֶעֱווּ בְּנֵי הָאָדָם אֶת דַּרְכָּם וְכִי הַתּוֹרָה מִתְאַבֶּלֶת עַל אָבְדַן שָׁמֶיהָ הַבְּהִירִים, וְהַכּוֹכָבִים שׁוֹמְעִים מִתְמַלְאִים חֵמָה עַל בְּנֵי הָאָדָם הָרָעִים שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לִשְׁמֹר אֶת הַפִּקָּדוֹן הַיָּקָר, שֶׁנִּמְסַר לְיָדָם מִידֵי הָאֵל הַטּוֹב, אֲשֶׁר אָמַר לְהַשְׁווֹת אֶת הָאָרֶץ לַשָּׁמַיִם, אֶת הָאֲנָשִׁים — לַמַּלְאָכִים, אֶת הַיְלָדִים — לִכְרוּבִים וַעֲצֵי הַשָּׂדֶה לַעֲצֵי הַחַיִּים וְכָל הָאָרֶץ לְגַן עֵדֶן.

יָשַׁבְתִּי עַל יַד זְקֵנִי וָאוֹסִיף לִשְׁמֹעַ אֶת הַתִּקּוּן, אַךְ דְּבָרָיו לֹא לָקְחוּ עוֹד אֶת לְבָבִי. צַר הָיָה לִי עַל הַכּוֹכָבִים הַמַּזְהִירִים, אֲשֶׁר נִשְׁקְפוּ לִי עֲצוּבִים וּמְלֵאִים גַּעְגּוּעִים רַבִּים...

וּזְקֵנִי הוֹסִיף לִקְרֹא אֶת תִּקּוּן הַשָּׁבֻעוֹת, וַאֲנִי, בְּשָׁמְעִי

דָבָר אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא חֵן בְּעֵינַי. נוֹפֶלֶת עָלַי תַרְדֵמָה, וְהִתְחַלְתִּי לְנַמְנֵם. אָז לְקָחַנִי הַזָּקֵן וַיַּשְׁכִּיבֵנִי עַל מִטָּתִי וָאִישַׁן מַהֵר.

יָשַׁנְתִּי וְחָלַמְתִּי: כּוֹכָבִים כּוֹבִים... כְּרוּבִים עֲצוּבִים... לֹהֲחוֹת אֵשׁ... וִילָדִים יָפִים... וְעוֹד פַּעַם כְּרוּבִים וְעֵינַיִם כּוֹכָבִים...

כַּאֲשֶׁר הֱקִיצוֹתִי בַּבֹּקֶר, אַךְ פָּקַחְתִּי אֶת עֵינַי וְהִנֵּה עֵינֵי אִמִּי הַטּוֹבָה מַבִּיטוֹת עָלָי.

הִבַּטְתִּי אֶל הָעֵינַיִם הָאֵלֶּה וָאֵרֶא גַם בָּהֶן כְּרוּבִים וְכוֹכָבִים...

№
136 – 137

פרחים

קֶרֶן בֶּן הַשֶּׁמֶשׁ.

סִפּוּר.

מֵאֵת

מ. ל. הרליק.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

בְּבַיִת קָטָן אֲשֶׁר בִּקְצֵה הָעִיר דּוֹלֶקֶת עֲשָׁשִׁית קְטַנְטַנָּה; בְּמִטַּת נְסָרִים עַל שַׂק מְמֻלָּא תֶּבֶן יְשֵׁנָה הָאֵם, וּבָעֲרִיסָה, הָעוֹמֶדֶת אֵצֶל מִטַּת הָאֵם, יָשֵׁן גַּם הַיֶּלֶד וְחוֹלֵם חֲלוֹם נָעִים.

וּפִתְאֹם הִתְהַפְּכָה הָאֵם עַל צִדָּהּ הַשֵּׁנִי וַתָּחֶל לְשַׁעֵל בְּקוֹל נוֹרָא; שָׁמְעוּ הָעַכְבָּרִים וַיְמַהֲרוּ לְהִסְתַּתֵּר בְּחוֹרֵיהֶם, וּבַבַּיִת הָיְתָה דְמָמָה, רַק צְרָצוּר אֶחָד נִסֵּר אֶת שִׁירָתוֹ הָעֲנִיָּה מִסְּדַק הַכֹּתֶל. וּמִן הָעֲשָׁשִׁית הַקְּטַנָּה נָדַף רֵיחַ נֵפְט בְּכָל הַבָּיִת. אוֹר הָעֲשָׁשִׁית הִגִּיעַ רַק עַד עֲרִיסַת הַיֶּלֶד, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה הָיָה חֹשֶׁךְ.

אַךְ כַּאֲשֶׁר הִתְהַפְּכָה הָאֵם עַל מִשְׁכָּבָהּ וַתְּשַׁעֵל עוֹד

פַּעַם, חָרְקוּ גַּם הַנְּסָרִים שֶׁבַּמִּטָּה, וְקֶרֶשׁ אֶחָד שֶׁבָּרִצְפָּה מִתַּחַת נֶאֱנַח גַּם הוּא וַיִּתְעוֹרֵר הַיֶּלֶד בִּבְכִי.

וְלֹא יָכְלָה עוֹד הָאֵם לִישֹׁן וַתֵּאָנַח. אָז יָרְדָה מִן הַמִּטָּה וַתֵּלֶךְ וַתִּקַּח אֶת הָעֲשָׁשִׁית הַקְּטַנָּה, שֶׁעָמְדָה עַל סַף הַחַלּוֹן, וַתַּגֵּשׁ אוֹתָהּ אֶל עֲרִיסַת הַיֶּלֶד עַל כִּסֵּא; וְהַלַּיְלָה בָּא וַיְכַס אֶת הַחַלּוֹן בַּעֲרָפֶל, וְרַק מְעַט אוֹר נָגַהּ עַל הָעֲרִיסָה.

וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה עַל הַמִּטָּה וַתָּנַע מְעַט בְּיָדָהּ הַיְמָנִית אֶת הָעֲרִיסָה, וְיָדָהּ הַשְּׂמָאלִית שָׂמָה תַּחַת לְרֹאשָׁהּ וַתִּשָּׁעֵן אֶל מִשְׁעֶנֶת הַמִּטָּה; וַיְהִי אַךְ אָחֲזָה הַתְּנוּמָה אֶת שְׁמוּרוֹת עֵינֶיהָ, וְהִנֵּה קוֹל הַיֶּלֶד קוֹרֵא:

— אִמָּה — אֲנִי חָפֵץ סְכָרִיָּה! אוֹי, תְּנִי לִי סְכָרִיָּה!

וַתָּרֶם הָאִשָּׁה אֶת רֹאשָׁהּ וַתֵּשֶׁב עַל יַד עֲרִיסַת בְּנָהּ וַתְּנַעַנְעֵהוּ וַתָּשַׁר לוֹ שִׁירָה אַחַת יָפָה, וַתְּסַפֵּר לוֹ מַעֲשֶׂה בְּבֶן־מֶלֶךְ אֶחָד, אֲשֶׁר אָכַל כָּל הַיָּמִים סְכָרִיּוֹת סְכָרִיּוֹת; פַּעַם אַחַת אָכַל לוֹ סְכָרִיָּה אַחַת — וְהִנֵּה פָּתְחָה הַסְּכָרִיָּה אֶת פִּיהָ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כְּדַבֵּר אֶחָד הָאֲנָשִׁים; מִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה יָרֵא עוֹד לֶאֱכֹל סְכָרִיּוֹת.

וְהַיֶּלֶד כִּמְעַט שֶׁנִּרְדַּם כָּל עֵת סִפֵּר אִמּוֹ אֶת הַסִּפּוּר, אֲבָל שָׁמוֹעַ שָׁמַע בְּאָזְנָיו אֶת הַנַּעֲשָׂה בְּבֶן הַמֶּלֶךְ, וַיִּירָא עוֹד גַּם הוּא לְבַקֵּשׁ סֻכָּרִיּוֹת; אֶפֶס כִּי הַפֶּסֶק הִפְסִיקָה אִמּוֹ אֶת סִפּוּרָהּ פְּעָמִים רַבּוֹת בְּשַׁעוּלָהּ וְאָז בָּכָה הַיֶּלֶד.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלְּתָה הָאֵם לְסַפֵּר אֶת סִפּוּרָהּ וַתֹּאמֶר לְהִשָּׁעֵן עוֹד פַּעַם עַל מִשְׁעֶנֶת הַמִּטָּה. אֶפֶס כִּי בְּרֶגַע הַשֵּׁנִי שָׁמְעָה קוֹל הַיֶּלֶד קוֹרֵא:

— אִמָּא תְּנִי לִי אֵיפוֹא כַּעַךְ! [1] אוֹי, אֲנִי חָפֵץ מְאֹד כַּעַךְ!

וְלֹא יָדְעָה הָאֵם עוֹד סִפּוּרִים עַל אֹדוֹת בְּנֵי־מְלָכִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אָכְלוּ כָּל הַיָּמִים כְּעָכִים וַאֲשֶׁר לָאַחֲרוֹנָה בָּאָה עֲלֵיהֶם צָרָה; אָז הֵחֵלָּה לָשִׁיר שִׁיר אַחֵר, עַל אֹדוֹת אַבָּא הַטּוֹב שֶׁנָּסַע לְאֶרֶץ רְחוֹקָה, רְחוֹקָה מְאֹד. וּמִיּוֹם בֹּאוֹ אֶל הָאָרֶץ הָרְחוֹקָה הַהִיא עַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא יֶחְדַּל מֵאֱסֹף כְּעָכִים וּמַמְתַּקִּים וְלַחֲמָנִיּוֹת. וְהָיָה בְּאָסְפוֹ הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מְאֹד אָז יְמַהֵר וְיָשׁוּב הַבַּיְתָה. אָז יֹאכַל הַיֶּלֶד כְּעָכִים וּמַמְתַּקִּים וְלַחֲמָנִיּוֹת בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב וּבַצָּהֳרַיִם כְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ.

---

[1] עֻגָּה עֲגֻלָּה וְחוֹר לָהּ בְּאֶמְצַע.

וְהַשִּׁירָה בָּאָה אֶל לֵב הַיֶּלֶד, וּבְאָזְנָיו שָׁמַע אֶת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אָבִיו כָּל הַיָּמִים, וּבְעֵינָיו רָאָה אֶת הַכְּעָבִים הָרַבִּים אֲשֶׁר יְלַקֵּט אָבִיו לְמַעֲנוֹ יוֹם יוֹם, בָּאָרֶץ הָרְחוֹקָה הַהִיא. אֶפֶס כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר תַּפְסִיק אִמּוֹ אֶת שִׁירָתָהּ וְסִפּוּרָהּ בְּשֵׁעוֹלָהּ הַנּוֹרָא, וְאָז יִבְכֶּה הַיֶּלֶד.

וְהוֹסִיפָה הָאֵם לָשִׁיר עַל אֹדוֹת הַגְּדִיָּה הַלְּבַנְבַּנָּה הָעוֹמֶדֶת תַּחַת עֲרִיסָתוֹ. וְנָסְעָה הַגְּדִיָּה לְמֶרְחַקִּים, לִסְחֹר בִּשְׁקֵדִים וְצִמּוּקִים. אָז יַחֲשֹׁב הַיֶּלֶד רֶגַע אֶחָד וְחָפֵץ לִשְׁאֹל אֶת אִמּוֹ: „מַדּוּעַ, אֵפוֹא, בָּחַר אָבִיו לִנְסֹעַ לְמֶרְחַקִּים וְלֹא שָׁלַח אֶת הַגְּדִיָּה תַּחְתָּיו?" — אַךְ בְּטֶרֶם תַּעֲלֶה הַשְּׁאֵלָה עַל שְׂפָתָיו יִשְׁכָּחֶנָּה.

וּכְכַלּוֹת הָאֵם גַּם אֶת שִׁירֶיהָ אֵלֶּה, חָפְצָה לְהִשָּׁעֵן עוֹד הַפַּעַם עַל מִשְׁעֶנֶת הַמִּטָּה וּלְנַמְנֵם מְעַט גַּם הִיא, אַךְ בְּטֶרֶם דָּבְקוּ שְׁמוּרוֹת עֵינֶיהָ, שָׁמְעָה אֶת קוֹל הַיֶּלֶד קוֹרֵא בִּבְכִי:

— אֲבָל, אִמָּא, תְּנִי לִי לֶחֶם! לֶחֶם תְּנִי לִי! אוֹי מַה מְּאֹד אֲנִי חָפֵץ לֶחֶם!

אָז קָמָה הָאֵם מִמִּטָּתָהּ וַתּוֹרֶד אֶת רֹאשָׁהּ אֶל עֲרִיסַת

הַיֶּלֶד וַתְּשַׁקֵהוּ עַל מִצְחוֹ; וַיְהִי כִּי לֹא מָצְאָה שִׁיר אוֹ סִפּוּר חָדָשׁ לְסַפֵּר עוֹד לַיֶּלֶד וַתִּמָּלֶאנָה עֵינֶיהָ דְמָעוֹת... וַיּוֹסֶף הַיֶּלֶד לִבְכּוֹת בַּעֲרִיסָתוֹ בְּקוֹל מְמֻשָּׁךְ, וַתֵּשֶׁב הָאֵם עַל הַמִּטָּה וַתָּלֶט פָּנֶיהָ בְּכַפּוֹת יָדֶיהָ וַתּוֹסֶף גַּם הִיא לִבְכּוֹת בַּלָּאט; וַתֵּבְךְּ וַתִּשָּׁעֵל, וַתִּשָּׁעֵל וַתֵּבְךְּ זְמַן רַב מְאֹד.

וְהִנֵּה בָּא הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף בְּחַלּוֹן הַבַּיִת הַקָּטָן וַיַּרְא אֶת הָאֵם הַבּוֹכִיָּה עַל מִטָּתָהּ וְיַלְדָּהּ הַבּוֹכֶה בַּעֲרִיסָתוֹ. אָז קָפַץ קֶרֶן בֶּן שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹא הַחֶדְרָה וַיְקַפֵּץ מִן הַחַלּוֹן עַל הָרִצְפָּה וַיְּטַפֵּס וַיַּעַל עַל הַקִּירוֹת וְעַל הַתִּקְרָה, וַיָּתַע כֹּה וָכֹה עַד מְצָאוֹ אֶת מְקוֹם מוֹשַׁב הָאֵם וְהַיֶּלֶד, וַיַּבֵּט אֲלֵיהֶם בְּפָנִים מְאִירִים וַעֲלִיזִים וּבְקוֹל צְחוֹק שֶׁל נְעָרִים שׁוֹבָבִים קָרָא:

„פָּקִיד אָנֹכִי, שָׁלִיחַ לַכֹּל, לְכָל כַּנְפֵי הָאָרֶץ אֶדֶא, אָעוּפָה, אֶל בָּתֵּי אֲנָשִׁים אָבֹאָה, אָסוּרָה, אֲרָצוֹת וְיַמִּים בְּדַרְכִּי אֶעֱבֹרָה; אִם יֵשׁ לָכֶם מִכְתָּב בִּכְנָפַי צְרֹרוּ..."

וְלֹא יָכֹל קֶרֶן בֶּן־הַשֶּׁמֶשׁ לְהִתְמַהְמֵהַּ שָׁם בַּחֶדֶר הַקָּטָן וְהַצַּר הַהוּא, כִּי קָצָה נַפְשׁוֹ בַּחשֶׁךְ וּבְרֵיחַ הַנֵּפְט וְלֹא יָכֹל לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הָאִשָּׁה הַחִוְּרִים וְעֵינֶיהָ הַדּוֹמְעוֹת וּפְנֵי הַנַּעַר הַדַּלִּים וְהָרָזִים.

וּבְקָפְצוֹ כְּבָר עַל סַף הַחַלּוֹן לָצֵאת שָׁמַע אֶת קוֹל הַיֶּלֶד הַקּוֹרֵא:

— לְאַבָּא, לְאַבָּא, אַל תִּשְׁכַּח לְהַגִּיד, אָנָּא...

לֵיל חשֶׁךְ פָּרוּשׂ עַל שָׂדֶה וָיָעַר. הִסְתַּתְּרוּ כּוֹכָבִים תַּחַת מִכְסֵה עֲנָנִים כְּבֵדִים וַיִּכְבּוּ. יָשְׁבָה הַלְּבָנָה בְּפִנָּה בְּמַחֲבֵא וַתְּכַס אֶת פָּנֶיהָ בִּשְׂמִיכַת עֲרָפֶל וַתִּקּוֹנֵן. אָז הָלַךְ הָרוּחַ לְטַיֵּל וַיִּמְצָא כִּכָּר רְחָבָה וּגְדוֹלָה מְלֵאָה גְּוִיּוֹת בְּנֵי אָדָם.

וּבַכִּכָּר הַהִיא נֶעֶקְרוּ יוֹם אֶחָד כָּל הַדְּשָׁאִים וְנִרְמְסוּ כָּל הַפְּרָחִים; וְהִתְגּוֹלְלוּ הֲמוֹנֵי אֲנָשִׁים פְּצוּעִים וּדְקוּרִים וּמְלֵאִים חַבּוּרוֹת וַעֲטוּפִים בְּגָדִים קְרוּעִים וּמְלֻכְלָכִים בַּדָּם; וַאֲחוּזִים וּדְבוּקִים אִישׁ בְּכֶתֶף רֵעֵהוּ וּבְצִדּוֹ כְּשִׁבֳּלֵי הַדָּגָן יָשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם, שְׁנַת הַמָּוֶת. — וְשָׁטְפוּ פַּלְגֵי דָם בֵּין שִׁבְרֵי כִידוֹנִים וּקְשָׁתוֹת מְבֻקָּעוֹת.

וַיִּשְׁתּוֹמֵם הָרוּחַ מְאֹד וַיִּרְעַשׁ וַיֶּהֱמֶה. וַיָּרוֹם וַיָּעָף אֶל הַיַּעַר הַקָּרוֹב וַיְעוֹרֵר אֶת הָעֵצִים הָרָמִים מִשְּׁנָתָם. וַיְסַפֵּר

לָהֶם אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה שָׁם בְּעֵמֶק הַבָּכָא. וַיִּשְׁמְעוּ גַם הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר בַּיַּעַר וַיַּרְעִמוּ פָּנִים...

אָז פָּקַח אִישׁ אֶחָד אֶת עֵינָיו וַיֵּאָנַח:

— אוֹי!...

וְלֹא יָדַע הָאִישׁ אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִמָּצֵא בוֹ עַתָּה וְלֹא הֵבִין אֶת הַנַּעֲשֶׂה מִסָּבִיב.

אָז זָכַר, כִּי עוֹד מְעַט וְהֵאִיר הַבֹּקֶר, וּפָרוֹת וְעִזִּים תֵּצֶאנָה מִן הָרְפָתִים וְתִגְעֶינָה לְקוֹל חֲלִיל הָרוֹעֶה; וְקָמָה גַם אִמּוֹ וְתֵצֵא אֶל הָרֶפֶת לַחֲלֹב אֶת הַפָּרָה. אָז יָשׁוּב אָבִיו מִמְּלוּנַת הַגַּן וְהִשְׁקָה אֶת סוּסוֹ עַל הַבְּאֵר הַקְּרוֹבָה. וְיָצְאוּ תַּרְנְגֹלוֹת וְאֶפְרוֹחֵיהֶם מִלּוּלָם וְקִשְׁקְשׁוּ בְּחַרְטוּמֵיהֶם עַל רִצְפַּת הַבַּיִת בְּלָקְטָם אֶת גַּרְגְּרֵי הַדֹּחַן הַפְּזוּרִים לִפְנֵיהֶם; וְהִתְאַסְּפוּ הַצִּפֳּרִים עַל מַשְׁקוֹפֵי הַחַלּוֹנוֹת, וְצִפְצְפוּ עַל רֹאשׁ הַגַּג; וְנֵעוֹרוּ הֶחָסִיד וְהַחֲסִידָה בְּקִנָּם וְיָצְאוּ וְעָמְדוּ עַל רֶגֶל אַחַת זֶה לְעֻמַּת זוּ וְקָרְאוּ: לֶק־לָק־לֶק־לָק!

וּמִן הָרְחוֹב תַּעֲלֶה לְאָזְנָיו צַהֲלַת סוּסִים וּשְׁרִיקַת אוֹפַנֵּי עֲגָלוֹת. הַשְּׁכֵנִים נוֹסְעִים הָעִירָה לִסְחֹר וְלִקְנוֹת וִילָדִים יִשְׁתַּעַשְׁעוּ בָּרְחוֹב וִישַׂחֲקוּ בְּסוּסִים. אָז תָּבֹא אִמּוֹ

ותעירהו: „קומה, עצל, כי כבר האיר היום!" והוא אומר לקום, ללבש את בגדיו ולאכל ארחתו. אז יאסף את עדר הכבשים וינהלם אל המרעה, שם על המעין, על יד הטחנה שגלגליה סובבים ברעש בפלג העמק: תף־תף! תף־תף!

– אישן עוד רגע, אתמתחה מעט, יש פני... עוד לא השמיע הרועה תרועתו הראשונה!

אך כאשר חפץ להתהפך על צדו השנית נגעה ידו בשבר הרמח שבא אל ירכו. ויפקח את עינו האחת רגע אחד וירא – והנה פלג דם סביבו. ויחפץ לראות עוד, אך לא היה בו כח לפקח גם את עינו השנית. ויחפץ לקום ולא יכל, כי כבדה גויתו כעופרת. אז חפץ לנשם והנה קצרה נשימתו מאד וטפות זעה נטפו על מצחו.

– אוי! – התפרצה עוד פעם אנחה מפיו.

והוא זכר, כי שם בחרשה הקטנה המה נירעש הבקר. דבורים ופרפרים ברדים סבבו במחול; חגבים ולטאות נתרו, קפצו, שרקו וזמזמו; סגלים [1]) פעמונים [1]) ורדים וחבצלות[1]) הרימו את ראשיהם העדוים עטרות, ויציצו

[1]) מיני פרחים שונים.

מִתַּחַת הָאַלּוֹנִים, הַבְּרוֹשִׁים וְהַלִּבְנוֹת הַגְּבוֹהִים, וַיַּבִּיטוּ אֶל הַשֶּׁמֶשׁ; נֶאֶבְקוּ הַגַּלִּים בַּפֶּלֶג וַיִּשְׁתַּעַשְׁעוּ וַיִּשְׁטְפוּ בְּדוּמִיָּה הַלְּאָה, הָלְאָה. וּבַמִּסְגָּד הַכָּפוּף מִזִּקְנָה, הָעוֹמֵד עַל שְׂפַת הַנָּהָר, צִלְצֵל הַפַּעֲמוֹן: קְלָם־קְלָם, קְלָם־קְלָם!

פָּתְחָה הַחוּגָה בִּתְפִלַּת הַבֹּקֶר וַיִּרְעֲשׁוּ מִסָּבִיב הַכִּכָּר וְהַיַּעַר, כִּי קָמוּ גַּם הַקּוֹרֵא וְהַדְּרוֹר, הַקִּיכְלִי וְהָעוֹרֵב, וַיַּתְחִילוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַבֹּקֶר בְּשִׁיר.

„אַךְ מַדּוּעַ קַר פֹּה כָּל כַּךְ עַתָּה? — חָפֵץ לִשְׁאֹל — וּמַדּוּעַ רָטֹב הַמָּקוֹם שֶׁאֲנִי שׁוֹכֵב עָלָיו?"

וּבִמְקוֹם שְׁאֵלָתוֹ פָּרַץ דָּם רַב מִגְּרוֹנוֹ וַיְמַלֵּא אֶת פִּיו...

אָז זָכַר כִּי אֶתְמוֹל הָיָה דָבָר נוֹרָא מְאֹד... עָפוּ חִצִּים וְכַדּוּרִים עַל רֹאשׁוֹ וּמִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ נָפְלוּ אֲנָשִׁים הַרְבֵּה חֲלָלִים, וְגַם אוֹתוֹ קָרָה אֵיזֶה מִקְרֶה נוֹרָא . . . וְעָשָׁן עָב וְלוֹהֵט כִּסָּה אֶת הַכִּכָּר, וּמֵרָחוֹק נִשְׁמַע קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל וְנוֹרָא!... וְגַם אֶתְמוֹל לֹא יָדַע מַה הַדָּבָר הַזֶּה...

וַיִּזְכֹּר כִּי עַל שְׂדֵה הַמִּלְחָמָה הִנֵּהוּ, וְאָבִיו וְאִמּוֹ וְהַבַּיִת וְהַטַּחֲנָה רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ מְאֹד, מְאֹד...

— אוי! — נֶאֱנַח הַפָּצוּעַ בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית.

וְהִנֵּה בָּא קֶרֶן בֶּן־שֶׁמֶשׁ וַיִּקְרָא:

„פָּקִיד אָנֹכִי, שָׁלוּחַ לַכֹּל; לְכָל כַּנְפֵי הָאָרֶץ אַדָּא אָעוּפָה; אֶל בָּתֵּי אֲנָשִׁים אָבֹאָה, אָסוּרָה; אֲרָצוֹת וְיַמִּים אֶעֱבֹרָה; אִם יֵשׁ לָכֶם מִכְתָּב בִּכְנָפַי צְרֹרוּ...

וְלֹא יָכֹל קֶרֶן בֶּן־הַשֶּׁמֶשׁ לְהִתְמַהְמֵהַּ בַּמָּקוֹם הַהוּא, כִּי נִרְדְּמוּ כָּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּכִּכָּר, וְלֹא הֵנִיעוּ יַד וָרֶגֶל. וַיִּקְפֹּץ וַיְדַלֵּג עַל פְּנֵי כָּל הַגְּוִיּוֹת הַזָּרוֹת וַיְרַחֵף הָלְאָה.

— לְאָבִי, אָנָּא, לְאִמִּי וּלְ... — נֶאֱנַח הָאִישׁ וְלֹא יָכֹל לְדַבֵּר עוֹד.

וּבְעִיר אַחַת גְּדוֹלָה בִּרְחוֹב צַר וְהוֹמֶה, בַּעֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה אֲשֶׁר בַּדְּיוֹטָה הַחֲמִישִׁית שָׁכַב נַעַר בְּמִטָּתוֹ. וְאָדְמוּ פְּנֵי הַנַּעַר כָּאֵשׁ וּשְׂפָתָיו נִצְרָבוּ, כִּי מַחֲלָה חֲזָקָה תָּקְפָה אוֹתוֹ וּמִן רַב וַתִּבְעַר כָּאֵשׁ בְּעַצְמוֹתָיו.

וַיֵּשְׁבוּ הוֹרֵי הַנַּעַר אֵצֶל מִטָּתוֹ וְהַדְּאָגָה עַל פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁכְּחוּ מֵאֲכֹל אֶת אֲרֻחָתָם בַּיּוֹם, וַתִּדַּד שְׁנָתָם מֵעֵינֵיהֶם בַּלָּיְלָה. וְיֵשׁ אֲשֶׁר תִּגְבַּר עֲלֵיהֶם הַתַּרְדֵּמָה רֶגַע אֶחָד, וְשָׁבוּ בָּרֶגַע הַשֵּׁנִי וְהִתְעוֹרְרוּ וְהִבִּיטוּ אֶל הַמִּטָּה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב בָּהּ

הַנַּעַר וְנֶאֱנָחוּ, וְדִמְעוֹת תֵּרַדְנָה מֵעֵינֵיהֶם. וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְהִנֵּה שָׁרְקָה מְכוֹנַת הַתְּפִירָה בָּעֲלִיָּה הַשֵּׁנִית לִימִינָם, וְהִבִּיטוּ בַּחַלּוֹן וְרָאוּ מִבַּעַד הַחשֶׁךְ אוֹר כֵּהֶה בָּעֲלִיָּה אֲשֶׁר מִמּוּלָם וְיָשַׁב שָׁם סַנְדְּלָר עַל הַשְּׂרַפְרַף וְתָפַר.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִפְקַח הַנַּעַר אֶת עֵינָיו וְהִבִּיט רֶגַע, וְנִשְׁקְפָה מִתּוֹכָן שְׁאֵלָה מָרָה, אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לִמְצֹא לָהּ פִּתְרוֹנִים, וַאֲשֶׁר לֹא יִמְצָא גַּם מִלִּים לְהַבִּיעָהּ. וְרָאָה הַנַּעַר בְּעֵינָיו הַפְּקוּחוֹת הֲמוֹן דְּבָרִים, אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה אוֹתָם הָאָדָם בְּעֵינָיו רַק בְּחֶזְיוֹנוֹ.

אָז יַחְשֹׁב הַנַּעַר כִּי נֶעֶלְמָה מַרְצֶפֶת הָאֲבָנִים שֶׁמִּשְּׁנֵי עֶבְרֵי הַנָּהָר הַשּׁוֹטֵף בָּעִיר, כִּי צָמְחוּ שָׁם עֵצִים גְּבֹהִים וַתִּפְרַח כִּכָּר יְרַקְרַקָּה, וְלָחֲכוּ הַגַּלִּים בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב וּבַצָּהֳרַיִם אֶת חֻפֵּי הָאֲדָמָה הַלַּחָה. וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ כְּחֹם הַיּוֹם, וְנֶחְבְּאָה בֵּין עַנְפֵי הָעֵצִים הַגְּבֹהִים הַשְּׁתוּלִים מֵעֲבָרִים, וּבַלַּיְלָה בַּלַּיְלָה, וְנִשְׁקְפוּ הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים בְּמֶרְחָב גָּדוֹל מְאֹד, מְאֹד, עַד אֲשֶׁר לֹא תוּכַל הָעַיִן לִרְאוֹתָם.

וְהָיָה בְּהַשְׁמִיעַ הַמְּכוֹנָה אֶת שְׁרִיקָתָהּ, וְחָשַׁב הַנַּעַר, כִּי זִמְזְמוּ הַגַּלִּים בְּעָבְרָם בַּגַּן הַסּוֹבֵב אֶת הַבַּיִת וְהִתְנַשְּׂאוּ

וְשָׁאֲלוּ לִשְׁלוֹמוֹ. וְהָיָה בְּהִבָּקַע קֶרֶן הָאוֹר מִן הָעֲלִיָּה שֶׁמִּמּוּלָם אֶל בֵּיתָם, וְחָשַׁב הַנַּעַר כִּי הֵצִיצוּ רֶגַע אֶחָד הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים מִבַּעַד הַחַלּוֹן הַבַּיְתָה וְשָׁאֲלוּ לִשְׁלוֹמוֹ.

אַךְ עֲצוּבִים וְדוּמְמִים יָשְׁבוּ הוֹרָיו וְלֹא יָבִינוּ לְשׁוֹן הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים; וְשָׁמְעוּ אֶת זִמְזוּמֵי הַגַּלִּים וְלֹא יָבִינוּ אֶת שְׂפָתָם הַנְּעִימָה, וְגַם דַּבֵּר לֹא יוּכָלוּ. וְהָיָה כִּי לֹא יִמְצְאוּ הַגַּלִּים מַעֲנֶה, וְשָׁטוּ וְהִשְׁתַּפְּכוּ בָּהָר וּבָעֵמֶק וְהִתְגַּלְגְּלוּ הָלְאָה, הָלְאָה מִבֵּיתָם. וְסָרוּ גַּם הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְנֶעֶלְמוּ מֵחַלּוֹנָם וְהָלְכוּ לְהָאִיר עַל הַר וְעַל עֵמֶק.

וְשָׁכַח הַנַּעַר, כִּי זֶה יָמִים רַבִּים, אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת עֲלוֹת הַשֶּׁמֶשׁ בַּבֹּקֶר וּבֹאָהּ בָּעֶרֶב. כִּי בְּטֶרֶם יִצְלַח לְהַגִּיעַ אֶל הֶחָצֵר אֲשֶׁר מִתַּחַת, תִּכְאַבְנָה רַגְלָיו הָרָפוֹת, בְּרִדְתּוֹ מִן הַמַּעֲלוֹת הָרַבּוֹת וְהַזְּקוּפוֹת; וּבִהְיוֹתוֹ כְּבָר עָיֵף וְיָגֵעַ וְיָצָא בִּבְרַכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת מִן הֶחָצֵר הָרְחוֹבָה, וְתֶחֱרַשְׁנָה אָזְנָיו מִשְּׁרִיקַת הַמֶּרְכָּבוֹת הָרַבּוֹת הָרוֹעֲשׁוֹת עַל מַרְצֶפֶת הָרְחוֹב. וְרָאָה אֲנָשִׁים הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מְאֹד נִלְחָצִים וְעוֹבְרִים עַל הַמִּפְסָעוֹת; וְכַאֲשֶׁר יִשָּׂא אָז אֶת רֹאשׁוֹ הַשָּׁמַיְמָה, וְרָאָה אֶת הַשָּׁמַיִם כִּרְצוּעַת תְּכֵלֶת, שֶׁבְּאַמָּתַיִם רָחְבָּהּ נִדְחֶקֶת בֵּין

הַחוֹמוֹת הַגְּבֹהוֹת, וְהַשֶּׁמֶשׁ אֵינֶנָּה; וְעוֹד רֶגַע וְהִנֵּה כִּסָּה הֶעָשָׁן גַּם אֶת הָרְצוּעָה הַצָּרָה הַזֹּאת.

– אַבָּא, יִשְׁאַל פִּתְאֹם אֶת אָבִיו – מַדּוּעַ לֹא אָמַרְתָּ מְאוּמָה לְגַלֵּי הַנָּהָר... מַדּוּעַ גֵּרַשְׁתָּ אֶת הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים?–

אָז יַעֲצֹם הַנַּעַר אֶת עֵינָיו וְשָׁבָה הַדְּאָגָה עַל פְּנֵי אָבִיו וְאִמּוֹ. וְחָדְלָה הַמְּכוֹנָה לְהַשְׁמִיעַ קוֹל שְׁרִיקָה, וְכָבָה הַנִּיצוֹץ בָּעֲלִיָּה מִנֶּגֶד; וְדוּמִיָּה עֲצוּבָה שָׂרְרָה מְעַט בָּעֲלִיָּה הַקְּטַנָּה.

– –

וְעַל חוֹף הַיַּרְדֵּן עוֹמֵד בַּיִת קָטָן בְּתוֹךְ גַּן גָּדוֹל. וְנִשְׁקְפוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָרִים גְּבֹהִים, הָרֵי הַגּוֹלָן וְהַבָּשָׁן. אַךְ נָמִים עוֹד הֶהָרִים הַגְּבֹהִים וְיַעֲרֵי הָעַד שֶׁעֲלֵיהֶם מְכֻסִּים בְּטַל הַבֹּקֶר. רַק יַרְדֵּן־שׁוֹבָב קָם כְּבָר מִשְּׁנָתוֹ וַיֵּצֵא לָשׂוּחַ בָּעֵמֶק, וְשָׁלַח אֶת גַּלָּיו וְהִתְדַּפְּקוּ בִּקְנֵי הַגֶּדֶר אֲשֶׁר לַגָּן.

וְטֶרֶם עוֹד הֵאִירָה הַשֶּׁמֶשׁ יָצְאוּ מֵהַבַּיִת הַקָּטָן אָב וּבְנוֹ הַקָּטָן. וְסָר הָאָב הָאֻרְוָתָה וְחָבַשׁ אֶת חֲמוֹרוֹ וֶהֱכִינוֹ לַדֶּרֶךְ, וְלָקַח זֵיתִים וְרִמּוֹנִים וּתְאֵנִים וַעֲנָבִים, רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי הָאֲדָמָה לַהֲבִיאָם יְרוּשָׁלַיְמָה. וְסָר גַּם הַבֵּן אֶל הַגַּן וְרָאָה

אֶת שְׁלוֹם עֶרְגָּתוֹ וְקָטַף פֶּרַח אֶחָד חָדָשׁ לַהֲבִיאוֹ בִּכּוּרִים אֶל הָעִיר יְרוּשָׁלָיִם.

וּמְלֵאִים נַאֲדָמִים פְּנֵי הַנַּעַר כְּתַפּוּחַ, אַךְ טֶרֶם עוֹד הֶעֱבִיר כָּלָה אֶת הַתְּנוּמָה מֵעַל עֵינָיו. אָז יִגַּשׁ אֶל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן וְרָחַץ אֶת פָּנָיו בְּמֵימָיו. וְרָאָה כִּי עוֹד מְעַט וְעָלָה הַשַּׁחַר וְנֵעוֹרוּ הֶהָרִים וְיַעֲרֵיהֶם, וְנֵעוֹרוּ גַּם הַצִּפֳּרִים וְהַפְּרָחִים. אָז יִתְפַּלֵּל יַחַד עִם אָבִיו אֶת תְּפִלַּת הַבֹּקֶר תַּחַת כִּפַּת תְּכֵלֶת הַשָּׁמַיִם, וְסָעֲדוּ מְעַט אֶת לִבָּם וְנָסְעוּ לְדַרְכָּם.

וּבְבֹאָם אֶל הַדֶּרֶךְ הָעוֹלָה יְרוּשָׁלַיְמָה וְהִנֵּה כְּבָר הֵאִיר הַבֹּקֶר, וְזָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עַל הֶהָרִים וְעַל חֻפֵּי הַיַּרְדֵּן. וּמְלֵאָה הַדֶּרֶךְ הָעוֹלָה יְרוּשָׁלַיְמָה רוֹכְבִים עַל חֲמוֹרִים וְהוֹלְכִים בָּרֶגֶל. וְנָסְעוּ עֲגָלוֹת טְעוּנוֹת וְשָׁרְקוּ אוֹפַנֵּיהֶן. וְעָמְדוּ יַעֲרֵי אֲרָזִים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵי הַדֶּרֶךְ צוֹהֲלִים וּשְׂמֵחִים, וְהִתְקַשְּׁטוּ הָעֵצִים לִקְרַאת חַג הַבִּכּוּרִים, וְרָטְבוּ הַדְּשָׁאִים מִטַּלְלֵי הַבֹּקֶר, וְהִתְנוֹצְצוּ הַפְּרָחִים בְּצִבְעֵיהֶם הַמְרֻקָּמִים.

וְהָלְכוּ הָלְאָה, הָלְאָה — — — — — —

וּמֵרָחוֹק, מֵרָחוֹק יִתְנוֹסְסוּ מִבַּעַד הָאָבָק חוֹמוֹת גְּבֹהוֹת, וּמְלֵאִים הַמַּעֲקוֹת הַבּוֹלְטִים מִן הַבָּתִּים הַתּוּצָה

אֲנָשִׁים וְנָשִׁים לְבוּשִׁים בִּגְדֵי חַג וּמְלֵאִים שִׂמְחָה. וְהוֹצִיאוּ אֲנָשִׁים הַרְבֵּה אֶת רָאשֵׁיהֶם מִבַּעַד חַלּוֹנוֹת הַדְּיוֹטוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת וְנִרְאוּ שְׂעָרוֹת לְבָנוֹת, שְׁחוֹרוֹת, חוּמוֹת וּמְסֻלְסָלוֹת מִתְנוֹעֲעוֹת בְּנָשֹׁב בָּהֵן רוּחַ קַלָּה. וְהִתְנוֹעֲעוּ עַל גַּגּוֹת הַבָּתִּים לְמַעְלָה גָּבֹהַּ, גָּבֹהַּ דְּגָלִים יָפִים וַאֲרֻכִּים, וְרַעַשׁ הָרְחוֹב וְהָמָה וְסָעַר לְקוֹל קְרִיאָה חֲזָקָה. וְהִשְׁתַּפֵּךְ הַקּוֹל מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, מִן הַחַלּוֹנוֹת וְהַדְּלָתוֹת וְהַמַּעֲקוֹת וְהַגַּגּוֹת וּמֵהָרְחוֹב הַהוֹמֶה קוֹל שִׁירַת הַחוֹגְגִים, שִׁירַת יְרוּשָׁלָיִם:

שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָיִם,
יִשְׁלָיוּ אוֹהֲבָיִךְ!
יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ,
שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ!
— הֵידָד! הֵידָד!!

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

-- אַבָּא, חָפֵץ הַנַּעַר לִשְׁאֹל אֶת אָבִיו בְּפָקְחוֹ אֶת עֵינָיו — מַדּוּעַ לֹא נִסַּע יְרוּשָׁלַיְמָה לְחַג הַבִּכּוּרִים? — אֶפֶס כִּי בְּפָקְחַ הַיֶּלֶד אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אוֹר כֵּהֶה

חוֹדֵר מִבַּעַד שִׁמְשׁוֹת עֲלִיָּתָם. וּמִמַּעַל עַל רֹאשׁוֹ שְׁחוֹרָה הַתִּקְרָה מֵאָבָק וְעָשָׁן. וּפְנֵי אָבִיו וְאִמּוֹ קוֹדְרִים וּמְלֵאִים דְּאָגָה; אַךְ תִּקְוָה קְטַנָּה הֵאִירָה אֶת פְּנֵיהֶם בְּפָקְחוֹ אֶת עֵינָיו. וּמִבַּעַד הַחַלּוֹן הַקָּטָן רָאָה אֶת קִיר הַחוֹמָה הַיְשָׁנָה שֶׁמִּנֶּגֶד. וּמֵהָעֲלִיָּה הַקְּרוֹבָה נִשְׁמְעָה שְׁרִיקַת הַמְּכוֹנָה.

פִּתְאֹם הִתְפָּרֵץ קֶרֶן בֶּן־שֶׁמֶשׁ אֶל הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁתּוֹבֵב וַיִּקְרָא:

– פָּקִיד אָנֹכִי, שָׁלִיחַ לַכֹּל. לְכָל כַּנְפֵי הָאָרֶץ אֵדֶא, אָעוּפָה, בְּבָתֵּי אֲנָשִׁים אָבוֹאָה, אָסוּרָה, אֲרָצוֹת וְיַמִּים בְּדַרְכִּי אֶעֱבֹרָה; אִם יֵשׁ לָכֶם מִכְתָּב בִּכְנָפַי צְרֹרוּ...

וְלֹא חָפֵץ קֶרֶן בֶּן־הַשֶּׁמֶשׁ לָרֶדֶת דֶּרֶךְ הַמַּדְרֵגוֹת הָרַבּוֹת וַיְמַהֵר אֶל הַחַלּוֹן לִקְפֹּץ מִשָּׁם אֶל הָעֲלִיָּה שֶׁמִּנֶּגֶד, אֶל הַסַּנְדְּלָר הַיּוֹשֵׁב עַל הַשְּׁרַפְרָף.

וּבִהְיוֹתוֹ כְּבָר מֵעֵבֶר הַחַלּוֹן שָׁמַע אֶת קוֹל הַנַּעַר:

–לַיַּרְדֵּן–אָנָּא–לְהַרְרֵי–אֶפְרַיִם–לִירוּשָׁלַיִם–שָׁמָּה– בְּאֶרֶץ–יִשְׂרָאֵל–

מ. ל. הַרְלִיק.

Nº
138

פרחים

מִסִּפּוּרֵי אֲחוֹתִי.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

מֹשֶׁה טַיְץ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מִסִּפּוּרֵי אֲחוֹתִי.

(אַגָּדָה).

מַה יָּפִים, מַה חֲבִיבִים הֵם זִכְרוֹנוֹת הַיַּלְדוּת!
אַךְ אֲהָהּ! הַזִּכְרוֹנוֹת הַנְּעִימִים הוֹלְכִים וְנִשְׁכָּחִים...
רַק אוֹתָהּ לֹא שָׁכַחְתִּי עוֹד.
הֲבוֹא יָבֹא הַיּוֹם וְאֶשְׁכַּח גַּם אוֹתָהּ?

– אֲנִי שָׁכַבְתִּי אָז עַל עַרְשִׂי, כִּי חוֹלֶה הָיִיתִי, וְהִיא עֵרָה הָיְתָה אֶצְלִי בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה.

עַתָּה בָּרִיא אָנֹכִי וְהִיא – אֵינֶנָּה.

וַאֲנִי מִתְפַּלֵּא מְאֹד, אֵיכָה זֶה יָכֹלְתִּי אָז לִהְיוֹת חוֹלֶה, בְּשָׁעָה שֶׁהִיא יָשְׁבָה עַל מִטָּתִי.

וְאוּלָם פֶּלֶא יוֹתֵר גָּדוֹל הוּא לִי, אֵיכָה זֶה יָכוֹל אֲנִי עַתָּה לִהְיוֹת בָּרִיא וְשָׁלֵם, בְּעֵת אֲשֶׁר הִיא אֵינֶנָּה.

אָחוֹת קָרָאתִי לָהּ, אַךְ עַתָּה אֵינֶנָּה בֵּין בְּנוֹת אָבִי.

אוּלַי מֵתָה? אוּלַי שֻׁנְּתָה עַד שֶׁאֵין לְהַכִּירָהּ עוֹד? מִי יוֹדֵעַ...

וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ אוֹתָהּ וְאֵינֶנִּי מוֹצְאָהּ.

וָיִּרָא אָנֹכִי לִמְצֹא אוֹתָהּ, פֶּן שֻׁנָּה מַרְאֶהָ, פֶּן שֻׁנָּה אוֹר עֵינֶיהָ הַטּוֹבוֹת וְהַנְּעִימוֹת וַתְּהִי כְּכָל הָאָדָם.

וָיִּרָא אָנֹכִי לְאַבֵּד אוֹתָהּ לְעוֹלָם, לְאַבֵּד אוֹתָהּ גַּם מִזִּכְרוֹנִי.

וְהִיא הֵיטִיבָה אֶת מְרַאֲשׁוֹתַי וַתַּשְׁקֵנִי סַמֵּי מַרְפֵּא כְּמִצְוַת הָרוֹפֵא.

וְהִיא הֵיטִיבָה אֶת לִבִּי וַתַּשְׁקֵנִי אוֹר עֵינֶיהָ וְחֹם נַפְשָׁהּ הַמְּלֵאָה אַהֲבָה.

וָאָשׁוּב לְאֵיתָנִי.

וַתְּגָרֵשׁ אֶת יְגוֹנִי בִּצְחוֹקָהּ הַקַּל, אֲשֶׁר רִחֵף תָּמִיד עַל שְׂפָתֶיהָ.

וָאֱהִי שָׂמֵחַ.

וַתְּיַשְּׁנֵנִי בְּאַגָּדוֹתֶיהָ וּשְׁנָתִי עָרְבָה עָלָי.

רַבּוֹת רַבּוֹת סִפְּרָה לִי... אֶת הַכֹּל שָׁטְפוּ גַּלֵּי הַיָּמִים הָרָעִים; רַק אַגָּדָה אַחַת הִצַּלְתִּי מִשְׁלָלָם:

הוּא הָיָה נַעַר קָטָן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֲבוֹתָיו הַנָּמוּךְ, שֶׁעָמַד בְּמָקוֹם שֶׁהַנָּהָר וְהַיַּעַר נִפְגָּשִׁים יָחַד.

הוּא הָיָה נַעַר קָטָן וּכְבָר הֵבִין לְדַבֵּר עַל הָעֵצִים וְעַל הַגַּלִּים.

הַשֶּׁמֶשׁ מִלְאָהוּ אוֹר וָזֹהַב, הַצִּפֳּרִים לִמְּדוּהוּ נִגּוּנֵי אַהֲבָה וְרֵעוּת. וּבְעֵת אֲשֶׁר הָרוֹעֶה עָשָׂה לוֹ חָלִיל קָטָן, זָכַר אֶת קוֹלוֹת הָרַעַם וְהַסּוּפָה וַיְהִי גַּם הוּא לִמְנַגֵּן.

נַעַר קָטָן הָיָה וּכְבָר הֵבִין אֶת לְשׁוֹן הַנָּהָר וּלְשׁוֹן רָאשֵׁי הַבְּכָאִים.

שָׁעוֹת, שָׁעוֹת הָיָה יוֹשֵׁב עַל שְׂפַת הַנָּהָר וּמַאֲזִין וּמַקְשִׁיב לָאַגָּדָה אֲשֶׁר לָחֲשׁוּ הַגַּלִּים זֶה לָזֶה. וְאַגָּדַת הַגַּלִּים אֵין לָהּ רֵאשִׁית וְאֵין לָהּ אַחֲרִית, רַק כֻּלָּהּ נִפְלָאָה וּסְתוּמָה מֵהָחֵל וְעַד כָּלֵה.

וְהָיָה מַאֲזִין שָׁעוֹת, שָׁעוֹת לְקוֹל הָרוּחַ הַמִּתְהַלֵּךְ בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים וּמְסַפֵּר שָׁם אֶת סוֹדוֹתָיו בִּלְשׁוֹנוֹ. הַלָּשׁוֹן הַזֹּאת נִשְׁכְּחָה כְּבָר לְגַמְרֵי מִלֵּב בְּנֵי הָאָדָם, אַךְ הַנַּעַר הַקָּטָן, תַּלְמִיד הַשֶּׁמֶשׁ וְהַצִּפֳּרִים, הֵבִין אֶת הַלָּשׁוֹן הַנִּפְלָאָה הַהִיא וַיָּבֶן אֶת הַמַּעֲשִׂיּוֹת אֲשֶׁר סִפֵּר הָרוּחַ לְצַמְּרוֹת הַבְּכָאִים.

וְהַנַּעַר הַקָּטָן הָיָה חוֹזֵר עַל הָאַגָּדוֹת הָהֵן בְּאָזְנֵי אֲבוֹתָיו וּבְאָזְנֵי נַעֲרֵי הַכְּפָר הַקָּרוֹב, וַיָּשַׁר לָהֶם אֶת הַנִּגּוּנִים אֲשֶׁר לִמְּדוּהוּ הַצִּפֳּרִים.

וַיַּחְשְׁבוּ אֲבוֹתָיו וַחֲבֵרָיו, כִּי בוֹדֶה הוּא מִלִּבּוֹ אֶת הַמַּעֲשִׂיּוֹת וְאֶת הַנִּגּוּנִים, וַיֹּאמְרוּ כִּי דִמְיוֹן גָּדוֹל לוֹ...

וְהַנַּעַר הַקָּטָן הָלַךְ הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיְהִי לְעֶלֶם וַיִּשְׁמַע עוֹד אַגָּדוֹת מִפִּי הַגַּלִּים וְהָרוּחַ, וַיִּלְמַד עוֹד נִגּוּנִים מִפִּי הַצִּפֳּרִים.

*

וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲזֹב הָעֶלֶם אֶת הַמָּקוֹם, שֶׁהַנָּהָר וְהַיַּעַר נִפְגָּשִׁים שָׁם יַחַד, וַיֵּלֶךְ לָשׁוּחַ בְּתוֹךְ הַיַּעַר הַמִּשְׂתָּרֵעַ לְמֶרְחַקִּים וַיִּרְחַק מְאֹד לָלֶכֶת.

מַעְיְנוֹת הַמַּיִם שִׁבְּרוּ אֶת צְמָאוֹ, גַּרְגְּרֵי הַיַּעַר—אֶת רַעֲבוֹנוֹ, וּמִירַת הַלַּיִל יְשֵׁנָה אוֹתוֹ בִּנְעִים קוֹלָהּ בַּלַּיְלָה, וְהַשֶּׁמֶשׁ הֱעִירָהוּ בְּחֹם קַרְנָיו בַּבֹּקֶר. מִשְׁכָּבוֹ הָיוּ הֶעָלִים וְהָעֲשָׂבִים הָרַכִּים, וּמְכַסֵּהוּ הַשָּׁמַיִם הַמְשֻׁבָּצִים כְּאַבְנַיִם טוֹבוֹת.

וּכְנוֹחַ עַל הָעֶלֶם רוּחַ מִמָּרוֹם נָתַן כְּשִׁיר קוֹלוֹ—וּזְמִירוֹת הַלַּיִל נֶחְבְּאוּ מִבֹּשֶׁת, הָרוּחוֹת הִתְגַּנְּבוּ בֵּין הֶעָלִים וְהֶאֱזִינוּ.

וַיִּשְׁכַּח הָעֶלֶם אֶת אֲבוֹתָיו שָׁם בַּבַּיִת וְאֶת חֲבֵרָיו שָׁם בַּכְּפָר, וַיִּבְלָעֵהוּ הַטֶּבַע וַיְהִי כְּאַחַד מִבְּנֵי הַיַּעַר: כְּפֶרַח הוֹלֵךְ כְּעֵץ מִתְנוֹעֵעַ.

וַיֵּלֶךְ הָלְאָה הָלְאָה, עַד אֲשֶׁר כָּלָה הַיַּעַר. וַיֵּצֵא לָעֲרָבָה וַיַּבֵּט הֵנָּה וָהֵנָּה.

מֵרָחוֹק נִרְאוּ לוֹ בָּתִּים, בָּתִּים, בָּתִּים.– אָז זָכַר אֶת בֵּית אֲבוֹתָיו, מָקוֹם שֶׁהַנָּהָר וְהַיַּעַר נִפְגָּשִׁים יָחַד.

וַיֵּלֶךְ בִּרְחוֹבוֹת הָעִיר.

הוּא הֶאֱזִין אֶת רַעַשׁ הַגַּלְגַּלִּים, הֲמוּלַת הַשְּׁוָקִים וְלֹא הֵבִין מְאוּמָה.

הָעֶלֶם הֵבִין לְדַבֵּר עַל הָעֵצִים וְעַל הַגַּלִּים, אַךְ לֹא הֵבִין אֶת לְשׁוֹן הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּשּׁוּק וַיֵּלֶךְ מַר בַּחֲמַת רוּחוֹ...

אָז נָהָה עָלָיו יַד הָרוּחַ וְהַגַּלִּים, וַיִּפְתַּח אֶת פִּיו בְּקוֹל עֹז, בְּקוֹל רַעַם, הַהוֹלֵם אֶת הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחֵץ אֶת הַלֵּב.

אָז אָחֲזָה רְעָדָה אֶת הַהוֹלְכִים בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים וַיַּעַמְדוּ כֻּלָּם מִשְׁתּוֹמְמִים.

וְהַס הָשְׁלַךְ בְּחוּצוֹת קִרְיָה.

אָז פָּתַח הָעֶלֶם אֶת פִּיו בִּנְעִים קוֹלוֹ.

וְהִנֵּה הָיוּ הַבָּתִּים לִיעָרִים, הָאֲנָשִׁים לְאַלּוֹנִים, הַנָּשִׁים לִגְפָנִים, הַיְלָדִים לִפְרָחִים וְהַלְּבָבוֹת לִזְמִירוֹת הַלָּיִל.

כֵּן הָיָה... הַמְשׁוֹרֵר הָאֳמָן...

וַיָּשַׁר הָעֶלֶם אַהֲבָה וְאַהֲוָה עִם גַּלֵּי הַנָּהָר וְרוּחוֹת הַיַּעַר, וַיָּשַׁר עַד בּוֹשׁ, עַד כִּי יָצְאָה נִשְׁמָתוֹ בְּשִׁירָתוֹ.

אָז נָפַל הַמְשׁוֹרֵר בְּיַעֲרוֹ בֵּין הָעֵצִים וְהַפְּרָחִים, אֲשֶׁר בָּרָא, וַתִּבְכֶּינָה אוֹתוֹ זְמִירוֹת הַיַּעַר אֲשֶׁר עָשָׂה".

№
139

פרחים

מֵאַגָּדוֹת זְקֵנָתִי.

מֵאֵת

לִיפְּמַן־לֶוִין.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מֵאַגָּדוֹת זְקֵנָתִי.

— זְקֶנְתִּי, מַדּוּעַ יָשֵׁן שְׁמוּאֵל כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה? — יָשֵׁן הוּא גַּם עַל זְרוֹעוֹת אִמָּא, כַּאֲשֶׁר תֵּינִיקֵהוּ, אֵינֶנּוּ פּוֹקֵחַ אֶת עֵינָיו וְאֵינֶנּוּ מַבִּיט אֵלַי, אַף כִּי קוֹרֵא אֲנִי לוֹ?

— יָשֵׁן הוּא, בְּנִי, בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים מֵרֹב עַצְּבוּת עַל תּוֹרָתוֹ שֶׁשָּׁכַח בְּצֵאתוֹ לַאֲוִיר הָעוֹלָם.

— תּוֹרָה?! הַאִם כְּבָר לָמַד תּוֹרָה? הֲלֹא כָּל כַּךְ קָטָן הוּא וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ עוֹד לְדַבֵּר, גַּם „אִמָּא" וְ„אַבָּא" אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּא עוֹד... הוּא יוֹדֵעַ רַק לִצְעֹק וְלִבְכּוֹת.

— כֵּן, בְּנִי. וּבְכָל זֹאת לָמַד כְּבָר אֶת הַתּוֹרָה, אֶת כָּל הַתּוֹרָה לָמַד; אַךְ בְּצֵאתוֹ לַאֲוִיר הָעוֹלָם, בָּא מַלְאָךְ וּסְטָרוֹ עַל פִּיו — וְזֶה הוּא הֶחָרִיץ, אֲשֶׁר עַל שְׂפָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה מִתַּחַת לְחָטְמוֹ. וּמִכֵּיוָן שֶׁסָּטַר לוֹ מַלְאָךְ עַל פִּיו, מִיָּד שָׁכַח אֶת לִמּוּדוֹ.

– לָכֵן – הוֹסִיפָה זְקֵנָתִי – שׁוֹכֵב הַיֶּלֶד בְּעֵינַיִם עֲצוּמוֹת, – שׁוֹכֵב וְהוּא שָׁרוּי בְּצַעַר גָּדוֹל. אֵין הוּא רוֹצֶה לְהַבִּיט אֶל הַשֶּׁמֶשׁ – כִּי מַה הוּא אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ לְעֻמַּת אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁהֵאִיר לוֹ וְכָבָה? – וְיֵשׁ שֶׁהוּא צוֹעֵק וּבוֹכֶה, צוֹעֵק וּבוֹכֶה: צַעֲרוֹ גָדוֹל מִנְּשֹׂא...

– אֲבָל, הַגִּידִי נָא, זְקֵנָתִי, הֵן גַּם עַל שְׂפָתִי יֵשׁ חָרִיץ כָּזֶה, הֲגַם אֲנִי יָדַעְתִּי כְבָר אֶת כָּל הַתּוֹרָה?... וְלָמָּה זֶה סוֹטֵר הַמַּלְאָךְ עַל פִּי הַיֶּלֶד? לָמָּה זֶה נִשְׁכַּח אֶת הַתּוֹרָה?

– לִלְמֹד, בְּנִי; צָרִיךְ – לִלְמֹד!... אִם יָגַעְתָּ – מָצָאתָ, וְאִם לָמַדְתָּ – יָדַעְתָּ. וְלוּלֵא שָׁכַח הַיֶּלֶד תַּלְמוּדוֹ לָמָּה לוֹ לִלְמֹד עוֹד? אֲבָל שְׁמַע, בְּנִי, וַאֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֶׂה יָפֶה:

– בְּטֶרֶם שֶׁיֵּצֵא הַיֶּלֶד לַאֲוִיר הָעוֹלָם, רֹאשׁוֹ בֵין זְרֹעוֹתָיו, וְיָדָיו עַל בִּרְכָּיו, וְנֵר הוֹלֵךְ עַל רֹאשׁוֹ וּמֵאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ וּמַלְאָךְ בָּא וּמְלַמְּדוֹ, לֹא בְּאֹמֶר וְלֹא בִדְבָרִים – גַּם לֹא בִרְמִיזָה... נֵר הוֹלֵךְ עַל רֹאשׁוֹ וּמֵאִיר לוֹ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְדוֹרוֹת אַחַר הוֹרוֹת בָּאִים וְעוֹבְרִים לְפָנָיו, דוֹר דוֹר וּגְדוֹלָיו, דוֹר דוֹר וְגִבּוֹרָיו, דוֹר דוֹר וַחֲכָמָיו. רוֹאֶה הוּא אֶת גֹּשֶׁן בְּמִצְרַיִם וְאֶת הַר סִינַי בַּמִּדְבָּר, אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עַל הַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת

הַגּוֹלִים הַכּוֹכִים עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל, אֶת הָאָרֶץ הַשּׁוֹמֵמָה וְאֶת הַ„גָּ/וּת" הַמָּרָה...

— אֲבָל הַגִּידִי לִי, זְקֶנְתִּי, הֲכָל הַיְלָדִים שׁוֹכְחִים אֶת תּוֹרָתָם? —

— כֵּן, בְּנִי, כָּל הַיְלָדִים שׁוֹכְחִים אֶת הַתּוֹרָה; וּמַעֲשֶׂה בְּיֶלֶד שֶׁנּוֹלַד בִּשְׁנֵי רָאשִׁים...

— בִּשְׁנֵי רָאשִׁים?!...

— כֵּן, בְּנִי, יֶלֶד בִּשְׁנֵי רָאשִׁים... גּוּפוֹ הָיָה כְגוּף כָּל הָאֲנָשִׁים, אֲבָל שְׁנֵי רָאשִׁים הָיוּ לוֹ: רֹאשׁ אֶחָד מִפָּנִים וְרֹאשׁ אֶחָד מֵאָחוֹר. וּמֵצַח הָיָה לְכָל רֹאשׁ, וְעֵינַיִם מִתַּחַת כָּל מֵצַח, וְאַף, וּשְׂפָתַיִם וְסַנְטֵר לְכָל אֶחָד מֵהֶם; וּכְשֶׁיָּצָא לַאֲוִיר הָעוֹלָם בָּא מַלְאָךְ וּסְטָרוֹ עַל שְׂפָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה בְּרֹאשׁ אֶחָד. הַיֶּלֶד הִתְחִיל בְּחִתּוּלָיו וְהָשְׁכַּב עַל יַד אִמּוֹ. וְהַיֶּלֶד צוֹעֵק וּבוֹכֶה, פִּיו פָּתוּחַ, חָפֵץ הוּא לֶאֱכֹל, וַיֵּינִיקוּ אוֹתוֹ — וַיִּדֹּם. דּוֹמֵם שׁוֹכֵב הַיֶּלֶד וְעֵינָיו עֲצוּמוֹת. פָּנָיו עֲגוּמִים, עֲגוּמִים מְאֹד, צַעַר עָמֹק שָׁפוּךְ עֲלֵיהֶם — צַעַר שֶׁל בַּעַל חַי אִלֵּם, עִוֵּר וְחֵרֵשׁ...

שְׁנֵי יָמִים עָבְרוּ, וְאִישׁ לֹא רָאָה, וְאִישׁ לֹא יָדַע, כִּי שְׁנֵי רָאשִׁים לַיֶּלֶד. וַיְהִי בֹקֶר — יוֹם שְׁלִישִׁי.

מַכְאוֹבוֹת הָאֵם הוּקַלּוּ מְעַט וַתֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה.

וַתִּקַּח אֶת הַיֶּלֶד עַל זְרוֹעוֹתֶיהָ לְהִתְבּוֹנֵן עָלָיו, וַיְהִי בְּהַבִּיטָהּ אֶל עָרְפּוֹ — וְהִנֵּה: פָּנִים!

פָּנִים מְאִירִים וְעֵינַיִם גְּדוֹלוֹת פְּקוּחוֹת וּמַבִּיטוֹת אֵלֶיהָ יָשָׁר — הָאֵם הִתְעַלְּפָה...

וְהַיֶּלֶד עָמַד וְקָרָא לְעֶזְרָה:

— חוּשׁוּ, הַצִּילוּ — אִמָּא הִתְעַלְּפָה...

אָז בָּא הָאָב הַחַדְרָה.

וְהַיֶּלֶד עוֹמֵד לְפָנָיו עַל הַמִּטָּה וְקוֹרֵא אֵלָיו:

— אַבָּא, אַבָּא, אַל תִּירָא מִפָּנַי... בִּשְׁנֵי רָאשִׁים נוֹלַדְתִּי וְהַמַּלְאָךְ בָּא וְסָטַר עַל פִּי בְּרֹאשִׁי הָאֶחָד וַיִּשְׁכַּח לִסְטֹר עַל פִּי גַּם בְּרֹאשִׁי הַשֵּׁנִי — וְעַתָּה הִנְנִי זוֹכֵר אֶת כָּל אֲשֶׁר לָמַדְתִּי בְּטֶרֶם שֶׁנּוֹלַדְתִּי: נֵר הָיָה דוֹלֵק עַל רֹאשִׁי וְהֵאִיר לִי מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ — צָפִיתִי אֶת כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ וְאֶת כָּל הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים לִהְיוֹת... וְעַתָּה דְּבָרִים גְּדוֹלִים, דְּבָרִים חֲשׁוּבִים לִי לְהוֹדִיעַ; וְאַתֶּם אַל תִּפְחֲדוּ וְאַל תִּירְאוּ, לְכוּ וְאִמְרוּ לָרַב, כִּי יָבֹא הֵנָּה — וְיִשְׁמַע מַה בְּפִי...

וַאֲנָשִׁים וְנָשִׁים בָּאִים הַבַּיְתָה, כֻּלָּם מִתְפַּלְאִים לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ.

הָרַב בָּא.

אָז הִתְעַטֵּף הָרַב בְּטַלִּיתוֹ וַיִּקְשֹׁר תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ וְעַל זְרֹעוֹ, וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי הַיֶּלֶד הַהוּא —

— שָׁלוֹם לְךָ, רַבִּי! — קָרָא הַיֶּלֶד.

— שָׁלוֹם לְךָ, רַבִּי וְאַלּוּפִי! — עָנָה הָרַב, וַיִּגַּשׁ אֵלָיו כְּשָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת.

וַאֲנָשִׁים וְנָשִׁים עוֹמְדִים מֵאַחֲרֵי הָרַב — כֻּלָּם מִשְׁתָּאִים וּמַחֲרִישִׁים.

אָז פָּתַח הַיֶּלֶד אֶת פִּיו וַיֹּאמֶר:

— רָאִיתִי אֶת כָּל הַמּוֹצָאוֹת אֶת בְּנֵי עַמִּי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָם וּבְכָל אַרְצוֹת גָּלוּתָם. רָאִיתִי אֶת הַלֶּהָבָה הַגְּדוֹלָה, אֲשֶׁר אָכְלָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאֶת כָּל כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל; רָאִיתִי אֶת כָּל הַמְּדוּרוֹת, אֲשֶׁר עָרְכוּ לָהֶם בְּכָל אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם, רָאִיתִי אֶת נַהֲרֵי נַחֲלֵי דָמָם הַשָּׁפוּךְ עַל אֱמוּנָתָם וֵאלֹהֵיהֶם... וְהַדָּם הָרוֹתֵחַ הַזֶּה טִפְטֵף וּבָא טִפִּין טִפִּין אֶל תּוֹךְ עוֹרְקַי, אֶל תּוֹךְ לְבָבִי — הַדָּם הַזֶּה הֵבִיא אֶת כָּל תּוֹרַת עַמִּי אֶל קִרְבִּי... אַלְפֵי דוֹרוֹת עָבְרוּ

– וְדָמָם שׁוֹטֵף כִּי . . . רִבְבוֹת אַחֵינוּ נֶהֶרְגוּ עַל אַרְצֵנוּ, עַל עַמֵּנוּ וְעַל דָּתֵנוּ – וְאַנְחָתָם הָאַחֲרוֹנָה סוֹעֶרֶת בְּקִרְבִּי . . . בָּנִים טוֹבִים וְנֶאֱמָנִים לְעַמָּם חָשְׁבוּ מַחְשֶׁבֶת הַגְּאֻלָּה הַגְּדוֹלָה – וְהַמַּחֲשָׁבָה הַהִיא רְשׁוּמָה עַל לוּחַ לִבִּי . . . עַתָּה שִׁמְעוּ אֵלַי וְאַגִּידְכֶם דָּבָר . . . מוֹפְתִים יִהְיוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

– הָס! – קָרָא הָרַב – אַל תַּגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית! אין מְגַלִּין אֶת הַקֵּץ . . .

וְהַיֶּלֶד מוֹסִיף וּמְדַבֵּר:

כּוֹכָב גָּדוֹל יֵרָאֶה בִּשְׁמֵי־הַשָּׁמַיִם, וּמִסָּבִיב לוֹ כַּדּוּר שֶׁל אֵשׁ שְׁחוֹרָה. שְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשִׁים לַיְלָה יֵרָאֶה הַמַּרְאֶה בַּשָּׁמָיִם...

– דֹּם! – קָרָא אֵלָיו הָרַב שֵׁנִית, וַיִּקְרָא אֶל הָאֲנָשִׁים הַמְמַלְּאִים אֶת הַבַּיִת:

– מַהֲרוּ וּצְאוּ כֻּלְּכֶם מִזֶּה, וַעֲשָׂרָה מִכֶּם יָשׁוּבוּ הֵנָּה עֲטוּפִים בְּטַלִּיתוֹת, וְאָנֹכִי אַשְׁבִּיעֵהוּ אָז – לְהִשְׁתַּתֵּק . . .

וְהַיֶּלֶד מְמַהֵר וְאוֹמֵר:

– וְאַחֲרֵי הַכּוֹכָב הַזֶּה תּוֹפִיעַ בַּשָּׁמַיִם קֶשֶׁת אֲדֻמָּה כַּדָּם – עֶשְׂרִים יוֹם וְעֶשְׂרִים לַיְלָה תַּעֲמֹד הַקֶּשֶׁת בַּשָּׁמַיִם... אַחֲרֶיהָ

תָּבֹאנָה סוּפוֹת וּסְעָרוֹת נוֹרָאוֹת, רְעָמִים יִרְעָמוּ וּבְרָקִים יִבְרֹקוּ; וְהָרְעָמִים וְהַבְּרָקִים בְּלוּלִים וּמְעֹרָבִים . . . אָז יִהְיֶה חֹשֶׁךְ עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, כְּמִסְפַּר הַשָּׁנִים, אֲשֶׁר הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. וְאַחֲרֵי הַחֹשֶׁךְ יִהְיֶה אוֹר — אוֹר גָּדוֹל — אוֹר . . .

— דֹּם! — קָרָא הָרַב, וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים עֲטוּפֵי־טַלִּית נִכְנְסוּ הַחֶדְרָה.

הַיֶּלֶד נִשְׁתַּתֵּק רָגַע. דְּמָמָה בַבָּיִת. אֵימָה גְדוֹלָה נוֹפֶלֶת עַל הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱסָפִים. אָז פָּרַשׂ הָרַב אֶת כַּפָּיו וַיִּפְתַּח אֶת פִּיו וַיֹּאמֶר: — „הִנְנִי מַשְׁבִּיעֲךָ בִּפְנֵי עֵדָה זוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם לְהָשִׁיב אֶת רוּחֲךָ לַמָּרוֹם — וּלְחַכּוֹת שָׁם עַד עֵת קֵץ! . . .“

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הֵשִׁיב הַיֶּלֶד אֶת רוּחוֹ אֶל הָאֱלֹהִים.

№
140—141

פרחים

תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

י. א. לֵיזֶרוֹבִיץ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה“ וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן.

(אַגָּדָה לְפוּרִים).

ססס

עֲשָׂרוֹת שָׁנִים אֲחָדוֹת עָבְרוּ אַחַר הַחֻרְבָּן הָרִאשׁוֹן. יִשְׂרָאֵל נוֹדֵד בַּגּוֹלָה וְנוֹשֵׂא עֹל מַלְכֵי פָּרַס וּמָדָי; אֶרֶץ יְהוּדָה עֲזוּבָה וְשׁוֹמֵמָה; פֹּה וָשָׁם מִתְגּוֹלְלוֹת עַצְמוֹת הַגִּבּוֹרִים, אֲשֶׁר הֶעֱרוּ נַפְשָׁם לָמוּת בַּמִּלְחָמָה עַל אַרְצָם הַקְּדוֹשָׁה וְעַל עַמָּם, עַם יְיָ; פֹּה וָשָׁם יֵרָאוּ גַּלֵּי אֵפֶר בֵּין חָרְבוֹת הֵיכָלִים וְאַרְמוֹנוֹת תִּפְאָרָה.

וּבֵין הַגַּלִּים הַשּׁוֹמֵמִים הָאֵלֶּה לְעִתִּים רְחוֹקוֹת מִתְהַלֵּךְ כַּצֵּל זָקֵן אוֹ זְקֵנָה, בּוֹדֵד, נִשְׁעָן עַל מִשְׁעַנְתּוֹ וּבוֹכֶה עַל עִיר הָאֱלֹהִים הַמָּשְׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה... וְיֵשׁ אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלוֹ עַל אֵיזֶה קְפִים מֵעֵץ אוֹ לְבֵנָה מַכִּיר.

וְהִכָּהוּ לְבָבוֹ, כְּאִלּוּ דָּרַךְ עַל אֵבֶר מְדֻלְדָּל שֶׁל גְּוִיַּת עֲנָק שֶׁנִּטְּלָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנָּה וְהוּא מְמַהֵר לְהָשִׁיב רַגְלוֹ הָרוֹעֶדֶת.

וַעֲמֻקָּה הִיא הַדְּמָמָה בֵּין הֶחֳרָבוֹת יוֹמָם. וְנוֹרָאָה הִיא הַדְּמָמָה בַּעֲבֹר הַיּוֹם, כִּנְטוֹת הַצְּלָלִים... כָּל צִפּוֹר לֹא תָנוּד שָׁם, כָּל רוּחַ לֹא יָנוּעַ שָׁם. כָּל צֶאֱצָאֵי הַטֶּבַע מִסָּבִיב כְּמוֹ עָצְרוּ אֶת נְשִׁימָתָם מִפְּנֵי פַּחַד אֲדֹנָי וַחֲרוֹן אַפּוֹ אֲשֶׁר נִתַּךְ עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה...

פִּתְאֹם הֻפְרְעָה הַדּוּמִיָּה הָאֲרֻכָּה. קוֹל מַשַּׁק כְּנָפַיִם נִשְׁמַע עַל פְּנֵי הֶחֳרָבוֹת...

וְהַמַּשָּׁק הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, כְּכָל אֲשֶׁר יִקְרַב בַּעַל הַכְּנָפַיִם מַטָּה, מַטָּה אֶל הָאָרֶץ. וּבַעַל הַכְּנָפַיִם עָף וַיֵּרֶד חִישׁ כַּבָּרָק. הִנֵּה הוּא שׁוֹהֶה רֶגַע מִמַּעַל לַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, הָעוֹמֵד כָּפוּף וְאָבֵל וּמַשְׁקִיף דּוּמָם עַל פְּנֵי עִיֵּי הַמַּפֵּלָה, אֲשֶׁר מִסָּבִיב...

וְהַלַּיְלָה הָאָפֵל מַבִּיט וּמִשְׁתָּאֶה...

וּמִן הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי הוּא עָף הָלְאָה, הָלְאָה... הִנֵּה הוּא יוֹרֵד עַל פְּנֵי מְעָרָה אַחַת עַתִּיקָה מְאֹד, הֲלֹא הִיא מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, אֲשֶׁר בָּהּ יִישְׁנוּ שְׁנַת־עוֹלָם הָאָבוֹת

וְהָאִמָּהוֹת", וּבַעֲמֹד הַמְעוֹפֵף בְּפֶתַח הַמְעָרָה, וַתְּמַלֵּא כָּל הַסְּבִיבָה אוֹר יְקָרוֹת...

– אָכֵן מַלְאַךְ אֲדֹנָי הוּא זֶה – דִּבֶּר הַלַּיְלָה לְנַפְשׁוֹ – כִּי עַל כֵּן לֹא כַּנְפֵי נוֹצָה לוֹ, כִּי אִם כַּנְפֵי זֹהַר הָרָקִיעַ!... כֵּן; אֲבָל מַדּוּעַ כֹּה קוֹדְרִים פָּנָיו הַמְּאִירִים? מַדּוּעַ כֹּה עֲצוּבִים מַבָּטֵי עֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת? הֲיֵדְעוּ גַם מַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם שָׁם מִמַּעַל עֶצֶב וּדְאָגָה?

וְלֹא יָדַע הַלַּיְלָה, כִּי הַמַּלְאָךְ הַזֶּה הוּא אֵלִיָּהוּ, אֲשֶׁר עָלָה בִּסְעָרָה הַשָּׁמַיְמָה, אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, הַיּוֹדֵעַ אֶת נֶפֶשׁ עַמּוֹ הָאָהוּב וְהָאֻמְלָל וּבְצָרָתוֹ גַּם לוֹ צָר.

וּבְשָׁעָה שֶׁגְּזֵרוֹת רָעוֹת וְצָרוֹת מִתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, יִכְאַב לֵב הַמַּלְאָךְ הַטּוֹב הַזֶּה, וְאָז לֹא יָנוּחַ וְלֹא יִשְׁקֹט, פָּנָיו הַמְּאִירִים יִשְׁחֲרוּ מִשְּׁחוֹר וְעֵינָיו תְּפִיצֶינָה אֵימָה...

וַחֲבֵרָיו הַמַּלְאָכִים יַלְדֵי הַשָּׁמַיִם יַבִּיטוּ אֵלָיו וְיִשְׁתּוֹמָמוּ: מַדּוּעַ זֶה לֹא יִשְׁקֹט בּוֹ לִבּוֹ? הֵן אוֹר הַחַשְׁמַל הַמֵּאִיר מִיָּמֵי הַשָּׁמַיִם כֹּה נָעִים לָעֵינַיִם, וְשִׁירַת הַכְּרוּבִים כֹּה מְתוּקָה לָאָזְנַיִם?!...

וְלֹא יָדְעוּ הַמַּלְאָכִים מַה הִיא אַהֲבַת־עָם, — וְלֹא יָבִינוּ כִּי הָאַהֲבָה לְעַם אֻמְלָל תַּהֲפֹךְ כָּל מַנְעַמֵּי שָׁמַיִם לְרָעַל!...

וּמִתְפַּלְּאִים הֵם הַמַּלְאָכִים עַל אֵלִיָּהוּ הָעוֹזֵב פַּעַם בְּפַעַם אֶת שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְעָף לוֹ אֶל הָאָרֶץ הַשְּׁחוֹרָה שָׁם מִתָּחַת.

וּפַעַם אַחַת רָאָה אֵלִיָּהוּ אֶת עֱנוּת עַמּוֹ הָאֻמְלָל בְּאַרְצוֹת נֵכָר וַיֵּצֶר לוֹ, וְנַפְשׁוֹ מָרָה עָלָיו מְאֹד. וְאֵלִיָּהוּ יוֹדֵעַ כְּכָל הַמַּלְאָכִים אֶת הַסּוֹד הַנֶּעֱלָם: אֵיכָה יוּכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהָבִיא אֶת מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד; אַךְ הִצְטַוָּה נִצְטַוּוּ הַמַּלְאָכִים לְבִלְתִּי גַּלּוֹת אֶת הַסּוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַמּוֹעֵד. אֲבָל אֵלִיָּהוּ לֹא מָשַׁל בְּרוּחוֹ וְהָלַךְ וְהוֹדִיעַ אֶת הַסּוֹד לִבְנֵי עַמּוֹ, לְמַעַן יִוָּשְׁעוּ מִצָּרוֹתֵיהֶם. אֶפֶס כִּי מִן הַשָּׁמַיִם מִהֲרוּ לְסַכֵּל עֲצָתוֹ, וְאֵלִיָּהוּ נֶעֱנַשׁ בַּשָּׁמַיִם בְּשִׁבְטֵי־אֵשׁ...

אַךְ גַּם הַשּׁוֹטִים הָאֵלֶּה לֹא שֵׁרְשׁוּ מִלִּבּוֹ אֶת אַהֲבָתוֹ הָרַבָּה לְעַמּוֹ הָאֻמְלָל... וְהַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים, כִּי פְּעָמִים רַבּוֹת פְּגָשׁוּהוּ תּוֹעֶה הוֹלֵךְ בֵּין חָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּמוֹרִיד עֲלֵיהֶן דְּמָעוֹת...

אוּלָם בְּעָמְדוֹ עַתָּה לִפְנֵי מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה לֹא שָׁם

מַבָּטוֹ אֶל הַחֻרְבָּן הַנּוֹרָא אֲשֶׁר מִסָּבִיב. כְּנִרְאֶה הָיָה לִבּוֹ מָלֵא דְאָגָה עַל אדות חֻרְבָּן אַחֵר, חָדָשׁ, גָּדוֹל מֵחֻרְבַּן הָאָרֶץ.

וְאֵלִיָּהוּ הִתְדַּפֵּק עַל דֶּלֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה וַיִּכָּנֵס בָּהּ...

הוּא בָּא אֶל הַמַּכְפֵּלָה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר שָׁם יָנוּחוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ וְשָׂרָה אִמֵּנוּ... וַיִּסְפֹּק כָּנָף אֶל כָּנָף וַיְעוֹרֵר מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים:

– אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל! הוֹי, מַה לָּכֶם נִרְדָּמִים לְעֵת כָּזֹאת? חוּשׁוּ, הָקִיצוּ, הַצִּילוּ!"...

וְאַבְרָהָם פָּקַח אֶת עֵינָיו וַתִּפְקַח גַּם שָׂרָה אֶת עֵינֶיהָ אַחֲרָיו בְּתִמָּהוֹן.

– מִי פֹה?

– אֲנִי אֵלִיָּהוּ בָּאתִי אֲלֵיכֶם.

– מַה זֹּאת? לָמָּה הֶחֱרַדְתָּנוּ מִשְּׁנָתֵנוּ?

– אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבוֹת הָעוֹלָם! לֹא עֵת שְׁנָת לָכֶם עַתָּה; קוּמוּ, הַצִּילוּ, הוֹשִׁיעוּ!

וַאֲנָחָה מָרָה סָעֲרָה מִלִּבּוֹ, וְקִירוֹת הַמְּעָרָה חָרְדוּ לְקוֹלָהּ....

– אֶהָהּ – הוֹסִיף הַנָּבִיא־הַמַּלְאָךְ – בְּנֵיכֶם נְתוּנִים

בְּצָרָה גְּדוֹלָה... רָצֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יָצְאוּ דְחוּפִים בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ וּסְפָרִים בְּיָדָם לִהְיוֹת כָּל הָעַמִּים עֲתִידִים לַהֲרֹג וּלְהַשְׁמִיד אֶת בְּנֵיכֶם, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים יוֹם אֶחָד.

— אֶת בָּנֵינוּ!? אֶת בָּנֵינוּ!?—וְהָאָב הַזָּקֵן בּוֹכֶה מָרָה וְהָאֵם הָרַחֲמָנִיָּה מְפָרֶשֶׂת כַּפֶּיהָ...— אֶת בָּנֵינוּ. אוֹיָה לָנוּ וְעַל מַה זֶּה?

— כִּי חָטְאוּ חֲטָאָה גְדוֹלָה....

— וְלֹא זָכַר אֲדֹנָי אֶת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים כָּל יְמֵי חַיַּי וָאַטִּיף לְיוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶת הָאֱמוּנָה בְּאֵל חָי?

— אֲבָל — עָנָהוּ הַנָּבִיא – בָּנֶיךָ הִתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם, אֲשֶׁר הָגְלוּ בֵינֵיהֶם, וַיְדַבְּרוּ בִשְׂפָתָם וַיִּשְׁתּוּ מִמִּשְׁתֵּיהֶם וַיִּשְׂמְחוּ בְּשִׂמְחָתָם, וְאֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם זָנָחוּ וְאֶת אַרְצָם הָעֲזוּבָה וְהַשּׁוֹמֵמָה שָׁכָחוּ, הַעַל אֵלֶּה יִתְאַפַּק יְיָ?

וַיִּדֹּם אַבְרָהָם, רַק עֵינָיו תִּדְמַעְנָה וְשָׂרָה תְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ...

וְאֵלִיָּהוּ הוֹסִיף וַיֹּאמֶר:

— עוּצוּ אֵיפוֹא עֵצָה, הָחִישׁוּ עֶזְרָה, כִּי הַזְּמַן קָצֵר...

בֹּאוּ הִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים, הִתְחַנְנוּ אֵלָיו: אוּלַי יָחוּס, אוּלַי יְרַחֵם...

– הַכְּבָר חָתַם אֱלֹהִים אֶת גְּזַר דִּינוֹ עַל בָּנֵינוּ? – שָׁאֲלוּ אַבְרָהָם וְשָׂרָה.

– כֵּן, חָתַם! – עָנָה אֵלִיָּהוּ בְּלַחַשׁ.

– אִם כְּבָר נֶחְתַּם גְּזַר הַדִּין, מַה נּוּכַל עֲשׂה? הֵן לֹא אִישׁ אֵל וְיִנָּחֵם!

וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה בּוֹכִים וּמְיַלְלִים מָרָה וַתְּהִי כָּל הַמְּעָרָה לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים.

„אוֹיָה, בָּנֵינוּ הַיְקָרִים!"

וְאַף מִלָּה אַחַת שֶׁל נֶחָמָה לֹא הִצִּיל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא מִפִּיהֶם.

וַיַּעֲזֹב אֵלִיָּהוּ אֶת הַמַּכְפֵּלָה הַזֹּאת וַיָּבֹא אֶל הַמַּכְפֵּלָה הַשֵּׁנִית, אֲשֶׁר שָׁם יָנוּחוּ יִצְחָק אָבִינוּ וְרִבְקָה אִמֵּנוּ וַיִּסְפֹּק כָּנָף אֶל כָּנָף וַיְעוֹרֵר מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים...

– אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבוֹת הָעוֹלָם! הוֹי, מַה לָּכֶם נִרְדָּמִים לָעֵת כָּזֹאת? חוּשׁוּ, הָקִיצוּ, הַצִּילוּ!

– מִי פֹה? –שָׁאֲלוּ יִצְחָק וְרִבְקָה בְּתִמָּהוֹן, בְּפָקְחָם אֶת עֵינֵיהֶם.

– אֲנִי אֵלִיָּהוּ בָּאתִי אֲלֵיכֶם...

– מַה לְּךָ פֹּה? לָמָּה הִרְגַּזְתָּנוּ?

– אֲהָהּ, הַצִּילוּ, הוֹשִׁיעוּ! בְּנֵיכֶם נְתוּנִים בְּצָרָה גְדוֹלָה... רָצֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יָצְאוּ דְחוּפִים בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ וּסְפָרִים בְּיָדָם, לִהְיוֹת כָּל הָעַמִּים, עֲתִידִים לַהֲרֹג וּלְהַשְׁמִיד אֶת כָּל בְּנֵיכֶם מִנַּעַר וְעַד זָקֵן יוֹם אֶחָד...

– אֶת בָּנֵינוּ? אוֹיָה לָנוּ! אֲבָל עַל מַה זֶּה? הַאִם לֹא דַי כִּי הֻגְלָם בַּגּוֹלָה?

– הֵם חָטְאוּ חֲטָאָה גְדוֹלָה בְּאַרְצוֹת גָּלוּתָם...

– הַאִם לֹא זָכַר אֲדֹנָי לְבָנַי אֵת אֲשֶׁר נֶעֱקַדְתִּי לְפָנָיו עַל הַמִּזְבֵּחַ?

– אֲבָל בָּנֶיךָ הִתְעָרְבוּ בַּגּוֹיִם, אֲשֶׁר הֻגְלוּ בְּתוֹכָם וַיְדַבְּרוּ בִשְׂפָתָם וַיִּשְׁתּוּ מִמִּשְׁתֵּיהֶם וַיִּשְׂמְחוּ בְשִׂמְחָתָם, אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם זָנָחוּ וְאֶת אַרְצָם הָעֲזוּבָה שָׁכֵחוּ, עַל כֵּן גָּזַר אֲדֹנָי לְהַכְחִידָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה!...

נֵידֹם יִצְחָק; מַעֲנוֹתָיו נִסְתַּתְּמוּ. רַק עֵינָיו תִּדְמַעְנָה וְרִבְקָה תְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ...

– חוּשׁוּ, הָבוּ, עֵצָה, הַצִּילוּ אֶת בְּנֵיכֶם מִכִּלָּיוֹן! – הֵאִיץ בָּם אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא.

– אִם כְּבָר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה מִלִּפְנֵי יְיָ – שָׁוְא תְּשׁוּעָתֵנוּ – הֵשִׁיבוּ יִצְחָק וְרִבְקָה בִּבְכִי תַמְרוּרִים...

... וְאֵלִיָּהוּ לֹא הִתְמַהְמַהּ שָׁם וַיָּבֹא אֶל הַמַּכְפֵּלָה הַשְּׁלִישִׁית, מְקוֹם מְנוּחַת יַעֲקֹב אָבִינוּ וְלֵאָה אִמֵּנוּ...

וַיְּסַפֵּק הַמַּלְאָךְ כָּנָף אֶל כָּנָף וַיְעוֹרֵר מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים:

– אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל, מַה לָּכֶם נִרְדָּמִים לְעֵת כָּזֹאת? חוּשׁוּ, הָקִיצוּ, הַצִּילוּ!...

– מִי פֹה?

– אֲנִי אֵלִיָּהוּ בָּאתִי אֲלֵיכֶם...

– מָה הַדָּבָר?

– בְּנֵיכֶם נְתוּנִים בְּצָרָה גְדוֹלָה... רָצֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יָצְאוּ דְחוּפִים בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ וּסְפָרִים בְּיָדָם לִהְיוֹת כָּל הָעַמִּים עֲתִידִים לַהֲרֹג וּלְהַשְׁמִיד אֶת כָּל בְּנֵיכֶם מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד...

– בָּנֵינוּ, אֲהָהּ! – וְיַעֲקֹב מוֹרֵט שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הַלְּבָנוֹת וְלֵאָה סוֹפֶקֶת כַּפֶּיהָ...

– וְלֹא זָכַר אֲדֹנָי לְבָנַי–שָׁאַל יַעֲקֹב הַתָּם–אֶת כָּל הַתְּלָאָה וְהַנְּדוּדִים אֲשֶׁר שָׂבַעְתִּי כָּל יְמֵי חַיַּי וְאֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיו בְּלֵב תָּמִים?

– אֲבָל בָּנֶיךָ הִתְעָרְבוּ בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר הָגְלוּ בְּתוֹכָם וַיֵּלְכוּ בְּדַרְכֵיהֶם וַיַּעַזְבוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת אַרְצָם הַשּׁוֹמֵמָה וְאֶת שְׂפָתָם וְתוֹרָתָם, עַל כֵּן גָּזַר עֲלֵיהֶם אֲדֹנָי לְהַכְחִידָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. חוּשׁוּ אֵפוֹא, אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל, הַצִּילוּ!...

– בָּנֵינוּ הַיְקָרִים! – יְלִלוּ יַעֲקֹב וְלֵאָה – מֶה הָמָּה לִבֵּנוּ עֲלֵיכֶם! אֲבָל אִם כְּבָר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה, מַה נּוּכַל עֲשׂוֹת לִישׁוּעַתְכֶם?!...

וְיַעֲקֹב מוֹרֵט שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הַלְּבָנוֹת וְלֵאָה סוֹפֶקֶת כַּפֶּיהָ....

... וְאֵלִיָּהוּ מִהֵר לַעֲזֹב אֶת הַמְּעָרָה, אֲשֶׁר לַשָּׁוְא בִּקֵּשׁ בָּהּ עֶזְרָה לְעַמּוֹ הָאוֹבֵד. בְּצֵאתוֹ עָבַר אֶת כָּל הַמַּכְפֵּלוֹת וַיַּבֵּט בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת דֶּמַע אֶל הָאָבוֹת וְהָאִמָּהוֹת הַיּוֹשְׁבִים וּמְבַכִּים אֶת בְּנֵיהֶם בְּנֶפֶשׁ נוֹאָשֶׁת...

בְּלֵב כּוֹאֵב מִהֵר הַנָּבִיא־הַמַּלְאָךְ וַיִּפְרֹשׂ אֶת כְּנָפָיו הָאֲרֻכּוֹת.

— לְאָן? — שָׁמַע מֵאַחֲרָיו קוֹל רוֹעֵד עוֹלֶה מִן הַמְּעָרָה קוֹל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים...

— לְעוֹרֵר רְפָאִים, כִּי יָחוּשׁוּ לְעֶזְרַת עַם יְיָ...

— תְּהִי נָא דַרְכְּךָ צְלֵחָה — בֵּרְכוּהוּ הָאִמָּהוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת...

וְהַמַּלְאָךְ־אֵלִיָּהוּ הִתְעוֹפֵף כְּבָרָק הָלְאָה, הָלְאָה. הִנֵּה הוּא עוֹבֵר עַל פְּנֵי בֵּית לָחֶם וּמִתְבּוֹנֵן רַק אֶל הַקֶּבֶר הָעַתִּיק אֲשֶׁר בַּדֶּרֶךְ הָעוֹלָה אֶפְרָתָה, הוּא קְבוּרַת רָחֵל.

דְּמָמָה מִסָּבִיב, גַּם הָעֲשָׂבִים הַצּוֹמְחִים עַל פְּנֵי הַגַּל נִרְדָּמִים וְשׁוֹתְקִים; הָאֵם הָרַחֲמָנִיָּה יְשֵׁנָה פֹּה בִּמְנוּחָה וְלֹא תֵדַע מְאוּמָה מִכָּל הָאָסוֹן הַנּוֹרָא הַצָּפוּי לְבָנֶיהָ הָאֲהוּבִים לָהּ... הַאֵרֵד אֵלֶיהָ?

— לֹא, אֲמַהֵר נָא אֵלָיו, אֵלָיו; הֵן הוּא יָדַע תָּמִיד לְהָשִׁיב אֶת חֲרוֹן אַף אֲדֹנָי מֵעַל עַמּוֹ; יָקָם־נָא וְיוֹשִׁיעֵהוּ גַּם הַפָּעַם!

וְהוּא עָף הָלְאָה. הִנֵּה הוּא עוֹבֵר עַל פְּנֵי עָרִים

שְׂרוּפוֹת אֵשׁ, אֲשֶׁר הֶחְרִיב נְבוּכַדְנֶצַּר; הִנֵּה הוּא עוֹבֵר הָרִים וּבְקָעוֹת שׁוֹמֵמִים; רֶגַע הִבְהִיקוּ לְעֵינָיו גַּלֵּי הַיַּרְדֵּן הַדּוֹמֵם; רֶגַע הֵנִיסוּ הַכְּנָפַיִם הַמַּזְהִירוֹת מֵעַל פְּנֵי הַמַּיִם אֶת צֵל הָעֲנָנִים הַשְּׁחוֹרִים, אֲשֶׁר כִּסּוּ אֶת פְּנֵי הַשָּׁמַיִם וַיָּעִיבוּ אֶת כּוֹכְבֵי הַלַּיְלָה, וְכַעֲבֹר רֶגַע שָׁט הָלְאָה, הָלְאָה...

וְאֵלִיָּהוּ הִגִּיעַ אֶל הַר נְבוֹ אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן...

וַיָּבֹא אֵלִיָּהוּ אֶל קֶבֶר מֹשֶׁה וַיְסַפֵּק כָּנָף אֶל כָּנָף וַיְעוֹרֵר מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים...

— מֹשֶׁה, מֹשֶׁה, רֹעֵה יִשְׂרָאֵל! מַה לְּךָ נִרְדָּם. חוּשָׁה, הָקִיצָה, הַצִּילָה!

וּמֹשֶׁה פּוֹקֵחַ אֶת עֵינָיו, מִתְבּוֹנֵן אֶל סְבִיבוֹתָיו בְּתִמָּהוֹן

— מִי פֹה?

— אֲנִי אֵלִיָּהוּ, בָּאתִי אֵלֶיךָ...

— מַה זֹּאת? לָמָּה זֶּה הִרְגַּזְתָּנִי?

— רֹעֶה נֶאֱמָן, אִישׁ הָאֱלֹהִים, לֹא עֵת מְנוּחָה עַתָּה לְךָ קוּמָה הַצִּילָה אֶת עַמֶּךָ...

— אֶת עַמִּי!... הָהּ! הַגִּידָה לִי מַה קָּרָהוּ עוֹד, אַחֲרֵי גָלוּתוֹ מֵאַרְצוֹ וְנִשְׂרַף בֵּית מִקְדָּשׁוֹ?...

– עַמְּךָ נָתוּן בְּצָרָה גְדוֹלָה... רָצֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יָצְאוּ דְחוּפִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ וּסְפָרִים בְּיָדָם, לִהְיוֹת כָּל עַמִּים עֲתִידִים לַהֲרֹג וּלְהַשְׁמִיד אֶת כָּל בְּנֵי עַמְּךָ, מִנַּעַר עַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים יוֹם אֶחָד...

– אֶת עַמִּי, אֲשֶׁר טִפַּחְתִּיו וּנְשָׂאתִיו בְּחֵיקִי בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל, כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאוֹמֵן אֶת הַיּוֹנֵק! – וְעוֹר פָּנָיו אֲשֶׁר קָרַן תָּמִיד קָדְרוּ מְאֹד –

– אֲהָהּ, כִּי יָצָא שֵׁנִית הַקֶּצֶף מֵאֵת יְיָ עָלָיו, עַל אֲשֶׁר הִתְעָרֵב בַּגּוֹיִם, אֲשֶׁר הָגְלָה בְּתוֹכָם, וַיְדַבֵּר בִּשְׂפָתָם וַיִּשְׂמַח בְּשִׂמְחָתָם וַיִּשְׁתֶּה מִמִּשְׁתֵּיהֶם, וְאֶת אֱלֹהָיו עָזַב וְאֶת אַרְצוֹ הַשּׁוֹמֵמָה זָנַח וַיִּשְׁכַּח... רוֹעֶה נֶאֱמָן, הוֹשִׁיעָה נָּא!...

וּמֹשֶׁה בּוֹכֶה כְּיֶלֶד! עַמִּי, עַמִּי הָאֻמְלָל!...

וְאֵלִיָּהוּ עוֹמֵד וּמְחַכֶּה לְאִמְרֵי פִיו...

וְרוֹעֵה יִשְׂרָאֵל דּוֹבֵר אֵלָיו מִתּוֹךְ דִּמְעָתוֹ לֵאמֹר:

– אֲבָל מַדּוּעַ יַחֲרִישׁ הָעָם לְעֵת כָּזֹאת? הֵן אֱלֹהִים רַחוּם וְחַנּוּן הוּא, יַפִּילוּ נָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת תְּחִנָּתָם לְפָנָיו, יַעַזְבוּ אֶת דַּרְכָּם הָרָעָה, אוּלַי יֵעָתֵר לָהֶם?!...

– הָעָם פָּרוּעַ הוּא, כִּי אִישׁ לְבִצְעוֹ יִפְנֶה וְאֵין שָׂם עַל לִבּוֹ אֶת גּוֹרַל הָאֻמָּה... רַק כַּאֲשֶׁר תְּנוּפַת הַחֶרֶב הַחַדָּה עַל צַוָּארָם רַק אָז יִתְבּוֹנָנוּ! רַק אֶחָד הוּא מָרְדְּכַי בֶּן יָאִיר מִשּׁוּשַׁן הַבִּירָה, אִישׁ נֶאֱמָן לֵאלֹהָיו וּלְאַרְצוֹ; אַךְ הֲיָכוֹל יוּכַל לְבַדּוֹ לְהַעֲבִיר אֶת חֲמַת יְיָ מֵעַל עַמּוֹ?...

– אִם כֵּן אֵפוֹא מָה אֶעֱשֶׂה לְעַמִּי הָאֻמְלָל, אֲשֶׁר לֹא הֵקִים לוֹ מִבָּנָיו אֲנָשִׁים גְּדוֹלֵי־לֵב, אֲשֶׁר יַעַמְדוּ לוֹ לְעֵת רָעָה? אֻמְלָל הוּא, אוֹבֵד הוּא הַגּוֹי הַזֶּה הַשּׁוֹקֵעַ בְּשִׁפְלוּתוֹ! וַאֲנִי מַה כִּי תִקְרָא אֵלָי?!

– אֲבָל דַּע לְךָ, אָבִי, כִּי אֵינֶנִּי זָז מִכָּאן עַד אֲשֶׁר תּוֹרֵנִי מַה לַּעֲשׂוֹת לְהַצָּלַת עַמֵּנוּ הָאוֹבֵד. הָבָה עֵצָה! – הֵן פְּעָמִים רַבּוֹת הוֹשַׁעְתָּ אֶת עַמְּךָ מֵחֲמַת אֱלֹהִים.

וּמֹשֶׁה עוֹצֵם אֶת עֵינָיו וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת.

– הֲנֶחְתַּם כְּבָר גְּזַר הַדִּין?

– כֵּן.

– בַּמֶּה, בְּדָם אוֹ בְּחֵמָר?

– בְּחֵמָר.

— אִם כֵּן הֲלֹא יוּכַל עוֹד אִישׁ צַדִּיק לִקְרֹעַ אֶת הַגְּזֵרָה הָרָעָה הַזֹּאת!

— אֲבָל הֲלֹא אַחַת אָמַרְתִּי לְךָ, אָבִי, כִּי אֵין בָּעָם אִישׁ אֲשֶׁר לוֹ כֹּחַ כַּבִּיר כָּזֶה!

— אִם כֵּן יֵשׁ עוֹד תִּקְוָה — עָנָה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְעֵינָיו הִזְהִירוּ וְעוֹר פָּנָיו קָרַן כְּבָרִאשׁוֹנָה וַיֹּאמַר.

— אֵלִיָּהוּ, מַהֵר וּבֹא אֶל מָרְדְּכַי בֶּן יָאִיר וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: לֵךְ וּכְנֹס אֶת הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים, אֲשֶׁר לָכֶם טָהוֹר וְנַפְשָׁם בָּהּ, וַעֲמֹד אִתָּם נֹכַח פְּנֵי יְיָ וְיִתְפַּלְלוּ עַל עַמּוֹ. מַהֵרָה נָא אַל תִּתְמַהְמַהּ!... — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

— וַיִּנָּשֵׂא הַמַּלְאָךְ בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם חִישׁ כַּבָּרָק הָלְאָה, הָלְאָה...

וְהוּא עוֹבֵר בִּמְעוּף עַיִן יַמִּים וּנְהָרוֹת, עָרִים וּמִדְבָּרִיּוֹת. כָּל טִסָּה עֶשֶׂר פַּרְסָאוֹת, כָּל טִיסָה עֶשֶׂר פַּרְסָאוֹת, וְהוּא לֹא יִיגָע, כַּנְפֵי הַזֹּהַר לֹא תִיעַפְנָה...

הַשַּׁחַר טֶרֶם עָלָה, וְאֵלִיָּהוּ בָּא מַהֵר נְבוֹ, אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֶל שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּפָרָס.

וְהָעִיר שׁוּשַׁן יְשֵׁנָה. גַּם רְחוֹב הַיְהוּדִים נִרְדָּם; וְהַמַּלְאָךְ עָבַר אֶת הָעִיר כַּצֵּל וַיָּבֹא אֶל הַשַּׂר הַיְהוּדִי, מָרְדְּכַי בֶּן יָאִיר; אַךְ הוּא לֹא יִישָׁן. הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקָפָה לְעַמּוֹ לֹא תִתֵּן לוֹ מָנוֹחַ. רַק רֶגַע קָטָן דָּבְקוּ עַפְעַפֵּי עֵינָיו וַיְנַמְנֵם מְעַט וַיַּחֲלֹם. וְהִנֵּה זְקֵנִים וּנְעָרִים, נָשִׁים וְעוֹלָלִים נִסְקָלִים, נֶחֱנָקִים, נִשְׁחָטִים, נִרְמָסִים וְנִשְׂרָפִים בְּלִי כָל חֶמְלָה וַחֲנִינָה, וְדָמָם נִגָּר כַּנְּחָלִים מִסָּבִיב, וְהוּא נוֹפֵל וְטוֹבֵעַ בְּיַם הַדָּם הַזֶּה. הוּא חָפֵץ לְהָרִים קוֹל צְעָקָה אֲיֻמָּה, עַד כִּי תִתְמוֹטֵט הָאָרֶץ וְיֶחֶרְדוּ הַשָּׁמַיִם, — אַךְ קוֹלוֹ נֶחְבָּא וַיִּקְפָּא בִגְרוֹנוֹ.

וּפִתְאֹם וְהִנֵּה נִתְמַלֵּא הַבַּיִת אוֹרָה וְקוֹל קוֹרֵא אֵלָיו, הוּא קוֹל אֵלִיָּהוּ הָאוֹמֵר:

— מָרְדְּכַי, מָרְדְּכַי! אֲנִי שָׁב זֶה עַתָּה מִקֶּבֶר משֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. הוּא שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר: לֵךְ כְּנֹס אֶת יַלְדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן אֲשֶׁר לִבָּם טָהוֹר וְנַפְשָׁם נְכָה, וְהִתְפַּלֵּל שְׁלשָׁה יָמִים וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל יָדָם!...

— — — — — — — — — — — — — — —

הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל הָאָרֶץ וְאֵלִיָּהוּ נִפְנֵף אֶת כְּנָפָיו וַיַּעַל הַשָּׁמַיְמָה מָלֵא תוֹחֶלֶת וְתִקְוָה...

וּכְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף יְלָדִים רַכִּים יוֹשְׁבִים עַל הָאָרֶץ לִפְנֵי מָרְדְּכַי וּסְפָרִים בִּידֵיהֶם, יוֹשְׁבִים הֵם וְשׁוֹפְכִים שִׂיחַ אֶל יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי יְרַחֵם אֶת עַמּוֹ... מִסָּבִיב עוֹמְדוֹת אִמּוֹתֵיהֶם וּמִתְחַנְּנוֹת אֲלֵיהֶם, כִּי יִטְעֲמוּ מְעַט אֹכֶל, כִּי זֶה הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, אֲשֶׁר לֹא טָעֲמוּ הַיְלָדִים מְאוּמָה. אוּלָם הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים יוֹסִיפוּ לָשֵׂאת תְּפִלָּה לֵאלֹהֵי הַשָּׁמַיִם; אַחַת נִשְׁבְּעוּ הָעִבְרִים הַקְּטַנִּים, כִּי לֹא יֹאכְלוּ וְלֹא יִשְׁתּוּ מְאוּמָה, עַד אֲשֶׁר יְרַחֵם יְיָ אֶת עַמּוֹ.

וְהָאִמּוֹת שָׁבוּ הַבַּיְתָה בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת דִּמְעָה, וְהַיְלָדִים חוֹזְרִים לִתְפִלּוֹתֵיהֶם וְעֵינֵיהֶם תִּזֹּלְנָה דְּמָעוֹת, דְּמָעוֹת. וּבַחֲצִי־הַלַּיְלָה הַשְּׁלִישִׁי נִבְקְעוּ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם לְקוֹל הַיְלָדִים הָרַכִּים הַשּׁוֹפְכִים אֶת לִבָּם נֹכַח פְּנֵי יְיָ עַל עַמָּם אֲשֶׁר יֶאֱהָבוּ...

וְאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אָסַף אֶת דִּמְעוֹת הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים וַיִּשְׁפְּכֵם לִפְנֵי כִּסֵּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל...

וְהַדְּמָעוֹת הַטְּהוֹרוֹת כְּטַל בֹּקֶר הָאָבִיב רַבּוּ מְאֹד, וּכְמְעַט שֶׁטָּבַע בָּהֶן הֲדוֹם רַגְלֵי הַיּוֹצֵר...

אָז נִכְמְרוּ רַחֲמֵי יְיָ וַיֵּעָתֵר לִתְפִלַּת הַבָּנִים הַקְּטַנִּים... וּבַלַּיְלָה הַהוּא בָּטְלָה הַגְּזֵרָה הָרָעָה, אֲשֶׁר גָּזַר יְיָ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ...

№
142

פרחים

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

מ. ל. הֶרְלִיק.

הוצאת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא.

(אַ גָּ דָ ה).

(מֻקְדָּשׁ לִידִידַי הַקְּטַנִּים יוֹאֵל דֵּמִיכוֹבְסְקִי וְיַעֲקֹב קוֹמִיסָרוֹב בְּפָרִיז).

בְּגַן עֵדֶן, בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁתַּפְּכוּ אַרְבַּעַת הַנְּהָרוֹת: פִּישׁוֹן, גִּיחוֹן, חִדֶּקֶל וּפְרָת, יֵשׁ גִּבְעָה נִשָּׂאָה, וְעַל הַגִּבְעָה עוֹמֵד עֵץ רֹתֶם גָּבֹהַּ, וּבְצֵל הָעֲנָפִים הַגְּדוֹלִים עוֹמֵד כִּסֵּא זָהָב.

וְהַזָּהָב הָאֲמִתִּי, הֵן יוֹדְעִים אַתֶּם, מוֹצָאוֹ מֵאֶרֶץ הַחֲוִילָה, מִגַּן הָעֵדֶן. הוּא הַזָּהָב אֲשֶׁר תִּלְבַּשׁ אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וּבָעֶרֶב, וְגַם הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים בְּלֵיל בָּהִיר יַעֲדוּ אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם. מִן הַזָּהָב הַזֶּה עָשׂוּ גַּם אֶת כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן לְפָנִים, כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאוֹתוֹ הִתְפָּרְקוּ הַגְּבָרִים וְהַנָּשִׁים מֵעֲלֵיהֶם וַיִּתְּנוּ אוֹתוֹ נְדָבָה לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. גַּם כִּסֵּא הַכָּבוֹד וְהָאוֹפַנִּים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם כֻּלָּם עֲשׂוּיִם זָהָב כָּזֶה,

לֹא כֵן הַזָּהָב אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יַעֲשׂוּ לָהֶם הָאֲנָשִׁים אֶת תַּכְשִׁיטֵיהֶם, כִּי מִן הָאָרֶץ מוּצָאוֹ.

אוּלָם יֵשׁ אֲשֶׁר יַחְשְׁבוּ הָאֲנָשִׁים, כִּי גַּם זְהַב הָאָרֶץ אֲמִתִּי הוּא, וְהָלְכוּ וְלָקְחוּ לָהֶם אַלְפֵי פּוֹעֲלִים עוֹבְדִים בִּמְחִלּוֹת הֶעָפָר; וּבָאוּ הַפּוֹעֲלִים וְחָפְרוּ בָּאֲדָמָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בְּזֵעַת אַפַּיִם, וְהִתִּיכוּ אוֹתוֹ בִּמְדוּרוֹת אֵשׁ וְצָרְפוּ אוֹתוֹ בְּכוּר בַּרְזֶל, עַד הֱיוֹת לוֹ בָּרָק כִּבְרַק הַזָּהָב הָאֲמִתִּי, וְעַד אֲשֶׁר יִשְׁחֲרוּ פְּנֵי הָעוֹבְדִים הָאֻמְלָלִים כְּפִיחַ הַכִּבְשָׁן. וְנָתְנוּ הַפּוֹעֲלִים לַאֲדֹנֵיהֶם אֶת הַזָּהָב וְקִבְּלוּ מַשְׂכֻּרְתָּם פְּרוּטוֹת נְחֹשֶׁת אֲחָדוֹת. אֶפֶס אַחֲרֵי כֵן יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מְשׁוּגָתָם, כִּי כְּכָל אֲשֶׁר יְנַסּוּ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מִשְׁכָּן וּמִזְבֵּחַ כֵּן יִכְבַּד מֵהֶם הַדָּבָר וְיָצָא לָהֶם רַק עֵגֶל מַסֵּכָה...

וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר, אֲשֶׁר בּוֹ בָּחַר יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן, בָּנָה גַּם אֶת הַכִּסֵּא הַזֶּה לְמוֹשָׁב לְאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא הַזָּקֵן.

וּבְהָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ מִמִּזְרָח, וְלָקְחוּ הַמַּלְאָכִים אֶת קַוֶּיהָ וְרִקְּעוּ אוֹתָם וְעָשׂוּ מֵהֶם עֲטֶרֶת אוֹר לְרֹאשׁ אֵלִיָּהוּ; וּבְרַנֵּן הַצִּפֳּרִים בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וּבִפְרֹחַ הַפְּרָחִים בָּאָבִיב, וְלָקְחוּ

הַמַּלְאָכִים אֶת צְלִילֵי הַזְּמִירוֹת וְצִבְעֵי הַפְּרָחִים וְאָרְגוּ מֵהֶם אַדֶּרֶת לַנָּבִיא; וּבְהָפִיץ הַיָּרֵחַ את קַרְנָיו בַּלֵּילוֹת וְלָקְחוּ אֶת הַקַּרְנַיִם וְטָווּ מֵהֶן חֲגוֹרָה לְאֵלִיָּהוּ.

וְהָיָה בַּבֹּקֶר, בְּקוּמוֹ מִמִּטָּתוֹ הָרְפוּדָה, וְנִגְּשׁוּ אֵלָיו שְׁנֵי מַלְאָכִים בְּהַדְרַת כָּבוֹד וְרָחֲצוּ אוֹתוֹ וְסָרְקוּ אֶת זְקָנוֹ וְהִלְבִּישׁוּ אוֹתוֹ אֶת הָעֲטֶרֶת וְאֶת הָאַדֶּרֶת וְהִגִּישׁוּ לוֹ אֶת הַחֲגוֹרָה.

אָז יָשִׂים אֵלִיָּהוּ אֶת הַתְּפִלִּין בְּיָדוֹ וְעַל ראשׁוֹ וְעָמַד לְהִתְפַּלֵּל:

„וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב... וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב..."

וּמְחַכֶּה אֵלִיָּהוּ זֶה אֶלֶף שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת, שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. מְחַכֶּה הוּא לַיּוֹם אֲשֶׁר יֵלֵךְ לְבַשֵּׂר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הִנֵּה הַמָּשִׁיחַ בָּא. וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִכָּמְרוּ נִחוּמָיו עַל עַמּוֹ הָאוֹבֵד בְּאַרְצוֹת גָּלוּתוֹ וְקָם מַהֵר מִכִּסְאוֹ, אֲשֶׁר יָשַׁב עָלָיו כָּל הַיָּמִים, וְעָטָה אֶת אַדַּרְתּוֹ וְחָגַר אֶת חֲגוֹרָתוֹ, וְלָקַח אֶת מַטֵּהוּ בְּיָדוֹ וְהֵכִין אֶת עַצְמוֹ לַדָּרֶךְ.

וּפִתְאֹם יִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל הַיּוֹצֵא מֵהַר חוֹרֵב, הוּא הַקּוֹל הַקּוֹרֵא פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם:

„אוי לו לָאָב שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו לְבֵין הָאֻמּוֹת: „וְאוֹי לָהֶם לַבָּנִים שֶׁגָּלוּ מִבֵּית אֲבִיהֶם!"

אָז יָדַע אֵלִיָּהוּ כִּי לַשָּׁוְא יְכַלֶּה כֹּחוֹ, לַשָּׁוְא יְמַהֵר אֶת דַּרְכּוֹ לְהָבִיא אֶת הַמָּשִׁיחַ כִּי עוֹד לֹא הִגִּיעָה הָעֵת. וַאֲנָחָה מָרָה תִּתְפָּרֵץ מֵעֹמֶק לְבָבוֹ... וּמִכָּל צְבָא גַּן הָעֵדֶן אֵין יוֹדֵעַ וְאֵין מְנַהֵם לְשִׁבְרוֹ.

רַק הַצִּפֳּרִים הַמְשׁוֹרְרוֹת בֵּין עַנְפֵי הֲרֹתֶם תֵּדַעְנָה אֶת נַפְשׁוֹ הַמָּרָה. וְהָיָה בְּשָׁמְעָן כְּפַעַם בְּפַעַם אֶת הָאֲנָחָה הַיּוֹצֵאת מִקֶּרֶב לִבּוֹ וְעָזְבוּ אֶת אֶפְרוֹחֵיהֶן וּבָאוּ וְסָבְבוּ אוֹתוֹ וְנִחֲמוּהוּ מִיגוֹנוֹ.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר תְּסַפֵּרְנָה הַצִּפֳּרִים בְּאָזְנָיו אֵת אֲשֶׁר רָאוּ בְּעוּפָן לְקַצְוֵי אֶרֶץ וּבְהִנָּשְׂאָן בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אֶל מְרוֹמֵי הַשָּׁמַיִם, וְסִפְּרוּ לוֹ מֵחַיֵּי אֶחָיו בַּגּוֹלָה, וְשָׁרוּ לוֹ וְנִחֲמוּ אוֹתוֹ כִּי לֹא יַאַרְכוּ עוֹד הַיָּמִים וְהַיּוֹם הַמְאֻשָּׁר יָבֹא.

וּבָאָה שִׁירָתָן הַנְּעִימָה לְלֵב אֵלִיָּהוּ וְנָעַם לוֹ עַד מְאֹד; וְדָפַק לִבּוֹ בְּשִׂמְחָה וּצְחוֹק אֲשֶׁר יְרַחֵף עַל פָּנָיו. וְתַרְדֵּמָה נְעִימָה נוֹפֶלֶת עָלָיו... וְהוּא מְנַמְנֵם וְחוֹלֵם.

וְהִנֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר מֵרֹאשׁ הָהָר... הוּא

שופר המשיח אשר בידי המלאך מיכאל... הנה עם רב כאד נוהר אל ההר מכל קצות הארץ,—אחיו המה, אשר אלפי שנה ערגה נפשו אליהם... והנה פני המלך המשיח...

אז תמלא נפש אליהו רגשות נעימים מאד והתעורר משנתו ופקח את עיניו והביט סביבו. — — —

והנה קני השמש טובלים עוד כארבעת הנהרות, ושטים ומתפתלים עם הגלים הקלים; ודגי־זהב קטנים מסתובבים ויוצאים במחולות; והשמש עומדת בחצי השמים ומביטה אליו באהבה, והכל נעים ויפה מאד...

והצפרים לא תחדלנה עוד משיר את שיריהם, והרתם מניע בראשו ואומר: כן! כן!

ומוסיפות הצפרים לשיר באזניו את שירי נחומיהן, כי עוד מעט... עוד מעט...

אך הוא אליהו זוכר, כי לא בפעם הראשונה הוא שומע את תנחומיהן. ועוד לפני אלף שנה שמע ככל הדברים האלה מאבות־אבות־אבותיהן והלאה, עוד לפני חמש מאות שנה ועוד לפני מאה שנה וחמשים

שָׁנָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וְעוֹד לִפְנֵי יוֹם אֶחָד שָׁמַע כָּזֹאת וְדִבְרֵיהֶן לֹא בָאוּ וְלֹא קָמוּ.

הֲיַאֲמִין עַתָּה לַמְשׁוֹרְרוֹת הַשַּׁקְרָנִיּוֹת הָאֵלֶּה ? —

„לֹא!—יִקְרָא בְּקֹצֶר רוּחַ,—אָקוּמָה וְאֵלְכָה! כְּבָר הִגִּיעָה הָעֵת: לֹא אוּכַל לְחַכּוֹת עוֹד!"

אָז יֵלֵךְ אֵלִיָּהוּ עַד בֹּאוֹ אֶל חוֹמַת יְרוּשָׁלָיִם.

וְאַתֶּם הֲלֹא יְדַעְתֶּם, כִּי בְּבֹא הַמָּשִׁיחַ וְיָרְדָה מִן הַשָּׁמַיִם חוֹמַת יְרוּשָׁלָיִם, חוֹמַת אֵשׁ נֶהְדָּרָה, בְּנוּיָה בִּידֵי מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים. אֶפֶס כִּי הַמַּלְאָכִים לֹא יָכִינוּ אֶת הַחֹמֶר וְהַלְּבֵנִים לַחוֹמָה; וְהָיָה בִּזְכֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אַרְצָם הַטּוֹבָה וּבָכוּ עַל חָרְבָּנָהּ, וְעָשׂוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים הַמְקָרְבִים אֶת גְּאֻלָּתָם — וְלָקְחוּ הַמַּלְאָכִים אֶת הַמַּעֲשִׂים הָהֵם, וְגָבְלוּ אוֹתָם בַּדְּמָעוֹת הַיְקָרוֹת הָהֵן, וְעָשׂוּ מֵהֶם לְבֵנִים וְאָרִיחַ וְהוֹסִיפוּ עַל הַיְסוֹד. אַךְ אִם שָׁכֹחַ יִשְׁכְּחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אַרְצָם, אוֹ כִּי יַעֲשׂוּ אֵיזֶה מַעֲשִׂים רָעִים—וּבָאוּ הַמַּלְאָכִים וְהֵסִירוּ לְבֵנָה אַחַת מִן הַיְסוֹד.

וְהָיָה בְּהִבָּנוֹת הַחוֹמָה מִן הַמַּסָּד עַד הַטְּפָחוֹת — אָז יָבֹא הַמָּשִׁיחַ.

וְהָיָה בַּעֲבֹר אֵלִיָּהוּ עַל פְּנֵי חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה מִדִּמְעוֹת יִשְׂרָאֵל וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְרָאָה כִּי זֶה עַתָּה רַק הֻנַּח הַיְסוֹד... כִּי לֹא הִרְבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים וְלִזְכּוֹת אֶת הַמָּשִׁיחַ —

אָז יֶהֱמֶה לֵב אֵלִיָּהוּ עַד מְאֹד...

— הַאֻמְנָם שָׁכְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמָּשִׁיחַ? הַאֻמְנָם לֹא יַחְפְּצוּ לְהִגָּאֵל? — יִקְרָא מִנַּהֲמַת לִבּוֹ.

וּפָנָה וְהִבִּיט אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, וְשָׁאַל אֶת הַצִּפֳּרִים הַמְשׁוֹרְרוֹת עַל הָרֹתֶם וְשָׁמַע אֶת לַחַשׁ הַגַּלִּים בְּאַרְבַּעַת הַנְּחָלִים — וְאֵין פּוֹתֵר לוֹ אֶת הַחִידָה.

* *
*

וּבְבֹקֶר אֶחָד הִשְׁכִּים הַנָּבִיא הַזָּקֵן לָקוּם וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא: וְהִנֵּה לָבְשׁוּ הַשָּׁמַיִם קַדְרוּת וְהַשֶּׁמֶשׁ מִתְאַבֶּלֶת וְכָל הַמַּלְאָכִים יוֹשְׁבִים אַרְצָה וְדִמְעוֹת אֵשׁ נוֹזְלוֹת מֵעֵינֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּ„תִשְׁעָה בְּאָב", בִּבְכוֹתָם אֶת חֻרְבַּן אַרְצָם וּמִקְדָּשָׁם.

וְאַרְבַּעַת הַנְּחָלִים רָעֲשׁוּ בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד, וְעַל פְּנֵיהֶם עָלָה קֶצֶף אָדֹם.

וְעֵץ הָרֹתֶם הוֹרִיד אֶת עֲנָפָיו וְהִרְכִּין אֶת רֹאשׁוֹ.
וְהָרוּחַ נֶאֱנַח אֲנָחָה עֲמֻקָּה.
וְהַצִּפֳּרִים צִפְצְפוּ בְּקוֹל יְלֵל. –

וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל הַמַּלְאָכִים הַיּוֹשְׁבִים אַרְצָה וַיַּבֵּט אֶל הַמְּגִלָּה אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם וַיַּרְא וְהִנֵּה בָּהּ אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה עַמּוּדִים וְכָל הָעַמּוּדִים מְלֵאִים דָּם... וְדִמְעוֹת אֵשׁ יוֹרְדוֹת מֵעֵינֵי הַמַּלְאָכִים וְנוֹטְפוֹת וְנוֹפְלוֹת וּמַרְתִּיחוֹת אֶת הַדָּם.

וַיַּבֵּט אֵלִיָּהוּ אֶל הַנְּחָלִים וַיַּרְא וְהִנֵּה כִּי נֶהֶפְכוּ הַמַּיִם וַיִּהְיוּ לְדָם וּבְתוֹךְ הַדָּם מַזְהִירִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה סַפִּירִים.

וַיַּקְשֵׁב אֶל שִׁירַת הַצִּפֳּרִים וְהִנֵּה קִינָה בְּפִיהֶן וּבַקִּינָה אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה חֲרוּזִים.

אָז הָלַךְ הַנָּבִיא אֶל הַחֶדֶר הַגָּדוֹל, שֶׁשָּׁם יוֹשְׁבִים כָּל הַצַּדִּיקִים אֶל שֻׁלְחָנוֹת זָהָב וְעַל רָאשֵׁיהֶם עֲטָרוֹת אוֹר וּמִתְעַנְּגִים עַל הַיּוֹפִי אֲשֶׁר בְּגַן הָעֵדֶן – וְהִנֵּה שָׁחֲרוּ הַשֻּׁלְחָנוֹת. הוּרְמוּ הָעֲטָרוֹת מֵרָאשֵׁי הַצַּדִּיקִים, וְכֻלָּם יוֹשְׁבִים עַל הָאָרֶץ וּבוֹכִים.

אָז יָדַע אֵלִיָּהוּ, כִּי צָרָה גְדוֹלָה בָּאָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק;

—וְאַתֶּם מַחֲשִׁים!—קָרָא פִּתְאֹם אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. כָּל הַצַּדִּיקִים הֵרִימוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיַּבִּיטוּ אֵלָיו וַיָּנִיעוּ רֹאשָׁם כְּמִתְיָאֲשִׁים.

וּבְדַבְּרוֹ הָיוּ פָּנָיו לְלֶהָבָה וְכֻלּוֹ – כְּהַר גָּעַשׁ.

– אֵלְכָה וְאוֹצִיאָה אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ גָּלוּתוֹ! אָבִיאָה אֶת הַמָּשִׁיחַ! כְּבָר הִגִּיעָה הָעֵת!– קָרָא בְּקוֹל אַדִּיר וַיְמַהֵר לָקַחַת אֶת מַטֵּהוּ.

וַיְהִי אַךְ הִרְחִיק אֵלִיָּהוּ לָלֶכֶת צְעָדִים אֲחָדִים וְהִנֵּה שְׁנֵי מַלְאָכִים בָּאִים לִקְרָאתוֹ וּבִידֵיהֶם לְבֵנָה חֲדָשָׁה וְחַמָּה שֶׁזֶּה אַךְ נֶעֶשְׂתָה בִּידֵי הַלַּבָּן... אָז פָּנָה אֵלִיָּהוּ לִרְאוֹת אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם –

וְהִנֵּה – – – – – –

הָהּ! בְּמֶשֶׁךְ הַלַּיְלָה נֶעְלַם כָּל הַיְסוֹד! אַף אֶבֶן עַל אֶבֶן לֹא נִשְׁאָרָה! רַק זֶה עַתָּה יָבִיאוּ הַשְּׂרָפִים אֶת הַלְּבֵנָה הָרִאשׁוֹנָה...

* * *

וְאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא יוֹשֵׁב עוֹד עַל כִּסְאוֹ, רֹאשׁוֹ כָּפוּף וּמֵעֵינָיו שׁוֹטְפוֹת דְּמָעוֹת; וּבְכָל פַּעַם אֲשֶׁר יָרִים אֶת עֵינָיו

נֹכַח חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם תִּתְפָּרֵץ אֲנָחָה מִפִּיו: „מָתַי, הָהּ, מָתַי תָּבֹא הָעֵת? הַאֻמְנָם שָׁכְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמָּשִׁיחַ?"

וּפָנָה וְהִבִּיט אֶל הַשֶּׁמֶשׁ וְהַמְּאוֹרוֹת וְשָׁאַל אֶת הַצִּפֳּרִים הַמְשׁוֹרְרוֹת עַל הָרֹתֶם, וְשָׁמַע אֶת לַחַשׁ הַגַּלִּים בְּאַרְבַּעַת הַנְּחָלִים -- וְאֵין פּוֹתֵר לוֹ אֶת הַחִידָה.

רֵעִים, יְדִידִים, אֲהוּבִים, חֲבִיבִים! אָנָּא, אוּלַי תוּכְלוּ אַתֶּם לִפְתֹּר אֶת הַחִידָה? — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

№
143—144

פרחים

מַלְאֲכֵי הַשַּׁבָּת.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

י. ב. לֶבְנֶר.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

ג.

שַׁבָּת הַמַּלְכָּה.

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי אֶת מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיָּבֵא אֶת הַשַּׁבָּת וַיּוֹשִׁיבָהּ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וַיִּרְאוּהָ הַמַּלְאָכִים וַיֵּצְאוּ לְפָנֶיהָ בִּמְחוֹלוֹת, וַיָּשִׁירוּ לְפָנֶיהָ מִשִּׁירֵיהֶם הַנִּפְלָאִים וַיִּקְרְאוּ: שַׁבָּת הִיא לַיְיָ.

וַתֶּעֱרַב הַשִּׁירָה וְהַזִּמְרָה עַל שַׁבָּת הַמַּלְכָּה, וַתֵּרָא לַמַּלְאָכִים בְּכָל יָפְיָהּ וַהֲדָרָהּ, וְקַרְנֵי אוֹרָהּ יָצְאוּ מֵעֵינֶיהָ וַתָּאֵרְנָה אֶת כָּל שִׁבְעַת הָרְקִיעִים. וַתִּשֹּׁם הַשַּׁבָּת, וַיִּמָּלְאוּ הָרְקִיעִים רֵיחַ נִפְלָא כְּרֵיחַ גַּן עֵדֶן הַמָּלֵא פְּרָחִים. וַיָּרִיחוּ הַמַּלְאָכִים בְּרֵיחוֹת הַשַּׁבָּת הַנִּפְלָאִים. וַתִּזְהַרְנָה עֵינֵיהֶם מֵרֹב עֹנֶג וַיִּזְהֲרוּ פְּנֵיהֶם, וַיִּהְיוּ כֻלָּם שִׂמְחָה וָגִיל.

וַיַּרְא הָאָדָם אֶת יְקַר הַשַּׁבָּת, וְאֶת כָּל תִּפְאַרְתָּהּ וַיִּפֶן אֶל הַמַּלְאָכִים הָעוֹמְדִים עַל יְמִינוֹ וְעַל שְׂמֹאלוֹ, וַיֹּאמֶר לָהֶם: הַגִּידוּ נָא לִי, בְּנֵי עֶלְיוֹן: לְמִי תִנָּתֵן הַשַּׁבָּת, — הֲלָכֶם אִם לִבְנֵי אָדָם?

וַיַּעֲנוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ:

—אַחַת אָמַר אֱלֹהִים לְתִתָּהּ לִבְנֵי הָאָדָם, וְנִחֲמָה אוֹתָם פַּעַם בְּשָׁבוּעַ מֵעִצְּבוֹנָם וּמִמַּעֲשֵׂי יְדֵיהֶם.

וַיֹּאמֶר הָאָדָם: אִם כֵּן, — מַדּוּעַ תִּשְׂמְחוּ בָהּ אַתֶּם?

וַיַּעֲנוּ הַמַּלְאָכִים אֶת הָאָדָם וַיֹּאמְרוּ: הַשַּׁבָּת הִיא רֹאשׁ כָּל הַשְּׂמָחוֹת וְהָעֲדָנִים, אֲשֶׁר בָּרָא יְיָ וְעַל כֵּן אָמַרְנוּ: נָגִילָה גַּם אֲנַחְנוּ וְנִשְׂמְחָה בָהּ. וְאַךְ כִּלּוּ הַמַּלְאָכִים לְדַבֵּר וַיִּשָּׁמַע קוֹל מַלְאֲכֵי הַשִּׁירָה הָאוֹמְרִים: מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת!

וַתֵּרֶד הַשַּׁבָּת מֵעַל כִּסֵּא כְבוֹד יְיָ וַתִּשְׁתַּחוּ וַתֹּאמַר: טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ! וַיַּעֲנוּ אַחֲרֶיהָ הַכְּרוּבִים: לְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן!

וַיַּרְא יְיָ אֶת כָּל הָעֹנֶג וְהַנְּעִימוֹת, אֲשֶׁר הֵבִיאָה הַשַּׁבָּת בְּעוֹלָמוֹ, וַיֹּאמַר: שִׁמְעִי נָא, הַשַּׁבָּת, הִנֵּה אָנֹכִי יָצַרְתִּי אֶת

הָאָדָם וָאֲצַוֵּהוּ לֵאמֹר: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ! וְיָדַעְתִּי גַם יָדַעְתִּי, כִּי עֲבוֹדָתוֹ תוֹגִיעֵהוּ מְאֹד, וְעַל כֵּן הָבָה אֶתְּנֵךְ לִבְנֵי הָאָדָם וּבָאת אֲלֵיהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְהֵאַרְתְּ לָהֶם אֶת פָּנַיִךְ, וְשִׂמַּחְתִּים בְּטוּבֵךְ וּבִמְנוּחָתֵךְ אֲשֶׁר תִּשְׁפְּכִי עֲלֵיהֶם, — וְקָרְאוּ לָךְ: עֹנֶג! וְקִבְּלוּךְ בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וְהָיִית לָהֶם אֶת אֲשֶׁר תִּהְיֶה הַמַּלְכָּה הָרַחֲמָנִיָּה לַעֲבָדֶיהָ הַנֶּאֱמָנִים; וְקָרְאוּ זֶה אֶל זֶה וְאָמְרוּ: לְכָה, דוֹדִי, לִקְרַאת כַּלָּה, פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה.

וַתַּעַן הַשַּׁבָּת אֶת יְיָ וַתֹּאמַר: יֵעָשֶׂה נָא רְצוֹן יְיָ! אֶפֶס כִּי צַר לִי מְאֹד לָבֹא אֶל בְּנֵי הָאָדָם וְאָנֹכִי טֶרֶם יָדַעְתִּי אֶת מְקוֹמָם וְאֹרַח חַיֵּיהֶם, — וְאֵיכָכָה אוּכַל וְהֵבֵאתִי לָהֶם מְנוּחָה וְעֹנֶג וְשִׂמְחָה?

וַיַּעַן יְיָ וַיֹּאמֶר: הִנֵּה אָנֹכִי בּוֹרֵא לָךְ מַלְאָכִים, אֲשֶׁר יִלָּווּ אֵלַיִךְ וְהֵם יִהְיוּ לָךְ לְעֵינַיִם בְּלֶכְתֵּךְ בֵּין בְּנֵי הָאָדָם עַל הָאֲדָמָה.

וַתִּשְׁמַע הַשַּׁבָּת אֶת דִּבְרֵי יְיָ וַתִּקֹּד וַתִּשְׁתַּחוּ וַתֵּצֵא מֵאֵת פְּנֵי יְיָ.

II.

הַמַּלְאָךְ הַטּוֹב.

וַתֵּרֶד הַשַּׁבָּת מִשָּׁמַיִם אַרְצָה וַתַּעֲבֹר אֲרָצוֹת וְיַמִּים
וַתַּחְקֹר וַתִּדְרֹשׁ לָדַעַת מִי מְחַכֶּה לָהּ; וַתֵּרֶא וְהִנֵּה שׁוֹנִים
עַמֵּי הָאָרֶץ בְּמַרְאֵה פְּנֵיהֶם, בְּחֻקֵּיהֶם וּבְדָתֵיהֶם, וְאֵין קוֹרֵא
בִשְׁמָהּ וְאֵין מְחַכֶּה לָהּ. וַתּוֹסֶף לָשׁוּט בָּאָרֶץ וַתַּעֲבֹר
יְעָרִים וְשָׂדוֹת, עֲמָקִים וּגְבָעוֹת. וַתֵּרֶא הֲמוֹן אֲנָשִׁים וְנָשִׁים
עוֹבְדִים עֲבוֹדָה בְּזֵעַת אַפָּם; רֶגַע לֹא יָנוּחוּ, וְגַם לְעַבְדֵיהֶם
וּלְאַמְהוֹתֵיהֶם וְלִבְהֶמְתָּם לֹא יִתְּנוּ מָנוֹחַ, וְאֵלֶיהָ לֹא יָשִׂישׂוּ
וְלֹא יָשִׂימוּ לֵב. וַיִּחַר לָהּ מְאֹד, וַתָּשָׁב וַתָּעָף אֶל יְיָ
וַתֹּאמַר: אָנָּא יְיָ אֱלֹהַי! רָאִיתִי אֶת בְּנֵי הָאָדָם, וְהִנֵּה אֵין
לָהֶם כָּל חֵפֶץ בִּי; בִּשְׁמִי לֹא יַזְכִּירוּ וּמְנוּחָתִי לֹא יִדְרֹשׁוּ!
הוֹאֶל נָא, אֱלֹהַי, וּתְנָה לִי אֶת הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר אָמַרְתָּ;
יִלָּווּ אֵלַי וְיוֹרוּנִי אֶת הַדֶּרֶךְ אֵלֵךְ בָּהּ. וַיַּעַן יְיָ וַיֹּאמַר: רְדִי
שֵׁנִית אַרְצָה וּבָאתְ אֶל בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב; הֵמָּה
נִשְׁבְּעוּ לְשָׁמְרֵךְ וּלְקַדְּשֵׁךְ וּלְכַבְּדֵךְ, וְהָיָה אִם כָּכָה יַעֲשׂוּ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ, וְנִבְרְאוּ הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר אָמַרְתִּי.

וַתֵּרֶד הַשַּׁבָּת וַתָּבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי. וְהַיּוֹם הָיָה יוֹם סַגְרִיר וְעָנָן וְגֶשֶׁם סוֹחֵף נִתַּךְ אַרְצָה. וַתֵּרֶא הַשַּׁבָּת אֶת הָרֶפֶשׁ וְהַטִּיט אֲשֶׁר בַּדֶּרֶךְ. וַתִּקְרָא: הוֹי, מָה רַע וָמַר גּוֹרַל בְּנֵי הָאֲדָמָה! מַה בֶּצַע בְּשָׂדוֹת מְלֵאִים בִּרְכַּת יְיָ, בְּגַנֵּי עֲצֵי חֶמֶד וּפִרְחֵי תִפְאָרָה, אִם בֶּן־רֶגַע תִּסָּתֵר הַשֶּׁמֶשׁ, וְהַשָּׁמַיִם יִתְקַדְּרוּ עָבִים, וְהָרוּחַ תְּעוֹרֵר מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ וְתֵילִיל וְתִבְכֶּה אֶת הַיְקוּם?

עוֹדֶהָ מְדַבֶּרֶת וַתָּבֹא אֶל חָצֵר אַחַת אֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים שָׁם. וַתֵּרֶא וְהִנֵּה מְרֻצֶּפֶה הֶחָצֵר אֲבָנִים לְבָנוֹת, וּשְׂדֵרוֹת עֲצֵי שִׁטָּה וּבְרוֹשׁ נְטוּעִים לְאֹרֶךְ הֶחָצֵר וּלְרָחְבָּהּ, — וַתֵּרֶא וַיֵּאוֹרוּ פָנֶיהָ.

וַתָּבֹא הַשַּׁבָּת הַבַּיְתָה, — וְהִנֵּה אוֹר נֵרוֹת זָרוּעַ בְּכָל פִּנּוֹת הַבַּיִת וְשֶׁקֶט וְשַׁלְוָה שְׁפוּכִים מִסָּבִיב, — וַתִּנְהָר.

וַתִּשָּׂא אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבַּיִת מְחַבֶּקֶת אֶת יְלָדֶיהָ הַקְּטַנִּים וּמְנַשֶּׁקֶת לָהֶם, וּפְנֵי כֻלָּם מְפִיקִים חֵן וָחֶסֶד וְשִׂמְחָה, — וַיֵּאוֹרוּ פְּנֵי הַשַּׁבָּת, וַתֵּצֶאנָה קַרְנֵי אוֹר מֵעֵינֶיהָ וַתִּנַּגַעְנָה בָּאִשָּׁה וִילָדֶיהָ, וַיִּקְרַן עוֹר פְּנֵיהֶם, וַתִּגְדַּל הָאוֹרָה בַּבָּיִת.

קול צְעָדִים נִשְׁמַע בַּמָּבוֹא. וְהִנֵּה אֲדוֹן הַבַּיִת בָּא. וַיָּאִירוּ בְּנֵי הַבַּיִת אֶת פְּנֵיהֶם אֵלָיו וַיָּרוּצוּ לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקוּהוּ. וַיְחַבֵּק גַּם הוּא אוֹתָם וַיְנַשֵּׁק לָהֶם וַיְבָרְכֵם בְּ„שַׁבַּת שָׁלוֹם". וַיִּקַּח אֶת בָּנָיו וַיָּשֶׂם יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשָׁם וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר: יְשִׂימְכֶם אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה! וַתִּגַּשְׁנָה גַּם הַבָּנוֹת אֵלָיו וַיְבָרֶךְ גַּם אוֹתָן: יְשִׂימְכֶן אֱלֹהִים כְּשָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה! וַיֵּשֶׁב אֲדוֹן הַבַּיִת עַל מְקוֹמוֹ. וַיַּבֵּט אֶל הַנִּקָּיוֹן שֶׁבְּבֵיתוֹ. וְעַל פְּנֵי אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו הַמְּאִירִים, וְעַל הַשַּׁלְוָה וְהַשֶּׁקֶט הַשְּׁפוּכִים סָבִיב; וַיַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא אֶת גַּנָּיו וּפַרְדֵּסָיו וּשְׂדוֹתָיו הַנֶּחְמָדִים לְמַרְאֶה, וַיַּבֵּט אֶל אֲסָמָיו הַמְּלֵאִים בִּרְכַּת יְיָ, — וַיֵּאוֹרוּ פָּנָיו מְאֹד. וְאוֹר הַבַּיִת הוֹלֵךְ הָלוֹךְ וָרַב וַיָּאֶר כָּל פָּנִים וַיְשַׂמַּח כָּל לֵב וַתְּבָרֵךְ כָּל עָיִן, — וַתִּמָּלֵא כָּל נֶפֶשׁ גִּיל וּנְעִימוּת.

וַתֵּרֶא הַשַּׁבָּת אֵת כָּל הַהוֹד וְהַנֹּגַהּ וְאֶת הַשַּׁלְוָה וְהַמְּנוּחָה אֲשֶׁר בַּבַּיִת. — וַתִּצְחַק מֵרֹב שִׂמְחָה.

וַיִּקַּח יְיָ אֶת צְחוֹק שִׂמְחָתָהּ וַיִּבְרָא מִמֶּנּוּ מַלְאָךְ וַיֹּאמֶר לוֹ: הִנֵּה טֹהַר וְשַׁלְוָה וְשָׁלוֹם בְּרָאוּךָ, — וְהָיָה בְּלֶכְתְּךָ אַחֲרֵי הַשַּׁבָּת לָבֹא אֶל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל, וְרָאִיתָ אֶת

הַטֹּהַר וְהַשָּׁלוֹם וְהַשִּׂמְחָה הַשּׁוֹכְנִים שָׁם. — וּבֵרַכְתָּ אֶת יוֹשְׁבֵי הַבַּיִת וְאָמַרְתָּ: יְהִי רָצוֹן שֶׁתְּהֵא לְשַׁבָּת אַחֶרֶת כָּכָה! וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָבַר הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַתָּשָׁב הַשַּׁבָּת עִם מַלְאָכָהּ הַטּוֹב אֶל הָאֱלֹהִים; וּבִהְיוֹתָם בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֶל הַשַּׁבָּת: הַגִּידִי נָא לִי, בְּרוּכַת יְיָ, מַה־שֵּׁם הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָיִינוּ בָהּ?

וַתַּעַן הַשַּׁבָּת וַתֹּאמֶר: אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וַיּוֹסֶף הַמַּלְאָךְ לְדַבֵּר אֶל הַשַּׁבָּת וַיֹּאמֶר: כִּי יִשְׁאָלוּנִי מַלְאֲכֵי מָרוֹם מָתַי נִבְרֵאתִי? מָה אֹמַר לָהֶם?

וַתַּעַן הַשַּׁבָּת וַתֹּאמֶר: בְּ שַׁ בַּ ת שִׁ י רָ ה.

III.

הַמַּלְאָךְ הָרָע.

עָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת....

יִשְׂרָאֵל הָלַךְ בַּגּוֹלָה, נַחֲלָתוֹ הָיְתָה לִמְשִׁסָּה, אַרְצוֹ — לְזָרִים....

לֹא עַל עֲבוֹדַת אֲדָמָה יִחְיֶה עוֹד הָעִבְרִי הַנּוֹדֵד, כִּי

אם עַל מְלֶאכֶת כַּפַּיִם וּכְחַר יָדַיִם, וַתִּשַּׁח קוֹמָתוֹ וַיֶּחֶוְרוּ פָּנָיו, וַיְהִי מַרְאֵהוּ רַע מְאֹד...

וַיִּשְׁכְּחוּ חַגָּיו וְשַׁבְּתוֹתָיו וְלֹא נִשְׁמְעוּ עוֹד מִפִּיו בִּלְתִּי אִם אֲנָחוֹת וַאֲנָקוֹת, מַכְאִיבוֹת לֵב וּמַדְאִיבוֹת נָפֶשׁ...

וַתָּבֹא הַשַּׁבָּת אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָעֲזוּבָה מִבָּנֶיהָ, וַתְּבַקְּשֵׁם שָׁם וְלֹא מְצָאָתַם. וַתֵּפֶן אֶל הָעָם הַזָּר הַיּוֹשֵׁב בָּאָרֶץ, וַיֹּאמְרוּ לָהּ: לֹא יְדַעֲנוּךְ!

וַתֹּאמֶר הַשַּׁבָּת: אִם אוֹהֲבַי וְשׁוֹמְרַי הָלְכוּ בַגּוֹלָה, – הָבָה, אֵלְכָה גַם אֲנִי אַחֲרֵיהֶם, וַהֲנִיחוֹתִי לָהֶם מֵעָצְבָּם וְנִחַמְתִּים מִיגוֹנָם, וְנָתַתִּי תִקְוָה בְלִבָּם לְיָמִים טוֹבִים. וְהָיָה בָהֶם כֹּחַ לִסְבֹּל.

וַתַּעֲבֹר הַשַּׁבָּת עִם הַמַּלְאָךְ הַהוֹלֵךְ בְּעִקְּבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת וְיַמִּים וַתָּבוֹא בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי בָּעֶרֶב עַד נַהֲרוֹת בָּבֶל וַתָּסַר אֶל בֵּית יְהוּדִי.

הַיּוֹם הָיָה יוֹם חַם מְאֹד. הַשֶּׁמֶשׁ בָּעֲרָה כַתַּנּוּר, וְהָרוּחַ הֵרִימָה עַמּוּדֵי אָבָק וָחוֹל וַתִּשָּׂאֵם וַתְּפִיצֵם בָּאֲוִיר, וַיָּבֹא הָאָבָק בְּפִי הָאֲנָשִׁים וּבְעֵינֵיהֶם וַיְמָרְרֵם וַיַּכְאִיבֵם מְאֹד.

וְהָאֲנָשִׁים עוֹבְדִים אֶת עֲבוֹדָתָם: אֶגְלֵי זֵעָה גְדוֹלִים יוֹרְדִים מֵעַל פְּנֵיהֶם וּמִתְבּוֹלְלִים בְּאָבָק וּבְחוֹל וּמַשְׁחִירִים אוֹתָם, וְהָיוּ פְּנֵיהֶם לְזַוָעָה לְכָל רוֹאֵיהֶם; וְרַק בִּנְטוֹת הַשֶּׁמֶשׁ לַעֲרֹב, – וַיִשְׁקֹט הָרוּחַ מְעַט, וַיָּנַח הָאָבָק -- אָז חָשׁוּ בְּנֵי הָאָדָם, כִּי הָיְתָה לָהֶם הַרְוָחָה.

וַתָּבֹא הַשַּׁבָּת אֶל תּוֹךְ הַבָּיִת...

שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן הַקָּטָן מְכֻסּוֹת בְּאָבָק רַב מְאֹד... הָרִצְפָּה לֹא נְקִיָּה; יַלְדֵי הַבַּיִת צוֹעֲקִים וּמִתְקוֹטְטִים וּמַכִּים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְהָאִשָּׁה נִרְגֶּנֶת מְאֹד וּמְבַקֶּשֶׁת אֶת נַפְשָׁהּ לָמוּת...

וְהַחשֶׁךְ בַּבַּיִת הוֹלֵךְ וָרָב. קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת לֹא יַחְדְּרוּ דֶרֶךְ הַשִּׁמְשׁוֹת הָאֲפֵלוֹת, הַשָּׁאוֹן הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, וְהָאִשָּׁה מִתְיַפַּחַת וְקוֹרְאָה בַאֲנָחָה: אוֹיָה לִי וּלְשַׁבְּתוֹתַי הַנִּשְׁבָּתוֹת...

וַתִּתְעוֹרֵר הַשַּׁבָּת לִשְׁמַע שִׂמְחָה יוֹצֵא מִפִּי הָאִשָּׁה. וַתִּקְרָא לָרוּחַ וַתֹּאמֶר: פִּתְחִי בְּאָבָק הַמְכַסֶּה אֶת שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן וְחָדְרוּ קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת פְּנִימָה וִיהִי אוֹר! וַתְּמַהֵר הָרוּחַ וַתָּסַר אֶת הָאָבָק מֵעַל הַשִּׁמְשׁוֹת

וַתְּחַדֵּרְנָה קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת אֶל הַבַּיִת. וַתִּשָּׂא הָאִשָּׁה אֶת עֵינֶיהָ הַדּוֹמְעוֹת אֶל קֶרֶן הָאוֹרָה, וַתִּתְעוֹרֵר מְאֹד וַתִּקְרָא לֵאמֹר: הוֹי, יְלָדַי! חוּשׁוּ וְטַאטְאוּ אֶת הַבַּיִת. הָכִינוּ אֶת הַמְּנוֹרוֹת... עוֹד מְעַט וְשַׁבָּת קֹדֶשׁ בָּאָה!

– אִמִּי! – קָרָא אַחַד הַיְלָדִים – אֵין בַּמְּטַאֲטֵא בִּלְתִּי אִם שְׁלשָׁה אַרְבָּעָה שְׁבָטִים... תְּנִי לִי כֶסֶף וְקָנִיתִי מְטַאֲטֵא חָדָשׁ!

– אִמִּי! – קָרְאָה אַחַת הַיְלָדוֹת – הֵן הַמְּנוֹרוֹת נִתְּנוּ בָּעֲבוֹט וְלֹא נִפְדּוּ עוֹד!...

וַאֲנָחָה מָרָה נִשְׁמְעָה בַּבַּיִת. וַתִּשְׁמַע הַשַּׁבָּת וַתַּבֵּט אֶל הָאִשָּׁה הַנֶּאֱנָחַת, וְאֶל הַיְלָדִים הַלְּבוּשִׁים קְרָעִים וְאֶל הָעֹנִי הַשּׁוֹרֵר בַּבַּיִת. וַתֵּרֶא דִּמְעָה בְעֵינֶיהָ. וַתֵּרֶד הַדִּמְעָה וַתִּפֹּל עַל הָאָרֶץ וַתִּתְבּוֹלֵל בַּאֲבַק הָרִצְפָּה, – וַתַּזְהֵר כְּזֹהַר שֹׁהַם שָׁחוֹר...

הַדֶּלֶת סָבְבָה עַל צִירָהּ.

וְאִישׁ כְּפוּף־קוֹמָה בָּא אֶל הַבַּיִת... דּוֹמֵם הוֹרִיד חֲבִילָה כְבֵדָה מֵעַל שִׁכְמוֹ וַיַּצִּיגֶהָ בְּפִנַּת הַבַּיִת וַיֵּאָנַח אֲנָחָה מְמֻשָּׁכָה מְאֹד וַיֵּשֶׁב עַל הַכִּסֵּא...

אָפְסָה כָל תִּקְוָה! — קָרָא הָאִישׁ כְּמִתְיָאֵשׁ — הַזְּמַנִּים רָעִים מְאֹד... הַפַּרְנָסָה קָשָׁה כִּקְרִיעַת יַם סוּף... כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ כַּתּוּתִי רַגְלַי... לֹא יָדַעְתִּי מְנוּחָה גַם בַּיּוֹם גַּם בַּלַּיְלָה, וּמְאוּמָה לֹא נָשָׂאתִי בַּעֲמָלִי... אָרוּר יוֹם אִוָּלֵד בּוֹ...

וּתְלוּנוֹת וְתַרְעוּמוֹת נִשְׁמְעוּ מִפִּי הָאִשָּׁה וְהָאִישׁ... וַיָּקָם שָׁאוֹן בַּבַּיִת וַיִּשָּׁמַע קוֹל חֲרָפוֹת וּקְלָלוֹת... וַיִּבָּהֲלוּ הַיְלָדִים וַיֶּחֶרְדוּ חֲרָדָה גְדוֹלָה וַיִּתְּנוּ קוֹלָם בִּבְכִי וַיְהִי הַבַּיִת לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים...

וַיְמַהֵר הַשָּׂטָן וַיָּטָס טִיסָה אַחַת וַיַּעֲמֹד בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ, וַיָּטָס טִיסָה שְׁנִיָּה וַיַּעֲמֹד בַּבַּיִת בַּתָּוֶךְ, וַיְמַהֵר וַיֶּאֱסֹף אֶת דִּמְעוֹת הַיְלָדִים אֲשֶׁר הִתְבּוֹלְלוּ בְּחֶלְאַת הַבַּיִת וְאֶת הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה, אֲשֶׁר בְּכָל פִּנּוֹתָיו, וַיִּקַּח אֶת קוֹלוֹת הַחֲרָפוֹת וְהַקְּלָלוֹת וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּנָפַיִם וַיֹּאמַר: קְחוּ אֶת הַדְּמָעוֹת הָעֲכוּרוֹת הָאֵלֶּה וְהַעֲלִיתֶם אוֹתָן אֶל הָאֱלֹהִים וַאֲמַרְתֶּם לוֹ: הִנֵּה גַם הַשָּׂטָן בָּא אַחֲרֵינוּ!

וַתָּעָף הַמַּחֲנֶה הַשְּׁחוֹרָה לְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי יְיָ. וַתֵּדַע הַשַּׁבָּת אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַתְּמַהֵר וַתַּעֲזֹב אֶת הַבַּיִת וַתָּעָף הִיא וּמַלְאָכָהּ הַטּוֹב לְהַעֲבִיר אֶת מִשְׁלַחַת הַשָּׂטָן וּלְהַקְדִּים

לָבֹא אֶל יְיָ; אֶפֶס כִּי אֵחֲרָה הַמּוֹעֵד, כִּי אֵין מָהִיר מִן הַשָּׂטָן וּמְעוֹשֵׂי דְבָרוֹ בִּרְצוֹתָם לַעֲשׂוֹת רָעָה...

– שׁוֹפֵט צֶדֶק! שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ! – קָרָא הַשָּׂטָן אֶל יְיָ – מַתָּנָה טוֹבָה הָיְתָה בְּאוֹצָרְךָ וְשַׁבָּת שְׁמָהּ וַתִּתְּנֶהָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: קִרְאוּ לְשַׁבָּת עֹנֶג! נוּחוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְהִתְעַנְּגוּ! וְעַתָּה רְאֵה נָא גַּם רְאֵה אֶת כָּל הַחֶלְאָה וְהַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה אֲשֶׁר מָצָאתִי בְיוֹם שַׁבָּת קָדְשְׁךָ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל בְּנֶךָ! שְׁמַע נָא אֶת קוֹל הַחֲרָפוֹת וְהַקְּלָלוֹת אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ בָנֶיךָ בַּיּוֹם הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה! הַעַל אֵלֶּה לֹא תִפְקֹד בָּם שׁוֹפֵט אֱמֶת?

וַיִּזְעַם יְיָ...

וַיִּרְגְּזוּ עַמּוּדֵי הַשָּׁמַיִם וַיֶּחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי אוֹר, וּרְעָדָה אֲחָזָה אֶת כָּל מַלְאֲכֵי מָרוֹם.

וַיַּרְא הַשָּׂטָן כִּי עֵת זַעַם הִיא לִפְנֵי יְיָ, וַיִּשְׂמַח מְאֹד, וַיִּקַּח אֶת הַדְּמָעוֹת וַיְשִׂימֵן לִפְנֵי הֲדוֹם כִּסֵּא כְבוֹד יְיָ וַיֹּאמַר: שְׁפֹךְ יְיָ זַעַמְךָ עַל מְנָאֲצֵי שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיֵדְעוּ כָל בָּאֵי עוֹלָם כִּי אֵין כָּמוֹךָ דּוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט...

וַיַּבֵּט יְיָ אֶל הַדְּמָעוֹת הָעֲכוּרוֹת וַיַּרְא בֵּינֵיהֶן אֶת הַדִּמְעָה אֲשֶׁר הוֹרִידָה הַשַּׁבָּת, עַל עֲנוּת הַמִּשְׁפָּחָה הָאֻמְלָלָה, וַיֹּאמַר: דִּמְעַת מִי הִיא זֹאת?

וַיֶּחֱרַד הַשָּׂטָן חֲרָדָה גְדוֹלָה וַתִּמָּלֶאנָה עֵינָיו דָּם, כִּי רָאָה אֶת הַדִּמְעָה הַשְּׁחוֹרָה הַמֻּזְהֶרֶת כְּשֹׁהַם, וַיַּכִּירָהּ, כִּי דִמְעַת הַשַּׁבָּת הִיא; וַיִּזְעַף לִבּוֹ מְאֹד עַל אֲשֶׁר הֵבִיא גַּם אוֹתָהּ לִפְנֵי יְיָ.

וּבְעֶצֶם הָרֶגַע הַזֶּה בָּאָה הַשַּׁבָּת וּבְטֶרֶם תִּקְרַב עַד לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹד יְיָ, וַתִּקְרָא: חֶסֶד! חֲנִינָה! רַחֲמִים!

וַתִּגַּשׁ הַשַּׁבָּת אֶל כִּסֵּא הַכָּבוֹד וַתִּפֹּל עַל פָּנֶיהָ וַתֵּבְךְּ.

וַיֹּאמֶר יְיָ: קוּמִי, בִּתִּי! לָמָּה זֶה אַתְּ נוֹפֶלֶת עַל פָּנַיִךְ? פִּתְחִי פִּיךְ וְהַגִּידִי לִי מַה מִּשְׁפַּט הַדְּמָעוֹת הָאֵלֶּה וּמַה קּוֹל הַשָּׁאוֹן וְהַמְּרִיבוֹת וְהַחֲרָפוֹת הָעוֹלוֹת בְּאָזְנָי?

וַתְּסַפֵּר הַשַּׁבָּת לִפְנֵי אֱלֹהִים מַה מָּרִים חַיֵּי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ גָּלוּתוֹ, מַה נּוֹרָא עָנְיוֹ וּמָה רַבָּה שִׁפְלוּתוֹ. וַיִּשְׁמְעוּ מַלְאֲכֵי הָרַחֲמִים וַיִּבְכּוּ, וַתִּפֹּלְנָה דִמְעוֹתֵיהֶן וַתִּתְגַּלְגַּלְנָה עַד לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹד יְיָ, — וַיִּרְגַּז הַכִּסֵּא מִמְּקוֹמוֹ.

וַתּוֹסֶף הַשַּׁבָּת לְדַבֵּר וַתֹּאמַר: רַק הַגָּלוּת הַמָּרָה הֵסַבָּה בְּכָל אֵלֶּה . . . רַק הָעֲנִיּוּת הֶעֱבִירָה אֶת בָּנַיִךְ עַל דַּעְתָּם. הִיא הִקְשְׁתָה כָּכָה אֶת לִבָּם וַתְּמָרֵר אֶת נַפְשָׁם.

וַיִּתְעוֹרֵר הַשָּׂטָן לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמַר: אֵל אֱלֹהִים! אַל נָא תִשְׁמַע לְדִבְרֵי הַשַּׁבָּת הַחֲפֵצָה בְּצִדְקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַל תֹּאבֶה לָהּ! הִנֵּה אָנֹכִי רָאִיתִי מִשְׁפָּחָה עִבְרִיָּה עֲנִיָּה מְאֹד. וָאֵדַע, כִּי לֹא הָעֲנִיּוּת גֹּרֶמֶת דִּבְרֵי רִיב וַחֲרָפוֹת, כִּי אִם רִפְיוֹן יָדַיִם וְרֹעַ לֵב... צַו נָא, יְיָ, לְאֶחָד מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם וְהָלַךְ אֲלֵיהֶם וֶהֱבִיאָם הֲלוֹם.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אֶחָד מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם: לֵךְ הָבֵא אֶת הַמִּשְׁפָּחָה, אֲשֶׁר אָמַר הַשָּׂטָן.

וּמַלְאָךְ הוֹפִיעַ וְהוּא לָבָן כְּלִבְנַת הַסַּפִּיר, וְעֵינָיו טוֹבוֹת כְּחֶסֶד אֱלֹהִים, וּפָנָיו שְׂמֵחִים וּמְאִירִים כְּעֵינֵי הָאֵם, בְּהַבִּיטָהּ עַל יְלָדֶיהָ הַצּוֹהֲלִים מֵרֹב טוּב, — וַיִּקֹּד וַיִּשְׁתַּחוּ לַיְיָ וַיֹּאמַר: עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי!

* * *

וְהִנֵּה בַּיִת קָטָן וָדָל...

וְאִישׁ וְאִשָּׁה וִילָדִים וִילָדוֹת יוֹשְׁבִים אֶל שֻׁלְחָן קָטָן.

וּמַפָּה לְבָנָה כַּשֶּׁלֶג פְּרוּשָׂה עָלָיו. וְנֵרוֹת קְטַנִּים תְּקוּעִים בִּמְנוֹרוֹת מְמֹרָטוֹת, דּוֹלְקִים וְזוֹרְעִים אוֹרָם אֶל כָּל פִּנּוֹת הַבַּיִת, וּמְאִירִים אֶת הַקִּירוֹת הַמְסֻיָּדִים וְאֶת רִצְפַּת הַבַּיִת הַמְכֻבָּדָה וְאֶת הָרָהִיטִים הַדַּלִּים וְהַנְּקִיִּים. וּמְנוּחָה בְּכָל הַבַּיִת וְדִבְרֵי חֵן וְאַהֲבָה וְנַחַת יִשָּׁמְעוּ מִפִּיּוֹת הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת, וְהֵמָּה מַבִּיטִים זֶה אֶל זֶה בְּחִבָּה וּבְפָנִים מְאִירִים וּמְנַשְּׁקִים זֶה לָזֶה וּמְחַבְּקִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. וַאֲדוֹן הַבַּיִת מַבִּיט אֶל אִשְׁתּוֹ הַשְּׂמֵחָה לִקְרָאתוֹ, אֶל יְלָדָיו הַטּוֹבִים וְהַנְּעִימִים וְאֶל הַטֹּהַר וְהַשֶּׁקֶט הַשּׁוֹרְרִים בְּכָל הַבָּיִת, וּבְעֵינָיו נִרְאוּ כִּשְׁנֵי אֶגְלֵי טַל מַזְהִירִים, — דִּמְעוֹת הַשִּׂמְחָה הֵן, אֲשֶׁר לֹא תֵרָאֶינָה בִּלְתִּי אִם בְּבַיִת אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן בּוֹ מַלְאַךְ הַשָּׁלוֹם...

וַיִּקַּח יְיָ אֶת דִּמְעוֹת הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר בְּעֵינֵי הָאִישׁ, וַיְשִׂימֵן בְּכִתְרוֹ, וַיְמַלֵּא אוֹרָן אֶת כָּל הָרְקִיעִים.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מַלְאַךְ הַשָּׁלוֹם: יַד מִי עָשְׂתָה אֶת הַשַּׁלְוָה וְהַנְּעִימוּת, אֲשֶׁר אָנֹכִי רֹאֶה בְּבֵית הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת?

וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמַר: יְדֵי כֻלָּם: הַבַּעַל עֹזֵר לְאִשְׁתּוֹ וְהִיא עוֹזְרָה לוֹ; הַיְלָדִים לְמִקְּטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם טוֹבִים

וּמַקְשִׁיבִים. שׁוֹמְעִים מוּסַר אָב וְשׁוֹמְרִים תּוֹרַת אֵם: זֶה טִאֲטֵא אֶת הַבַּיִת וְזֶה נִקָּה אֶת הַמְּנוֹרוֹת. זֶה רָחַץ אֶת שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן וְזֶה הֵבִיא מַגֶּבֶת לְנַגֵּבָן, זֶה דָלָה מַיִם וַיָּבֵא לָאֵם. וְזֶה הִשְׁגִּיחַ עַל הַיֶּלֶד הַיָּשֵׁן בַּעֲרִיסָתוֹ וַיְנִיעֶהָ... וְזוֹ שִׁעַשְׁעָה אֶת הַיַּלְדָּה הַקְּטַנָּה בַּהֲקִיצָהּ מִשְּׁנָתָהּ... יְדֵי כֻלָּם עָמְלוּ לְהָבִיא אֶת הַבְּרָכָה אֶל הַבָּיִת.

וַיּוֹסֶף יְיָ לִשְׁאֹל אֶת מַלְאַךְ הַשָּׁלוֹם וַיֹּאמַר: וּמַה מְּלֶאכֶת הָאִישׁ וּמַעֲשֵׂהוּ?

וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמַר: סַבָּל הוּא... קָשָׁה מְלַאכְתּוֹ מְאֹד וּשְׂכָרָהּ לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ... לוּ הוֹאַלְתָּ יְיָ לִפְתֹּחַ לוֹ אֶת אוֹצָרְךָ הַטּוֹב וַתִּתֵּן לוֹ...

— כְּבָר נָתַתִּי לוֹ! — עָנָהוּ יְיָ — לֵב טָהוֹר בָּרָאתִי לוֹ וּלְאִשְׁתּוֹ וּלְצֶאֱצָאָיו וְשִׂמְחָה נָתַתִּי בְּלִבָּם לִשְׂמֹחַ בְּחֶלְקָם!...

וַיַּעֲבֹר הַמַּחֲזֶה. וַיָּקָם הַשָּׂטָן וַיִּתְיַצֵּב שֵׁנִית לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמַר: שׁוֹפֵט מָרוֹם! אַתָּה הָרְאֵיתָ לָדַעַת, כִּי לֹא צְדָקָה הַשַּׁבָּת בְּהַצְדִּיקָהּ אֶת הַמִּשְׁפָּחָה הָרָעָה... הוֹאֶל נָא וְיִסַּרְתָּ אוֹתָהּ כְּדֵי רִשְׁעָתָהּ!...

ויען יי ויאמר: הנה אנכי בורא מלאך שני מהחלאה ודברי הריב, אשר הביא השטן אלי, והלך גם הוא אחרי השבת בבואה אל בתי ישראל ביום הששי בערב, והיה כי ימצא בבית טהר ושלוה, – ואמר המלאך הטוב: כן יהי גם בשבת הבאה! וענה המלאך הרע: אמן! אולם אם המצא תמצא בבית איש יהודי ביום השביעי חלאה וריב ישמע בו – וזכר המלאך הרע את אשר עוללו לו בני האדם, – והתקצף וקרא ואמר: כן יהי גם בשבת הבאה! וענה המלאך הטוב בעל כרחו: אמן!

ואך הוציא יי את הדברים האלה מפיו, – ויברא המלאך הרע, והוא כלו שחור, וכנפיו ככנפי העורב, ופניו נזעמים מאד, ועיניו רעות ויורדות דמעות דלוחות, כטפות המים אשר בבצה...

ויראהו המלאכים ויתנודדו למראהו, ויראהו השטן, – וישמח מאד...

• •
•

וַיְהִי בְּשׁוּב הַשַּׁבָּת עִם שְׁנֵי מַלְאָכֶיהָ אֶל הָאֱלֹהִים, וּבִהְיוֹתָם בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ, וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ הָרָע אֶל הַשַּׁבָּת: מַה שֵּׁם הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִבְרֵאתִי מֵהֶלְאָתָהּ?

וַתַּעַן הַשַּׁבָּת בַּאֲנָחָה וַתֹּאמַר: אֶרֶץ הַגָּלוּת.

וַיּוֹסֶף הַמַּלְאָךְ הָרָע לְדַבֵּר אֶל הַשַּׁבָּת וַיֹּאמַר: כִּי יִשְׁאָלוּנִי מַלְאֲכֵי מָרוֹם מָתַי נִבְרֵאתִי, – מָה אֹמַר אֲלֵיהֶם?

וַתַּעַן הַשַּׁבָּת וַתֹּאמַר: בְּשַׁבַּת חֲזוֹן!!...

№
145

פרחים

בַּעַל בִּטָּחוֹן.

אַגֶּדֶת־עָם.

מֵאֵת

א. ז. רַבִּינוֹבִיץ.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

בַּעַל בִּטָּחוֹן.

(אַגָּדַת עָם).

א

אֶפְרַיִם הָרוֹכֵל הִתְהַלֵּךְ כָּל הַיּוֹם בְּחוּצ׳ת פְּרָג. כָּל הַיּוֹם לִהֵט הַשֶּׁמֶשׁ אֶת רֹאשׁוֹ וְהָאָבָק שָׁם מַחֲנָק לְצַוָּארוֹ, וּפַרְנָסָה לֹא מָצָא. לִפְנוֹת עֶרֶב כָּשַׁל כֹּחוֹ, רַגְלָיו הִתְנַהֲגוּ בִּכְבֵדוּת וְנַחַל זֵעָה שָׁטַף עַל פָּנָיו הַצְּנוּמִים וּכְבָר אָמַר לָשׁוּב אֶל בֵּיתוֹ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ.

אָז עָבַר עַל פְּנֵי חֲצַר הַנָּסִיךְ מוֹשֵׁל הָעִיר; אֶל הֶחָצֵר הַהִיא לֹא סָר מֵעוֹלָם. יוֹדֵעַ הוּא שֶׁכָּל בְּנֵי הַנָּסִיךְ עַזִּים מְאֹד, וּמִתְנַפְּלִים עַל כָּל עָנִי הַבָּא אֶל הֶחָצֵר; וּקְרִיסְטוֹף עַבְדּוֹ שׂוֹנֵא אֶת הַיְּהוּדִים וְתָמִיד הוּא מִתְקַלֵּס בָּהֶם לְהַרְעִימָם. אוּלָם עַתָּה כַּאֲשֶׁר אָפְסָה תִקְוָה מִמֶּנּוּ לְהִשְׂתַּכֵּר, וּבְבֵיתוֹ — הוּא יוֹדֵעַ — מְצַפִּים אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם לִפְרוּטוֹת

אֲחָדוֹת שֶׁיָּבִיא לָהֶם לִקְנוֹת לֶחֶם, שָׂם אֶת נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ וַיָּבוֹא אֶל הֶחָצֵר...

הַנָּסִיךְ וְאִשְׁתּוֹ יָשְׁבוּ עַל הַמַּעֲקֶה וַיִּרְאוּ אֶת הַיְהוּדִי בָּא הֶחָצֵרָה.

– הָבָה נָא נְצַחֵק מְעַט בְּרוֹכֵל הַיְהוּדִי הַלָּזֶה הַבָּא הֵנָּה – אָמַר הַנָּסִיךְ אֶל אִשְׁתּוֹ.

– לָמָּה נְצַחֵק בְּאִישׁ עָנִי? – אָמְרָה הַגְּבִירָה – טוֹב, כִּי נִתֵּן אוֹתוֹ בִּנְדָבָה וְהָלַךְ לוֹ.

– בְּגָדִים יְשָׁנִים! כֵּלִים יְשָׁנִים!... – קָרָא אֶפְרַיִם בְּקוֹל נִחָר.

וּכְרֶגַע הִתְנַפְּלוּ עָלָיו הַכְּלָבִים בִּנְבִיחָה נוֹרָאָה וְקְרִיסְטוֹף הָעֶבֶד מִהֵר עִם הַמַּטְאֲטֵא שֶׁבְּיָדוֹ לְגָרֵשׁ אֶת הַיְּהוּדִי.

אַךְ הַנָּסִיךְ רָמַז לְעַבְדּוֹ, כִּי יִרְפֶּה מִמֶּנּוּ.

– בֹּא יְהוּדִי הַבַּיְתָה כִּי יֵשׁ לִי חֲפָצִים יְשָׁנִים לִמְכֹּר לְךָ – אָמַר הַנָּסִיךְ וַיִּשְׂחַק בְּכָל פֶּה.

– וַיָּבֹא הַיְּהוּדִי כּוֹשֵׁל וְרוֹעֵד מֵאֵימַת הַנָּסִיךְ.

אָז צִוָּה הַנָּסִיךְ אֶת מְשָׁרְתָיו וַיָּבִיאוּ שְׂמָלוֹת רַבּוֹת יְשָׁנוֹת, מֵהֶן יְקָרוֹת עֵרֶךְ צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר אֶחָד.

– הֲתוּכַל לָתֵת לִי בִּמְחִירָן עֶשֶׂר פְּרָטוּת? – שְׁאָלָהוּ הַנָּסִיךְ.

– אֲדֹנִי הַנַּעֲלֶה – עָנָהוּ הָרוֹכֵל – הַשְּׂמָלוֹת הָאֵלֶּה שָׁוִים שְׁקָלִים רַבִּים, וְאָנֹכִי אִישׁ עָנִי; רַק שְׁלֹשִׁים זְהוּבִים יֵשׁ לִי, אֲשֶׁר לְוִיתִים מֵחֲבֵרִי. לוּ יָדַעְתִּי, כִּי קְנִיָּה גְּדוֹלָה כָּזֹאת נְכוֹנָה לִי הַיּוֹם, כִּי אָז לָוִיתִי יוֹתֵר. בָּרוּךְ יְיָ הַכֹּל יוֹדְעִים, כִּי אֶפְרַיִם הָרוֹכֵל אִישׁ יָשָׁר וְנֶאֱמָן, וְהָיוּ מַלְוִים לִי גַּם מֵאָה שֶׁקֶל.

– הֲלֹא אָמַרְתִּי לְךָ, כִּי עֶשֶׂר פְּרָטוּת אֲנִי דוֹרֵשׁ בִּמְחִירָן – קָרָא הַנָּסִיךְ בְּתַרְעֻמוֹת. – הֲלֹא אָדוֹן אָנֹכִי לְקִנְיָנִי.

וַיִּשְׁתַּחוּ אֶפְרַיִם לַנָּסִיךְ וַיֹּאמַר: אוֹדְךָ יְיָ עַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי הַיּוֹם! וַיּוֹצֵא אֶת עֶשֶׂר הַפְּרָטוּת וַיִּתְּנֵן לַנָּסִיךְ. אָז הֵרִים הָרוֹכֵל אֶת הַחֲבִילָה לָשִׂים אוֹתָהּ עַל שִׁכְמוֹ וְלֹא יָכֹל, כִּי לֹא הָיָה בוֹ כֹחַ; וַיְצַו הַנָּסִיךְ אֶת

עַבְדּוֹ. לָשֵׂאת אֶת הַחֲבִילָה עַל שִׁכְמוֹ וְלַהֲבִיאָהּ אֶל בֵּית הַיְהוּדִי.

וְהָעֶבֶד הָיָה שׂוֹנֵא אֶת הַיְּהוּדִים מְאֹד, אַךְ אָנוּס הָיָה הַפַּעַם לַעֲשׂוֹת אֶת מִצְוַת הַנָּסִיךְ.

הָעֶבֶד הָלַךְ עִם מַשָּׂא הַחֲפָצִים, וְהָרוֹכֵל הַיְּהוּדִי לְפָנָיו עַד בּוֹאָם אֶל בֵּיתוֹ הַקָּטָן שֶׁעָמַד בְּאֵיזוֹ סִמְטָה[1] צָרָה וְנִרְפֶּשֶׁת בִּקְצֵה הָעִיר.

אֵשֶׁת אֶפְרַיִם הִשְׁתּוֹמְמָה לְמַרְאֵה כָּל הַשְּׂמָלוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁהֵבִיא אִישָׁהּ. אַךְ הוּא סִפֵּר לָהּ אֶת כָּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ עִמּוֹ, אַחֲרֵי אֲשֶׁר נוֹאַשׁ כִּמְעַט מֵהִשְׂתַּכֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה.

מִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה, הָיָה סָר אֶפְרַיִם מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ אֶל חֲצַר הַנָּסִיךְ; וּבְכָל פַּעַם קָנָה שָׁם בְּזוֹל דִּבְרֵי חֵפֶץ שׁוֹנִים שֶׁהִרְוִיחַ מֵהֶם כִּמְעַט לְכָל הוֹצָאוֹת הַחֹדֶשׁ וּבְכָל פַּעַם הִשְׁתַּחֲוָה לַנָּסִיךְ וַיּוֹדֶה לַיְיָ חַסְדּוֹ. כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ יְמֵי חַג הַפֶּסַח הָלַךְ אֶפְרַיִם אֶל חֲצַר הַנָּסִיךְ וַיְהִי נָכוֹן לְסַפֵּר

---

[1]) רְחוֹב קָטָן וְצָר.

בְּאָזְנֵי הַנָּסִיךְ אֶת עֶרֶךְ חַג הַפֶּסַח וְאֶת הוֹצָאוֹתָיו הָרַבּוֹת, אוּלַי יוֹסִיף לוֹ הַפַּעַם עוֹד אֵיזֶה בֶּגֶד, אוֹ כְּלִי.

אוּלָם בַּפַּעַם הַזֹּאת הָיָה הַנָּסִיךְ סַר וְזָעֵף.

— מַה זֹּאת? — חָשַׁב הַנָּסִיךְ בְּלִבּוֹ — אָנֹכִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַיְּהוּדִי הַזֶּה וְהוּא מְבָרֵךְ תָּמִיד רַק אֶת אֱלֹהָיו, אוֹתִי, מֵיטִיבוֹ, הוּא מְבָרֵךְ בִּבְרָכָה קְצָרָה וּבְשָׂפָה רָפָה. הָבָה, אֵפוֹא, אֲנַסֶּה הַפַּעַם וְאֶרְאֶה מֵאַיִן יוֹשִׁיעֵהוּ אֱלֹהָיו.

הַנָּסִיךְ קִבֵּל אֶת אֶפְרַיִם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, אַךְ לֹא מָכַר לוֹ מְאוּמָה.

— אֵין אִתִּי הַיּוֹם מְאוּמָה מַה לִּמְכֹּר לְךָ, — אָמַר הַנָּסִיךְ — בֹּא בְּחֹדֶשׁ אַחֵר.

— צַר לִי מְאֹד, — אָמַר אֶפְרַיִם — בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה הוֹצָאוֹתַי כְּפוּלוֹת, כִּי חַג הַפֶּסַח לָנוּ בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה.

— יָדַעְתִּי, יָדַעְתִּי — עָנָהוּ הַנָּסִיךְ — בְּיָמִים מִקֶּדֶם נִצַּלְתֶּם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה אֶת מִצְרַיִם, אֲבָל עַתָּה אֵין גַּם לְמִצְרַי מְאוּמָה וְלֹא תְנַצֵּל אוֹתוֹ. גַּם הַכְנָסוֹתַי מָעֲטוּ מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה, וְהַשָּׁנָה הָיְתָה שְׁנַת בַּצֹּרֶת...

— אם כֵּן אֵין לִי לְהִשָּׁעֵן, אֶלָּא עַל אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם — עָנָהוּ הָרוֹכֵל בְּבִטְחָה, וַיִּשְׁתַּחוּ לַנָּסִיךְ וַיֵּצֵא.

רָאָה הָעֶבֶד הָרַע, כִּי שָׁב הַיְהוּדִי רֵיקָם מֵאֵת פְּנֵי אֲדֹנָיו, וַיִּשְׂמַח לְאֵידוֹ וַיְחָרְפֵהוּ וַיִּלְעַג לוֹ. וְאֶפְרַיִם שָׁמַע עֶלְבּוֹנוֹ וְהֶחֱרִישׁ.

כְּפַחֵי נֶפֶשׁ שָׁב אֶפְרַיִם הַבַּיְתָה וְהַפַּעַם הִתְנַפְּלָה עָלָיו גַּם אִשְׁתּוֹ בַּחֲרָפוֹת וּקְלָלוֹת, עַל אֲשֶׁר שָׂם תָּמִיד בִּטְחוֹנוֹ בַּנָּסִיךְ מֵיטִיבוֹ וְלֹא פָנָה אֶל עֲסָקָיו בַּחֲרִיצוּת כְּמִלְּפָנִים. וַיֵּצֶר לְאֶפְרַיִם מְאֹד, וַיִּפֶן פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מַעֲרִיב בְּכַוָּנָה וַיֵּבְךְּ חֶרֶשׁ. אַחַר יָשַׁב לִלְמֹד הִלְכוֹת פֶּסַח. עוֹדֶנּוּ יוֹשֵׁב וְהוֹגֶה בַּסֵּפֶר, וְהִנֵּה פִּתְאֹם נִשְׁבַּר הַחַלּוֹן לִרְסִיסִים וּבַעֲדוֹ הָשְׁלַךְ אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת דָּבָר מַה כָּרוּךְ בְּבַד כְּתַבְנִית יֶלֶד קָטָן. קוֹל חֲרָדָה הִתְפָּרֵץ מִפִּי אֶפְרַיִם וְאִשְׁתּוֹ; שְׁנֵיהֶם מָשְׁשׁוּ אֶת הַגּוּף הָרַךְ כְּפֶגֶר יֶלֶד, וַיִּתְחַלְחָלוּ.

— אֵין זֹאת — אָמְרָה הָאִשָּׁה — כִּי יַחְפְּצוּ שׂוֹנְאֵינוּ לְהַעֲלִיל עָלֵינוּ, כִּי הָרַגְנוּ יֶלֶד נוֹצְרִי לָלוּשׁ בְּדָמוֹ אֶת הַמַּצּוֹת. הָאִשָּׁה זָכְרָה, כִּי כַּדָּבָר הַזֶּה קָרָה לַאֲבִי־אָבִיהָ, אֲשֶׁר שָׂמוּ צוֹרְרָיו גּוּף יֶלֶד מֵת בְּמַרְתֵּפוֹ. וּכְרִדְתּוֹ אֶל הַמַּרְתֵּף לְהוֹצִיא אֶת

הַיַּיִן אֲשֶׁר הֵכִין שָׁם לֶחָג, רָאָה אֶת נִבְלַת הַיֶּלֶד וַיִּמַּס לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ. אַךְ הוּא הִתְאוֹשֵׁשׁ מַהֵר, וַיֵּצֵא וַיַּשִּׂיקוּ אֶת הַתַּנּוּר וַיָּשֶׂם אֶת פֶּגֶר הַיֶּלֶד עַל הָעֵצִים וַיְהִי כֻלּוֹ לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ. בְּלֵיל הַסֵּדֶר בָּאוּ הַשּׁוֹטְרִים וְהַשּׁוֹפְטִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַיֶּלֶד הַמּוּמָת וְלֹא מָצְאוּ וַיָּשׁוּבוּ בְּבשֶׁת פָּנִים.

— גַּם אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה עַתָּה כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֲבִי־אָבִי — אָמְרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶךְ וַתַּשֵּׂק אֶת הַתַּנּוּר.

אוּלָם כְּשֶׁבִּקֵּשׁ אֶפְרַיִם לְהָרִים אֶת הַפֶּגֶר מֵעַל הָאָרֶץ, רָאָה כִּי לֹא יֶלֶד הוּא, כִּי אִם קוֹף.

וְכַאֲשֶׁר הֵנִיעַ אוֹתוֹ נָפְלוּ מִפִּיו שִׁקְלֵי זָהָב אֲחָדִים.

וַיִּתְפַּלֵּא אֶפְרַיִם עַל הַדָּבָר הַזֶּה, וַיֹּאמֶר: אֵין זֹאת כִּי אִם מַטְמוֹן שָׁלַח לָנוּ יְיָ לְחַג הַפָּסַח.

אָז נִתְּחוּ אֶת הַקּוֹף, וַיִּמְצְאוּ בוֹ עוֹד כִּשְׁלֹשִׁים שִׁקְלֵי זָהָב וַתְּהִי שִׂמְחַת אֶפְרַיִם וְאִשְׁתּוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד. וּמִמָּחֳרָת יָצְאָה הָאִשָּׁה לַשּׁוּק וַתְּתַקֵּן לְחַג הַפֶּסַח כָּל מַאֲכַל תַּאֲוָה וְיַיִן טוֹב לָרֹב וְגַם בְּגָדִים קָנְתָה לָהּ וְלִילָדֶיהָ.

וּבְלֵיל הַפֶּסַח בְּשָׁעָה שֶׁיָּשְׁבוּ אַנְשֵׁי הַבַּיִת וְסִפְּרוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְהִנֵּה אִישׁ דּוֹפֵק עַל הַדֶּלֶת.

הָאִשָּׁה נִבְהֲלָה, אַךְ אֶפְרַיִם חִזֵּק אֶת לִבּוֹ בֵּאלֹהִים וַיֹּאמֶר: אַל נָא תִפְחֲדִי, אִשְׁתִּי, הֲלֹא לֵיל שִׁמּוּרִים לָנוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה, וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא שׁוֹמְרֵנוּ.

אָז פָּתַח אֶת הַדֶּלֶת וַיַּרְא וְהִנֵּה — הַנָּסִיךְ בָּא.

— אָנֹכִי — אָמַר הַנָּסִיךְ, — הִקְשַׁחְתִּי אֶת לִבִּי מִמְּךָ בְּבוֹאֲךָ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי עֶזְרָה לִפְנֵי הֶחָג; עַתָּה נִמְלַכְתִּי וָאֹמַר: אֵלְכָה נָּא וְאֶרְאֶה אֵיךְ יָחֹג אֶפְרַיִם שֶׁלִּי אֶת חַגּוֹ. וְהִנֵּה עֵינַי רוֹאוֹת, כִּי אָמְנָם עֲזָרְךָ יְיָ וְהִסְפִּיק לְךָ לְצָרְכֵי הֶחָג.

— כֵּן, אֲדֹנִי! — יְיָ לֹא יַעֲזֹב אֶת הַבּוֹטְחִים בּוֹ. וַיְסַפֵּר לוֹ אֶפְרַיִם כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ, לֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ דָּבָר.

אַחֲרֵי שֶׁחָקְרוּ וְדָרְשׁוּ, נוֹדַע, כִּי הַקּוֹף הָיָה שֶׁל הַנָּסִיךְ. וְיָמִים אֲחָדִים לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח הֵבִיאוּ אֶל אוֹצַר הַנָּסִיךְ שַׂקִּים מְלֵאִים שִׁקְלֵי זָהָב וַיִּבְחַן הַגִּזְבָּר אֶת הַשְּׁקָלִים בְּשִׁנָּיו. רָאָה הַקּוֹף אֶת מַעֲשֵׂה הַגִּזְבָּר, וַיִּקַּח גַּם הוּא מִן הַשְּׁקָלִים וַיָּשֶׂם בְּפִיו וַיִּבְלָעֵם. אָז צָבְתָה בִטְנוֹ וַיָּמֹת.

אָז לָקַח עֶבֶד הַנָּסִיךְ, צוֹרֵר הַיְהוּדִים, וַיַּשְׁלֵךְ אֶת נִבְלַת הַקּוֹף אֶל בֵּית הָרוֹכֵל.

— אָנֹכִי לֹא חָפַצְתִּי לָתֵת לְךָ מְאוּמָה מִיָּדִי, — אָמַר אָז הַנָּסִיךְ לְאֶפְרַיִם בִּשְׂחוֹק — וְהִנֵּה אָצַל לְךָ אֱלֹהִים מַרְכּוּשִׁי לִכְבוֹד הֶחָג הַקָּדוֹשׁ בְּלִי יְדִיעָתִי.

אַלֶכְּסַנְדֶּר זִיסְקִינְד רַבִּינוֹבִיץ.

№
146

פרחים

המלך והיועץ היהודי.

אגדת עם.

מאת

א. ז. רבינוביץ.

הוצאת „תושיה", ורשה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הַמֶּלֶךְ וְהַיּוֹעֵץ הַיְּהוּדִי.

(אַגָּדַת־עָם).

רַבִּי יְקוּתִיאֵל הָרוֹפֵא הָיָה נוֹדָע לִתְהִלָּה בְּכָל קַצְוֵי תֵבֵל בְּחָכְמָתוֹ הָרַבָּה וּבְטוּב לְבָבוֹ. וְהַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל אַגּוּסְטְ הַשֵּׁנִי הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ כְּאָח וְכְרֵעַ; לֹא עָשָׂה הַמֶּלֶךְ דָּבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל בְּטֶרֶם נוֹעַץ עִם רֵעֵהוּ הֶחָכָם הַיְּהוּדִי.

וּבְכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה רַבִּי יְקוּתִיאֵל בָּא אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, וּבְבוֹאוֹ הָיוּ כָּל הַשָּׂרִים הַגְּדוֹלִים קָמִים מִפָּנָיו בְּיִרְאָה וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנָיו בְּהַכְנָעָה. וְגַם הַבִּישׁוֹף הַגָּדוֹל, הַכֹּמֶר בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, הָיָה מַחֲנִיף לַיְּהוּדִי הַזָּקֵן וְשָׁאַל תָּמִיד לִשְׁלוֹמוֹ בְּאַהֲבָה גְּלוּיָה, בְּדַעְתּוֹ כִּי אַהֲבַת נֶפֶשׁ אוֹהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת רַבִּי יְקוּתִיאֵל. אוּלָם רַק בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבֵּד הַכֹּמֶר אֶת הַיְּהוּדִי וּבְלִבּוֹ בָּעֲרָה תָמִיד כְּאֵשׁ קִנְאָתוֹ. הֵיטֵב חָרָה לוֹ, בִּרְאוֹתוֹ כִּי הַמֶּלֶךְ מְגַדֵּל וּמְנַשֵּׂא אֶת אַחַד הַיְּהוּדִים; וְכַמָּה פְּעָמִים נִסָּה לְהָסִיר אֶת לֵב הַמֶּלֶךְ

מֵאַחֲרֵי הַיְהוּדִי, הֵבִיא לוֹ רְאָיוֹת, כִּי אָסוּר לוֹ, לַמֶּלֶךְ, לֶאֱהֹב אִישׁ יְהוּדִי, אַךְ כָּל עֲמַל הַכֹּמֶר הֶעָרוּם עָלָה בְתֹהוּ, וְהַמֶּלֶךְ הוֹסִיף לֶאֱהֹב אֶת רַבִּי יְקוּתִיאֵל וּלְכַבְּדוֹ לְעֵינֵי כָּל שָׂרָיו.

וַיְהִי בִרְאוֹת הַבִּישׁוֹף, כִּי כָל דְּבָרָיו, אֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ לְהַבְאִישׁ אֶת הַיְהוּדִי בְּעֵינָיו, יִשָּׂא רוּחַ, וַיְבַקֵּשׁ וַיִּמְצָא לוֹ תַחְבּוּלָה אַחֶרֶת וְהִיא: לְהָקִים אֶת בַּת הַמֶּלֶךְ לְאוֹיֶבֶת לַיְהוּדִים וּלְהַרְחִיק בְּעֶזְרָתָהּ אֶת רַבִּי יְקוּתִיאֵל מֵאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ.

וְהַמֶּלֶךְ אָהַב אֶת בִּתּוֹ אַהֲבַת נֶפֶשׁ, כִּי יְחִידָה הָיְתָה לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר שָׁאֲלָה נַפְשָׁהּ לֹא מָנַע מִמֶּנָּה.

בְּשִׂפְתֵי מִרְמָה וּלְשׁוֹן חֲלָקוֹת הֵחֵל הַבִּישׁוֹף לִזְרֹעַ אֶת זֶרַע הַשִּׂנְאָה עַל לֵב הַנַּעֲרָה הַצְּעִירָה, וַעֲמָלוֹ עָשָׂה פֶּרִי. וְלֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וּבַת הַמֶּלֶךְ הָיְתָה לְשׂוֹנֵאת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹרָהּ, וְעַל פִּי עֲצָתוֹ נִסְּתָה גַּם הִיא לְדַבֵּר עַל לֵב אָבִיהָ הַמֶּלֶךְ לְהָסִיר אֶת הַיְהוּדִי מֵעַל פָּנָיו. אוּלָם גַּם לִדְבָרֶיהָ לֹא שָׂם הַמֶּלֶךְ לֵב וְרַבִּי יְקוּתִיאֵל הוֹסִיף לְהִתְהַלֵּךְ בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ כְּמֵאָז.

וַיִּיעַץ הַבִּישׁוֹף אֶת בַּת הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַלּוֹת, וְהָיָה כְּבֹא אָבִיהָ לְבַקְּרָהּ וְאָמְרָה, כִּי רַק הַיְהוּדִי אָשֵׁם בְּחָלְיָהּ, כִּי בִּרְאוֹתָהּ

אֶת פָּנָיו תָּקוּץ נַפְשָׁהּ בַּחַיִּים, וְכִי לֹא תוּכַל לָשׁוּב לְאֵיתָנָהּ עַד אִם הִרְחִיק הַמֶּלֶךְ אֶת הַיְהוּדִי מֵאַרְמוֹנוֹ.

צַר הָיָה לוֹ לְהַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר בִּתּוֹ. הוּא נִסָּה לְהוֹכִיחַ לָהּ, כִּי לֹא טוֹב תַּעֲשֶׂה בְּשִׂנְאָתָהּ אִישׁ צַדִּיק וְחָכָם, אַךְ הִיא בְּאַחַת, כִּי לֹא תוּכַל לְהַבְלִיג עַל גֹּעַל נַפְשָׁהּ בִּרְאוֹתָהּ אֶת פְּנֵי הַיְהוּדִי; וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מִדֵּי רְאוֹתָהּ אוֹתוֹ בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ תַּרְגִּישׁ עֲקִיצָה בַּלֵּב, כְּאִלּוּ נְשָׁכָהּ נָחָשׁ. אָז נוֹעַץ הַמֶּלֶךְ עִם הַבִּישׁוֹף וְהַבִּישׁוֹף הוֹכִיחָהוּ בִּדְבָרִים נִמְרָצִים, כִּי חָטֹא יֶחֱטָא לֵאלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אִם לֹא יְמַהֵר לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן בִּתּוֹ: לְהַרְחִיק אֶת הַיְהוּדִי מִבֵּיתוֹ, כִּי בְנַפְשָׁהּ הוּא. וַיּוֹאֶל הַמֶּלֶךְ לְהַרְחִיק אֶת הַיְהוּדִי מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת. אוּלָם מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ צִוָּהוּ הַמֶּלֶךְ לָבֹא אֶל גִּנַּת הַבִּיתָן אֲשֶׁר לוֹ, וְשָׁם נִדְבְּרוּ וְנוֹעֲצוּ שְׁנֵיהֶם בְּעִנְיְנֵי הַמְּדִינָה כְּמִשְׁפָּטָם כָּל הַיָּמִים.

אֶפֶס כִּי בָזֶה לֹא נָחָה עוֹד דַּעַת הַבִּישׁוֹף הַצּוֹרֵר, וַתִּמְעַט מִמֶּנּוּ, כִּי רָחַק הַיְהוּדִי מֵאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִיד אֶת רַבִּי יְקוּתִיאֵל וּלְהַכְרִיתוֹ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים. עַל כֵּן יָעַץ הַבִּישׁוֹף אֶת בַּת הַמֶּלֶךְ, כִּי תִתְחַל עוֹד פַּעַם וְעִם רוֹפֵא הַמֶּלֶךְ הָיָה דְּבָרוֹ לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ כִּי מַחֲלַת בִּתּוֹ אֲנוּשָׁה מְאֹד. וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאָלֵהוּ הַמֶּלֶךְ: מַה

סִבַּת מַחֲלָתָהּ? וְאָמַר לוֹ: אֵין זֹאת כִּי נַפְשָׁהּ כְּמֵהָה וְעוֹרֶגֶת לְאֵיזֶה דָבָר, אֲשֶׁר יִכְבַּד מִמֶּנָּה לְהַשִּׂיגוֹ, וְהִיא הֲלֹא עֲנוּגָה וּרְפַת כֹּחַ וְעַל כֵּן תִּדַּל מִיּוֹם לְיוֹם.

וַתַּעַשׂ בַּת הַמֶּלֶךְ כַּעֲצַת הַכִּישׁוֹף וַתִּתְחַל; וַיֶּחֱרַד הַמֶּלֶךְ אֵלֶיהָ וַיִּשְׁאַל: מַה לָּךְ, בִּתִּי? וַתַּעַן הַנַּעֲרָה: נַפְשִׁי תָּקוּץ בְּכָל אֹכֶל וּבְכָל מַשְׁקֶה וְכֹחוֹתַי יִרְפּוּ מִיּוֹם לְיוֹם. אֵין זֹאת כִּי אִם בָּא קִצִּי. וַיְמַהֵר הַמֶּלֶךְ לִשְׁאֹל אֶת פִּי הָרוֹפֵא. וַיֹּאמֶר הָרוֹפֵא: אָמְנָם מַחֲלַת בִּתְּךָ אֲנוּשָׁה מְאֹד, הִנֵּה הִיא הוֹלֶכֶת וְדַלָּה וְיָדִי קָצְרָה מֵהַמְצִיא לָהּ תְּרוּפָה; אֵין זֹאת כִּי נַפְשָׁהּ כְּמֵהָה וּמִתְנַעְנַעַת לְאֵיזֶה דָבָר, אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהַשִּׂיגוֹ.

– אוּלַי תֵדַע מַה הוּא הַדָּבָר? – שָׁאַל הַמֶּלֶךְ.

– לֹא; – עָנָהוּ הָרוֹפֵא – הִתְחַנַּנְתִּי אֵלֶיהָ לְגַלּוֹת לִי אֶת אֲשֶׁר בִּלְבָבָהּ, אַךְ הִיא מֵאֲנָה לַעֲשׂוֹת אֶת בַּקָּשָׁתִי.

אָז הֵחֵל הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר עַל לֵב בִּתּוֹ, כִּי תַגִּיד לוֹ אֶת חֶפְצָהּ וְהוּא יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹתוֹ, גַּם אִם יַעֲלֶה לוֹ הַחֵפֶץ הַזֶּה בַּחֲצִי הַמַּלְכוּת.

אוּלָם הִיא הוֹסִיפָה לְהַסְתִּיר אֶת סוֹדָהּ. וְכַאֲשֶׁר הִפְצִיר בָּהּ אָבִיהָ מְאֹד, אָמְרָה לוֹ, כִּי יוֹדַעַת הִיא בָרוּר, אֲשֶׁר לֹא יֹאבֶה

וְלֹא יוּכַל לְמַלֵּא אֶת חֶפְצָהּ, וְעָלֶיהָ לָרֶדֶת כַּאֲבִיב יָמֶיהָ שְׁאוֹלָה. יוֹם יוֹם הָיָה בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל בִּתּוֹ וּמִתְחַנֵּן לְפָנֶיהָ, כִּי תְרַחֵם עָלָיו וְעַל נַפְשָׁהּ וְתַגִּיד לוֹ אֶת סוֹדָהּ – וְהִיא שָׂמָה מַחְסוֹם לְפִיהָ.

וּפָנֶיהָ הוֹלְכִים וְרָעִים, וְכֹחוֹתֶיהָ הוֹלְכִים וְדַלִּים, וּמַחֲלָתָהּ הָלְכָה הָלֹךְ וְקָשָׁה, כִּי כֵן הֵעִיד בָּהּ הָרוֹפֵא, וַתְּהִי כְּהוֹלֶכֶת לָמוּת.

וְרַחֲמֵי הַמֶּלֶךְ נִכְמְרוּ מְאֹד עַל בִּתּוֹ הַיְחִידָה וַיִּכְרַע לִפְנֵי מִטָּתָהּ וַיֵּבְךְּ וַיִּתְחַנֵּן לְפָנֶיהָ, כִּי תַגִּיד לוֹ מָה הוּא הַדָּבָר, אֲשֶׁר נַפְשָׁהּ כֹּה תִּכְלֶה אֵלָיו.

וַתֵּאָנַח הַנַּעֲרָה וַתֹּאמַר: הִשָּׁבְעָה נָא לִי כִּי תְמַלֵּא אֶת חֶפְצִי, וְהִגַּדְתִּי לָךְ.

וַיִּשָּׁבַע לָהּ הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹא יִמְנַע מִמֶּנָּה כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁאַל נַפְשָׁהּ.

אָז אָמְרָה הַנַּעֲרָה: אָמְנָם, אָבִי, צַר לִי מְאֹד לְהַגִּיד לָךְ, כִּי רַק הַיְהוּדִי יְקוּתִיאֵל הוּא בְעוֹכְרָי. יָדַעְתִּי, כִּי אוֹהֵב אַתָּה אֶת הַיְהוּדִי הַזֶּה וְקָשֶׁה לְךָ לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ, וְעַל כֵּן לֹא יָכֹלְתִּי לְהַדְאִיב אֶת נַפְשְׁךָ וָאֱהִי מִתְהַלֶּכֶת בְּמַר נַפְשִׁי עַד אֲשֶׁר נָפַלְתִּי לְמִשְׁכָּב.

אוּלָם זֶה לֹא כְבָר נִגְלָה אֵלַי מַלְאָךְ בַּחֲלוֹם וַיֹּאמַר: „אִם יִשָּׁאֵר הַיְּהוּדִי בַּחַיִּים אָז תָּמוּתִי אַתְּ, וְאִם יוּמַת הַיְּהוּדִי וְהָיְתָה נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשֵׁךְ". וְאֶת כָּל הַדְּבָרִים וְהָאֵמֶת הָאֵלֶּה שָׁמַרְתִּי בְּלִבִּי יָמִים רַבִּים, יַעַן יָדַעְתִּי כִּי יִבָּצֵר מִמְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת חֶפְצִי... וְעַתָּה, אָבִי, עֲשֵׂה כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ: הֲמִיתֵהוּ — וְאֶחְיֶה, אוֹ הַחֲיֵהוּ — וְאָמוּת.

וְהַמֶּלֶךְ נִבְהַל מִדִּבְרֵי בִתּוֹ וְלֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹתָהּ. בָּעֵת הַהִיא בָּא הַבִּישׁוֹף הַחַדְרָה. וַתֹּאמֶר הַנַּעֲרָה אֶל אָבִיהָ: שְׁאַל נָא אֶת פִּי כֹּהֲנֵנוּ הַגָּדוֹל, וְהוּא יַגִּיד לְךָ מַה טּוֹב וּמַה יָּשָׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים. וַתְּסַפֵּר הַנַּעֲרָה לַבִּישׁוֹף אֵת כָּל אֲשֶׁר דִּבְּרָה בְּאָזְנֵי אָבִיהָ.

וַיִּפֶן הַבִּישׁוֹף אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר: רְצוֹן בִּתְּךָ הוּא רְצוֹן אֱלֹהֵינוּ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהּ בִּשְׁמוֹ. אִם כֹּה תַעֲשֶׂה, וְהִצַּלְתָּ אֶת נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בִּתֶּךָ; וְאִם לֹא — מָרָה תִּהְיֶה אַחֲרִיתֶךָ.

צַר הָיָה לַמֶּלֶךְ מְאֹד לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר הַבִּישׁוֹף, אֲבָל הוּא יָרֵא לְחַלֵּל אֶת שְׁבוּעָתוֹ, וַיִּשְׁלַח פְּקֻדָּה אֶל רַבִּי יְקוּתִיאֵל — בִּדְבַר הַבִּישׁוֹף — לָבֹא מָהֵר בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת בַּבֹּקֶר אֶל שְׂדֵרַת הָעֵצִים, אֲשֶׁר עַל יַד הַכִּבְשָׁן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר.

וְאֶל שַׂר הַטַּבָּחִים שָׁלַח פְּקֻדָּה לִהְיוֹת הוּא וַעֲבָדָיו נְכוֹנִים מָחָר בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת בַּבֹּקֶר עַל יַד שְׂדֵרַת הָעֵצִים, אֲשֶׁר עַל יַד הַכִּבְשָׁן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר, וְהָיָה בְּבֹא שָׁמָּה אִישׁ זָקֵן לָבוּשׁ בְּגָדִים אֲרֻכִּים וְאָחֲזוּ בוֹ וְהִשְׁלִיכוּהוּ אֶל תּוֹךְ כִּבְשַׁן הָאֵשׁ.

רַבִּי יְקוּתִיאֵל קִבֵּל אֶת פְּקֻדַּת הַמֶּלֶךְ וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ בְּקִרְבּוֹ.

— מַדּוּעַ בָּחַר הַמֶּלֶךְ הַפַּעַם בַּמָּקוֹם הַזָּר הַהוּא?—שָׁאַל רַבִּי יְקוּתִיאֵל לְנַפְשׁוֹ וְלֹא מָצָא מַעֲנֶה. וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ מִבְּלִי דַעַת מַדּוּעַ. וְכָל הַלַּיְלָה הִבְהִילוּהוּ חֲלוֹמוֹת נוֹרָאִים. נִדְמֹה נִדְמָה לוֹ, כִּי אֲרָיוֹת וּנְמֵרִים רֹדְפִים אַחֲרָיו, הוּא קֹרֵא לְעֶזְרָה, אֲבָל מֵרָחוֹק נִשְׁמַע לוֹ רַק קוֹל שְׂחוֹק וַחֲרוֹק שִׁנַּיִם...

* * *

בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קָם רַבִּי יְקוּתִיאֵל וַיִּלְבַּשׁ אֶת בְּגָדָיו הַחֲמֻדוֹת, וּבְסוֹף הַשָּׁעָה הַשְּׁמִינִית צִוָּה לֶאֱסֹר אֶת מֶרְכַּבְתּוֹ, לְמַעַן יַגִּיעַ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָעַד לוֹ הַמֶּלֶךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית; וְחִכָּה הוּא שָׁם עַד בֹּא הַמֶּלֶךְ וְאַל יְחַכֶּה הַמֶּלֶךְ לְבֹאוֹ.

וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא מִבֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר לָשׂוּם אֶת רַגְלוֹ עַל

שְׁלַבֵּי הַמֶּרְכָּבָה וְהִנֵּה יֶלֶד קָטָן נִגַּשׁ אֵלָיו וַיִּקְרָא: „הוֹשִׁיעָה הָרוֹפֵא! יָתוֹם אֲנִי מֵאָבִי, וְאִמִּי הָעֲנִיָּה חָלְתָה מַחֲלָה אֲנוּשָׁה. הָהּ, חוּסָה נָא עַל נֶפֶשׁ אִמִּי הָאֲהוּבָה וְעָלַי, יָתוֹם אֻמְלָל, וּרְפָא נָא לָהּ!"

— אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה לָּהּ, יַלְדִּי הַקָּטָן, וַאֲנִי אֵין לִי פְּנַי־עַתָּה, כִּי דַרְכִּי נְחוּצָה מְאֹד.

הַיֶּלֶד לֹא עָנָהוּ דָבָר, אַךְ הַבֵּט הִבִּיט אֵלָיו בְּעֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת וַיְמָרֵר בַּבֶּכִי.

לְמַרְאֵה דִּמְעוֹת הַיֶּלֶד נָמוֹג לֵב רַבִּי יְקוּתִיאֵל בְּקִרְבּוֹ וַיֹּאמֶר: אֲמַהֲרָה לְהַצִּיל אֶת נֶפֶשׁ הָאֵם הָאֻמְלָלָה שֶׁל הַיֶּלֶד הַנֶּחְמָד הַזֶּה וְיַעֲבֹר עָלַי מָה! אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אֶרְאֶה אַחֲרֵי כֵן.

אָז הֶעֱלָה רַבִּי יְקוּתִיאֵל אֶת הַיֶּלֶד אֶל מֶרְכַּבְתּוֹ וַיִּסַּע אֶל בֵּית הַחוֹלָה.

וְהַבִּישׁוֹף וַחֲבֵרָיו שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ כָּל הַלַּיְלָה, וּבַבֹּקֶר הִשְׁכִּים מַהֵר הַבִּישׁוֹף לִנְסֹעַ אֶל הַמָּקוֹם הַהוּא לִרְאוֹת בְּעֵינָיו בְּהִשָּׂרֵף הַיְּהוּדִי שְׂנוּא נַפְשׁוֹ בְּכִבְשַׁן הָאֵשׁ. בְּרֹאשׁ הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית הִגִּיעַ הַבִּישׁוֹף אֶל שְׂדֵרַת הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל יַד כִּבְשַׁן הָאֵשׁ. וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ רָאוּ מֵאָרְבָּם וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן בָּא וְהוּא עוֹטֶה מְעִיל אָרֹךְ — וַיִּתְנַפְּלוּ

עָלָיו לְהַשְׁלִיכוֹ אֶל תּוֹךְ הַכִּבְשָׁן, לַשָּׁוְא צָעַק, כִּי כִּישׁוּף הוּא, כֹּהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן – כִּי לֹא הָיָה לוֹ שׁוֹמֵעַ, וַיַּשְׁלִיכוּהוּ אֶל הַכִּבְשָׁן וַיִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ.

בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ. לִבּוֹ הִכָּהוּ מְאֹד עַל אֲשֶׁר נוֹאַל לְהַטּוֹת אֹזֶן לְקוֹל הַכִּישׁוּף, אֲבָל מַה יַּעֲשֶׂה וְהוּא נִשְׁבַּע לְבִתּוֹ וְאֵיךְ יְחַלֵּל אֶת שְׁבוּעָתוֹ ?

אָז נִזְכַּר כִּי קָרָא מִלְּפָנִים בְּכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, כִּי גַּם בִּימֵי קֶדֶם הִלְשִׁינוּ אֲנָשִׁים רָעִים עַל אֲנָשִׁים יְהוּדִים צַדִּיקִים לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְצַו לְהַשְׁלִיכָם אֶל כִּבְשַׁן הָאֵשׁ, וּמַלְאָךְ בָּא וַיְכַבֶּה אֶת הָאֵשׁ, וְהַצַּדִּיקִים יָצְאוּ שְׁלֵמִים וּבְרִיאִים מִתּוֹךְ הַכִּבְשָׁן. מַדּוּעַ לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ נִפְלָאוֹת גַּם הַיּוֹם לְאִישׁ יָשָׁר וְצַדִּיק ? חָשַׁב הַמֶּלֶךְ בִּלְבָבוֹ.

אֲבָל מַדּוּעַ שַׂמְתִּי אֲנִי עַל הָאִישׁ הַצַּדִּיק הַזֶּה עֹנֶשׁ מָוֶת ? מַדּוּעַ לֹא יָכֹלְתִּי לִמְשֹׁל בְּרוּחִי וּלְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹל בִּתִּי ? וְלָמָּה הִטֵּיתִי אֶת לִבִּי אֶל דִּבְרֵי הַכִּישׁוּף הַשּׁוֹאֵף לִדְמֵי נְקִיִּים ? הָהּ, לוּ יָכֹלְתִּי לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ ! אֲבָל הֵן אָנֹכִי נִשְׁבַּעְתִּי... נִשְׁבַּעְתִּי !... וּמַה בְּכָךְ אִם נִשְׁבַּעְתִּי ? הֲלֹא שְׁבוּעַת שָׁוְא הִיא. אֵיזוֹ זְכוּת הָיְתָה לִי, לְהַסְגִּיר אֶת נֶפֶשׁ נָקִי וְצַדִּיק לַמָּוֶת ?

לא! שְׁבוּעָתִי אֵינֶנָּה שְׁבוּעָה, בְּטֵלָה הִיא וּמְבֻטֶּלֶת. אָנֹכִי אֵלֵךְ וְאַצִּילֵהוּ.

אָז הִבִּיט אֶל הַשָּׁעוֹן וְהִנֵּה – חֲצִי הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית, וְעַד אֲשֶׁר יָבֹא אֶל הַמָּקוֹם הַנּוֹעָד יַעֲבֹר עוֹד כַּחֲצִי שָׁעָה.

– נוֹאָשׁ, נוֹאָשׁ! – קָרָא הַמֶּלֶךְ וַיִּפְרֹשׂ אֶת כַּפָּיו – הוּא כְּבָר נִשְׂרַף. אוּלָם, אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲמַהֵר נָא שָׁמָּה, אֶשְׁמַע נָא מַה דִּבֶּר לִפְנֵי מוֹתוֹ. בְּוַדַּי קִלְלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת. אָכֵן הֲרֵעוֹתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי.

–מֶרְכָּבָה!–קָרָא הַמֶּלֶךְ. וּכְרֶגַע עָמְדָה הַמֶּרְכָּבָה עַל יַד פֶּתַח אַרְמוֹנוֹ וְהוּא יָצָא בְּחִפָּזוֹן וַיֵּשֶׁב בָּהּ וְהָרַכָּב דָּפַק בַּסּוּסִים וַיָּשׁוּטוּ כַּבְּרָקִים.

הוּא בָּא אֶל שְׂדֵרוֹת הָעֵצִים וְשַׂר הַטַּבָּחִים וּנְעָרָיו הִתְיַצְּבוּ לְפָנָיו. וַיַּגֵּד הַשַּׂר לַמֶּלֶךְ כִּי מִצְוָתוֹ נַעֲשָׂתָה. הָאִישׁ כְּבָר שֹׂרָף.

– שֹׂרָף?–קָרָא הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל חֲרָדוֹת.

– כֵּן, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ – עָנָה הַשַּׂר – כְּפְקֻדָּתְךָ, הַמֶּלֶךְ, עָשִׂיתִי.

בָּעֵת הַהִיא קָרְבָה שָׁמָּה מֶרְכֶּבֶת רַבִּי יְקוּתִיאֵל. בְּפַחַד

וּבִרְעָדָה יָרַד רַבִּי יְקוּתִיאֵל מִן הַמֶּרְכָּבָה, כִּרְאוֹתוֹ כִּי הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד שָׁם וּמְחַכֶּה לוֹ.

– יְקוּתִיאֵל?! קָרָא הַמֶּלֶךְ בְּשִׂמְחָה וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי הַיְהוּדִי וַיֵּבְךְּ.

שַׂר הַטַּבָּחִים וּנְעָרָיו עָמְדוּ מִשְׁתָּאִים וּמִתְפַּלְּאִים מִבְּלִי הָבִין מְאוּמָה מַה נַּעֲשָׂה לְעֵינֵיהֶם.

– וְאַתָּה הֲלֹא אָמַרְתָּ כִּי שָׂרַף?–שָׁאַל הַמֶּלֶךְ אֶת הַשָּׂר.

– כֵּן, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, הוּא שָׂרַף – עָנָה שַׂר הַטַּבָּחִים.

– מִי שָׂרַף?–יְקוּתִיאֵל יְדִידִי?!

– לֹא, הַכִּישׁוּף שָׂרַף. הֲלֹא כֹה צִוָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, כִּי אִם יָבֹא בַּשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית אִישׁ זָקֵן לָבוּשׁ מְעִיל אָרֹךְ וְהִשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ אֶל תּוֹךְ הַכִּבְשָׁן. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית בָּא הַכִּישׁוּף וַנֵּרֶא, כִּי אָמְנָם אִישׁ זָקֵן הוּא וְעוֹטֶה מְעִיל אָרֹךְ וַנַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֲדֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ.

– בָּרוּךְ שֵׁם אֱלֹהֵי הַצֶּדֶק! – קָרָא הַמֶּלֶךְ – הוּא הֵשִׁיב לָרָשָׁע גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְאֶת נֶפֶשׁ יְדִידִי הַיָּשָׁר הִצִּיל.

א. ז. רַבִּינוֹבִיץ.

№ 147—150

פרחים

שִׁירִים.

שִׁירִים לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל.

מֵאֵת

ש. ל. גָּרְדוֹן.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 8 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

תֹּכֶן:

(ש. ל. גרדון: שירים).

הַדְּרוֹר

– מֵאַיִן הַדְּרוֹר?

– מֵאֶרֶץ הַקֹּרָה,
מִצְּפוֹן הַיָּם;
הַסַּעַר שָׁם
נֵעוֹר וָקָם.
עָזַבְתִּי חִישׁ קִנִּי הֶחָם
בְּרֹאשׁ הָעֵץ הָרָם;
פָּרַשְׂתִּי כְּנָפַיִם
לָעוּף בַּשָּׁמַיִם
חִישׁ הָלְאָה, הָלְאָה, הָלְאָה– הָהּ,
הַסַּעַר בָּא!
שְׁמַע, יֶלֶד, אֵיךְ הוּא מְהַלֵּל,
וּוֹעֵף וּמְיַלֵּל....

— וְאָנָה, הַדְּרוֹר ?

— אֶל אֶרֶץ הָאוֹר !
אָעוּף, אָעוּף חִישׁ קַל כַּסַּעַר
עַל עִיר וָיַעַר
אֶעֱבֹר סְלָעִים וּגְבָעוֹת
הָרִים וּבְקָעוֹת
גַּם מֶרְחַבֵּי יָם —
דָּרוֹמָה־קָדִימָה
עַד בֹּאִי שָׁם
אֱלֵי קִנִּי שֶׁלִּי הַחָם
שָׁם פְּנִימָה, פְּנִימָה.
וְשָׁם — וְשָׁם אָטוּשׁ, אָרֹן,
יוֹמָם וָלֵיל
עַל פְּנֵי הֲדַר כָּל הַשָּׁרוֹן
רַנֵּן וָטוּשׁ, רַנֵּן עֲבוֹר
אֶת הַכַּרְמֶל וְהַר תָּבוֹר
וְעֵמֶק עֵדֶן יִזְרְעֶאל

וְגַם הָרֵי שָׁם בַּגִּלְבֹּעַ
(הֲלֹא תֵדַע אוֹתָם יָדוּעַ ?),—
שָׁם הָרוּחַ, יֶלֶד רַךְ,
רוּחַ נֹעַם, קַל וָצַח,
צַח כָּאוֹר וְקַל כַּחֲלוֹם,
שָׁמָּה — שָׁם אָעוּף אָרוֹם —
יֶלֶד טוֹב, הֱיֵה שָׁלוֹם!

— הַדְּרוֹר, הַדְּרוֹר!
רְדִי רֶגַע, שְׁמָעִינִי:
הוֹאִילִי, קָחִינִי
גַּם אֲנִי אֶל אֶרֶץ הָאוֹר!

— וְיֵשׁ לְךָ כְּנָפַיִם —
הוֹי, קוּמָה נָא
רוּמָה נָא
לִמְרוֹם הַשָּׁמַיִם:
וְיַחַד נָעוּפָה כֹּה הָלְאָה בָרוֹם
אֶל גְּרוֹת הַיַּרְדֵּן וְעַל שְׂפַת מֵי מְרוֹם

וְעַל גְּדוֹת יָם כִּנֶּרֶת,
הָרִים לוֹ חֲגוֹרֶת;
וְרַבִּים חֲבֵרִים שָׁם קְטַנִּים
עַלִּיזִים שַׁאֲנַנִּים
מְשַׂחֲקִים וּמְחַכִּים לְךָ שָׁם
עַל שְׂפַת הַיָּם; —
הוֹי קוּמָה נָא,
רוּמָה נָא
אֶל הַשָּׁמַיִם —
אַךְ אֵין לְךָ, יֶלֶד, אֵין לְךָ כְּנָפַיִם — —
טִירִילִי! טִירִילִי! טִירִילִי!
חַכֵּה אֵפוֹא לִי.
יָבֹא אָבִיב אָשׁוּב אֵלֶיךָ;
וְאִם אַךְ עַד אָז לְךָ תִּצְמַחְנָה כְנָפֶיךָ
עִמִּי לַמָּרוֹם אֶקָּחֶךָ,
וְאָז תָּעוּף וְאָז תַּבִּיט —
צִירְיוִיט! צִירְיוִיט! —
אֶל הָרִים וְיַמִּים מִתַּחְתֶּיךָ.—

אָז נָעוּף וְאָז נָרֹן
בַּכַּרְמֶל וּבַשָּׁרוֹן,—
אוֹ אָז תֵּדַע מַה טּוֹב לַדְּרוֹר
בְּאֶרֶץ אוֹר — —
טִירִילִי! טִירִילִי! טִירִילִי!
חַכֵּה נָא לִי!
שָׁלוֹם!

אָבִיב.

וְרוּחַ קָט
הִתְגַּנֵּב אַט
מִשַּׁעַר גַּן הָעֵדֶן,
וּרְסִים צַח טַל,
גַּם קַו אוֹר קַל
הִסְתִּיר בֵּין הַכְּנָפַיִם.

וּכְרֶגַע — צְלָל
בְּיָם וּטְבֹל
וְשׁוּט בֵּין גַּלֵּי תְכֵלֶת —
קוֹפֵץ בִּדְמִי
מֵאִי אֶל אִי.
הֵם הֵמָּה כּוֹכְבֵי זַהַר.

וַיַּרְא עָב שְׁחוֹר –
וַיּוֹר חֵץ־אוֹר
לָטוּשׁ מִקַּו הָעֵדֶן,
וּלְבַב הֶעָב
פִּלַּח הַקַּו,
פִּלַּח וַיְבַקְּעֵהוּ:

יָרַד וַיַּרְא:
קָפוּא וָקַר
הַיְקוּם כְּגֹלֶם־קָרַת
וּבֶן־הַגַּל
הַקָּט, הַקַּל
כָּלוּא בַּחֲדַר הָאֹפֶל.

אָז לָקַח וַיּוֹר
חִישׁ חֵץ שֶׁל אוֹר
אֶל לֵב הָרֵי הַשֶּׁלֶג

וְקַו לָקָו
בְּלִי הֶרֶף רָב
בַּעֲבִי .קִפָּאוֹן הַקֶּרַח.

וַיְהִי לָמַס
הַקֶּרַח אָז
וּבְנֵי גַלִּים פָּרָצוּ
וְחִישׁ בִּצְלִיל
שִׂמְחָה וָגִיל
אָחִיהוּ אִישׁ דְּחָפוּ:

וּבַהֲמֻלָּה
„חֶבְרָה" כֻּלָּה
אָז הָלְאָה הִתְגַּלְגְּלָה!
„מָה רַב הָאוֹר
וִיחִי הַדְּרוֹר
הֵידָד, אַחִים, נָרוּצָה!"

וְקַוֵּי־רוּם
כְּחֹם הַיּוֹם
יוֹרְדִים גַּם הֵם הַמַּיְמָה
יָרוֹד וְטָבֹל
וְרָאוֹת בְּמָחוֹל
יַלְדֵי הַפֶּלֶג אַוּוֹת

• • •

וְרוּחַ קָט
אָז יַעֲבֹר אַט
עַל פְּנֵי מֶרְחַב הַשָּׂדֶה
עָבַר וַיָּז
מַהֵר הָרְסִיס.
רְסִיס צַח טַל הָעֵשֶׂב

וְכָל פֶּרַח נָם
יָעוּר וָקָם
מִשְּׁנַת קִפְאוֹן הַחֹרֶף.

וּפָקַח עַיִן
תַּחֲנוּנֵי־חֵן
אֶל שְׁמֵי הָאוֹר מִמַּעַל

וּכְרוּב אָז קַל
רוֹכֵב עַל גַּל
שֶׁל יַם הַתְּכֵלֶת מָטָּה;
וְשַׁלַּל כָּל זִיו
קִסְמֵי אָבִיב
יִזְרַע בְּכָל גָּבִיש.

וְזָרַח כֹּל
וּפָרַח כֹּל
וּמְטַיֵּל כֹּל בְּגַן עֵדֶן;
וְנֶהֱנֶה מִזִּיו
שְׁכִינַת אָבִיב
הַיְקוּם וְכָל הַטֶּבַע.

צֵא צֵא, לְךָ, בְּנִי...

(לְלַ״ג בָּעֹמֶר).

צֵא, צֵא לְךָ, בְּנִי, מֵחֶדֶר־כֶּלֶא,
בּוֹ אוֹר וָחשֶׁךְ עֵרֶב־פֶּלֶא,
כְּבוֹד אֵל — עָנָן בִּקִירוֹת אֱלֹהַּ —
עָנָן אָבֵל — וְקוֹל הָרַעַם,
עָנָן אָפֵל — וּבָרָק הַזַּעַם,
אַךְ גֶּשֶׁם אָיִן — —
צֵא, מַחְמַד עָיִן,
וּשְׁאַף מְעַט דְּרוֹר!
כִּי כֹה אָמַר הָאֵל: יְהִי אוֹר!

וְשָׁם תִּרְאֶה פְּלָאִים־אוֹרִים
וּשְׁמֵי שְׁמֵי־יָהּ גְּבֹהִים, טְהוֹרִים.

וּבְנֵי עָבִים צְחוֹרִים־צְחוֹרִים
מִתְרַחֲצִים כְּחֹם הַיּוֹם
בִּתְכֵלֶת רוּם;
וּבְנֵי רוּחוֹת קַלִּים־קַלִּים
מַכִּים בִּתְכֵלֶת־אוֹר גַּלִּים
וּמַזִּים זוֹ עַל פְּנֵי הַיְקוּם —
הוֹי, קוּם, בְּנִי, קוּם
וּשְׁאַף מְעַט דְּרוֹר!
כִּי כֹה אָמַר הָאֵל: יְהִי אוֹר!

וְשָׁם, בֶּן קָטֹן, רָמֵי קוֹמָה
עוֹמְדִים סָבִיב לְךָ כַּחוֹמָה,
וּמַבִּיטִים רוֹמָה־רוֹמָה
יָשָׁר, יָשָׁר אֶל פְּנֵי אֱלֹהִים
כִּבְנֵי אֱלֹהִים, —
וְיוֹנְקִים אוֹר וְשׁוֹתִים זִיו
מִשְּׁדֵי אֵם־שֶׁמֶשׁ הָאָבִיב
בְּאַלְפֵי פִּיּוֹת עָלִים סָבִיב;
וְכָל עָנָף, כָּל בַּד

מָלֵא חַיִּים, חַיִּים וּלְשַׁה,
וְכֹה יְגַבֵּל יָרוּם —
הוֹי, קוּם, בְּנִי, קוּם
וּשְׁאַף מְעַט דְּרוֹר!
כִּי כֹה אָמַר הָאֵל: יְהִי אוֹר!
וְשָׁם תִּרְאֶה אֶת כְּבוֹד אֲדֹנָי
עַל פְּנֵי כָּל גֶּבַע, בְּתוֹךְ כָּל גַּיְא
בַּעֲדִי כָּל פֶּרַח, בְּעֵין כָּל חַי: —
וְשָׁם תִּשְׁמַע שִׁיר מִזְמוֹרִים,
שִׁיר לַפְּרָחִים וְלָאוֹרִים
וּלְכָל יָפֶה כַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם —
וְזָכַרְתָּ עַמְּךָ, הָעָם
הַחַי, הָעָז, הָרַב, הָרָם
בְּאַרְצוֹ שָׁם, שָׁם עַל הֶהָרִים
הַנֶּאְדָּרִים — —
צֵא שָׁמָּה, בְּנִי, וּשְׁאַף הַדְּרוֹר!
כִּי שָׁם אָמַר הָאֵל: יְהִי אוֹר!...

מְשִׁירַת הַחַרְגּוֹל.

... זִו, זִו, זִו!
הָבָה, שֶׁמֶשׁ, שֶׁמֶשׁ עָל,
קֶרֶן אוֹר וְנֶטֶף טָל,
אוֹר חַם צַח,
טִיף טַל זַךְ
לִי וּלְפֶרַח־תְּכֶלְתִּי רַךְ,
הַמְנַמְנֵם בַּחֲרִיץ הַנִּיר —
צִיר, צִיר, צִיר!
חִישׁ, חִישׁ, חִישְׁשְׁשׁ !..
אָז הִישׁ קַל
רְסִים זֶה טַל
אֶל פִּרְחִי אָבִיאָה שָׁם
הָעוֹמֵד עֶדֶן וָנָם ;
בִּנְשִׁיקָה קַלָּה אַט אָט

אֶפְתַּח פִּי־כוֹסוֹ הַקָּט
וּלְתוֹכוֹ אָרִיק הָרְסִים —
סִים, סִים, סִיססס!
זִ, זִ, זִ! —
וַאֲנִי לִי אָז אֶחְגֹּר
עַל מָתְנַי קְצֵה קַו־הָאוֹר
וּבִשְׁרִיקַת גִּיל: שְׁרִיק, שְׁרִיק!
עוּף אַרְחִיק, אַרְחִיק — —
וְאֶסְתּוֹבֵב בִּמְרוֹמֵי־רוֹם
מִקְצֵה־יוֹם וְעַד קְצֵה יוֹם;
וּבְעוֹדִי אָחוּז בַּקָּו
אֶתְנַפֵּל אֶל תּוֹךְ הַתְּהוֹם
שֶׁל זֹהַר רָב,
וְאֶתְרַחֵץ וְאֶשְׁתּוֹלֵל:
רֶגַע קָט אֲנִי צוֹלֵל
מַטָּה מָטָּה — וּפִתְאֹם
וַאֲנִי שֵׁנִית בָּרוֹם,
מִתְרוֹעֵעַ וְחוֹגֵג

חַג הָאוֹר, וּמִתְמוֹגֵג
מֵרֹב תַּעֲנוּג וָרֹךְ וָגִיל — —
צְלִיל, צְלִיל, צְלִיל!
זֶה, זֶו!
זֶ — —

הַדַּגְדָּג.

הוֹי, הַגִּידָה, דַּגְדָּג, לִי
אִם לֹא קַר לְךָ הַקָּט.
בְּמֵימֵי פֶּלֶג־בְּדֹלַח זֶה,
בּוֹ אַתָּה בְּלִי־הֶרֶף שָׁט?

עָנָה דַּגְדָּג וְאָמַר לוֹ:
אַךְ טוֹב בַּפֶּלֶג לִי;
וּבְעֵת יֵקַר מִתַּחַת שָׁם
אָז מַעְלָה חִישׁ אֵרוֹמָה לִי.
עִם בְּנֵי־גַלִּים שָׁם נֶגְדָּה נָּא
לַשֶּׁמֶשׁ כֹּה אָשׁוּטָה אָט
וְקַוֵּי־אוֹר אָצוּדָה לִי,
אָצוּדָה וְאֶבְלָעֵם חִישׁ

וּכְרֶגַע אָז אֶתְחַמֵּם כֹּה –
אַךְ טוֹב, אַךְ טוֹב לִי פֹּה.

אַךְ עֵת תִּבְעַר הַשֶּׁמֶשׁ שָׁם
וְכָל צִיצָה נוֹבֶלֶת לָהּ,
וּכְמוֹ אָבָק פּוֹרֵחַ לוֹ
כָּל גְּבִיעַ פֶּרַח־חֵן,
וְאַתָּה אַתָּה, בֵּן יַקִּיר לִי,
תֵּשֵׁב כָּלוּא בַּחֶדֶר אָז
עִם כָּל קְטַנֵּי חֲבֵרֶיךָ שָׁם.
תָּזִיעַ, תֵּאָנֵחַ לָךְ
וּבְעֶצֶב תּוֹרֶד רֹאשׁ;
וּגְלוּי חָזֶה הָרַבִּי אָז
יֵרָדֵם עַל „הַחוּמָשׁ" שָׁם
וְשִׁיב רֹאשׁוֹ יָנִיעַ אַט
כְּאוֹמֵר „הֵן";
וְנַפְשְׁךָ עוֹרֶגֶת כֹּה,
עוֹרֶגֶת, מִשְׁתּוֹקֶקֶת כָּךְ

לָצֵאת הַחוּצָה רֶגַע נָא
וּשְׁאַף שָׁם רוּחַ קַר מְעָט;
אַךְ גַּם הָרוּחַ עָיֵף כְּבָר
וְהוּא נִרְדָּם כְּחֹם הַיּוֹם — —
אָז אֵרְדָה לִי אֶתְנַפְּלָה לִי
עֹמֶק עָמֹק הַתְּהוֹמָה חִישׁ,
וְשָׁם גַּלִּים קְרִירִים לִי,
וְרֵעִים עִם זְהַב סְנַפִּירִים לִי.
וְאָז אֶשׁוּטָה כֹּה וָכֹה —
הָאָח! מַה קַּר, מַה טּוֹב לִי פֹּה!

חָפַצְתִּי...

חָפַצְתִּי, כִּי יְהִי אַךְ בֹּקֶר אָבִיב.
שָׁמַיִם – יַם־תְּכֵלֶת, הַתְּכֵלֶת – זִו זִו
בְּלִי כֶתֶם עָנָן;

הָאָרֶץ אַךְ גַּן, גַּן פּוֹרֵחַ סָבִיב;
וּבְגַן צִיצֵי חֶמֶד יָצִיצוּ [1]) עָל, עָל
בִּתְכֵלֶת עֵין אֶלֶף, בְּכִיסֵי טָל טָל;
הַכֹּל חַי רַעֲנָן;

הַכֹּל כֹּה עַלִּיז, כֹּה שָׂמֵחַ, כֹּה קַל...
כֹּה חָפַצְתִּי.

חָפַצְתִּי, כִּי יַעַר וָאָחוּ וָעִיר
וּפֶרַח וָצֶמַח – הַכֹּל יֹאמַר שִׁיר,
שִׁיר־נֹעַם וָגִיל;

---

1) יַבִּיטוּ.

וְקוֹפֵץ וְרוֹקֵד וּמְצַרְצֵר: צִיר, צִיר, צִיר!
אֲנִי חָסִיל קָט קָט — לֹא יֶלֶד, חָסִיל
וְקוֹפֵץ וְרוֹקֵד וּסְבִיבִי: צְלִיל, צְלִיל, צְלִיל
גַּלֵּי שִׁירַת גִּיל —
וְרוֹדֵף קֶרֶן־אוֹר וּבוֹלְעָהּ שָׁם בַּשְּׁבִיל [1]...
כֹּה חָפַצְתִּי.

חָפַצְתִּי — יָרֵחַ וְכָל כּוֹכְבֵי־רוֹם
יָאִירוּ עִם שֶׁמֶשׁ, יַזְהִירוּ גַּם יוֹם,
כָּם גַּם כּוֹכָבִי,
הַטּוֹב הַמֵּאִיר לִי בַּלֵּיל מִשְׁכָּבִי,
וַאֲנִי כְּרוּב קָטָן — אֵינִי יֶלֶד, כִּי כְרוּב!
כַּנְפֵי קַוֵּי־אוֹר לִי — אַגְבִּיהַּ עוּף עוּף, —
וּבֵין כּוֹכָבִים לִי אָעוּף עוּף וָשׁוּב,
וְאֶעֱלֶה כּוֹכָבִי
וְעָמַדְתִּי שָׁם וְאֶקְרָא: „הוֹ, אָבִי!“
כֹּה חָפַצְתִּי.

[1]) בַּמְּסִלָּה.

בַּגָּן.

א

נֶטַע קָטֹן, נֶטַע רַךְ,
צַר לִי, צַר עָלֶיךָ!
נֶטַע דַּל, נֶטַע שַׁח,
אֵי, הָהּ, אֵי עָלֶיךָ[1]!

אֵי עָלֶיךָ רַעֲנַנִּים,
עוֹלָלֶיךָ הַקְּטַנִּים,
שֶׁשָּׂחֲקוּ בִּפְנִינֵי טָל,
וְחוֹלְלוּ עִם רוּחַ קַל,
וְשָׁתוּ אוֹר וְיָנְקוּ חֹם
מִקַּוֵּי שֶׁמֶשׁ כָּל הַיּוֹם,
וְרָעֲדוּ אָז בְּרַעַד־גִּיל
לִשְׁמֹעַ שִׁיר, לְנֹעַם צְלִיל
זָמִיר עֲלֵיו בְּסֵתֶר קֵן

---

[1] הֶעָלִים שֶׁלְּךָ.

לְרֵעָיתוֹ, וּמִירַבַּת הַחֵן — !
אַיֵּה, הַגִּידָה לִי, אַיָּם ?
אֵינָם ? — וְאַתָּה עוֹדְךָ קַיָּם,
בָּדָד, כָּפוּף, זָקֵן וְלֹא־עֵת,
עָרוֹם, חָשׂוּף, קָפוּא כַּמֵּת ;
אֵין קֶרֶן־חֹם, אֵין קֶרֶן אוֹר,
אַךְ שֶׁלֶג, סַעַר, קֹר וּכְפוֹר -
וְשָׁם מִמַּעַל עוֹרֵב רַע
קוֹרֵא בְּלִי הֶרֶף :
„קְרַע ! קְרַע ! קְרַע !
קְרַע, הַשֶּׁלֶג ! קְרַע, הַסַּעַר !
קְרַע תִּפְאֶרֶת גַּן וָיַעַר !
קְרַע ! קְרַע ! קְרַע !"

נֶטַע קָט, נֶטַע רַךְ,
אַיֵּה, אַיָּם עָלֶיךָ !
נֶטַע דָּל, נֶטַע שַׁח
צַר לִי צַר עָלֶיךָ !

יֶלֶד חוֹלֶה.

זָעֵף אַתָּה, בֵּן יַקִּיר לִי,
זָעֵף וְסָר, —
גַּם אוֹר הַיּוֹם, גַּם דְּרוֹר הַיּוֹר
לְךָ אֹפֶל, צַר...

שָׁמַיִם, שׁוּר, מַה זַּכּוּ, בְּנִי,
שְׁמֵי נֹעַם־חָג,
וּבְנֵי־יוֹנִים צַחִים הוֹגִים
אַהֲבָה עַל גָּג.

חָפְשִׁי אַתָּה כְּרוּחַ קַל,
כִּבְמַיִם דָּג, —

עַל מָה אֵפוֹא תִתְעַצֵּב כֹּה ?
וּמָחָר חָג. —

חַג בִּכּוּרִים ; הַכֹּל עָלֵז,
שׁוּר שָׁם וּרְאֵה —
הוֹי, קוּם וּשְׂמַח גַּם אָתָּה, בְּנִי,
קוּם נָא וָצֵא..."

— „אַל נָא, אַבָּא ; הַנִּיחָה לִי,
לֹא אֵלֵךְ שָׁם ; · ·
לֹא אוֹר, לֹא חַג אֶרְאֶה סָבִיב,
כִּי — דָּם וָדָם...

לֹא אוֹר, לֹא דְרוֹר, כִּי חֹשֶׁךְ, צַר
לִי פֹּה, וּבְכִי,
בְּכִי יֶלֶד רַךְ גֹּוֵעַ הוּא
הַבּוֹכֶה בִּי..."

— „וְלֵךְ הַיַּעְרָה בְּנִי הַקְּטָן
מַהֵר וּקְטֹף
שָׁם מִן הַיֶּרֶק הָרַעֲנָן
עָלִים לָרֹב,

וּשְׁלַל פְּרָחִים יָצִיצוּ לְךָ
וּקְלַע לְכָבוֹד
חַגֵּנוּ זֶה זֵרֵי עָלִים
וּפִרְחֵי הוֹד”.

— „אַל נָא אַבָּא הָיִיתָ לִי
לֹא אֵלֵךְ שָׁם;
לֹא פִּרְחֵי הוֹד יָצִיצוּ לִי,
כִּי נִטְפֵי דָם...

לֹא זֵרֵי הוֹד, לֹא חַג לִי פֹה
כִּי כְאֵב וּבְכִי, —
כִּי יֶלֶד רַךְ נֶגַע הוּא
הַבּוֹכֶה בִּי...”

בַּסְּתָו.

גַּן לִי קָט מוּל אָהֳלִי,
וּבַגָּן לִי עֲרֻגָה,
בַּעֲרֻגָה שָׁם צוֹמְחָה לִי
צִיצַת־פֶּרַח עֲנֻגָּה.

כָּל אַחֶיהָ, פִּרְחֵי הוֹד,
מֵתוּ יַחַד כְּבָר בַּקֹּר —
הִיא בָדָד אַךְ חַיָּה עוֹד
וּצְמֵאָה לְקֶרֶן־אוֹר.

וּבָדָד לָהּ בַּעֲרֻגָה,
בֵּין אַחֶיהָ אֻמְלָלִים,
הִיא עוֹמְדָה יָפָה־נוּגָה
וּמְבַכָּה שָׁם הַחֲלָלִים...

* *
*

נָן לִי קֵט מוּל אָהֳלִי,
וּבָנָה לִי בּוֹדֵד קֵן;
וּבַקֵּן שָׁם הוֹמָה לִי
יוֹם וָלַיִל צִפּוֹר־חֵן.

כָּל אַחֶיהָ עָפוּ כְבָר
אֶל מְקוֹם שָׁם חֹם וָאוֹר;
שָׁם מֵעֵבֶר גַּיְא וָהָר —
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת פֹּה בַּקֹּר,
וּבָדָד עֲזוּבָה כֹּה

עַל קִנָּהּ עוֹמֶדֶת הִיא:
„מַה לָּהּ פֹּה וּמִי לָהּ פֹּה?"
וּבִבְכִי רוֹעֶדֶת הִיא...

* *
*

וָעֵת יֵרוֹמוּ עָבֵי שְׁחוֹר
בִּפְנֵי־זַעַם עַל הַיְקוּם,

וִיחַנְּקוּ כָּל קֶרֶן־אוֹר,
מִתְגַּנֶּבָה מִתְכַּלֶּת רוֹב

וְסַעֲרַת־קֹר מִתְעוֹרְרָה
מִסָּבִיב עַל הָר וָגַיְא
וּבִילֵיל מִתְגּוֹרְרָה
עַל כָּל צֶמַח, עַל כָּל חַי –

אֶל פִּרְחִי הִיא עָפָה,
וּבְחֶמְלָה חוֹבֶקֶת לוֹ.
הוּא בּוֹכֶה, בּוֹכֶה דֻמָּם,
הִיא דֻמָּם נוֹשֶׁקֶת לוֹ...

מִשִּׁירֵי הַסְּתָו.

— מֵאַיִן, הָרוּחַ הַקַּל?
— מֵעָל,
מִתְּכֵלֶת שְׁמֵי רוּם
שֶׁנֶּצַח שָׁם יוֹם,
יוֹם זֹהַר אָבִיב;
בְּנֵי כוֹכָבִים
קְטַנִּים כְּרְסִים זִיו,
פַּזִּיזִים, שׁוֹבָבִים,
קוֹפְצִים מִסָּבִיב שָׁם לַשֶּׁמֶשׁ הַטּוֹב
וְתוֹלְשִׁים מִזְּקָנֵהוּ קַו קַו,
צוֹחֲקִים צְחוֹק שֶׁל אוֹר וְעוֹלִים
אֶל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הַגְּדוֹלִים;
מִשָּׁם מִתְנַפְּלִים הַהוֹלְלִים:
אֶל יַם אוֹר הַתְּכֵלֶת וְצוֹלְלִים

אַךְ מַטָּה, אַךְ מַטָּה בִּתְהוֹם –
וּלְפֶתַע פִּתְאֹם
עַל כְּנַף זֶפִּירִ[1] קַל
יָשׁוּבוּ אֶל עָל.
הַפַּעַם עוֹפַפְתִּי מִמְּרוֹם
הַגִּיל וְהַזֹּהַר הֲלוֹם.

– וְאָנָה, הָרוּחַ, לְאָן?

– אֶל פֶּרַח הַזַּיִו בֶּן הַגַּן.
קַו אוֹר לוֹ הֵבֵאתִי מֵעָל,
(מָתוֹק הוּא וְחָם)
וּשְׁנֵי רְסִיסֵי טָל;
אַיֵּהוּ הָרַךְ, אֵי הוּא נָם?
שָׁמַעְתִּי, כִּי קַר לוֹ,
שָׁמַעְתִּי, כִּי צַר לוֹ
פֹּה מָטָּה –
אֶשַּׁק לוֹ, אַשְׁקֶנּוּ, אַרְוֶנּוּ,

[1]) זֶפִּיר – רוּחַ קַלָּה.

וְחַם לוֹ מֵעַתָּה; —
אַךְ חוּשָׁה נָא, יֶלֶד, הַרְאֵנִי אַיּוֹ?

— אַחַרְתָּ, הָרוּחַ, אֵחַרְתָּ לָבֹא!
הַפֶּרַח אֵינֶנּוּ, אֵינֶנּוּ —
רָעֵב לְקַו־אוֹר
צָמֵא לִרְסִיס טַל,
עָמַד וְרָעַד פֹּה בַּחשֶׁךְ, בַּקֹּר;
רָעַד, נָשָׂא עַיִן אֶל עָל:
„שָׁמַיִם, חָנּוּנִי נָא קָו!"
לָחַשׁ תַּחֲנוּנִים — אַךְ לַשָּׁוְא! —
סָגַר עֵין זִיווֹ, רָעַד רֶגַע — וָמֵת...
עַתָּה, רוּחַ טוֹב, כְּבָר עָבְרָה, הָהּ, הָעֵת...

וַיֵּבְךְּ מַר הָרוּחַ, וַיָּעָף בִּילֵל —
כֹּה יֵבְךְּ כָּל הַחֹרֶף בַּיּוֹם וּבַלֵּיל...

גְּדוּד אֵלִיָּהוּ.

(אַגָּדָה).

לֵיל חַג הַדְּרוֹר.
וּנְבִיא הָאוֹר
יָקוּם יֵעוֹר
בִּמְרוֹמֵי־רוּם;
שׁוֹפָר בְּפִיו –
וּכְרוּבֵי זִיו
נִצָּבִים סְבִיב
עֵין יֶלֶד תָּם,
קוֹלִים כְּצִלְצֵל
מַנְגִּינַת־גִּיל,
עֲרוּיֵי כְלִיל
הוֹד נֹגַהּ־יוֹם.–

עָפִים סָבִיב,
כְּנִשְׁמוֹת אָבִיב
בְּיֶרַח זִו,
חִישׁ עַד הָלוֹם.

אָז יִתֵּן צַו –
וּבָא קַל עָב
וְעִם גְּדוּד כְּרוּבֶיהָ
עֲלִיזֵי דְרוֹר,

יָעוּף חִישׁ קַל
מִשְּׁמֵי שְׁמֵי עָל
לִנְוֵה עַם דָּל
כָּלוּא בַבּוֹר.

בַּאֲשֶׁר יַעֲבֹר
זֶה גְּדוּד הָאוֹר
שָׁם רֵיחַ מוֹר
פִּלְאֵי אָבִיב

אַפּוֹרעַר גַּג
בַּמַּיִם דָּג
אוֹמֵר: חַג, חָג
לַיְקוּם סָבִיב!

וּמְעוֹן שָׁם בֵּן
יוֹדֵעַ בֵּן
סֵפֶר בְּחֵן
עַל דְּרוֹר עַם רָם

שֶׁבְּעֹז וְגָדוֹל
שֶׁבֶר הָעֹל
קָרָא לַכֹּל,
כִּי עָם הוּא, עָם! —

שָׁם חִישׁ יָעוּף
בֶּן־זֹהַר כְּרוּב
עוֹטֵף וָשׁוּב
כָּעוֹף בַּקֵּן.

וַיָּצֶק עוֹ
דְּרוֹר וּמְשׂוֹשׂ
אֶל תּוֹךְ הַכּוֹס,
אֶל כּוֹס הַבֵּן;

אָז יֵשְׁתְּ כּוֹסוֹ,
וּבְשְׁתוֹתוֹ
יִרְאֶה אוֹתוֹ,
אֶת כְּרוּב הָרוֹם;

גַּם בִּלְבָבוֹ
הַכְּרוּב יָבֹא,
וְעַל מִשְׁכָּבוֹ
יִקְסֹם לוֹ חֲלוֹם...